

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

ΠΡΑΞΗ 1/1980
=====

Σήμερα, 3 'Ιανουαρίου 1980, ημέρα Πέμπτη καί ώρα 9 πρωΐνῃ, τό Τμήμα Μέσης 'Εκπαίδευσεως τοῦ Κέντρου 'Εκπαιδευτικῶν Μελετῶν καί 'Επιμορφώσεως (ΚΕΜΕ) συνεδρίασε στήν αἴθουσα 'Ολομέλειας (Μεσογείων 396, 'Αγία Παρασκευή) μέ Πρόεδρο τόν κ. Γ. Παντελίδη, Α' 'Αντιπρόεδρο τοῦ ΚΕΜΕ.

Στή συνεδρίαση ἔλαβαν μέρος οἱ κ. 'Αθαν. Κομλίνης, Γ' 'Αντιπρόεδρος τοῦ ΚΕΜΕ, 'Ι. 'Αρβανίτης, Φ. Βῶρος, Δ. Σακκῆς, 'Ηλ. Σπυρόπουλος, Νικ. Βαρουχάκης, Γ. Γρατσῆας, Ν. Παπαδόπουλος, Σύμβουλοι Β', 'Ι. Σκορδῆλης, Εἰδικός Σύμβουλος τοῦ ΚΕΜΕ, Κ. Φούσκας, Δ. Τομπαῆδης, Κυρ. Κατσιμάνης, Βασ. Θεοδοωρακόπουλος καί Στ. Παπασημακόπουλος, Εἰσηγητές τοῦ ΚΕΜΕ. Χρήη γραμματεά ἔκανε ἡ Φιλολογος Παρασκευή Παπαδημητρίου ποῦ ὑπηρετεῖ μέ ἀπόσπαση.

Δέν παραβρέθηκε στή συνεδρίαση ὁ κ. Λ. 'Αδαμόπουλος, Εἰσηγητής τοῦ ΚΕΜΕ, γιατί εἶχε ἄλλη ὑπηρεσιακή ἀπασχόληση.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

ΘΕΜΑ 1ο - Συζήτηση γιά τή σύσκεψη τοῦ 'Εποπτικοῦ Προσωπικοῦ στίς 4 καί 5 'Ιανουαρίου 1980 σχετικά μέ τό συντονισμό διδασκαλίας τῶν Μαθημάτων καί μέ τή διενέργεια τῶν Πανελληνίων 'Εξετάσεων.

ΘΕΜΑ 2ο - 'Επανεξέταση τῶν βιβλίων τοῦ 'Ιδρύματος Εὐγενίδου γιά τοὺς μαθητές Γενικοῦ Λυκείου: 1) Χημεῖα Α', 2) Χημεῖα Β', 3) Μαθηματικά Γ' καί 4) Στοιχεῖα 'Αναλυτικῆς Γεωμετρίας. Εἰσηγητής κ. Στ. Παπασημακόπουλος, Εἰσηγητής τοῦ ΚΕΜΕ.

[Signature] ./.

Αφού διαπιστώθηκε άπαρτία, τό Τμήμα άρχισε τήν εξέταση τών θεμάτων τής ήμερήσιας διατάξεως.

Γιά τό πρώτο θέμα ό Πρόεδρος του Τμήματος κ. Γ. Παντελίδης, άφου ένημέρωσε τό Τμήμα σχετικά μέ τή σύσκεψη του έποπτικού προσω- πικού, πού θά γίνει στίς 4 καί 5 'Ιανουαρίου 1980, είπε ότι πρέπει τά μέλη του Τμήματος νά έτοιμαστούν κατά είδικότητα για νά έχει έπι- τυχία ή σύσκεψη αυτή καί νά είναι έποικοδομητική, ώστε νά βοηθήσει άποτελεσματικά τό έποπτικό προσωπικό καί τούς διδάσκοντες στς δύσκο- λο έργο τους για τόν καλύτερο συντονισμό τής διδασκαλίας τών μαθημά- των έπιλογής καί τή διενέργεια τών Πανελληνίων Έξετάσεων.

Τά μέλη του Τμήματος συμφώνησαν μέ τή γνώμη του κ. Προέδρου καί άκολούθησε συζήτηση πάνω στό θέμα αυτό.

Θέμα 2ο - Έπανεκδοση τών βιβλίων του 'Ιδρύματος Εύγενίδου για τούς μαθητές Γεν. Λυκείου: 1) Χημεία Α', 2) Χημεία Β', 3) Μαθηματικά Γ' καί 4) Στοιχεία 'Αναλυτικής Γε- ωμετρίας.

./.

Ο εισηγητής του θέματος κ. Στ. Παπασημακόπουλος, είπε τα εξής:

Επειδή όρισμένα βιβλία, που νά καλύπτουν ανάγκες των μαθητών των τάξεων του Γενικού Λυκείου στα Μαθηματικά καί τή Χημεία (κορμού ή επιλογής) δέν έχουν έκδοθεῖ ἀπό τόν ΟΕΔΒ, εἰσηγοῦμαι στό Τμήμα νά γνωμοδοτήσει νά ἐπανεκδοθῶν γιά τό σχολ. ἔτος 1980-81 τά παρακάτω βιβλία τοῦ Εὐγενιδείου Ἰδρύματος, ὥστε ἔγκαιρα οἱ μαθητές τοῦ Γενικοῦ Λυκείου νά ἐφοδιαστοῦν μέ αὐτά:

- 1) Χημεία Α' Λυκείου
- 2) Χημεία Β' Λυκείου
- 3) Μαθηματικά Γ' Λυκείου, καί
- 4) Στοιχεῖα Ἀναλυτικῆς Γεωμετρίας

Ἡ ἐπανεκδόση θά γίνεῖ ὕστερα ἀπό θεώρηση τῶν βιβλίων αὐτῶν ἀπό τό Τμήμα Μ.Ε. τοῦ ΚΕΜΕ, μέ τό ὅποιο πρέπει νά συνεννοηθοῦν σχετικά οἱ ἀρμόδιοι τοῦ Εὐγενιδείου Ἰδρύματος.

Τό Τμήμα, ὕστερα ἀπό διευκρινιστική συζήτηση,

ἀποφαίνεται ὁμόφωνα

Ἀποδέχεται τήν εἰσήγηση τοῦ κ. Στ. Παπασημακόπουλου στό σύνολό της καί προτείνει τήν ἐπανεκδόση τῶν βιβλίων που ἀναφέρονται στήν εἰσήγηση:

- 1) Χημεία Α' Λυκείου,
- 2) Χημεία Β' Λυκείου
- 3) Μαθηματικά Γ' Λυκείου, καί
- 4) Στοιχεῖα Ἀναλυτικῆς Γεωμετρίας

Στό σημεῖο αὐτό τερματίστηκε ἡ συνεδρίαση.

Ἡ Γραμματέας

Παραποδημητροῦ

ΠΡΑΞΗ 2/1980

Σήμερα 12 'Ιανουαρίου 1980, ημέρα Σάββατο καί ώρα 11 πρωινή, τὸ Τμήμα Μέσης 'Εκπαίδευσεως τοῦ Κέντρου 'Εκπαιδευτικῶν Μελετῶν καί 'Επιμορφώσεως (ΚΕΜΕ) συνεδρίασε στήν αἴθουσα συνεδριάσεών του (Μεσογείων 396, 'Αγία Παρασκευή) μέ Πρόεδρο τόν κ. Γ. Παντελίδη, Α' Ἀντιπρόεδρο τοῦ ΚΕΜΕ.

Στή συνεδρίαση ἔλαβαν μέρος οἱ κ. 'Ι. Ἀρβανίτης, Φ. Βῶρος, Δημ. Σακκῆς, 'Ηλ. Σπυρόπουλος, Νικ. Βαρουχάκης, Γ. Γρατσῆας, Ν. Παπαδόπουλος, Σύμβουλοι Β', 'Ι. Σκορδίλης, Εἰδικὸς Σύμβουλος τοῦ ΚΕΜΕ, Κ. Φούσκας, Δ. Τομπαζίδης καί Κυρ. Κατσιμάνης, Εἰσηγητές τοῦ ΚΕΜΕ. Χρέη γραμματέα ἔκανε ἡ Φιλολόγος Παρασκευὴ Παπαδημητρίου, πού ὑπηρετεῖ μέ ἀπόσπαση στοῦ ΚΕΜΕ.

Δέν παραβρέθηκαν στή συνεδρίαση οἱ κ. Β. Θεοδωρακόπουλος καί Στ. Παπασημακόπουλος, Εἰσηγητές, γιατί εἶχαν ἄλλη ὑπηρεσιακὴ ἀπασχόληση.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΓ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

- ΘΕΜΑ 1ο - 'Επαρκεῖς τίτλοι σπουδῶν γιά τή διδασκαλία ξένης γλώσσας σέ φροντιστήρια. Εἰσηγητές κ.κ. 'Ηλ. Σπυρόπουλος καί Φ. Βῶρος, Σύμβουλοι Β'.
- ΘΕΜΑ 2ο - "Εγκριση πράξεως 'Επιτροπῆς Κρίσεως τοῦ βιβλίου " 'Επιτομή 'Ιστορίας 'Ελληνικῆς Γλώσσας". Εἰσηγητής κ. Φ. Βῶρος. *
- ΘΕΜΑ 3ο - Γνωμοδότηση γιά τὸ βιβλίο τοῦ Κ. Παπασωτηρίου "Οἱ καλοὶ τρόποι συμπεριφορᾶς". Εἰσηγητές κ. 'Ι. Σκορδίλης.
- ΘΕΜΑ 4ο - Κρίση τοῦ διδακτικοῦ βιβλίου "Ξενοφῶντα Κύρου 'Ανάβαση" Α' Γυμνασίου. Εἰσηγητής κ. 'Ι. Ἀρβανίτης, Σύμβουλος Β'.
- ΘΕΜΑ 5ο - "Εκδοση Β' τεύχους βιβλίου: Μαθηματικά Α' Γυμνασίου. Εἰσηγητής κ. Ν. Βαρουχάκης, Σύμβουλος Β'.

'Αφοῦ διαπιστώθηκε ἀπαρτία καί ἐπικυρώθηκε ἡ προηγουμένη πράξη, τὸ Τμήμα ἄρχισε τήν ἐξέταση τῶν θεμάτων τῆς ἡμερήσιας διατάξεως.

ΘΕΜΑ 1ο - 'Επάρκεια τίτλων σπουδών για τή διδασκαλία ξένης γλώσσας
σε φροντιστήριο.

'Ο πρώτος εισηγητής του θέματος κ. 'Ηλ. Σπυρόπουλος είπε τά εξής:
'Η Διεύθυνση 'Ιδιωτικής 'Εκπαίδευσως (Τμήμα Φροντιστηρίων) του ΥΠΕΠΘ
μέ τό ύπ' αριθμ. Δ/31790/28-9-79 έγγραφό της ζητά νά γνωμοδοτήσουμε
σχετικά μέ τούς τίτλους πού χορηγοῦνται ἀπό 'Ινστιτούτα Ξένων Γλωσσών
στή χώρα μας καί ειδικότερα ποιοί ἀπό τούς τίτλους αὐτούς ἀποδεικνύ-
ουν ἄρτια γνώση τῆς ξένης γλώσσας καί ικανότητα τοῦ κατόχου των γιά
τή διδασκαλία του σέ φροντιστήρια. Μέ τό ἴδιο ἔγγραφο μᾶς ἀποστέλ-
λει φωτοτυπίες ἐγγράφων τοῦ Βρετανικοῦ Συμβουλίου τῆς 'Ελληνοαμερι-
κανικῆς 'Ενώσεως, τοῦ Γαλλικοῦ 'Ινστιτούτου, τοῦ Γερμανικοῦ 'Ινστι-
τούτου GÖTHE, τοῦ 'Ιταλικοῦ 'Ινστιτούτου, τοῦ 'Ιδρύματος Φούλμπράϊτ
καί τῶν ΓΕΜΕ Ξένων Γλωσσῶν κ.κ. 'Ι. Κολλέκα καί "Ολ. Πανταζή, σχε-
τικῶν μέ τό θέμα.

'Επειδὴ εἶναι γνωστό ὅτι ὁ τομέας τῶν φροντιστηρίων ξένων γλωσσῶν
εἶναι ἀπό τούς σημαντικότερους τῆς ἐξωσχολικῆς παιδείας καί ὅτι ὁ με-
γάλος ἀριθμός ἐκείνων πού φοιτοῦν σέ αὐτό συχνά ὀδηγεῖ τούς ἰδιοκτη-
τες νά προσλαμβάνουν ὡς διδασκάλους πρόσωπα μέ μειωμένα προσόντα, νο-
μίζω ὅτι πρέπει οἱ τίτλοι σπουδῶν πού θά ἐξασφαλίζουν τήν ἐπάρκεια
στόν ὑποψήφιο διδάσκαλο φροντιστηρίου ξένης γλώσσας νά εἶναι ὅσο τό
δυνατό πειστικότεροι. Γι' αὐτό προτείνω (σύμφωνα ἄλλωστε καί μέ τίς
ἀπόψεις τῶν 'Ινστιτούτων πού ἐρωτήθηκαν), τά εξής:

1) 'Η ἐπάρκεια γιά τή διδασκαλία τῆς Γαλλικῆς στά φροντιστήρια
νά δίνεται στούς κατόχους τοῦ "DIPLOME D' ETUDES SUPERIEURES", μέ
βαθμό BIEN ἢ TRES-BIEN.

2) 'Η ἐπάρκεια γιά τή διδασκαλία Γερμανικῆς στά φροντιστήρια
νά δίνεται στούς κατόχους τοῦ "Μεγάλου Διπλώματος Γερμανικῆς Γλώσσας" &

3) 'Η ἐπάρκεια γιά τή διδασκαλία τῆς 'Ιταλικῆς στά φροντιστήρια
νά δίνεται στούς κατόχους τοῦ "DIPLOMA DI PERFETTAMENTO IN LINGUA
E CULTURA ITALIANA".

Γιά ό,τι άφορά τά φροντιστήρια 'Αγγλικής, θά είσηγηθεΐ στο Τμήμα ό κ. Φ. Βώρος.

Προσθέτω ότι, έπειδή στο σχετικό έγγραφο δέγν γίνεται μνεία τών άπαραίτητων τίτλων σπουδών πού θά πρέπει νά διαθέτουν οί διδάσκαλοι αύτοί από τά έλληνικά σχολεία (έφόσον σέ "Έλληνες θά διδάξουν τήν Ξένη γλώσσα), θεωρώ άπαραίτητο νά κατέχουν 'Απολυτήριο Λυκείου (ή Ξεαταξίου Γυμνασίου ή άλλου ισότιμου ελληνικού σχολείου), μέ γενικό βαθμό τουλάχιστον "Καλώς".

Στή συνέχεια πήρε τό λόγο ό δεύτερος είσηγητής του θέματος κ. Φ. Βώρος, ό όποιος είπε:

"Έχοντας υπόψη τό άριθμ. Δ/31790/28-9-79/Γεν. Πραμ. ΥΠΕΠΘ έγγραφο καί τά συνοδευτικά, κείμενα (έπιστολές από τό BRITISH COUNCIL καί τό FULLBRIGHT FOUNDATION καθώς καί άναφορά της έπιθεωρήτριας άγγλικής γλώσσας "Όλγας Πανταζή) είσηγομαι στο Τμήμα:

α) 'Επειδή οί προσκομιζόμενοι τίτλοι είναι ποικίλοι καί συνήθως άναφέρονται στη γνώση της άγγλικής γλώσσας, όχι όμως καί στη διδακτική ικανότητα τών κατόχων τών τίτλων, γιά τή χορήγηση "έπάρκειας" (έπιστημονικής καί διδακτικής) διδασκαλίας της άγγλικής είναι σκόπιμο νά συγκροτηθεΐ μόνιμη "Έπιτροπή 'Αναγνώρισης τίτλων, 'Ισοτιμίας τίτλων καί διδακτικής 'Ενημέρωσης" τών κατόχων τών τίτλων, ή όποία 'Επιτροπή νά αποφαινεται γιά τή χορήγηση "έπάρκειας", άφού υποβάλει τούς ένδιαφερόμενους σέ εξέταση σχετική μέ τή γνώση της γλώσσας καί τήν ενημέρωση στις μεθόδους διδασκαλίας.

β) Γιά όσους έχουν άποκτήσει "έπάρκεια" (ή παραπλήσιο δικαίωμα κεκτημένο) νομίζω ότι πρέπει νά ληφθεΐ πρόνοια πριν από όποιήποτε άλλαγή στο καθεστώς πού ισχύει τώρα.

Τό Τμήμα επιφυλάχτηκε νά αποφανθεΐ σέ επόμενη συνεδρίαση, άφού προσκληθεΐ γιά ενημέρωση τών μελών καί αρμόδιος φορέας της Διοικήσεως.

Θέμα 2ο - "Έγκριση πράξεως Έπιτροπής Κρίσεως τοῦ διδ. βιβλίου:

"Έπιτομή τῆς 'Ιστορίας τῆς 'Ελληνικῆς Γλώσσας" τοῦ 'Ελ. Βλέτση.

Ὁ εἰσηγητής τοῦ θέματος κ. Φ. Βῶρος ἔθεσε ὑπόψη τοῦ Τμήματος τήν παρακάτω εἰσήγησή του:

Σχετικό ἔγγραφο: Φ.211.17/1/Γ/5/2.1.1980

1.- Μὲ τό παραπάνω ἔγγραφο μᾶς διαβιβάζονται:

1) Τά πρακτικά τῆς 'Επιτροπῆς Κρίσεως

2) "Ἐκθεση τῶν δύο εἰσηγητῶν (σελ. 7)

3) "Ἐκθεση συμπληρωματική τοῦ προέδρου τῆς 'Επιτροπῆς Μ. Σετάτου, καθηγητῆ γλωσσολογίας (σελ. 5)

4) 'Απάντηση τοῦ συγγραφέα τοῦ κρινόμενου βιβλίου ὅτι ὕστερα ἀπό τίς παρατηρήσεις πού ἔκανε ἡ 'Επιτροπή γιά τή συγγραφική του προσπάθεια παρατείνεται ἀπό τή συμμετοχή στό διαγωνισμό.

2.- "Ἐχοντας ὑπόψη τά παραπάνω κείμενα καί τό κείμενο τοῦ συγγραφέα, στό ὁποῖο ἡ 'Επιτροπή Κρίσεως ἐπισημαίνει:

α) ἔλλειψη συνοχῆς,

β) μεθοδολογικά καί διδακτικά σφάλματα,

γ) ἀντιφάσεις,

δ) ἀνεπαρκῆ ἐνημέρωση καί ἄλλες ἀτέλειες

καί τό ὁποῖο ἐπιπλέον διαθέτει πολλές - κατὰ τή γνώμη μου - σελίδες γιά τίς διαλέκτους τῆς ἀρχαίας ἑλληνικῆς, δηλ. γιά θέμα μὴ ἀφομοίωσιμο - κατὰ τήν ἐκτίμησή μου - ἀπό τοὺς μαθητές γιά τοὺς ὁποίους προορίζεται,

εἰσηγοῦμαι στό Τμήμα

νά ἐγκρίνει τήν Πράξη τῆς 'Επιτροπῆς Κρίσεως τοῦ βιβλίου 'Ελ. Βλέτση, 'Επιτομή τῆς 'Ιστορίας τῆς 'Ελληνικῆς Γλώσσας, δηλαδή νά τό θεωρήσει μὴ κατάλληλο γιά τίς διδακτικές ἀνάγκες τῶν σχολείων.

"Ὑστερα ἀπ' αὐτό - ἐφόσον ἄλλο βιβλίο δέν ἔχουμε - εἰσηγοῦμαι νά γίνεи ἀνάθεση συγγραφῆς τοῦ βιβλίου αὐτοῦ στό συνάδελφο κ. Δ. Τομπαΐδη, πού εἶναι νομίζω ὁ ἀρμοδιότερος γιά τήν ἐργασία αὐτή. "Ἀγομαὶ στήν

πρόταση αυτή για δύο λόγους:

- α) Χρειαζόμαστε βιβλίο
- β) Έχω έμπιστοσύνη στην επιστημονική καὶ διδακτική επάρκεια του συναδέλφου.

Τό Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

αποφαίνεται ὁμόφωνα:

- 1) Έγκρίνει τήν πράξη τῆς Ἐπιτροπῆς Κρίσεως τοῦ βιβλίου Ἑλ. Βλέτση "Ἐπιτομή τῆς Ἱστορίας τῆς Ἑλληνικῆς Γλώσσας", Γ' τάξεως Γυμνασίου, μέ τήν ὁποία τό βιβλίο αὐτό δέν κρίνεται κατάλληλο γιά τίς διδακτικές ἀνάγκες τῶν σχολείων, καί

- 2) Εἰσηγεῖται νά γίνει ἀνάθεση συγγραφῆς τοῦ παραπάνω βιβλίου στόν κ. Δημ. Τομπαζόη, Εἰσηγητή τοῦ ΚΕΜΕ, *ὅ ὅπως ἐπίσης νά παραδώσῃ τήν ἔργασία τὴν εἰς τούτοις*

Θέμα 3ο - Γνωμοδότηση για τό βιβλίο του Κ. Παπασωτηρίου "Οί καθό-
τροποί συμπεριφοράς"

Ο εισηγητής του θέματος κ. 'Ι. Σκορδύλης έθεσε υπόψη του Τμή-
ματος τήν εισήγησή του, ή όποία έχει ως εξής:

Σχετικά τό ύπ' αριθμ. Γ/5787/29.9.79 έγγραφο της 'Υπηρεσίας
'Εκπαιδεύσεως του ΥΠΕΠΘ.

Ο κ. Κ. Παπασωτηρίου στο βιβλίο του αυτό αναφέρεται στους κα-
λούς τρόπους συμπεριφοράς, πού πρέπει νά ακολουθεί ό άνθρωπος καί
ιδιαίτερα ό νέος της σημερινής κοινωνίας καί παράλληλα επεκτείνεται
στις υγιεινές συνθήκες ένδύσεως, διατροφής, στις σχέσεις του ζεύγους
στό σπίτι, στην συμπεριφορά των οδηγών καί σέ άλλα συναφή θέματα.

Τό βιβλίο αυτό μέ τίς 121 σελίδες καί τά 28 κεφάλαια είναι γραμ-
μένο μέ αγάπη, παρουσιάζει απόψεις καί θέματα άλλων παρόμοιων έργα-
σιών, κυρίως όμως περιέχει προσωπικές γνώμες καί έπιθυμίες του συγ-
γραφέα πού απέκδομισε από τήν πολυετή εκπαιδευτική του πείρα καί γε-
νικώς αποτελεί μιά καλή προσπάθεια καθοδήγήσεως καί νουθετήσεως των
νέων πάνω στα επίμαχα θέματα της συμπεριφοράς καί της καλής καί υ-
γιεινής διαβιώσεως.

Παρά τά αναφερόμενα όμως, κατά τήν προσωπική μου άποψη, τό βι-
βλίο παρουσιάζει μειονεκτήματα όπως:

α) Έπεκτείνεται σέ άσχετα μέ τόν τίτλο του θέματα π.χ. "τό ζευ-
γάρι στό σπίτι" σελ. 88, "Η συμπεριφορά των οδηγών. Μιλάει..... τό
αυτοκίνητο καί συμβουλεύει" σελ. 92, "Η σχολική ποδιά" σελ. 26.

β) Παρουσιάζει προσωπικές διαπιστώσεις του συγγραφέα, οί όποτες
όμως δέν ανταποκρίνονται στην πραγματικότητα π.χ. στη σελ. 64 τελευ-
ταία παράγραφος "Αν δούμε δύο ξένες ομάδες πνεύμα", στη σελ.
66 παραγρ. 3 "Οί έκδρομές..... τόν κόσμο".

γ) Πολλές φορές δέν υπάρχει είρμός στην οργάνωση των έννοιών
μέ αποτέλεσμα νά αναφέρονται, μέσα στην ίδια πρόταση, πότε ένα πρό-
σωπο καί πότε πολλά.

δ) "Άλλες φορές παρουσιάζει δύσκολη διατύπωση με κίνδυνο οι μαθητές να παρερμηνεύσουν πολλά από αυτά που γράφονται π.χ. σελ. 12 παραγρ. 3 "Η τεχνολογία παρεξηγούνται", σελ. 13, ποτέ μην ένοχλεύτε, ούτε να τó ανοίξεις, να τó διαβάσεις, σελ. 14 παραγρ. 2 "Καί τέλος..... συνανθρώπους μας", σελ. 12 παραγρ. 2 "Δέν εΐναι πιά έστίες βαρβαρότητας", σελ. 21 άριθμ. 19 "Δεΐξε σέ κάθε ... άνθρωπιά μας", σελ. 23 "Έχετε πάντοτε καθαριότητα", σελ. 24 σημ. παρ. 4 "Τά νύχια όριζόντια", σελ. 26 παραγρ. 5 "Η Έφεση τοϋ ανθρώπου ανθρώπου", σελ. 32 παρ. 3 "Η μαθητική ποδιά άπαράδεκτη", σελ. 33 παρ. 1 "Γιατί θά πολλές φορές", σελ. 120 παρ. 8 "Αμα τά 15 να έγκληματίσουν", καί

ε) Παρουσιάζει όρθογραφικές άβλεψεις όπως π.χ. πράγμα-πράγμα, γενικώτερα, λιγώτερα, καμμιά κλπ., που καλό θά εΐναι να διορθωθούν σέ μελλοντική επανέκδοση.

Γιά τούς άναφερόμενους λόγους καί συμφώνως πρός τó Νόμο 186/75 άρθρο 2 παρ. 5 θεωρώ σκόπιμο να εΐσηγηθώ στό Τμήμα, όπως μή θεωρήσει τó βιβλίο τοϋ κ. Κ. Παπασωτηρίου κατάλληλο για τίς βιβλιοθήκες τών σχολείων Μέσης Έκπαιδεύσεως ή για βοηθητικό βιβλίο τών μαθημάτων Πολιτικής Άγωγής καί Πολιτιστικών Έκδηλώσεων.

Τό Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

άποφάινεται όμοφωνα:

Δέν κρίνει κατάλληλο τó βιβλίο τοϋ Κ. Παπασωτηρίου "Οί καλοί τρόποι συμπεριφοράς" για τίς βιβλιοθήκες τών σχολείων Μέσης Έκπαιδεύσεως ή για βοηθητικό βιβλίο τών μαθημάτων Πολιτικής Άγωγής καί Πολιτιστικών Έκδηλώσεων.

Θέμα 4ο - Κρίση του διδακτικού βιβλίου: "Ξενοφώντα Κύρου 'Ανάβαση Α' Γυμνασίου.

Ο εισηγητής του θέματος κ. 'Ι. 'Αρβανίτης, είπε τά εξής:
Με τó αριθμ. Φ.211.17/201/Γ/8032/17-12-79 έγγραφο του ΥΠΕΠΘ διαβιβάζεται τó δακτυλογραφημένο διδακτικό βιβλίο "Ξενοφώντα Κύρου 'Ανάβαση" Α' Γυμνασίου του κ. Γ. Ζευγώλη, μέ συνημμένα τίς παρατηρήσεις τής 'Επιτροπής Κρίσεως καί τήν απάντηση του συγγραφέα σ' αυτές, πρός τελική κρίση.

Κατά τή μελέτη του βιβλίου διαπίστωσα ότι πρόκειται για τó ίδιο ακριβώς τó παλαιό βιβλίο τής Α' Γυμνασίου. Στο δακτυλογραφημένο μάλιστα κείμενο υπάρχουν καί μικροαβλεπτήματα, πού έχει παρατηρήσει καί ή 'Επιτροπή Κρίσεως, ένω δέν υπάρχουν στο χρησιμοποιούμενο βιβλίο, όπως π.χ. σελ. 159 του δακτυλ. κειμένου, στ. 4: "στή χώρα Βιθυνών", ένω στο βιβλίο, σελ. 183: "στή χώρα των Βιθυνών" σελ. 28 δακτ. κειμ., στ. 9: "δηλαδή οι Μυσοί", ένω στο βιβλίο, σελ. 37: "δηλαδή πώς οι Μυσοί" κτλ.

Τό ότι ó συγγραφέας προτείνει τή μετατόπιση μερικών εικόνων καί χαρτών καί έπαναπροσθέτει τó Ζ' κεφ., πού προϋπήρχε στο αρχικό διδακτικό βιβλίο του 1966 καί αφαιρέθηκε από τó ΚΕΜΕ τó 1976, δέν κάνει τó βιβλίο νέο.

Γι' αυτό πρέπει νά γίνει έρώτημα στο Νομικό Σύμβουλο του ΥΠΕΠΘ, άν ó κ. Ζευγώλης είχε δικαίωμα νά υποβάλει στο διαγωνισμό τó ίδιο βιβλίο πού ήδη έχει εκχωρήσει στον ΟΕΔΒ "κατά πλήρη καί άπεριόριστον κυριότητα διά χρόνον ως ούτος προβλέπεται διά τά έγκεκριμένα διδακτικά βιβλία, κατά τας διατάξεις του Ν.Δ. 749/70".

Τό Τμήμα, αφού έλαβε υπόψη τó αριθμ. Φ.211.17/201/Γ/8032/17-12-79 έγγραφο του ΥΠΕΠΘ, τήν εισήγηση καί τή σχετική συζήτηση,

άποφαίνεται όμοφωνα:

- α) Νά σταλεί πρός επανέκδοση τó ήδη χρησιμοποιούμενο διδακτικό βιβλίο "Ξενοφώντα Κύρου 'Ανάβαση" του κ. Γ. Ζευγώλη, καί
- β) Νά γίνει έρώτημα στο Νομικό Σύμβουλο του ΥΠΕΠΘ, σχετικά μέ τó δικαίωμα ή όχι του κ. Γ. Ζευγώλη νά ξαναυποβάλει στο διαγωνισμό τó ήδη εκχωρημένο στον ΟΕΔΒ βιβλίο του.

ΘΕΜΑ 5ο - "Έκδοση β' τεύχους τού διδακτικού βιβλίου "Μαθηματικά
Α' Λυκείου, "Άλγεβρα".

Ο εισηγητής τού θέματος κ. Ν. Βαρουχάκης είπε τά εξής: "Όπως
είναι γνωστό στο Τμήμα μέ τήν 'Υπουργική απόφαση αρ. Φ.211.13/Γ/
2188/31.3.79 συγκροτήθηκε 'Ομάδα εργασίας υπό τήν προεδρία μου για
τή συγγραφή τού βιβλίου "Μαθηματικά τής Α' Λυκείου, ("Άλγεβρα) σέ
δύο τεύχη.

Τό α' τεύχος τού βιβλίου τούτου έχει έκδοθεῖ ὕστερα ἀπό τήν
έγκριτική πράξη 55/79 τού Τμήματος Μ.Ε. τού ΚΕΜΕ καί προβλέπεται νά
καλύψει τίς διδακτικές ἀνάγκες ὡς τό τέλος Φεβρουαρίου 1980. Ἡ 'Ο-
μάδα εργασίας περάτωσε ἤδη τό ἔργο της καί γιά τό β' τεύχος τού βι-
βλίου, (μέ κάποια καθυστέρηση, ἡ ὁποία ὀφείλεται στήν πλήρη σχεδόν
ἀπασχόληση τῶν μελῶν τῆς ὁμάδας σέ ὅλες τίς φάσεις τῶν τυπογραφικῶν
ἐργασιῶν τού α' τεύχους καί ἐν μέρει σέ ἀσθένεια τού προέδρου τῆς
ὁμάδας).

Ὁ ὁμάδα ἐργάστηκε μέ τόν τρόπο, τή μέθοδο καί ὑπό τίς συνθήκες
πού ἐπικράτησαν κατά τή συγγραφή τού α' τεύχους ὅπως ἀναφέρονται στή
σχετική εἰσήγησή μου στο Τμήμα (πράξη 55/79). Πιστεύω λοιπόν ὅτι
καί τό ἀποτέλεσμα εἶναι ἀνάλογο καί εἰσηγοῦμαι ἀνεπιφύλακτα στο Τμή-
μα τήν ἔγκριση τού β' τεύχους τού βιβλίου καί τήν προώθησή του γιά
ἐκδοση ἀπό τόν ΟΕΔΒ μέ τούς ὅρους ἐκδόσεως τού α' τεύχους.

Τό Τμήμα Μ.Ε. μετά ἀπό τήν εἰσήγηση τού κ. Ν. Βαρουχάκη, Συμβού-
λου Β' καί τή σχετική συζήτηση,

ἀποφαίνεται ὁμόφωνα

Ἐγκρίνει τό διδακτικό βιβλίό "Μαθηματικά Α' Λυκείου, "Άλγεβρα
(τεύχος β'), καί προτείνει νά προωθηθεῖ γιά ἐκδοση ἀπό τόν ΟΕΔΒ μέ
τούς ὅρους ἐκδόσεως τού α' τεύχους.

Στό σημεῖο αὐτό τερματίστηκε ἡ συζήτηση.

Ἡ Γραμματέας

Μαρία Δημητρίου

Παρ. Παπαδημητρίου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ

ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΝ (ΚΕΜΕ)

ΤΜΗΜΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

ΠΡΑΞΗ 3/1980

Σήμερα, 16 'Ιανουαρίου 1980, ημέρα Τετάρτη καί ώρα 11 πρωινή, τό Τμήμα Μέσης 'Εκπαιδύσεως τοῦ Κέντρου 'Εκπαιδευτικῶν Μελετῶν καί 'Επιμορφώσεως (ΚΕΜΕ) συνεδρίασε στήν αἴθουσα 'Ολομέλειας (Μεσογείων 396, 'Αγία Παρασκευή) μέ Πρόεδρο τόν κ. Γ. Παντελίδη, Α' 'Αντιπρόεδρο τοῦ ΚΕΜΕ.

Στή συνεδρίαση ἔλαβαν μέρος οἱ κ. 'Αθαν. Κομίνης, Γ' 'Αντιπρόεδρος τοῦ ΚΕΜΕ, 'Ι. 'Αρβανίτης, Φ. Βῶρος, Δ. Σακκᾶς, Ν. Βαρουχάκης, Γ. Γρατσᾶς, Ν. Παπαδόπουλος, Σύμβουλοι Β', Κ. Φούσκας, Δ. Τομπαῆ-δης, Κυρ. Κατσιμάνης καί Βασ. Θεοδωρακόπουλος, Εἰσηγητές τοῦ ΚΕΜΕ. Χρέη γραμματέα ἔκανε ἡ Φιλόλογος Παρασκευή Παπαδημητρίου, πού ὑπῆ-ρετεῖ μέ ἀπόσπαση στό ΚΕΜΕ.

Δέν παραβρέθηκαν στή συνεδρίαση οἱ κ. 'Ηλ. Σπυρόπουλος, Σύμβου-λος Β', Λ. 'Αδαμόπουλος καί Στ. Παπασημακόπουλος, γιατί εἶχαν ἄλλη ὑπηρεσιακή ἀπασχόληση.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

- ΘΕΜΑ 1ο - Συνέγεια συζητήσεως στό θέμα: 'Επάρκεια τίτλων σπουδῶν γιά τή διδασκαλία ξένῆς γλώσσας σέ φροντιστήρια. Εἰσηγητής κ. Φ. Βῶρος, Σύμβουλος Β'.
- ΘΕΜΑ 2ο - Διόρθωση ἀβλεφίας στήν πρόξη 70/1979. Εἰσηγητής κ. Φ. Βῶρος.
- ΘΕΜΑ 3ο - Κρίση γιά τή χρησιμότητα τοῦ βιβλίου Σ. Καργάνου, 'Ιστορία ἐπιλογῆς Β' λυκείου (βοήθημα). Εἰσηγητής κ. Φ. Βῶρος.
- ΘΕΜΑ 4ο - 'Ανάθεση συγγραφῆς διδακτικῶν βιβλίων.

'Αφοῦ διαπιστώθηκε ἀπαιτία καί ἐπικυρώθηκε ἡ προηγούμενη πρόξη, τό Τμήμα ἄρχισε τήν εξέταση τῶν θεμάτων τῆς ἡμερήσιας διατάξεως.

'Η συζήτηση τοῦ πρώτου θέματος ἀναβλήθηκε γιά ἐπόμενη συνεδρίαση, προκειμένου νά προσέλθει ὁ ἀρμοδῆς τοῦ 'Υπουργείου Παιδείας καί δώσει τίς ἀπαραίτητες πληροφορίες γιά τὸ θέμα αὐτό, ὅπως εἶχε ἀποφασιστεῖ στήν προηγούμενη συνεδρίαση.

Ο εισηγητής του δευτέρου θέματος "Διόρθωση άβλεψίας στην πράξη 70/1979" κ. Φ. Βώρος είπε τά εξής:

Στό πρακτικό 70/1979 έχει καταχωριστεί "προκήρυξη" για τή συγγραφή βιβλίου 'Ιστορίας έπιλογής β' λυκείου.

Αλλά στό κείμενο τής προκήρυξης καί ειδικά στό τμήμα εκείνο όπου ή προκήρυξη παραπέμπει στό αναλυτικό πρόγραμμα έχει από άβλεψία δοθεῖ διατύπωση πού δέ συμφωνεῖ μέ τό αναλυτικό πρόγραμμα (πρ. 40/1979). Εἶναι κατά συνέπεια ανάγκη ή προκήρυξη νά αναδιατυπωθεῖ ἔτσι στό τμήμα αὐτό, ὥστε τό κείμενό της νά ἑναρμονιστεῖ μέ τό αναλυτικό πρόγραμμα, γιατί ἀλλιῶς εἶναι ἔκδηλη ή ἀντίφαση καί δέν μπορεῖ ή προκήρυξη νά προωθηθεῖ.

Τό Τμήμα, ὕστερα από συζήτηση,

ἀποφαίνεται ὁμόφωνα:

Ἀποδέχεται τήν εἰσήγηση τοῦ κ. Φ. Βώρου, δηλ. οἱ παρ. 4 καί 5 τοῦ πρακτικοῦ 70/79, θέμα 4ο, οἱ ὁποῖες ἀναφέρονται σέ προκήρυξη διαγωνισμοῦ 'Ιστορίας 'Επιλογής β' Λυκείου (σελ. 2 τοῦ ἀποσπόμενου τής πράξεως 70/79) νά ἀναδιατυπωθοῦν, σύμφωνα μέ τήν πράξη 40/79, ὡς ἐξής:

"4. Στό Β' μέρος τοῦ βιβλίου διευκρινίζεται ὅτι τά κεφάλαιά του δέ θά περιλαμβάνουν ὕλη πού ἔχει ἤδη περιληφθεῖ στό πρόγραμμα "κορμοῦ" (παράγραφος 7), ἀλλά μποροῦν νά δώσουν μιὰ συνθετική θεώρηση θεμάτων, ὅπως:

- α) Σχέσεις τοῦ Βυζαντίου μέ γειτονικούς λαούς (Σλάβους-Τούρκους).
- β) Κοινωνική πολιτική καί κοινωνική πρόνοια στό Βυζαντινό Κράτος.
- γ) Ἑρμηνεία τής βυζαντινῆς τέχνης (ὅχι ἱστορία τής τέχνης αὐτῆς· οἱ μορφές τής Βυζαντινῆς τέχνης καί ή ἱστορία της θά θεωρηθοῦν στοιχεῖα γνωστά ἀπό τό πρόγραμμα κορμοῦ· ἄν χρειαστεῖ θά γίνεται σύντομη ὑπόμνηση μόνο τῶν στοιχείων αὐτῶν).

5. Στό Γ' μέρος τοῦ βιβλίου τά κείμενα - πηγές τής ὕστεροβυζαντινῆς ἐποχῆς καί τῶν ἀποσπόμενων νά ἐπιλεγθοῦν μέ τά ἀκόλουθα (τουλάχιστο) κριτήρια:

- α) "Οτι φωτίζουν θέματα ιστορικά που θίγονται στο πρόγραμμα "κορμού",
- β) "Οτι αναφέρονται με σαφήνεια και ίσως γλαφυρότητα σε θέματα γενικά και κατανοητά από μη ειδικούς,
- γ) "Οτι θίγουν κάποια ενδιαφέρονσα πτυχή της βυζαντινής ζωής (οικονομία, κοινωνική οργάνωση, αντίληψη ζωής, πολιτισμικές σχέσεις, διπλωματικές σχέσεις, αντίληψη νομοθεσίας και δικαιοσύνης, κίνητρα των σταυροφορών και της ήγερσής τους, σύγχρονες περιγραφές δραματικών περιστατικών κλπ). Δεν πρέπει να αποκλειστεί τα επιλεγόμενα κείμενα-πηγές να βρίσκονται σε κάποια αντιστοιχία προς θέματα του μέρους Β' (όποτε θα γίνεται και άμοιβαία παραπομπή).⁷⁷

Συνέχεια: από το πρακτικό 70/79: είναι δυνατό και σκόπιμο δύο κείμενα κλπ. κλπ.

Ο εισηγητής του τρίτου θέματος: Κρίση για τη χρησιμότητα του βιβλίου Σ. Καργάκου, 'Ιστορία 'Επιλογής Β' Λυκείου, κ. Φ. Βώρος έθεσε υπόψη των μελών του Τμήματος την εισήγησή του, που έχει ως εξής:

Σχετ. Έγγραφο: Γ/3283/26.5.79

1.- Με το παραπάνω έγγραφο έχει σταλεί από τη Διοίκηση το βιβλίο Σ. Καργάκου 'Ιστορία Β' επιλογής με αίτηση του εκδότη Γ. Λαρδανού για γνωμοδότηση κατά το άρθρο 2 παρ. 5 του Ν.186/75.

2.- Στο βιβλίο αυτό σημείωσα τρεις ακόλουθες παρατηρήσεις:

α) Στη σελ. 10 χαρακτηρίζει ως ιστορικά γεγονότα μόνο όσα είναι δημιουργήματα ανθρώπινα. 'Αλλά στη σελ. 15 προσθέτει μία ακόμη κατηγορία (φυσικά φαινόμενα) που την αντιπαρήλαε άνύποτος πρίν.

β) Στην ίδια σελ. 10 γράφει ότι είναι προσωπική υπόθεση του ιστορικού, ποιά γεγονότα θά κριθούν ως ιστορικά, άνύποτος εδώ διά δυο πράγματα: τά κριτήρια που έχουν γίνει δεκτά από την έπιστήμη καί την άπέραντη υποκειμενικότητα που εισάγει με την πρότασή του. Λίγο παρακάτω όμως εισάγει ένα περίεργο κριτήριο: γεγονότα που έχουν άναγνωριστεί από όλους ως ιστορικά.

γ) Στη σελ. 11 γράφει ότι τά γεγονότα καί οι έποχές εξετάζονται σέ στενή συνάφεια μεταξύ τους, άνυποψίαστος ότι τά γεγονότα άποτελούν τρεις έποχές (σχέση μέρους προς όλο).

δ) Στη σελ. 11 προσθέτει παράγραφο 3 (ζωή καί εξέλιξη των κοινωνιών σ' όλες τρεις έκδηλώσεις της) άνύποτος ότι τό περιεχόμενο της περιέχεται στην προηγούμενη παράγραφο 2 (τέχνη, θρησκεία, δικαιο... ιστορία πολιτισμού).

ε) Στη σελίδα 12 χρησιμοποιεί τη φράση "όλότητα των ανθρώπων μέσα στην όποία έμφανίζεται"... χωρίς νά υποπτεύεται ότι μπορεί ή όλότητά του νά σημαίνει έναν άνθρωπο.

στ) Στην ίδια σελίδα κατευθύνεται προς τό μέλλον (φράση άδόκιμη).

ζ) Στην Ίδια σελίδα σε υποσημείωση μέμφεται την επιστημονική έντιμότητα της κ. Χριστοφιλοπούλου κατά τρόπο άσυγχώρητο για παράλειψη αναφοράς σε πηγή της ενώ αυτή έχει τιμήσει το βιβλίο αναφοράς που υποτίθεται ότι αντιγράφη, με ειδική μνεία στον πρόλογό της το ίδιο γίνεται σε υποσημείωση της σελ. 13.

η) Στη σελ. 13 διακρίνει δύο μέρη της μεθοδολογίας της ιστορίας που προσιδιάζουν στην Έκθεση Ιδεών και φαίνεται να μην υποπτεύεται ποιο είναι το δεύτερο μέρος της μεθοδολογίας της ιστορίας.

θ) Στη σελ. 14 χρησιμοποιεί τον όρο κατανόηση χωρίς να υποπτεύεται την ειδική σημασία του για την έρμηνεία των πνευματικών φαινομένων.

ι) Στην Ίδια σελ. 14 μιλάει για αντικειμενικότητα και γνώση της αλήθειας έντελως φευγαλέα και άγνοεί ειδικό άρθρο για τα θέματα αυτά, το οποίο όμως μνημονεύει παρακάτω στη σελ. 19 για λόγο έντελως περιθωριακό (σάν να παραπέμπει σε βιβλίο "μηχανικής" μόνο για το λόγο ότι έχει φωτογραφία του πύργου της Πίζας).

ια) Στη σελ. 15 αναλύει το προοίμιο του 'Ηροδότου αγνοώντας ή παρασιωπώντας ειδικό άρθρο που ασχολείται άκριβως μ' αυτό το αντικείμενο κι έχει δημοσιευτεί σε γνωστότατο περιοδικό.

ιβ) Στην Ίδια σελίδα σημειώνει ανακρίβειες σχετικά με τις απόψεις του 'Αριστοτέλη για την ιστορία

3.- Νομίζω ή πρότασή μου προκύπτει αυτόνομη. Δέ φαίνεται χρήσιμο κατά την έννοια του νόμου το βιβλίο Σ. Καργάκου, 'Ιστορία επιλογής Β' λυκείου.

Τό Τμήμα, αφού έλαβε υπόψη:

α) Τό ^{πρωτ.} αριθμ. Γ/3283/26-5-1979 του ΨΗΠΘ, και

β) Την εισήγηση και τη σχετική συζήτηση,

αποφάνεται όμόφωνα

Τό βιβλίο του Σ. Καργάκου, 'Ιστορία επιλογής Β' λυκείου, δέν κρίνεται χρήσιμο κατά την έννοια τού άρθρου 2 του Ν.186/1975 για τούς λόγους που έχουν έκτεθει στην εισήγηση του κ. Φ. Βώρου.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ

ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)

ΤΜΗΜΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Πράξη 4

Σήμερα 18 ¹Ιανουαρίου 1980, ημέρα Παρασκευή καί ώρα 8.30² πρωινή, τὸ Τμήμα Μέσης ³Εκπαίδευσης τοῦ Κέντρου ⁴Εκπαιδευτικῶν Μελετῶν καί ⁵Επιμορφώσεως (ΚΕΜΕ) συνεδρίασε στήν αἴθουσα ⁶Ὀλομέλειας (Μεσογείων 396, Ἀγία Παρασκευή) μέ Πρόεδρο τόν κ.Γ. Παντελίδη, Α⁷ Αντιπρόεδρο τοῦ ΚΕΜΕ.

Στή συνεδρίαση ἔλαβαν μέρος οἱ κ. Ἀθαν. Κομίνης, Γ⁸ Αντιπρόεδρος τοῦ ΚΕΜΕ, ⁹Ι. Ἀρβανίτης, Φ. Βῆρος, Δ. Σακκάς, Ν. Βαρουχάκης, Γ. Γρατσάς, Ν. Παπαδόπουλος, Σύμβουλοι Β¹⁰, ¹¹Ι. Σκορδίλης, Εἰδικός Σύμβουλος τοῦ ΚΕΜΕ, Κ. Φωσκάς, Δ. Τομπάδης, Βασ. Θεοδωρακόπουλος, Α. Ἀδαμόπουλος καί Στεφ. Παπασημακόπουλος, Εἰσηγητές τοῦ ΚΕΜΕ. Χρήη γραμματεῖα ἔκανε ἡ φιλόλογος Παρασκευή Παπαδημητρίου, ποῦ ὑπηρετεῖ μέ ἀπόσπαση στὸ ΚΕΜΕ.

Δέν παραβρέθηκαν στή συνεδρίαση οἱ κ. Ἡλ. Σπυρόπουλος, Σύμβουλος Β¹², καί Κυρ. Κατσιμάνης, Εἰσηγητής, γιατί εἶχαν ἄλλη ὑπηρεσιακὴ ἀπασχόληση.

Θέματα ἡμερήσιας διατάξεως

1. Ἀποστολὴ νέου ἀναλυτικοῦ προγράμματος τῶν Μειονοτικῶν Σχολείων Δ. Θράκης. Εἰσηγητής κ. ¹³Ι. Ἀρβανίτης, Σύμβουλος Β¹⁴.
2. Γνωμοδότηση γιὰ τὸ βιβλίο τοῦ Γιάννη Μουτῶφη "Οἱ Βερμπούλες τοῦ 1940". Εἰσηγητής κ. ¹⁵Ι. Ἀρβανίτης.
3. Γνωμοδότηση γιὰ τὸ βιβλίο τοῦ Τάσου Ρούσσου "Αἰωνίους Τραγωδίες". Εἰσηγητής κ. ¹⁶Ι. Ἀρβανίτης.
4. Γνωμοδότηση γιὰ τὸ βιβλίο τοῦ Γιάννη Κιούρη "Ἡ ἀπὸ τὰ Καλάβρυτα". Εἰσηγητές κ. κ. Φαν. Βῆρος καί Β. Θεοδωρακόπουλος.

5. 'Ανατύπωση τῶν διδακτικῶν βιβλίων Φυσικῆς Β' καί Γ' Λυκείου, 'Α. Μάζη.
Εἰσηγητής κ. Στέφ. Παπασημακόπουλος, Εἰσηγητής ΚΕΜΕ.

'Αφοῦ διαπιστώθηκε ἀπάρτεια καί ἐπικυρώθηκε ἡ προηγουμένη πράξη, τὸ Τμήμα ἄρχισε τήν ἐξέταση τῶν θεμάτων τῆς ἡμερήσιας διατάξεως.

Θέμα 1ο: 'Αποστολή νέου ἀναλυτικοῦ προγράμματος τῶν Μειονοτικῶν Σχολείων Δ. Θράκης.

'Ο εἰσηγητής τοῦ θέματος κ. 'Ι. Ἀρβανίτης, γιά τὸ μάθημα τῶν 'Ελληνικῶν, στὰ παραπάνω Σχολεῖα, εἶπε τὰ ἑξῆς:

Μέ τὸ ἀρ. 183/7-8-79 ἀπόρρητο ἔγγραφο τοῦ ΥΠΕΠΘ ἀποστέλλεται σχέδιο νέου ἀναλυτικοῦ προγράμματος τῶν Μειονοτικῶν Σχολείων καί 'Ιεροσπουδαστηρίων, γιά τὰ μαθήματα ποῦ διδάσκονται στήν 'Ελληνική γλῶσσα, πρὸς γνωμοδότηση.

'Ὅς πρὸς τὸ μάθημα τῶν 'Ελληνικῶν συμφωνῶ βασικά μέ τὰ ὅσα κείμενα ἔχουν ἐπιλεγεῖ ἀπὸ τῇ Νεοελληνικῇ Λογοτεχνίᾳ καί τίς μεταφράσεις τῶν ἀρχαίων 'Ελλήνων ὡς συγγραφέων μέ τίς ἑξῆς παρατηρήσεις:

1. Νά μὴν ἐπιναλαμβάνονται τὰ ἴδια κείμενα στίς διάφορες τάξεις, ὅπως π.χ. "Ἐψώνοντας τῇ Σημίᾳ" τοῦ Π. Παλαιολόγου στίς Α' καί Β' τάξεις. "Ἡ Λωξάντρα" τῆς Μ. 'Ιορδανίδου στίς Β' καί Γ' τάξεις, "Πάνω σ' ἓναν ξένο στίχο" τοῦ Γ. Σεφέρη στούς Α' καί Γ' κύκλους τῆς ὕλης τῆς Ε' τάξης.

2. Νά παραλειποῦν κείμενα ποῦ ἐνδέχεται νά ἐπιδροῦν δυσμενῶς στήν ψυχικὴ κατάσταση τῶν Μουσουλμανοπαίδων, ὅπως π.χ. σελ. 1, "Θεσσαλονίκη" τοῦ Ι. Πολέμη, σελ. 2 "Τὴ πῆραμε τὰ Γιάννινα" τοῦ Γ. Σουρῆ, "Ὁ καπετάν καλόγερος" τοῦ Χρ. Χριστοβάσιλη, σελ. 4 "Τὸ Σουλτανάτο" τοῦ Γ. Βλαχογιάννη, "Ὁ Κολοκτρώνης" τοῦ Σπ. Μελά, "Ὁ Βάρων στὴ σκλαβενιὴ 'Αθήνα" τοῦ Α. Καμπούρογλου, σελ. 8 "Ἡ πρώτη πολιρκία τοῦ Μεσολογγιστοῦ" τῆς Π. Δέλη, "Τὸ θυμωμένο καρῶσι" τοῦ Ζ. Παπαντωνίου, σελ. 10 "Παῦλος Μελάς" τοῦ Κ. Παλαμά, σελ. 12 "Τὸ ὄρα" τοῦ Γ. Τσακνίου.

3. Νά προστεθοῦν:

α) Στὸν Α' κύκλο τῆς Ε' τάξης τὸ ἀποστολικὸ ποίημα "Τοῦ Χριστοῦ Μηλιῶν", ἀρ. 49 στίς 'Εκλογές τοῦ Πολίτη.

β) από μεταφρασμένα όποιαδήποτε από τους άρχαιους Έλληνες συγγραφείς:

i) στην Ύλη της Δ' τάξης, σελ. 12, Όμηρου "Ιλιάδα" β 468-558"

ii) στην Ύλη της Ε', σελ. 15, Σοφοκλή "Αντιγόνη", στ.χ. 590-618"

iii) από το "Ανθολόγιο λυρικής ποιήσεως" Γ* Γυμνασίου, 1979, στην Ύλη

έπισης της Ε' τάξης, σελ. 15:

Σόλωνα, "Η πόλη και οι τύραννοι", "Το έργο του νομοθέτη"

Πινδαρόν, "Για τον Άσάπιον τον Όρχομένιο, παιδί που νίκησε στο δρόμο"

Σημωνίδη του Άμφοργίνου, "Οι χαρακτηριστές των γυναικών"

Σοφοκλή, "Ωδή στην Άφροδίτη"

Σημωνίδη του Κείνου, "Η άρετή" και "Εκείνων που σκοτώθηκαν στις θερμότητες".

4. Με διορθωθούν:

α) Σελ. I "Σωτ. Σκίπη", αντί "Σωτ. Καίτη".

β) Σελ. 15 "Τιγίγνεια έν Ταύροις", αντί "Τιγίγνεια έν Αύλιδι".

Τό Τμήμα, άφού έλαβε ύπόψη τό άρ. 183/7-8-79 άπόρροη έγγραφο του ΥΠΕΠΘ, τήν συνημμένο σ' αυτό σχέδιο άναλυτικού προγράμματος τών Μειονοτικών Σχολείων και Τεροσπουδαστηρίων Δ. Θράκης, τήν είσήγηση και τή σχετική συζήτηση,

άποφαίνεται : ό μ ό φ ω ν α :

Γνωμοδοτεί ύπερ του νέου άναλυτικού προγράμματος τών Μειονοτικών Σχολείων και Τεροσπουδαστηρίων Δ. Θράκης, μέ τήν παρατήρηση νά ληθοούν όπόψη και οι παρατηρήσεις που έχουν διατυπωθεί στην παραπάνω είσήγηση.

Θέμα 2ο: Γνωμοδότηση γιά τό βιβλίο τοῦ κ.Γ.Μουτάση "Οἱ Θερμοπόλες τοῦ 1940".

Ἡ εἰσηγητής τοῦ θέματος Ἰωάννης Ἀρβανίτης, Σύμβουλος Β', θέτει ὑπόψη τοῦ Τμήματος τά ἑξῆς:

Μέ τό ἀριθ. Γ 7016/13-11-79 ἔγγραφο τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας διαβιβάζεται αἴτη-
ση τοῦ κ.Γ.Μουτάση πρὸς τό ΚΕΜΕ γιά γνωμοδότηση σχετικά μέ τήν καταλληλότητα τοῦ
βιβλίου του "Οἱ Θερμοπόλες τοῦ 1940" γιά τά σχολεῖα ἢ γιά χρησιμοποίηση ἀποσπασμά-
των του γιά σχολικά βιβλία.

Πρόκειται μᾶλλον γιά μιά παραδοσιακή καί ἀφηγηματική στιχοῦρηση τοῦ Βορειοηπει-
ρωτικοῦ ἀγώνα τοῦ 1940, ἀλλά δέν τή χαρακτηρίζει δύναμη καί πνοή ποιητική, καί
κατό συνέπεια δέ γεννᾷ ὑψηλή συγκίνηση, ἀπαραίτητη γιά τήν εὐεργετική ἐπίδραση
στό μαθητή.

Γι' αὐτό ἀδυνατᾷ νά εἰσηγηθῶ, σύμφωνα μέ τό πνεῦμα τοῦ Νόμου, θετική γνωμοδότηση
γιά τή χρησιμότητά του στά σχολεῖα. Συμφωνῶ ὅστόσο νά εἶναι στή διάθεση τῶν συλ-
λαγέων - συγγραφέων Νεοελληνικῶν ἀνωνομασίτων γιά τυχόν χρήση ἀποσπασμάτων του.

Τό Τμήμα, ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη τό ἀριθ. Γ 7016/13-11-79 ἔγγραφο τοῦ ΥΠΕΠΘ, τήν
εἰσήγηση καί τή σχετική συζήτηση,

ἀποφασίζει ὁμοφώνως :

Γνωμοδοτεῖ ὅτι τό βιβλίο "Οἱ Θερμοπόλες τοῦ 1940" τοῦ Γ.Μουτάφη δέ χαρακτη-
ρίζεται ὡς χρήσιμο, σύμφωνα μέ τό πνεῦμα τοῦ Ν. 186/75.

Θέμα 3ο: Γνωμοδότηση γιά τό βιβλίο Τ. Ρούσσου "Αίσχόλου Τραγωδίες" (μετάφραση).

Ὁ εἰσηγητής τοῦ θέματος Ἰωάννης Ἀρβανίτης, Σύμβουλος Β', θέτει ὑπόψη τοῦ Τμήματος τά ἑξῆς:

Μέ τό ἀριθ. 137570/17-11-78 ἔγγραφο τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας ἔχει διαβιβαστεῖ τό βιβλίο τοῦ Τ. Ρούσσου "Αἰσχόλου Τραγωδίες" (μετάφραση) γιά τή σχετική γνωμοδότηση.

Ἀκολουθῶς διατυπώνει τή γνώμη του:

Ἡ μετάφραση εἶναι πιστή καί ἡ γλώσσα γλαφυρή δημοτική, ἐπιτυχημένη ὡς πρὸς τήν ποιητική ἀπόδοση τοῦ κειμένου καί ἐξαιρετικά κατανοητή. Ἡ φράση εἶναι ὁπέρι-τη καί μουσική. Τό λεξιλόγιο ἀνταποκρίνεται στίς ποιητικές ἀπαιτήσεις, χωρίς νά ἐπιδιώκεται ἐξεζητημένα λεξιθῆρα, ὥστε νά ὑπάρχει ἀνάγκη ἐρμηνείας ἄγνωστων λέξεων:

Εἰσηγοῦμαι λοιπόν τῷ χαρακτηρισμῷ τοῦ βιβλίου αὐτοῦ ὡς χρησίμου γιά τίς σχολικές βιβλιοθήκες.

Τό Τμήμα, ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη τό ἀριθ. 137570/17-11-78 ἔγγραφο τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας, τήν εἰσήγηση καί τή σχετική συζήτηση,

ἀποφάσινεται ὁ μὲ φωνά :

Γνωμοδοτεῖ ὅτι τό βιβλίο τοῦ Τ. Ρούσσου "Αἰσχόλου Τραγωδίες" (μετάφραση) εἶναι χρήσιμο γιά τίς σχολικές βιβλιοθήκες.

ΟΙ Εισηγητές του θέματος κ.κ.Φ.Βώρος και Β. Θεοδωρακόπουλος, θέτουν υπόψη του Τμήματος τήν εισήγησή τους που έχει ως εξής:

- Τό Τμήμα, ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη του:

- ἀποφαίνεται ὁμοίωνα

Θέμα Σο: 'Ανατύπωση τών διδακτικών βιβλίων Φυσικής Β' και Γ' Λυκείου, 'Α. Μάζη.

'Ο εισήγητής του θέματος κ. Στ. Παπασημακόπουλος είπε τά εξής:

Τά βιβλία Φυσικής Β' και Γ' Λυκείου χρειάζονται αναδιόρθωση σύμφωνα μέ τόν προγραμματισμό που έγινε στίς αρχές τής σχολικής χρονιάς 1979-80.

'Επειδή όμως ή αναδιόρθωση αὐτή χρειάζεται νά βασιστεῖ πάνω στήν ἐφαρμογή του προγραμματισμοῦ, που έγινε γιά πρώτη φορά φέτος, εἶναι ἀδύνατο νά πραγματοποιηθεῖ πρίν ἀπό τό τέλος τής σχολικής χρονιάς. Γιά τό λόγο αὐτό καί ἐπειδή τά βιβλία πρέπει νά εἶναι ἔτοιμα ἔγκαιρα γιά τό ἐπόμενο σχολικό ἔτος προτείνω νά ἀνατυπωθοῦν μόνο μέ ἐλάχιστες ἀναγκαῖες διορθώσεις καί ἡ αναδιόρθωση νά γίνει γιά τή μεθεπόμενη χρονιά μετά τόν 'Ιούλιο τοῦ 1980 ἀπό 'Επιτροπή που θά συγκροτηθεῖ γιά τό σκοπό αὐτό.

Τό Τμήμα, ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη τήν εἰσήγηση τοῦ κ. Στ. Παπασημακόπουλου,

ἀποφάσινεται ὁ μὲν ὡς:

'Εγκρίνει τήν ἐπ'ἀνέκδοση τών διδακτικῶν βιβλίων Φυσικῆς Β' καί Γ' Λυκείου, 'Α. Μά-
ζη, Δημητρίου, που ἀναρτᾶται μέ ἀπόφαση στό ΚΕΝΣ.

'Επειδή ἐξαντλήθηκαν τά θέματα τής ἡμερήσιας διατάξεως, τελέωσε ἡ συνεδρίαση.

Ἡ Γραμματεία

Μαυραδωνητρίδης

Παρ. Παπαδημητρίου

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

ΘΕΜΑ 26 - Διευκρίνιση Προτύπων Γυμνασίων καί Λυκείων. Εισηγητής κ.

Α. Σακεῖς, Σύμβουλος Β'.

ΘΕΜΑ 27 - Ανατύπωση διδακτικῶν βιβλίων.

Ἀπό τήν ἀνατύπωση τῶν διδακτικῶν βιβλίων Φυσικῆς Β' καί Γ' Λυκείου.

Τά βιβλία αὐτά θά ἀναρτῶνται μέ ἀπόφαση τοῦ ΚΕΝΣ.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ

ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

ΠΡΑΞΗ 5/1980
=====

Σήμερα, 19 'Ιανουαρίου 1980, ημέρα Σάββατο καί ώρα 9.30' πρωΐ-
νή, τό Τμήμα Μέσης 'Εκπαιδεύσεως τοῦ Κέντρου 'Εκπαιδευτικῶν Μελετῶν
καί 'Επιμορφώσεως (ΚΕΜΕ) συνεδρίασε στήν αἴθουσα Ὑλομέλειας (Μεσο-
γείων 396, 'Αγία Παρασκευή) μέ Πρόεδρο τόν κ. Γ. Παντελίδη, Ἀ' Ἀντι-
πρόεδρο τοῦ ΚΕΜΕ.

Στή συνεδρίαση ἔλαβαν μέρος οἱ κ. Ἀθαν. Κομίνης, Γ' Ἀντιπρό-
εδρος τοῦ ΚΕΜΕ, 'Ι. Ἀρβανίτης, Δ. Σακκῆς, 'Ηλ. Σπυρόπουλος, Ν. Βα-
ρουχάκης, Γ. Γρατσέας, Ν. Παπαδόπουλος, Σύμβουλοι Β', 'Ι. Σκορδύλης,
Εἰδικός Σύμβουλος τοῦ ΚΕΜΕ, Κ. Φούσκας, Δ. Τορπαΐδης καί Κυρ. Κατσι-
μάνης, Εἰσηγητές τοῦ ΚΕΜΕ. Χρέη γραμματέα ἔκανε ἡ Φιλόλογος Παρασκευή
Παπαδημητρίου, πού ὑπηρετεῖ μέ ἀπόσπαση στό ΚΕΜΕ.

Δέν παραβρέθηκαν στή συνεδρίαση οἱ κ. Φ. Βῶρος, Σύμβουλος Β',
Βασ. Θεοδωρακόπουλος, Λ. Ἀδαμόπουλος καί Στ. Παπασημακόπουλος, Εἰ-
σηγητές τοῦ ΚΕΜΕ, γιατί εἶχαν ἄλλη ὑπηρεσιακή ἀπασχόληση.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

- ΘΕΜΑ 1ο - Κατάρτιση προγράμματος ταχύρρυθμης ἐπιμορφώσεως. Εἰσηγη-
τής κ. Δ. Σακκῆς, Σύμβουλος Β'.
- ΘΕΜΑ 2ο - Λειτουργία Πρότυπων Γυμνασίων καί Λυκείων. Εἰσηγητής κ.
Δ. Σακκῆς, Σύμβουλος Β'.
- ΘΕΜΑ 3ο - Ἀνατύπωση διδακτικῶν βιβλίων.

'Αφοῦ διαπιστώθηκε ἀπαρτία καί ἐπικυρώθηκε ἡ προηγούμενη πράξη,
τό Τμήμα ἄρχισε τήν ἐξέταση τῶν θεμάτων τῆς ἡμερήσιας διατάξεως.

Θέμα 1ο - Κατάρτιση προγράμματος ταχύρρυθμης επιμορφώσεως.

Ο εισηγητής του θέματος κ. Δ. Σακκάς είπε τὰ ἑξῆς:

Ἡ Διεύθυνση Ἐφαρμογῆς Προγραμμάτων τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας μέ τὸ ἔγγραφο τῆς ἀριθμ. Ε/8172/22-12-1979 ζητεῖ ἀπὸ τὸ ΚΕΜΕ νά κα-
ταρτίσει πρόγραμμα γιὰ τρίμηνη ταχύρρυθμη ἐπιμόρφωση ἐκπαιδευτικῶν
λειτουργῶν συνολικῶν ὥρῶν 50-70, προκειμένου νά τεθεῖ σέ ἐφαρμογή
ὁ θεσμός τῆς ταχύρρυθμης ἐπιμόρφωσης πού προβλέπεται ἀπὸ τὸ ἄρθρο
14 τοῦ Π.Δ. 459/78. Σύμφωνα μέ τὸ ἀνωτέρω ἔγγραφο καί ἔχοντας ὑπό-
ψη μου α) τὸ περιορισμένο τοῦ χρόνου γι' αὐτοῦ τοῦ εἵδους τίς ἐπι-
μορφώσεις, β) τὸ γεγονός ὅτι οἱ μετεκπαιδευόμενοι παράλληλα θά ἐρ-
γάζονται, γ) τὰ προβλήματα πού ἰδιαίτερα ἀπασχολοῦν τοὺς ἐκπαιδευ-
τικούς καί τὰ θέματα γιὰ τὰ ὁποῖα χρειάζονται ἐνημέρωση καί δ) τίς
ἀπόψεις συναδέλφων μου ὄλων τῶν εἰδικότητων μέ τοὺς ὁποῖους συνεζή-
τησα τὸ θέμα, κατάρτιση τὸ πρόγραμμα πού θά εἰσηγηθῶ, τὸ ὁποῖο περι-
έχει ὅ,τι εἶναι ἀπολύτως ἀπαραίτητο καί ἐνδιαφέρον καί μπορεῖ νά δι-
δαχτεῖ σέ ἕνα τόσο περιορισμένο χρόνο.

Τὸ πρόγραμμα χωρίζεται σέ τρία μέρη:

- 1.- Μαθήματα γιὰ ὅλες τίς εἰδικότητες. Σ' αὐτά περιέχονται καί δια-
λέξεις γιὰ γενικά προβλήματα ἐκπαιδευσεως καί παιδείας, οἱ ὁποῖες θά
γίνονται ἀπὸ εἰδικούς πού θά καλοῦνται γι' αὐτὸ τὸ σκοπό. Μ' αὐτές
μποροῦν νά καλύπτονται θέματα ἐπίκαιρα ἰδιαίτερου ἐνδιαφέροντος, ὅπως
τά ναρκωτικά, οἱ σχολικὲς πολιτιστικὲς καί κοινωνικὲς δραστηριότητες κτλ
- 2.- Εἰδικὰ μαθήματα κατὰ εἰδικότητες. Σ' αὐτά περιλαμβάνεται καί μά-
θημα μέ τὸν τίτλο: Παρακολούθηση διδασκαλιῶν-συζήτηση. Οἱ διδασκα-
λίες θά ἀκολουθοῦν τῇ θεωρίᾳ γιὰ τὸ κάθε ἀντικείμενο πού θά διδάσκεται
καί θά γίνονται ἀπὸ μετεκπαιδευόμενους στὰ σχολεῖα ὅπου οἱ ἴδιοι ὑπη-
ρετοῦν. Μετὰ τῇ διδασκαλίᾳ καί ἐπὶ δυὸ ὥρες θά γίνεται κριτικὴ τῆς
διδασκαλίας καί συζήτηση μέ τῇ διεύθυνση τοῦ καθηγητῆ πού ἔχει διδάξει
τῇ θεωρίᾳ ἡ ἑαυτοῦ εἰδικοῦ, ὁ ὁποῖος στό τέλος θά συνοψίζει τὰ συμπερά-
σματα καί θά προβαίνει σέ γενικὲς παρατηρήσεις καί ὁδηγίες. Τὸ μάθη-
μα αὐτὸ θά εἶναι πολὺ σημαντικό καί ἐνδιαφέρον, γιατί θά ὑλοποιεῖ τῇ
θεωρίᾳ καί θά προσφέρει στοὺς μετεκπαιδευόμενους τὴ δυνατότητα γιὰ

συζήτηση, προβληματισμούς και απόκτηση χρήσιμων εμπειριών για το διδακτικό τους έργο.

3.- Μάθημα για όλες τις ειδικοότητες πλην των φιλολόγων. 'Επειδή όλοι οι καθηγητές οφείλουν να γνωρίζουν και να χρησιμοποιούν σωστά τη νεοελληνική γλώσσα, ώστε να μπορούν να βοηθούν τους μαθητές τους, κρίνεται σκόπιμο να γίνουν όρισμένες διαλέξεις για αυτό το αντικείμενο και στους καθηγητές των άλλων ειδικοτήτων πλην των φιλολόγων. 'Ως προς τα ειδικά μαθήματα των ειδικοτήτων (θεολόγοι, μαθηματικοί, φυσικοί-φυσιογνώστες, καθηγητές ξένων γλωσσών και φυσικής άγωγής) το πρόγραμμα είναι αυτό που μου κατέθεσαν με σημειώματά τους οι κ. Γ. Γρατσέας και Κ. Φούσκας για τους θεολόγους, Ν. Βαρουχάκης για τους μαθηματικούς, Στ. Παπασημακόπουλος για τους φυσικούς-φυσιογνώστες, Τρ. Τριανταφύλλου και Ε. Γκούμα για τους καθηγητές της 'Αγγλικής και Γαλλικής και 'Ι. Σκορδύλης για τους καθηγητές της φυσικής άγωγής.

Δέν κρίθηκε απαραίτητο να έχει το πρόγραμμα τόν ίδιο αριθμό διδακτικών ωρών για όλες τις ειδικοότητες. Για την ειδικότητα των φιλολόγων π.χ. το πρόγραμμα προβλέπει 70 διδακτικές ώρες λόγω του μεγάλου φάσματος των μαθημάτων σ' αυτή την ειδικότητα. Και στο μάθημα των Φυσικών το πρόγραμμα ανέρχεται στις 70 ώρες, έπειδή και αυτό έχει πλατύ φάσμα αλλά και έπειδή προβλέπονται πειράματα σε εργαστήριο. Στις άλλες ειδικότητες, στις όποιες δέν υπάρχει αυτό το πλατύ φάσμα μαθημάτων, το ώρολόγιο πρόγραμμα ανέρχεται σε 62-65 ώρες.

Μετά από αυτές τις διευκρινίσεις παραθέτω το πρόγραμμα το όποιο έχει ως εξής:

Πρόγραμμα τριμήνης ταχύρρυθμης επιμορφώσεως εκπαιδευτικών
λειτουργών Μ.Ε.

I.- KOINA ΜΑΘΗΜΑΤΑ

1.- Προσανατολισμοί καί επιδιώξεις της σημερινής εκπαιδεύσεως στη χώρα μας	ώρες 2
2.- Οι σημερινοί Έφηβοι καί η άγωγή τους	" 4
3.- Διοίκηση της τάξεως καί τοῦ σχολείου. Θέματα σχέσεων καί συνεργασίας	" 6
4.- Βασικές διδακτικές αρχές. Προβλήματα διδασκαλίας	" 6
5.- Προβληματισμοί γιά τίς εξετάσεις τῶν μαθητῶν	" 4
6.- Διαλέξεις γιά επίκαιρα θέματα εκπαιδεύσεως καί παιδείας	" 5
Σύνολο ὥρων	27

II.- ΕΙΔΙΚΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ

A.- Γιά τοὺς θεολόγους

1.- Γενικά προβλήματα στη διδασκαλία τῶν θρησκευτικῶν	ώρες 4
2.- Ἡ διδασκαλία τοῦ μαθήματος τῶν θρησκευτικῶν στό Γυμνάσιο	" 4
3.- Ἡ διδασκαλία τοῦ μαθήματος τῶν θρησκευτικῶν στό Λύκειο	" 4
4.- Συνεχῆς θεολογική ἐνημέρωση	" 2
5.- Ὁ θεολόγος στη Μητρόπολη καί τήν Ἑνορία	" 2
6.- Ἐπικοινωνία θεολόγου καί μαθητή	" 2
7.- Παρακολούθηση διδασκαλιῶν-συζήτηση (Α,Β,Γ Γυμνασίου: $3 \times 3 = 9$ καί Β,Γ Λυκείου: $2 \times 3 = 6$)	" 15
Σύνολο ὥρων	33

Β. Γιά τούς φιλόλογους

1.- 'Η διδασκαλία της 'Αρχαίας ελληνικής γραμματείας από μετάφραση	ὥρες 7
2.- 'Η διδασκαλία τῶν 'Αρχαίων ελληνικῶν ἀπό τό πρωτότυπο	" 5
3.- 'Η διδασκαλία της 'Ιστορίας	" 4
(Οἱ 2 ὥρες διατίθενται γιά τή διδασκαλία της ἱστορίας μέ τή χρησιμοποίηση ἐποπτικῶν μέσων, διαφάνειες κτλ).	
4.- 'Η διδασκαλία Νεοελληνικῶν κειμένων της σύγχρονης ἐποχῆς	" 6
5.- 'Η διδασκαλία της Νεοελληνικῆς γραμματικῆς καί συντάξεως	" 6
6.- Παρακολούθηση διδασκαλιῶν καί συζήτηση (5 διδασκαλίες-συζητήσεις X 3 ὥρες, μία ἀρχαίου ἐλληνικοῦ κειμένου ἀπό μετάφραση, μία ἀρχαίου ἐλληνικοῦ κειμένου ἀπό τό πρωτότυπο, μία ἱστορίας, μία σύγχρονου νεοελληνικοῦ κειμένου καί μία γραμματικῆς ἢ συντάξεως)	----- " 15 -----
Σύνολο ὥρῶν 43	

Γ. Γιά τούς μαθηματικούς

1.- Τά νέα ἀναλυτικά προγράμματα καί διδακτικά βιβλία τῶν Μαθηματικῶν	ὥρες 2
2.- 'Η διδασκαλία τῶν Μαθηματικῶν τοῦ Γυμνασίου, ἰδιαίτερα τῶν νέων στοιχείων της ὕλης	" 5
3.- 'Η διδασκαλία τῶν Μαθηματικῶν της Α' Λυκείου	" 3
4.- 'Η διδασκαλία της ὕλης 'Επιλογῆς της Β' Λυκείου	" 4
5.- 'Η διδασκαλία της ὕλης 'Επιλογῆς της Γ' Λυκείου	" 4
6.- Παρακολούθηση διδασκαλιῶν-συζήτηση (5 διδασκαλίες-συζητήσεις X 3 ὥρες)	----- " 15 -----
Σύνολο ὥρῶν 33	

Δ. Γιά τούς φυσικούς

1.- 'Η διδασκαλία τής Φυσικής-Χημείας	Ώρες	4
2.- 'Η διδασκαλία τής Βιολογίας	"	2
3.- 'Η διδασκαλία τής Γεωγραφίας	"	2
4.- Πειράματα διδασκαλίας σέ ἐργαστήριο	"	15
5.- Παρακολούθηση διδασκαλιῶν-συζήτηση (6 διδασκαλίες συζητήσεις, δύο Φυσικής, 2 Χημείας, 1 Βιολογίας καί 1 Γεωγραφίας X 3 Ώρες)	"	18
Σύνολο ὥρῶν		41

Ε. Γιά τούς καθηγητές τής 'Αγγλικῆς καί Γαλλικῆς

1.- Διδασκαλία κειμένου	Ώρες	6
2.- Διδασκαλία διαλόγου	"	6
3.- Διδασκαλία Γραμματικοῦ ἢ Συντακτικοῦ φαινομένου	"	6
4.- Μεθοδολογία γραπτῶν καί προφορικῶν ἀσκήσεων	"	6
5.- Ὁργάνωση συνομιλίας στήν τάξη-Προφορική γραπτή Ἐκθεση	"	6

Γιά καθένα ἀπό τά ἀνωτέρω θέματα οἱ ὥρες θά κατανέ-
μονται ὡς ἑξῆς: 3 ὥρες διδασκαλία στήν ἔδρα τής Σχολῆς
καί 3 ὥρες παρακολούθηση διδασκαλιῶν καί συζήτηση στά
σχολεῖα. Ἡ διδασκαλία τοῦ κάθε ἀντικειμένου στήν ἔδρα
τῆς σχολῆς θά διακρίνεται σέ τρεῖς φάσεις: α) θεωρητική
παρουσίαση τοῦ ἀντικειμένου-συζήτηση, β) πρακτική παρου-
σίαση (διδασκαλία) ἀπό τό διδάσκοντα — συζήτηση καί γ)
ἐπέκταση συζητήσεως.

6.- Τρόποι κατασκευῆς, ὀργανώσεως καί χρησιμοποίησεως αὐτοσχέ- διων ἐποπτικῶν μέσων διδασκαλίας (ἐπίδειξη καί ἄσκηση) καί τρόποι χρησιμοποίησεως μηχανικῶν ἐποπτικῶν μέσων	Ώρες	4
7.- Ἐπιλογή ἀσκήσεων, ἐρωτήσεων κτλ. γιά τίς ἐξετάσεις (TEST)	"	2

Σύνολο ὥρῶν

36

Οι καθηγητές της 'Αγγλικής καί 'Ελληνικής θά παρακολουθοῦν κατά ἰδιαίτερα τμήματα τὰ μαθήματα ἀριθ. 1-5 καί ἀπό κοινοῦ τὰ μαθήματα ἀριθ. 6 καί 7.

ΣΤ. Γιά τοὺς καθηγητές τῆς Φυσικῆς 'Αγωγῆς

1.- Φυσιολογία-Έργοφυσιολογία	ῶρες	3
2.- Διδακτική τῆς Φυσικῆς ἀγωγῆς	"	3
3.- 'Αγωνιστική	"	4
4.- 'Αθλοπαιδιές (Μπάσκετ ῶρες 3, βόλλεϋ ῶρες 3, κολύμβηση ῶρες 3, προδόσφαιρο γιὰ ἄρρενες ῶρες 2, χειροσφαίριση γιὰ γυναῖκες ῶρες 2)	"	11
5.- 'Αγωνιστική γυμναστική	"	3
6.- Παρακολούθηση διδασκαλιῶν-συζήτηση (3 διδασκαλίες X 3 ῶρες)	"	9
Σύνολο ὥρων		33

III.- Μάθημα γιὰ ὅλες τίς εἰδικότερες πλὴν τῶν φιλολόγων

Νεοελληνική γλῶσσα ῶρες 2

Έπακολούθησε συζήτηση καί τελικά τό Τμήμα, ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη του:

- α) Τό ἔγγραφο ἀριθμ. Γ/8172/22-12-79 τῆς Διευθύνσεως Έφαρμογῆς Προγραμμάτων Μ.Ε.,
β) Τό ἄρθρο 2 τοῦ Ν.186/1975 καί τό ἄρθρο 14 τοῦ Π.Δ. 459/1978,
γ) Τήν εἰσήγηση τοῦ κ. Δ. Σακκά καί τίς ἀπόψεις ποῦ διατυπώθηκαν κατά τή συζήτηση,

ἀποφαίνεται ὁμόφωνα

Γνωμοδοτεῖ νά ἰσχύσει ὡς πρόγραμμα τρέμνης ταχύρρυθμῆς ἐπιμορφώσεως ἐκπαιδευτικῶν λειτουργῶν Μ.Ε. τό προτεινόμενο ἀπό τόν εἰσηγητή ὅπως ἔχει.

Ἡ συζήτηση τοῦ δεύτερου θέματος ἀναβλήθηκε γιὰ ἐπόμενη συνεδρίαση.

Θέμα 3ο - Ἀνατύπωση διδακτικῶν βιβλίων

Ὁ Πρόεδρος τοῦ Τμήματος κ. Γ. Παντελίδης, σχετικὰ μέ τὸ θέμα αὐτό τῆς ἀνατυπώσεως τῶν διδακτικῶν βιβλίων, ἐνημέρωσε τὸ Τμήμα γιὰ τὰ βιβλία πού ὡς τώρα ἔχουν προωθηθεῖ γιὰ ἀνατύπωση στὸν ΟΕΔΒ, γιὰ ἐκεῖνα πού πρέπει νὰ δοθοῦν γιὰ ἀνατύπωση καί γιὰ ὅσα ἀκόμη κρίνονται ἀπὸ τίς διαφόρες Ἐπιτροπές Κρίσεως διδακτικῶν βιβλίων.

Στό σημεῖο αὐτό ἔληξε ἡ συνεδρίαση.

Ὁ Πρόεδρος

Γ. Παντελίδης

Ἡ Γραμματέας

Μαριάνθη Παπαδημητρίου

Παρ. Παπαδημητρίου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ

ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)

ΤΜΗΜΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

ΠΡΑΞΗ 6/1980

Σήμερα, 22 'Ιανουαρίου 1980, ημέρα Τρίτη καί ώρα 11 πρωΐνῃ, τό Τμήμα Μέσης 'Εκπαιδεύσεως τοῦ Κέντρου 'Εκπαιδευτικῶν Μελετῶν καί 'Επι-
μορφώσεως (ΚΕΜΕ) συνεδρίασε στήν αἴθουσα 'Θλομέλειας (Μεσογείων 396,
'Αγία Παρασκευή) μέ Πρόεδρο τόν κ. Γ. Παντελίδη, Α' 'Αντιπρόεδρο τοῦ
ΚΕΜΕ.

Στή συνεδρίαση ἔλαβαν μέρος οἱ κ. 'Αθαν. Κομίνης, Γ' 'Αντιπρόεδρος
τοῦ ΚΕΜΕ, Φ. Βῶρος, Δ. Σακκάς, 'Ηλ. Σπυρόπουλος, Νικ. Βαρουχάκης, Γ.
Γρατσέας, Ν. Παπαδόπουλος, Σύμβουλοι Ν', 'Ι. Σκοροδίστης, Εἰδικός Σύμβου-
λος τοῦ ΚΕΜΕ, Κ. Φούσκας, Δ. Τομπαΐδης, Κυρ. Κατσιμάνης, Βασ. Θεωδώ-
ρακόπουλος, Α. 'Αδαμόπουλος καί Στ. Παπασημακόπουλος, Εἰσηγητές τοῦ
ΚΕΜΕ. Χρέη γραμματέα ἔκανε ἡ φιλόλογος Παρασκευή Παπαδημητρίου, πού
ὕπηρετεῖ μέ ἀπόσπαση στό ΚΕΜΕ.

Δέν παραβρέθηκε στή συνεδρίαση ὁ κ. 'Ι. 'Αρβανίτης, Σύμβουλος Β',
γιατί ἦταν στή συνεδρίαση τοῦ Τμήματος Δημοτικῆς 'Εκπαιδεύσεως.

Στή συνεδρίαση αὐτή κλήθηκε καί ἔλαβε μέρος καί ὁ κ. 'Ι. Νοδαράκης
Διευθυντής τῆς 'Ιδιωτικῆς 'Εκπ/σεως τοῦ ΥΠΕΠΘ, προκειμένου νά ἐνημερώ-
σει τό Τμήμα γιά τό θέμα τῆς 'Επάρκειας τίτλων σπουδῶν γιά τή διδασκα-
λία τῶν ξένων γλωσσῶν στά φροντιστήρια. 'Επίσης κλήθηκαν καί οἱ Εἰδι-
κοί 'Επιστήμονες τοῦ ΚΕΜΕ Εὐθ. Γκούμα καί Τραντ. Τριανταφύλλου.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

ΘΕΜΑ 1ο - Συνέχεια συζητήσεως στό θέμα: 'Επάρκεια τίτλων σπουδῶν
γιά τή διδασκαλία ξένης γλώσσας σέ φροντιστήρια. Εἰση-
γητές κ.κ. Φ. Βῶρος καί 'Ηλ. Σπυρόπουλος, Σύμβουλοι Β'.

ΘΕΜΑ 2ο - Αίτημα του καθηγητή Πανεπιστημίου Πατρών κ. Θεοδοσίου για την οργάνωση σεμιναρίου σε καθηγητές Φυσικής.

ΘΕΜΑ 3ο - Διδακτέα ύλη φιλολογικών μαθημάτων στο Λύκειο. Είσηγ-
γής κ. Φ. Βώρος, Σύμβουλος Β'.

ΘΕΜΑ 4ο - Λειτουργία Προτύπων Γυμνασίων και Λυκείων. Είσηγής
κ. Δ. Σακκάς, Σύμβουλος Β'.

Αφού διαπιστώθηκε άπαρτία και επικυρώθηκε η προηγούμενη πράξη,
το Τμήμα άρχισε την εξέταση των θεμάτων της ημερήσιας διατάξεως.

Για το πρώτο θέμα το Τμήμα επιφυλάχτηκε και πάλι να αποφασί-
σει σε επόμενη συνεδρίαση, επειδή κατά τη συζήτηση δεν διευκρινί-
στηκαν όρισμένες λεπτομέρειες του όλου θέματος και μετά την παρου-
σία του αρμόδιου φορέα του ΥΠΕΠΘ.

Η συζήτηση του δεύτερου θέματος της ημερήσιας διατάξεως αναβλή-
θηκε για επόμενη συνεδρίαση.

./.

Θέμα 3ο - Διδακτέα βλθ φιλολογικῶν μαθημάτων στο λύκειο

Ὁ εἰσηγητὴς τοῦ θέματος κ. Φ. Βῶρος εἶπε τὰ ἑξῆς:

1.- Ἐχοντας ὑπόψη τὸ γεγονός ὅτι ἡ διδασκαλία τῶν Ἀρχαίων Ἑλληνικῶν στὴν α' τάξη Γενικοῦ Λυκείου καθυστέρησε γιὰ μερικές ἐβδομάδες ὡς τὴν προώθηση τῶν κατάλληλων βιβλίων στὰ σχολεῖα καὶ ὅτι ἡ διδασκαλία τοῦ ἀντικειμένου αὐτοῦ εἶναι ὡς ἓνα βαθμὸ δοκιμαστικὴ γιὰ τὸ διανυδμένο σχολικὸ ἔτος, ὅπως προκύπτει καὶ ἀπὸ σχετικές παρατηρήσεις Ἐποπτῶν καὶ Ἐπιθεωρητῶν κατὰ τὴ σύσκεψη Ἐποπτικοῦ Προσωπικοῦ τῆς 4/5 Ἰανουαρίου 1980,

εἰσηγοῦμαι κατὰ τὸ τρέχον σχολικὸ ἔτος νὰ συνεχιστεῖ ἡ διδασκαλία Ἀρχαίων Ἑλληνικῶν ἀπὸ τὸ Ἀνθολόγιο τῶν ἀρχαίων κειμένων τῶν Ν. Κεφαλίδη καὶ Ἀ. Μουμτζάκη στὴν α' Γενικοῦ Λυκείου καὶ νὰ ἀναβληθεῖ γιὰ τὸ ἐπόμενο σχολικὸ ἔτος ἡ διδασκαλία ἀποσπασμάτων ἀπὸ τὰ Ἑλληνικά τοῦ Ξενοφῶντα ποὺ ἔχει προβλεφεῖ ἀπὸ τὸ Ἀναλυτικὸ Πρόγραμμα.

2.- Ἐχοντας ὑπόψη ἀνάλογες δυσχερείες στὴ διδασκαλία τῶν Λατινικῶν (ὡς ἀντικειμένου ἐπιλογῆς) στὴν τρίτη Γενικοῦ Λυκείου, τῶν ὁποίων (δυσχερειῶν) οἱ ρίζες ἀνατρέχουν καὶ στοὺς προηγούμενους σχολικὸς ἔτους (ποὺ οὐσιαστικά ἄρχισε ἀπὸ τίς τελευταῖες μέρες Νοεμβρίου, δηλ. μὲ δέμηνη καθυστέρηση), ἔχοντας ἐπίσης ὑπόψη τὴν ἐπισήμανση τῶν παραπάνω δυσχερειῶν ποὺ διατυπώθηκαν ἀπὸ τὸ Ἐποπτικὸ Προσωπικὸ στὴ σύσκεψη τῆς 4/5 Ἰανουαρίου 1980,

εἰσηγοῦμαι νὰ ἀρχίσει ἡ διδασκαλία τῆς Αἰνειάδας στὴν τρίτη Γενικοῦ Λυκείου (κύκλος ἐπιλογῆς Α) ἀπὸ 15 Μαρτίου 1980 (ὅχι ἀπὸ 1 Φεβρουαρίου, ποὺ εἶχε ἀρχικὰ σχεδιαστεῖ).

Καὶ γιὰ τὰ δύο σημεῖα τῆς εἰσηγήσεως αὐτῆς εἶναι ἀνάγκη - ἐφόσον γίνεи δεκτὴ - νὰ σταλεῖ σχετικὴ ἐγκύκλιος ἔγκαιρα στὰ σχολεῖα.

Τὸ Τμῆμα ἀφοῦ ἄκουσε τὴν εἰσηγήσιν καὶ σταθμίσας τίς ἀντικειμενικές συνθήκες, ποὺ περιγράφονται ἢ ἀπλῶς θίγονται ἐν αὐτῇ,

./.

αποφαίνεται ομόφωνα

Δέχεται τήν εισήγηση, όπως είναι, δηλαδή:

α) Στην α' Γενικοῦ Λυκείου νά συνεχιστεῖ ἡ διδασκαλία 'Αρχαίων 'Ελληνικῶν ἀπό τό 'Ανθολόγιο μόνο καί νά μὴ διδαχτοῦν ἀποσπάσματα ἀπό τὰ 'Ελληνικά τοῦ Ξενοφῶντα κατὰ τό τρέχον σχολ. ἔτος.

β) Στη γ' Λυκείου νά ἀρχίσει διδασκαλία τῆς Αἰνειάδας ἀπό 15-3-1980 καί ὡς τότε νά συνεχιστεῖ ἡ διδασκαλία Λατινικῶν ἀπό τό βιβλίο τοῦ L'HOMOND, DE VIRIS ILLUSTRIBUS URBIS ROMAE, πού ἔχουν ἤδη οἱ μαθητές στό χέρι τους.

ὡν ἀνωτέρων τάξεων ἀλλὰ γιὰ ἄλλους λόγους: ἰδιαίτερα γιὰτὶ δὲ ζοῦν

Θέμα 4ο - Λειτουργία πρότυπων γυμνασίων καί λυκείων.

Ὁ εἰσηγητὴς τοῦ θέματος κ. Δ. Σακκάς εἶπε τὰ ἑξῆς:

Ἡ Διεύθυνση Διοικητικῶν ὑποθέσεων, Τμήμα Μέσης, τοῦ Ὑπουργείου μετ' τὸ ἔγγραφόν της ἀριθμ. Δ.47154/22-12-79 ζητεῖ ἀπὸ τοὺς Ἐπόπτες Μ.Ε. νὰ ὑποβάλουν προτάσεις γιὰ τὴ δυνατότητα λειτουργίας προτύπων γυμνασίων καί λυκείων σύμφωνα με τὶς διατάξεις τῶν ἄρθρων 27, παρ. 4 καί 30 παρ. 4 τοῦ Ν.309/1976. Τὸ ἔγγραφο κοινοποιεῖται καί στὸ ΚΕΜΕ γιὰ νὰ ἐκπονήσῃ πρόγραμμα πρακτικῆς παιδαγωγικῆς ἐπιμορφώσεως τοῦ διδακτικοῦ προσωπικοῦ ποὺ θὰ ὑπηρετήσῃ στὰ ὑπὸ ἔδρυσή του σχολεῖα καί νὰ γνωμοδοτήσῃ γιὰ τὸν ἀναγκαῖον ἀριθμὸ τῶν σχολείων ποὺ πρέπει νὰ λειτουργήσουν καί γιὰ τὶς πόλεις ὅπου θὰ ἐδρεύουν.

Πρὶν εἰσηγηθῶ γιὰ τὴ γνωμάτευση τοῦ Τμήματος στὰ συγκεκριμένα ἐρωτήματα ποὺ θέτει τὸ ἀνωτέρω ἔγγραφο τοῦ Ὑπουργείου ἐπιθυμῶ νὰ σταθῶ σ' ὀρισμένα σημεῖα ποὺ ἀπασχόλησαν τὸ Τμήμα μας καί παλαιότερα. Καί πάλι τίθεται τὸ θέμα τῶν προτύπων σχολείων. Πραγματικὰ προβλέπεται ἀπὸ τὰ ἄρθρα 27 καί 30 τοῦ Ν.309 ἡ ἔδρυση καί λειτουργία προτύπων γυμνασίων καί λυκείων. Ὅμως τὰ πρότυπα σχολεῖα στὴ χώρας μας ἦταν καί ἐξακολουθοῦν νὰ εἶναι σχολεῖα γιὰ αὐστηρὰ ἐπιλεγμένους μαθητές, σχολεῖα ἀριστοῦχων. Ἡ λειτουργία τους καί σήμερα καί μάλιστα ἡ ἐπέκτασή τους σ' αὐτὴν τὴ μορφή ἔρχεται σὲ ἀντίθεση μετ' τὸ ὅλο πνεῦμα τοῦ Συντάγματος καί τοῦ Ν.309 γιὰ ὑποχρέωση τῆς Πολιτείας νὰ προβλέπει ἴσες εὐκαιρίες γιὰ ἐκπαίδευση σ' ὅλα τὰ ἐλληνόπουλα.

Προβάλλεται ἡ ἀποψη ὅτι πρέπει νὰ ὑπάρχουν σχολεῖα ἀριστοῦχων γιὰ νὰ ἐκπαιδεύονται ἰδιαίτερα τὰ παιδιὰ ὑψηλῆς εὐφυΐας γιὰ νὰ ἀποτελέσουν τὰ αὐριανὰ στελέχη τῆς κοινωνίας. Ἡ ἀντίληψη αὕτη, κατὰ τὴν ἀποψή μου, εἶναι ἀριστοκρατικὴ καί ἐλιτικὴ. Γιατὶ εὐνοεῖ μιά ἰδιαίτερη παιδεία γιὰ τὰ παιδιὰ τῆς μέσης καί τῆς ἀνώτερης κοινωνικῆς τάξης καί μάλιστα μόνο τῆς Ἀθήνας καί τῶν ἄλλων μεγάλων πόλεων, ὅπου ἐδρεύουν αὐτὰ τὰ σχολεῖα. Τὰ πρότυπα σχολεῖα (διάβαζε σχολεῖα ἀριστοῦχων) εἶναι βέβαια ἀνοιχτά γιὰ ὅλους τοὺς μαθητές. Σπᾶντα ὅμως περνοῦν τὶς πύλες τοὺς παιδιὰ ἀγορῶν, ἐργατῶν, κατώτερων ὑπαλλήλων κτλ., ἀκόμα καί ὅταν ζοῦν κοντὰ στὴν ἔδρα τοῦ σχολείου, ὅχι, βέβαια, γιατί συγκριτικὰ ὑπολείπονται σὲ ἔμφυτες δυνατότητες ἀπὸ τὰ παιδιὰ τῶν ἀνώτερων τάξεων ἀλλὰ γιὰ ἄλλους λόγους: ἰδιαίτερα γιατί, δὲ ζοῦν

σέ μορφωτική ατμόσφαιρα καί δέν ἔχουν ἀνθρώπους νά τά βοηθήσουν οὔτε οἰκονομικές δυνατότητες γιά "κατ' οἶκον" φροντιστήρια.

'Ανέπτυξα τίς ἀντιρρήσεις μου γιά τή λειτουργία αὐτῶν τῶν σχολείων, καί μάλιστα μέσα σέ μιὰ δημοκρατούμενη κοινωνία, κάθε φορά πού μοῦ δόθηκε εὐκαιρία. Στήν πράξη τοῦ Τμήματος 37/1979 σέ εἰσήγηση μου σέ σχετικό θέμα ἔλεγα ἐπί λέξει: "Μέ τήν εὐκαιρία πού μοῦ δίνεται ἐπαναλαμβάνω μιὰ σταθερή πεποίθησή μου πού στηρίζεται καί στά πορίσματα τῆς ἔρευνας: Τό καλύτερο σχολεῖο γιά τήν ὁμαλή ἀνάπτυξη τοῦ παιδιοῦ εἶναι τό σχολεῖο τῆς γειτονιάς του, τῆς περιοχῆς ὅπου ζεῖ.

Τά πρότυπα σχολεῖα καλλιεργοῦν βέβαια τή νόηση, ἀλλά ἀναπτύσσουν ταυτόχρονα τόν ἀτομισμό, προκαλοῦν ἐντάσεις λόγω τοῦ ἀνταγωνισμοῦ καί δέ δημιουργοῦν τό κλίμα γιά τήν ὁμαλή ἀνάπτυξη τῆς προσωπικότητας.

'Ακόμα οἱ ἐξετάσεις γιά τά πρότυπα ἀνοίγουν φροντιστήρια, ὥστε καί γι' αὐτό τό λόγο αὐτά τά σχολεῖα δέν εἶναι προσιτά σ' ὅλους. Καί ἐπιπλέον τραυματίζονται ἀπό τήν ἀποτυχία σέ μιὰ πολύ εὐαίσθητη ἡλικία οἱ χιλιάδες μαθητές πού συμμετέχουν στίς ἐξετάσεις γιά τά πρότυπα καί παρά τά φροντιστήρια καί τίς προετοιμασίες καί παρά τίς ἱκανότητες πού ἔχουν πολλοί ἀπ' αὐτούς, ἐντούτοις, λόγω τοῦ πολῦ περιορισμένου ἀριθμοῦ τῶν εἰσαγομένων, ἀποτυγχάνουν⁷.

Σέ ἄλλες πράξεις (πρ. 98/1978 καί 31/1979) εἰσηγήθηκα στό Τμήμα ὅτι ποτέ δέν πρέπει νά ἰδρυθοῦν ὁποιασδήποτε κατηγορίας πρότυπα σχολεῖα σέ βάρος κοινῶν σχολείων.

'Επισυνάπτω σέ φωτοτυπία καί τίς σελ. 379-382 ἀπό τό ἔργο μου Παιδαγωγική Ψυχολογία (1977), ὅπου ἀναφέρομαι στά μειονεκτήματα αὐτῶν τῶν σχολείων.

Γι' αὐτούς τούς λόγους, κατά τήν ἄποψή μου, ὄχι μόνο δέν πρέπει νά λειτουργήσουν καί ἄλλα σχολεῖα αὐτῆς τῆς κατηγορίας ἀλλά νά καταργηθοῦν καί αὐτά πού ὑπάρχουν, ἐφόσον ἐξακολουθοῦν νά λειτουργοῦν ὡς σχολεῖα ἀριστούχων.. Γιά νά ὑπάρχουν αὐτά τά σχολεῖα καί νά εἶναι σύμφωνα μέ τό πνεῦμα τοῦ Συντάγματος καί τοῦ Ν.309, θά πρέπει νά λειτουργήσουν σέ ἄλλη βάση. Συγκεκριμένα νά εἰσερχοῦνται οἱ μαθητές σ' αὐτά μέ κλήρωση, ὅπως ἤδη τό Τμήμα γνωμάτευσε μέ τήν πράξη του

%

84/1976 - γνωμάτευση πού μνημονεύεται καί στήν πράξη 37/1979 - καί νά εἶναι πρότυπα στόν τρόπο λειτουργίας τους καί στήν ποιότητα τῆς διδασκαλίας καί τῆς ἐργασίας τους.

Μετά ἀπό αὐτές μου τίς σκέψεις γιά τό θέμα τῶν προτύπων ὡς πρός τά συγκεκριμένα θέματα γιά τά ὁποῖα ἡ Διεύθυνση Διοικητικῶν Ὑποθέσεων τοῦ Ὑπουργείου ζητᾷ τή γνωμάτευσή μας εἰσηγοῦμαι τά ἑξῆς:

Θέμα πρῶτο: Ἐκπόνηση προγράμματος πρακτικῆς παιδαγωγικῆς ἐπιμορφώσεως τοῦ διδακτικοῦ προσωπικοῦ ποῦ θά ὑπηρετήσῃ στά πρότυπα γυμνάσια καί λύκεια.

Δέ νομίζω ὅτι χρειάζεται νά καταρτιστεῖ ἕνα τέτοιο πρόγραμμα, οὔτε νά δημιουργηθεῖ ἑναῖδιαιτέρος τύπος ἐπιμορφώσεως γιά τό ἐκπαιδευτικό προσωπικό τῶν προτύπων. Σ' αὐτά τά σχολεῖα μποροῦν νά ὑπηρετοῦν α) Ἐκπαιδευτικοί πού ἔχουν ἐπιμορφωθεῖ στό Διδακταλεῖο Μ.Ε. ἢ στίς ΣΕΑΜΕ· β) ἐκπαιδευτικοί πού ἔχουν μεταπτυχιακές σπουδές· καί γ) σέ περίπτωση πού δέν μποροῦν νά καλυφθοῦν ὅλες οἱ θέσεις ἀπό τίς ἀνωτέρω κατηγορίες ἐκπαιδευτικῶν νά ὑπηρετοῦν ἐκπαιδευτικοί πού ἔχουν παρακολουθήσῃ τό πρόγραμμα τῆς τρίμηνης ταχύρρυθμης ἐπιμορφώσεως πού τό Τμήμα εἰσηγεῖται πρός τή Διοίκηση μέ τήν πράξη 5/1980. Ἄν ἡ Διοίκηση κρίνει ὅτι οἱ καθηγητές αὐτοί πρέπει νά ἐπιμορφώνονται ἰδιαίτερα, νά ἰσχύσῃ καί γι' αὐτούς τό πρόγραμμα τῆς τρίμηνης ἐπιμορφώσεως πού μνημόνευσα καί νά καλυφθοῦν ὁρισμένα εἰδικά θέματα γιά τά σχολεῖα αὐτά μέ τίς διαλέξεις, πού προβλέπονται στό πρόγραμμα τῶν κοινῶν μαθημάτων.

Θέμα δεύτερο: Ἀριθμός προτύπων σχολεῖων καί πόλεις ὅπου θά λειτουργήσουν.

Ἐφόσον τά πρότυπα σχολεῖα λειτουργήσουν στή βάση πού ἀνέφερα, δηλαδή ὄχι ὡς σχολεῖα ἀριστούχων ἀλλά ὡς σχολεῖα πού θά παρέχουν ἐκπαίδευση ποιότητας καί ἐφόσον ἐξασφαλιστοῦν οἱ ἀναγκαῖες προϋποθέσεις γιά τήν ὑποδειγματική λειτουργία τους, εἰσηγοῦμαι νά λειτουργήσουν ἀρχικά ἀπό ἕνα γυμνάσιο στήν ἔδρα κάθε ἐποπτείας καί, ἐφόσον αὐτά παρουσιάσουν ἐπιχειρηματική ἀπόδοση, προοδευτικά νά λειτουργήσουν καί πρότυπα λύκεια ἐπίσης στίς ἑδρες τῶν Ἐποπτειῶν.

Κατά τή συζήτηση πού ἀκολούθησε κρίθηκε ἀπαραίτητο νά διευκρινιστεῖ ἡ ἔννοια τοῦ προτύπου, ὥστε νά εἶναι γνωστό ποιούς σκοπούς ὑπηρετοῦν αὐτά τά σχολεῖα μέσα στοῦ σύστημα τῆς Γενικῆς Ἑκπαιδεύσεως πού διαγράφεται ἀπό τό Ν.309/1976. Ὡς πρός αὐτό τό θέμα διατυπώθηκε ὁμόφωνα ἡ ἂποψη ὅτι πρότυπο σημαίνει κυρίως σχολεῖο ὑποδειγματικό ὡς πρός τή λειτουργία καί τό ἔργο του δυνάμενο νά χρησιμεύσει ὡς παράδειγμα γιά τά ἄλλα σχολεῖα. Ἐπομένως τό πρότυπο σχολεῖο δέν μπορεί νά εἶναι σχολεῖο γιά ἀριστούχους, γιατί τότε θά λειτουργεῖ σέ βάση πού θά ἀπέχει ἀπό τό ἐπίπεδο τῶν μαθητῶν τῶν κοινῶν σχολείων καί γι' αὐτό θά ἀποτελεῖ ὑπόδειγμα ἀπλησίαστο καί ἀνεφάρμοστο. Εἰδικότερα ὡς πρός τό θέμα αὐτό καί τά συναφῆ ἐρωτήματα πού θέτει τό ἀνωτέρω ἔγγραφο μέλη τοῦ Τμήματος ἀνέπτυξαν τίς ἐξῆς ἀπόψεις.

Ὁ κ. Φαν. Βῶρος, Σύμβουλος Β', εἶπε: Πρῶτα ὀφείλουμε νά διευκρινίσουμε τόν ὅρο Πρότυπο Σχολεῖο (πρότυπο ὡς πρός τή λειτουργία του), σέ συνάφεια μάλιστα πρός τή σχετική ρήτρα τοῦ Ν.309/76, ἄρθρο 27, παρ. 4-5 πού ἀπαιτεῖ τό Πρότυπο σχολεῖο νά ὑπηρετεῖ τήν ὅλη ἐκπαιδευτική προσπάθεια καί νά εἶναι ὑπό τήν ἐπιστημονική ἐποπτεία τοῦ ΚΕΜΕ.

Καί ὀφείλουμε νά συντάξουμε εἰδικό πρόγραμμα προεπιμόρφωσης τοῦ διδακτικοῦ προσωπικοῦ πού θά ὑπηρετήσῃ στά Πρότυπα αὐτά γιά τόν πρόσθετο πρακτικό λόγο ὅτι εἶναι ἐνδεχόμενο νά μήν ὑπηρετοῦν σ' ὅλες τίς ἑδρες Ἐποπτεῶν ἐκπαιδευτικοί πού ἤδη ἔχουν παρακολουθήσει κάποιον πρόγραμμα εἰδικῆς ἐπιμόρφωσης (ΣΕΑΜΕ λ.χ.).

Ἀκολούθως ὁ κ. Γ. Γρατσέας, Σύμβουλος Β', εἶπε τά ἐξῆς: Πρίν ἀπαντήσουμε στά ἐρωτήματα πού μᾶς θέτει ἡ Διοίκηση, κρίνω σκόπιμο νά ἀναφερθῶ στά ἄρθρα 27 καί 30 τοῦ Ν.309/76. Στά ἄρθρα αὐτά ὁ νομοθέτης καθορίζει τό σκοπό τῶν Προτύπων Γυμνασίων καί Λυκείων τά ὅποια εἶναι δυνατόν νά ἱδρυθοῦν μέ ἐφαρμογή τοῦ Ν.309/76.

Κατά τίς διατάξεις τῶν παραπάνω ἁρθρῶν "δύνανται νά λειτουργήσουν" μέχρι δύο Πρότυπα Γυμνάσια καί ἄλλα δύο Πρότυπα Λύκεια, "Εἰς τήν ἑδραν ἐκάστης Ἀνωτέρας Ἑκπαιδευτικῆς Περιφερείας διά τήν πρακτικήν παιδαγωγικήν ἐπιμόρφωσιν τοῦ διδακτικοῦ προσωπικοῦ Μέσης Ἑκπαιδεύσεως.....".

Μοναδικός δηλαδή σκοπός της ίδρύσεως και λειτουργίας των Προτύπων Γυμνασίων και Λυκείων είναι η πρακτική και παιδαγωγική επιμόρφωση νέων που διδάσκουν στη Μ. Εκπαίδευση, για να γίνουν ικανότεροι εκπαιδευτικοί και να προσφέρουν τις υπηρεσίες τους στα σχολεία Μ.Ε. όλης της χώρας.

Ο σκοπός αυτός των Προτύπων Σχολείων δεσμεύει τους αρμόδιους ώστε να μην προβούν στην ίδρυση, βάσει του Ν.309, λεγόμενων Προτύπων με επιλεγμένους μαθητές, τα όποια Πρότυπα θα άλλοιωνουν όχι μόνο το πνεύμα αλλά και αυτό το γράμμα του Νόμου.

Έπειτα ο κ. Ήλ. Σπυρόπουλος, Σύμβουλος Β', παρατήρησε: α) ότι η έννοια του προτύπου δίνεται από τα άρθρα 27 και 30 του Ν.309/1976, είναι δηλαδή πρότυπο κοινό σχολείο, που όμως λειτουργεί υποδειγματικά, ώστε και το επίπεδο των μαθητών του που εισέρχονται σ' αυτό, χωρίς επιλογή να ανεβάσει και να αποβαίνει κατάλληλο για την πρακτική επιμόρφωση του εκπαιδευτικού προσωπικού· β) ότι δε χρειάζεται να καταρτιστεί ιδιαίτερο πρόγραμμα επιμορφώσεως για τους καθηγητές των προτύπων, αφού αυτά τα σχολεία δε θα διαφέρουν από τα άλλα σχολεία παρά μόνο ως προς τις συνθήκες λειτουργίας (καλύτερα κτίρια, επάρκεια χώρων, οργάνων κτλ., ικανότερο διδακτικό προσωπικό κτλ.) και άρα η παρεχόμενη με τα προγράμματα της ΣΕΑΜΕ επιμόρφωση κρίνεται η προσφορότερη· και γ) ότι δε πρέπει να ιδρυθούν νέα πρότυπα στην Αττική και την Πάτρα, γιατί ήδη λειτουργούν σ' αυτές τις πόλεις πρότυπα σχολεία. Χρειάζεται μόνο να καθιερωθεί η εισαγωγή των μαθητών σ' αυτά με κλήρωση.

Τέλος ο κ. Β. Θεοδωρακόπουλος, Εισηγητής, είπε: Συμφωνώ με όσα είπε ο κ. Σακκάς στην εισήγησή του και έλεχθησαν στη συζήτηση για τα Πρότυπα Σχολεία. Δε θα πρέπει να είναι σχολεία άριστούχων αλλά κοινά σχολεία ως προς την εισδοχή των μαθητών σ' αυτά. Και επειδή ήμουν και στην ομάδα εργασίας που κατάρτισε το προσχέδιο του Ν.309/76 μπορώ να βεβαιώσω το Τμήμα ότι το πνεύμα της διατάξεως, με την όποια δύνανται να ιδρύονται πρότυπα Γυμνάσια και Λύκεια στις έδρες των Α.Ε.Π., είναι να δημιουργηθούν σχολεία για την πρακτική άσκηση των καθηγητών. Έκεينو που εξέτρεφε τα σχολεία αυτά και τους άλλοιωσε το χαρακτήρα είναι ο τρόπος επιλογής των μαθητών, οι όποιοι πρέπει να πάσουν να επιλέγονται με εξετάσεις.

Ο Πρόεδρος του Τμήματος κ. Γ. Παντελίδης, κλείνοντας τη συζήτηση, συμφώνησε με τις απόψεις που αναπτύχθηκαν και υπογράμμισε ότι, σύμφωνα και με το Ν.309/76, πρότυπα γυμνάσια και λύκεια είναι κυρίως σχολεία ποιότητας όχι ως προς τους μαθητές που δέχονται αλλά ως προς τη λειτουργία και το έργο τους. Επομένως πάνω σ' αυτή τη βάση πρέπει να λειτουργούν τα πρότυπα σχολεία της χώρας. Μ' αυτή τους τη μορφή δε θα απέχουν από την μαθητική πραγματικότητα, αφού οι μαθητές τους δε θα είναι επιλεγμένοι, και θα είναι κατάλληλα για την πρακτική παιδαγωγική και διδακτική επιμόρφωση του εκπαιδευτικού προσωπικού, αφού δ,τι θα εφαρμόζεται σ' αυτά θα μπορεί να εφαρμοστεί σ' όλα τα σχολεία της χώρας.

Τέλος το Τμήμα, αφού έλαβε υπόψη του:

- α) Το έγγραφο αριθμ. Δ.47154/22-12-79 της Διευθύνσεως Διοικητικών υποθέσεων του Υπουργείου Παιδείας,
- β) Το άρθρο 2 του Ν.186/1975 και τα άρθρα 27, παρ. 4 και 30 παρ. 4 του Ν.309/1976
- γ) Την εισήγηση του κ. Δ. Σακκά, και
- δ) Τις απόψεις που αναπτύχθηκαν κατά τη συζήτηση,

α π ο φ α λ ν ε τ α ι

Γνωμοδοτεί όμοφωνα:

1) Στα πρότυπα σχολεία που ήδη λειτουργούν και στα νέα που θα ιδρυθούν και θα λειτουργήσουν οι μαθητές να εισέρχονται μέ κλήρωση. Τα σχολεία αυτής της κατηγορίας να αποβούν σχολεία ποιότητας ως προς τις συνθήκες λειτουργίας, την οργάνωση και το έργο τους, γεγονός που θα τα καταστήσει κατάλληλα για την πρακτική παιδαγωγική και διδακτική άσκηση των μετεκπαιδευόμενων καθηγητών, κατά την πρόβλεψη των άρθρων 27, παρ. 4 και 30 παρ. 4 του Ν.309/1976, και θα έχει, επίσης, ως επανδλωθεί και την ανύψωση της στάθμης των μαθητών τους, μολονότι αυτοί δε θα προέρχονται από επιλογή.

2) Η ίδρυση νέων προτύπων σχολείων να γίνεται με περίσκεψη εκεί όπου θα καλύπτουν ανάγκες και έχουν εξασφαλιστεί οι προϋποθέσεις για την πραγματικά υποδειγματική λειτουργία τους. Πρότυπα σχολεία, στην άρχη γυμνάσια και αργότερα λύκεια, μπορούν να ιδρυθούν τώρα και

νά λειτουργήσουν στις ξόρες τών 'Εποπειών ιδιαίτερα τών έπαρχιών. Στην 'Αττική, όπου, εκτός από τό Πειραματικό, λειτουργούν ήδη 5 πρό- τυπα καί στην Πάτρα, όπου επίσης λειτουργεί πρότυπο, καλό θά είναι, τουλάχιστο πρός τό παρόν, νά μήν ίδρυθούν καί άλλα σχολεία αὐτῆς τῆς κατηγορίας.

3) 'Ως πρός τό προσωπικό πού θά ὑπηρετεῖ στά πρότυπα σχολεία δέν εἶναι ἀπαραίτητο νά δημιουργηθεῖ ιδιαίτερος τύπος ἐπιμορφώσεως. "Αλλωστε καί τό Π.Δ. 459/1978 "Περί ὀργανώσεως καί λειτουργίας Σχο- λῶν 'Επιμορφώσεως Λειτουργῶν Μ.Ε." δέν προβλέπει μιὰ τέτοια εἰδική ἐπιμόρφωση. "Οπως προτείνει καί ὁ Εἰσηγητής, στά πρότυπα σχολεία νά ὑπηρετοῦν α) 'Εκπαιδευτικοί πού ἔχουν ἐπιμορφωθεῖ στό Διδασκαλεῖο Μ.Ε. ἢ στίς ΣΕΑΜΕ· β) ἐκπαιδευτικοί πού ἔχουν μεταπτυχιακές σπουδές· καί γ) σέ περίπτωση πού δέν ὑπάρχει ἡ δυνατότητα γιά νά καλυφθοῦν ὅλες οἱ θέσεις ἀπό τίς ἀνωτέρω κατηγορίες ἐκπαιδευτικῶν, νά ὑπηρετοῦν ἐκπαιδευτικοί πού ἔχουν παρακολουθήσει τό πρόγραμμα τῆς τρίμηνης τα- χύρρυθμης ἐπιμορφώσεως πού τό Τμήμα εἰσηγεῖται πρός τή Διοίκηση μέ τήν Πράξη του 5/1980. Μέ τίς προβλεπόμενες διαλέξεις σ' αὐτό τό πρόγραμμα μποροῦν νά καλυφθοῦν καί εἰδικά θέματα σχετικά μέ τά πρό- τυπα σχολεία.

Στό σημεῖο αὐτό τερματίστηκε ἡ συζήτηση.

Ἡ Γραμματέας

Παπαδημητρίου

Παρ. Παπαδημητρίου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ

ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)

ΤΜΗΜΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

ΠΡΑΞΗ 7/1980

Σήμερα, 30 'Ιανουαρίου 1980, ημέρα Τετάρτη καί ώρα 10.30 πρωινή, τό Τμήμα Μέσης 'Εκπαιδεύσεως τοῦ Κέντρου 'Εκπαιδευτικῶν Μελετῶν καί 'Επιμορφώσεως (ΚΕΜΕ) συνεδρίασε στήν αἴθουσα συνεδριάσεων τῆς 'Ολομέλειας (Μεσογείων 396, 'Αγία Παρασκευή) μέ πρόεδρο τόν κ. Γ. Παντελίδη, Α' 'Αντιπρόεδρο τοῦ ΚΕΜΕ.

Στή συνεδρίαση ἔλαβαν μέρος οἱ κ. 'Αθαν. Κομίνης, Γ' 'Αντιπρόεδρος τοῦ ΚΕΜΕ, 'Ι. 'Αρβανίτης, Φ. Βῶρος, Δ. Σακκῆς, 'Ηλ. Σπυρόπουλος, Νικ. Βαρουχάκης, Γ. Γρατσέας, Ν. Παπαδόπουλος, Σύμβουλοι Β', Δ. Τομπαΐδης, Κυρ. Κατσιμάνης, Λ. 'Αδαμόπουλος καί Στ. Παπασημακόπουλος, Εἰσηγητές. Χρέη γραμματέα ἔκανε ἡ Φιλόλογος Παρασκευή Παπαδημητρίου, πού ὑπηρετεῖ μέ ἀπόσπαση στό ΚΕΜΕ.

Δέν παραβρέθηκαν στή συνεδρίαση οἱ κ. 'Ι. Σκορδίλης, Εἰδικός Σύμβουλος τοῦ ΚΕΜΕ, Κ. Φούσκας καί Β. Θεοδωρακόπουλος, Εἰσηγητές γιατί εἶχαν ἄλλη ὑπηρεσιακή ἀπασχόληση.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

ΘΕΜΑ 1ο - 'Ανατύπωση διδακτικῶν βιβλίων. Εἰσηγητές: γιά τά 'Θρησκευτικά κ. Γ. Γρατσέας, γιά τά φιλολογικά κ.κ. Φ. Βῶρος καί 'Ηλ. Σπυρόπουλος, γιά τά Μαθηματικά κ. Ν. Βαρουχάκης καί γιά τά Φυσικά-Φυσιολογικά κ. Στ. Παπασημακόπουλος.

ΘΕΜΑ 2ο - Βιβλίο " 'Αρχαῖα 'Ελληνικά" Β' Λυκείου. Εἰσηγητής κ. 'Ηλ. Σπυρόπουλος.

'Αφοῦ διαπιστώθηκε ἀπαρτία καί ἐπικυρώθηκε ἡ προηγούμενη πράξη, τό Τμήμα ἄρχισε τήν ἐξέταση τῶν ἡμερησίων διατάξεως.

ΘΕΜΑ 1ο - 'Ανατύπωση διδακτικών βιβλίων

Κατ' αρχήν ο Πρόεδρος του Τμήματος κ. Γ. Παντελίδης τόνισε ότι αυτή τη στιγμή το πιο επιτακτικό πρόβλημα απ' όλα είναι η προώθηση προς τον ΟΕΔΒ για έκτύπωση και των υπόλοιπων διδακτικών βιβλίων για τα όποια ως τώρα δεν έχουμε γνωμοδοτήσει σχετικά με την επανέκδοσή τους, ώστε το επόμενο σχολικό έτος όλα τα διδακτικά βιβλία να βρίσκονται έγκαιρα στα σχολεία και να μην παρατηρηθεί καμιά απολύτως άνωμαλία ως προς ^{αυτό} το θέμα. Βεβαίως, είπε, για όρισμένα βιβλία για τα όποια πριν από πολύ καιρό προκηρύχθηκε διαγωνισμός αναμένουμε τις αποφάσεις των επιτροπών κρίσεως και γι' αυτό το Τμήμα δικαιολογημένα καθυστερεί τη σχετική γνωμοδότησή του. Δυστυχώς όμως οι επιτροπές κρίσεως, εκτός από όρισμένες εξαιρέσεις, κινούνται με εξαιρετικά βραδύ ρυθμό και καθυστερούν την υποβολή των αποφάσεών τους πολύ χρόνο μετά την έκπνοή των προθεσμιών που θέτει το Υπουργείο. Βέβαια η παρεχόμενη άμοιβή στα μέλη των επιτροπών είναι πολύ χαμηλή και γι' αυτό υπάρχει, φαίνεται, πρόθυμια. Όπωςδήποτε αυτή η καθυστέρηση ανατρέπει ή καθιστά αδύνατο όλο τον προγραμματισμό μας.

Όπως έχουν τά πράγματα τώρα είμαστε υποχρεωμένοι, τουλάχιστο σε όσες περιπτώσεις δεν υπάρχουν ελπίδες να έχουμε έγκαιρα νέα βιβλία να είσηγηθούμε την ανατύπωση των παλαιών, έστω κι αν αυτά δεν είναι ικανοποιητικά. Σε όρισμένες ελάχιστες περιπτώσεις, στις όποίες τά χρησιμοποιούμενα βιβλία για φιάφορους λόγους είναι ακατάλληλα και υπάρχει το ένδεχόμενο να αποκτήσουμε κατάλληλα βιβλία από διαγωνισμούς που έγιναν, θα έλθουμε σε επικοινωνία με τους Προέδρους των Επιτροπών κρίσεως και αν μας διαβεβαιώσουν ότι η κρίση τους θα λήξει σύντομα θα αναμείνουμε για λίγο ακόμα.

Τίς ίδιες απόψεις εξέφρασε και ο 'Αντιπρόεδρος του ΚΕΜΕ κ. 'Αθ. Κομίνης. 'Ανέφερε μάλιστα στο Τμήμα ότι η 'Αποκρίση του Υπουργείου θεωρεί απολύτως αναγκαίο να προωθηθούν όλα τα διδακτικά βιβλία για έκτύπωση το ταχύτερο δυνατόν.

'Ακολούθησε συζήτηση και έπειτα, με εισήγηση για τα θρησκευτικά τον κ. Γ. Γρατσέα, για τα φιλολογικά, τον κ. Φ. Βώρο και τον κ. 'Ηλ.

Σπυρόπουλο, γιά τά Μαθηματικά τόν κ. Βαρουχάκη καί γιά τά Φυσικά-Φυσιογνωστικά τόν κ. Παπασημακόπουλο, τό Τμήμα, άφοϋ έλαβε ύπόψη του:

α) Τό άρθρο 2 τοϋ Ν.186/1975, τό Ν.Α. 749/1970 καί τό άρθρο 80 τοϋ Ν.309/76,

β) Τίς άπόψεις πού έξεφρασαν οί Γ. Παντελίδης, Πρόεδρος τοϋ Τμήματος, 'Αθαν. Κομίνης, 'Αντιπρόεδρος τοϋ ΚΕΜΕ, οί είσηγητές καί τά άλλη μέλη τοϋ Τμήματος πού έλαβαν τό λόγο κατά τή συζήτηση,

ά πο φ α ί ν ε τ α ι :

Α' Γνωμοδοτεΐ

Γ. Νά ανατυπωθοϋν τά ακόλουθα διδακτικά βιβλία:

Α' Διδακτικά βιβλία Γυμνασίου

1. Γεωγραφία Β' τάξεως Παπάνη
2. Φυσικά Β' τάξεως Ζενάκου κ.ά.
3. Φθσικά Γ'τάξεως Ζενάκου κ.ά.
4. Φιλοσοφικά Κείμενα Γ' τάξεως Τόγια-Ρούσσου
5. Μαθήματα Βιολογίας Γ' τάξεως Κοιμπά κ.ά.
6. Θουκυδίδη 'Ιστορία Β' τάξεως

Β' Διδακτικά βιβλία Λυκείου

1. Κείμενα 'Αρχαίας 'Ελληνικής Λογοτεχνίας Β' τάξεως (σ' αυτό τό βιβλίο έχουν ένσωματωθεΐ σ' έναν τόμο όλα τά κείμενα άρχαίων 'Ελλήνων συγγραφέων πού διδάσκονται στη Β' Λυκείου)
2. Λογική Γ' τάξεως Σούλια
3. 'Αρχαία 'Ελληνική Θεματογραφία Γ' τάξεως
4. Μαθηματικά Α' τάξεως ('Αλγεβρα) Βαρουχάκη κ.ά.
5. Μαθηματικά Β' τάξεως, ΰλη κορμού
Μέρος Α' "Αλγεβρα Ντζιώνα
Μέρος Β' Τριγωνομετρία Πανάκη
6. Γεωμετρία Β' τάξεως Παπανικολάου
7. Μαθηματικά Β' τάξεως ΰλη έπιλογής

8. Μαθηματικά Γ' τάξεως Σταύκου
9. 'Ιστορία 'Επιλογής Γ' τάξεως

II. Νά ανατεθεί ή συγγραφή νέων διδακτικών βιβλίων:

1. Θρησκευτικών Α' Λυκείου
2. Στοιχείων Φιλοσοφίας Γ' Λυκείου καί
3. Είσαγωγής στην Κλασική Φιλολογία Γ' Λυκείου

Γιά τά πρόσωπα στά όποια θά ανατεθεί ή συγγραφή τών άνωτέρω δι-
δακτικών βιβλίων θά εισηγηθούν σέ έπόμενη συνεδρία γιά τά Θρησκευτικά
ό κ. Γ. Γρατσάς, γιά τά Στοιχεία Φιλοσοφίας ό κ. Βώρος καί γιά τήν
Είσαγωγή στην Κλασική Φιλολογία ό κ. Σπυρόπουλος.

III. Νά σταλεί έγκύκλιος προς τούς Διευθυντές τών σχολείων, ώστε οι
μαθητές της Γ' Γυμνασίου νά διατηρήσουν τό βιβλίο τους Κείμενα Νεοελ-
ληνικής Λογοτεχνίας καί οι μαθητές της Α' Λυκείου τό βιβλίο τους 'Αρχαία
'Ελληνικά, γιατί θά τά χρησιμοποιήσουν επί ένα διάστημα καί κατά τό έπό-
μενο σχολικό έτος.

B. Παρέχει διευκρινίσεις γιά τά βιβλία πού άπομένουν σέ έκκρεμότητα

'Απομένουν άκόμα σέ έκκρεμότητα 5 βιβλία τοῦ Γυμνασίου καί 6 τοῦ
Λυκείου.

Τοῦ Γυμνασίου εἶναι τά βιβλία:

- 1.- 'Ηροδότου 'Ιστορία Β' τάξεως
2. Λόγοι τοῦ Δημοσθένη Γ' τάξεως
3. 'Ανθολόγιο Λυρικής Ποιήσεως Γ' τάξεως
4. 'Ιστορία Γ' τάξεως
5. 'Αγωγή τοῦ Πολίτη Γ' τάξεως

'Από αυτά άλλα εἶναι έντελώς άκατάλληλα, όπως ή 'Ιστορία της Γ'
Γυμνασίου, καί άλλα σ' ένα βαθμό άκατάλληλα ή μή σύμφωνα μέ τό άναλυ-
τικό πρόγραμμα. Γι' αυτό κρίθηκε σκόπιμη ή άναμότη γιά σύντομο χρονι-
κό διάστημα μήπως προέλθουν νέα κατάλληλα βιβλία από αυτά πού γράφηκαν
μέ διαγωνισμό καί ήδη κρίνονται. Εἰδικότερα γιά τά βιβλία άριθ. 2 καί
3 ύπάρχει χρόνος γιατί χρησιμοποιούνται κατά τό Β' τετράμηνο.

Τοῦ Λυκείου τὰ βιβλία γιά τά ὅποια τό Τμήμα δέ γνωμοδότησε ἀκόμα γιά τήν ἔκδοσή τους εἶναι τά ἑξῆς:

1. Ὀρησκευτικά Α' τάξεως
2. Στοιχεῖα Φιλοσοφίας Γ' τάξεως
3. Εἰσαγωγή στήν Κλασική Φιλολογία Γ' τάξεως
4. Συντακτικό τῆς Ἀρχαίας Ἑλληνικῆς (δίδεται στούς μαθητές τῆς Α' τάξεως Λυκείου)
5. Ξενοφῶντα Ἑλληνικά Α' τάξεως
6. Νεοελληνικά Ἀναγνώσματα Α' τάξεως

Γιά τά τρία πρῶτα βιβλία τό Τμήμα γνωμοδότησε ἀνωτέρω νά γίνει ἀνάθεση γιὰτί ἡ προκήρυξη συγγραφῆς τους μέ διαγωνισμό δέν ἀπέδωσε. Εἰδικότερα τό χρησιμοποιούμενο ὡς τώρα στήν Α' Λυκείου βιβλίον τῶν Ὀρησκευτικῶν δέν μπορεῖ νά χρησιμοποιηθεῖ καί πάλι, γιὰτί εἶναι πολύ παλαιό, χαμηλῆς στάθμης καί προπαντός γιὰτί εἶναι ἐντελῶς ἀσύμφωνο μέ τό νέο ἀναλυτικό πρόγραμμα. Οἱ μαθητές ἤδη ἔχουν διδαχθεῖ παράλληλη ὕλη στή Β' Γυμνασίου ἀπό ἀρτιότερο βιβλίον πού γράφηκε μέ μέριμνα τοῦ ΚΕΜΕ. Γιά τή συγγραφή νέου βιβλίου μέ ἀνάθεση ὑπάρχει περιθώριο ὡς τό τέλος τοῦ ἔτους, δεδομένου ὅτι κατὰ τό α' τρίμηνο οἱ μαθητές εἶναι δυνατόν νά διδαχθοῦν Πατερικά Κείμενα.

Γιά τά Στοιχεῖα Φιλοσοφίας Γ' Λυκείου τά πράγματα ἔχουν ὅπως τά ἀναφέρει ὁ κ. Βῶρος σέ σημείωμά του πού κατέθεσε καί ἔχει ὡς ἑξῆς:

Διαγράφεται σχεδόν ὁλοκάθαρα στόν ὁρίζοντα ὅτι ἡ ἀπόφαση τῆς Ἐπιτροπῆς Κρίσεως (πού θά συνεδριάσει τό προσεχές Σάββατο γιά τελική ἀπόφαση) θά εἶναι ἀρνητική γιά τά 5 βιβλία πού ἔχουν ὑποβληθεῖ. Ἀπό τό ἴδιο ἀποτέλεσμα προκύπτει καί ἕνα ἄλλο συναφές συμπέρασμα: ὅτι τό ζητούμενο βιβλίον (ἐπιστημονικά ἄριστο, διδακτικά πρόσφορο καί γλωσσικά προσιτό καί ὑποδειγματικό) δέν εἶναι πιθανό νά προκύψει ἀπό προκήρυξη πού κινητοποιεῖ ἀξιόλογους ἀλλά μεμονωμένους συνήθως συγγραφείς.

Παράλληλα θυμίζουμε ὅτι τό μάθημα Στοιχεῖα Φιλοσοφίας εἶναι θεμελιώδες γιά τή γενική παιδεία, ἐνῶ τά χρησιμοποιούμενα σήμερα βοηθήματα λίγο βοηθοῦν γιά τό ἐπιθυμητό ἀποτέλεσμα.

"Υστερα απ' αυτά προτείνω-είσηγοῦμαι :

α) Νά ανατυπωθεῖ τό βιβλίο Ν. Σούλια. Ποικιλία καί Στοιχεῖα Γενικῆς Μεθοδολογίας γιά νά ἐξυπηρετήσῃ τίς διδακτικές ἀνάγκες στή γ' Γενικοῦ Λυκείου ὡς τόν 'Ιανουάριο 1981, καί

β) Νά συγκροτηθεῖ τώρα Ὁμάδα Ἑργασίας ἀπό 3-4 συναδέλφους Μ.Ε., εἰδικευμένους στή Φιλοσοφία, ἡ ὁποία νά ἐτοιμάσῃ ὡς τό τέλος 'Ιουλίου τό ζητούμενο βιβλίο. Ἡ ἐκτύπωσή του ὡς τό Νοέμβριο εἶναι δυνατή.

Τό τρίτο βιβλίο, ἡ Εἰσαγωγή στήν Κλασική Φιλολογία, καλύπτει μονόμωρο μάθημα τῆς Γ' Λυκείου πού διδάζεται στό Β' τετράμηνο (ἐπί 12 περίπου διδακτικές ὥρες). Θά εἶναι πολύ μικρό στήν ἔκταση καί γι' αὐτό ὡς τότε μπορεῖ νά γραφεῖ μέ ἄνεση καί νά ἀποσταλεῖ στά σχολεῖα.

Τό χρησιμοποιοῦμενο Συντακτικό τῆς Ἀρχαίας Ἑλληνικῆς εἶναι πολύ παλαιό καί ἀκατάλληλο. Ἀναμένεται νά ἔχουμε νέο βιβλίο σύντομα ἀπό διαγωνισμό. Σημειώνουμε ἀκόμα ὅτι αὐτό τό βιβλίο θά δημιουργήσῃ πρόβλημα ἂν δέ βρῖσκεται στά χέρια τῶν μαθητῶν τῆς Α' Λυκείου ἀπό τήν ἀρχή τοῦ διδακτικοῦ ἔτους.

Τά Ἑλληνικά τοῦ Ξενοφῶντα θά χρησιμοποιηθοῦν κατά τό β' τετράμηνο στήν Α' Λυκείου καί ἐπομένως ὑπάρχει χρόνος γιά νά ἀναμείνουμε τό ἀποτέλεσμα τῆς Ἐπιτροπῆς Κρίσεως τοῦ νέου βιβλίου πού γράφτηκε.

Τό βιβλίο Νεοελληνικά Ἀναγνώσματα τῆς Α' Λυκείου εἶναι ἐντελῶς ἀσύμφωνο μέ τό νέο ἀναλυτικό πρόγραμμα καί ἐντελῶς ἀκατάλληλο. Δέν εἶναι ὅμως ἀπαραίτητο ἀπό τήν ἀρχή τοῦ διδακτικοῦ ἔτους, γιατί γιά ἕνα διδάσκειμα θά καλύψῃ τίς ἀνάγκες τῶν μαθητῶν τό βιβλίο Κείμενα Νεοελληνικῆς Λογοτεχνίας τῆς Γ' Γυμνασίου.

ΘΕΜΑ 2ο - Βιβλίο "Ἀρχαία Ἑλληνικά" Β' Λυκείου

Ὁ εἰσηγητής τοῦ θέματος κ. Ἡλ. Σπυρόπουλος εἶπε τά ἑξῆς:

Σύμφωνα μέ τήν υπόσχεση πού ἔδωσα στό Τμήμα (Πρόξη 83/1979), ἔπρεπε ὡς τίς 31-1-1980 νά παραδῶσω ὁλοκληρωμένη τήν ἐργασία γιά τήν ἐξασφάλιση διδακτικῶν βιβλίων γιά τό μάθημα "Ἀρχαία Ἑλληνική Γραμματεία" (πρόγραμμα κοινό) τῆς Β' Λυκείου. Ἄν καί κατά τή διάρκεια τῆς ἐργασίας προέκυψαν πολύ περισσότερες δυσκολίες ἀπό ὅσες ὑπελόγιζα, στὰ ἀναλαμβάνουσα τήν

υποχρέωση, εύτυχώς σήμερα είμαι σέ θέση νά τήν παρουσιάσω στό Τμήμα.

Σύμφωνα μέ τή σχετική απόφαση τοῦ Τμήματος, τό βιβλίο θά ἔχει τόν τίτλο "Κείμενα Ἀρχαίας Ἑλληνικῆς Λογοτεχνίας" Β' Λυκείου καί θά ἀποτελεῖ μιᾶ σύνθεση τῶν ἐγκεκριμένων σχολικῶν βιβλίων: Λυσία Λόγοι, Θουκυδίδης Συγγραφή, Ἰλιάδα τοῦ Ὁμήρου καί Τραγωδίες τοῦ Σοφοκλῆ. Ἀπό τά βιβλία αὐτά ἀξιοποιήθηκαν οἱ σελίδες πού περιεῖχαν τά κείμενα, τίς ἀντίστοιχες ἐρμηνευτικές σημειώσεις καί τήν εἰκονογράφηση ἐκείνων μόνων τῶν κεφαλαίων πού θά ἀποτελέσουν διδακτέα ὕλη τοῦ μαθήματος κατά τό σχ. ἔτος 1980-81.

Γιά νά μήν παρουσιάσει τό βιβλίο αὐτό τά μειονεκτήματα μιᾶς μηχανικῆς καί βιαστικῆς συγκόλλησης, ἐργάσθηκα ὡς ἑξῆς:

- 1.- Ἐχω προτάξει σημείωμα γιά τόν καθηγητή, ὅπου δίνεται συνοπτικά τό ἀναλυτικό πρόγραμμα τοῦ μαθήματος.
- 2.- Ἐλεγεα τό ἀρχαῖο κείμενο, γιά τή διόρθωση ἐνδεχομένων λαθῶν.
- 3.- Ἐπειδή ἡ εἰσαγωγή στή δραματική ποίηση τοῦ βιβλίου "Τραγωδίες τοῦ Σοφοκλῆ" ἦταν πολύ συνοπτική, τήν ἀντικατέστησα μέ τήν εἰσαγωγή τοῦ θρ. Σταύρου (τοῦ βιβλίου Εὐριπίδης Τραγωδίες).
- 4.- Ἐνοποίησα τό σύστημα καταχωρίσεως τῶν ἐρμηνευτικῶν σημειώσεων. Στίς περιπτώσεις ὅπου, μέ ἀφαίρεση προηγούμενων κεφαλαίων τοῦ ὅλου κειμένου δέν εἶχαν νόημα οἱ παραπομπές στά ἀντίστοιχα σχόλια, ἔφερα ὅλο τό κείμενο τῶν σχολείων αὐτῶν στή θέση τῆς παραπομπῆς. Σέ λίγες περιπτώσεις συντόμευσα ἢ καί ἀφαίρεσα τά σχόλια, γιατί ἦταν ὑπερβολικά φλύαρα ἢ ἀσήμαντα. Ταυτόχρονα διόρθωσα τή γραφή τῶν λαμμάτων, γιατί συχνά ἦταν "ἡμαρτημένη".
- 5.- Σέ ξεχωριστή κατάσταση προτείνω πλουτισμό τοῦ βιβλίου μέ χάρτες, εἰκόνες καί σχέδια. Ἐλπίζω ὅτι μέ τόν τρόπο αὐτό θά γίνει πιά εὐχρηστο καί πιά ἐλκυστικό γιά τό μαθητή.
- 6.- Εἰδικότερα, α) στό τέλος τοῦ λόγου ὑπέρ τοῦ Ἀδυνάτου πρόσθεσα θέμα γιά μελέτη, μέ ἀφορμή χαρακτηρισμό τοῦ Ἀ. Λέσκυ.
- β) Στό Θουκυδίδη: πρόσθεσα τό Προοίμιο (βιβλ. Α', Κεφ. 1-2) μαζί μέ λεξιλόγιο καί "θέμα μελέτης": Παράλληλισμό τοῦ προοιμίου τῆς Ἱστορίας τοῦ Θουκυδίδη μέ ἐκεῖνο τῆς Ἱστορίας τοῦ Ἡροδότου.

γ) 'Από τὰ Πλαταϊκά ἀφαίρεσα τὰ κεφ. Γ 53-67 (δημηγορίες Πλαταίων καὶ θηβαίων) πού δέν προβλέπεται νά διδαχτοῦν καὶ παρὰθεσα περίληψη τοῦ περιεχομένου τους.

δ) Στὴν 'Ιλιάδα, ἐκτός ἀπὸ τῆς ραφωδίας Ζ καὶ Ω, κράτησα τοὺς στ. Α 1-7, τὸ προοίμιο, μὲ τῆς ἀντίστοιχες ἐρμηνευτικὲς σημειώσεις.

ε) Στὴν 'Αντιγόνη: στὴν εἰσαγωγή πρόσθεσα τὴν ἀρχαία "ὑπόθεση" τοῦ ἔργου (καὶ τὴ μετάφρασή της), τὴ διάρθρωση τῆς τραγωδίας καὶ τὸν κατάλογο τῶν προσώπων τοῦ δράματος.

'Ακόμη, σέ ἐπίμετρο, παρὰθεσα τὴ μετάφραση τῶν λυρικῶν μερῶν τῆς τραγωδίας (τοῦ 'Ι. Γρυπάρη), ἐφόσον αὐτὰ προβλέπεται νά διδαχθοῦν ἀπὸ μετάφραση.

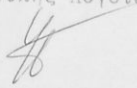
7.- Γιά νά βοηθηθεῖ ἡ διδακτικὴ πράξη καὶ νά ἀποφεύγεται σπατάλη χρόνου καὶ ἐπιβράδυνση διδασκαλίας, ἀκολουθώντας ξένα πρότυπα εἰσηγοῦμαι: στὸ ἀρχαῖο κείμενο, οἱ ἀρμοὶ πού συνδέουν τὰ μέλη ἐνὸς εὐρύτερου νοηματικοῦ συνόλου (π.χ. οἱ σύνδεσμοι μέν..... δέ, οἱ συσχετικὲς ἀντωνυμίες τόσος..... ὅσος κτλ.) νά τυπωθοῦν μὲ μαῦρα στοιχεῖα, ἐνῶ λέξεις πού πρέπει νά συνδεθοῦν μεταξὺ τους (π.χ. ἡ ἀναφ. ἀντωνυμία μὲ τὸ οὐσιαστικὸ στὸ ὁποῖο ἀναφέρεται κτλ.) νά τυπωθοῦν μὲ πλάγιους χαρακτῆρες.

Τέλος, ἐπειδὴ φοβᾶμαι ὅτι τὸ βιβλίο στὸ σύνολό του θά ἀπαιτήσῃ ἰδιαίτερη προσοχὴ κατὰ τὴν ἐκτύπωσή του, εἰσηγοῦμαι νά ζητηθεῖ ἀπὸ τὸν ΟΕΔΒ νά δοῦμε τὰ δοκίμια τῆς δεύτερης διόρθωσης. Εὐχαριστῶ τὸ Τμῆμα, γιὰ τὴν ἐμπιστοσύνη πού μοῦ ἔδειξε".

Τὸ Τμῆμα, ὕστερα ἀπὸ τὴν εἰσήγηση τοῦ κ. 'Ηλ. Σπυροπούλου καὶ τὴν παρουσίαση τοῦ βιβλίου,

ἀποφαίνεται ὁμόφωνα:

Δέχεται τὴν εἰσήγηση τοῦ κ. 'Ηλ. Σπυροπούλου καὶ γνωμοδοτεῖ νά ἐκδοθοῦν ἐνσωματωμένα σ' ἓναν τόμο ὅλα τὰ κείμενα ἀρχαίων ἐλλήνων συγγραφέων πού διδάσκονται στὴ Β' τάξη τοῦ Λυκείου στὴν ὕλη κορμοῦ μὲ τὸν τίτλο: Κείμενα 'Αρχαίας 'Ελληνικῆς Λογοτεχνίας, Β' Λυκείου.

[illegible]

Στό σημείο αυτό τελείωσε ή συνεδρίαση.

Министр финансов

Παρ. Παπαδημητρίου

ΠΡΑΞΗ 8/1980

Σήμερα, 5 Φεβρουαρίου 1980, ημέρα Τρίτη καὶ ὥρα 10.30' πρωινῇ, τὸ Τμήμα Μέσης Ἐκπαιδύσεως τοῦ Κέντρου Ἐκπαιδευτικῶν Μελετῶν καὶ Ἐπιμορφώσεως (ΚΕΜΕ) συνεδρίασε στὴν αἴθουσα Ὀλομέλειας (Μεσογείων 396, Ἀγία Παρασκευή) μὲ Πρόεδρο τὸν κ. Γ. Παντελίδη, Ἀ' Ἀντιπρόεδρο τοῦ ΚΕΜΕ.

Στὴ συνεδρίαση ἔλαβαν μέρος οἱ κ. Ἀθαν. Κομίνης, Γ' Ἀντιπρόεδρος τοῦ ΚΕΜΕ, Φ. Βῶρος, Δ. Σακκῆς, Ἡλ. Σπυρόπουλος, Γ. Γρατσέας, Ν. Παπαδόπουλος, Σύμβουλοι Β', Ἰ. Σκορδίλης, Εἰδικὸς Σύμβουλος τοῦ ΚΕΜΕ, Κ. Φούσκας, Δ. Τομπαΐδης, Κυρ. Κατσιμάνης, Βασ. Θεοδορακόπουλος, Α. Ἀδαμόπουλος καὶ Στ. Παπασημακόπουλος, Εἰσηγητές. Χρὴς γραμματέα ἔκανε ὁ Φιλολόγος Παρασκευὴ Παπαδημητρίου, πού ὑπηρετεῖ μὲ ἀπόσπαση στὸ ΚΕΜΕ.

Δὲν παραβρέθηκαν στὴ συνεδρίαση οἱ κ. Ἰ. Ἀρβανίτης, Σύμβουλος Β', γιατί ἦταν στὴ συνεδρίαση τοῦ Τμήματος Δημοτικῆς Ἐκπαιδύσεως καὶ Ν. Βαρουχάκης, Σύμβουλος Β', γιατί εἶχε ἄλλη ὑπηρεσιακὴ ἀπασχόληση.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

ΘΕΜΑ 1ο - Διδασκαλία Σχολικοῦ-Ἐπαγγελματικοῦ Προσανατολισμοῦ (ΣΕΠ).

ΘΕΜΑ 2ο - Ταχύρρυθμη ἐπιμόρφωση Ἐκπαιδευτικῶν Μέσων Ἐκπαιδύσεως. Εἰσηγητὴς κ. Δ. Σακκῆς.

ΘΕΜΑ 3ο - Συνέχεια συζητήσεως γιὰ τὰ ἀναλυτικὰ προγράμματα τῶν Μετανοστικῶν Σχολείων Δυτικῆς Θοάκης ('Ιστορία - Γεωγραφία - Ἀγωγή τοῦ Πολίτη). Εἰσηγητὴς κ. Φ. Βῶρος, Σύμβουλος Β'.

ΘΕΜΑ 4ο - Ἀναλυτικὰ προγράμματα Ἑλληνικῶν Σχολείων Αὐστραλίας. Εἰσηγητὴς κ. Φ. Βῶρος, Σύμβουλος Β'.

ΘΕΜΑ 5ο - Πολιτική Άμυνα. Εισηγητής κ. Γ. Γρατσέας.

ΘΕΜΑ 6ο - Ανακοίνωση.

Αφού διαπιστώθηκε άπαρτία καί επικυρώθηκε ή προηγούμενη πράξη, τό Τμήμα άρχισε τήν εξέταση τών θεμάτων τής ήμερήσιας διατάξεως.

Στήν άρχή ό κ. Άθαν. Κομίνης, Γ' Άντιπρόεδρος τοῦ ΚΕΜΕ, έθε-
σε υπόψη τοῦ Τμήματος τίς οδηγίες γιά τόν τρόπο διδασκαλίας τών Άρ-
χαίων Έλληνικῶν στήν Α' Λυκείου, τός όποίες εἶπε έτοιμάσει σέ συνερ-
γασία μέ όλους τούς φιλολόγους τοῦ Τμήματος.

Τό Τμήμα, ύστερα άπό συζήτηση,

άποφασίζει:

Νά άποσταλοῦν οἱ οδηγίες γιά τόν τρόπο διδασκαλίας τών Άρχαίων
Έλληνικῶν στήν Α' Λυκείου στή Δ/ση Έφαρμογής Προγραμμάτων Μέσης
Εκπαίδευσης, γιά τή φωτογραφική άναπαραγωγή τους καί τήν προώθησή
τους, τό ταχύτερο δυνατό, στό έποπτικό προσωπικό καί σέ όλους τούς
φιλολόγους καθηγητές πού διδάσκουν τό μάθημα.

ΘΕΜΑ 1ο - Διδασκαλία Σχολικού-Επαγγελματικού Προσανατολισμού (ΣΕΠ)

Ο Πρόεδρος του Τμήματος κ. Γ. Παντελίδης ανακοίνωσε στο Τμήμα το περιεχόμενο του έγγραφου αρ. Γ/412/29-1-1980 της Διευθύνσεως Έφαρμογής Προγραμμάτων Μ.Ε., σχετικά με τη διδασκαλία του Σχολικού-Επαγγελματικού Προσανατολισμού (ΣΕΠ) στα Γυμνάσια και συγκεκριμένα για τη διδασκαλία των δύο (2) ώρων διδασκαλίας του ΣΕΠ κατά το δεύτερο τετράμηνο στα υπόλοιπα σχολεία της χώρας που δε θα εφαρμοστεί ο θεσμός του ΣΕΠ και ζήτησε από τα μέλη να διατυπώσουν πάνω σ' αυτό τη γνώμη τους.

Ακολούθησε συζήτηση κατά την οποία τα μέλη διατύπωσαν τη γνώμη τους και πήραν την παρακάτω απόφαση, με εξαίρεση τον κ. Ν. Παπαδόπουλο, ο οποίος είπε: "Προτείνω να εφαρμοστεί ο ΣΕΠ και κατά συνέπεια να διατεθούν οι ώρες του Προγράμματος των Γυμνασίων στα όποια διδάχτηκε το α' τετράμηνο ή "Αγωγή του Πολίτη", για ανάλυση και συζήτηση επαγγελματικών μονογραφιών από το βιβλίο "Ο Σχολικός-Επαγγελματικός Προσανατολισμός στο Γυμνάσιο" σε όσα σχολεία υπάρχουν καθηγητές που επιμορφώθηκαν στο Δ.Μ.Ε. και στη ΣΕΑΜΕ. Οι λόγοι είναι ότι καιρός να χρησιμοποιηθούν και αυτοί, άλλως το νόημα είχε ή επιμόρφωσή τους και στο ΣΕΠ και ακόμη το ότι οι μαθητές έχουν μεγάλη ανάγκη να συζητήσουν με κάποιον ορισμένα σχετικά θέματα και να πληροφορηθούν έστω και στοιχειώδη πράγματα για τα διάφορα επαγγέλματα".

Το Τμήμα, αφού έλαβε υπόψη του το παραπάνω έγγραφο της Δ/νσεως Έφαρμογής Προγραμμάτων Μ.Ε. του ΥΠΕΠΘ και τη σχετική με αυτό συζήτηση, αποφαινεται κατά πλειοψηφία:

Στα σχολεία που δε θα εφαρμοστεί ο Σχολικός-Επαγγελματικός Προσανατολισμός (ΣΕΠ) να συνεχιστεί, αν δεν τελείωσε, ή διδασκαλία της Αγωγής του Πολίτη ως μονόωρο μάθημα, μέχρις ότου εξαντληθεί ή ύλη. Εφόσον όμως έχει τελειώσει ή όταν τελειώσει ή Αγωγή του Πολίτη, μπορούν τα σχολεία αυτά, που δε θα εφαρμοστεί ο ΣΕΠ, να συμπληρώσουν ενδεχόμενες έλλείψεις σε μαθήματα που εξετάζονται στις εισιτήριες εξετάσεις για το Λύκειο κατά την πρόταση του Συλλόγου των καθηγητών.

Μειοψήφησε ο κ. Ν. Παπαδόπουλος, για τους λόγους που ανέπτυξε κατά τη συζήτηση του θέματος.

ΘΕΜΑ 2ο - Ταχύρρυθμη επιμόρφωση εκπαιδευτικών Μ.Ε.

Ο εισηγητής του θέματος κ. Δ. Σακκάς, είπε τα εξής:

Η Διεύθυνση Έφαρμογής Προγραμμάτων του Υπουργείου Παιδείας με το έγγραφό της Γ/8172/22-12-79 μās είχε ζητήσει να καταρτίσουμε πρόγραμμα ταχύρρυθμης επιμορφώσεως διδακτικού προσωπικού σχολείων Μ.Ε. Το Τμήμα κατάρτισε το ζητούμενο πρόγραμμα και με την πράξη του 5/1980 το απέστειλε στη Διοίκηση. Η ίδια Διεύθυνση με το συμπληρωματικό της έγγραφο αριθ. Γ/251/21-1-1980 μās παρακαλεί να γνωματεύσουμε: α) σε ποιές πόλεις είναι δυνατόν και κρίνεται σκόπιμο να λειτουργήσει αυτό ο τύπος επιμορφώσεως και β) ποιοί θα μπορούσαν να αναλάβουν το διδακτικό έργο. Γι' αυτά τα δύο θέματα παρατηρώ και εισηγοῦμαι τα εξής:

Θέμα πρώτο: Πόλεις όπου είναι δυνατόν να λειτουργήσει ο τύπος τής ταχύρρυθμης επιμορφώσεως.

Οι επιμορφώσεις αυτού του τύπου πρέπει να έχουν κινητικότητα. Στην Αττική και στη Θεσ/κη, λόγω του μεγάλου αριθμού των εκπαιδευτικών μπορεί να γίνονται κάθε χρόνο, ενώ στην άλλη χώρα να γίνονται πό-τε σε μια πόλη τότε στην άλλη ανάλογα με τις ανάγκες που θα υπάρχουν. Οποσδήποτε με τις επιμορφώσεις αυτής τής κατηγορίας πρέπει να πάμε κοντά στον εκπαιδευτικό, ιδιαίτερα τής επαρχίας και μάλιστα τής μακρινής. Πάντως για να λειτουργήσει οπουδήποτε μια ταχύρρυθμη επιμόρφωση είναι ανάγκη να εξασφαλιστούν τρεις προϋποθέσεις: α) αΐθουσες στις οποίες θα γίνονται οι διαλέξεις-μαθήματα β) κατάλληλο διδακτικό προσωπικό και γ) ένας ελάχιστος αριθμός εκπαιδευτικών λειτουργών που θα επιθυμούν να παρακολουθήσουν την επιμόρφωση.

Θα αναφέρω πόλεις στις οποίες, αν εξασφαλιστούν οι ανωτέρω προϋποθέσεις, θα μπορεί να λειτουργήσει αυτός ο τύπος τής επιμορφώσεως. Εύδητο είναι ότι δε θα λειτουργούν εκπαιδευτικά κέντρα για την επιμόρφωση κατά το ίδιο χρονικό διάστημα σ' όλες τις πόλεις που θα μνημονεύσω. Αυτό το τρίμηνο π.χ. μπορούν να γίνουν επιμορφώσεις σ' ορισμένες πόλεις και το άλλο τρίμηνο ή τον άλλο χρόνο σ' άλλες. Στην περιοχή Αττικής δύσκολα θα εξυπηρετούνται όλοι οι εκπαιδευτικοί, αν λειτουργεί εκπαιδευτικό κέντρο μόνο στο κέντρο τής Αθήνας. Γι' αυτό

καλύτερα θά εἶναι νά λειτουργοῦν ἐκπαιδευτικά κέντρα στίς περιφέρειες. Σημειώνω ἀκόμα ὅτι ἡ πῖο κατάλληλη περίοδος γι' αὐτές τίς ἐπιμορφώσεις εἶναι τό πρῶτο τρίμηνο. Μετά τά ἀνωτέρω ἀναφέρω τίς πόλεις στίς ὁποῖες εἶναι ἀπαραίτητο νά ὁργανωθοῦν σταδιακά ταχύρρυθμες ἐπιμορφώσεις.

- 1.- Ἀθήνα, περιοχή Ἀνατολική μέ ἔδρα τοῦς Ἀμπελοκήπους.
- 2.- Ἀθήνα, περιοχή Δυτική μέ ἔδρα τήν περιοχή Πατησίων ἢ τό Περιστέρν.
- 3.- Πειραιάς.
- 4.- Θεσσαλονίκη
- 5.- Ἰωάννινα
- 6.- Πάτρα
- 7.- Ἡράκλειο Κρήτης

Μπορεῖ καί εἶναι ἀνάγκη νά λειτουργήσουν ἐπιμορφώσεις αὐτοῦ τοῦ τύπου, τώρα ἢ ἀργότερα, καί σ' ἄλλες πόλεις: τή Λάρισα ἢ τό Βόλο, τήν Τρίπολη, τήν Καλαμάτα, τήν Χαβάλα, τήν Κοζάνη, τή Λαμία ἢ καί σ' ἄλλες πού δέν ἀναφέρω, πάντοτε ὅμως ἐφόσον θά ἔχουν ἐξασφαλιστεῖ οἱ προϋποθέσεις πού ἀνέφερα. Ὅσο ὅμως οἱ πόλεις εἶναι μικρότερες καί ἀπομακρυσμένες ἀπό τά μεγάλα ἀστικά κέντρα, τόσο πῖο δύσκολο εἶναι νά ἐξασφαλιστεῖ διδακτικό προσωπικό. Ἡ λύση γιά ἐπιμορφώσεις σέ μικρότερα ἀστικά κέντρα εἶναι νά κινεῖται διδακτικό προσωπικό πρός αὐτά ἀπό τά πλησιέστερα μεγάλα κέντρα.

Θέμα δεύτερο. Ποιοί θά διδάξουν στίς ταχύρρυθμες ἐπιμορφώσεις.

Κατάλληλοι γιά νά διδάξουν σ' αὐτό τόν τύπο τῆς ἐπιμορφώσεως εἶναι πρόσωπα πού ὑπηρετοῦν στή Μέση Ἑκπαίδευση ἢ γνωρίζουν τά προβλήματα τῆς καί φυσικά διακρίνονται γιά τήν ἐπιστημονική τους συγκρότηση καί τή διδακτική τους ἱκανότητα καί ἐπίσης διαθέτουν κύρος στόν ἐκπαιδευτικό κόσμο. Γιατί αὐτές οἱ ἐπιμορφώσεις δέν ἀποσκοποῦν τόσο στή διδασκαλία τῆς ἐπιστήμης ὥς τό νά δώσουν γενικές κατευθύνσεις, νά προβληματίσουν τοῦς ἐπιμορφουμένους καί νά τοῦς λύσουν ἀπορίες τους σέ προβλήματα ἀγωγῆς, διδασκαλίας, ἐξετάσεων κτλ. πού τοῦς ἀπασχολοῦν. Ἐφόσον οἱ ἐπιμορφώσεις αὐτοῦ τοῦ τύπου προοδευτικά θά λάβουν ἔκταση, τό ΚΕΜΕ δέν μπορεῖ νά ὀρίζει τοῦς διδάσκοντες. Γιατί δέν εἶναι σέ θέση νά γνωρίζει τά πρόσωπα πού κατοικοῦν στίς πόλεις ὅπου θά γίνονται οἱ ἐπιμορφώσεις ἢ σέ γειτονικές καί μποροῦν νά ἀνα-

4/.

λάβουν διδακτικά καθήκοντα. 'Αντίθετα οι 'Επόπτες έχουν αυτή τη γνώση. Γι' αυτό αυτοί είναι οι πιο αρμόδιοι να έρχονται σε συνε-
νόηση με εκπαιδευτικούς, πανεπιστημιακούς και άλλα πρόσωπα και έτσι να βρίσκουν το κατάλληλο διδακτικό προσωπικό. "Αλλωστε και λόγοι αποκεντρώσεως επιβάλλουν να έπωμισθούν όρισμένες ευθύνες γι' αυτό το θέμα οι 'Επόπτες. Είναι ανώτατοι εκπαιδευτικοί και ή επιμόρφω-
ση του εκπαιδευτικού προσωπικού έμπλπτει στα καθήκοντά τους. 'Αλλά και για την περιοχή 'Αθηνών-Θεσσαλονίκης ένήμεροι για το κατάλληλο προσωπικό που μπορεί να διδάξει σ' αυτές τις έπιμορφώσεις είναι οι Διευθυντές των ΣΕΑΜΕ.

Ός προς το δεύτερο, λοιπόν, θέμα εισηγούμαι για τις έπιμορφώ-
σεις που θα γίνονται στην 'Αττική και στη Θεσσαλονίκη τους διδάσκον-
τες να τους όρίζουν οι Διευθυντές των αντίστοιχων ΣΕΑΜΕ 'Αθηνών και Θεσσαλονίκης ύστερα από συνεννόησή τους με την ήγεσία του ΚΕΜΕ. Στις άλλες πόλεις να υποδεικνύουν τους διδάσκοντες οι 'Επόπτες Μ.Ε. πάλι ύστερα από συνεννόηση και συνεργασία τους με την ήγεσία του ΚΕΜΕ.

'Επειδή οι έπιμορφώσεις αυτού του τύπου θα είναι μία αξιόλογη προσπάθεια της Πολιτείας για να έπιμορφώνονται σταδιακά όλοι οι εκ-
παιδευτικοί και έπειδή ή Πολιτεία και γι' αυτές τις έπιμορφώσεις θα υποβάλλεται σε δαπάνες, είναι άπαραίτητο να γίνει σύσταση στους εκ-
παιδευτικούς με έγκύκλιο και με άλλους τρόπους να τις παρακολουθούν όλοι. Σε άλλα προηγμένα κράτη ή παρακολούθηση έπιμορφωτικών μαθημά-
των που όργανώνουν ή Πολιτεία ή άλλοι φορείς στους τόπους όπου υπη-
ρετούν ή κατοικούν οι εκπαιδευτικοί είναι υποχρεωτική για όλους. Και όρθως. Γιατί ή εκπαίδευση των νέων δέν είναι υπόθεση άτομική για να μπορεί κανείς να την παραμελεεί. Είναι υπόθεση της Πολιτείας.

Με την εύκαιρία σημειώνω ότι είναι έπιτακτική ανάγκη να υλοποιη-
θεί το άρθρο 12 του Π.Δ. 459/78 και να αρχίσει από τόν έρχόμενο Σε-
πτέμβριο μία σύντομη και στοιχειώδης προετοιμασία για το εκπαιδευτικό έργο τους των νεοδιοριζόμενων καθηγητών. Πρέπει να κινηθούν έγκαιρα οι σχετικές διαδικασίες. Για το πρόγραμμα και τόν τρόπο πραγματοποι-
ήσεως αυτού του τύπου των έπιμορφώσεως έχω όρισμένες σκέψεις τις ό-
ποτες έπιφυλάσσομαι για έκθεσω όταν μάς ζητηθεί σχετική γνωμάτευση για
44

τό θέμα.

Ακολούθησε συζήτηση κατά την οποία εκφράστηκαν απόψεις γενικά σύμφωνες με την εισήγηση. Ίδιαίτερα ο Πρόεδρος του Τμήματος κ. Γ. Παντελίδης τόνισε την ανάγκη να υπηρετήσει αυτός ο τύπος επιμορφώσεων κυρίως τους εκπαιδευτικούς λειτουργούς της επαρχίας. Ο Άντι-πρόεδρος του ΚΕΜΕ κ. Αθ. Κομίνης είπε ότι επιμορφώσεις αυτού του τύπου μπορούν να λειτουργήσουν ιδιαίτερα σε πόλεις όπου λειτουργούν ελεύθερα Πανεπιστήμια, γιατί θα είναι δυνατόν να χρησιμοποιηθούν οι αΐθουσές τους και επίσης να εξευρεθούν πρόσωπα κατάλληλα για να αναπτύξουν στους επιμορφουμένους ορισμένα θέματα. Είπε ακόμη ότι οι εκπαιδευτικοί θα πρέπει να έχουν τη δυνατότητα να παρακολουθούν αυτές τις επιμορφώσεις και στην Ξδρα της μόνιμης κατοικίας τους αν έτσι εξυπηρετούνται καλύτερα. Ο κ. Γ. Γρατσέας, Σύμβουλος Β', πρότεινε οι βραχείες επιμορφώσεις να λειτουργήσουν στις Ξδρες των εποπτεϊών. Με την εύκαιρία, είπε ακόμη, να υπομνήσουμε στη Διοίκηση την ανάγκη να αρχίσει η επιμόρφωση των νεοδιοριζομένων καθηγητών από τις άρχές του επόμενου σχολικού έτους. Ο κ. Βώρος, Σύμβουλος Β', ανέπτυξε τις απόψεις που αναφέρονται σε σημειώματά του τό οποίο έχει ως εξής:

Κριτήριο και για τις δυο επιλογές (τόπων, προσωπικού) είναι: ποιοι οι δέκτες και τί χρειάζονται. Δέκτες: οι νεοδιοριστοι κυρίως καθηγητές και κυρίως εκείνοι που υπηρετούν σε άκρατα διαμερίσματα της χώρας. Τί χρειάζονται: κατευθύνσεις, οδηγίες, ενθάρρυνση για τα μέσα διδακτικά έργα τους.

Συμπέρασμα και πρόταση:

α) Να μην αποκλειστούν σημεία, όπως η Δράμα, η Αλεξανδρούπολη, η Καλαμάτα.

β) Να χρησιμοποιηθεί τό πλησιέστερο κατά περίπτωση προσωπικό, αλλά να ξεκαθαριστεί ότι τό πρόγραμμα θα υπηρετηθεί πολύ καλύτερα με μετακινούμενο, ειδικό, κατά περίπτωση, προσωπικό (τέτοια λύση είναι δυνατή για τό λόγο ότι τό σχέδιο προγράμματος που έχει προηγηθεί προ-

βλέπει λίγες μόνο ώρες διδασκαλίας κάθε αντικειμένου - ανώτατο όριο 8 - που μπορεί να τής πραγματοποιήσει κάποιος "έπισκέπτης διδάσκαλος" σε 2-3 μέρες και να φύγει).

γ) 'Επιφόρτιση διοικητική φορέων άλλων (λ.χ. 'Εποπτών) είναι νομίζω μετάβαση σε άλλο νομικό καθεστώς: το Δ/γμα περί έποπτικού προσωπικού προβλέπει και έργα επιμορφωτικά. 'Εδώ όμως πρόκειται για πρόγραμμα ΣΕΑΜΕ.

Τέλος το Τμήμα, αφού έλαβε υπόψη του:

α) Το έγγραφο αριθμ. Γ/251/21-1-1980 της Διευθύνσεως 'Εφαρμογής Προγραμμάτων του 'Υπουργείου Παιδείας,

β) Τά άρθρα 2 του Ν.186/1975 και 12 και 14 του Π.Δ. 459/1978,

γ) Τήν πράξη του 5/1980,

δ) Τήν εισήγηση του κ. Δ. Σακκά και τής απόφεις που διατυπώθηκαν κατά τή συζήτηση που έπακολούθησε,

ά πο φ α ί ν ε τ α ι :

Γνωμοδοτεί όμóφωνα:

Α.- Να αρχίσουν να λειτουργούν οι ταχύρρυθμες έπιμορφώσεις του τύπου που προβλέπει το άρθρο 14 του Π.Δ. 459/78, σταδιακά και έφóσον εξασφαλίζονται οι προϋποθέσεις σε αίθουσες και διδακτικό προσωπικό, στις ακόλουθες περιοχές ή πόλεις:

- 1.- 'Αθήνα, 'Ανατολική περιοχή με έδρα τους 'Αμπελοκήπους.
- 2.- 'Αθήνα, Δυτική περιοχή με έδρα ^{Β.Ν.} τή Πατήσια ή το Περιστερί.
- 3.- Πειραιάς

Μπορεί αντί των τριών αυτών εκπαιδευτικών κέντρων να οργανωθεί ένα μόνο στο κέντρο τής 'Αθήνας, αλλά θά είναι δύσκολο να παρακολουθήσουν τήν έπιμόρφωση εκπαιδευτικοί που ύπηρετούν ή κατοικούν σε άκρατες συνοικίες τής 'Αθήνας και του Πειραιά.

- 4.- Θεσσαλονίκη, 5.- 'Ιωάννινα, 6.- Πάτρα, 7.- Κρήτη (στήν Κρήτη μπορεί να αρχίσει από το Ρέθυμνο, όπου ύπάρχει Φιλοσοφική Σχολή, να επαναληφθεί στο 'Πράγμειο και αργότερα στο Χανιά).
- 8.- Σε άλλες πόλεις όπως τή Λάρισα ή το Βόλο, τήν Τρίπολη, τήν Καβάλα, τήν Κοζάνη, τήν Καλαμάτα κ.ά. 'Ευνοείται ότι δε θά λειτουργούν ταυτόχρονα έπιμορ-
./.

φώσεις αυτού του τύπου σέ όλες τις ανωτέρω πόλεις. Αυτό το τρίμηνο π.χ. μπορούν να λειτουργούν επιμορφώσεις σ' ορισμένες πόλεις και το άλλο τρίμηνο ή τον άλλο χρόνο σ' άλλες πόλεις.

Β.- Για τους λόγους που αναπτύσσονται στην εισήγηση, το αξιοποιήσιμο εκπαιδευτικό προσωπικό για τις επιμορφώσεις που θα λειτουργούν στην περιοχή 'Αττικής και Θεσσαλονίκης θα επιλέγουν και θα προτείνουν οι αντίστοιχοι Διευθυντές των ΣΕΛΜΕ 'Αθηνών και Θεσσαλονίκης ύστερα από συνεννόησή τους με την ήγεςία του ΚΕΜΕ και την Έγκριση των προτεινόμενων προσώπων από αυτή. Για τις επιμορφώσεις που θα γίνονται στην έπαρχία το διδακτικό προσωπικό θα επιλέγουν και θα προτείνουν οι κατά τόπους 'Επόπτες Μ.Ε. επίσης σέ συνεργασία με την ήγεςία του ΚΕΜΕ και την Έγκριση των προτεινόμενων προσώπων από αυτή. Οι 'Επόπτες θα φροντίζουν να εξευρίσκουν κατάλληλο διδακτικό προσωπικό από την περιφέρειά τους (τόν εκπαιδευτικό κλάδο, τις πανεπιστημιακές σχολές και από άλλο) και σέ περιπτώσεις που δεν υπάρχουν στην περιφέρειά τους κατάλληλα πρόσωπα για να καλύψουν όλες τις ανάγκες - και αυτό θα συμβεί ιδιαίτερα στις έπαρχιακές πόλεις που δεν έχουν πανεπιστημιακές σχολές - θα συνεννοούνται με τον Πρόεδρο του ΚΕΜΕ για να τους εξασφαλίζεται, με μέριμνα του ΚΕΜΕ και του 'Υπουργείου, διδακτικό προσωπικό από τα μεγάλα άστικά κέντρα.

'Απαραίτητο είναι με έγκύκλιο και με άλλους τρόπους να αναπτυχθούν στους εκπαιδευτικούς της χώρας οι λόγοι για τους οποίους πρέπει να δειξουν ένδιαφέρον για τις επιμορφώσεις αυτού του τύπου και να τις παρακολουθήσουν όλοι.

Με την ευκαιρία το Τμήμα υπενθυμίζει στη Διοίκηση του 'Υπουργείου την ανάγκη να άρχισει ή ταχύρρυθμη επιμόρφωση των νεοδιοριζομένων καθηγητών που προβλέπεται από το άρθρο 12 του Π.Δ.459/1978 από το έπόμενο σχολικό έτος. Σε περίπτωση που ή Διοίκηση αποφασίσει να θέσει σέ εφαρμογή το ανωτέρω άρθρο θα πρέπει να κινηθούν έγκαιρα οι σχετικές διαδικασίες.

ΘΕΜΑ 3ο - Συνέχεια συζήτησεως για τὰ αναλυτικά προγράμματα τῶν
Μειονοτικῶν Σχολείων Δυτ. Θράκης ('Ιστορία-Γεωγραφία-
'Αγωγή τοῦ Πολίτη).

Ὁ Εἰσηγητὴς τοῦ θέματος κ. Φ. Βῆρος, εἶπε τὰ ἑξῆς: Μὲ τὸ ἔγ-
γραφο ἀριθμ. 183/7-8-1979 τῆς Γεν. Δ/σεως ΥΠΕΠΘ καὶ Μειονοτικῶν Σχο-
λείων (Δ/ση Ξένων καὶ Μειον. Σχολείων) ζητεῖται γνωμοδότηση γιὰ τὰ
αναλυτικά προγράμματα τοῦ 'Ιεροσπουδαστηρίου Μουσουλμάνων, σύμφωνα
μὲ τὸ Ν.186/1975 ἄρθρο 2.

Γιὰ ἄλλο τμῆμα τοῦ προγράμματος (Νέα Ἑλληνικά) ἔχει προηγηθεῖ
χωριστὴ εἰσήγηση ἀπὸ τὸν κ. Ἀρβανίτη.

Προκειμένου γιὰ τὰ Προγράμματα 'Ιστορίας-Γεωγραφίας καὶ 'Αγωγῆς
τοῦ Πολίτη εἰσηγοῦμαι νὰ γίνουν δεκτὰ ὅπως ἔχουν διατυπωθεῖ. Σημειώ-
νω ὅτι φαίνονται πολὺ αναλυτικά τὰ ἐπιμέρους τῆς 'Αγωγῆς τοῦ Πολίτη
καὶ μάλιστα γιὰ δύο ἔτη διδασκαλίας. Ἄν ὑπάρχουν λόγοι εἰδικοί γιὰ
τοῦτο δέ γνωρίζω: ἂν ὄχι, τότε φρονῶ ὅτι μπορεῖ νὰ περιοριστεῖ ἡ
διδασκαλία 'Αγωγῆς τοῦ Πολίτη σὲ ἓνα μόνον χρόνον.

Τὸ Τμῆμα, ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη τὸ ἀρ. 183/7-8-79 ἀπόρρητο ἔγγραφο
τοῦ ΥΠΕΠΘ, τὸ συνημμένο σ' αὐτὸ σχέδιο αναλυτικοῦ προγράμματος τῶν
Μειονοτικῶν Σχολείων καὶ 'Ιεροσπουδαστηρίων Δ. Θράκης, τὴν εἰσήγηση
καὶ τὴ σχετικὴ συζήτηση,

ἀποφαίνεται ὁμόφωνα

'Αποδέχεται τὴν εἰσήγηση τοῦ κ. Φ. Βῆρου, γιὰ τὸ αναλυτικὸ πρό-
γραμμα τῶν Μειονοτικῶν Σχολείων Δυτ. Θράκης (ὡς πρὸς τὴν 'Ιστορία-
Γεωγραφία καὶ 'Αγωγή τοῦ Πολίτη), ὅπως ἔχει.

ΘΕΜΑ 4ο - 'Αναλυτικά προγράμματα γιά τά ελληνικά σχολεία Αυστραλίας

Σχέτικό Έγγραφο Φ.815.1/2/2967/7-4-79 Γεν. Γραμμ. ΥΠΕΠΘ.

Ερ. Γ/οι τμήματος του Υπουργείου π. Φ. Βάρος π/ως τα δ/τά :

1.- 'Ο Σύμβουλος 'Εκπαιδεύσεως του 'Ελληνικού Προξενείου Μελ-
βούρνης είχε τήν πρωτοβουλία νά προκαλέσει τή συνεργασία 45 έκπαι-
δευτικών δλων των κατηγοριών (Κοινοτικών, 'Ιδιωτικών, Κρατικών) από
έκείνους πού ύπηρετούν σέ ελληνικά σχολεία τής Αυστραλίας, προκειμέ-
νου αύτοί νά επιλέξουν από τά ισχύοντα ελληνικά προγράμματα γυμνα-
σίου-λυκείου όσα θέματα θρησκευτικών, 'Αρχαίας Γραμματείας, 'Ιστορίας,
Νέων 'Ελληνικών, Γεωγραφίας εΐναι δυνατό κατά προτεραιότητα νά δι-
δαχτούν στά ελληνόπουλα τής Αυστραλίας, τά όποια παρακολουθοΰν έλλη-
νικά σχολεία λίγες μόνο ώρες τήν εβδομάδα.

2.- Κατά συνέπεια δέν πρόκειται γιά νέα αναλυτικά προγράμματα
άλλά γιά επιλογή κεφαλαίων από έκείνα πού ισχύουν γιά τά έδω έλλη-
νικά σχολεία' κριτήρια πού έθεσαν οι όμογενείς εκπαιδευτικοί Αυστραλίας
εΐναι: α) οι δυνατότητες πού παρέχουν τά δικά τους ώρολόγια προγράμ-
ματα (2 ως 5 ώρες τήν εβδομάδα) καί β) ή προτίμηση των κεφαλαίων τής
έλληνικής Ιστορίας, όταν καί όπου τά δικά μας προγράμματα (καί βιβλία)
άφιερώνουν κεφάλαια στην 'Ιστορία των άλλων λαών. 'Επίσης, όταν δια-
τυπώνουν τους επιμέρους στόχους των μαθημάτων υπογραμμίζουν μ' έμφα-
ση τά στοιχεία πού οδηγούν σέ γνωριμία μέ τή γενέθλια χώρα, τήν 'Ελ-
λάδα. 'Η δλη προσπάθεια διαπνέεται από ευδιάκριτη νοσταλγία γιά τήν
'Ελλάδα.

3.- Τά προγράμματα αυτά τά έθεσαν ύπόψη εύότερης αντιπροσωπευ-
τικής συγκέντρωσης 'Ελλήνων εκπαιδευτικών καί φοιτητών του Νεοελληνι-
κού Τμήματος του MELBOURNE UNIVERSITY καί έπειτα τά φωτοτύπησαν καί
τά κοινοποίησαν σ' όλους τους εκπαιδευτικούς των ελληνικών σχολείων
Αυστραλίας γιά έφαρμογή (προτάσσοντας μία προσωπική έπιστολή από τή
Συντακτική 'Επιτροπή καί κάποιες οδηγίες γιά τήν έφαρμογή των προγραμ-
μάτων αυτών στα σχολεία)· τά υπέβαλαν καί στο 'Υπουργείο μας, τό όποιο
μέ Έγγραφο του ζητεΐ τή γνώμη μας.

4.- Ός πρός τό περιεχόμενο τῶν προτεινόμενων ἐπιλογῶν ἐπιθυμῶ νά σημειώσω τά ἀκόλουθα (ἔχοντας ὑπόψῃ καί ἐπιμέρους παρατηρήσεις-συζητήσεις τῶν συναδέλφων 'Ι. Ἀρβανίτη, Δ. Σακκᾶ, 'Ηλ. Σπυρόπουλου, Δ. Τομπαΐδη, Β. Θεοδορακοπούλου:

α) Γιά τά θρησκευτικά:

1) Τά μαθήματα πού ἔχουν ἐπιλεγεῖ εἶναι παρμένα ἀπό τά Α.Π. πού ἐνέκρινε τό ΚΕΜΕ.

2) Ἡ κατανομή τῆς ὕλης μιᾶς τάξεως σέ δύο σχολικά ἔτη γιά τά σχολεῖα τῆς Αὐστραλίας εἶναι δικαιολογημένη γιά τά σχολεῖα ἐκεῖνα πού λειτουργοῦν μέ μειωμένο ὥραριο.

3) Ἡ παράλειψη ὁρισμένων μαθημάτων καί ἡ ἐνοποίηση ἄλλων κατὰ τήν κρίση αὐτῶν πού ὑπηρετοῦν στήν Αὐστραλία, δέ δημιουργοῦν προβλήματα.

Γενικά συμφωνοῦμε μέ τό προτεινόμενο πρόγραμμα τῶν θρησκευτικῶν καί προτείνουμε τήν ἔγκρισή του.

β) Γιά τά Νέα Ἑλληνικά:

1) Ἡ ἐπιλογή κειμένων γιά τή Δ' καί Ε' τάξη νά ἀναθεωρηθεῖ τόν ἐπόμενο χρόνο (καί ἀργότερα) μέ βάση τά νέα βιβλία Νεοελληνικῆς Λογοτεχνίας Α' (Β' καί Γ') Λυκείου πού ἐλπίζεται ὅτι θά κυκλοφορήσουν.

2) Ἡ ἐπιλογή ἐξωσχολικῶν λογοτεχνικῶν βιβλίων μπορεῖ νά διευρυνθεῖ καί μέ νεότερα κείμενα (σελ. 12α τοῦ προγράμματος).

γ) Γιά τήν Ἀρχαία Γραμματεία:

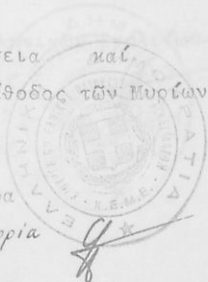
Θεωροῦμε σκόπιμη κατὰ τήν κρίση τῶν ἰδίων φορέων τήν ἐπανεξέταση τοῦ θέματος στά ἀκόλουθα σημεῖα:

Τάξη Α'

Ὁμήρου Ὀδύσσεια καί
Ξενοφώντα, Κάθοδος τῶν Μυρίων

Τάξη Β'

Ὁμήρου Ἰλιάδα
Ἡροδότου Ἱστορία

Τάξη Γ'

Πλουτάρχου Βΐοι

Ήσιδου "Εργα καὶ Ἡμέρες

Τάξη Δ'

Ἰσοκράτους Πανηγυρικός ἢ ἄλλα ρητορικά κείμενα ἢ

Θουκυδίδη Σικελικά

Τάξη Ε'

Πλάτωνα "Ἀπολογία" τοῦ Σωκράτη ἢ

Πλάτωνα "Κρίτων"

δ) Γιά τή Γραμματική:

"Ἴσως θά ἦταν σκόπιμο νά ἐπανεξεταστεῖ πόσο εἶναι χρήσιμο νά διατεθεῖ χρόνος πολύτιμος γιά τά θέματα 1 καὶ 3 τῆς Α' τάξης καὶ τό Ἐπίμετρο, πού προβλέπεται γιά τήν γ' τάξη.

ε) Θεωροῦμε αὐτονόητο ὅτι οἱ ἐνδιαφερόμενοι, πού ἐργάστηκαν μέ τόσῳ ζῆλῳ, θά συνεχίσουν νά ἀνανεώνουν καὶ συμπληρώνουν τά προγράμματα τους παίρνοντας ὑπόψη τους κατὰ τά ἐπόμενα χρόνια τά ἀναμενόμενα νέα προγράμματα καὶ βιβλία τοῦ Λυκείου.

Τό Τμήμα, ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη τό ἔγγραφο ἀριθμ. Φ.815.1/Ζ/2967/7-4-79 τοῦ κ. Γεν. Γραμματέα τοῦ ΥΠΕΠΘ, τό συνημμένο σ' αὐτό σχέδιο ἀναλυτικοῦ προγράμματος γιά τά Ἑλληνικά Σχολεῖα Αὐστραλίας, τήν εἰσήγηση καὶ τή σχετική συζήτηση,

ἀποφαίνεται ὁμόφωνα

Ἀποδέχεται τήν εἰσήγηση τοῦ κ. Φ. Βώρου, γιά τά ἀναλυτικά προγράμματα τῶν Ἑλληνικῶν Σχολείων τῆς Αὐστραλίας, ὅπως ἔχει.

Τό πέμπτο θέμα τῆς ἡμερήσιας διατάξεως "Πολιτική "Αμυνα" ἀνα-
βλήθηκε γιά ἐπόμενη συνεδρίαση.

ΘΕΜΑ 6ο - 'Ανακοίνωση

Ὁ κ. Στ. Παπασημακόπουλος ἀνακοίνωσε στό Τμήμα τό περιεχόμενο
τῆς ἐπιστολῆς τοῦ Α. Καφάτου, παιδιάτρου, Δ/ντῆ 'Ινστιτούτου Ὑγείας
τοῦ Παιδιοῦ, μέ θέμα τή διδασκαλία Ὑγιεινῆς στά Γυμνάσια καί Λύκεια
τῆς Ἑλλάδας, πού μᾶς διαβάστηκε μέ τό ἔγγραφο ἀριθμ. 5975/27-6-1979
τοῦ Δ/ντῆ τοῦ 'Ιδιαίτερου Γραφείου τοῦ κ. Ὑπουργοῦ Παιδείας.

Τό Τμήμα, ἐπειδή βρῆκε τήν ἐπιστολή τοῦ κ. Α. Καφάτου σχετική
μέ τήν ἐπιστολή τοῦ κ. Ὑπουργοῦ Παιδείας ἀριθμ. 8709/18-9-79 ἀπο-
φάσισε νά ἀναθέσει στόν κ. Σπυρόπουλο τό συσχετισμό τῶν δύο ἐπιστο-
λῶν, ὥστε νά γίνει ἐνιαία εἰσήγηση στήν Ὀλομέλεια τοῦ ΚΕΜΕ.

Στό σημεῖο αὐτό τελεῖωσε ἡ συνεδρίαση.

Ἡ Γραμματέας

Παπαδημητρίου

Παρ. Παπαδημητρίου

ΠΡΑΞΗ 9/1980
=====

Σήμερα, 9 Φεβρουαρίου 1980, ημέρα Σάββατο και ώρα 9.30' πρωινή, το Τμήμα Μέσης 'Εκπαιδευσεως του Κέντρου 'Εκπαιδευτικών Μελετών και 'Επιμορφώσεως (ΚΕΜΕ) συνεδρίασε στην αίθουσα 'Ολομέλειας (Μεσογείων 396, 'Αγία Παρασκευή) με πρόεδρο τον κ. Γ. Παντελίδη, Α' 'Αντιπρόεδρο του ΚΕΜΕ.

Στή συνεδρίαση έλαβαν μέρος οι κ. Φ. Βώρος, Δ. Σακκάς, 'Ηλ. Σπυρόπουλος, Ν. Βαρουχάκης, Γ. Γρατσέας, Ν. Παπαδόπουλος, Σύμβουλοι Β', 'Ι. Σκορδύλης, Ειδικός Σύμβουλος του ΚΕΜΕ, Κ. Φούσκας, Δ. Τομπαΐδης, Κυρ. Κατσιμάνης, Β. Θεοδωρακόπουλος και Στ. Παπασημακόπουλος, Είσηγητές. Χορή γραμματέα έκανε ή Φιλολογος Παρασκευή Παπαδημητρίου, που ύπηρετεϊ με άποσπαση στο ΚΕΜΕ.

Δέν παραβρέθηκαν στή συνεδρίαση οι κ. 'Ι. 'Αρβανίτης, λόγω έκτακτης οίκογενειακής ανάγκης και Α. 'Αδαμόπουλος, γιατί είχε άλλη ύπηρεσιακή άπασχόληση.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ
=====

- ΘΕΜΑ 1ο - 'Ελεύθερα βοηθήματα σχολικοῦ έτους 1980-81. Είσηγητές κ. Φ. Βώρος και 'Ηλ. Σπυρόπουλος, Σύμβουλοι Β'.
- ΘΕΜΑ 2ο - "Εγκριση πράξεως 'Επιτροπής Κρίσεως βιβλίου "Είσαγωγή στην Κλασική Φιλολογία" και ανάθεση συγγραφής του βιβλίου αυτού. Είσηγητής κ. 'Ηλ. Σπυρόπουλος, Σύμβουλος Β'.
- ΘΕΜΑ 3ο - Προκήρυξη για την έκδοση Ιστορικών Χαρτών. Είσηγητής κ. Φ. Βώρος. Σύμβουλος Β'.

- ΘΕΜΑ 4ο - Κρίση για τή χρησιμότητα του βιβλίου "Τά Νέα Έλληνικά για ξενόγλωσσους" Σ. Μαυρούλια καί Ε. Γεωργαντζή. Είσηγητής κ. Δ. Τομπαΐδης, Είσηγητής.
- ΘΕΜΑ 5ο - Αίτημα του ~~καθηγητή~~ του Πανεπιστημίου Πατρών ~~κ. Θεοδοσίου~~ για τή μετεκπαίδευση καθηγητών Μ.Ε. θετικής κατευθύνσεως. Είσηγητής κ. Ν. Βαρουχάκης, Σύμβουλος Β'.
- ΘΕΜΑ 6ο - Άναφορά ΓΕΜΕ Άργολίδας σχετικά μέ τόν τρόπο εξέτασεως των μαθητών στά Μαθηματικά καί τή Φυσική. Είσηγητής κ. Ν. Βαρουχάκης, Σύμβουλος Β'.
- ΘΕΜΑ 7ο - Άναφορές Θεοδώρου Καλατζή σχετικά μέ τά βιβλία Μαθηματικών τής Β' Λυκείου. Είσηγητής κ. Ν. Βαρουχάκης, Σύμβουλος Β'.
- ΘΕΜΑ 8ο - Έπιστολή Ν. Κιοσκερίδη πρός τόν κ. Έπουργό Έθνικης Παιδείας καί Θρησκευμάτων. Είσηγητής κ. Ν. Βαρουχάκης Σύμβουλος Β'.
- ΘΕΜΑ 9ο - Αιτήσεις Στεφ. Σερμπέτη για επανάκριση του βιβλίου του. Είσηγητής κ. Ντ. Παπασημακόπουλος, Είσηγητής.
- ΘΕΜΑ 10ο - Άνακοίνωση

Άφού διαπιστώθηκε άπαρτία καί επικυρώθηκε ή προηγούμενη πράξη, τό Τμήμα άρχισε τήν εξέταση των θεμάτων τής ήμερήσιας διατάξεως.

ἀποφαίνεται ὁμόφωνα :

α) Νά γίνει πρόσκληση διαφέροντος γιά "ἐλεύθερα βοηθήματα" γιά τή διδασκαλία ξένων γλωσσῶν, τεχνικῶν, οἰκοκυρικῶν καί μουσικῆς.

β) Νά ἐξαιρεθοῦν ἀπό τήν ὑποχρέωση νέας ὑποβολῆς ἔγκρισης ὅσα βιβλία ἔχουν ἔγκριθεῖ γιά τό διανυδμένο σχολικό ἔτος καί νά θεωρηθοῦν ἐγκεκριμένα καί γιά τό ἐπόμενο σχολικό ἔτος 1980-81.

γ) Γιά ὅλα τά ἐλεύθερα βοηθήματα - ὅσα ἔχουν ἤδη ἔγκριθεῖ καί ὅσα νέα θά υποβληθοῦν - πρέπει νά δηλώνεται ἀπό τοῦς ἐκδότες-προμηθευτές ἡ τιμή διαθέσεως τῶν βιβλίων στοῦς μαθητές, ἡ ὁποία θά ἰσχύει γιά τό σχολικό ἔτος 1980-81.

Δέν εἶναι ἐπιθυμητό στό κρινόμενα βιβλία νά παρεμβάλλονται ὁποιαδήποτε στοιχεῖα (λ.χ. σελίδες ἀσκήσεων), ποῦ εἶναι πιθανό νά ὀδηγοῦν σέ παρεξηγήσεις.

ΘΕΜΑ 2ο - α) 'Εγκριση πράξεως 'Επιτροπής κρίσεως διδακτικού βιβλίου "Είσαγωγή στην κλασική φιλολογία" καί β) 'Ανάθεση συγγραφής του βιβλίου αυτού.

Ο εισηγητής του θέματος κ. 'Ηλ. Σπυρόπουλος είπε τά εξής:

α) 'Η Διεύθυνση 'Εφαρμογής Προγραμμάτων Μ.Ε. του ΥΠΕΠΘ με τό υπ' αριθμ. Φ.211.17/196/Γ/7996/13-12-79 έγγραφό της, μās διαβίβασε τήν από 27-11-79 πράξη της 'Επιτροπής κρίσεως γιά τό διδακτικό βιβλίο "Είσαγωγή στην κλασική φιλολογία" της Γ' τάξεως Λυκείου (α' κύκλου επίλογής). 'Η προκήρυξη διαγωνισμού γιά τήν συγγραφή του βιβλίου αυτού δέν απέδωσε παρά μόνο ένα βιβλίο, πού υπέβαλε έμπρόθεσμα ό κ. Π. Παττίχης. Στην τελική πράξη της ή 'Επιτροπή (ή όποια σέ προγενέστερη πράξη της είχε χαρακτηρίσει τό βιβλίο "ακατάλληλο γιά σχολική χρήση") δηλώνει ότι "έπειδή (ύστερα από τίς διορθώσεις πού έκανε ό κ. Παττίχης στά σημεία του βιβλίου του πού θεωρήθηκαν αδύνατα) δέν ~~θεωρήθηκαν αδύνατα~~ δέν θεραπεύονται τά βασικά σφάλματα της έργασίας του κ. Π. Παττίχη ή 'Επιτροπή δέν μπορεί νά αναλάβει τήν εύθύνη της έγκρίσεως του βιβλίου".

'Αφού μελέτησα τήν έργασία πού υπέβαλε ό κ. Παττίχης, στό σύνολό της, τίς παρατηρήσεις της 'Επιτροπής κρίσεως, τήν απάντηση του συγγραφέα καί τήν τελική κρίση της 'Επιτροπής, οδηγούμαι νά προτείνω στό Τμήμα τήν απόρριψη του βιβλίου του κ. Π. Παττίχη ως μή κατάλληλου γιά τήν εξυπηρέτηση των αναγκών διδασκαλίας. Βέβαια όφείλω νά έκφράσω τήν εκτίμησή μου γιά τήν όλη προσπάθεια του κ. Παττίχη, πού φανερώνει φιλόλογο πού έχει αξιόλογη κατάρτιση καί δέν φοβάται τό μόχθο, ιδιαιτέρως αν σκεφθούμε ότι βιβλίο μέ παρόμοια δομή καί περιεχόμενο γιά πρώτη φορά γράφεται γιά τά σχολεία μας. 'Εξάλλου όρισμένα κεφάλαια κρίνονται ικανοποιητικά. Όμως οίς βασικές αντιρρήσεις της 'Επιτροπής κρίσεως, στίς όποίες προσθέτω, τό ότι τό βιβλίο δέν είναι καθόλου έλκυστικό, τό ύφος καί γενικότερα ό τρόπος παρουσίασης του ύλικού δέν διακρίνεται γιά τήν άμεσότητα καί τήν άνεση πού απαι-

του με στα σχολικά βιβλία, β) ότι το δοκίμιο του JAEGER, που υπάρχει στο έπιμετρο, ξεπερνά την αντιληπτικότητα των μαθητών της Γ' Λυκείου και γ) ότι ενδιαφέροντα θέματα παρουσιάζονται πολύ σύντομα, για να μείνει χώρος για αντικείμενα δευτερεύουσας σημασίας, που έπρεπε να παραλειφθούν, με πείθουν να εισηγηθώ την απόρριψη του βιβλίου.

β) Για την κάλυψη των διδακτικών αναγκών του μαθήματος από το επόμενο σχολικό έτος, εισηγούμαι να ανατεθεί ή συγγραφή του βιβλίου "Εισαγωγή στην κλασική φιλολογία Γ' Λυκείου (α' κύκλου)" στους κ.κ.

1) Κονομή Νικόλαο, καθηγητή Φιλοσοφικής Σχολής Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, 2) Χιονίδη Νικόλαο, Έπιδκτη Μ.Ε. και 3) Παν. Παττίχη, δ.φ., Γυμνασιάρχη. Για τη συγγραφή του βιβλίου ισχύουν όλες οι προδιαγραφές που περιέχονται στην προκήρυξη συγγραφής του βιβλίου, όπως αυτή δημοσιεύτηκε στην Έφημερίδα της Κυβερνήσεως (179/1979, τ.β'). Προθεσμία καταθέσεως του έργου στη Δ/ση Έφαρμογής Προγραμμάτων Μ.Ε.: 31 'Ιουλίου 1980.

Τό Τμήμα, ύστερα από διευκρινιστική συζήτηση,

αποφαινεται όμοφωνα

Δέχεται την εισήγηση του κ. 'Ηλ. Παπαδόπουλου στο σύνολό της.

ΘΕΜΑ 3ο - Προκήρυξη για την έκδοση 'Ιστοριών Χαρτών

Σχετικό Έγγραφο: ΔΤ 171/9.1.80/Δ/νσης 'Εποπτιών Μέσων, τμήματος Γ' Β.Υ. Παιδείας, Προηγούμενη πράξη μας 86/1979.

'Ο εισηγητής του θέματος κ. Φ. Βώρος είπε τα εξής:

1.- Με το παραπάνω έγγραφο ή Δ/νση 'Εποπτιών Μέσων του ΥΠΕΠΘ παρακαλεί να συντάξουμε τις αναγκαίες "τεχνικές προδιαγραφές για ιστορικούς χάρτες". Πίνακα ένδεικτικό των αναγκών για τη διδασκαλία της Ιστορίας (και των θρησκευτικών) χαρτών έχουμε περιλάβει σε προηγούμενη πράξη μας (86/1979).

2.- Τώρα είναι ανάγκη ο πίνακας χαρτών να οριστικοποιηθεί (και ίσως να τροποποιηθεί στις λεπτομέρειές του) και να συνταχθεί το κείμενο ενιαίας προκήρυξης για την έκδοσή τους με διαγωνισμό. Προσθέτω ότι κατά το χρονικό διάστημα που μεσολάβησε ανάμεσα στο αρχικό και το τωρινό ερώτημα της 'Υπηρεσίας 'Εποπτιών Μέσων επικυρώθη με το ειδικό για τα χαρτογραφικά θέματα προσωπικό του ΟΕΔΒ, για να ενημερωθώ εώς ήταν δυνατό στις απαραίτητες τεχνικές λεπτομέρειες.

3.- Εισηγούμαι τον παρακάτω πίνακα ιστοριών χαρτών (και θρησκευτικών)· πρόκειται για επανάληψη ουσιαστικά του πίνακα που περιέχεται στην πράξη μας αριθμ. 86/79, με αναλυτικότερη όμως περιγραφή και τις απαραίτητες διευκρινίσεις:

Χάρτες αναγκαίοι για τη διδασκαλία της
'Ιστορίας στη Μ.Ε.

Εισαγωγική διευκρίνιση: Με τον όρο χάρτης (ιστορικός) νοείται ή αναπαράσταση σε χαρτί ορισμένου γεωγραφικού χώρου σε ορισμένη χρονική στιγμή ή περίοδο. Τα χρωματικά στοιχεία στην περίπτωση αυτή χρησιμεύουν και για την απόδοση γεωγραφικών λεπτομερειών (ποταμών λ.χ. και θαλασσών) και περισσότερο για την υπόμνηση των ιστοριών καταστάσεων της χαρτογραφούμενης εποχής-περιόδου (λ.χ. σύνορα κρατών, περιοχές εξάπλωσης πολιτισμών, κύριοι εθνικοί θρόνοι κτλ. κτλ.).

Κάθε "χάρτης" έχει κύριο θέμα (αυτό που απεικονίζεται στον πίνακα που ακολουθεί) και ίσως δευτερεύοντα θέματα, που είναι δυνατό να αναλύουν ή να διευκρινίζουν λεπτομέρειες του κύριου θέματος (λ.χ. ή Μινωική Κρήτη ή ή περιοχή των Κυκλάδων μπορούν να αποτελέσουν

δευτερεύοντα θέματα στο χάρτη αριθμός Α2). Τα δευτερεύοντα θέματα παίρνουν θέση στα περιθώρια της κύριας όψης του "χάρτη" ή στη δεύτερη (όπισθια) όψη του, εφόσον προβλεφτεί κατάλληλη ένδειξη για χάρτες δύο όψεων.

ΠΙΝΑΚΑΣ ΧΑΡΤΩΝ

Α.- Για τους αρχαίους χρόνους:

1.- 'Ανατολιικός Κόσμος (από Αίγυπτο ως Κίνα). Έδω είναι ά-
νάγκη να προβάλλονται χρωματικά και να είναι ευδιάκριτες οι περιο-
χές όπου αναπτύχθηκαν κυρίως οι παραποτάμιοι (και άλλοι) πολιτισμοί
της Αρχαιότητας.

2.- 'Ανατολική Μεσόγειος (ως την εμφάνιση και την εγκατάσταση
των ελληνικών φυλών). Θα περιληφθούν ως χωριστά δεύτερα θέματα
(συμπληρωματικά και αναλυτικότερα) η περιοχή του Μινωικού Πολιτισμού,
του Αιγαίου Πολιτισμού, του Μυκηναϊκού Πολιτισμού, της Κύπρου.

3.- 'Οι αρχαίοι, προϊστορικοί Έλληνισμοί, στη μητρόπολη και τις
ἀπειρίες (από την Εύξεινο ως το Γιβραλτάρ). Όπου είναι δυνατό να
προβληθούν με ιδιαίτερα χρώματα ή ως χωριστά δευτερεύοντα θέματα
οι ενώσεις πόλεων, που συνδέονταν με δεσμούς καταγωγής (λ.χ. μητρό-
πολη-ἀπειρίες) ή άλλους.

4.- 'Ο Έλληνισμός των κλασικών χρόνων. Θα είναι ευδιάκριτα
έδω: (α) τό θέατρο συγκροτήσεων του Έλληνισμού με τους Μήδους
(στις φάσεις άμυνας και άντεπίθεσης) (β) ή Συμμαχία της Δήλου και
αργότερα οι συνασπισμοί της Αθήνας και της Σπάρτης. Συμπληρωμα-
τικά θέματα μπορεί να είναι: η περιοχή του Μακεδονία (τοπογραφικό
σχεδιάγραμμα που να εικονίζει την κατάσταση του 490 π.Χ.), τό στενό
της Δαλαμίνας, τό θέατρο προστριβών Έλλήνων-Καρχηδονίων στην περι-
οχή της Δ. Μεσογείου κτλ.

5.- 'Ο Έλληνιστικός Κόσμος (Μακεδονία, Κατακτήσεις του Αλε-
ξάνδρου, Έλληνιστική κρίση περί τό 280 π.Χ. και σε ύστερότερες
φάσεις).

6.- 'Η Ρώμη ως την έπσχή του β' Καρχηδονικού πολέμου και της
κατάκτησης της Σικελίας.

7.- 'Η Ρώμη των αυτοκρατορικών χρόνων (έως το β' περιληφθούν και
οι μεγάλες κατακτήσεις του β' αιώνα π.Χ. και θα σημειωθούν οι
έδαφινές μεταβολές - ή διαρκής μεταμόρφωση των συνόρων κατά τους τρεις
χριστιανικούς αιώνες).

Β.- Γιά τή μεσαιωνική καί βυζαντινή εποχή

1.- 'Η Εὐρώπη καί τό Βυζάντις κατά τό 395 μ.Χ. (ὀριστική διαίρεση τοῦ Ρωμ. Κράτους) καί ὕστερα ἀπό τίς γερμανικές ἐπιδρομές. Συμπληρωματικά θέματα μποροῦν νά εἶναι: οἱ κινήσεις τῶν γερμανικῶν φυλῶν καί τῶν Οὐρῶν ὡς τήν ὀριστική ἐγκατάσταση ἢ τήν ἐξαφάνισή τους κατά περίπτωση.

2.- Τό Βυζαντινὸ Κράτος τήν ἐποχή τοῦ 'Ιουστινιανοῦ (527-565 μ.Χ.). Συμπληρωματικά θέματα μποροῦν νά εἶναι: οἱ ἐπιχειρήσεις στήν 'Ιταλία, στή **Β.** 'Αφρική κ.ἄ.

3.- Τό Βυζαντινὸ Κράτος τήν ἐποχή τοῦ βασιλεῖου Β'. Συμπληρωματικά θέματα μποροῦν νά εἰκονίζουσιν ἄλλες ἐνδιάμεσες χρονιές στιγμές ἢ νά ἀναλύουσιν κάποια ἱστορικά θέματα (π.χ. τήν ἐμφάνιση καί κινήσεις τῶν 'Αράβων στό βυζαντινὸ χῶρο, τή μάχη τοῦ Κλειδίου κ.ἄ.)

4.- 'Ο 'Αραβικὸς Κόσμος τό 10ο αἰ. μ.Χ.

5.- 'Η Δυτικὴ Εὐρώπη τήν ἐποχή τῶν Δαυροφориτῶν ἢ Χάρτης τῶν Δαυροφориτῶν. Δευτερεύοντα θέματα, συμπληρωματικά: τὸ Κράτος Καρλομάγνου καί τῶν ἐπιγόνων του, 'Η 'Αγία Ρωμαϊκὴ αὐτοκρατορία τοῦ Γερμανικοῦ 'Εθνους, ἡ 'Ενετικὴ Δημοκρατία (καί οἱ κτήσεις της) τόν καιρὸ τῆς Δ' Δαυροφориίας κ.ἄ.

6.- Τό Βυζαντινὸ Κράτος ὕστερα ἀπὸ τήν Δ' Δαυροφориία.

Γ.- Γιά τοὺς νεότερους χρόνους καί τή σύγχρονη ἐποχή

1.- Οἱ ἀνακαλύψεις νέων χωρῶν. Συμπληρωματικά θέματα: τὰ ταξίδια τῶν Πορτογάλων καί ἄλλων, τὰ ἀποικιακὰ κράτη τῶν Πορτογάλων καί ἄλλων, παλαιότεροι πολιτισμοὶ στίς χῶρες ποῦ ἀνακάλυψαν οἱ Εὐρωπαῖοι, νέοι ἐμπορικὲς δρόμοι κτλ.

2.- 'Η Εὐρώπη κατά τήν 'Αναγέννηση καί τή Μεταρρύθμιση.

3.- 'Η Εὐρώπη τήν ἐποχή τῆς ἀκμῆς τοῦ Ναπολέοντα. Συμπληρωματικά θέματα: οἱ ρυθμίσεις τοῦ 1815, ἡ ἐνοποίηση τῆς 'Ιταλίας, τῆς Γερμανίας κλπ., τὰ ἀποικιακὰ κράτη.

4.- 'Ο 'Ελληνισμὸς κατά τό 1821. Συμπληρωματικά: παροικιακὸς 'Ελληνισμὸς, οἱ ἐπιχειρήσεις τοῦ Κολοκοτρωνίου καὶ τῆς ἀντιμαχικῆς 1821, διαδοχικὲς ἐπετάσεις τοῦ 'Ελληνικοῦ Κράτους ὡς τό 1913-14 κτλ.

5.- Χάρτης των Βαλκαντινών Πολέμων (καί διαγράμματα για' τα' δάκρυα τος παρήμερον)

6.- Χάρτης του Α' Παγκόσμιου Πολέμου. (μέτωπα, συνθήκες που διελκύθησαν κλπ.).

7.- Χάρτης του Β' Παγκόσμιου Πολέμου. 'Ως συμπληρωματικό θέμα νά περιληφθεί καί ή μάχη του Ειρηνικού.

8.- 'Ο Μεταπολεμικός Κόσμος, λυνασπίσμοι, τοπικοί πόλεμοι, 'Αφρικανική 'Ανεξαρτησία 1960 κλπ.

Δ.- Για τή διδασκαλία των θρησκευτινών μαθημάτων στή Μ.Ε.

1.- 'Η Παλαιστίνη πρό Χριστού (οί 12 φυλές).

2.- Πορεία της εξέδου των 'Ισραηλιτών από τήν Αίγυπτο.

3.- 'Η Παλαιστίνη στήν έποχή του Χριστού (τετραρχίες).

4.- Περιδεΐτες 'Απ. Παύλου.

5.- 'Ο Χριστιαν. κόσμος στή Βυζαντινή περίοδο.

6.- 'Η Ένιλησία της 'Ελλάδος σήμερα.

7.- Οί 'Ορθόδοξοι Ιεραποστολές σήμερα

8.- Οί θρησκείες σέ όλο τόν κόσμο σήμερα.

*Οροι προήρυξης για' τήν ένπόνηση

Ιστοριών χαρτών

α) Οί χάρτες νά ανταποκρίνονται στά Ιστορικά δεδομένα της έποχής, τήν όποία Ιστορούν καί καταγράφουν. Για' νά ικανοποιηθεί ό όρος αυτός, είναι ανάγκη νά συνεργαστεί άμεσα μέ τό σχεδιαστή είδικός Ιστορικός για' κάθε μεγάλη περίοδο της Ιστορίας (Πρώτης, μεσαιωνικής, νεότερης-σύγχρονης). Τό έννομα του είδικού έπιστημονικού συνεργάτη υποχρεωτικά μνημονεύεται τόσο για' τή συμμετοχή στέ διαγωνισμό όσο καί για' τήν τελική έντύπωση του κάθε χάρτη χωριστά.

β) Κάθε χάρτης άποτελείται από τά κύρια θέμα (που ανταποκρίνεται βασικά πρός τόν αντίστοιχο τίτλο, ό όποιος περιέχεται στόν πίνακα της προηγούμενης παραγράφου) καί συμπληρωματικά ή δευτερεύοντα. Τό κύριο θέμα καλύπτει τήν έρώτηση καί κύρια όψη του χάρτη* τά δευτερεύοντα θέματα, συναρτά πάντα πρός τό κύριο (λ.χ. τά κέντρα του Μυκηναϊκού Πολιτισμού στή χάρτη α2) γ' άναλύουν ή διευκρί-

νίζουν σημεῖα τοῦ κύριου θέματος ἢ ἀπεικονίζουν μιὰ ξεχωριστὴ ἱστορικὴ στιγμή γεωτονικὴ πρὸς ἐνείνη τοῦ κύριου θέματος (λ.χ. ὁ "Ἑλληνικὸς Κόσμος τὸ 432 π.Χ., οἱ ἀντίπαλοι συνασπισμοὶ στὶς παρωμένες τοῦ Πελοποννησιακοῦ Πολέμου) καὶ τοποθετοῦνται εἴτε στὰ περιθώρια τῆς πρόσθιας, κύριας ὀφῆς τοῦ χάρτη εἴτε στὴν ὀπίσθια δευτερεύουσα ὀφῆ τοῦ χάρτη· οὕτῃ περίπτωση τὴν τελευταία τὰ διευκρινιστικὰ θέματα πρέπει νὰ εἶναι τόσα σὲ ἀριθμὸ καὶ νὰ καταλαμβάνουν τόση ἔκταση, ὥστε νὰ καλύπτουν συμπληρωματικὰ ὀλβιολογικὴ τὴν ὀπίσθια ὀφῆ. Αὐτονόητε εἶναι ὅτι καὶ οἱ δύο ὀφεῖς θὰ ἔχουν τὴν ἴδια τεχνικὴ ἐπεξεργασία (πλαστικοποίηση, ἀναγραφὴ κλίμακας, ὄνομα ἐπιστημονικοῦ συνεργάτη κτλ) καὶ ὅτι ὁ χάρτης θὰ διαθῆται εἰδικὴ ἀνάρτηση πρὸς νὰ ἐπιτρέψει ἀνετη ὀξυκοποίηση τῶν δύο ὀψεων.

γ) Οἱ χάρτες ὑποβάλλονται στὸ διαγωνισμὸ ὡς μακέτες χρωματικές (μὲ τόσα χρώματα καὶ ἀποχρώσεις ὅσα εἶναι ἀναγκαῖα γιὰ νὰ δηλώνουν μὲ τρόπο εὐδιάκριτο τὰ ζητούμενα στοιχεῖα), ἔτοιμες γιὰ φωτογράφηση, φιλεμποίηση, ἐκτύπωση (διαστάσεις 0,80 X 1,20 μ.). Ὡς μορφὴ αὐτὴ κρίνονται καὶ ἐγκρίνονται οἱ χάρτες μὲ διαδικασίες ἀνάλογες πρὸς ἐνεῖνες πρὸς προβλέπονται γιὰ τὰ σχολικὰ βιβλία. Ὡς φάση αὐτὴ εἶναι δυνατὸ νὰ προταθοῦν τροποποιήσεις, βελτιώσεις ἢ κριθεῖν σιέπιδες γιὰ καλὴ ἀνταπόκριση στὶς σχολικὲς ἀνάγκες· ἐπὶ τῇ φάσει αὐτὴ οἱ χάρτες (μακέτες) θεωροῦνται τροποποιήσιμα ὡς πρὸς τὴ γλωσσικὴ μορφὴ καὶ παίρνουν τὴν ὀριστικὴν ὀνομασία τους (καὶ τίς ὀνομασίες τῶν συμπληρωματικῶν θεμάτων), ὕστερα ὑπὸ πρόταση τοῦ ἐπιστημονικοῦ συνεργάτη καὶ μὲ σύμφωνη γνώμη τῆς Ἐπιτροπῆς Κρίσεως. *(Εἶναι δυνατό νὰ τροποποιηθοῦν καὶ οἱ διαστάσεις)*

δ) Συμμετοχὴ στὸ διαγωνισμὸ εἰς σημαίνει ἀπαραίτητα ὑποβολὴ ἰσἀριθμῶν πρὸς τοὺς ζητούμενους χάρτες προπλάσμων, γιὰ τὸ τοῦτο συνεπάγεται δυσανάλογα μεγάλῃ δαπάνῃ γιὰ ἀβέβαιο ἀποτέλεσμα. Μπορεῖ νὰ γίνῃ δεκτὴ ἡ συμμετοχὴ στὸ διαγωνισμὸ μὲ 3-4 τουλάχιστο προπλάσματα χαρτῶν, πρὸς θὰ ἀντιπροσωπεύουν τὴν καλλιτεχνικὴ-ἐπιστημονικὴ ἐργασία ἐνείνων πρὸς μετέχουν στὸ διαγωνισμὸ. Γιὰ τοὺς ὑπολοίπους χάρτες (πρὸς θὰ περιέχονται στὴν προκήρυξη) ὑποβάλλονται σχεδιάσματα μόνον (περιγράμματα τῶν κύριων καὶ δευτερευόντων θεμάτων καὶ ὑπὸ κλίμακα ἀνάλογη πρὸς τὴν τελικὴν)

ε) Οἱ μετέχοντες στὸ διαγωνισμὸ ὀφείλουν νὰ ὑποβάλουν τὰ προπλάσματα (καὶ σχεδιάσματα) μὲ ὑπόμνημα ὅπως:

1) θά περιγράψουν λεπτομερειακά τίς τεχνικές λεπτομέρειες, μέ τίς όποτες θά ολοκληρώσουν τούς χάρτες στην περίπτωση πρόκρισης (λ.χ. είδος καί ποιότητα πλαστικοποίησης, σύστημα καί ποιότητα άνάρτησης κτλ.),

2) θά δηλώνουν ότι θά άποδεχούν όλες τίς ύποδείξεις τής Έπιτροπής Κρίσεως για τούς χάρτες, πού ύποβάλλονται ως σχεδιάσματα μόνο,

3) θά δηλώνουν ότι πρόκειται νά ολοκληρώσουν τήν προσφορά (ύποβολή προπλασμάτων) τουλάχιστο για τά τρία τέταρτα (τέσσερα πέμπτα) του συνόλου των χαρτών πού μνημονεύονται στην προκήρυξη (ως προς τόν όρο αυτό μπορεί νά γίνει δεκτή καί συλλογική δήλωση δύο ή τριών φορέων, πού θά είναι άμοιβαία ύπεύθυνοι για τή τήρηση του όρου),

4) θά σημειώνουν τούς οικονομικούς όρους μέ τούς όποιους θά προσφέρουν είτε τίς μακέτες (ούλμ, διαφάνειες) είτε τούς χάρτες (στην τελευταία περίπτωση θά σημειώνουν καί τόν ελάχιστο άριθμό χαρτών πού άναλαμβάνουν νά προμηθεύσουν),

5) θά δηλώνουν ότι έκχωρούν στον ΟΕΑΒ ή άλλη παραπλήσια ύπηρεσία του ΥΠΕΠΘ τό δικαίωμα νά χρησιμοποιεί τούς ίδιους χάρτες (ή τά επιμέρους θέματά τους) για τόν άνάλογο έμπλουτισμό των σχολικών βιβλίων ιστορίας (θρησκευτικών).

[Σημείωση για τήν 'Υπηρεσία: είναι πιθανό νά προκύπτουν λόγοι για ιδιαίτερη οικονομική συμφωνία σε περιπτώσεις χαρτών πού ζητείται για πρώτη φορά ή φιλοτέχνησή τους].

Τό Τμήμα, άφού άκουσε τόν εισηγητή καί ύστερα από διευκρινιστική συζήτηση,

άποφαίνεται άποφύγως

δέχεται τήν είσήγηση όπως είναι.

ΘΕΜΑ 4ο - Κρίση για τη χρησιμότητα του βιβλίου "Τά Νέα Έλληνικά για Ξενόγλωσσους" Σ. Μαυρούλια καί Β. Γεωργαντζή.

Ο εισηγητής του θέματος κ. Α. Τομπαζίδης, είπε τα εξής:

Τά βιβλία "Τά νέα ελληνικά για Ξενόγλωσσους" υποβλήθηκαν από τις συγγραφείς Σαπφώ Μαυρούλια καί Εύαγγελία Γεωργαντζή στο ΚΕΜΕ για κρίση με σκοπό να χρησιμοποιηθούν από τα παιδιά των ελληνικών σχολείων του εξωτερικού ηλικίας 10-12 ετών για τη Στοιχειώδη Έκπαίδευση καί 12-18 ετών για τη Μέση καθώς καί από τα Ίνστιτούτα καί Σχολές Νεοελληνικών Σπουδών στα Πανεπιστήμια του εξωτερικού που λειτουργούν.

Τά βιβλία αυτά αποτελούν ολοκληρωμένη καί συστηματική μέθοδο διδασκαλίας καί απευθύνονται αποκλειστικά σέ Ξενογλωσσους, σέ ανθρώπους δηλαδή που δέν έχουν μητρική τους γλώσσα τήν ελληνική. Όφείλω να σημειώσω ότι - παρά τις επιμέρους παρατηρήσεις μου - θεωρώ τη σειρά αυτή ως ένα από τα καλύτερα βοηθήματα που γράφτηκαν στον τομέα αυτό καί πιστεύω ότι ή διδασκαλία της ελληνικής γλώσσας θά είναι με τά βιβλία αυτά πολύ αποτελεσματική: ή γλώσσα είναι ή κοινή νεοελληνική, ή μέθοδος διδασκαλίας τελείως εκσυγχρονισμένη (άφομοίωση των δομών της γλώσσας) καί οι ασκήσεις άφθονότατες καί οίκοδομητικές.

Όμως τό βιβλίο δέ γράφτηκε για τά Έλληνόπουλα, για παιδιά δηλαδή που έχουν μητρική τους γλώσσα τήν ελληνική, καί, όπως είπαμε, δέν απευθύνεται - καί πολύ όρθά - σ' αυτά. Γι' αυτό τό λόγο δέ βλέπω καμιά δυνατότητα να χρησιμοποιηθεί από μαθητές ελληνικών σχολείων.

Για τό δεύτερο σημείο του αίτηματος, δηλαδή τη χρησιμοποίηση του βιβλίου από τά πανεπιστήμια του εξωτερικού, έχω τη γνώμη πως άρμόδια να τό αποφασίσουν είναι αυτά τά Ίδρυματα.

Τό Τμήμα, αφού έλαβε υπόψη του:

α) Τό έγγραφο αριθμ. Φ.309.7/179/174-7-79 της Δ/νσεως

Εφαρμογής Προγραμμάτων ΔΕΠΑ,

./.

β) Τά βιβλία τῶν συγγραφέων Σ. Μαρούλια καὶ Εὐ. Γεωργαντζή,

γ) Τό ἄρθρο 2, παρ. 5 τοῦ Ν.186/1975, καὶ

δ) Τήν εἰσήγηση τοῦ κ. Δ. Τομπαζῆ καὶ τή συζήτηση πού ἐπακολούθησε,

ἀποφαίνεται ὁμόφωνα:

Ἀποδέχεται τήν εἰσήγηση ὅπως ἔχει, δηλαδή τά βιβλία τῶν συγγραφέων Σ. Μαρούλια καὶ Ε. Γεωργαντζή "Τά νέα ἑλληνικά γιά ξενόγλωσσους" εἶναι ἀπό τά καλύτερα βοηθήματα πού γράφτηκαν στόν τομέα αὐτό καὶ ἡ διδασκαλία τῆς ἑλληνικῆς γλώσσας θά εἶναι μέ τά βιβλία αὐτά πολύ ἀποτελεσματική, ἐπειδή ἡ γλώσσα εἶναι ἡ κοινὴ νεοελληνική, ἡ μέθοδος διδασκαλίας τελείως ἐκσυγχρονισμένη (ἀφομοίωση τῶν δομῶν τῆς γλώσσας) καὶ οἱ ἀσκήσεις ἀφθονότατες καὶ οἰκοδομητικές. Ὅμως τό βιβλίο δέ γράφτηκε γιά τά Ἑλληνόπουλα, γιά παιδιά δηλαδή πού ἔχουν μητρική τους γλώσσα τήν ἑλληνική καὶ δέν ἀπευθύνεται - καὶ πολύ ὀρθά - σ' αὐτά. Γι' αὐτό τό λόγο δέν ὑπάρχει καμιὰ δυνατότητα νά χρησιμοποιηθεῖ ἀπό μαθητές ἑλληνικῶν σχολείων.

Γιά τό δεύτερο σημεῖο τοῦ αἰτήματος, δηλαδή τή χρησιμοποίηση τοῦ βιβλίου ἀπό τά πανεπιστήμια τῶν ἐξωτερικῶν, ἀρμόδια νά τό ἀποφασίσουν εἶναι αὐτά τά ἴδια.

ΘΕΜΑ 5ο - Αίτημα του Πανεπιστημίου Πατρών για τη μετεκπαίδευση
καθηγητών Μ.Ε. θετικής κατεύθυνσεως.

Ο εισηγητής του θέματος κ. Ν. Βαρουχάκης, είπε τὰ ἑξῆς:

Τὸ Ὑπουργεῖο Ἑθνικῆς Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων μὲ τὸ ἔγγραφο
του ἀριθμ. Γ/7941/11-12-1979 μᾶς διαβίβασε ἔγγραφο τοῦ Πανεπιστημίου
Πατρῶν, ἀριθμ. 9566/22-11-1979, μὲ τὰ συνημμένα σ' αὐτὸ στοιχεῖα
(ἔγγραφο ἀριθμ. 2496/15-11-1979 τῆς Φυσικομαθηματικῆς Σχολῆς, ὑπό-
μνημα τοῦ Συλλόγου μετεκπαιδευθέντων καθηγητῶν Διδασκαλείου Μ.Ε.
κτλ) μὲ τὸ ὁποῖο γνωρίζει στὸ Ὑπουργεῖο Παιδείας ὅτι ἡ Φυσικομαθη-
ματικὴ Σχολὴ του εἶναι σὲ θέση καὶ ἔχει τὴ θέληση νὰ μετεκπαιδεύσει
ὀρισμένο ἀριθμὸ καθηγητῶν Μ.Ε. θετικῆς κατεύθυνσεως.

Συνεχίζοντας ὁ κ. Ν. Βαρουχάκης εἶπε ὅτι ἐκτιμᾷ ἰδιαίτερα τὴ
δυνατότητα καὶ τὴν προθυμία τοῦ Πανεπιστημίου Πατρῶν νὰ ἀναλάβει
αὐθύνες ἐπιμορφώσεως Ἑκπαιδευτικῶν λειτουργῶν Μ.Ε. καὶ εἰσηγεῖται
ὅπως, σὲ περίπτωσι ποὺ ἡ Διοίκηση τοῦ Ὑπουργείου θὰ ἀποφάδιζε νὰ
πραγματοποιήσει ἐπιμορφώσεις στὴν Πάτρα, παρακληθεῖ τὸ Πανεπιστή-
μιο Πατρῶν νὰ προσφέρει τίς ὑπηρεσίες του

Τὸ Τμήμα, ἀφοῦ ἄκουσε τὸν εἰσηγητὴ καὶ ὕστερα ἀπὸ συζήτηση,

ἀποφαίνεται ὁμοφώνως:

Δέχεται τὴν εἰσήγησι τοῦ κ. Ν. Βαρουχάκη ὅπως ἔχει.

./.

ΘΕΜΑ 6ο - 'Αναφορά ΓΕΜΕ 'Αργολίδας σχετικά με τόν τρόπο εξέτασεως
των μαθητών στα Μαθηματικά καί τή Φυσική.

'Ο άρμόδιος είσηγητής του θέρματος κ. Ν. Βαρουχάκης είπε τά εξής:

'Ο Γενικός 'Επιθεωρητής Μ.Ε. 'Αργολίδας με άναφορά του άριθμ.
3160/18-1-1980 υποβάλλει έρωτήματα σχετικά με τόν τρόπο εξέτασεως
των μαθητών στα Μαθηματικά καί τή Φυσική. Συγκεκριμένα, άφου παρα-
θέτει αύτούσιο τό άρθρο 2 παρ. 3 του Π.Δ. 420/1978, διατυπώνει τά
άκόλουθα έρωτήματα:

1.- Στο μάθημα των Μαθηματικών καί τής Φυσικής θά πρέπει στο
πρόχειρο διαγώνισμα νά δοθοῦν γιά έπεξεργασία οί άσκήσεις που εί-
χαν δοθεῖ γιά έργασία στο σπίτι ή μπορεί νά δοθοῦν καί άσκήσεις ά-
γνωστες στους μαθητές, από τήν πρόσ εξέταση φυσικά ένότητα;

2.- 'Επιτρέπεται νά δίδονται προς τους μαθητές γιά λύση στο
σπίτι από τόβ διδάσκοντα άσκήσεις Μαθηματικών, Φυσικής καί Χημείας
έκτός διδακτικού βιβλίου ή θά πρέπει νά περιορίζεται ό διδάσκων μόνο
στις άσκήσεις του διδακτικού βιβλίου; Τό ίδιο θά ίσχύσει καί γιά
τίς γραπτές προαγωγικές καί άπολυτήριες εξέτασεις του 'Ιουνίου 1980;

Στά έρωτήματα αυτά, τά όποια είναι γενικότερου ένδιαφέροντος,
προτείνω ως απάντηση τά άκόλουθα:

1.- Τά έρωτήματα πρέπει νά βασίζονται στην "προς εξέτασιν
προοριζομένην ύλην του μαθήματος τής ήμέρας".

2.- Μποροῦν νά αναφέρονται άμεσα σε συγκεκριμένο σημείο τής
ύλης αύτης ή νά απαιτοῦν συνδυασμό γνώσεων που αναφέρονται σε πε-
ρισσότερα τμήματά της.

3.- 'Η τυχόν χρησιμοποίηση καί άλλων βασικών γνώσεων που είναι
άπαιτητές σε κάθε περίπτωση (π.χ. λογισμός) δε συνιστά απόκλιση από
τό μάθημα τής ήμέρας.

4.- Θί απαιτούμενοι συνδυασμοί γνώσεων γιά τήν επιτυχή άπάν-
τηση πρέπει νά είναι άπλοί ώστε οί άπαντήσεις νά είναι "σύντομες
καί περιεκτικές" σύμφωνα μέ τό Π.Δ.

Συνεπώς, μέ τίς παραπάνω προϋποθέσεις, μπορούν νά δίνονται
στό πρόχειρο διαγώνισμα καί άσκήσεις διαφορετικές άπό έκείνες
πού δόθηκαν γιά έργασία στό σπίτι. Έξάλλου γιά έργασία στό σπίτι
μπορεΐ νά δίνονται καί άσκήσεις έκτός τοϋ βιβλίου (άλλά πού άπο-
βλέπουν στην έμπέδωση τής ύλης πού διδάχτηκε).

Τό ίδιο φυσικά ισχύει καί γιά τίς γραπτές προαγωγικές καί
άπολυτήριες εξετάσεις.

Τό Τμήμα, άφού άκουσε τόν εισηγητή καί ύστερα άπό συζήτηση,

άποφαίνεται ~~καί~~ όμόφωνα:

Δέχεται τήν εισηγήση τοϋ κ. Ν. Βαρουχάκη στό ~~σώρο~~ ^{σώρο} ~~λόγος~~ ^{λόγος} της.

./.

ΘΕΜΑ 7ο - Άναφορές Θεοδώρου Καζαντζή σχετικά με τὰ βιβλία Μαθημα-
τικών Β΄ Λυκείου.

Ο εισηγητής του θέματος κ. Ν. Βαρουχάκης θέτει υπόψη των μελών του Τμήματος δύο αναφορές του Θεοδ. Καζαντζή με ημερομηνία 12-9-79 καί 2-11-79, που διαβιβάστηκαν στο ΚΕΜΕ με το έγγραφο αριθμ. Φ.211. 17/5/Γ/17/3-1-80 του ΥΠΕΠΘ καί εισηγείται ως απάντηση στα έρωτήματα που θέτει ο ενδιαφερόμενος τὰ ακόλουθα:

1.- Τὰ έγκεικριμένα διδακτικά βιβλία αποτελούν βιβλία αναφορᾶς για τόν προσδιορισμό της έξεταστέας ύλης, ένόψη μάλιστα των πανελλή-
νιων έξετάσεων.

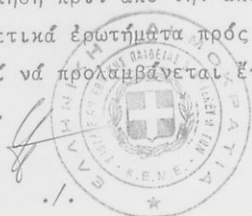
Για τή διδασκαλία αύτης της ύλης, στο βάθος καί στην έκταση που
έχουν τὰ διδακτικά βιβλία, δέν αποκλείεται ή παράλληλη χρησιμοποίηση
καί άλλων βιβλίων. Πολύ περισσότερο δέν είναι δυνατό νά απαγορευτεί
ή διδασκαλία στα φροντιστήρια καί όποιωνδήποτε άσκήσεων (κατά τήν κρι-
ση καί με ευθύνη του φροντιστή).

2.- Η απαγόρευση διδασκαλίας των μαθημάτων έπιλογής Β΄ καί Γ΄
Λυκείου στα φροντιστήρια Άνωτάτης Έκπαίδευσης είναι άστοχη. Έπειδή
τὰ Φροντιστήρια αυτά παρασκευάζουν κυρίως υποψήφιους για τὰ Α.Ε.Ι.
καί ή έπιλογή γίνεται, σύμφωνα με τόν νέο τρόπο εισαγωγής στα ίδρύμα-
τα αυτά, με βάση άκριβώς τὰ μαθήματα των τάξεων αυτών.

Έπακολούθησε διεξοδική συζήτηση, ύστερα από τήν όποία τό Τμήμα,
άποφαίνεται όμόφωνα:

1.- Δέχεται τήν εισηγήση του κ. Βαρουχάκη ως έχει.

2.- Παρακαλεί τή Διοίκηση πρίν από τήν άποστολή έγκυκλίου αυτού
του είδους, νά άπευθύνει σχετικά έρωτήματα πρὸς τό ΚΕΜΕ, ώστε έγκαί-
ρως νά έχει τή γνώμη του καί νά προλαμβάνεται έτσι ή άσκοπη δημιουργία
ζητημάτων για τό Ύπουργείο.

ΘΕΜΑ 8ο - Έπιστολή Ν. Κιοσκερίδη προς τον κ. Υπουργό Έθνικης
Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων.

Ὁ εισηγητὴς τοῦ θέματος κ. Ν. Βαρουχάκης θέτει ὑπόψῃ τῶν μελῶν
τοῦ Τμήματος τὸ περιεχόμενο τῆς ἐπιστολῆς τοῦ κ. Κιοσκερίδη, πρὸς
τὸν κ. Υπουργό, ποὺ διαβιβάστηκε στὸ ΚΕΜΕ μὲ τὸ ἔγγραφο ἀριθμ. Γ/
357/26-1-1980 τοῦ ΥΠΕΠΘ καὶ εἰσηγεῖται νὰ τεθεῖ ἡ ἐπιστολή αὐτὴ στὸ
ἀρχεῖο, ἐπειδὴ τὰ ὅσα προσπαθεῖ ὁ κ. Κιοσκερίδης (γιὰ δεύτερη φορὰ)
νὰ ἀποδείξει ἔχουν λανθασμένη ἀφετηρία π.χ. τὴν "ἰσότητα"

$$-\frac{1}{2} + \left(-\frac{1}{2}\right)^2 + \dots \dots \dots \left(-\frac{1}{2}\right)^{n+1} = 1$$

Τὸ Τμήμα, ὕστερα ἀπὸ συζήτηση,

ἀποφαίνεται ὁμόφωνα:

Δέχεται τὴν εἰσήγηση τοῦ κ. Ν. Βαρουχάκη ὅπως ἔχει.

./.

ΘΕΜΑ 9ο - Αιτήσεις Στέφανου Σερμπέτη για επανάκριση του βιβλίου του.

Ο εισηγητής του θέματος κ. Στ. Παπασημακόπουλος είπε τά εξής:
Με αίτησή του από 12-11-79 ο Στ. Σερμπέτης ζητάει να πληροφορηθεί το αιτιολογικό της άπορρίψεως των βιβλίων του Φυσικής Β' και Γ' Γυμνασίου. Με νέα αίτησή του 11-1-1980 ζητάει να κριθούν τα βιβλία του από δευτεροβάθμια Έπιτροπή Κρίσεως. Στη δεύτερη αυτή αίτηση του υπάρχει σύσταση του κ. Υπουργού για άμευθείας απάντηση στον ενδιαφερόμενο.

Ύστερα απ' αυτά έχω να εισηγηθώ τα ακόλουθα:

1.- Το Τμήμα έχει εγκρίνει τρεις πράξεις της Έπιτροπής Κρίσεως τρεις σχετικές με την κατάταξη των βιβλίων Φυσικής Β' και Γ' Γυμνασίου και δεν υπάρχει λόγος να επανέλθει. Η σχετική πράξη του ΚΕΜΕ είναι 61/79. Λεπτομέρειες για την κρίση των βιβλίων του ενδιαφερομένου εύρσκονται στις σχετικές πράξεις της Έπιτροπής Κρίσεως. Το αρμόδιο γραφείο του ΥΠΕΠΘ θα πρέπει να του υποδείξει τη νόμιμη διαδικασία σχετικά με την άμφισβήτηση της κρίσεως.

2.- Έπίσης ή αρμόδια υπηρεσία του ΥΠΕΠΘ να τον πληροφορήσει ότι σύμφωνα με τρεις διατάξεις του Ν.749/1970 και του άρθρου 80 του Ν.309 του 1976 δεν προβλέπεται συγκρότηση νέας Έπιτροπής Κρίσεως για επανάκριση των βιβλίων.

Το Τμήμα, αφού έλαβε υπόψη του:

1.- Τρεις αιτήσεις του Στ. Σερμπέτη και το σχετικό σημείωμα του κ. Υπουργού,

2.- Την εισήγηση και τη σχετική συζήτηση,

αποφαίνεται όμοφωνα:

Να πληροφορήσει τον Στ. Σερμπέτη ότι δεν προβλέπεται νέα συγκρότηση Έπιτροπής Κρίσεως για το βιβλίο του, σύμφωνα με τρεις διατάξεις του Ν.749/1970 και του άρθρου 80 του Ν.309 του 1976.

./.

ΘΕΜΑ 10ο - 'Ανακοίνωση

Ο κ. Ν. Βαρουχάκης ανακοίνωσε στο Τμήμα άναφορά του καθηγητή Μαθηματικών Νικ. Δημητριάδ, που μετεκπαιδεύεται στη ΣΕΑΜΕ, για το αναλυτικό πρόγραμμα Μαθηματικών στο Γυμνάσιο.

Στο σημείο αυτό τερματίστηκε η συνεδρίαση.

Η Γραμματέας

Παπαδημητρίου

Παρ. Παπαδημητρίου

ΕΡΩΤΑ ΕΠΕΡΧΕΤΑΙ ΑΠΑΝΤΩ

ΘΕΜΑ 1ο - 'Ανατύπωση των διδακτικών βιβλίων για το σχολικό έτος 1980-81.

ΘΕΜΑ 2ο - Τελική έκδοση για την έκδοση των διδακτικών βιβλίων για το σχολικό έτος 1980-81. Εισηγητής κ. Β. Μωυς.

ΘΕΜΑ 3ο - Πολιτική Άμυνα. Εισηγητής κ. Γ. Τσατούρας.

Από διαπιστώθηκε ότι η έκδοση των διδακτικών βιβλίων για το σχολικό έτος 1980-81 είναι έτοιμη και θα εκδοθεί σύντομα.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ

ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)

ΤΜΗΜΑ ΜΕΘΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

ΠΡΑΞΗ 10/1980

Σήμερα 16 Φεβρουαρίου 1980, ημέρα Σάββατο καί ώρα 9 πρωινή, τό Τμήμα Μέσης 'Εκπαιδεύσεως τοῦ Κέντρου 'Εκπαιδευτικῶν Μελετῶν καί 'Επιμορφώσεως (ΚΕΜΕ) συνεδρίασε στήν αἴθουσα συνεδριάσεων τῆς 'Ολομέλειας (Μεσογεῶν 396, 'Αγία Παρασκευή) μέ πρόεδρο τόν κ. Γ. Παντελίδη, Α' 'Αντιπρόεδρο τοῦ ΚΕΜΕ.

Στή συνεδρίαση ἔλαβαν μέρος οἱ κ. 'Αθαν. Κομίνης, Γ' 'Αντιπρόεδρος τοῦ ΚΕΜΕ, 'Ι. 'Αρβανίτης, Φ. Βῶρος, Δ. Σακκῆς, 'Ηλ. Σπυροπούλος, Νικ. Βαρουχάκης, Γ. Γρατσῆας, Ν. Παπαδόπουλος, Σύμβουλοι Β', 'Ι. Σκορδῆλης, Εἰδικός Σύμβουλος τοῦ ΚΕΜΕ, Κ. Φούσκας, Δ. Τομπαῖδης, Κυρ. Κατσιμάνης, Β. Θεοδωρακόπουλος, Α. 'Αδαμόπουλος καί Στ. Παπασημακοπούλος, Εἰσηγητές. Χρήη γραμματέα ἔκανε ἡ Φιλολογος Παρασκευή Παπαδημητρίου πού ὑπηρετεῖ μέ ἀπόσπαση στό ΚΕΜΕ.

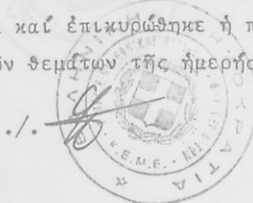
ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

ΘΕΜΑ 1ο - 'Ανατύπωση τῶν ὑπόλοιπων διδαντικῶν βιβλίων γιά τό σχολικό ἔτος 1980-81.

ΘΕΜΑ 2ο - Τελική ἀπόφαση γιά τήν ἐπάρκεια προσόντων τῶν διδασκάλων ξένων γλωσσῶν στά φροντιστήρια. Εἰσηγητής κ. Φ. Βῶρος.

ΘΕΜΑ 3ο - Πολιτική "Αμυνα. Εἰσηγητής κ. Γ. Γρατσῆας.

'Αφοῦ διαπιστώθηκε ἀπαιτία καί ἐπικυρώθηκε ἡ προηγουμένη πράξη, τό Τμήμα ἄρχισε τήν εξέταση τῶν θεμάτων τῆς ἡμερησίας διατάξεως.

ΘΕΜΑ 1ο - 'Ανατύπωση τῶν ὑπόλοιπων διδακτικῶν βιβλίων γιὰ τὸ σχολικὸ ἔτος 1980-81.

Ὁ Πρόεδρος τοῦ Τμήματος κ. Γ. Παντελίδης ἀνακοίνωσε στὸ Τμήμα τὸ περιεχόμενο τοῦ ἐγγράφου ἀριθμ. Φ.211.17/34/Γ/646/14-2-1980 τῆς Δ/σεως Ἐφαρμογῆς Προγραμμάτων Μ.Ε. σχετικά μὲ τὰ βιβλία τὰ ὁποῖα δὲν ἔχουν δοθεῖ ἀκόμα γιὰ ἀνατύπωση καὶ στή συνέχεια ἐνημέρωσε τὸ Τμήμα γιὰ τὴ σύσκεψη ποὺ ἔγινε στὸ Ὑπουργεῖο Παιδείας γιὰ τὸ ἴδιο θέμα καὶ τὴν ἐντολὴ ποὺ ἔδωσε ὁ κ. Ὑπουργὸς Παιδείας νὰ γίνουν σύντομα οἱ σχετικὲς ἐνέργειες ὥστε τὰ βιβλία, γιὰ τὸ ἐπόμενο σχολικὸ ἔτος, νὰ ἐτοιμαστοῦν καὶ νὰ φτάσουν ἐγκαίρως στὸν προορισμὸ τους.

Τὸ Τμήμα, ὕστερα ἀπὸ συζήτηση πάνω σὲ ὅσα ἐξεῖρεσε ὁ κ. Γ. Παντελίδης,

ἀποφαίνεται ὁμοφωνα:

Νὰ ἀνατυπωθοῦν τὰ παρακάτω βιβλία γιὰ τὸ σχολικὸ ἔτος 1980-81:

- 1.- Ἡροδότου Ἱστορία, μετάφραση Α. Βλάχου, Α' Γυμνασίου,
- 2.- Νεώτερη Εὐρωπαϊκὴ Ἱστορία, Γ. Κουλικούρδη, Γ' Γυμνασίου,
- 3.- Λόγοι Δημοσθένη τῶν Κ. Τσάτσου - Β. Τσακαλίου, Γ' Γυμνασίου,
- 4.- Ξενοφώντα Ἑλληνικά τοῦ Ν. Φραγκίσκου, Α' Λυκείου,
- 5.- Συντακτικὸ τῆς Ἀρχαίας Ἑλληνικῆς Γλώσσας τοῦ Α. Τζαρτζάνου, Α' Λυκείου, καὶ
- 6.- Γιὰ τὴν Ὁργανικὴ Χημεία τῆς Γ' Λυκείου, τὸ Τμήμα εἰσηγεῖται νὰ χρησιμοποιηθεῖ τὸ βιβλίο τοῦ Π. Σακελλάρη, ποὺ ἐκτυπώνεται ἀπὸ τὸ Εὐγενίδειο Ἰδρυμα, μὲ βάση τὸ νέο ἀναλυτικὸ πρόγραμμα.

ΘΕΜΑ 2ο - Τελική απόφαση για την επάρκεια προσόντων των διδασκάλων ξένων γλωσσών στα φροντιστήρια.

Το Τμήμα συνέχισε και ολοκλήρωσε τη συζήτηση του παραπάνω θέματος, η οποία είχε διακοπεί σε δύο προηγούμενες συνεδριάσεις, για να ένημερωθούν τα μέλη από τον αρμόδιο φορέα του Υπουργείου και διευκρινιστούν όρισμένες λεπτομέρειες του θέματος αυτού, και αφού έλαβε υπόψη του:

- α) Το έγγραφο αριθμ. Δ/3170/28-9-79 της Δ/σεως 'Ιδιωτικής Εκπαιδεύσεως (Τμ. Φροντιστηρίων) του ΥΠΕΠΘ,
- β) Τις είσηγέςεις των κ. 'Ηλ. Σπυρόπουλου και Φ. Βώρου, και
- γ) Τις γνώμες των μελών του Τμήματος, που αναπτύχθηκαν κατά τη συζήτηση του θέματος,

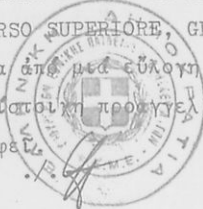
αποφαίνεται ομόφωνα:

1.- 'Η "επάρκεια" για τη διδασκαλία ξένων γλωσσών (αγγλικής, γαλλικής, ιταλικής, γερμανικής) σε φροντιστήρια ή με ιδιαίτερα μαθήματα να χορηγείται σύμφωνα με όσα εκτίθενται παρακάτω (και η πρόσληψη των κατόχων "επάρκειας" να γίνεται με τη σειρά που ακολουθείται έδω):

Πρώτη κατηγορία (δικαιούχων "επάρκειας"): οι πτυχιούχοι των Τμημάτων Ξένων Γλωσσών των 'Ελληνικών Πανεπιστημίων ή των αντίστοιχων τμημάτων των ξένων Πανεπιστημίων.

Δεύτερη κατηγορία: οι κάτοχοι πτυχίου δασκάλου ξένη γλώσσα (CERTIFIED TEACHERS), που είναι αναγνωρισμένο στην αντίστοιχη ξένη χώρα και παρέχει στον κάτοχό του το δικαίωμα να διδάσκει αυτή τη γλώσσα στη χώρα εκείνη υπό του χορήγησε τον τίτλο.

Τρίτη κατηγορία: οι κάτοχοι των παρακάτω τίτλων: PROFICIENCY, COURS SUPERIEURS ή SPECIAL ή DIPLOME D' ETUDES SUPERIEURES, DIPLOMA DI LINGUA E CULTURA ITALIANA: CORSO SUPERIORE, GROSSES DEUTSCHES SPRACHDIPLOM. Προτείνεται ύστερα από μια εύλογη προθεσμία (μεταβατική περίοδο 3-4 χρόνων) και αντίστοιχη προκήρυξη ή κατηγορία αυτή δικαιούχων "επάρκειας" να διαγραφεί.

Τέταρτη κατηγορία: οί κάτοχοι οποιουδήποτε διπλώματος ξένου Πανεπιστημίου (έκτός από τὰ διπλώματα πού παρέχουν δικαίωμα διδασκαλίας τῆς γλώσσας στῇ χώρα πού τὰ χορήγησε). Ἡ κατηγορία αὐτῇ εἶναι σκόπιμο νά διαγραφεῖ ὅσο γίνεται πιό σύντομα (ὕστερα ἀπό μεταβατική περίοδο 2-3 χρόνων καί ἀντίστοιχη προαγγελία).

2.- Προκειμένου γιά τῇ διδασκαλίᾳ ἄλλων γλωσσῶν (ρουμανικῆς λ.χ. ἢ ρωσικῆς ἢ ἀραβικῆς) ἐνδεῖκνυται ἡ χορήγηση "ἐπάρκειας" νά γίνεται μέ ἐλαστικότερα κριτήρια, ἀνάλογα μέ τίς συγκεκριμένες ἀνάγκες καί περιπτώσεις. Π.χ. ἡ μεταβατική περίοδος τῆς τέταρτης κατηγορίας τῆς προηγούμενης παραγράφου ἐνδεῖκνυται νά εἶναι μακρότερη.

3.- Αὐτονόητο ὅτι οποιαδήποτε νέα ρύθμιση θά λάβει ὑπόψη (καί γιά λόγους κοινωνικούς) δικαιώματα κεκτημένα.

./.

ΘΕΜΑ 3ο - Πολιτική "Αμυνα

Ο αρμόδιος εισηγητής κ. Γ. Γρατσεάς, Σύμβουλος Β', θέτει υπόψη των μελών του Τμήματος τὰ ἑξῆς:

1.- Τὰ ἔγγραφα ἀριθμ. 0401/8-5-1979 καὶ 01072/29-12-79 τῆς Δ/νσεως ΠΣΕΑ τοῦ ΥΠΕΠΘ, καὶ

2.- Τὴν εἰσήγησὶ του λέγοντας:

Τὰ παραπάνω ἔγγραφα θέτουν τρεῖς προβλήματα. Τὰ ἑξῆς:

α) Τῇ δυνατότητα βελτίωσης τῆς διδασκαλίας τοῦ μαθήματος τῆς Π.Α.,

β) Τῇ βελτίωσῃ ἢ ἀντικατάστασῃ τοῦ ἐγχειριδίου τῆς Π.Α. μὲ νῆο ἀρτιότερο καὶ πληρέστερο,

γ) Τῇ γνωμάτευσῃ τοῦ τμήματος σὲ περίπτωσῃ ἀνατύπωσης τοῦ παλαιοῦ ἐγχειριδίου, γιὰ ἕνα ἀκόμη σχολικὸ ἔτος.

Γιὰ τὰ παραπάνω προβλήματα εἰσηγοῦμαι:

α) Ὡς πρὸς τὸ πρῶτο, τῇ βελτίωσῃ δηλαδὴ τῆς διδασκαλίας τοῦ μαθήματος, προτείνουμε βελτίωσῃ τῶν συνθηκῶν τῆς διδασκαλίας. Αὐτὸ θὰ ἐπιτευχθεῖ ἂν τὸ μάθημα τῆς Π.Α. προσφερθεῖ στὸ ἑξῆς ὅχι στῇ Β' τάξῃ τοῦ Γενικοῦ Λυκείου ὡς καὶ στὴν ἀντίστοιχῃ τάξῃ τῶν Τεχνικῶν καὶ Ἑπαγγελματικῶν Σχολῶν, ἀλλὰ στῇ Β' Γυμνασίου. Σ' αὐτὸ συνηγοῦν δυὸ κυρίως λόγοι. Ὁ πρῶτος ὀφείλεται στὸ ὅτι τὸ πρόγραμμα τῶν μαθημάτων τῆς Β' Λυκείου βαρύνεται μὲ περισσότερες, σὲ σχέση μὲ τῇ Β' Γυμνασίου, ὥρες καὶ ἐπιφορτίζεται μὲ τὴν προετοιμασίαν τῶν μαθητῶν γιὰ τῆς Α' πανελληνίους ἐξετάσεις στὰ Λύκεια. Ὁ δεῦτερος στὸ γεγονός ὅτι μὲ τῇ μεταφορᾷ τῆς Π.Α. στῇ Β' Γυμνασίου τὰ σχετικὰ στοιχεῖα θὰ προσφερθοῦν σὲ ὅλα τὰ Ἑλληνόπουλα, καὶ σ' ἐκεῖνα δηλαδὴ ποὺ δὲ θὰ συνεχίσουν σπουδὲς στὰ Γενικὰ ἢ τὰ Τεχνικὰ καὶ Ἑπαγγελματικὰ Λύκεια.

β) Ὡς πρὸς τὸ δεῦτερο πρόβλημα, ποὺ ἀφορᾷ στῇ δυνατότητα βελτίωσης ἢ ἀντικατάστασῃ τοῦ ἐγχειριδίου τῆς Π.Α. μὲ νῆο βοήθημα ἀρτιότερο καὶ πληρέστερο, φρονούμε ὅτι, ἂν τελικὰ ἀποφασισθεῖ ἡ ἀντικατάστασῃ, θὰ πρέπει νὰ συγκροτηθεῖ εἰδικὴ ἐπιτροπὴ γιὰ τὴν ἀντιμετώπισῃ τοῦ προβλήματος.

./.

γ) Ός προς τό τρίτο - ~~άς προς~~ τό πρόβλημα τής ανατύπωσης του παλαιού έγχειριδίου - νομίζουμε ότι στήν ούσια δέν τίθεται πρόβλημα. Υπάρχει ένα άπόθεμα άπό 143.000 αντίτυπα του έγχειριδίου τής Π.Α. Ό αριθμός αυτός τών αντιτύπων καλύπτει τής διδακτικές ανάγκες ένός σχολικού έτους.

Κατά τά λοιπά προτείνουμε νά ισχύσουν για τό μάθημα τής Π.Α. έκείνα που έχουν αποφασιστεΐ με τήν Πράξη 105/77 του Τμήματος Μ.Ε. του ΚΕΜΕ.

Τό Τμήμα, άφοϋ έλαβε ύπόψη του:

- 1) Τά παραπάνω έγγραφα τής Π.Σ.Ε.Α. του ΥΠΕΠΘ, καί
- 2) Τήν είσήγηση καί τή σχετική συζήτηση,

άποφαίνεται όμοφωνα:

Δέχεται τήν είσήγηση του κ. Γ. Γρατσέα στο σύνολό της.

Στό σημείο αυτό τερματίστηκε ή συνεδρίαση

Ή Γραμματέας

Παπαδημητρίου

Π. Παπαδημητρίου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ

ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)

ΤΜΗΜΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

ΠΡΑΞΗ 11/1980

Σήμερα, 19 Φεβρουαρίου 1980, ημέρα Τρίτη καί ώρα 8.30' πρωινή, το Τμήμα Μέσης Έκπαίδευσης του Κέντρου Έκπαιδευτικών Μελετών καί Έπιμορφώσεως (ΚΕΜΕ) συνεδρίασε στην αίθουσα συνεδριάσεων της Όλομέλειας μέ Πρόεδρο τόν κ. Γ. Παντελίδη, Α' Αντιπρόεδρο του ΚΕΜΕ.

Στή συνεδρίαση έλαβαν μέρος οί κ.κ. 'Αθ. Κομίνης, Γ' Αντιπρόεδρος του ΚΕΜΕ; 'Ι. 'Αρβανίτης, Φ. Βώρος, 'Ηλ. Σπυρόπουλος, Ν. Βαρουχάκης, Γ. Γρατσέας, Ν. Παπαδόπουλος, Σύμβουλοι Β', 'Ι. Σκορδίλης, Ειδικός Σύμβουλος του ΚΕΜΕ, Δ. Τομπαΐδης, Κ. Φούσκας, Κυρ. Κατσιμάνης, Λ. 'Αδαμόπουλος καί Στ. Παπασημακόπουλος, Εισηγητές. Χρήη γραμματέα έκανε ή φιλόλογος Παρασκευή Παπαδημητρίου πού ύπηρετεΐ μέ απόσπαση στό ΚΕΜΕ.

Δέν έλαβαν μέρος στή συνεδρίαση οί κ.κ. Δ. Σακκάς, Σύμβουλος Β', γιατί ήταν στή συνεδρίαση του Τμήματος ΕΤΕ καί Β. Θεοδωρακόπουλος, γιατί είχε άλλη ύπηρεσιακή άπασχόληση.

ΘΕΜΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

Γνωμοδότηση στό σχέδιο Π. Δ/τος "Περί τών πανελληνίων έξετάσεων Λυκείων".

Ο Πρόεδρος του Τμήματος κ. Γ. Παντελίδης ζήτησε από τά μέλη νά διατυπώσουν τή γνώμη τους πάνω στό σχέδιο του Π.Δ/τος "Περί τών πανελληνίων έξετάσεων Λυκείων" τό όποιο τούς είχε δοθεΐ γιά μελέτη.

Στή συνέχεια άρχισε ή συζήτηση τών άρθρων του Π.Δ/τος μέ τή σειρά καί ύστερα από τή συζήτηση αυτή τών έπιμέρους άρθρων καί τήν ανταλλαγή απόψεων μεταξύ τών μελών ό κ. Φ. Βώρος υπενθυμίζοντας καί χωριστές παρατηρήσεις, πού είχε κάνει κατά τή συζήτηση τών άρθρων

εἶπε :

"Ἐπειδὴ στό συζητούμενο σχέδιο Δ/τος δέν ἀντιμετωπίζεται οὔτε ὡς προϋπόθεση ἢ κάποια ἐνιαία διδασκαλία πού ἀποτελεῖ ὅμως δίκαιο ὅρο γιά ὁποιαδήποτε ἐνιαία ἐξέταση,

ἐπειδὴ δέν προβλέπει καμία οὐσιαστική ἔρευνα γιά τήν οὐσία τῶν ἐξετάσεων (τί εἶναι καί τί ἀποσκοποῦν νά διαπιστώσουν ἀπό τήν προσωπικότητα τῶν ἐξεταζομένων) ὥστε νά θεμελιωθεῖ ἡ δίκαιη κρίση,

ἐπειδὴ δέν περιέχει πειστικούς ὅρους ἐνιαίας ἀξιολόγησης πού εἶναι ὅρος δικαιοσύνης (δίκαιης σύγκρισης),

ἐπειδὴ ἀποβλέπει στήν ἀξιολόγηση τῶν ὑποψηφίων μέ βάση ὁρισμένα μαθήματα (λ.χ. Λατινικά), πού δέν ἐκφράζουμε μέ κανένα τρόπο τήν ἀξία τῶν ὑποψηφίων,

ἐπειδὴ, τέλος, περιέχει ρυθμίσεις πού αὐξάνουν τήν ψυχική κα-
ταπίεση καί κόβουν τίς ἀνθρώπινα ἀναγκαῖες ἐλπίδες μελλοντικῆς βελ-
τίωσης μέ ἀποτέλεσμα τήν προσφυγή τῶν νέων στά φροντιστήρια καί τή
φυγή στό ἐξωτερικό,

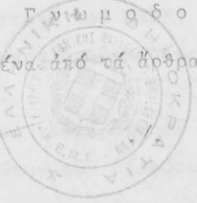
γιά τοὺς παραπάνω λόγους δέχομαι τό κείμενο αὐτό (Δ/γμα περί
πανελληνίων ἐξετάσεων) μόνο μέ τό νόημα ὅτι ἀποτελεῖ προσωρινή μόνο
ρύθμιση τοῦ ζητήματος".

Ἀκολουθῶς τό Τμήμα, ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη του :

α) Τό σχέδιο τοῦ Π.Α. "Περί τῶν πανελληνίων ἐξετάσεων Λυκείων",
τό ὁποῖο ἔστειλε στό ΚΕΜΕ γιά γνωμοδότηση ἢ Δ/ση Ἐφαρμογῆς Προγραμ-
μάτων τοῦ ΥΠΕΠΘ μέ ἔγγραφὸ της ἀριθμ. Γ/605/12-2-80, β) τῇ σχετικῇ
νομοθεσίᾳ, καί γ) τίς γνώμες τῶν μελῶν πού διατυπώθηκαν κατὰ τῇ συ-
ζήτηση γιά βελτιώσεις, ἀλλαγές καί προσθήκες στό σχέδιο τοῦ Π.Δ/τος,

Γίνονται οἱ παρακάτω :

Νά γίνουν σέ ὁρισμένα ἀπό τὰ ἄρθρα τοῦ σχεδίου Π.Δ/τος οἱ παρα-
κάτω τροποποιήσεις :

"Άρθρο 3

Όμωφωνα:

Παρ. 1: Νά προστεθεῖ καί ἐδάφ. γ' τό ἐξῆς:

γ) "Καί οἱ κατὰ τό ἄρθρο 3, παρ. 1, ἐδάφ. β' τοῦ Νόμου "Περί τρόπου εἰσαγωγῆς εἰς Α.Ε.Ι." δικαιούμενοι εἰσαγωγῆς εἰς Α.Ε.Ι."

Παρ. 3: Νά διατυπωθεῖ ὡς ἐξῆς: "Οἱ μαθηταί τῆς τελευταίας τάξεως τοῦ Λυκείου, οἱ ὅποιοι, ὡς μαθηταί τῆς Β' Λυκείου, εἶχον παραπεμφθεῖ κατὰ τό προηγούμενον ἔτος εἰς ὀλικήν κατὰ Σεπτέμβριον ἐξέτασιν, κατὰ τάς κειμένas διατάξεις, λόγω ἑλλιποῦς φοιτήσεως καί προήχθησαν κατὰ τήν ἐξέτασιν ταύτην εἰς τήν τελευταίαν τάξιν τοῦ Λυκείου, προσέρχονται εἰς τάς Α' καί Β' πανελληνίους ἐξετάσεις κατὰ τάς διατάξεις τῆς παραγράφου 2 τοῦ παρόντος ἄρθρου".

"Άρθρο 6

Παρ. 1

Ἐδάφιο α' ὁμωφωνα: Τό Τμήμα διαφωνεῖ μέ τόν ὁρισμό τοῦ Προέδρου τοῦ ΚΕΜΕ ἡ ἑνός ἀπό τούς Ἀντιπροέδρους αὐτοῦ ὡς Προέδρου τῆς ΚΕΜΕ καί προτείνει νά ἱσχύσει ἡ σχετική διάταξη τοῦ παλαιοῦ Δ/τος.

Ἐδάφιο β' κατὰ πλειοψηφία: Οἱ τέσσαρις καθηγητές τῶν Α.Ε.Ι. νά ἀντικατασταθοῦν ἀπό προσωπικό Μ.Ε.

Μειοψήφησαν οἱ κ. Ἰ. Ἀρβανίτης, Φ. Βῶρος καί Ν. Παπαδόπουλος.

Ὁ κ. Ἰ. Ἀρβανίτης γιατί ἔχει τή γνώμη ὅτι τό ἐδάφιο β' πρέπει νά μένει ὅπως ἔχει.

Ὁ κ. Φ. Βῶρος μέ τό αἰτιολογικό ὅτι δέν μπορεῖ νά ἀγνοηθεῖ ὁ παράγων "καθηγητές Α.Ε.Ι." καί γιά λόγους ἐπιστημονικούς καί γιατί τά Α.Ε.Ι. ἐνδιαφέρονται εὖλογα γιά τίς πανελλήνιες ἐξετάσεις. Ἐπίσης νομίζει σκόπιμη τή συμμετοχή τοῦ ΚΕΜΕ, γιατί τοῦτο εἶναι κρίκος σημαντικός στίς ἐκπαιδευτικές διαδικασίες (σχεδίασμός, ἀναλυτικά προγράμματα, διδακτικά βιβλία).

Ὁ κ. Ν. Παπαδόπουλος γιατί θεωρεῖ γενικότερα ἀπαραίτητη τή συνεργασία μεταξύ τῶν ἐκπροσώπων τῶν διαφόρων ἐκπαιδευτικῶν βαθμίδων γιά

γονιμότερα αποτελέσματα. Πολύ περισσότερο μάλιστα όταν οι μαθητές που θα εξετάζονται πρόκειται να γίνουν μαθητές των καθηγητών αυτών.

Στό σημείο αυτό αποχώρησε ο κ. Ν. Παπαδόπουλος, γιατί είχε άλλη υπηρεσιακή απασχόληση.

Παρ. 6 όμωφωνα: Νά διατυπωθεῖ ὡς ἐξῆς: "Τό περιεχόμενο τῶν συζητήσεων καί τῶν αποφάσεων τῆς Κεντρικῆς Ἐπιτροπῆς Πανελληνίων Ἐξετάσεων χαρακτηρίζεται ὡς ἄκρως ἀπόρρητον".

Παρ. 8 όμωφωνα: Νά ἀναμορφωθεῖ ὡς ἐξῆς: "Ἡ ΚΕΠΕ ἐποπτεύει καί κατευθύνει εἰς τό ἔργον τῶν πάσας τάς λοιπὰς Ἐπιτροπὰς καί τά ἄλλα ἀρμόδια ὄργανα παρέχουσα τάς ἀναγκαίαις πρὸς τοῦτο ὁδηγίας.

Εἰδικώτερον ἡ ΚΕΠΕ

α) Καταρτίζει ἐγκαίρως καί κοινοποιεῖ ἀρμοδίως ὡς καί διὰ τῶν μέσων ἐνημερώσεως τό γενικόν πρόγραμμα τῶν ἐξετάσεων, ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ ὁποίου διεξάγονται αὗται καθ' ἅπασαν τήν χώραν.

β) Ἐπιλέγει τά πρὸς ἐξέτασιν θέματα δι' ἕκαστον τύπον τῶν Α καί Β πανελληνίων ἐξετάσεων κατὰ μάθημα καθορίζουσα καί τήν διάρκειαν ἐξετάσεως ἐφ' ἑκάστου μαθήματος.

γ) Ἐποπτεύει καί λαμβάνει πᾶν κατὰ τήν κρίσιν τῆς πρόσφορον μέτρον διὰ τήν ἀπόρρητον καί ὁμαλήν διεξαγωγὴν τῶν ἐξετάσεων".

"Ἀρθρο 8

Παρ. 3 όμωφωνα:

Ἐδάφιο ε: Νά διατυπωθεῖ ὡς ἐξῆς: "Διὰ τήν μετάδοσιν τῶν θεμάτων εἰς τοὺς ἐξεταζομένους κατὰ τήν πρὸς τοῦτο ὁρισθεῖσαν ὥραν καί τήν ἐπιτήρησιν τῶν διαγωνιζομένων".

Ἐδάφιο η: "Ἡ λέξις "ἀνεπιλήπτου" νά ἀντικατασταθεῖ μέ τῇ λέξει "ἀδιαβλήτου".

"Αρθρο 9

Ομόφωνα: Νά διαγραφεί ή πρώτη λέξη "Διά", νά αντικατασταθεῖ στή πρώτη σειρά ή λέξη "ἀνεπίληπτου" μέ τή λέξη "ἀδιάβλητου" καί νά μεταφερθεῖ ή δεύτερη περίοδος τοῦ ἁρθρου αὐτοῦ στήν ἀρχή ὡς ἐξῆς:

"Τήν γενικήν ἐποπτεῖαν τῶν ἐξετάσεων καί τήν συντονισμόν τῆς διενεργείας αὐτῶν δι' ὀλόκληρον τήν Ἀνωτέραν Ἑνκαταδευτικήν Περιφέρειαν ἔχει ὁ οἰκίτης Ἐπόπτης Μ.Ε.

Τήν ἀπρόσκοπτον καί ἀδιάβλητον διεξαγωγήν τῶν ἐξετάσεων, τήν γενικήν ἐποπτεῖαν καί τόν συντονισμόν τῶν ἐργασιῶν τῶν ἐξεταστικῶν κέντρων ἐνδότης ἐνκαταδευτικῆς περιφέρειας Μ.Ε., τῶν ἐπιτροπῶν καί ὁμάδων ὡς καί τοῦ καθ' οἷον δῆπτε τρόπον προσφέροντος ὑπηρεσίαν εἰς τὰς ἐξετάσεις προσωπικοῦ ἀσμεῖ ὁ Γενικός Ἐπιθεωρητής Μ.Ε."

"Αρθρο 12

Παρ. 3 ὁμόφωνα:

α) Ἐδάφ. δ: Ἀντί "παρ. 8" νά γραφεῖ "παρ. 7".

β) Ἐδάφ. ε: Ἀντί "παρ. 9" νά γραφεῖ "παρ. 8".

"Αρθρο 13

Παρ. 3 ὁμόφωνα: Ἡ συντομογραφία "Ο.Ε" νά διορθωθεῖ σέ "Ο.Β." καί νά προστεθεῖ στό τέλος τῆς παραγράφου ή φράση "κατά προτίμησιν ἐν τῶν διδασκάντων εἰς τά Λύκεια".

"Αρθρο 15

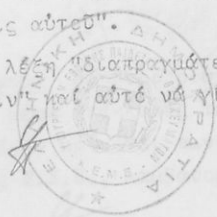
α) Ομόφωνα:

Παρ. 1: Νά προστεθεῖ στήν 3η σειρά ή λέξη "κοινή" πρίν ἀπό τή λέξη "διδασχθεῖσα".

Παρ. 4

Ἐδάφ. α' καί β': Ἡ φράση "καί ζητεῖται παρὰ τῶν μαθητῶν ή μετάφρασις αὐτοῦ" νά διοτυπωθεῖ ὡς ἐξῆς "καί ζητεῖται ή παρὰ τῶν μαθητῶν μετάφρασις αὐτοῦ".

Ἐδάφ. γ': Ἡ λέξη "διαπραγματεύσιν" νά αντικατασταθεῖ μέ τή λέξη "παραγμάτευσιν" καί αὐτό νά γίνῃ ὅπου ἄλλοῦ συναντᾶται ή λέξη αὐτή.

./.

β) Κατά πλειοψηφία:

Παρ. 5: "Η δεύτερη περίοδος της παραγράφου αυτής αντικαθίσταται ως εξής: "Με τόν όρον ζήτημα νοείται είτε ένα κεφάλαιον είτε πλειόνες της μίως παράγραφοι διαφορετικῶν κεφαλαίων της διδαχθείσης ύλης, αἱ ὁποῖαι παρουσιάζουν ὁμοιότητα περιεχομένου".

"Ο κ. Φ. Βῆρος μειοψήφησε ὑπέρ τοῦ κειμένου ὅπως εἶναι γιά τοὺς ἐξῆς λόγους:

α) Τό ἄπλωμα σέ διάφορα κεφάλαια κινδυνεύει νά ὁδηγήσει σέ ἀπλή ἀναζήτηση ἐπιπλέον πληροφοριῶν.

β) Τό ἴδιο αὐτό ἄπλωμα εἶναι πολύ πιθανό νά ὁδηγήσει σέ συγχύσεις καί ἀδυνατίες.

γ) "Η οὐσία τῆς Ἱστορίας βρέσκεται στή σπουδή τοῦ συγκεκριμένου γεγονότος (συνθηκῶν, προσώπων, καταστάσεων) καί τῶν αἰτίων καί τῶν ἀποτελεσμάτων του καί στήν ἀναζήτηση τῶν κινήτρων τῶν δρώντων προσώπων.

"Αρθρο 16

Παρ. 5 'Ομόφωνα: "Η φράση "ὀπογράφονται ὑφ' ὅλων τῶν μελῶν τῆς ΚΕΠΕ" νά ὑποκατασταθεῖ μέ τή φράση "ὀπογράφεται ὑπό τῶν παρόντων μελῶν τῆς ΚΕΠΕ".

"Αρθρο 18

Παρ. 1 'Ομόφωνα: Στό τέλος τῆς παρ. ἡ φράση "τῶν ἀνηκόντων εἰς τό αὐτό κέντρον ἐξεταζόμενων μαθητῶν" νά διατυπωθεῖ ὡς ἐξῆς: "τῶν μαθητῶν τῶν ἀνηκόντων εἰς τό αὐτό ἐξεταστικόν κέντρον".

Τό Τμήμα μέ ἑφορμή τήν παράγραφο αὐτή νάνει τήν παρατήρηση ὅτι πρέπει νά ληφθεῖ μέριμνα γιά τήν κατάλληλη τοποθέτηση ἀδελφῶν ἡ συγγενῶν μαθητῶν.

"Αρθρο 19

'Ομόφωνα: Νά προστεθεῖ καί παράγραφος 7 ἡ ἐξῆς: "'Ο χρόνος ἐνάρξεως τῆς ἐξετάσεως καί ἀποχωρήσεως τῶν ἐξεταζόμενων καθορίζεται ἀπό τήν ΚΕΠΕ".

"Αρθρο 20

Παρ. 4 'Ομόφωνα: Νά περιορισθεῖ ἡ παράγραφος ὡς ἐξῆς: "'Οστις χρησιμοποιεῖ μέσα ὑποκλοπῆς τῶν θεμάτων ἡ συνεργεῖ εἰς τήν τέλεσιν τοιούτων πράξεων κρίνεται παντελῶς ἀποκλειστέος τῶν ἐξετάσεων δι' ἀποφύσεως τῆς Ε.Ε.Κ., λαμβανομένης μετ' ἀκρόασις τοῦτου".

g

Άρθρο 21

Παρ. 5 'Ομόφωνα: Στην προτελευταία περίοδο τό ρήμα "αναγράφει" νά μεταφερθεῖ ἀπό τή δεύτερη σειρά στήν πρώτη ὡς ἐξῆς: "Ἐνῶστερος τῶν βαθμολογητῶν ἀναγράφει τόν βαθμόν δια τῆς ὑπογραφῆς του".

Ἡ τελευταία περίοδος τῆς παραγράφου 5 νά διατυπωθεῖ ὡς ἐξῆς: "Ὁ πρῶτος ἀξιολογῶν ἕκαστον δοκίμιον βαθμολογητῆς ἐπιβαλῶνται δι' ἀδιαφανοῦς χάρτου ἐπιμελῶς τόν ὑπ' αὐτοῦ ἀναγραφόμενον ἐπὶ τοῦ δοκίμιου βαθμόν".

Παρ. 8 'Ομόφωνα: Ἡ φράση "ὅστις δέν δύναται οὔτε τοῦ κατωτέρου τῶν δύο ἀρχιῶν βαθμῶν νά ὑπολείπεται οὔτε τόν ἀνώτερον τούτων νά ὑπερβαίνει" νά διατυπωθεῖ ὡς ἐξῆς: "ὅστις δέν δύναται οὔτε νά ὑπολείπεται τοῦ κατωτέρου τῶν δύο ἀρχιῶν βαθμῶν οὔτε νά ὑπερβαίνει τόν ἀνώτερον τούτων".

Άρθρο 25

Παρ. 4 'Ομόφωνα: Ἡ προθεσμία γιά τίς αἰτήσεις συμμετοχῆς στίς ἐξετάσεις ἀντὶ "μέχρι τέλους Ἰανουαρίου" νά γίνει "μέχρι τέλους Μαρτίου" καί νά διαγραφεῖ ἡ τελευταία περίοδος τῆς παρ. αὐτῆς "Κατ' ἐξαίρεσιν. Μαρτίου 1980".

ἀπό σημεῖο αὐτό ἐληξε ἡ συνεδρίαση.

Ὁ Πρόεδρος

Γ. ΠΑΠΑΔΑΙΔΗΣ

Ἡ Γραμματέας

ΠΑΡ/ ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ

ΘΕΜΑ 1ο - 'Εξέταση του μαθήματος ξένων γλωσσών στο Λύκειο.

Ο εισηγητής του θέματος κ. Δ. Σακκάς έθεσε υπόψη των μελών του Τμήματος την εισήγησή του που έχει ως εξής:

Η Διεύθυνση Έφαρμογής Προγραμμάτων Μ.Ε. του Υπουργείου Παιδείας με το έγγραφό της αριθμ. Γ/358/26-1-1980 ζητεί να γνωματευ-
σουμε, κατά το άρθρο 2 του Ν.186/1975, για τους τρόπους εξέτασεως
της Ξένης Γλώσσας στις προαγωγικές και απολυτήριες εξετάσεις των
Λυκείων, για να προβεί στη συνέχεια στην τροποποίηση των διατάξεων
του άρθρου 3, παρ. Ε, έδ. ΙΙ του Π.Δ. 508/77, γιατί αυτές βρίσκονται
σε δυσαρμονία με τη διδακτέα ύλη του μαθήματος της Ξένης Γλώσσας,
δεδομένου ότι προβλέπουν μετάφραση από την ελληνική στην Ξένη Γλώσ-
σα, πράγμα όμως που δεν προβλέπεται από το ισχύον αναλυτικό πρόγραμμα.

Με την ευκαιρία αυτή κρίναι ότι χρειάζεται να αντιμετωπιστεί
το πρόβλημα των προαγωγικών και απολυτηρίων εξετάσεων της Ξένης
Γλώσσας στο σύνολό του, τόσο στο Γυμνάσιο όσο και στο Λύκειο. Για
το σκοπό αυτό συνεργάστηκα με τους ειδικούς συνεργάτες στο ΚΕΜΕ κ.
Τρ. Τριανταφύλλου και διδα Ε. Γκούμα και συμφωνήσαμε να εισηγηθώ
την αντικατάσταση της παρ. Ε του άρθρου 3 του Π.Δ. 508/1977 με το
ακόλουθο κείμενο:

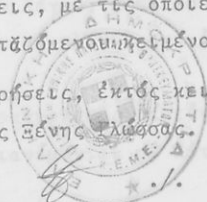
"Ε. Όσο αφορά το μάθημα των Ξένων Γλωσσών

Ι. Προαγωγικές και απολυτήριες εξετάσεις Γυμνασίου

Δίδεται διδαγμένο κείμενο στην Α' τάξη 70-100 λέξεων και στις
τάξεις Β' και Γ' 100-130 λέξεων, πλυγραφημένο ή γραμμένο στον πίνα-
κα, και ζητείται από τους μαθητές να απαντήσουν στην Ξένη γλώσσα:

α) Σε 4 έρωτήσεις, με τις οποίες θα ελέγχεται η κατανόηση του
περιεχομένου του εξεταζόμενου κειμένου.

β) Σε 4 παρατηρήσεις, εκτός κειμένου, σχετικές με τη γραμματι-
κή και τη σύνταξη της Ξένης Γλώσσας. Κάθε παρατήρηση θα αναφέρεται

σε διαφορετικό γραμματικό ή συντακτικό φαινόμενο, θα αναλύεται σε 2-3 έρωτήσεις και θα είναι του τύπου: συμπλήρωση ή τροποποίηση φράσεων ή προτάσεων ή μικρών παραγράφων, αντικατάσταση λέξεων ή φράσεων σε προτάσεις, τροπή καταφατικών προτάσεων σε άρνητικές ή ερωτηματικές κτλ.

Οι έρωτήσεις-παρατηρήσεις θα είναι του επιπέδου των γνώσεων των μαθητών και θα διανέμονται σ' αυτούς πολυγραφημένες ή θα αναγράφονται στον πίνακα.

γ) 'Από τους μαθητές της Β' και Γ' τάξεως ζητείται επιπλέον να γράφουν καθ' ύπαγόρευση διδαγμένο κείμενο 50-70 λέξεων για τον έλεγχο της ορθογραφίας.

Βαθμολογία: Στην Α' τάξη ή κάθε έρώτηση-παρατήρηση βαθμολογείται με μονάδες 0 - 2 $\frac{1}{2}$. Όμως κανένα γραπτό δε βαθμολογείται με βαθμό κάτω από το 1. Στις Β' και Γ' τάξεις κάθε έρώτηση-παρατήρηση βαθμολογείται με μονάδες 0-2 και η ορθογραφία με μονάδες 1-4.

II.- Προαγωγικές και άπολυτήριες έξετάσεις Λυκείου

Λέγεται διδαγμένο κείμενο 120-150 λέξεων, πολυγραφημένο ή γραμμένο στον πίνακα, και ζητείται από τους μαθητές να άπαντήσουν στην ξένη γλώσσα:

α) Σε 4 έρωτήσεις, με τις όποιες θα έλέγχεται ή κατανόηση του περιεχομένου του έξεταζόμενου κειμένου.

β) Σε 4 παρατηρήσεις, έκτος κειμένου, σχετικές με τη γραμματική και τη σύνταξη της ξένης γλώσσας. Κάθε παρατήρηση θα αναφέρεται σε διαφορετικό γραμματικό ή συντακτικό φαινόμενο, θα αναλύεται σε 2-3 έρωτήσεις και θα είναι της μορφής: μεταβολή χρόνων των ρημάτων, συμπλήρωση υποθετικών λόγων, μετατροπή ένεργητικών προτάσεων σε παθητικές, εϋθείος λόγου σε πλάγιο και αντίστροφα κτλ., πάντοτε μέσα σε προτάσεις.

Οι έρωτήσεις-παρατηρήσεις θα είναι του επιπέδου των γνώσεων των μαθητών και θα διανέμονται σ' αυτούς πολυγραφημένες ή θα αναγράφονται στον πίνακα.

γ) Ζητείται ακόμα από τους μαθητές να αναπτύξουν στην Ξένη Γλώσσα θέμα από τα αναγραφόμενα στο αναλυτικό πρόγραμμα με λέξεις που να μην υπερβαίνουν τις 100. Η Έκθεση αυτή θα αναφέρεται στο αντικείμενο του θέματος και θα βαθμολογείται κυρίως ως προς το γλωσσικό της στοιχείο.

Βαθμολογία: Η κάθε έρώτηση-παρατήρηση βαθμολογείται με μονάδες 0-2 και η Έκθεση με μονάδες 1-4".

Ακολουθήσε συζήτηση. Κατ' αυτή ο κ. Σπυρόπουλος παρατήρησε ότι δεν είναι αναγκαίο να υπολογίζεται η Έκταση του κειμένου με λέξεις και ο κ. Γρατσεάς πρότεινε να μην υπολογίζεται η βαθμολογία κάθε παρατηρήσεως ιδιαίτερα, αλλά να βαθμολογούνται οι παρατηρήσεις συνολικά με μονάδες 1-16.

Τέλος το Τμήμα, αφού έλαβε υπόψη:

α) Το Έγγραφο αριθμ. Γ/358/26-1-1980 της Διευθύνσεως Προγραμματικών και Μελετών του Υπουργείου Παιδείας,

β) Το Άρθρο 2 του Ν.186/1975, το Άρθρο 3 παρ. Ε του Π.Δ. 508/77 και το ισχύον αναλυτικό πρόγραμμα Ξένων Γλωσσών Γυμνασίου και Λυκείου,

γ) Την εισήγηση του κ. Δ. Σακκά και τις παρατηρήσεις που έγιναν σ' αυτή,

αποφασίζει:

Ομόφωνα δέχεται την εισήγηση όπως έχει

ΘΕΜΑ 2ο - Έκτύπωση από τον ΟΕΑΒ Οικολογικών πινάκων και έπεξηγηματικών φυλλαδίων.

Ο Πρόεδρος του Τμήματος Μ.Ε. του ΚΕΜΕ κ. Γ. Παντελίδης άνέγνωσε τό υπό στοιχεΐα ΧΠ/ΓΧΠ/9-2-1980 έγγραφο του Έθνικοϋ Συμβουλίου και Περιβάλλοντος του Υπουργείου Συντονισμού, με τό όποιο διατυπώνεται ή παράκληση νά ληφθεΐ μέριμνα για τήν έκτύπωση από τον ΟΕΑΒ των οικολογικών πινάκων και των έπεξηγηματικών φυλλαδίων που προορίζονται για τούς μαθητές. Ο κ. Πρόεδρος έδωσε τό λόγο στον εισηγητή κ. Κατσιμάνη, ό όποιος ανέπτυξε τό ιστορικό του θέματος, αναφέρθηκε στο περιεχόμενο των πινάκων και των συνοδευτικών φυλλαδίων, τόνισε τήν αξία τους από έπιστημονικής και παιδαγωγικής άποψews και υπογράμμισε τήν ανάγκη νά φροντίσει τό τμήμα για τήν ταχέως έκτύπωσή τους από τον ΟΕΑΒ.

Τό Τμήμα, άφου άκουσε όλα αύτά,

άποφαίνεται όμοφωνα:

νά εισηγηθεΐ άρμοδίως τήν έκτύπωση των οικολογικών πινάκων "Ο άνθρωπος και τό περιβάλλον", όπως αύτοΐ έχουν μεταφρασθεΐ από τή γαλλική, καθώς και των συνοδευτικών φυλλαδίων, γιατί κρίνονται χρήσιμα για τούς μαθητές και, άλλωστε, έχουν πριν και μετά τή μετάφρασή τους έγκριθεΐ όμοφωνα από τό Τμήμα Μ.Ε.

ΘΕΜΑ 3ο - 'Ανάθεση συγγραφής βιβλίου θρησκευτικών Α' τάξεως Λυκείου.

Οί εισηγητές του θέματος κ. Γ. Γρατσέας και Κ. Φούσκας έθεσαν υπόψη του Τμήματος την εισήγησή τους που έχει ως εξής:

'Αναφέρουμε στο Τμήμα ότι: 1) το βιβλίο των θρησκευτικών της Α' Λυκείου, που είναι τώρα σε χρήση στα σχολεία μας, δεν ικανοποιεί τους παιδευτικούς σκοπούς της 'Εκπαίδευσης, 2) το Α.Π. των θρησκευτικών για την Α' τάξη Λυκείου άλλαξε ριζικά και έπομένως στην ουσία δεν υπάρχει σχολικό βιβλίο από το όποιο να διδαχθεί ή νέα ύλη, και 3) η προκήρυξη για τη συγγραφή του νέου βιβλίου που έληξε στις 12-1-1980 δεν απέδωσε.

Για την κάλυψη των διδακτικών αναγκών του μαθήματος των θρησκευτικών στην Α' τάξη Λυκείου από το έπόμενο σχολικό έτος, εισηγούμαστε να ανατεθεί η συγγραφή του βιβλίου "Χριστιανισμός και 'Ιστορία" Α' Λυκείου στους κ.κ. 1) Παναγιώτη Πάλλη, Θεολόγο-ΓΕΜΕ ειδικότητας Θεολόγων, Πάτρα, 2) Γεώργιο Μεταλληνό, Δρα Θ. και Φ. - 'Επιμελητή Θεολογικής Σχολής Πανεπιστημίου 'Αθηνών, και 3) Φώτιο Τούντα, Θεολόγο-Καθηγητή της 'Ιωνιδείου Προτύπου Σχολής Πειραιά.

Για τη συγγραφή του βιβλίου ισχύουν όλες οι προδιαγραφές που περιέχονται στην προκήρυξη συγγραφής του βιβλίου, όπως αυτή δημοσιεύθηκε στην 'Εφημερίδα της Κυβερνήσεως (607/78 τ.β'). Προθεσμία καταθέσεως του έργου στη Δ/νση 'Εφαρμογής Προγραμμάτων Μ.Ε.: 31 'Ιουλίου 1980.

Το Τμήμα, ύστερα από διευκρινιστική συζήτηση,

άποφαίνεται ομόφωνα:

Δέχεται την εισήγηση των κ. Γ. Γρατσέα και Κ. Φούσκα στο σύνολό της.

./.

Θέμα 4ο - Αίτηση του Γυμν/ρχη Δ. Σμυρλή για την έκδοση από τον ΟΕΔΒ του βιβλίου του "Επαγγελματικός Προσανατολισμός-θεωρία και Πράξη".

Ο Πρόεδρος του Τμήματος κ. Γ. Παντελίδης ανακοίνωσε στο Τμήμα το περιεχόμενο αίτησεως του Γυμνασιάρχη Δ. Σμυρλή, η οποία διαβιβάστηκε στο ΚΕΜΕ με έγγραφό της Δ/νσεως Έφαρμογής Προγραμμάτων Μ.Ε., αρ. Φ.211.17/27/Γ/446/4-2-1980, για έκδοση από τον ΟΕΔΒ του βιβλίου του "Επαγγελματικός Προσανατολισμός - θεωρία και Πράξη και στη συνέχεια ζήτησε από τα μέλη του Τμήματος τη γνώμη τους για το βιβλίο αυτό.

Τό Τμήμα, αφού έλαβε υπόψη:

- α) Τό έγγραφο της Δ/νσεως Έφαρμογής Προγραμμάτων Μ.Ε. αρ. Φ.211.17/27/Γ/446/4-2-1980,
- β) Τήν αίτηση του Γυμνασιάρχη Δ. Σμυρλή και τό βιβλίο του "Επαγγελματικός Προσανατολισμός-θεωρία και Πράξη",
- γ) Τή συζήτηση πού ακολούθησε και τίς γνώμες τών μελών,

άποφαίνεται όμόφωνα:

Τό βιβλίο, όπως παρουσιάστηκε στο Τμήμα Μ.Ε. (δακτυλογραφημένο και χωρίς βιβλιοθεσία) δέν είναι δυνατό νά τεθεί υπό κρίση σύμφωνα μέ τήν παρ. 5 του άρθρου 2 του Ν.186/75. "Άλλωστε ούτε ο συγγραφέας ζητάει κάτι τέτοιο εύθως στην αίτησή του. Τό αίτημα του συγγραφέα νά έκδοθεύ τό βιβλίο από τόν ΟΕΔΒ δέν μπορεί νά αποτελέσει αντικείμενο εξέτασεως από τό Τμήμα Μ.Ε., γιατί δέν υποβάλλεται ύστερα από προκήρυξη και βάση της σχετικής διαδικασίας, πού προβλέπει ο νόμος για τά διδακτικά έγχειρίδια τών σχολείων. Παρόλα όμως αυτά τό Τμήμα δέχεται νά δοθεύ τό παραπάνω βιβλίο στην Όμάδα ΣΕΠ για νά έκφράσει τη γνώμη της.

Στό σημείο αυτό έληξε ή συνεδρίαση.

Ο Πρόεδρος

Γ. Παντελίδης

Η Γραμματέας

Παρ. Παπαδημητρίου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

ΠΡΑΞΗ 13/1980

Σήμερα 4 Μαρτίου 1980, ημέρα Τρίτη καί ώρα 10 πρωΐνῃ, τό Τμήμα Μέσης Ἐκπαίδευσεως τοῦ Κέντρου Ἐκπαιδευτικῶν Μελετῶν καί Ἐπιμορφώσεως (ΚΕΜΕ) συνεδρίασε στήν αἴθουσα τῆς Ὀλομέλειδάς του (Μεσογείων 396-Ἀγία Παρασκευή) μέ πρόεδρο τόν κ. Γ. Παντελίδη, Ἀ' Ἀντιπρόεδρο τοῦ ΚΕΜΕ.

Στή συνεδρίαση ἔλαβαν μέρος οἱ κ. Ἀθαν. Κομίνης, Γ' Ἀντιπρόεδρος τοῦ ΚΕΜΕ, Ἰ. Ἀρβανίτης, Φ. Βῶρος, Δ. Σακκάς, Γ. Γρατσέας, Σύμβουλοι Β', Ἰ. Σκοροδίλης, Εἰδικός Σύμβουλος τοῦ ΚΕΜΕ, Κ. Φούσκας, Β. Θεοδωρακόπουλος, Α. Ἀδαμόπουλος καί Στ. Παπασημακόπουλος, Εἰσηγητές. Χρήη γραμματεῖα ἔκανε ἡ Φιλόλογος Παρασκευή Παπαδημητρίου, πού ὑπηρετεῖ μέ ἀπόσπαση στό ΚΕΜΕ.

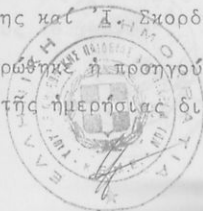
Δέν ἔλαβαν μέρος στή συνεδρίαση οἱ κ. Ἡλ. Σπυρόπουλος, Ν. Βαρουχάκης, Ν. Παπαδόπουλος, Σύμβουλοι Β', Δ. Τομπαζίδης καί Κυρ. Κατσιμάνης, Εἰσηγητές, γιατί εἶχαν ἄλλη ὑπηρεσιακή ἀπασχόληση.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

- ΘΕΜΑ 1ο - Προαγωγικές ἐξετάσεις Α' τάξεως Λυκείου στά Ἀρχαῖα Ἑλληνικά. Εἰσηγητής κ. Δ. Σακκάς, Σύμβουλος Β'.
- ΘΕΜΑ 2ο - Πρόταση γιά τή συγκρότηση Ὁμάδας Ἐργασίας γιά τό βιβλίο "Στοιχεῖα Φιλοσοφίας". Εἰσηγητής κ. Φ. Βῶρος.
- ΘΕΜΑ 3ο - Ἀναλυτικό πρόγραμμα γιά τό μάθημα "Ὀἰκολογία τοῦ Ἀνθρώπου". Εἰσηγητές οἱ κ. Ἰ. Ἀρβανίτης καί Ἰ. Σκοροδίλης.

Ἀφοῦ διαπιστώθηκε ἀπαρτία καί ἐπικυρώθηκε ἡ προσηγούμενη πράξη, τό Τμήμα ἄρχισε τήν ἐξέταση τῶν θεμάτων τῆς ἡμερήσιας διατάξεως.

./.

ΘΕΜΑ 2ο - Προαγωγικές εξετάσεις Α' τάξεως Γενικού Λυκείου στα
'Αρχαῖα 'Ελληνικά.

Ὁ εἰσηγητὴς τοῦ θέματος κ. Δ. Σακκάς εἶπε τὰ ἑξῆς:

Δεδομένου ὅτι οἱ μαθητὲς τῆς Α' τάξεως Γενικοῦ Λυκείου διδάσκονται γιὰ πρώτη φορά 'Αρχαῖα 'Ελληνικά ἀπὸ τὸ πρωτότυπο, εἶναι ἀπαραίτητο νὰ τροποποιηθεῖ ἡ παρ. Γ', ἐδ. ΙΙ τοῦ ἄρθρου 3 τοῦ Π.Δ. 508/1977, ποῦ ἀναφέρεται στὶς προαγωγικὲς εξετάσεις τοῦ μαθήματος τῶν 'Αρχαίων 'Ελληνικῶν σ' αὐτὴ τὴν τάξη. Γι' αὐτὸ εἰσηγοῦμαι νὰ ἀντικατασταθεῖ τὸ ἀνωτέρω ἐδάφιο μὲ τὸ ἀκόλουθο κείμενο:

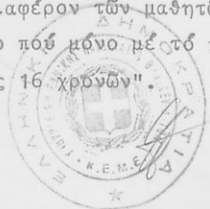
ΙΙ. Οἱ μαθητὲς τῆς Α' τάξεως Λυκείου ὑποχρεοῦνται:

α) Νὰ μεταφράσουν στὴ νεοελληνικὴ γλῶσσα διδαγμένο στὴν τάξη ἀρχαῖο κείμενο 8-10 σειρῶν, ποῦ διανέμεται σ' αὐτοὺς πολυγραφημένο ἢ ἀντιγράφεται στὸν πίνακα.

β) Νὰ ἀπαντήσουν σὲ 4 ἀπλὲς παρατηρήσεις ἐπὶ τοῦ κειμένου, ἀπὸ τὶς ὁποῖες οἱ δυὸ ἀναφέρονται στὴ γραμματικὴ, ἡ τρίτη στὴ σύνταξη καὶ ἡ τέταρτη στὸ περιεχόμενο.

Ἡ μετάφραση τοῦ κειμένου καθὼς καὶ ἡ ὀρθογραφία ἀπὸ τὴν ἐμφάνιση τοῦ ὅλου γραπτοῦ βαθμολογοῦνται μὲ βαθμοὺς 1-10 καὶ οἱ παρατηρήσεις μὲ βαθμοὺς 0-10 (κάθε παρατήρηση μὲ βαθμοὺς 0-2 1/2).

Ἀκολούθησε σύντομη συζήτηση. Κατ' αὐτὴν ὁ κ. Βῶρος πρότεινε ἡ βαθμολογία νὰ εἶναι 1-12 γιὰ τὴ μετάφραση καὶ τὴν ὀρθογραφία καὶ 0-8 γιὰ τὶς παρατηρήσεις, γιατί ὅπως εἶπε καὶ ἀναφέρει καὶ σὲ σημείωμα ποῦ κατέθεσε: "(1) ἡ μετάφραση δίνει τὴν εἰκόνα τοῦ ἀνθρώπου ποῦ γράφει καὶ (2) ἡ ἐμμονὴ στοὺς γραμματικοὺς καὶ συντακτικοὺς τύπους εἶναι δυνατὸ - φοβᾶμαι - νὰ ἐκτρέψει τὸ διαφέρον τῶν μαθητῶν καὶ νὰ μαρᾶνει τὸ ζήλο τους γιὰ τὸ ἀρχαῖο κείμενο ποῦ μόνο μὲ τὸ περιεχόμενό του μπορεῖ νὰ εἶναι ἐλκυστικὸ γιὰ νέους 16 χρόνων".

Τό Τμήμα δέ συμφώνησε μέ τίς σκέψεις καί τήν πρόταση τοῦ κ. Βώρου, γιατί ὁ σκοπός τῆς διδασκαλίας τῶν ἀρχαίων ἐλληνικῶν στήν Α΄ Λυκείου εἶναι κυρίως γλωσσικός. Ὁ κ. Σακκάς μάλιστα παρατήρησε ὅτι τήν ἄποψη τοῦ κ. Βώρου, ὅτι δηλαδή μποροῦν οἱ μαθητές νά μάθουν νά ἐρμηνεύουν τά ἀρχαῖα κεῖμενα χωρίς νά γνωρίζουν ἱκανοποιητικά τή γραμματική καί σύνταξή τους δέν τή συμπεριρίζεται κανένας ἄλλος φιλόλογος τοῦ Τμήματος. Ἀλλωστε εἶπε, μολονότι σκοπός τῆς διδασκαλίας τῶν Ἀρχαίων Ἑλληνικῶν στήν Α΄ τάξη τοῦ Λυκείου εἶναι νά μάθουν οἱ μαθητές τή γραμματική καί τή σύνταξη τοῦ ἀρχαίου λόγου, ἐντούτοις αὐτά τά δύο στοιχεῖα, δηλαδή ἡ γραμματική καί ἡ σύνταξη, εἰσηγοῦμαι νά βαθμολογοῦνται μόνο μέ μονάδες 0-7 1/2. Μέ τίς ἄλλες 0-2 1/2 μονάδες πού ὑπολείπονται ἀπό τό σύνολο τῶν 0-10 μονάδων βαθμολογεῖται ἡ παρατήρηση πού ἀναφέρεται στοῦ περιεχόμενο.

Τέλος τό Τμήμα, ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη του τό ἄρθρο 2 τοῦ Ν.186/75, τό ἐδάφιο II τῆς παρ. Γ΄ τοῦ ἁρθρου 3 τοῦ Π.Δ. 508/1977, τήν εἰσήγηση τοῦ κ. Δ. Σακκά καί τίς παρατηρήσεις πού ἔγιναν κατά τή συζήτηση,

ἀποφάσινεται

Ὁμόφωνα δέχεται τήν εἰσήγηση ὅπως ἔχει.

ΘΕΜΑ 2ο - Πρόταση για τη συγκρότηση 'Ομάδας 'Εργασίας για το βιβλίο "Στοιχεία Φιλοσοφίας".

'Ο εισηγητής του θέματος κ. Φ. Βώρος είπε: "Έχοντας υπόψη το γεγονός ότι σχετική προκήρυξη για τη συγγραφή "Στοιχείων Φιλοσοφίας" αποδείχτηκε άγονη εισηγούμαι στο Τμήμα να προωθηθεί δια του Προέδρου του ΚΕΜΕ πρόταση προς τον 'Υπουργό για τη συγκρότηση 'Ομάδας 'Εργασίας που έργο της θα έχει να συγγράψει το ζητούμενο βιβλίο.

Πρόγραμμα υπάρχει δημοσιευμένο (ΦΕΚ 2/4/78). Προδιαγραφές υπάρχουν δημοσιευμένες (ΦΕΚ 1065/78). Προτείνω ή 'Ομάδα 'Εργασίας να περιλάβει από τους:

- 1.- Πελεγρίνη Θεοδώρα, ύφηγητή Φιλοσοφίας στο Πανεπιστήμιο 'Αθηνών.
- 2.- 'Αργύρη Κ. και Νούλα Β., εκπαιδευτικούς Μ.Ε., διδάκτορες Φιλοσοφίας (ύπηρετούν σε σχολεία των 'Αθηνών).
- 3.- Λανάρη 'Εμμ. και Πανέρη 'Ιω., εκπαιδευτικούς Μ.Ε., διδάκτορες Φιλοσοφίας (ύπηρετούν στη Θεσσαλονίκη).
- 4.- Ροϋσσο Ευάγγ., διδάκτορα Φιλοσοφίας, συγγραφέα δοκίμο, έφ'όσον προεξασφαλιστεί ικανοποιητική άμοιβή γιατί ό τελευταίος συγγράφει για λόγους βιοπορισμού.

'Επιθυμώ να προσθέσω ότι: προσωπικά είμαι πρόθυμος να λάβω μέρος στη σύνθεση της 'Ομάδας 'Εργασίας για δυο λόγους: (α) ότι το αντί- κείμενο αυτό είναι στο επίκεντρο των διαφερόντων μου και (β) θεωρώ καθήκον πρωταρχικό να προσφέρω υπηρεσία σε κάθε προσπάθεια που γίνεται για βελτίωση των σχολικών βιβλίων. Διευκρινίζω ότι τυχόν συμμετοχή μου στη συζητούμενη συγγραφική εργασία δέ σημαίνει διεκδίκηση ειδικής άμοιβής, την όποια όμως εισηγούμαι όσο είναι δυνατό φιλοφρόστερη για τους συνεργάτες.

'Επιθυμώ ακόμη να παρακαλέσω και κατά τη φάση αυτή τον κ. Κ. Κατσιμάνη, μέλος του Τμήματός μας, να παραμερίσει τις δυσχέρειες, που μου έχει σε ιδιαίτερη συζήτηση εκθέσει, και να λάβει μέρος στη σύνθεση της 'Ομάδας 'Εργασίας για τη συγγραφή των Στοιχείων Φιλοσοφίας,

δεδομένου ότι ασχολείται ειδικά με τη φιλοσοφία.

Από την απόφαση του συναδέλφου θα εξαρτηθεί η τελική διατύπωση της πρότασης του Τμήματος προς τον κ. Πρόεδρο του ΚΕΜΕ.

Όποια κι αν είναι η σύνθεση της Ομάδας νομίζω ότι το έργο της πολύ θα διευκολυνθεί αν δοθεί στα μέλη της, όσα προέρχονται από σχολεία, ύπηρεσιακή άδεια μετά τις 15-5-80, δηλ. μετά τη λήξη του διδακτικού έργου.

Το Τμήμα, μετά από σύντομη συζήτηση, ανέβαλε τη λήψη αποφάσεως για επόμενη συνεδρίαση, για να έχει τη γνώμη του κ. Κυρ. Κατσιμάνη, ο οποίος απουσίαζε, και τον όποιον ο κ. Φ. Βώρος προτείνει να λάβει μέρος στη σύνθεση της Ομάδας Έργας για τη συγγραφή του βιβλίου "Στοιχεία Φιλοσοφίας" Γ' τάξεως Λυκείου.

Το 3ο θέμα της ημερήσιας διατάξεως αναβλήθηκε επειδή εξαντλήθηκαν τα χρονικά όρια της συνεδριάσεως.

Η Γραμματέας

Παπαδημητρίου

Παρ. Παπαδημητρίου

- ΘΕΜΑ 1ο - Γενικός Έκτακτος Προσυντονιστής (ΕΠΠ).
- ΘΕΜΑ 2ο - Αναλυτικό πρόγραμμα για το μάθημα "Εισαγωγή στο Λογικό".
Εισηγητής κ. Γ. Αθανάσιος και Γ. Βώρος.
- ΘΕΜΑ 3ο - Συνέχεια συζήτησης στο θέμα: Πρόταση για τη συγκρότηση
Ομάδας Έργας για το βιβλίο "Στοιχεία Φιλοσοφίας" Γ' τά-
ξης Λυκείου. Εισηγητής κ. Φ. Βώρος.
- Από τον αναπληρωτή εκπαιδευτή και εκπαιδευτή η προτεινόμενη κοινή, το
Τμήμα έχει την έγκριση των θεμάτων της ημερήσιας διατάξεως.

ΠΡΑΞΗ 14/1980

Σήμερα 8 Μαρτίου 1980, ημέρα Σάββατο καί ώρα 9.30 πρωινή, τό Τμήμα Μέσης 'Εκπαίδευσεως τοῦ Κέντρου 'Εκπαιδευτικῶν Μελετῶν καί 'Επιμορφώσεως (ΚΕΜΕ) συνεδρίασε στήν αἴθουσα τῆς 'Ολομέλειάς του (Μεσογείων 396, 'Αγία Παρασκευή) μέ πρόεδρο τόν κ. Γ. Παντελίδη, Ἀ' Ἀντιπρόεδρο τοῦ ΚΕΜΕ.

Στή συνεδρίαση ἔλαβαν μέρος οἱ κ. 'Αθαν. Κομίνης, Γ' Ἀντιπρόεδρος τοῦ ΚΕΜΕ, 'Ι. 'Αρβανίτης, Φ. Βῶρος, Δ. Σακκάς, 'Ηλ. Σπυρόπουλος, Ν. Βαρουχάκης, Γ. Γρατσέας, Ν. Παπαδόπουλος, Σύμβουλοι Β', 'Ι. Σκορδίλης, Εἰδικός Σύμβουλος τοῦ ΚΕΜΕ; Κ. Φούσκας, Δ. Τομαΐδης, Κυρ. Κατσιμάνης, Βασ. Θεοδωρακόπουλος, Α. 'Αδαμόπουλος καί Στ. Παπασημακόπουλος, Εἰσηγητές. Χρῆς γραμματεά ἔκανε ἡ φιλόλογος Παρασκευή Παπαδημητρίου, πού ὑπηρετεῖ μέ ἀπόσπαση στό ΚΕΜΕ.

Προσκληθήκαν καί ἔλαβαν μέρος στή συνεδρίαση καί οἱ κ. Γ. Βάζος, Σύμβουλος Α', Δ. Λιβέρης καί Στ. Τζέπογλου. Εἰδικοί ἐπιστήμονες στό ΚΕΜΕ

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

- ΘΕΜΑ 1ο - Σχολικός 'Επαγγελματικός Προσανατολισμός (ΣΕΠ).
ΘΕΜΑ 2ο - 'Αναλυτικό πρόγραμμα γιά τό μάθημα "Οἰκολογία τοῦ 'Ανθρώπου". Εἰσηγητής κ. 'Ι. 'Αρβανίτης καί 'Ι. Σκορδίλης.
ΘΕΜΑ 3ο - Συνέχεια συζητήσεως στό θέμα: Πρόταση γιά τή συγκρότηση ὁμάδας ἐργασίας γιά τό βιβλίο "Στοιχεῖα Φιλοσοφίας" Γ' τάξεως Λυκείου. Εἰσηγητής κ. Φ. Βῶρος.

'Αφοῦ διαπιστώθηκε ἀπαρτία καί ἐπικυρώθηκε ἡ προηγουμένη πράξη, τό Τμήμα ἄρχισε τήν εξέταση τῶν θεμάτων τῆς ἡμερήσιας διατάξεως.

ΘΕΜΑ 1ο - Σχολικός 'Επαγγελματικός Προσανατολισμός (ΣΕΠ).

Ο Πρόεδρος του Τμήματος κ. Γ. Παντελίδης αναφέρθηκε σε προηγούμενες συζητήσεις και προτάσεις, που είχαν γίνει για το θέμα αυτό, και στη συνέχεια έδωσε το λόγο στον κ. Γ. Βάζο, ο οποίος, ως πρόεδρος της Ομάδας 'Εργασίας για τον ΣΕΠ, έχει ασχοληθεί με το παραπάνω θέμα, για να εκθέσει τις απόψεις του.

Ο κ. Βάζος αναφέρθηκε στο έγγραφό του της 16.1.1980 προς τον κ. Πρόεδρο του Τμήματος Μ.Ε., επαναλαμβάνοντας τις εισηγητικές προτάσεις του α) σχετικά με την εφαρμογή του ΣΕΠ κατά το φετινό σχολικό έτος β) τη συγκρότηση ομάδας εργασίας για το ΣΕΠ, γ) την απόσπαση για πλήρη απασχόληση με το θέμα ΣΕΠ δύο εκπαιδευτικών Μ.Ε. και δ) τον πρόγραμματισμό μελετών που θα πρέπει να γίνουν μέσα στα πλαίσια της εφαρμογής του θεσμού. Παράλληλα ενημέρωσε το Τμήμα σχετικά με όλα όσα είχε αναλάβει για την εφαρμογή του θεσμού κατά το φετινό σχολικό έτος. Ζήτησε να ανατεθεί σε φιλόλογο του Τμήματος ή γλωσσική επιμέλεια του εϊδικού τόμου του ΟΑΕΔ "Οδηγός 'Επαγγελματών" και του υλικού των περιων σεμιναρίων.

Τό Τμήμα, ύστερα από διεξοδική συζήτηση,

άποφάσισε να :

Προτείνει τη συγκρότηση ομάδας εργασίας για το Σχολικό 'Επαγγελματικό Προσανατολισμό, ή οποία να αποτελείται από τους:

- α) Γεώργιο Βάζο, Σύμβουλο Α' του ΚΕΜΕ, ως Πρόεδρο,
- β) Δημήτριο Σακκά, Σύμβουλο Β' του ΚΕΜΕ,
- γ) Νικόλαο Παπαδόπουλο, Σύμβουλο Β' του ΚΕΜΕ,
- δ) Βασίλειο Θεοδωρακόπουλο, Εισηγητή του ΚΕΜΕ,
- ε) Στέφανο Τζέπογλου, Εϊδικό 'Επιστήμονα του ΚΕΜΕ, και
- στ) 'Αριστεϊδη Δασκαλάκη, Εϊδικό 'Επιστήμονα του ΚΕΜΕ, ως μέλη,
- ζ) Δήμητρα Αάζαρη, διοικητική υπάλληλο, ως γραμματέα.

'Εργο της ομάδας θα είναι ή μελέτη των θεμάτων που έχουν σχέση με το ΣΕΠ, ή υποβολή προτάσεων στο Τμήμα για την προσφορότερη εφαρμογή του θεσμού στα σχολεία Μέσης 'Εκπαίδευσης, ή παρακολούθηση της εφαρμογής αυτής και ή αξιολόγηση των αποτελεσμάτων της.

“Η ομάδα μπορεί νά καλεῖ σέ συνεργασία τήν ἀρμόδια ομάδα τοῦ ΟΑΕΔ καθώς καί ἄλλους φορεῖς πού ἔχουν σχέση μέ τό ΣΕΠ.

“Επίσης ἡ Ὁμάδα θά συνεργάζεται μέ τό οἰκεῖο ἐποπτικό πρόσωπο-
κό Μ.Ε. γιά τήν καλύτερη μεθόδευση τοῦ ἔργου της καί τή συστηματικό-
τερη παρακολούθηση τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ προγράμματος στό σχολεῖα, ἔπειτα
ἀπό συνεννόηση μέ τό Δ/ντή Ἐφαρμογῆς Προγραμμάτων τοῦ ΥΠΕΠΘ.

Τό Τμήμα προτείνει τήν ἀπόσπαση στό ΚΕΜΕ τῆς καθηγήτριας Μ.Ε.
Τέττερη Ἰουλίας μέ σκοπό νά συνεργαστεῖ μέ τήν Ὁμάδα Ἐργασίας
τοῦ ΣΕΠ, δεδομένου ὅτι τά μέλη τῆς Ὁμάδας αὐτῆς, πλὴν τοῦ Στέφ.
Τζεπογλου, ἔχουν ἤδη ἀναλάβει καί ἄλλες ὑπηρεσιακές ὑποχρεώσεις πού
δέν τοὺς ἐπιτρέπουν πλήρη ἀπασχόληση μέ τό θεσμό.

Τέλος ἀναθέτει στό Β. Θεόδωρακόπουλο, Εἰσηγητή τοῦ ΚΕΜΕ, τή προ-
ντίδα γιά τή γλωσσική ἐπιμέλεια τοῦ τόμου τοῦ ΟΑΕΔ “Ὁδηγός Ἐπαγγελ-
μάτων” μέ τήν προϋπόθεση νά βοηθηθεῖ ἀπό τήν καθηγήτρια Μ.Ε. Τέττερη
Ἰουλία, πού εἰδικά ζητήθηκε ἡ ἀπόσπασή της στό ΚΕΜΕ γιά τήν Ὁμάδα
ΣΕΠ.

./.

Γιά τήν ἐφαρμογή βιβλίων τῶν προτεινόμενων ἀναλυτικῶν προγραμμάτων
παραβλέπεται καί τό ἀνέλεος ἐκπαιδευτικῶν ἐκπαιδευτικῶν. Γι' αὐτό ἀνα-
τίθεται καί ἡ ἐφαρμογή τῶν ἀναλυτικῶν προγραμμάτων τῆς Σχολ. Οἰκο-
νομίας. Πρωταρχικά ἐνδεχόμενα ἀναφέρονται ἡ ἀνάπτυξη τῆς ἐκπαιδευ-
τικῆς οἰκονομίας. Πρωταρχικά ἐνδεχόμενα ἀναφέρονται ἡ ἀνάπτυξη τῆς ἐκπαιδευ-
τικῆς οἰκονομίας. Πρωταρχικά ἐνδεχόμενα ἀναφέρονται ἡ ἀνάπτυξη τῆς ἐκπαιδευ-
τικῆς οἰκονομίας.

ΘΕΜΑ 2ο - 'Αναλυτικό πρόγραμμα για τó μάθημα "Οίκολογία του 'Ανθρώπου".

'Ο εισηγητής του θέματος κ. 'Ι. 'Αρβανίτης είπε τά εξής:

"Υστερα από τó Π.Δ. 908/78 είμαστε υποχρεωμένοι νά αναμορφώσουμε τó 'Αναλυτικό Πρόγραμμα τής Οίκιακής Οίκονομίας, δεδομένου ότι α) ότι τó μάθημα γίνεται κοινό για τούς μαθητές καί τίς μαθήτριες καί β) αύξάνονται οί ώρες του από 3 σέ 5: ώρες 2 για τήν Α' Γυμνασίου, 2 για τή Β' καί 1 για τή Γ'. Οί πρόσθετες αύτές ώρες μεταφέρονται από τó ωράριο τών Τεχνολογικών Μαθημάτων καί θά ισχύει ή αναμόρφωση αύτή, έως ότου καταστεί δυνατή ή εφαρμογή του προγράμματος τών Τεχνολογικών Μαθημάτων στο κάθε σχολείο.

Πρός τούτο συγκροτήθηκε είδική ομάδα υπό τήν προεδρία του κ. Βάζου για τή σύνταξη του σχετικού αναλυτικού προγράμματος. Βασικά ή ομάδα, για νά ανταποκρίνεται τó μάθημα στις σημερινές ανάγκες τής γενικής σχολικής παιδείας, προτείνει τόν πλουτισμό τής ύλης μέ τά άπαραίτητα στοιχεία πού άπαιτούνται για τή βελτίωση τής σύγχρονης ζωής. Καί έπειδή οί όροι ζωής έχουν αλλάξει, σέ πολλά έχουν βελτιωθεί, αλλά καί οί κίνδυνοι έχουν αύξηθεί, εξαιτίας του ίδιου του πολιτισμού, άλόγες πρέπει νά είναι καί οί τροποποιήσεις στην ύλη του μαθήματος.

"Έτσι, μετά από τίς συζητήσεις καί εισηγήσεις σχετικά μέ τή διδακτέα ύλη διαπιστώθηκε ότι πρέπει νά αλλάξει καί αυτός ό τίτλος του μαθήματος. "Έγινε λοιπόν γενικά άποδεκτός ό τίτλος "Οίκολογία του άνθρώπου" καθιερωμένος καί σέ ξένα σχετικά συγγράμματα. 'Αλλά καί "Ανθρωποοίκολογία" μπορεί νά λεχθεί (κατά τó "Ανθρωπογεωγραφία").

Για τήν εφαρμογή βέβαια του προτεινόμενου αναλυτικού προγράμματος χρειάζεται καί τó ανάλογο εκπαιδευτικό προσωπικό. Γι' αυτό επιβάλλεται καί αναμόρφωση του όλου αναλυτικού προγράμματος τής Σχολής Οίκιακής Οίκονομίας. Πρωταρχικά θά βοηθήσει παραπολύ στην έπιτυχία του μαθήματος τó καλό σχολικό βιβλίο.

Ἀπὸ τὴν ὕλη τοῦ παλαιοῦ ἀναλυτικοῦ προγράμματος ἀφαιρέθηκε ὕλη ποῦ δὲν ἐνδιέφερε τὴν τάξη (κεντήματα, μαγειρική κτλ.). Προστέθηκαν ὡστόσο καὶ στοιχεῖα ποῦ εἶναι ἀντικείμενα καὶ ἄλλων μαθημάτων. Ἀλλὰ τὸ κἄθε μάθημα θὰ πραγματεύεται τὸ θέμα ἀπὸ τῆ δικῆ του ἄποψη. Ἐξάλ-
λου εἶναι καὶ ἀδύνατος ἕνας μαθηματικὸς χωρισμὸς τῆς διδασκείας ὕλης κατὰ μαθήματα ἀφοῦ καὶ ἀπαίτηση τῆς ἀγωγῆς εἶναι ἡ ἐνιαία θεώρηση τῆς ζωῆς.

Πάντως, ἀναμφισβήτητα γεννιέται πρόβλημα μέ τὴν ἀνάγκη ἐπέκταση τῆς ὕλης πρὸς κάλυψη τῶν 5 ὥρῶν διδασκαλίας στὸ Γυμνάσιο, ἐνῶ γιὰ ἄλλα μαθήματα ὑπάρχει μεγάλη στενότητα χρόνου.

Εὐελπιστῶ ἀπὸ τῆ συζήτηση καὶ τὲς προτάσεις τῶν συναδέλφων νὰ προκύψει κἄτι τὸ προσφορότερο.

Στὴ συνέχεια ὁ κ. Ἰ. Ἀρβανίτης ἔθεσε ὑπόψη τῶν μελῶν τοῦ Τμή-
ματος τὸ παρακάτω ἀναλυτικὸ πρόγραμμα, ποῦ συντάχθηκε ἀπὸ τὴν Εἰδι-
κὴ Ὁμάδα.

./.

ΜΑΘΗΜΑ: ΟΙΚΟΛΟΓΙΑ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ

ΑΝΑΛΥΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

Α' ΕΤΟΥΣ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

2 ΩΡΕΣ ΤΗΝ ΕΒΔΟΜΑΔΑ

Α' ΤΑ ΕΙΔΗ ΤΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΚΑΙ Η ΣΧΕΣΗ ΤΟΥΣ ΜΕ ΤΟΝ ΑΝΘΡΩΠΟ - ΩΡΕΣ

20

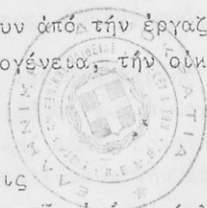
1. ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

α) Οικογένεια

- Ρόλος πατέρα - μητέρας
Περιγραφή των ρόλων στο σπίτι και στην εργασία.
Αίτιες που προκαλούν αλλαγές στην παραδοσιακή αντίληψη περί κοινωνικών αξιών που αφορούν τους ρόλους των συζύγων.
Σημασία των ρόλων των συζύγων για τη φυσική ανάπτυξη και κοινωνική προσαρμογή των παιδιών.
- Σχέσεις γονέων και παιδιών.
Τό εϋταρχικό και τό φιλελεύθερο σύστημα στις σχέσεις γονέων και παιδιών (πλεονεκτήματα-μειονεκτήματα)
Υποχρεώσεις και δικαιώματα γονέων και παιδιών.
Προϋποθέσεις για την ομαλή συμβίωσή τους στην οικογένεια και την κοινωνία.
- Σχέσεις με ηλικιωμένα άτομα.
Η θέση των ηλικιωμένων ατόμων στην οικογένεια και στην κοινωνία γενικά.
Στοιχεία συμπεριφοράς νέων προς μεγαλύτερους
- Η εργαζόμενη γυναίκα.
Τομές απασχόλησης, λόγος απασχόλησης της σύγχρονης γυναίκας.
Ο διπλός της ρόλος στην οικογένεια και στην εργασία (προβλήματα-λύσεις)
Πλεονεκτήματα που απορρέουν από την εργαζόμενη γυναίκα (για την υδία, την οικογένεια, την οικονομία και την κοινωνία).

β) Γειτονιά - Κοινότητα

- Σχέσεις και αλληλεπιδράσεις
Μορφές σύγχρονης διαβίωσης των ατόμων (πλεονεκτήματα μειονεκτήματα)

Αιτίες που προκάλεσαν τις αλλαγές.

Ο ρόλος της γειτονιάς-κοινότητας στην ψυχική και κοινωνική ανάπτυξη του παιδιού.

- Αστικοποίηση.

Ορισμός της έννοιας

Εικόνα που έχει σήμερα η χώρα μας

(άστικός, ήμιαστικός, αγροτικός πληθυσμός-έσωτερική μετανάστευση).

Αίτια που προκαλούν την αστυφιλία

Προβλήματα ή επιπτώσεις, όπως: κυκλοφοριακό, ρύπανση περιβάλλοντος.

Αλλαγές στο σύστημα κοινωνικών αξιών που οφείλονται στη μαζική φυγή των αγροτών και την έγνατάστασή τους στα αστικά κέντρα.

- Θέματα επικοινωνίας, μορφές.

- Τουρισμός και σχετικά προβλήματα

Ο τουρισμός ως σύγχρονο φαινόμενο

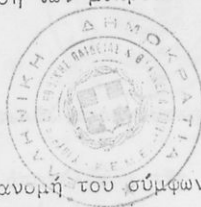
Λόγοι που τον καλλιεργούν

Οικονομικές και κοινωνικές συνέπειες από τον τουρι-

σμό (αλλαγή κοινωνικών αντιλήψεων από την επικοινωνία με ξένους - εισροή συναλλάγματος, ανάπτυξη νέων

παρασιτικών επαγγελμάτων, διεύρυνση των μικροαστικών στρωμάτων)

Τουρισμός και φυσικό περιβάλλον.

2. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

α) Ατομικό και οικογενειακό εισόδημα

Πηγές εισοδήματος και ισορροπη κατανομή του σύμφωνα με τις οικογενειακές και ατομικές ανάγκες

β) Διαχείριση εισοδήματος

Προγραμματισμός δαπανών, αγορές, τήρηση απλών λογαριασμών, αποταμίευση, επενδύσεις, απολογισμός

γ) Βιοτικό επίπεδο

Ανάπτυξη της οικονομικής και μορφωτικής στάθμης του ατόμου, διάθεση ελεύθερου χρόνου για οικογενειακές, πολιτιστικές, ψυχαγωγικές και άλλες δραστηριότητες που διανοποούν το άτομο και βελτιώνουν την ποιότητα της ζωής τους.

δ) 'Αγωγή καί προστασία του καταναλωτή
Γάσεις της καταναλωτικής κοινωνίας, τύποι καί κριτική των διαφημίσεων, έρευνα της αγοράς, σύγκριση ποιότητας καί τιμής του προϊόντος, λήψη αποφάσεων. Στοιχεία νομοθεσίας, προστασίας του καταναλωτή

ε) 'Εργασία καί κοινωνική ευθύνη
Κοινωνική υπευθυνότητα των ατόμων που εργάζονται ως παραγωγοί, επαγγελματίες, επιχειρηματίες, εργατοϋπάλληλοι, επιστήμονες. Κίνδυνοι καί συνέπειες της νοθείας των προϊόντων καί της εκμετάλλευσης των καταναλωτών. Νομικές υποχρεώσεις από την άσκηση του επαγγέλματος.

3. ΤΟ ΦΥΣΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ

8

- Γνωριμία των στοιχείων του φυσικού περιβάλλοντος.
'Η συνειδητοποίηση του τρόπου που ο άνθρωπος επέδρασε καί επιδρά στο φυσικό περιβάλλον. Κατανόηση της αλληλεπίδρασης ανθρώπου - φυσικού περιβάλλοντος.

α) 'Ατμόσφαιρα.
'Η σημασία της στη ζωή μας
Τά συστατικά της
Προστασία από ακτινοβολίες

β) Νερό
Τό νερό ως βιολογικό καί δυναμικό στοιχείο
Οι μεταλλαγές του
Τό σταθερό της ποσότητάς του

γ) 'Εδαφος -- Δάση
Τό έδαφος παράλληλα μέ τό νερό ως βασικοί παράγοντες ζωής.

'Η διαμόρφωση των φυσικών ενότητων ως αποτέλεσμα της συνθετικής δράσης εδάφους - κλίματος καί χλωρίδας.
Τό δάσος πνεύμονας ζωής καί υγείας για τον άνθρωπο.
Διαβρώσεις - 'Εκχερώσεις

'Υποβάθμιση εδαφών

'Αλόγιστη χρήση γεωργικών φαρμάκων καί παρασιτοκτόνων

δ) Προστασία των φυσικών πόρων καί οικονομική ανάπτυξη
'Εκμετάλλευση καί υπερεκμετάλλευση των φυσικών πόρων
Μή ανανεώσιμοι πόροι
Οικονομική ανάπτυξη από την εκμετάλλευση των φυσικών πόρων στά όρια σεβασμού της φύσης.

4. ΡΥΠΑΝΣΗ ΤΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

Διατάραξη της οικολογικής ισορροπίας

α) Ατμοσφαιρική ρύπανση

Συνέπειες για την υγεία του ατόμου και του κοινωνικού συνόλου.

SO₂ και Ρβ. Συνέπειες για τα ύληνά και ειδικότερα για τα ιστορικά μνημεία

β) Ρύπανση υδάτων

Πηγές ρύπανσης

Βιομηχανική ρύπανση. Συνέπειες για την υγεία

Ρύπανση θαλασσών - πετρελαιοειδή

Καταστροφή έναλιου πλούτου

Καταστροφική αλίευσ

γ) Κυκλοφοριακό πρόβλημα

Αιτίες:

Υπερπληθυσμός, αστικοποίηση

Η κοινωνία της αφθονίας

Καυσαέρια, θόρυβοι

Ψυχική υγεία

Κυκλοφοριακή αγωγή

δ) Τεχνολογία και ρύπανση του περιβάλλοντος

Πηγές ρύπανσης. Οικογένεια, Βιομηχανία

Βιομηχανική ανάπτυξη

Τεχνολογική πρόοδος

Τεχνοκρατία

Η ανάγκη ανάπτυξης μιας τεχνολογίας που θα εξυπηρετεί τον άνθρωπο

Η τεχνολογία ως λύση στα προβλήματα της ρύπανσης

ε) Κόστος περιορισμού της ρύπανσης του περιβάλλοντος

και ωφέλειες από την προστασία του

Οι οικονομικές συνέπειες της ρύπανσης

μή επαναφορά της οικολογικής ισορροπίας

Ανάγκη προστασίας των φυσικών οικοσυστημάτων

Μέσα περιορισμού ρύπανσης (νομοθεσία - συμμετοχή του πολίτη - εκπαίδευση)

[Handwritten signature]

Β' ΕΤΟΥΣ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ
2 ΩΡΕΣ ΤΗΝ ΕΒΔΟΜΑΔΑ

Β' ΓΝΩΣΕΙΣ ΓΙΑ ΒΑΣΙΚΕΣ ΑΝΘΡΩΠΙΝΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ

ΩΡΕΣ

20

1) ΚΑΤΟΙΚΙΑ

α) Τό σπίτι που ζούμε

Τό σπίτι καί ή επίδρασή του στήν ψυχική καί σωματική υγεία του ατόμου καί στήν αρμονική οίκογενειακή ζωή.

Τύποι κατοικίας καί μορφές. Αστική, αγροτική μονοκατοικία, πολυκατοικία (πλεονεκτήματα - μειονεκτήματα).

Τό περιβάλλον του σπιτιού καί ή σημασία του στή διαβίωση.

Αύλη, κήπος, δρόμος, γειτονιά, χωριό, πόλη.

Παραδοσιακά σπίτια καί διατήρηση

Ειλογή σπιτιού γιά αγορά - ενοικίαση.

β) Εσωτερικό σπιτιού

Κύριοι καί βοηθητικοί χώροι

Υγιεινή χώρων

Εγκαταστάσεις, ύδραυλικά, φωτισμός, θέρμανση, επικοινωνία

Επιπλα

Βασικές αρχές γιά ένα άνετο καί καλαίσθητο σπίτι
Συσκευές.

γ) Η ζωή στό σπίτι

Η οργάνωση της ζωής μέσα στό σπίτι καί οί ευθύνες του καθενός.

Η συντήρηση του σπιτιού

Συσκευές καί χρήση

Η κρενέργεια καί ή εξοικονόμηση της.

Ασφάλεια στό σπίτι

g.f.

2) ΕΝΔΥΜΑΣΙΑ

ΩΡΕΣ

10

- α) 'Η προσωπική εμφάνιση
'Ο ρόλος στην προσωπικότητα του ατόμου
Τί συνιστά την καλή εμφάνιση
'Ατομική υγιεινή. Ντύσιμο. 'Εξαρτήματα
Αισθητική της εμφάνισης
- β) 'Εκλογή της ένδυμασίας
'Αγορά ένδυμασίας

Τά υλικά της ένδυμασίας και οι χαρακτηριστικές τους ιδιότητες.

'Υγιεινή της ένδυμασίας
Περιποίηση, συντήρηση

- γ) Οικονομικά προβλήματα ένδυμασίας
Προγραμματισμός. Προϋπολογισμός. 'Αγωγή του καταναλωτή.

3) ΔΙΑΤΡΟΦΗ

22

- α) Τροφές και διατροφή
Σημασία της τροφής και σχέση με την υγεία
'Η τροφή χθές και σήμερα
Παράγοντες που επηρεάζουν τη διατροφή μας
'Η διατροφή ως έθνικό και παγκόσμιο πρόβλημα
- β) Φυσιολογία της θρέψης
'Ανάγκες του οργανισμού
Βασικός μεταβολισμός. 'Ενέργεια, θρεπτικά συστατικά και προσρισμός τους.
Πρωτεΐνες, υδατάθρακες. Λιπαρές ουσίες.
'Ανόργανα έλατα. Βιταμίνες. Νερό.
'Η χρησιμοποίηση των θρεπτικών συστατικών από τον δόργανισμό. Πέψη και μεταβολισμός των τροφών.
Παράγοντες που επηρεάζουν τη θρέψη.

- γ) 'Ισορυγισμένη διατροφή.
Τά καθημερινά γεύματα.
Πλήρη και έτελή γεύματα.
Σημασία του προγεύματος. Τά ενδιάμεσα μικρά γεύματα
Γεύματα έξω από τό σπίτι
'Ατομικά και οικογενειακά διαιτολόγια.
Οι τέσσερις βασικές ομάδες τροφών και ή θέση τους
στά καθημερινά διαιτολόγια.

Καλές διατροφικές συνήθειες

- δ) Ἀγωγή καταναλωτῆ
Ἐνιογή καί ἀγορά τροφίμων
Ἀποθήκευση, διατήρηση
Τροφές φυσικές, βιομηχανοποιημένες.
Συντηρημένες τροφές καί ἡ θρεπτική τους ἀξία
Ἀλλοιώσεις τροφίμων καί κίνδυνοι
Νοθεία τροφίμων καί προστασία
Τά ἐλληνικά προϊόντα στή διατροφή μας.

Σύνολο ὥρων Β' ἔτους 52

Γ' ΕΤΟΥΣ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

1 ΩΡΑ ΤΗΝ ΕΒΔΟΜΑΔΑ

1. ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ ΚΑΙ ΥΓΙΕΙΝΗ ΤΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ ΤΩΝ ΔΥΟ ΦΥΛΩΝ

ΩΡΕΣ

13

- α) 'Η υγεία των γονέων
Βασική προϋπόθεση για τή δημιουργία υγιών και
άρτιμελών απογόνων
- β) Ευγονική του ανθρώπου
'Ορισμός και σημασία της
- γ) Πρόληψη κληρονομικών νοσημάτων
Μέτρα που πρέπει να ληφθούν για να μη γεννηθούν
παιδιά με κληρονομικές αρρώστιες.
- δ) Τοιетός
Γνωριμία των σταδίων της έγκυμοσύνης
Βλάβες που μπορεί να συμβούν στο έμβρυο
'Απαραίτητες φροντίδες για την υγεία του βρέφους
- ε) Παράγοντες δημιουργίας οικογένειας και υπεύθυνη
θέση των γονέων.
- στ) 'Υπεύθυνη πληροφόρηση που αφορά τή σοβαρότητα τής
τεκνοποίησης.

2. ΕΠΙΔΡΑΣΗ ΤΩΝ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΩΝ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ ΣΤΗΝ
ΨΥΧΙΚΗ ΥΓΕΙΑ ΤΟΥ ΑΤΟΜΟΥ

13

- α) Ψυχολογικά προβλήματα τής έφηβικης ηλικίας
 - 'Εφηβική ηλικία. 'Η ηλικία των σημαντικών βιο-
- ψυχοκοινωνικών αλλαγών. Χαρακτηριστικά γνω-
ρίσματα τής συμπεριφοράς του άτομου σ' αυτή τήν
ηλικία.
 - Ψυχολογικά προβλήματα μεταξύ των μελών τής οί-
κογένειας.
 - 'Η συμπεριφορά των γονέων (οικογένειας) στον έφηβο.
 - Σχέση των ενήλικων με τον έφηβο. 'Ο ρόλος τους
στήν εξέλιξη του έφηβου και στον τρόπο αντιμετώ-
πισης των προβλημάτων του.
 - Πολιτιστικοί παράγοντες που επιδρούν στην εξέλιξη
του έφηβου.

- Οι σχέσεις των δύο φύλων στην εφηβική ηλικία.

β) Μετάβαση από το σχολείο στην ενεργό ζωή

- Ο ρόλος του σχολείου στη σημερινή κοινωνία
- Τι εφόδια προσφέρει το σχολείο για την αντιμετώπιση των προβλημάτων της ζωής
- Καταστάσεις και προβλήματα που αντιμετωπίζει ο μαθητής στη μετάβαση του από το σχολείο στην ενεργό ζωή.

γ) Έπιτυχία - Αποτυχία.

- Τι έννοιαμε έπιτυχία και τί άποτυχία στη ζωή
- Άτομικά, οίκογενειακά, οίκονομικά, κοινωνικά κτλ προβλήματα που αντιμετωπίζει ο σύγχρονος άνθρωπος
- Προβλήματα και καταστάσεις που δημιουργεί ή έπιτυχία και ή άποτυχία στον άνθρωπο.
Δυνατότητες και μέσα αντιμετώπισης τους

δ) Γάμος

- Ο θεσμός του γάμου
- Οι προϋποθέσεις για ένα έπιτυχημένο γάμο
- Δικαιώματα και υποχρεώσεις των συζύγων στο έγγαμο βίο.
- Η μεγάλη σημασία της άρμονικής συμβίωσης των γονέων στην ψυχική και σωματική ίσορροπία του παιδιού.
- Προβλήματα του γάμου
- Η διάλυση του γάμου και οι έπιπτώσεις τους στην οίκογένεια.

ε) Κοινωνική δυσπροσαρμογή

Α) Καταστρεπτικές έξεις.

Κάπνισμα, ναρκωτικά, αλκοολισμός,
Αίτια, μορφές, συνέπειες.

Β) Έγκληματικότητα

Αίτια, μορφές, συνέπειες

στ) Έγική άτομα - υγιής κοινωνία.

Ὁ δεύτερος εἰσηγητὴς γιὰ τὸ πρόγραμμα τῆς Οἰκολογίας τοῦ ἀνθρώπου, κ. Ἰ. Σκόρδιλης εἶπε:

Σχετικῶς μὲ τὸ νέο σχέδιο τοῦ ἀναλυτικοῦ προγράμματος τῆς Οἰκονομικῆς ἢ τῆς Οἰκολογίας τοῦ ἀνθρώπου, ὅπως προτείνεται ἀπὸ τὴν ὁμάδα ἐργασίας, ἔχω νὰ σᾶς ἀναφέρω τὰ ἑξῆς:

Ἡ ἐπέκταση τοῦ μαθήματος καὶ στὶς τρεῖς τάξεις τοῦ Γυμνασίου μὲ τὶς προτεινόμενες ἀντίστοιχες ὥρες 2, 2 καὶ 1 εἶναι πολὺ μεγάλη. Σκόπιμο κρίνεται οἱ ὥρες νὰ παραμείνουν 1, 1 καὶ 1. Βεβαίως τὰ πρὸς διδασκαλῶς θέματα εἶναι πολλὰ καὶ ἐνδιαφέροντα, ἔτσι ὅμως ὅπως παρουσιάζεται τὸ πρόγραμμα δὲν θὰ ἀποφύγουμε τὶς ἐπικαλύψεις κεφαλαίων, ποὺ διδάσκονται σὲ ἄλλα μαθήματα, οὔτε τὴ σπατάλη πολυτίμου διδακτικοῦ χρόνου. Ἡ προώθηση ἑνὸς νέου ἀναλυτικοῦ προγράμματος τῆς Οἰκονομικῆς Οἰκονομίας θὰ πρέπει νὰ γίνει σὲ συσχετισμὸ μὲ τοὺς ἑξῆς παράγοντες:

α) Ποιὸς θὰ διδάξει τὸ μάθημα; Ἐχομε νομοθετημένες τὶς ἀνάλογες ὀργανικὲς θέσεις καὶ τὸν ἀνάλογο ἀριθμὸ ἐκπαιδευτικῶν, μὲ τὴν κατάλληλη προετοιμασίαν ὥστε νὰ ἐπανδρώσουν ὅλα τὰ σχολεῖα μας;

β) Ἐὰν προχωρήσει ἕνα τόσο φιλόδοξο πρόγραμμα, πῶς θὰ ἀντιμετωπισθεῖ τὸ θέμα σχολικὸ βιβλίο; Εἶναι σκόπιμο νὰ γίνει νέα διαδικασίαν συγγραφῆς βιβλίου τῶρα ποὺ τελειώνει ἡ προηγούμενη; Θὰ καταφύγουμε πάλι στὰ ἐλεύθερα βοηθήματα; Ὑπάρχουν;

γ) Μήπως πολλὰ κεφάλαια ποὺ προτείνονται στὸ νέο πρόγραμμα καλύπτονται ἀπὸ ἄλλα μαθήματα, ὅπως π.χ. ἀπὸ τὴν Ὑγιεινὴν, Βιολογίαν κλπ.

δ) Μήπως θὰ πρέπει ἀρκετὰ ἀπὸ τὰ θέματα καὶ τὰ κεφάλαια ποὺ προτείνονται νὰ συμπεριληφθοῦν στὶς πολιτιστικὲς δραστηριότητες, ὅπως π.χ. "Τὸ φυσικὸ περιβάλλον τοῦ ἀνθρώπου, τὸ νερὸ, τὸ ἔδαφος, τὰ δάση κλπ;

Ἐντὸς ἀπὸ τὰ ἐρωτήματα αὐτά, ποὺ ἀφοροῦν τὸ γενικότερο μέρος τοῦ προγράμματος καὶ τὸ μάθημα στὸ σύνολο του, προτείνω τὰ ἑξῆς:

1) Νά γίνει δεκτός ό νέος τίτλος τοῦ μαθήματος "Οἰκολογία τοῦ ἀνθρώπου".

2) Νά περιορισθοῦν οἱ γενικές ἐνότητες καί στήν ἔκταση καί στό περιεχόμενό τους, ὥστε νά γίνουν ἀνάλογες μέ τίς προτεινόμενες, 1-1 καί 1, ὥρες καί νά ἀποφευχθοῦν οἱ ἐπικαλύψεις καί οἱ ἄσκοπες ἐπεκτάσεις ὅπως π.χ. συμβαίνει στήν 1 ἐνότητα α) Οἰκογένεια. Ρόλος πατέρα-μητέρας καί στή συνέχεια. Περιγραφή τῶν ρόλων στό σπίτι καί στήν ἐργασία - Σημασία τῶν ρόλων τῶν συζύγων γιά τή φυσική ἀνάπτυξη καί κοινωνική προσαρμογή τῶν παιδιῶν - Σχέσεις γονέων καί παιδιῶν - Ὑποχρεώσεις καί δικαιώματα γονέων καί παιδιῶν - Σχέσεις μέ ἡλικιωμένα ἄτομα - Στοιχεῖα συμπεριφορᾶς νέων πρός μεγαλύτερους. "Ἡ ὅπως συμβαίνει στή Β' τάξη, πού τό κεφάλαιο κατοικία καταλαμβάνει εἴκοσι ὀλόκληρες ὥρες, ἡ ἐνδυμασία 10 καί ἡ διατροφή 22 ὥρες.

3) Νά ἀπαλειφθεῖ ἀπό τό πρόγραμμα τῆς Γ' τάξεως ἡ ἐνότητα γ) "Ἐπιτυχία-Ἀποτυχία", γιατί κατὰ τήν ἄποψή μου παρουσιάζει μεγάλη δυσκολία στήν ἀνάπτυξή της, ὑπάρχει ἔντονο τό ὑποκειμενικό στοιχεῖο, χρειάζεται εἰδικό διδάσκαλο καί μπορεῖ νά δημιουργήσῃ θέματα μεταξύ τῶν μαθητῶν. καί

4) Στό ὑπάρχον κείμενο νά γίνουν οἱ ἐξῆς ἀλλαγές:

α) Τό Α, Β καί Γ ἔτος νά γίνει Α, Β καί Γ τάξη.

Σελ 1β) 'Ο ρόλος πατέρα-μητέρας νά γίνει "Ἡ ὕπαρξη καί ἡ συμβολή τῶν γονέων".

Σελ 2 γ) Μετά τίς λέξεις προβλήματα ἢ ἐπιπτώσεις νά προστεθεῖ ἡ λέξη "τῆς ἀστυφιλίας" καί νά φύγῃ τό "ὅπως".

δ) 'Ο ὅρος Οἰκονομικό πρὶνβάλλον νά ἀλλάξῃ καί νά γίνει "Τά οἰκονομικά τῆς οἰκογένειας καί τῶν μελῶν της".

ε) Μετά τή λέξη πολιτιστικές νά προστεθεῖ καί ἡ λέξη "ἀθλητικές".

Σελ 3 ζ) Στήν ἐνότητα α) 'Ατμόσφαιρα νά ἀλλάξουν μεταξύ τους σειρᾶ "Τά συστατικά της" καί "Ἡ σημασία της στή ζωή μας".

Σελ 7 η) 'Ο ὅρος "καλές διατροφικές συνήθειες" νά ἀλλάξῃ καί νά γίνει "Καλές συνήθειες διατροφῆς".-

Σελ 8 θ) Νά ἀπαλειφθεῖ ἀπό τό (στ) κεφάλαιο ἡ λέξη "Ὑπεύθυνη".

Ὁ Πρόεδρος τοῦ Τμήματος κ. Γ. Παντελίδης παρατήρησε ὅτι πολλά ἀπὸ τὰ περιεχόμενα στοῦ πρόγραμμα γιὰ τὸ μάθημα "Οἰκολογία τοῦ Ἀνθρώπου" ἔχουν σχέση μετὰ τῇ Κοινωνικῇ Ἀγωγῇ καὶ πολλά ἐπίσης δὲν εἶναι δυνατό νὰ τὰ διδάξουν οἱ καθηγήτριες τῆς Οἰκιακῆς Οἰκονομίας. Ἡ ἄποψή μου, εἶπε ὁ κ. Παντελίδης, εἶναι ὅτι ἡ ἐμπλοκὴ τοῦ μαθήματος αὐτοῦ μετὰ ἄλλα μαθήματα θὰ δημιουργήσῃ τεράστιο πρόβλημα ἐπικαλύψεων μαθημάτων καὶ ἄσκοπη καταπόνηση τῶν μαθητῶν στοῦ σχολεῖο.

Ὑστερα ἀπὸ τὴν συζήτηση, πού ἀκολούθησε, κατὰ τὴν ὁποία ἀκουστήκαν καὶ ἄλλες γνώμες τῶν μελῶν τοῦ Τμήματος στὰ παραπάνω παρατηρήσεις τοῦ κ. Παντελίδη, τὸ Τμήμα, ἀποφαίνεται ὁμόφωνα:

Νὰ ἀναβληθεῖ ἡ λήψη ἀποφάσεως, ὥσπου νὰ συζητηθεῖ τὸ θέμα εἰσαγωγῆς στοῦ μαθήματος τῆς Κοινωνικῆς Ἀγωγῆς ἀπὸ τὴν Ὁλομέλεια τοῦ ΚΕΜΕ, καὶ σὲ ἐπόμενη συνεδρίαση τὸ Τμήμα νὰ ἐπανασυζητήσῃ τὸ θέμα αὐτὸ τῆς Οἰκολογίας τοῦ Ἀνθρώπου, ἀφοῦ προσκληθοῦν καὶ ἡ Κυρ. Κασσιμάτη, Εἰδικὴ Ἐπιστῆμων καὶ Ἀρτ. Ἀθανασάκης, καθηγητὴς μετὰ ἀπόσπαση στοῦ ΚΕΜΕ, οἱ ὅποιοι εἶχαν λάβει μέρος στὴ σύνταξη τοῦ σχεδίου ἀναλυτικοῦ προγράμματος τῆς Οἰκολογίας τοῦ Ἀνθρώπου.

Ἐπίσης τὸ Τμήμα ἀνάθεσε στοὺς κ. Γ. Γρατσέα, Ἰ. Σκορδίλη, Κ. Φούσκα καὶ Κ. Κατσιμάνη νὰ ἐξετάσουν ἀπὸ κοινοῦ τὸ θέμα αὐτὸ γιὰ νὰ μὴν ὑπάρχουν ἐπικαλύψεις μετὰ ἄλλα μαθήματα, σὲ συνδυασμὸ καὶ μετὰ τὴν ἀπόφαση, πού θὰ πάρῃ τὸ Ὁλομέλεια τοῦ ΚΕΜΕ, γιὰ τὸ μάθημα τῆς Κοινωνικῆς Ἀγωγῆς.

- 1.- Πέλλης Γεώργιος, ἐπαιτητὴς φιλοσοφίας στοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν
- 2.- Κούλας Θεόδωρος, ἐπαιτητὴς τῆς Βασιλικῆς Σχολῆς, διδάτορας φιλοσοφίας.
- 3.- Ἀργυρίου Σπυρίδων, ἐπαιτητὴ τοῦ Λυκείου Πύργου, διδάτορας φιλοσοφίας.

ΘΕΜΑ 3ο - Συνέχεια συζητήσεως στο θέμα: Πρόταση για τη συγκρότηση
'Ομάδας 'Εργασίας για το βιβλίο "Στοιχεῖα Φιλοσοφίας" Γ'
τῆς Δεξέως Λυκείου.

Στὴν ἀρχὴ ὁ κ. Φ. Βῶρος, εἰσηγητὴς τοῦ θέματος, εἶπε: ὅτι κατὰ
τὸ διδάσθημα πού μεσολάβησε εἶχε συζητήσῃ καὶ μὲ δυὸ πανεπιστημιακοὺς
καθηγητὲς τῆς Φιλοσοφίας τὴν περίπτωσιν ἀνάθεσης τῆς συγγραφῆς Στοιχει-
ων Φιλοσοφίας Γ' Λυκείου. Τὸ Τμήμα ὅμως ὁμόφωνα θύμισε στὸν κ. Βῶρο
ὅτι προσέθηκε στὴν ἀρχικὴ του εἰσήγησιν εἶναι παράτυπη, γιὰτὶ ἡ συζήτηση
εἶχε ἀναβληθεῖ γι' ἄλλο λόγο, ὅχι γιὰτὶ ἡ ἀρχικὴ εἰσήγησιν δὲν ἦταν ἐ-
παρκὴς ἢ τὰ προτεινόμενα πρόσωπα ἀκατάλληλα. Κατὰ συνέπεια, τὸ Τμήμα
ἀποφάνθηκε, συνεχίζεται ἡ συζήτηση μόνον σχετικὰ μὲ τὴν ἀρχικὴ εἰσήγη-
σιν τοῦ Φ. Κ. Βῶρου

Συζητήθηκε ἡ δυνατότητα ἀνάθεσης τῆς συγγραφῆς τοῦ ζητούμενου
βιβλίου σὲ πρόσωπα πού ὑπηρετοῦν καὶ διαμένουν ὅλα σὲ μία πόλιν ('Αθήνα
ἢ Θεσσαλονίκη), ὥστε νὰ εἶναι δυνατὴ ἡ συνεχὴς μεταξὺ τους συνεργασία
καὶ ἀνταλλαγὴ σκέψεων. Θεωρήθηκε ἀναγκαῖο ἡ ὁμάδα συγγραφέων νὰ ἀ-
παρτιστεῖ ἀπὸ 3 ἢ 4 ἄτομα, γιὰτὶ αὐτὸ ἀπαιτεῖ ἡ ἔκτασις τοῦ βιβλίου,
ἡ ποικιλία τῶν κεφαλαίων του καὶ ὁ περιορισμένος χρόνος (5 μῆνες ἀπὸ
σήμερα). Ὁ εἰσηγητὴς τοῦ θέματος πληροφόρησε ἐπίσης ὅτι ὁ Εὐ. Ροῦσσος
γιά λόγους προσωπικοῦς κωλύεται νὰ ἀναλάβῃ συγγραφικὴ ἐργασία τούτῃ
τὴν περίοδο.

"Υστερα ἀπ' αὐτὰ, ὁμόφωνα ἀποφασίστηκαν τὰ ἀκόλουθα:

Νὰ παρακληθεῖ ὁ κ. Πρόεδρος τοῦ ΚΕΜΕ νὰ εἰσηγηθεῖ στὸν κ. 'Υ-
πουργὸ τὴν ἀνάθεσιν συγγραφῆς (σὲ 5 μῆνες) τοῦ βιβλίου "Στοιχεῖα Φι-
λοσοφίας" Γ' Λυκείου στοὺς ἑξῆς:

1.- Πελεγρίνη Θεοδόσιον, ἐντεταλμένο ὑφηγητὴ Φιλοσοφίας στὸ Πα-
νεπιστήμιον 'Αθηνῶν,

2.- Νούλα Βασιλείου, καθηγητὴ τῆς Βαρβακείου Σχολῆς, διδάκτορα
Φιλοσοφίας,

3.- 'Αργύρη Κωνσταντῖνος, καθηγητὴ τοῦ Λυκείου Βύρωνα, διδάκτορα
Φιλοσοφίας,

./.

οἱ ὁποῖοι νᾶ ἐτοιμάσουν ὡς 31-8-1980 τὸ βιβλίον "Στοιχεῖα Φιλοσοφίας"
Γ' Γενικοῦ Λυκείου σύμφωνα μὲ τὸ ἀναλυτικὸ πρόγραμμα (ΦΕΚ 214/1978)
καὶ τίς προδιαγραφές πού περιέχονται στή σχετικὴ προκήρυξη (ΦΕΚ 1065/78)

ΠΡΑΞΗ 15/1980

Σήμερα, 11 Μαρτίου 1980, ημέρα Τρίτη κατ'ώρα 11 πρωινήμ το Τμήμα Μέσης 'Εκπαίδευσεως του Κέντρου 'Εκπαιδευτικών Μελετών κατ'Επιμορφώσεως (ΚΕΜΕ) συνεδρίασε στην αίθουσα της 'Ολομέλειάς του με πρόεδρο τόν κ. Γ. Παντελίδη, Α' 'Αντιπρόεδρο του ΚΕΜΕ.

Στή συνεδρίαση έλαβαν μέρος οί κ. 'Αθαν. Κομίνης, Γ' 'Αντιπρόεδρος του ΚΕΜΕ, 'Ι. 'Αρβανίτης, Φ. Βώρος, Δ. Σακκάς, 'Ηλ. Σπυρόπουλος, Ν. Βαρουχάκης, Γ. Γρατσέας, Σύμβουλοι Β', 'Ι. Σκορδίλης, Ειδικός Σύμβουλος του ΚΕΜΕ, Κ. Φούσκας, Δ. Τομπαζίδης, Κυρ. Κατσιμάνης, Β. Θεοδωρακόπουλος, Α. 'Αδαμόπουλος κατ' Στ. Παπασημακόπουλος, Εισηγητές. Χρέη γραμματέα έκανε ή Φιλολογος Παρασκευή Παπαδημητρίου που υπηρετεί με άποσπαση στο ΚΕΜΕ.

Στή συνεδρίαση προσκλήθηκε κατ' έλαβε μέρος ό κ. Δ. Λιβέρης, Ειδικός έπιστήμονας στο ΚΕΜΕ. 'Ο κ. Ν. Παπαδόπουλος άπουσίαζε λόγω άλλης ύπηρεσιακής άπασχολήσεως.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

- ΘΕΜΑ 1ο - Γνωμοδότηση στο σχέδιο Π.Δ/τος "Περί τροποποιήσεως κατ' συμπληρώσεως διατάξεών τινων, ρυθμιζουσών θέματα τών Σχολείων Μέσης Γενικής 'Εκπαίδευσεως". Εισηγητής κ. Β. Θεοδωρακόπουλος, Εισηγητής.
- ΘΕΜΑ 2ο - Πρόταση έμπορικού οίκου έποπτικών όργάνων Φυσικής κατ' Χημείας GRIFFIN AND GEORGE LTD.
- ΘΕΜΑ 3ο - Παράταση προθεσμίας για την ύποβολή βιβλίων Μαθηματικών του Γυμνασίου.
- ΘΕΜΑ 4ο - 'Αναφορά Λυκείαρχη "ANATOLIA COLLEGE" κ. Κυριακίδη.
- ΘΕΜΑ 5ο - 'Ερώτημα ΓΕΜΕ 'Ηλείας Εύάγγ. Γκολέτσου.
- ΘΕΜΑ 6ο - 'Ανακοινώσεις

'Αφοϋ διαπιστώθηκε άπαρτία κατ' έπικυρώθηκε ή προηγούμενη πράξη, το Τμήμα άρχισε την εξέταση τών θεμάτων της ήμερήσιας διατάξεως.

ΘΕΜΑ 1ο - Γνωμοδότηση στο σχέδιο Π.Δ/τος "Περί τροποποιήσεως καὶ συμπληρώσεως διατάξεων τινων, ρυθμιζουσών θέματα τῶν σχολείων Μέσης Γενικῆς Ἑκπαιδεύσεως".

Ὁ εἰσηγητὴς τοῦ θέματος κ. Β. Θεοδωρακόπουλος παρουσίασε τὸ σχέδιο Π.Δ/τος καὶ ἀνέλυσε στὸ Τμήμα τόσο τὶς διατάξεις ὅσο καὶ τοὺς λόγους ποὺ τὶς ὑπαγορεύουν.

Τὸ Τμήμα συζήτησε διεξοδικά γιὰ καθεμιὰ ἀπὸ τὶς διατάξεις τοῦ σχεδίου καὶ

γνωμοδοτεῖ ὁμόφωνα:

Στὸ ἄρθρο 1

Παρ. 1: Οἱ συντηρήσεις τῶν παρ. 4,5 καὶ 6 τοῦ τροποποιουμένου κειμένου ^{να} οὐκ ἐπιδέχονται ἐξαιρετικά καὶ μόνο γιὰ τὸ φετινὸ σχολικὸ ἔτος, γιὰτὶ συρρικνώνουν ἐπικίνδυνα τὸ πραγματικὸ διδακτικὸ ἔτος, ἐνῶ εἶναι δυνατὸ νὰ γίνουν ἄλλες ρυθμίσεις, ὥστε τὰ μαθήματα νὰ συνεχίζονται εἰδικά στὸ Γυμνάσιο ὡς τὸ τέλος Μαΐου καὶ νὰ ἀρχίζουν 10-15 ἡμέρες νωρίτερα τὸ Σεπτέμβριο.

Παρ. 3: Ἡ φράση "τοῦ αὐτοῦ Π.Δ/τος" νὰ ἀντικατασταθεῖ μὲ τὴ φράση "τοῦ Π.Δ/τος 104/79".

Παρ. 4: Ἡ φράση "τοῦ αὐτοῦ Π.Δ/τος" νὰ ἀντικατασταθεῖ μὲ τὴ φράση "τοῦ Π.Δ/τος 104/79".

Στὸ ἄρθρο 2

Παρ. 1: Ἡ Χημεῖα νὰ εἶναι πρωτεύον μάθημα γιὰ τὸ Β' κύκλο καὶ δευτερεύον γιὰ τὸν Α' κύκλο.

Στὸ ἄρθρο 3

Παρ. 2: Ἡ φράση "τοῦ αὐτοῦ Π.Δ/τος" νὰ ἀντικατασταθεῖ μὲ τὴ φράση "τοῦ Π.Δ/τος 419/78".

Τέλος τὸ Τμήμα παρατηρεῖ ὅτι στὸ ὑπὸ κρίση σχέδιο Π.Δ/τος δὲν

περιλαμβάνεται διάταξη με την οποία να ρυθμίζεται το ζήτημα που ανέκυψε από την προσθήκη (η) περιπτώσεως στο άρθρο 16 του Β.Δ. 490/68 (βλέπε άρθρο 27 παρ. 1 του Π.Δ/τος 339/79). Σύμφωνα με την προσθήκη αυτή μαθητής που ύστερεῖ σ' ένα ή μέχρι και τέσσερα μαθήματα και ο γενικός βαθμός του σ' όλα τα μαθήματα είναι πλήρες δεκατρία (13) προάγεται. Το Τμήμα όμως με την πράξη του 24/1979 είχε γνωμοδοτήσει να ισχύσει μια τέτοια διάταξη με τον όρο ότι ο μαθητής πρέπει να συγκεντρώσει πλήρες δεκατρία (13) στά γραπτώς εξεταζόμενα μαθήματα.

./.

ΘΕΜΑ 2ο - Πρόταση εμπορικού οίκου έποπτικών οργάνων Φυσικής και Χημείας GRIFFIN AND GEORGE LTD.

Ο εισηγητής του θέματος κ. Στ. Παπασημακόπουλος είπε:

Η εταιρεία GRIFFIN AND GEORGE LTD διαθέτει τροχήλατες έξοπλισμένες εργαστηριακές τράπεζες για το μάθημα Φυσικής και Χημείας οι οποίες λύνουν το πρόβλημα έλλείψεως στα σχολεία ειδίκτης αΐθουσας Φυσικής και Χημείας. Γι' αυτό θεωρώ σκόπιμο να δοκιμαστέτ το σύστημα αυτό πειραματικά σε μερικά σχολεία, με βάση το σχετικό πρόγραμμα πειραμάτων που συνέταξα για το σκοπό αυτό, το όποιο και θέτω υπόψη σας.

Τό Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

άποφασίζει όμόφωνα:

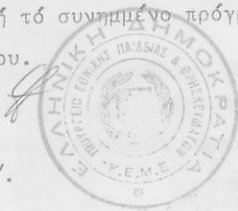
1.- Θεωρεί σκόπιμο να δοκιμαστέτ το σύστημα αυτό πειραματικά σε μερικά σχολεία, έπειδή λύνει το πρόβλημα της έλλείψεως ειδίκτης αΐθουσας Φυσικής και Χημείας.

2.- Άδυνατέτ να κάνει έπιλογή μεταξύ της παραπάνω εταιρείας που έκανε την προσφορά αυτή με παρόμοια προσφορά άλλων εταιρειών που διαθέτουν άνάλογες συσκευές, γιατί δέν υπάρχει προσφορά από άλλη εταιρεία.

3.- Η διοίκηση σε συνεννόηση με την άρμόδια διεύθυνση έποπτικών οργάνων να ένημερωθέτ ώστε να ένεργήσει σχετικά, και

4.- Σε περίπτωση που θα γίνει τελικά δεκτή ή προσφορά της παραπάνω εταιρείας να άποσταλέτ σ' αυτή το συνημμένο πρόγραμμα πειραμάτων του Εισηγητή κ. Στ. Παπασημακόπουλου.

./.

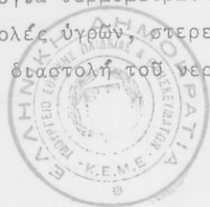

Πρόγραμμα πειραμάτων σχετικών με τις διδακτικές
ένότητες Φυσικής της Β' και Γ' τάξεως Γυμνασίου

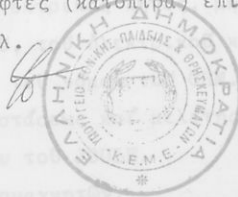
Τάξη Β'

- 1.- Πειράματα σχετικά με την όμαλή εθύγραμμη κίνηση.
- 2.- Πειράματα σχετικά με τη δύναμη και την ελαστική παραμόρφωση, που δημιουργεί, την πλαστική παραμόρφωση και την μέτρηση δυνάμεως.
- 3.- Πειράματα σχετικά με την σύνθεση δυνάμεων (συνισταμένη, ισορροπία).
- 4.- Πειράματα σχετικά με τη ροπή δυνάμεων, σύνθεση δυνάμεων και εύρεση του κέντρου βάρους.
- 5.- Πειράματα σχετικά με την τριβή ολισθήσεως.
- 6.- Πειράματα σχετικά με την ενέργεια (κινητική, δυναμική) και τη διατήρησή της.
- 7.- Πειράματα σχετικά με τα είδη ισορροπίας.
- 8.- Πειράματα σχετικά με την ισορροπία του μοχλού και τον χρυσό κανόνα της μηχανικής (τροχαλίες, βαρούλιο, κεκλιμένο επίπεδο).
- 9.- Πειράματα σχετικά με την υδροστατική πίεση, την αρχή του PASCAL και τα συγκοινωνούντα δοχεία.
- 10.- Πειράματα σχετικά με την αρχή του Αρχιμήδη (άνωση, πλεύση κλπ).
- 11.- Πειράματα σχετικά με την εύρεση της πυκνότητας και του ειδικού βάρους.
- 12.- Πειράματα σχετικά με την ατμοσφαιρική πίεση.
- 13.- Πειράματα σχετικά με την απόδειξη του νόμου των BOYLE-MARIOTTE.
- 14.- Πειράματα σχετικά με την κίνηση των ρευστών (ροή, παροχή).
- 15.- Πειράματα σχετικά με την άντισταση του αέρα.
- 16.- Πειράματα σχετικά με τις μοριακές δυνάμεις (πνιχτής, δύναμεις, επιφανειακή τάση, τριχοειδή φαινόμενα).
- 17.- Πειράματα σχετικά με τη βαθμολογία θερμομέτρων και τα θερμόμετρα.
- 18.- Πειράματα σχετικά με τις διαστολές υγρών, στερεών και αερίων και ειδικό πείραμα για την ανώμαλη διαστολή του νερού.

./.

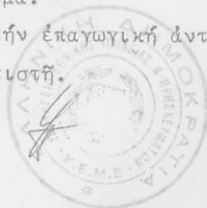

- 19.- Πειράματα σχετικά με τὸ θεμελιώδη νόμο τῆς θερμιδομετρίας (θερμιδόμετρο, εἰδική θερμότητα, θερμαντική ἰκανότητα.
- 20.- Πειράματα σχετικά με τὴν τήξη, τὴν πήξη καὶ τὴν λανθάνουσα θερμότητα τήξεως.
- 21.- Πειράματα σχετικά με τὴν ἀ εξαέρωση τῶν ὑγρῶν (ἐξάτμιση καὶ βρασμός) δηλαδή γιὰ ἀκόρεστους καὶ κορεσμένους αἰμούς καὶ τὴν πρῆσσή τους, γιὰ ταχύτητα ἐξατμίσεως καὶ θερμότητα ἐξαερώσεως, νόμους τοῦ βρασμοῦ, ἀπόσταξη.
- 22.- Πείραμα σχετικὸ μετὶ τὴν ἐξαέρωση τῶν στερεῶν. Ἐξάχνωση στερεοῦ.
- 23.- Πειράματα σχετικά μετὶ τὴν ὑγρασία.
- 24.- Πειράματα σχετικά μετὶ τὴν διάδοση τῆς θερμότητας.
- 25.- Πειράματα σχετικά μετὶ τὴν μετατροπὴ τῆς θερμότητας σὲ ἔργο (ἀτμομηχανή, ἀτμοστρόβιλος).
- 26.- Πειράματα σχετικά μετὶ τὴν ἀνάκλαση καὶ διάθλαση τοῦ φωτός (μετὰ ἐπίπεδες καὶ σφαιρικές ἐπιφάνειες ποὺ ἀνακλοῦν ἢ ποὺ διαχωρίζουν δύο μέσα) δηλαδή μετὰ καθρέφτες (κάτοπτρα) ἐπίπεδους καὶ σφαιρικούς, πρίσματα, φακοὺς κτλ.

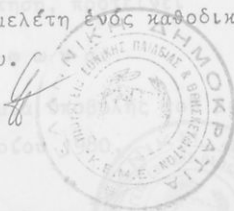

Τάξη Γ°

- 28.- Πειράματα σχετικά με το ηλεκτρικό ρεύμα καὶ τὴν προσφοράς.
- 1.- Πειράματα σχετικά με τὴν ὁμαλὰ μεταβαλλόμενη κίνηση.
 - 2.- Πειράματα σχετικά με τὴν ἐλεύθερη πτώση τῶν σωμάτων.
 - 3.- Πειράματα σχετικά με τὴν ὁμαλὴ κυκλική κίνηση.
 - 4.- Πειράματα σχετικά με τὸ θεμελιώδη νόμο τῆς μηχανικῆς.
 - 5.- Πειράματα σχετικά με τὴν ἀδράνεια τῆς ὕλης.
 - 6.- Πειράματα σχετικά με τὸ νόμο τῆς παγκόσμιας ἑλξης.
 - 7.- Πειράματα σχετικά με τὴ κεντρομόλο δύναμη.
 - 8.- Πειράματα σχετικά με τὴ διατήρηση τῆς ὁρμῆς.
 - 9.- Πειράματα σχετικά με τὴς ταλαντώσεις (συντονισμός, ἐκκενρές κλπ).
 - 10.- Πειράματα σχετικά με τὰ διαμήκη καὶ ἐγκάρσια κύματα γενικὰ.
 - 11.- Πειράματα σχετικά με τὴ διάδοση τοῦ ἤχου, τὰ εἶδη του, τὰ γνω-
ρίσματά του.
 - 12.- Πειράματα σχετικά με χορδές, σωλῆνες, ἀντήχιστα.
 - 13.- Πειράματα σχετικά με τὸ ἠλεκτρικὸ φορτίο καὶ τὴν ἡλεκτρίδη.
 - 14.- Πειράματα σχετικά με τὴς ἠλεκτρικὲς πηγές, μηχανικὸ ἀνάλογο γιὰ
τὴν κατανόηση τοῦ δυναμικοῦ, τοῦ ἠλεκτρικοῦ κυκλώματος.
 - 15.- Πειράματα γιὰ τὴν ὑπόδειξη τοῦ νόμου τοῦ OHM.
 - 16.- Πειράματα μελέτης τῆς ἀντιστάσεως καὶ μελέτης κυκλωμάτων.
 - 17.- Πειράματα μελέτης τοῦ νόμου τοῦ JOULE.
 - 18.- Πειράματα μαγνητῶν, ἠλεκτρομαγνητῶν.
 - 19.- Πειράματα μελέτης μαγνητικοῦ πεδίου μαγνήτη, σωληνοειδοῦς, εὐ-
θύγραμμου ἀγωγοῦ καὶ μαγνητικοῦ πεδίου τῆς Γῆς.
 - 20.- Πειράματα μελέτης τοῦ νόμου τοῦ LAPLACE.
 - 21.- Πειράματα μελέτης ἠλεκτρικοῦ κινητήρα.
 - 22.- Πειράματα ἐπαγωγῆς.
 - 23.- Πειράματα μελέτης ἠλεκτρογεννήτριας.
 - 24.- Πειράματα σχετικά με τὸ ἐναλλασσόμενο ρεῦμα.
 - 25.- Πειράματα σχετικά με τὴν αὐτεπαγωγή καὶ τὴν ἐπαγωγικὴ ἀντίσταση.
 - 26.- Πειράματα σχετικά με τὴ μελέτη μετασχηματιστῆ.

- 28.- Πειράματα σχετικά με το τριφασικό ρεύμα και τις προφυλάξεις που πρέπει να λαμβάνονται για τους κινδύνους του ήλ. ρεύματος.
- 29.- Πειράματα σχετικά με τη δημιουργία ηλεκτρικών ταλαντώσεων.
- 30.- Πειράματα για τη μελέτη λειτουργίας άκουστικού, μικροφώνου, μεγαφώνου.
- 31.- Πειράματα σχετικά με ήμιαγωγούς (άπλης μορφής).
- 32.- Πειράματα σχετικά με τη λειτουργία του φωτοστοιχείου και του θερμοστοιχείου.
- 33.- Πειράματα σχετικά με την ηλεκτρόλυση και τις εφαρμογές της.
- 34.- Πειράματα σχετικά με την μελέτη συσσωρευτών και ηλεκτρικών στοιχείων.
- 35.- Πειράματα σχετικά με την μελέτη της αγωγιμότητας των αερίων.
- 36.- Πειράματα σχετικά με την μελέτη των ακτίνων RÖNTGEN.
- 37.- Πειράματα σχετικά με τη μελέτη ενός καθοδικού σωλήνα και του φωτοηλεκτρικού φαινομένου.

ΘΕΜΑ 3ο - Άνατολίαν Ανωτάτη "ANATOLIA COLLEGE" 'Αθ. Ευρωπαϊκή.

ΘΕΜΑ 3ο - Παράταση προθεσμίας για την υποβολή βιβλίου Μαθηματικών του Γυμνασίου.

Ο Πρόεδρος του Τμήματος κ. Γ. Παντελίδης έπισημαίνει ότι σύμφωνα με την προκήρυξη που δημοσιεύτηκε στο άριθ. 1065/78 ΦΕΚ, τεύχος Β', για τη συγγραφή βιβλίου Μαθηματικών Γυμνασίου ή προθεσμία υποβολής του βιβλίου λήγει στις 4-6-1980 και συνεπώς με τις υπάρχουσες διαδικασίες (κρίσεως κλπ) αποκλείεται η προκήρυξη να αποδώσει βιβλίο για το σχολικό έτος 1980-81. Έπομένως θα μπορούσε να δοθεί μια μικρή παράταση της προθεσμίας, ή οποία θα επέτρεπε στους συγγραφείς να βελτιώσουν την εργασία που πρόκειται να υποβάλουν.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση, προτείνει

ό μ ο φ ω ν α :

να παραταθεί ή παραπάνω προθεσμία υποβολής του βιβλίου "Μαθηματικά Γυμνασίου" ως το τέλος Σεπτεμβρίου 1980.

ΘΕΜΑ 4ο - 'Αναφορά Λυκειάρχη "ANATOLIA COLLEGE" 'Αρ. Κυριακάκη.

Ο κ. Ν. Βαρουχάκης άνακοίνωσε στο Τμήμα τό περιεχόμενο άναφο-
ράς του Λυκειάρχη 'Αρ. Κυριακάκη του 'Αμερικανικού Κολλεγίου " 'Ανα-
τόλια", που μās διαβιβάστηκε με τό έγγραφο άριθμ. Γ/684/26-2-1980
της Δ/σεως 'Εφαρμογής Προγραμμάτων Μ.Ε., με έρωτήματα σχετικά με
τή διδασκαλία των Μαθηματικών στις Β' καί Γ' τάξεις Λυκείου.

Στή συνέχεια ο κ. Ν. Βαρουχάκης είπε ότι στα παραπάνω έρωτήμα-
τα του Λυκειάρχη 'Αρ. Κυριακάκη καθώς καί σε άλλα παρεμφερή που είναι
γενικότερου ενδιαφέροντος, θά δοθεϊ άπάντηση στή συνάντηση με τό 'Ε-
ποπτικό Προσωπικό.

Παρ. Παναθηναϊκού

ΘΕΜΑ 5ο - 'Ερώτημα του ΓΕΜΕ 'Ηλείας Εύαγγ. Γκολέτσου σχετικά με
τή διδασκαλία των Μαθηματικών 'Επιλογής Γ' Λυκείου.

'Ο κ. Ν. Βαρουχάκης ανακοίνωσε στο Τμήμα τό περιεχόμενο του
τηλεγραφήματος του ΓΕΜΕ 'Ηλείας Εύαγγ. Γκολέτσου με έρωτήματα σχε-
τικά με τή διδασκαλία των Μαθηματικών 'Επιλογής Γ' Λυκείου, τό ό-
ποιο διαβιβάστηκε στο ΚΕΜΕ με τό έγγραφο άριθ. Γ/1088/7-3-1980 τής
Δ/νσεως 'Εφαρμογής Προγραμμάτων Μ.Ε., καί είπε ότι στά έρωτήματα
αυτά θά δοθεϊ άπάντηση στή συνάντηση με τό 'Εποπτικό Προσωπικό.

ΘΕΜΑ 6ο - 'Ανακοινώσεις

'Ανακοινώθηκαν στο Τμήμα:

α) 'Εγγραφο άριθμ. 50511/28-2-1980 του ΓΕΜΕ 'Ιω. Μερμήγκη τής
Α' ΓΕΜΕ Πειραιά με παρατηρήσεις πάνω στά μαθήματα έπιλογής Β' καί
Γ' Λυκείου, πού διατυπώθηκαν σε κοινές συσκέψεις από τούς διδάσκοντες
των Α' καί Γ' ΓΕΜΕ Πειραιά.

β) 'Εγγραφο με ήμερομηνία 29-2-1980 του ΓΕΜΕ Μαθ/νων τής Β'
Α.Ε.Π. Μ.Ε. 'Αθηνών Σταμ. Κατσαρλίνου, προς τόν Λυκειάρχη του β'
Λυκείου Δάφνης, σχετικά με τή διδασκαλία Μαθηματικών στήν Α' τάξη
Λυκείου.

Στό σημείο αυτό τερματίστηκε ή συνεδρίαση.

Πρόεδρος

Γ. Παντελίδης

'Η Γραμματέας

Μαριάνθη Χρητίου
Παρ. Παπαδημητρίου

ΠΡΑΞΗ 16/1980

Σήμερα 15 Μαρτίου 1980, ημέρα Σάββατο και ώρα 9.30' πρωινή, το Τμήμα Μέσης 'Εκπαίδευσης του Κέντρου 'Εκπαιδευτικών Μελετών και 'Επιμορφώσεως (ΚΕΜΕ) συνεδρίασε στην αίθουσα 'Ολομέλειάς του (Μεσογείων 396, 'Αγία Παρασκευή) με πρόεδρο τον κ. Γ. Παντελίδη, Α' 'Αντιπρόεδρο του ΚΕΜΕ.

Στή συνεδρίαση έλαβαν μέρος οι κ. 'Αθαν. Κομίνης, 'Ι. 'Αρβανίτης, Φ. Βώρος, Δ. Σακκάς, 'Ηλ. Σπυρόπουλος, Ν. Βαρουχάκης, Γ. Γρατσέας, Ν. Παπαδόπουλος, Σύμβουλοι Β', 'Ι. Σκορδίλης, Ειδικός Σύμβουλος του ΚΕΜΕ, Κ. Φούσκας, Δ. Τομπαΐδης, Β. Θεοδωρακόπουλος, Δ. 'Αδαμόπουλος και Στ. Παπασημακόπουλος, Εισηγητές. Χρήη γραμματέα έκανε ή Φιλολόγος Παρασκευή Παπαδημητρίου που ύπηρετεϊ με άποσπαση στο ΚΕΜΕ.

Προσκληθήκαν και έλαβαν μέρος στη συνεδρίαση και οι Είδικοί 'Επιστήμονες στο ΚΕΜΕ κ.κ. Δ. Λιβέρης, Τρ. Τριανταφύλλου και Εύθ. Γκούμα.

Δέν παραβρέθηκε στη συνεδρίαση ο κ. Κυρ. Κατσιμάνης, Εισηγητής, γιατί είχε άλλη υπηρεσιακή άπασχόληση.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

- ΘΕΜΑ 1ο - Συγκρότηση 'Επιτροπών Κρίσεως ελεύθερων βοηθημάτων.
- ΘΕΜΑ 2ο - 'Απάντηση σε έπιστολή του 'Ελεύθερου Πανεπιστημίου του Βερολίνου (EVALUATION AND EVALUATION RESEARCH). Εισηγητής κ. Βώρος.
- ΘΕΜΑ 3ο - Κρίση του βιβλίου του Θ. Βουλγαράκη "Αυτοί που δάμασαν τη θάλασσα. Εισηγητές οι κ. Δ. Σακκάς και Β. Θεοδωρακόπουλος.
- ΘΕΜΑ 4ο - Κρίση του βιβλίου Π. Βαργά-Κ. Καλογήρου "Επαγγελματικός Προσανατολισμός Οικονομικών και Διοικητικών Κατευθύνσεων". Εισηγητής κ. Ν. Παπαδόπουλος.
- ΘΕΜΑ 5ο - Ταχύρρυθμη έπιμόρφωση του διδακτικού προσωπικού Μ.Ε. Τριπόλεως και Λάρισας.
- ΘΕΜΑ 6ο - 'Ανατύπωση του βιβλίου "Αρχαίοι 'Ελληνες Λυρικοί" Γ' Γυμνασίου Εισηγητής κ. Φ. Βώρος.

'Αφού διαπιστώθηκε άπαρτία και έπικυρώθηκε ή προηγούμενη πράξη, το Τμήμα άρχισε την εξέταση των θεμάτων της ημερήσιας διατάξεως.

ΘΕΜΑ 1ο - Συγκρότηση 'Επιτροπών κρίσεως ελεύθερων βοηθημάτων.

'Ο Πρόεδρος του Τμήματος κ. Γ. Παντελίδης ανακοίνωσε τό περιεχόμενο του έγγραφου Φ.211.25/Γ/1104/8-3-80 της Δ/νσεως 'Εφαρμογής Προγραμμάτων Μ.Ε. για τή συγκρότηση 'Επιτροπών που θά κρίνουν τά ελεύθερα βοηθήματα για τά μαθήματα 'Αγγλικής, Γαλλικής καί Γερμανικής Γλώσσας, Οίκιακής Οίκονομίας καί Τεχνικών.

'Ακολούθησε συζήτηση κατά τήν όποία τά μέλη του Τμήματος διατύπωσαν τή γνώμη τους καί έκαναν διάφορες προτάσεις για τά πρόσωπα που πρέπει νά συγκροτήσουν τίς 'Επιτροπές αυτές.

Τό Τμήμα, άφοϋ έλαβε ύπόψη του:

α) Τό έγγραφο άριθ. Φ.211.25/Γ/1104/8-3-1980 της Δ/νσεως 'Εφαρμογής Προγραμμάτων Μ.Ε.,

β) Τό άρθρο 80, παρ. 3 του Ν.309/76,

γ) Τή σχετική συζήτηση καί τίς προτάσεις των μελών του,

άποφαίνεται όμόφωνα:

Προτείνει, σύμφωνα μέ τό άρθρο 80, παρ. 3 του Ν.309/76, τά παρακάτω πρόσωπα για τή συγκρότηση 'Επιτροπών, οι όποτες θά κρίνουν τά ελεύθερα βοηθήματα που αναφέρονται στα μαθήματα 'Αγγλικής, Γαλλικής καί Γερμανικής Γλώσσας, Οίκιακής Οίκονομίας καί Τεχνικών:

Α. Για τήν 'Αγγλική Γλώσσα

1. Πανταζή "Ολγα, ΓΕΜΕ, ως Πρόεδρο,
2. Τσιτσώνη Σωτήριο, 'Επιμελητή 'Αγγλικού Τμήματος Πανεπ. 'Αθηνών,
3. Ταγλίδη 'Αντώνιο, Καθηγητή Α' Γυμνασίου Ν. Σμύρνης,
4. Παραρά 'Ιφιγένεια, Καθηγήτρια μετεκπαιδευόμενη στη ΣΕΛΜΕ, ως μέλη.

'Αναπληρωματικά μέλη

1. 'Ελευθεριάδη Χαράλαμπο, Καθηγητή μετεκπαιδευόμενο στη ΣΕΛΜΕ,
2. Γιαννουλοπούλου Σοφία, Καθηγήτρια μετεκπαιδευόμενη στη ΣΕΛΜΕ

Β. Για τή Γαλλική Γλώσσα

1. Κολλέα 'Ιωάννα, ΓΕΜΕ, ως Πρόεδρο,
2. Προβατά 'Ελισάβετ, 'Επιμελήτρια του Γαλλικού Τμήματος Παν. 'Αθηνών,

44

3. Τριανταφυλλάκη-Αργέντη Σταματία, Λυκειάρχη Β' Λυκείου 'Αρρ. Πειραιᾶ,
4. Καλιαμπέτσου Πηνελόπη, Καθηγήτρια τῆς 'Ιωνιδείου Προτύπου Σχολῆς, ὡς μέλη.

'Αναπληρωματικά μέλη

1. 'Αγγελοπούλου 'Αριστέα, Καθηγήτρια μετεκπαιδευόμενη στή ΣΕΑΜΕ,
2. Τσακπιγιάδνη 'Ελμασία, Καθηγήτρια μετεκπαιδευόμενη στή ΣΕΑΜΕ.

Γ. Γιά τή Γερμανική Γλώσσα

1. Μπέτσεν Κλάους, Καθηγήτρια τῆς Γερμανικοῦ Τμήματος Πανεπ. 'Αθηνῶν, ὡς Πρόεδρο,
2. Κοτζιᾶ 'Ελισάβετ, Καθηγήτρια Γερμανικῆς (Γερμανικό Τμήμα, 'Ιπποκράτους 20),
3. Τζαντζαρά Ρωμυλία, Καθηγήτρια Σχολῆς 'Αναβρύτων, ὡς μέλη.

Δ. Γιά τήν Οἰκιακή Οἰκονομία

1. 'Αρβανίτη 'Ιωάννη, Σύμβουλο ΚΕΜΕ, ὡς Πρόεδρο,
2. Σταθοπούλου 'Ελένη, Καθηγήτρια Παλλείου Παιδαγ. 'Ακαδημίας,
3. Δικαϊάκου 'Ελένη, Καθηγήτρια τῆς Χαροκοπείου Σχολῆς,
4. Παπαπετρόπουλου Θεοδώρα, Καθηγήτρια Μαρασλείου Παιδ. 'Ακαδημίας, ὡς μέλη.

Ε. Γιά τὰ Τεχνικά

1. Καλδῆ Παναγιώτη, ΓΕΜΕ, ὡς Πρόεδρο,
2. 'Ανούση-'Ηλιά Εἰρήνη, Καθηγήτρια Εὐαγγελικῆς Σχολῆς Νέας Σμύρνης,
3. Γαβριηλίδη Δημήτριο, Καθηγητὴ τῆς 'Ιωνιδείου Σχολῆς,
4. Μουζάκη 'Αναστάσιο τοῦ Πειραματικοῦ Σχολείου τοῦ Πανεπιστημίου 'Αθηνῶν, ὡς μέλη.

Ἡ συζήτηση τοῦ δευτέρου, τρίτου καὶ τέταρτου θέματος ἀναβλήθηκε γιὰ ἐπόμενη συνεδρίαση.

[Handwritten signature]

ΘΕΜΑ 5ο - Ταχύρρυθμη 'Επιμόρφωση του Διδακτικού Προσωπικού Μέσης 'Εκπαιδεύσεως Τριπόλεως και Λάρισας.

Ο Πρόεδρος του Τμήματος κ. Γ. Παντελίδης έθεσε υπόψη των μελών το πρόγραμμα της ταχύρρυθμης 'Επιμορφώσεως του διδακτικού προσωπικού Μ.Ε. στη Τρίπολη και Λάρισα. Το Τμήμα στη συνέχεια, αφού εξέτασε στο σύνολο του το πρόγραμμα αυτό και ιδιαίτερα ως προς τα μαθήματα και τα πρόσωπα που θα τα διδάξουν, π ρ ό τ ε ι ν ε ό μ ό φ ω ν α τά εξής:

1.- Το μάθημα "Προβλήματα 'Εφηβείας" να διδαχθεί στην Τρίπολη από τον κ. Κ. Γρηγοριάδη, ΓΕΜΕ - Διευθυντή Σχολής 'Αναβρύτων, και στη Λάρισα από τον κ. Ν. Παπαδόπουλο, Σύμβουλο Β' του ΚΕΜΕ.

2.- Το μάθημα "Η αξιολόγηση της επίδοσεως των μαθητών" να διδαχθεί από τους 'Επόπτες των 'Εκπ/κών Περιφερειών, στις όποιες γίνονται τα σεμινάρια Τριπόλεως και Λάρισας.

3.- Το μάθημα "Αρχαία 'Ελληνικά στην Α' Λυκείου" να διδαχθεί από τον κ. 'Ι. 'Αρβανίτη, αντί του κ. Σπυρόπουλου.

Το Τμήμα έμμένει σε προηγούμενη πρότασή του να χρησιμοποιηθούν με την ευκαιρία αυτή, της οργανώσεως των σεμιναρίων ταχύρρυθμης επιμορφώσεως, οι εκπαιδευτικοί των έπαρχιών με ύψηλά προσόντα (διδακτορικό, μεταπτυχιακή κλπ.) στις όποιες θα επέκταθεί μελλοντικά ο θεσμός αυτός, για να αξιοποιηθούν οι άνθρωποι αυτοί και να αποτελέσει κίνητρο για την ανύψωση του επιπέδου τους, αλλά και για να διευκολυνθεί με τον τρόπο αυτό ή 'Υπηρεσία, έπειδή θα είναι πολύ δύσκολο να επανδρώνονται τα σεμινάρια αυτά με διδακτικό προσωπικό που θα πρέπει να μετακινείται από μεγάλες αποστάσεις. Προκειμένου μάλιστα για τους Συμβούλους του ΚΕΜΕ η χρησιμοποίηση πολλών μελών του θα δημιουργήσει πρόβλημα λειτουργίας του.

Το Τμήμα έμμένει επίσης στο πρόγραμμά του και στη μη έλάττωση των ώρων διδασκαλίας των ειδικών μαθημάτων έναντι των γενικών, γιατί επιτακτική είναι η ανάγκη της επιμορφώσεως των καθηγητών μας στα είδικά προβλήματα που τους απασχολούν.

ΠΡΑΞΗ 17/1980

Σήμερα 1 'Απριλίου 1980, ημέρα Τρίτη καί ώρα 11 πρωΐνῃ, τό Τμήμα Μέσης 'Εκπαιδεύσεως τοῦ Κέντρου 'Εκπαιδευτικῶν Μελετῶν καί 'Επιμορφώσεως (ΚΕΜΕ) συνεδρίασε στήν αἴθουσα τῆς 'Ολομέλειάς του (Μεσογείων 396- 'Αγία Παρασκευή) μέ πρόεδρο τόν κ. Γ. Παντελίδη, Α' 'Αντιπρόεδρο τοῦ ΚΕΜΕ.

Στή συνεδρίαση ἔλαβαν μέρος οἱ κ.κ. 'Αθαν. Κομίνης, Γ' 'Αντι- πρόεδρος τοῦ ΚΕΜΕ, 'Ι. 'Αρβανίτης, Φ. Βῶρος, Δ. Σακιδῆς, 'Ηλ. Σπυρο- πoulos, Ν. Βαρουχάκης, Γ. Γρατσῆας, Ν. Παπαδόπουλος, Σύμβουλοι Β', 'Ι. Σκορδίλης, Εἰδικός Σύμβουλος τοῦ ΚΕΜΕ, Κ. Φούσκας, Δ. Τομπαΐδης, Κ. Κατσιμάνης, Β. Θεοδωρακόπουλος, Α. 'Αδαμόπουλος καί Στ. Παπαση- μακόπουλος, Εἰσηγητές. Χρέη γραμματέα ἔκανε ἡ Φιλολογος Παρασκευή Παπαδημητρίου πού ὑπηρετεῖ μέ ἀπόσπαση στό ΚΕΜΕ.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

- ΘΕΜΑ 1ο - 'Ερώτημα γιά τίς ἐξετάσεις στά Μαθηματικά τοῦ καθηγητῆ Μαθηματικῶν 'Ανστ. Κουμπλή. Εἰσηγητής κ. Ν. Βαρουχάκης.
- ΘΕΜΑ 2ο - 'Εγκριση πράξεως 'Επιτροπῆς κρίσεως διδακτικοῦ βιβλίου "Καλλιτεχνικά Γυμνασίου" (τεῦχη Α' καί Β'). Εἰσηγητής κ. Α. 'Αδαμόπουλος.
- ΘΕΜΑ 3ο - 'Απάντηση σέ ἐπιστολή τοῦ 'Ελεύθερου Πανεπιστημίου τοῦ Βερολίνου (EVALUATION AND EVALUATION RESEARCH). Εἰση- γητής κ. Φ. Βῶρος.

'Αφοῦ διαπιστώθηκε ἀπαρτία καί ἐπικυρώθηκε ἡ προηγούμενη πράξη, ὁ Πρόεδρος κ. Παντελίδης, ἐνημέρωσε τό Τμήμα σχετικά μέ τό 'Ελληνο- βαυαρικό συνέδριο πού ἔγινε στήν Πεντέλη.

Στή συνέχεια τό Τμήμα ἀρχισε τήν ἐξέταση τῶν θεμάτων τῆς ἡμερή- σιας διατάξεως.

ΘΕΜΑ 1ο - 'Ερώτημα γιά τίς εξετάσεις στα Μαθηματικά τοῦ καθηγητῆ
Μαθηματικῶν 'Αναστ. Κουμπλή.

'Ο εἰσηγητής τοῦ θέματος κ. Ν. Βαρουχάκης εἶπε τά ἑξῆς:

'Η Διεύθυνση 'Εφαρμογῆς Προγραμμάτων Μ.Ε. μέ τό ἔγγραφο της
ἀριθ. Γ/1365/18-3-1980 μᾶς διαβίβασε ἐρώτημα τοῦ καθηγητῆ Μαθηματικῶν
τοῦ 40ου Γυμνασίου 'Αθηνῶν 'Αναστ. Κουμπλή "ἐάν κατά τή λύση ἀσκήσεως
ἡ προβλήματος ἐπιτρέπεται ἡ χρησιμοποίηση, χωρίς ἀπόδειξη, προτάσεων
πού ἀναφέρονται στά νέα διδακτικά βιβλία κάτω ἀπό τό χαρακτηριστικό
τίτλο: ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ ΚΑΙ ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ".

'Η ἀπάντηση στο ἐρώτημα αὐτό, εἶπε ὁ κ. Βαρουχάκης, εἶναι ἀρνη-
τική, σύμφωνα μέ τίς τελευταῖες ἔγγραφες "ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΕΣ ΔΙΕΥΚΡΙ-
ΝΙΣΕΙΣ", πού διαβιβάστηκαν μέσω τοῦ 'Εποπτικοῦ Προσωπικοῦ. Οἱ μόνες
ἐφαρμογές ἡ παραδείγματα πού μποροῦν νά χρησιμοποιοῦνται ὡς προτάσεις
γιά τή λύση ἀσκήσεων εἶναι ἐκεῖνες πού ἡ διδασκαλία τους ρητά ἐπιβάλ-
λεται ἀπό τίς ὁδηγίες.

Τό Τμήμα, ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη του:

α) Τό ἔγγραφο ἀριθ. Γ/1365/18-3-1980 τῆς Διευθύνσεως 'Εφαρμο-
γῆς Προγραμμάτων Μ.Ε.,

β) Τήν αἵτηση καί τό ἐρώτημα τοῦ καθηγητῆ 'Αναστ. Κουμπλή, καί

γ) Τήν εἰσήγηση καί τή σχετική συζήτηση,

ἀποφαίνεται ὁμόφωνα:

'Αποδέχεται τήν παραπάνω εἰσήγηση, ὅπως ἔχει.

ΘΕΜΑ 3ο - "Εγκριση πράξεως 'Επιτροπής κρίσεως διδακτικού βιβλίου
"Καλλιτεχνικά Γυμνασίου" (τεύχη Α' καί Β')

Ο εισηγητής του θέματος κ. Α. 'Αδαμόπουλος είπε τά εξής:

Η Διεύθυνση 'Εφαρμογής Προγραμμάτων Μ.Ε., Τμήμα διδακτικών βιβλίων με τὸ ἔγγραφὸ της ἀριθ. Φ.211.17/51/Γ/962/3-3-1980 μᾶς διαβί-
βασε τὸ ἀπὸ 20-2-1980 πρακτικὸ τῆς 'Επιτροπῆς κρίσεως τῶν διδακτι-
κῶν βιβλίων: "Καλλιτεχνικά Γυμνασίου". Ἡ 'Επιτροπὴ αὐτὴ συγκροτή-
θηκε μετὰ τὴν ἀπόφαση Φ.211.13/10/Γ/562/8-2-1980 τοῦ κ. 'Υπουργοῦ Παι-
δείας καὶ τὴν ἀποτελοῦσαν: ὁ κ. Καλὸς Παν., Γεν. 'Επιθεωρητῆς, εἰ-
δικότητος Καλλιτεχνικῶν, ὡς Πρόεδρος, καὶ οἱ κ.κ. Κορνάρκης Κων/νος,
καθηγητῆς Γυμνασίου 'Αναβρύτων, Γαβριηλίδης Δημ., καθηγητῆς 'Ιωνι-
δεῖου Προτύπου Σχοδῆς, Μήτσου Κων., καθηγητῆς τῆς Βαρβακεῖου Προτύ-
που Σχολῆς καὶ Μουζάκης 'Αναστ., καθηγητῆς τοῦ Πειραματικοῦ Σχολείου
Πανεπιστημίου 'Αθηνῶν, ὡς μέλη.

'Επειδὴ τὸ μοναδικὸ βιβλίο τῆς Ρ. Κανέλλη-Κανάκη, ποὺ ὑποβλήθηκε
γιά κρίση, δὲν πληρεῖ τοὺς τυπικοὺς ὅρους, ποὺ προβλέπονται ἀπὸ τὴν
προκήρυξη, εἰσηγοῦμαι νὰ γίνῃ δεκτὴ ἡ ἀπόφαση τῆς 'Επιτροπῆς σύμφω-
να μετὰ τὴν ὁποῖα τὸ βιβλίο αὐτὸ δὲν μπορεῖ νὰ τεθεῖ ὑπὸ οὐσιαστικὴ
κρίση.

Τὸ Τμήμα, ὕστερα ἀπὸ συζήτηση,

ἀποφαίνεται ὁμόφωνα:

'Αποδέχεται τὴν εἰσήγηση τοῦ κ. Α. 'Αδαμόπουλου ὅπως ἔχει.

./.

ΘΕΜΑ 3ο - 'Απάντηση σέ έπιστολή του 'Ελεύθερου Πανεπιστημίου του Βερολίνου (EVALUATION AND EVALUATION RESEARCH).

'Ο εισηγητής του θέματος κ. Φ. Βώρος έθεσε υπόψη των μελών του Τμήματος την εισηγησή του, ή όποια έχει ως έξης:

1.- ΜΕ τό έγγραφο 10/1/3/9-1-1980 ΔΔΕΕ του ΥΠΕΠΘ (πρωτ. ΚΕΜΕ 132/16-1-1980) διαβιβάζεται στο ΚΕΜΕ έπιστολή του FREI UNIVERSITÄT Βερολίνου καί συνημμένο έρωτηματολόγιο μέ θέμα: EVALUATION AND EVALUATION RESEARCH, προκειμένου νά δώσουμε σχετικές πληροφορίες.

Σκοπός των αρμοδίων του FREI UNIVERSITÄT, όπως διευκρινίζεται στην έπιστολή τους, είναι νά συντάξουν μία διεθνή έπισκόπηση γιά την κατάσταση όπου βρίσκεται σήμερα ή προσπάθεια γιά EVALUATION AND EVALUATION RESEARCH.

2.- 'Ο κ. Παλαιοκρασσός Στ., Β' 'Αντιπρόεδρος, μέ πληροφόρηση ότι τό ίδιο έγγραφο νωρίτερα είχε έπιδοθεί σέ κείνον' καί άφού τό μελέτησε έκρινε χρήσιμη μία προφορική συνεννόηση μέ τόν κ. Γενικό Γραμματέα του ΥΠΕΠΘ, τόν όποιο πληροφόρησε ότι άδυνατοϋμε νά συμπληρώσουμε τό έρωτηματολόγιο, άφού δέν έχουν προωθηθεί σχετικές έρευνες στή χώρα μας.

3.- 'Επειδή αποδέχομαι καί γιά τόν τομέα της Μέσης Γενικής 'Εκπαίδευσης την αίτιολογία πού περιέχεται στην παραπάνω παράγραφο (άφού δέν έχουμε δημοσιευμένες έρευνες), προτείνω νά μήν άπαντήσουμε στο έρωτηματολόγιο του FREI UNIVERSITÄT, γιά τό όποιο μίλησα στην παράγραφο 1. Προτιμότερη ή σιγή (άλλωστε έχουν παρέλθει καί οί προθεσμίες μέ τό νά έχει παρέλθει σέ μās τό έγγραφο άρχές του 1980, ένώ ζητεΐται άπάντηση πριν από τή λήξη του 1979).

Τό Τμήμα συζήτησε τό θέμα, διαπίστωσε ότι έρευνες στον τομέα EVALUATION έχουν γίνει ύποτυπώδεις ή είναι άδημοσίευτες (ό κ. Πρόεδρος μνημόνευσε την έρευνα Καζαμία-Ψαχαρόπουλου).

καὶ ὁμόφωνα ἀποφαινεται

νὰ μὴ σταλεῖ συμπληρωμένο τὸ Ἑρωτηματολόγιο τοῦ FREE UNIVERSITAT
Βερολίνου μὲ θέμα: EVALUATION AND EVALUATION RESEARCH IN GREECE.

Στὸ σημεῖο αὐτὸ τελείωσε ἡ συνεδρίαση.

Ἡ Γραμματέας

Παπαδημητρίου

Παρ. Παπαδημητρίου

ΠΡΑΞΗ 18/1980

Σήμερα 17 'Απριλίου 1980, ημέρα Πέμπτη καί ώρα 9 πρωινή, τό Τμήμα Μέσης 'Εκπαιδεύσεως τοῦ Κέντρου 'Εκπαιδευτικῶν Μελετῶν καί 'Επιμορφώσεως (ΚΕΜΕ) συνεδρίασε στήν αἴθουσα συνεδριάσεων τῆς 'Ολομέλειάς του (Μεσογείων 396, 'Αγία Παρασκευή 'Αττικῆς) μέ πρόεδρο τόν κ. Γ. Παντελίδη, Ἀ' Ἀντιπρόεδρο τοῦ ΚΕΜΕ.

Στή συνεδρίαση ἔλαβαν μέρος οἱ κ.κ. 'Αθαν. Κομίνης, Γ. 'Αντιπρόεδρος τοῦ ΚΕΜΕ, 'Ι. 'Αρβανίτης, Φ. Βῶρος, Δ. Σακκάς, 'Ηλ. Σπυρόπουλος, Ν. Βαρουχάκης, Γ. Γρατσέας, Ν. Παπαδόπουλος, Σύμβουλοι Β', 'Ι. Σκορδύλης, Εἰδικός Σύμβουλος τοῦ ΚΕΜΕ, Κ. Φούσκας, Δ. Τομπαζίδης, Κυρ. Κατσιμάνης, Β. Θεοδωρακόπουλος καί Στ. Παπασημακόπουλος, Εἰσηγητές. Χρήη γραμματεᾶ ἔκανε ἡ Φιλόλογος Παρασκευή Παπαδημητρίου πού ὑπηρετεῖ μέ ἀπόσπαση στό ΚΕΜΕ.

Προσκληθήκαν καί ἔλαβαν μέρος στή συνεδρίαση καί οἱ κ.κ. Δ. Λιβέρης, Τρ. Τριανταφύλλου καί Εὐθ. Γκούμα, Εἰδικοί 'Επιστήμονες τοῦ ΚΕΜΕ.

Δέν παραβρέθηκε στή συνεδρίαση ὁ κ. Λ. 'Αδαμόπουλος, ἰδιωτῆς ἄλλης ὑπηρεσιακῆς ἀπασχολήσεώς του.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

- ΘΕΜΑ 1ο - Τελικέες μεταβολές στά σχέδια ἀναλυτικῶν προγραμμάτων τῆς Β' τάξεως 'Ημερήσιου Γενικοῦ Λυκείου, τῆς Β' καί Γ' τάξεως τοῦ 'Εσπερινοῦ Λυκείου καί τῆς Β' τάξεως τοῦ Κλασικοῦ Λυκείου μετά τίς γενόμενες παρατηρήσεις σ' αὐτά ἀπό τό ἐποπτικό προσωπικό τῶν σχολείων Μέσης 'Εκπαιδεύσεως.
- ΘΕΜΑ 2ο - 'Εγκριση γιά τή δωρεάν διάθεση διδακτικῶν βιβλίων στούς σπουδαστές τῆς ΕΛΣΑ. Εἰσηγητής κ. 'Ι. Σκορδύλης.
- ΘΕΜΑ 3ο - 'Ανατύπωση τοῦ βιβλίου "Στοιχεῖα Φιλοσοφίας" Γ' Λυκείου. Εἰσηγητής κ. Φ. Βῶρος.
- ΘΕΜΑ 4ο - 'Εγκριση πράξεως 'Επιτροπῆς κρίσεως διδακτικοῦ βιβλίου "Γεωγραφία Β' Γυμνασίου" Δ. Παπάνη. Εἰσηγητής κ. Παπασημακόπουλος.
- ΘΕΜΑ 5ο - Συμπλήρωση στό ὄρθο τοῦ ἀναλυτικοῦ προγράμματος Κοσμογραφίας.

'Αφοῦ διαπιστώθηκε ἀπαρτία καί ἐπικυρώθηκε ἡ προηγούμενη πράξη, τό Τμήμα ἔρχισε τήν ἐξέταση τῶν θεμάτων τῆς ἡμερήσιας διατάξεως.

ΘΕΜΑ 1ο - Τελικές μεταβολές στα σχέδια αναλυτικών προ-
γράμμάτων της Β' και Γ' τάξεως του Ημερησίου Γενικού Λυκείου, της Β' και Γ'
τάξεως του Εσπερινού Λυκείου και της Β' τάξεως του Κλα-
σικού Λυκείου μετά τις γενόμενες παρατηρήσεις σ' αυτά από
τὸ ἐποπτικὸ προσωπικὸ τῶν σχολείων Μέσης Ἐκπαιδεύσεως.

Τὸ Τμήμα Μέσης Ἐκπαιδεύσεως τοῦ ΚΕΜΕ, ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη του: α) τὴν παρ. 3 τοῦ ἄρθρου 2 τοῦ Νόμου 186/1975 καὶ τὸ ἄρθρο 31 τοῦ Ν. 309/76 β) τὶς παρατηρήσεις ποὺ ἔγιναν καὶ τὶς προτάσεις ποὺ διατυπώθηκαν ἀπὸ τὸ Ἐποπτικὸ Προσωπικὸ τῶν σχολείων τῆς Μέσης Ἐκπαιδεύσεως στὰ σχέδια ἀ-
ναλυτικῶν προγραμμάτων τῆς Β' τάξεως ^{της} Ἡμερησίου Λυκείου Γενικῆς Κατευ-
θύνσεως, τῆς Β' καὶ Γ' τάξεως ^{της} Εσπερινοῦ Λυκείου καὶ τῆς Β' τάξεως τοῦ
Κλασικοῦ Λυκείου, τὰ ὅποια τὸ Τμήμα κατάρτισε μὲ τὶς πράξεις του 33,
35, 36, 40, 44, 45, 46, 47, 53 καὶ 59 τοῦ 1979 καὶ ἡ Διοίκηση τοῦ Ὑ-
πουργείου Παιδείας τὰ ἀπέστειλε στὸ Ἐποπτικὸ Προσωπικὸ τῶν σχολείων
Μέσης Ἐκπαιδεύσεως γιὰ νὰ σημειώσῃ τὶς παρατηρήσεις του σ' αὐτὰ καὶ
νὰ διατυπώσῃ προτάσεις γιὰ τὴ βελτίωσή του· καὶ γ) τὶς εἰσηγήσεις,
τὶς ὁποῖες κατέθεσαν, τῶν: α) κ. Γ. Γρατσέα καὶ Κ. Φούσκα γιὰ τὸ
μᾶθημα τῶν ὁρθησκευτικῶν, β) τῶν φιλολόγων τοῦ Τμήματος κ. Ἰ. Ἀρβα-
νίτη, Δ. Σακκά, Ἡλ. Σπυροπούλου, Φ. Βώρου, Δ. Τομπαζόδη, Κυρ. Κατσιμάνη
καὶ Β. Θεοδωρακοπούλου γιὰ τὰ μαθήματα Νεοελληνικῆ Γλῶσσα καὶ Γραμμα-
τεῖα, Ἀρχαῖα Ἑλληνικῆ Γλῶσσα καὶ Γραμματεῖα, Λατινικὰ καὶ Ἱστορία,
γ) τοῦ κ. Ν. Παπαδόπουλου γιὰ τὰ μαθήματα τῆς Ψυχολογίας καὶ τῆς Γερ-
μανικῆς Γλῶσσας, δ) τοῦ κ. Ν. Βαρουχάκη γιὰ τὸ μᾶθημα τῶν Μαθηματικῶν,
ε) τοῦ κ. Στ. Παπασημακοπούλου γιὰ τὰ μαθήματα: Φυσικῆ, Χημεία, Οἰ-
κονομικῆ Γεωγραφία, Ἀνθρωπολογία-Υγιεινὴ, στ) τοῦ κ. Ἰ. Σκορδίλη
γιὰ τὸ μᾶθημα τῆς Φυσικῆς Ἀγωγῆς, καθὼς καὶ σημείωμα ποὺ κατέθεσαν
οἱ Εἰδικοὶ ἐπιστήμονες στὸ ΚΕΜΕ Τρ. Τριανταφυλλοῦ γιὰ τὸ μᾶθημα τῶν
Ἀγγλικῶν καὶ Εὐθ. Γιούμα γιὰ τὸ μᾶθημα τῶν Γαλλικῶν

ἀ π ο φ α ῖ ν ε τ α ι :

./.

Επιφέρει τις ακόλουθες μεταβολές στα σχέδια των αναλυτικών προγραμμάτων της Β' τάξεως του Ημερησίου Λυκείου Γενικής Κατεύθυνσεως, της Β' και Γ' τάξεως του Εσπερινού Λυκείου και στη Β' τάξη του Κλασικού Λυκείου.

Α. ΑΝΑΛΥΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ Β' ΤΑΞΕΩΣ ΤΟΥ ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ ΓΕΝΙΚΗΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΩΣ

1.- Θρησκευτικά

α) Στη δομή της ύλης του Α.Π.

- Τα κείμενα στο Γ' μέρος να τοποθετηθούν κατά χρονολογική σειρά,

- Στη δ.έ. 20 ή παρ. γ' να γίνει α'.

β) Στην προσθαφαίρεση ύλης

- Να προστεθεί χωριστή δ.έ. στο β' μέρος για τις ιδιότητες του Θεού,

- Να ενισχυθεί ή δ.έ. για το Χιλιασμό,

- Να απαλειφθεί ή παρ. για το Σιωνισμό,

- Στη δ.έ. 23 να γίνει λόγος και για την Πρόνοια του Θεού,

- Να αφαιρεθεί ή δ.έ. 36,

- Να προστεθεί και άλλο ύλικό στις δ.έ. 8 και 9.

2.- Νεοελληνική Γλώσσα και Γραμματεία

Στη σελ. 8, στο τέλος της σειράς 14 μετά τη λέξη Βαλαωρίτης προστίθεται: Μαβίλης. Στην ίδια σελίδα, σειρά 17, μετά το Βάρναλης, προστίθεται: Καρυωτάκης.

Στη σελ. 9 ή σειρά 14 αντικαθίσταται ως εξής: Οι εκθέσεις στην τάξη αυτή είναι μόνο γραπτές. Τα "θά" που ακολουθούν διαγράφονται.

Στη σελ. 10 στη σειρά 7 και μετά τη φράση: Κατά την εργασία αυτή θα προστεθεί: θα αναφέρονται τα θετικά στοιχεία και γενικά τα προτερήματα των καλών εκθέσεων.

3.- Ἀρχαία Ἑλληνικὴ Γλῶσσα καὶ Γραμματεία

Τὸ πρόγραμμα μετὰ τῆ σειρᾶ 10 τῆς σελ. 11 διαμορφώνεται ὡς ἑξῆς:

1.- Ρητορικὰ Κείμενα: Λυσία Ὑπὲρ τοῦ Ἀδυνάτου-Δημοσθένης Περὶ τοῦ στεφάνου παρ. 168-179 καὶ 188-198, ὥρες 6 ἀπὸ τὴν ἀρχὴ τοῦ διδακτικοῦ ἔτους ὡς τὶς 15 Ὀκτωβρίου καὶ ὥρες 3 ἀπὸ 16 Ὀκτωβρίου ὡς τὸ τέλος Νοεμβρίου (διδασκτικὲς ἐνότητες 35).

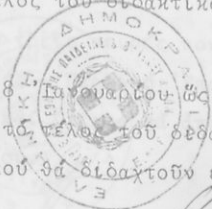
Ὑστερα ἀπὸ πολὺ σύντομη ἐπανάληψη τῶν σχετικῶν μὲ τὴ γένεση καὶ τὴν ἀνάπτυξη τῆς ρητορικῆς στὴν ἀρχαία Ἑλλάδα καθὼς καὶ μὲ τὸ βίον καὶ τὸ ἔργο τοῦ Λυσία, θὰ γίνῃ ἐρμηνεία (γλωσσικὴ, πραγματολογικὴ, νοηματικὴ, λογικὴ καὶ αἰσθητικὴ ἐπεξεργασία) τοῦ λόγου τοῦ Λυσία Ὑπὲρ τοῦ Ἀδυνάτου. Μετὰ τὴν ὁλοκλήρωση τῆς ἐρμηνείας αὐτοῦ τοῦ λόγου καὶ τῆ συνολικῆ του ἐκτίμηση, ἀφοῦ γίνῃ ὑπόμνηση τοῦ βίου καὶ τοῦ ἔργου τοῦ Δημοσθένης καὶ πολὺ σύντομη παρουσίαση τῆς ὑποθέσεως καὶ τοῦ ἱστορικοῦ πλαισίου τοῦ λόγου τοῦ ρήτορα Περὶ τοῦ στεφάνου, θὰ ἐρμηνευτοῦν ἀπὸ τὸ λόγον αὐτὸ οἱ παράγραφοι 168-179 καὶ 188-198. Στὸ τέλος ἀπὸ τὰ στοιχεῖα ποὺ περιέχουν οἱ ἀνωτέρω παράγραφοι θὰ ἐκτιμηθεῖ ὁ Δημοσθένης ὡς ρήτορας καὶ ὡς ὑπέρμαχος τῆς ἐλευθερίας καὶ τῆς δημοκρατίας.

Τὰ ὑπόλοιπα κείμενα τοῦ προγράμματος παραμένουν ὅπως ἔχουν. Ἐπιφέρονται μόνον οἱ ἀκόλουθες μεταβολές στὸ χρόνον διδασκαλίας τους καθὼς καὶ στὴν ἔκταση τῶν στίχων ¹²⁴Ἰλιάδας ποὺ θὰ διδαχτοῦν.

2.- Θουκυδίδης Ἱστορία (Ἐκλογές), ὥρες 3 ἀπὸ 16 Ὀκτωβρίου ὡς τὸ τέλος Νοεμβρίου καὶ ὥρες 6 κατὰ τὸ Δεκέμβριο (διδασκτικὲς ἐνότητες 35).

3.- Σοφοκλῆς Φιλοκτήτης, ὥρες 3 ἀπὸ 8 Ἰανουαρίου ὡς τὶς 15 Φεβρουαρίου καὶ ὥρες 4 ἀπὸ 16 Φεβρουαρίου ὡς τὸ τέλος τοῦ διδακτικοῦ ἔτους (διδασκτικὲς ἐνότητες 55).

4.- Ὅμηρου Ἰλιάδα (Ἐκλογές), ὥρες 3 ἀπὸ 8 Ἰανουαρίου ὡς τὶς 15 Φεβρουαρίου καὶ ὥρες 2 ἀπὸ 16 Φεβρουαρίου ὡς τὸ τέλος τοῦ διδακτικοῦ ἔτους (διδασκτικὲς ἐνότητες 35). Οἱ στίχοι ποὺ θὰ διδαχτοῦν εἶναι:

Ραφωδία Α στίχοι 1-7, ραφωδία Ζ στίχοι 237-529 καί ραφωδία Ω στίχοι 468-804.

Μειοψηφούν α) ό κ. 'Ι. 'Αρβανίτης ώς πρός τά χωρία πού θά διδασχθούν άπό τό Φιλοκτήτη τοϋ Σοφοκλέους (άφαιρεί τά χωρία 317-342 καί 730-826 καί προσθέτει τά χωρία 453-541 καί 1408-1451) καί ό κ. 'Ηλ. Σπυρόπουλος ό όποϊος ύποστήριξε νά μή διδασχθεΐ τραγωδία στη Β' Λυκείου γιά νά διδασχθεΐ ό Περί τοϋ στεφάνου λόγος τοϋ Δημοσθένη καί νά ύπάρχει χρόνος νά διδασχθούν — τά άλλα κείμενα άργότερα.

Σημείωση

Μέχρι νά εξασφαλιστούν κατάλληλα διδανκτικά βιβλία διά τή διδασκαλία τών κειμένων πού προβλέπονται στό νέο αναλυτικό πρόγραμμα (Θουκυδίδη 'Ιστορία, Σοφοκλή Φιλοκτήτης κτλ.), θά ισχύσει τό αναλυτικό πρόγραμμα πού τό Τμήμα κατάρτισε μέ τήν πράξη του 83/79, τό όποϊο εΐναι τό ακόλουθο:

21 Σεπτ.-15 Νοεμβ.	16 Νοεμβ.-23 Δεκ.	8 'Ιαν. ώς τό τέλος διδ. έτους
'Αρχαΐα 'Ελληνικά	Θουκυδίδη <i>Τραγῳδία</i> ,	Σοφοκλή 'Αντιγόνη, ώρες 3
Α' Λυκείου, ώρες 3	ώρες 6	καί άπό 1 'Απριλίου ώρες 4
Λυσία 'Υπέρ τοϋ 'Αδυνάτου,		'Ομήρου 'Ιλιάδα ώρες 3 καί
ώρες 3		άπό 1 'Απριλίου ώρες 2

4.- Λατινικά

Στή σελ. 15, σειρά 13, μετά τή φράση: άπλών Λατινικών κειμένων νά προστεθεΐ: αὐτοόχεδιων ἢ αὐθεντικῶν.

5.- 'Ιστορία

Στή σελ. 18 θά διαγραφούν τό κεφ. 18 καί οἱ τρεῖς σειρές πού ακολουθοῦν καί θά γραφεΐ: 'Ο Εὐρωπαϊκός διαφωτισμός - Γαλλική 'Επανάσταση καί ό 'Ελληνισμός άπό τήν άλωση τῆς Πόλης καί ἔπειτα θά αποτελέσουν τά πρῶτα κεφάλαια τῆς ιστορίας τῆς Γ' Λυκείου.

6.- Ψυχολογία

Νά αναφερθῇ συγκεκριμένα τὸ κεφάλαιο "φαντασία" σέ συνάρτηση μὲ τὴ "δημιουργικὴ νόηση", νά γραφεῖ πρὶν ἀπὸ τοὺς "συνειρμούς" ὁ ὅρος "παραστάσεις" καὶ νά διαχωριστῇ ἀπὸ ἄποψη διατυπώσεως τὸ ὑπ' ἀριθ. Β. τοῦ Β μέρους 6 ὡς ἑξῆς: "Ἡ προβληματικὴ προσωπικότητα. Συμπλέγματα κατωτερότητας, ἀνασφάλειας. Ἡ παθολογικὴ προσωπικότητα. Νευρώσεις, ψυχώσεις".

7.- Μαθηματικά

Τὸ ἀναλυτικὸ πρόγραμμα τῶν Μαθηματικῶν εἶναι τὸ ἀκόλουθο:

Ι.- ΥΛΗ ΚΟΡΜΟΥ

α) ΑΛΓΕΒΡΑ - ὥρες 2

1.- Πολυωνυμικὲς ἐξισώσεις καὶ ἀνισώσεις

"Ἐννοια πολυωνυμικῆς ἐξισώσεως καὶ ἀνισώσεως. Ἡ λύση τῆς ἐξισώσεως $\alpha x^2 + \beta x + \gamma = 0$ στὸ $\mathbb{R}$. Τὸ ἄθροισμα καὶ τὸ γινόμενο τῶν ριζῶν τῆς. Πρόσημο τοῦ δευτεροβάθμιου τριωνύμου $\varphi(x) = \alpha x^2 + \beta x + \gamma$ γιὰ $x \in \mathbb{R}$. Δευτεροβάθμιες ἀνισώσεις. Ἀνισώσεις ἀνωτέρου τοῦ δευτέρου βαθμοῦ. Ἡ λύση τῶν ἐξισώσεων: $\alpha x^4 + \beta x^2 + \gamma = 0$, $\alpha x^3 \pm \beta x^2 \pm \gamma x \pm \alpha = 0$, $\alpha x^4 - \beta x^2 + \gamma x - \alpha = 0$ στὸ $\mathbb{R}$. Τριγωνομετρικὲς ἐξισώσεις ποὺ ἀνάγονται σέ πολυωνυμικές. Συστήματα γραμμικῶν ἐξισώσεων καὶ ἀπλῆς μορφῆς συστημάτων μὲ ἐξισώσεις δευτέρου βαθμοῦ,

2.- Τριγωνομετρία

Τριγωνομετρικοὶ ἀριθμοὶ ἀθροίσματος καὶ διαφορᾶς δύο τόξων. Σχέσεις τῶν τριγωνομετρικῶν ἀριθμῶν ἐνός τόξου μὲ τοὺς τριγωνομετρικοὺς ἀριθμούς τοῦ διπλασίου καὶ τοῦ τριπλασίου τόξου. Τριγωνομετρικὸς ἀθροίσματος καὶ διαφορᾶς τριγωνομετρικῶν ἀριθμῶν σέ γινόμενα καὶ ἀντιστροφῶς. Ἐφαρμογὴ στὴν ἐπίλυση τριγωνομετρικῶν ἐξισώσεων.

3.- Πρόοδοι

Ἡ ἔννοια τῆς ἀκολουθίας. Ἡ ἔννοια τοῦ ὁρίου ἀκολουθίας μὲ ἀπλὰ παραδείγματα. Οἱ ἀκολουθίες $\frac{1}{n}$, $(-1)^n \frac{1}{n}$, $\frac{1}{\sqrt{n}}$, w^n καὶ kw^n μὲ $0 < |w| < 1$.

Εἰδικὲς ἀκολουθίες: Ἀριθμητικὴ, γεωμετρικὴ καὶ ἀρμονικὴ πρόδος.

Συνθήκη γιά νά ἀποτελοῦν διαδοχικούς ὅρους προδδου οἱ ἀριθμοί α , β καί γ . "Αθροισμα τῶν n πρώτων ὄρων ἀριθμητικῆς καί γεωμετρικῆς προδδου. "Αθροισμα ἀπειρων ὄρων φθίνουσας γεωμετρικῆς προδδου. "Εφαρμογή σέ προβλήματα ἀνατοκισμοῦ, ἴσων καταθέσεων καί χρεωλυσίας.

4.- Λογάριθμοι

"Ορισμός δυνάμεως μέ ἐκθέτη πραγματικό ἀριθμό. "Η ἔννοια τῆς ἐκθετικῆς καί λογαριθμικῆς συναρτήσεως. "Ιδιότητες τῶν λογαριθμικῶν συναρτήσεων. Λογάριθμος γινομένου πηλίκου, δυνάμεως καί ρίζας. "Απλές ἐκθετικῆς καί λογαριθμικῆς ἐξισώσεις. "Απλά λογαριθμικά καί ἐκθετικά συστήματα. Δεκαδικοί λογάριθμοι. "Εφαρμογές.

5.- "Επίλυση τριγώνων

Θεωρήματα ἡμιτόνου καί συνημιτόνου. Τύποι τοῦ MOLLWEIDE. Βασικές περιπτώσεις ἐπιλύσεως τριγώνων.

Β) ΓΕΩΜΕΤΡΙΑ - ὥρες 2

1.- Λόγοι καί ἀναλογίες

Λόγος δύο εὐθύγραμμων τμημάτων. "Αναλογία εὐθύγραμμων τμημάτων. "Ιδιότητες. Θεώρημα τοῦ Θαλή. Κατασκευή τέταρτης ἀναλόγου τριῶν δεδομένων εὐθύγραμμων τμημάτων. Θεώρημα διχοτόμου γωνίας ἑνός τριγώνου. Διαίρεση εὐθύγραμμου τμήματος ἐσωτερικῶς καί ἐξωτερικῶς σέ δεδομένο λόγο.

2.- "Ομοιότητα

"Ομοια εὐθύγραμμα σχήματα. Κριτήρια ὁμοιότητος τριγώνων. Δέσμη εὐθειῶν. Τό πυθαγόρειο θεώρημα καί οἱ συνέπειές του. Βασικές σχέσεις μεταξύ πρωτευόντων ἢ δευτερευόντων στοιχείων ἑνός τριγώνου. Βασικές γεωμετρικῆς κατασκευές πού στηρίζονται στίς προηγούμενες μετρικές σχέσεις. Δύναμη σημείου ὡς πός κύκλο. Κατασκευή τῶν ριζῶν δευτεροβάθμιας ἐξισώσεως. Διαίρεση εὐθύγραμμου τμήματος σέ μέσο καί ἄκρο λόγο.

3.- Κανονικά πολυγωνα

Έγγραφή καί περιγραφή κανονικοῦ πολυγώνου σέ κύκλο. Βασικές σχέσεις μεταξύ τῶν στοιχείων κανονικοῦ πολυγώνου. Μήκος κύκλου.

4.- Έμβασδα

Ἡ ἔννοια τοῦ ἐμβασδοῦ. Τά ἐμβασδα τῶν εὐθύγραμμων σχημάτων: ὀρθογωνίου, παραλληλογράμμου, τριγώνου, τραπεζίου. Έμβασδόν κανονικοῦ πολυγώνου καί κύκλου. Λόγος τῶν ἐμβασδῶν δύο τριγώνων πού ἔχουν δύο γωνίες ἴσες ἢ παραπληρωματικές. Λόγος τῶν ἐμβασδῶν δύο ὁμοίων πολυγώνων.

5.- Εὐθείες καί ἐπίπεδα στό χῶρο

Καθορισμός ἐπιπέδου. Εὐθεία πλάγια ἢ κάθετη πρὸς ἐπίπεδο. Γωνία εὐθείας καί ἐπιπέδου. Εὐθεία παράλληλη πρὸς ἐπίπεδο. Παράλληλα ἐπίπεδα. Δίεδρη γωνία. Καθετότητα ἐπιπέδων. Ἀσύμβατες εὐθείες. Κοινή κάθετη δύο ἀσύμβατων εὐθειῶν.

II.- ΥΛΗ ΕΠΙΛΟΓΗΣ, Ὁρες 3

1.- Στοιχεῖα θεωρίας ἀριθμῶν

Διαιρετότητα στό σύνολο $\mathbb{Z}$. Ἀλγόριθμική διαίρεση. Μ.Κ.Δ. καί Ε.Κ.Π. ἀκεραίων βασικά θεωρήματα. Ἐπίλυση τῆς ἐξισώσεως $ax + by = \gamma$ στό $\mathbb{Z}$, $(a, b, \gamma \in \mathbb{Z})$.

2.- Μιγαδικοί ἀριθμοί

Ἀνάγκη ἐπεκτάσεως τοῦ συνόλου τῶν πραγματικῶν ἀριθμῶν. Τό ἀντιμεταθετικό σῶμα τῶν μιγαδικῶν ἀριθμῶν. Ἐπίλυση μιᾶς δευτεροβάθμιας ἐξισώσεως καί γενικότερα μιᾶς πολυωνυμικῆς ἐξισώσεως στό σύνολο τῶν μιγαδικῶν ἀριθμῶν. Μέτρο μιγαδικοῦ ἀριθμοῦ. Γεωμετρική παράσταση μιγαδικοῦ ἀριθμοῦ. Τριγωνομετρική μορφή μιγαδικοῦ. Ρίζες μιγαδικοῦ ἀριθμοῦ.

3.- Βασικές ἀλγεβρικές δομές

Διμελῆς πράξη. Ὑποσύνολο κλειστό ὡς πρὸς μία πράξη. Στοιχείο οὐδέτερο, συμμετρικό, ἀπλοποιήσιμο. Ὁμάδα, δακτύλιος, σῶμα, διανυσ-

σματος χῶροι. Βασικὲς ιδιότητες.

4.- Στοιχεῖα θεωρίας πολυωνύμων

Ὁ ἀντιμεταθετικὸς δακτύλιος τῶν πολυωνύμων. Ἀλγοριθμικὴ διαίρεση. Μ.Κ.Δ. πολυωνύμων· βασικὲς ιδιότητες. Ε.Κ.Π. πολυωνύμων. Ρίζα πολυωνύμου. Θεωρήματα γιὰ τὲς ρίζες ἑνὸς πολυωνύμου.

8.- Φυσικὴ

Στὴ σελίδα 26 στ. 11 μετὰ τὸ "ἡλεκτρικὸ φορτίο "νά προστεθεῖ Ὑψὺ τοῦ ἡλεκτρισμοῦ. Ἀρχὴ τῆς διατηρήσεως τῶν φορτίων." Στὴ σελίδα 26 στ. 15 νά διαγραφεῖ Ὑψὺ τοῦ ἡλεκτρισμοῦ! Στὴ σελίδα 27 στ. 2 νά προστεθεῖ μετὰ τὸ "ἡλεκτρικὸ ρεῦμα" τὸ "ἡλεκτρικὸ κύκλωμα". Στὴ σελίδα 27 στ. 3,4 νά διαγραφεῖ τὸ "Διαφορὰ δυναμικοῦ μεταξὺ δύο σημείων ρευματοφόρου ἀγωγοῦ". Στὴ σελίδα 27 στ. 4 μετὰ τὸ νόμο τοῦ OHM νά γραφεῖ "ἡλεκτρικὴ ἀντίσταση ἀγωγοῦ". Στὴ σελίδα 27 στ. 5 ἀντὶ "Μονάδες ἐντάσεως κλπ" νά γραφεῖ "Μονάδες ἀντιστάσεως". Στὴ σελίδα 27 στ. 6 ἀντὶ "Νόμος" νά γραφεῖ "Μελέτη". Στὴ σελίδα 27 στ. 15 ἀντὶ "Μαγνήτηση" νά γραφεῖ "τρόποι μαγνητήσεως". Στὴ σελίδα 27 στ. 25 μετὰ τὸ "LAPLACE" νά γραφεῖ "ἐφαρμογές". Στὴ σελίδα 28 στ. 3 ἀντὶ "διάθλαση" νά γραφεῖ "διάδοση". Στὴ σελίδα 28 στ. 24 νά διαγραφεῖ "Ἀριθμὸς MACH". Στὴ σελίδα 28 στ. 30 νά γραφοῦν κατὰ σειρά Α' Θερμοδυναμικὸ ἀξίωμα, Β' Θερμοδυναμικὸ ἀξίωμα, Κύκλος τοῦ CARNOT, ἀτμομηχανές, βενζινοκινητήρες, κινητήρες DIESEL, ἀεριοστρόβιλοι, ψυκτικὲς μηχανές, ἐντροπία. Στὴ σελίδα 29 στ. 1 μετὰ τὸ μαγνητισμὸ νά προστεθεῖ Ὑψὺ τοῦ μαγνητισμοῦ. Στὴ σελίδα 29 στ. 3 μετὰ τὸν "ἡλεκτρισμὸ" νά προστεθεῖ Ἐῖδη ἡλεκτροστατικῶν πεδίων - ἡλεκτροστατικοὶ φακοί". Στὴ σελίδα 29 στ. 5 νά διαγραφεῖ τὸ πείραμα τοῦ MILLIKAN. Στὴ σελίδα 29 στ. 6 μετὰ τοὺς "ἀποδέκτες" νά προστεθεῖ "ἀντιηλεκτρεγερτικὴ δύναμη". Στὴ σελίδα 29 στ. 7 νά προστεθεῖ μετὰ τὸ "μαγνητικὸ πεδίο" "μαγνητικοὶ φακοί". Στὴ σελίδα 29 στ. 8 νά διαγραφεῖ "μέθοδοι μετρήσεως τῆς ταχύτητος τοῦ φωτός κατὰ FIZEAU".

9.- Φυσική 'Αγωγή

A) Για τὰ τμήματα τῶν ἀρρένων

Στό 3. Παιχνίδια - 'Αθλητικές παιδιές, στήν τρίτη παράγραφο νά ἀντικατασταθεῖ ἡ πρώτη λέξη "ὀλοκληρώση" μέ τή φράση "Συνέχιση τῆς διδασκαλίας γιά τή βελτίωση".

Στό 4. Κλασικός 'Αθλητισμός, στή δεύτερη παράγραφο νά ἀντικατασταθεῖ ἡ πρώτη λέξη "Τελειοποίηση" μέ τήν ἴδια φράση ὅπως καί προηγουμένως.

Στό 5. Κολύμβηση, στήν πρώτη παράγραφο νά ἀντικατασταθοῦν οἱ λέξεις "καί τελειοποίηση" μέ τήν ἴδια φράση ὅπως καί προηγουμένως.

B) Για τὰ τμήματα θηλέων

Νά γίνουν οἱ αὐτές προποποιήσεις στίς ἴδιες λέξεις στούς ἀριθμούς τῶν δραστηριοτήτων 4, 5 καί 6.

10.- 'Αγγλικά

III.- 'Ανάγνωση: Νά ἀπαλειφθεῖ ἡ παρένθεση μέ τίς λέξεις FICTION AND NON-FICTION.

V.- Προφορικές ἀσκήσεις: Νά προστεθεῖ στό τέλος: 'Ανάγνωση, ἀνάλυση καί κριτική σχετικῶν μέ τὰ παραπάνω θέματα ἀποσπασμάτων ἀπό διάφορα περιοδικά, ἐφημερίδες, βιβλία καί ἄλλες χρήσιμες πηγές.

~~ΚΤΕ. - Γραμματικές ἀσκήσεις: Μετά τίς λέξεις ... περιλήψεις, παραφράσεις καί προστεθεῖ ἡ λέξη διαλόγους.~~

11.- Γαλλικά

Σελ. 36 (τοῦ προγράμματος) παρ. 4: Μετά τίς λέξεις "σχολικοῦ βιβλίου" διαγράφονται ὅλες οἱ φράσεις μέχρι τό τέλος τῆς παραγράφου καί προστίθενται τὰ ἑξῆς: "Εἶναι δυνατόν νά ἐπιλέγονται κείμενα

[Handwritten signature]

γενικού ενδιαφέροντος (^{κειμένα από} 'Απλουστευμένα κείμενα συγγραφέων, / έφημερίδες, μαθητικά περιοδικά ^{κ.λπ.})

Ξελ. 37 (του προγράμματος παρ. 6: Μετά τη λήξη: Φράσεις: να προστεθεί τό: σύνταξη μικρών εκθέσεων με περιορισμένο αριθμό ^{λέξεων} μέχρι 150).

Ξελ. 37 παρ. 7: "Όλη ή παράγραφος διαγράφεται.

Ξελ. 37 παρ. 8: Διαγράφεται ή φράση Ποικίλες όρθογραφικές άσκήσεις κάθε 15ήμερο. 'Αντί αυτής: "Μικρή όρθογραφική άσκηση κάθε δεκαπενθήμερο".

ΑΝΑΛΥΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ Β' ΚΑΙ Γ' ΤΕΤΕΩΝ

ΕΣΠΕΡΙΝΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ

ΤΑΞΗ Β'

1.- 'Αρχαία 'Ελληνική Γλώσσα καί Γραμματεία

α) 'Αναγνωστικό Α' τάξεως Λυκείου, ώρες 5 από την άρχή του διδακτικού έτους ως τό τέλος 'Οκτωβρίου (διδασκτικές ένότητες 25).

β) Ρητορικά κείμενα:
Λυσία 'Υπέρ του 'Αδυνάτου - Δημοσθένης Περί του στεφάνου
παρ. 168-179 καί 188-198, ώρες 5 από 1 Νοεμβρίου ως τίς 23 Δεκεμβρίου (διδασκτικές ένότητες 35).

γ) Θουκυδίδης 'Ιστορία ('Εκλογές), ώρες 3 από 8 'Ιανουαρίου ως τό τέλος του διδακτικού έτους (ένότητες 45).

δ) 'Ομήρου 'Ιλιάδα ('Εκλογές), ώρες 2 από 8 'Ιανουαρίου ως τό τέλος του διδακτικού έτους (ένότητες 30).

Σημείωση

"Όπως καί στο 'Ημερήσιο Λύκειο μέχρι να εξασφαλιστούν κατάλληλα διδασκτικά βιβλία για τη διδασκαλία των νέων κειμένων που προβλέπονται

στό αναλυτικό πρόγραμμα (Θουκυδίδης 'Ιστορία, Σοφοκλή Φιλοκτήτης κτλ), στη Β' τάξη του 'Εσπερινού Λυκείου θα διδάσκονται τὰ ἑξῆς κείμενα κατὰ τὸ ἀκόλουθο πρόγραμμα:

'Αρχαῖα 'Ελληνικά Α' τάξεως Λυκείου, ὥρες 5 ἀπὸ τὴν ἀρχὴ τοῦ διδακτικοῦ ἔτους ὡς τὶς 15 Νοεμβρίου (διδακτικὲς ἐνότητες 35).

Λυσία 'Υπὲρ τοῦ 'Αδυναίου, ὥρες 5 ἀπὸ 16 Νοεμβρίου ὡς τὶς 23 Δεκεμβρίου (διδακτικὲς ἐνότητες 25).

Θουκυδίδης Πλαταικὰ ('Εκλογές), ὥρες 3 ἀπὸ 8 'Ιανουαρίου ὡς τὸ τέλος τοῦ διδακτικοῦ ἔτους (ἐνότητες 45).

'Ομήρου 'Ιλιάδα ('Εκλογές), ὥρες 2 ἀπὸ 8 'Ιανουαρίου ὡς τὸ τέλος τοῦ διδακτικοῦ ἔτους (ἐνότητες 30).

Στὴ Γ' τάξη τοῦ 'Εσπερινοῦ Λυκείου ἀντὶ τοῦ Φιλοκτήτη θα διδάσκεται ἡ 'Αντιγόνη τοῦ Σοφοκλή.

2.- Μαθηματικά, ὥρες 4

α) "Αλγεβρα, ὥρες 2

Θὰ διδαχτεῖ ἡ ἐνότητα 7 τοῦ προγράμματος "Αλγεβρας τῆς Α' τάξεως καὶ οἱ ἐνότητες 1,2,3 τοῦ ἀντίστοιχου προγράμματος (κορμοῦ) τῆς Β' τάξεως τοῦ 'Ημερησίου Λυκείου Γενικῆς Κατευθύνσεως.

β) Γεωμετρία, ὥρες 2

Θὰ διδαχτοῦν οἱ ἐνότητες 8 καὶ 9 τοῦ προγράμματος Γεωμετρίας τῆς Α' τάξεως καὶ οἱ ἐνότητες 1,2,3 καὶ 4 τοῦ ἀντίστοιχου προγράμματος τῆς Β' τάξεως τοῦ 'Ημερησίου Λυκείου Γενικῆς Κατευθύνσεως.

3.- Φυσικὴ

Στὴ σελ. 5 στ. 17 νὰ διαγραφεῖ "ἀερίων". Στὴ σελίδα 5 στ. 31 νὰ προστεθεῖ μετὰ τὸ ἡλεκτρικὸ φορτίο "Φύση τοῦ ἡλεκτρισμοῦ, ἀρχὴ τῆς διατηρήσεως τῶν φορτίων". Στὴ σελίδα 6 στ. 3 νὰ διαγραφεῖ "Φύση

του ηλεκτρισμού". Στή σελίδα 6 στ. 10 νά διαγραφεί "Διαφορά δυναμικού μεταξύ δύο σημείων ρευματοφόρου άγωγού". Σελ. 6 στ. 12 νά διαγραφεί "δυναμικού". Στή σελίδα 6 στ. 13 νά γραφεί "Μελέτη" αντί "Νόμος".

Τάξη Γ'

1.- Αρχαία Έλληνική Γλώσσα καί Γραμματεία

Η παρ. 2 του προγράμματος επιλογής αντικαθίσταται ως εξής:

2. Από 1 Μαΐου ως τό τέλος του διδακτικού έτους θά γίνουν επαναλήψεις του Υπέρ του άδυνάτου λόγου του Λυσία, των παρ. 168-179 καί 188-198 από τό λόγο του Δημοσθένη Περί του στεφάνου καί της Ιστορίας του Θουκυδίδη.

2.- Μαθηματικά, ώρες 5

A. Πρόγραμμα κοινό, ώρες 2

1.- Άλγεβρα, ώρα 1

Θά γίνει επανάληψη των ένοτήτων 1 καί 2 του προγράμματος Άλγέβρας της Β' τάξεως του Έμερήσιου Λυκείου. Στή συνέχεια θά διδαχθούν οι ύπολοιπες ένότητες 3,4 καί 5 του ίδιου προγράμματος.

2.- Γεωμετρία, ώρα 1

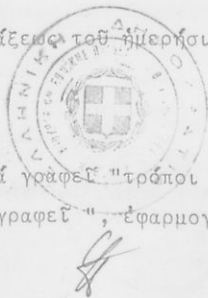
Θά γίνει επανάληψη των ένοτήτων 1,2,3 καί 4 του προγράμματος Γεωμετρίας της Β' τάξεως του Έμερήσιου Λυκείου. Στή συνέχεια θά διδαχτεί ή ένότητα 5 του ίδιου προγράμματος.

B. Πρόγραμμα επιλογής, ώρες 3

Ίσχύει τό πρόγραμμα επιλογής της Β' τάξεως του Έμερήσιου Λυκείου Γενικής Κατεύθυνσεως.

3.- Φυσική

Στή σελ. 9 στ. 22 αντί "μαγνήτιση" νά γραφεί "τρόποι μαγνητίσεως". Στή σελ. 10, στ. 3 μετά τό "LAPLACE" νά γραφεί "έφαρμογές". Στή

σελ. 10 στ. 12 αντί "διάθλαση" νά γραφεῖ "διάδοση".

Ὡς πρὸς τὰ ἄλλα τὰ ἀνωτέρω ἀναλυτικὰ προγράμματα παραμένουν ὅπως ἔχουν στὰ σχέδια. Πρὸς διευκλίνηση τῆς Διοικήσεως σημειώνονται οἱ μεταβολές πᾶνω σ' ἓνα ἀντίγραφο τοῦ σχεδίου ἀναλυτικοῦ προγράμματος τοῦ Ἡμερησίου Λυκείου Γενικῆς Κατευθύνσεως καὶ τῆς Β' καὶ Γ' τάξεως τοῦ Ἑσπερινοῦ Λυκείου.

Ὡς πρὸς τὰ ἄλλα τὰ ἀνωτέρω ἀναλυτικὰ προγράμματα παραμένουν ὅπως ἔχουν στὰ σχέδια. Πρὸς διευκλίνηση τῆς Διοικήσεως σημειώνονται οἱ μεταβολές πᾶνω σ' ἓνα ἀντίγραφο τοῦ σχεδίου ἀναλυτικοῦ προγράμματος τοῦ Ἡμερησίου Λυκείου Γενικῆς Κατευθύνσεως καὶ τῆς Β' καὶ Γ' τάξεως τοῦ Ἑσπερινοῦ Λυκείου.

Ὡς πρὸς τὰ ἄλλα τὰ ἀνωτέρω ἀναλυτικὰ προγράμματα παραμένουν ὅπως ἔχουν στὰ σχέδια. Πρὸς διευκλίνηση τῆς Διοικήσεως σημειώνονται οἱ μεταβολές πᾶνω σ' ἓνα ἀντίγραφο τοῦ σχεδίου ἀναλυτικοῦ προγράμματος τοῦ Ἡμερησίου Λυκείου Γενικῆς Κατευθύνσεως καὶ τῆς Β' καὶ Γ' τάξεως τοῦ Ἑσπερινοῦ Λυκείου.

Ὡς πρὸς τὰ ἄλλα τὰ ἀνωτέρω ἀναλυτικὰ προγράμματα παραμένουν ὅπως ἔχουν στὰ σχέδια. Πρὸς διευκλίνηση τῆς Διοικήσεως σημειώνονται οἱ μεταβολές πᾶνω σ' ἓνα ἀντίγραφο τοῦ σχεδίου ἀναλυτικοῦ προγράμματος τοῦ Ἡμερησίου Λυκείου Γενικῆς Κατευθύνσεως καὶ τῆς Β' καὶ Γ' τάξεως τοῦ Ἑσπερινοῦ Λυκείου.

Ὡς πρὸς τὰ ἄλλα τὰ ἀνωτέρω ἀναλυτικὰ προγράμματα παραμένουν ὅπως ἔχουν στὰ σχέδια. Πρὸς διευκλίνηση τῆς Διοικήσεως σημειώνονται οἱ μεταβολές πᾶνω σ' ἓνα ἀντίγραφο τοῦ σχεδίου ἀναλυτικοῦ προγράμματος τοῦ Ἡμερησίου Λυκείου Γενικῆς Κατευθύνσεως καὶ τῆς Β' καὶ Γ' τάξεως τοῦ Ἑσπερινοῦ Λυκείου.

Ὡς πρὸς τὰ ἄλλα τὰ ἀνωτέρω ἀναλυτικὰ προγράμματα παραμένουν ὅπως ἔχουν στὰ σχέδια. Πρὸς διευκλίνηση τῆς Διοικήσεως σημειώνονται οἱ μεταβολές πᾶνω σ' ἓνα ἀντίγραφο τοῦ σχεδίου ἀναλυτικοῦ προγράμματος τοῦ Ἡμερησίου Λυκείου Γενικῆς Κατευθύνσεως καὶ τῆς Β' καὶ Γ' τάξεως τοῦ Ἑσπερινοῦ Λυκείου.

ΘΕΜΑ 2ο - "Εγκριση για τή δωρεάν διάθεση διδακτικών βιβλίων στους σπουδαστές της ΕΑΣΑ.

Ο εισηγητής του θέματος κ. 'Ι. Σκορδύλης είπε τά εξής:

Μέ τó ξγγραφó της άριθ. Φ.2/2163/Γ/1154/22-3-1980 ή 'Υπηρεσία 'Εκπαιδεύσεως μās διαβίβασε τίς σχετικές πράξεις τών συμβουλίων σπουδών τής ΕΑΣΑ 'Αθηνών καί τοῦ παραρτήματος Θεσσαλονίκης, καθώς καί άπό ένα άντίτυπο τών προσφάτων έκδοθέντων διδακτικών συγγραμμάτων-Δρόμοι ταχύτητας μέ έμπόδια, τοῦ κ. Σ. Σμυρνιώτη καί 'Εργοφυσιολογία, τοῦ κ. Β. Κλεισούρα - καί μās παρακαλεῖ, σύμφωνα μέ τó άρθρο 1 παραγρ. 2 καί τó άρθρο 2 παραγρ. 5 τοῦ Νόμου 186/75, νά προβοῦμε στην έπιλογή τους, για νά χορηγηθοῦν δωρεάν στους σπουδαστές τής ΕΑΣΑ στό τρέχον άκαδημαϊκό έτος.

Παρά τó γεγονός ότι ή ὑποβολή τών βιβλίων είναι πολύ καθυστερημένη, ότι βρισκόμαστε περίπου στό τέλος τοῦ άκαδημαϊκοῦ έτους καί ότι τó Τμήμα έχει γνωματεύσει για τó αὐτό θέμα στην περίοδο 1979-80 ήδη δύο φορές (πράξεις 60/25.8.79 καί 64/14.9.79) στηριζόμενος α) στίς έκθέσεις τών συμβουλίων σπουδών τών 'Ακαδημιών, πού θεωροῦν άπαραίτητη τήν προμήθεια τών δύο αὐτῶν συγγραμμάτων β' στην οῦσιαστική βοήθεια πού θά τύχουν οί σπουδαστές στίς έξετάσεις τους μέ τήν άπόκτησή τους καί γ) στό έπεῖγον τοῦ θέματος, έπειδή ό χρόνος τών έξετάσεων πλησιάζει, εισηγοῦμαι ὅπως:

Τό Τμήμα Μέσης 'Εκπαιδεύσεως τοῦ ΚΕΜΕ έγκρίνει τή δωρεάν διάθεση στους σπουδαστές τής ΕΑΣΑ καί τοῦ παραρτήματος Θεσ/νίκης τών προτεινομένων άπό τά συμβούλια σπουδών δύο νέων συγγραμμάτων, μέ τόν ὅρο, ότι θά τηρηθοῦν οί αὐτές προϋποθέσεις πού αναφέρονται στην άπόφαση τοῦ Τμήματος τής 25.8.79.

Τό Τμήμα, ὕστερα άπό συζήτηση,

άποφαίνεται ὁμόφωνα:

'Αποδέχεται τήν εἰσήγηση τοῦ κ. 'Ι. Σκορδύλη ὅπως έχει.

./.

ΘΕΜΑ 3ο - 'Ανατύπωση τοῦ βιβλίου "Στοιχεῖα Φιλοσοφίας" Γ' Λυκείου.

τὸς Τμήματι
Ὁ εἰσηγητὴς/κ. Φ. Βώρος, εἶπε τὰ ἑξῆς:

"Ἐχοντας ὑπόψη: 1) ὅτι ὡς σήμερα δὲν ἔχει περιέλθει στὸ ΚΕΜΕ κρίση τῆς Ἐπιτροπῆς Κρίσεως τοῦ σχολικοῦ βιβλίου "Στοιχεῖα Φιλοσοφίας" Γ' Γενικοῦ Λυκείου, 2) ὅτι δὲν εἶναι δυνατὴ περισσότερη ἀναμονὴ γιὰ τὴν ἔγκαιρη προετοιμασίᾳ τῶν διδακτικῶν βιβλίων σχολικοῦ ἔτους 1980-81, 3) ὅτι - πολὺ περισσότερο - σὲ περίπτωσι ἀπορριπτικῆς εἰσήγησις τῆς Ἐπιτροπῆς Κρίσεως εἶναι ἀδύνατη ἡ ἔγκαιρη ἀνάθεσις καὶ συγγραφὴ νέου βιβλίου "Στοιχεῖα Φιλοσοφίας" γιὰ τὸ σχολικὸ ἔτος 1980-1981,

Εἰσηγοῦμαι στὸ Τμήμα νὰ ἀνατυπωθεῖ καὶ γιὰ τὸ σχολικὸ ἔτος 1980-1981, γιὰ τὴν κάλυψι τῶν σχολικῶν ἀναγκῶν, τὸ χρησιμοποιούμενο καὶ σήμερα σχολικὸ βιβλίο "Στοιχεῖα Φιλοσοφίας" Γ' Λυκείου.

Τὸ Τμήμα, ὕστερα ἀπὸ συζήτησι,

ἀποφαίνεται ὁμόφωνα:

Νὰ ἀνατυπωθεῖ καὶ γιὰ τὸ σχολικὸ ἔτος 1980-81 τὸ βιβλίο "Στοιχεῖα Φιλοσοφίας" Γ' Λυκείου, γιὰ τὴν κάλυψι τῶν διδακτικῶν ἀναγκῶν.

ΘΕΜΑ 4ο - "Έγκριση πράξεως 'Επιτροπής Κρίσεως βιβλίου "Γεωγραφία
Β' Γυμνασίου" Σ. Παπάνη.

Ο εισηγητής του θέματος κ. Στ. Παπασημακόπουλος είπε στο Τμήμα
τά εξής:

Ύστερα από το έγγραφο αριθ. Φ.211.17/65/Γ/1108/8-3-1980 της
Δ/νσεως 'Εφαρμογής Προγραμμάτων Μέσης 'Εκπαιδεύσεως στο όποιο επι-
συνάπτονται τά σχετικά με τή κρίση του βιβλίου έγγραφα καθώς και
το ίδιο το βιβλίο εισηγοῦμαι τά ακόλουθα:

Συμφωνῶ με τήν τελική απόφαση τῆς 'Επιτροπῆς γιατί συγγραφέας
δὲ συμμορφώθηκε με τοὺς ὅρους τῆς προκηρύξεως. Οἱ χάρτες του δὲν
εἶναι οἱ ἀπαιτούμενοι, δὲν ἔχει καλὴ διάταξη τῆς ὕλης, δὲν προά-
γει τήν κριτική σκέψη καὶ δὲν εἶναι ἐπιμελημένο γλωσσικά, πράγμα
πού καὶ ὁ συγγραφέας παραδέχεται.

Γιὰ ὅλους αὐτοὺς τοὺς λόγους, προτείνω τήν ἔγκριση τῆς ἀπο-
φάσεως τῆς 'Επιτροπῆς, ἡ ὁποία δὲν κρίνει τὸ βιβλίο κατάλληλο γιὰ
σχολικὴ χρήση.

Τὸ Τμήμα, ὕστερα ἀπὸ συζήτηση,

ἀποφαίνεται ὁμόφωνα:

'Εγκρίνει τήν πράξη τῆς 'Επιτροπῆς Κρίσεως τοῦ βιβλίου "Γεωγρα-
φία Β' Γυμνασίου" με τήν ὁποία τὸ βιβλίο αὐτὸ δὲν κρίνεται κατάλλη-
λὸ γιὰ σχολικὴ χρήση.

ΘΕΜΑ 5ο - Συμπλήρωση στο όρθο του αναλυτικού προγράμματος Κοσμο-
γραφίας.

Ο εισηγητής του θέματος κ. Ν. Βαρουχάκης είπε τα εξής:

Από το κείμενο του αναλυτικού προγράμματος της Κοσμογραφίας
της Γ' Λυκείου όπως δημοσιεύτηκε στο Π.Δ. 826 (ΦΕΚ 240/23-10-79)
έχουν παραληφθεί, προφανώς εκ παραδρομής, οι δύο τελευταίες ενό-
τητα "αστρονομικά όργανα" και "αστροναυτική" (βλ. πράξη 131/1978).
Με την ευκαιρία της δημοσίευσης του προγράμματος της Β' Λυκείου
εισηγοῦμαι την αποκατάσταση αυτής της παραλείψεως.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση, αποδέχεται δμόφωνα την εισήγη-
ση.

Στό σημείο αυτό τερατλίστηκε ή συνεδρίαση.

Η Γραμματέας

Παπαδημητρίου

Παρ. Παπαδημητρίου

ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ

ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ

Α Ν Α Λ Υ Τ Ι Κ Ο Π Ρ Ο Γ Ρ Α Μ Μ Α

Β° ΤΑΞΕΩΣ ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ ΓΕΝΙΚΗΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΩΣ

Β° ΚΑΙ Γ° ΤΑΞΕΩΝ ΕΣΠΕΡΙΝΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ

ΚΑΙ

Β° ΤΑΞΕΩΣ ΚΛΑΣΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ

Θέμα 1^ο υπ'αγ. 18/1980

ΑΘΗΝΑ
ΑΠΡΙΛΙΟΣ 1980

ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ

ΑΝΑΛΥΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

Β' ΤΑΞΕΩΣ ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ ΓΕΝΙΚΗΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΩΣ

ΑΘΗΝΑ

ΑΠΡΙΛΙΟΣ 1980

Σκοπός

Σκοπός του μαθήματος των Θρησκευτικών στη Β' τάξη Λυκείου είναι :

1.- Νά παρουσιάσει ανάγλυφη τήν αναζήτηση τής θρησκευτικής αλήθειας από τόν άνθρωπο στη διαδρομή τής ιστορίας του, δίνοντας ταυτόχρονα πληροφορίες για τά κυριότερα θρησκευτά του έμφανίστηκαν.

2.- Νά εκθέσει μέ έρευνητικό τρόπο τίς βασικές αλήθειες που αναφέρονται στα δόγματα του Χριστιανισμού μέ ειδική αναφορά στην ορθοδοξία, δίνοντας στους μαθητές τήν ευκαιρία νά στοχαστούν πάνω στην ένσυνείδητη παραδοχή των αληθειών αυτών.

3.- Νά παρουσιάσει αντιπροσωπευτικά κείμενα από τήν 'Αγία Γραφή καί τήν Πατερική Γραμματεία, που θά μπορούν όχι μόνο νά συμπληρώσουν τή διδασκόμενη στην τάξη ύλη του μαθήματος των Θρησκευτικών, αλλά καί νά οδηγήσουν τους μαθητές στις πηγές του Χριστιανισμού, ικανές νά έρμηνεύσουν τή γνήσια θρησκευτικότητα καί τήν εφαρμογή του Χριστιανισμού στην πράξη.

Θ Ρ Η Σ Κ Ε Υ Τ Ι Κ Α

Ό ρ ο ς 2

"Υλη του μαθήματος

ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΚΟΣΜΟΣ

A. Ο ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΟΙ ΘΡΗΣΚΕΙΕΣ

1.- Το φαινόμενο τής θρησκείας :

Έννοια τής λέξεως θρησκεία καί θεωρίες για τήν ετυμολογία της.

Τό αίτημα καί ή άναγκαιότητα τής θρησκείας.

Οί έννοιες "αναζήτηση", "υπέρβαση", "κοινωνία" καί "όλοκλήρωση"

στη θρησκεία.

Τό αίτημα καί ή άναγκαιότητα τής θρησκείας. Έτσι θρησκεία.

2.- Ινδοϊσμός

Κύριοι σταθμοί εξέλιξεως καί μορφές του 'Ινδοϊσμού.

Η εξέλιξη του 'Ινδοϊσμού σήμερα.

Η γοητεία καί ή έκείραση του 'Ινδοϊσμού : Επιστημολογική θεώρηση των άρχών του.

Η εξέλιξη του 'Ινδοϊσμού.

3.- Βουδισμός

Κόριοι σταθμοί εξέλιξεως καὶ μορφές τοῦ Βουδισμού.

Κριτική θεώρηση τῶν ἀρχῶν τοῦ Βουδισμού.

Ἐξάπλωση καὶ ἐπίδραση τοῦ Βουδισμού.

Ἡ ἀξιολόγηση τοῦ Βουδισμού.

4.- Ἄλλα Ἀσιατικά θρησκευματα

Ἡ θρησκεία τῶν λαῶν τῆς Κίνας: Κομφουκι^{αν}σμός — Ταοϊσμός
Ζωροαστρισμός: ἱστορία, εξέλιξη, ἐξάπλωση, σημερινή κατάσταση.
Κριτική θεώρηση τῶν ἀρχῶν του.

Σιντοϊσμός: ἱστορία, εξέλιξη, ἐξάπλωση, σημερινή κατάσταση, κρι-
τική θεώρηση τῶν ἀρχῶν του.

- 5.- ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΑ ΑΡΧΑΙΩΝ ΜΕΣΟΓΕΙΑΚΩΝ ΛΑΩΝ
- 'Η λατρεία τοῦ Μίθρα, τῆς Κυβέλης, τῆς 'Αστάρτης καὶ τῆς "Ισιδας.
 - 'Η πολυμορφία τῆς διδασκαλίας καὶ τῆς λατρείας στὴν ἀρχαία ἑλληνικὴ θρησκεία.
 - Θρησκεία καὶ κράτος στοὺς Ῥωμαίους. 'Η λατρεία τοῦ αὐτοκράτορα.
- 6.- ΙΣΛΑΜΙΣΜΟΣ
- Ἐμφάνιση καὶ ἐξάπλωση τοῦ 'Ισλαμισμού.
 - Σχέσεις 'Ισλαμισμού μὲ τὸν 'Ιουδαϊσμό καὶ τὸ Χριστιανισμό.
 - Κριτικὴ θεώρηση τῶν ἀρχῶν τοῦ 'Ισλαμισμού.
 - 'Η ἐπίδραση τοῦ 'Ισλαμισμού σήμερα.
- 7.- ΑΦΡΙΚΑΝΙΚΑ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΑ
- Ἀπὸ τὸν Ἀνιμισμό καὶ τὴν Πυρολατρίαν εἰς σύγχρονες μορφές θρησκείας στὴν Ἀφρική.
 - 'Η θρησκευτικὴ ἰδιομορφία καὶ ποικιλία στὴν Ἀφρική.
 - Συνάντηση τῆς θρησκευόμενης Ἀφρικῆς μὲ τὸ Χριστιανισμό.
- 8.- ΧΙΛΙΑΙΣΜΟΣ ~~ΕΙΣΗΓΗΤΗΣ~~
- Ἱστορικὴ ἀναδρομὴ στὴν ἐμφάνιση καὶ ἐξάπλωσιν του.
 - Κριτικὴ θεώρηση τῶν ἀρχῶν του.
 - Ἐπιδράσεις του εἰς τὸν ἑλληνικὸν λαόν.
 - ~~Ἐπίδραση καὶ μετέπειτα ἀποφάσεις~~
- 9.- ΜΑΣΟΝΙΣΜΟΣ
- Εἶναι ὁ Μασονισμὸς θρησκεία ἢ ὄχι; Αἰτιολόγησις, ἀποφάσεις.
 - Τὸ μεταφυσικὸ καὶ λατρευτικὸ στοιχεῖο τοῦ Μασονισμοῦ.
 - 'Η ἰδιότητα τῆς ἀποκρύψεως καὶ οἱ παρεξηγήσεις τοῦ Μασονισμοῦ.
 - Κριτικὴ θεώρηση τῶν ἀρχῶν τοῦ Μασονισμοῦ.
- 10.- ΣΥΓΧΡΟΝΑ ΠΑΡΑΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΑ ΦΑΙΝΟΜΕΝΑ
- Συγκρητιστικὴς τάσεις στὸ χῶρον τῆς θρησκείας σήμερα.
 - Νεοπαγανισμός καὶ νοσηρές ἐκδηλώσεις θρησκευτικῆς ζωῆς.
 - Πνευματισμός, μαγεία, γιόγκα κτλ.

11.- ΙΟΥΔΑΙΣΜΟΣ

- 'Ο ιστορικός χαρακτήρας του 'Ιουδαϊσμού.
- Βασικά σημεία διδασκαλίας του 'Ιουδαϊσμού.
- Σχέσεις 'Ιουδαϊσμού καί Χριστιανισμού.
- 'Η τυπολατρία στον 'Ιουδαϊσμό καί ή "καινή κτίσις" στό Χριστιανισμό.

12.- ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΗ ΑΛΗΘΕΙΑ ΚΑΙ Η ΑΠΟΚΑΛΥΨΗ ΤΟΥ ΘΕΟΥ

- 'Η θρησκευτική αλήθεια καί ή αναζητήσή της.
- 'Η αποκάλυψη ως είσοδος του "καινού" στον ανθρώπινο διαλογισμό.
- 'Η φιλανθρωπία τής αποκαλύψεως καί ό θεανθρώπινος χαρακτήρας της. Φυσική καί υπερφυσική αποκάλυψη.

13.- ΣΧΕΣΕΙΣ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΑΛΛΩΝ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

- Κοινά σημεία.
- Ούσιαστικές διαφορές.
- 'Η υπεροχή του Χριστιανισμού.

14.- Ο ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΣΜΟΣ ΣΤΟΝ ΚΟΣΜΟ ΣΗΜΕΡΑ

- Η εξάπλωση καί διασπορά του Χριστιανισμού στον κόσμο. Στατιστικά δεδομένα.
- 'Ο διάλογος του Χριστιανισμού μέ τά άλλα θρησκευματα.
- 'Η ορθόδοξη ιεραποστολή στον κόσμο σήμερα.

Β' Η ΦΑΝΕΡΩΣΗ ΤΗΣ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗΣ ΑΛΗΘΕΙΑΣ

15.- Η ΑΝΑΖΗΤΗΣΗ ΚΑΙ Η ΑΠΟΚΑΛΥΨΗ ΤΟΥ ΘΕΟΥ

- 'Η αναζήτηση του θεού (Πράξ. 17, 27) καί οι δυνατότητες τής φυσικής θεολογίας.
- 'Ο έρχομός του θεού στην 'Ιστορία. 'Ο έρχόμενος θεός τής Αγ. Γραφής.
- 'Η αποκάλυψη ως γεγονός καί ως μήνυμα.
- 'Ο άνθρωπος αποδέκτης καί συνεργός τής αποκάλυψεως.

16.- ΤΟ ΕΡΩΤΗΜΑ ΓΙΑ ΤΟ ΘΕΟ

- 'Η αναζητήσιμότητά του από τον άνθρωπο.
- Οι άνθρωποι φαντάζονται καί πλάθουν τό θεό. "Ο θεός των φιλοσόφων"

11.- ΙΟΥΔΑΙΣΜΟΣ

- 'Ο ιστορικός χαρακτήρας του 'Ιουδαϊσμοῦ.
- Βασικά σημεῖα διδασκαλίας του 'Ιουδαϊσμοῦ.
- Σχέσεις 'Ιουδαϊσμοῦ καὶ Χριστιανισμοῦ.
- Ἡ τυπολατρία στὸν 'Ιουδαϊσμό καὶ ἡ "καινὴ κτίσις" στὸ Χριστιανισμό.

12.- ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΗ ΑΛΗΘΕΙΑ ΚΑΙ Ἡ ΑΠΟΚΑΛΥΨΗ ΤΟΥ ΘΕΟΥ

- Ἡ θρησκευτικὴ ἀλήθεια καὶ ἡ ἀναζητήσή της.
- Ἡ ἀποκάλυψη ὡς εἴσοδος τοῦ "καινοῦ" στὸν ἀνθρώπινο διαλογισμό.
- Ἡ φιλανθρωπία τῆς ἀποκαλύψεως καὶ ὁ θεανθρώπινος χαρακτήρας της. Φυσικὴ καὶ ὑπερφυσικὴ ἀποκάλυψη.

13.- ΣΧΕΣΕΙΣ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΑΛΛΩΝ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

- Κοινὰ σημεῖα.
- Οὐσιαστικὲς διαφορές.
- Ἡ ὑπεροχὴ τοῦ Χριστιανισμοῦ.

14.- Ο ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΣΜΟΣ ΣΤΟΝ ΚΟΣΜΟ ΣΗΜΕΡΑ

- Ἡ ἐξάπλωση καὶ διασπορά τοῦ Χριστιανισμοῦ στὸν κόσμο. Στατιστικὰ δεδομένα.
- Ὁ διάλογος τοῦ Χριστιανισμοῦ μὲ τὰ ἄλλα θρησκεύματα.
- Ἡ ὁρθόδοξη ἱεραποστολή στὸν κόσμο σήμερα.

Β' Ἡ ΦΑΝΕΡΩΣΗ ΤΗΣ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗΣ ΑΛΗΘΕΙΑΣ

15.- Ἡ ΑΝΑΖΗΤΗΣΗ ΚΑΙ Ἡ ΑΠΟΚΑΛΥΨΗ ΤΟΥ ΘΕΟΥ

- Ἡ ἀναζήτησις τοῦ Θεοῦ (Πράξ. 17, 27) καὶ οἱ δυνατότητες τῆς φυσικῆς θεολογίας.
- Ὁ ἐρχομὸς τοῦ Θεοῦ εἰς τὴν Ἱστορίαν. Ὁ ἐρχόμενος Θεὸς τῆς Ἀγ. Γραφῆς.
- Ἡ ἀποκάλυψη ὡς γεγονός καὶ ὡς μῆνυμα.
- Ὁ ἄνθρωπος ἀποδέκτης καὶ συνεργός τῆς ἀποκαλύψεως.

16.- ΤΟ ΒΡΩΤΙΚΟΝ ΓΙΑ ΤΟ ΘΕΟΝ

- Ἡ ἀναζητήσις τοῦ Θεοῦ ἀπ' αὐτοῦ ἀπὸ τὸν ἄνθρωπον.
- Οἱ ἄνθρωποι φαντάζονται καὶ πλάθουν τὸ Θεόν. "Ὁ Θεὸς τῶν φιλοσόφων"

13. ΘΥΣΙΑ ΚΑΙ ΙΔΙΟΤΗΤΕΣ ΤΟΥ ΘΕΟΥ

-6-

- Ουσία και ενέργεια του Θεού
- Φυσικές ιδιότητες (πνευματικότητα, παντοδυναμία, αιωνιότητα)
- Χαρακτικές ιδιότητες (παντογνμία, παντοφία)
- Ηθικές ιδιότητες (αγιότητα, δικαιοσύνη, αγάπη, καλότητα)
- Η βιβλική αντίληψη για το Θεό. Ο προσωπικός Θεός.

17.- Η ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΓΙΑ ΤΟ ΘΕΟ

- "Πιστεύω εις ένα Θεόν, Πατέρα, Παντοκράτορα".
- Το άκατάληπτο του Θεού.
- Υπερβατικότητα και ταυτόχρονη ένδοξοκοσμιότητα του Θεού.
- Η αλήθεια για το μυστήριο της Αγ. Τριάδας και η σημασία της.

19.- Η ΑΡΝΗΣΗ ΤΟΥ ΘΕΟΥ

- Το φαινόμενο της άθεϊας (αΐτια, ούσια).
- Μορφές του σύγχρονου άθεϊσμού.
- Σχέσεις της άθεϊας, έπιστήμης και Διαφωτισμού.
- ~~Εξέλιξη της άθεϊας. Η άθεϊα ως αποτέλεσμα της εξέλιξης.~~
- ~~Κριτική της άθεϊας. Η άθεϊα ως αλτρουϊσμός για το Θεό.~~

20.- Ο ΑΥΤΟΝΟΜΟΣ ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΚΑΙ Η ΚΡΙΣΗ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΜΑΣ

- Η κρίση της Μεταφυσικής και η έκκοσμίκευση της θρησκείας.
- Ο άνθρωπος έξοριζει το Θεό στους ούρανους. Η καινοφανής θεωρία για το "θάνατο του Θεού".
- Ο αυτόνομος ανθρωπισμός και η τραγωδία του άθεου ούμανισμού.

21.- Η ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ ΠΙΣΤΗ

- ~~Πίστη και γνωση~~
- Οι δυνατότητες της πίστewς στην εποχή μας.
- Η χριστιανική πίστη. Το νόημα του ορθόδοξου δόγματος.

~~Πίστη και γνωση~~

- Στοιχεία ισχυτά πρὸς τή χριστιανική πίστη: Δεισιδαιμονία, φανατισμός, ιδεολογία.

22.- ΣΧΕΣΕΙΣ ΤΗΣ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗΣ ΠΙΣΤΕΩΣ ΜΕ ΤΗΝ ΕΠΙΣΤΗΜΗ

- Το πρόβλημα των σχέσεων χριστιανικής πίστewς και έπιστήμης.
- Τα αΐτια των παρεξηγήσεων.
- Για μί γόνιμη συνεργασία Χριστιανισμού και Έπιστήμης.

23.- ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ ΠΙΣΤΗ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ

- Δυνατή και άφελιμη η συνύπαρξη Χριστιανισμού και Πολιτισμού.
- Οι άπρότητες που μπορεί να παρουσιαστούν και από τις δύο πλευρές.
- Για ένα χριστιανικό πολιτισμό.

24.- Ο ΚΟΣΜΟΣ

- Τό μεγαλειό του φυσικοῦ σύμπαντος.
- 'Ο κόσμος ὡς δημιουργία τοῦ Θεοῦ. 'Ἡ πρόνοια τοῦ Θεοῦ
- Οἱ θεωρίες γιά τήν αὐθυπαρέξια καί αἰωνιότητα τῆς ὕλης.
- 'Ἡ ἄρξια τῆς ὕλης καί ἡ μεταμόρφωση τοῦ κόσμου.
- 'Ἡ θέση τοῦ ἀνθρώπου μέσα στόν κόσμο.

25.- Ο ΑΝΘΡΩΠΟΣ

- 'Ἡ καταγωγή καί ἡ φύση τοῦ ἀνθρώπου. Ψυχή καί σῶμα. Μεγαλειό καί ἀθλιότητα.
- "Ἀνδρας καί γυναίκα.
- 'Ἡ ἐνότητα τοῦ ἀνθρώπινου γένους.

26.- Η ΕΙΚΟΝΙΑ ΤΟΥ ΘΕΟΥ ΣΤΟΝ ΑΝΘΡΩΠΟ

- 'Ο εἰκονισμός τοῦ Θεοῦ στόν ἄνθρωπο.
- 'Ἡ ἐννοια καί ἡ σημασία τοῦ "προσώπου".
- Προορισμός τοῦ ἀνθρώπου.

27.- ΤΟ ΠΑΡΑΛΟΓΟ ΤΟΥ ΚΑΚΟΥ

- 'Ἡ ἠθική πτώση τοῦ ἀνθρώπου. Τό παράλογο, ἡ ἀγωνία, ὁ θάνατος.
- Τό τραγικό στοιχεῖο τῆς ἀνθρώπινης υπάρξεως. 'Ἡ ἀνθρώπινη "ὑβρη", ὁ "Προμηθεΐσμός", ὁ "Υπεράνθρωπος".
- 'Ἡ ἀλλοτρίωση τοῦ ἀνθρώπου ἀπό τό Θεό καί τόν ἐαυτό του. 'Ἡ ἡρωοποίηση τοῦ μηδενισμοῦ.
- 'Ἡ ζωτική ἀνάγκη καί ἡ νοσταλγία τοῦ ἀνθρώπου γιά λύτρωση.

28.- ΤΟ ΠΡΟΣΩΠΟ ΤΟΥ ΛΥΤΡΩΤΗ

- Οἱ μεσσιχικές προσδοκίες καί τό "πλήρωμα τοῦ χρόνου".
- 'Ἡ δόξα καί τό μυστήριο τῆς ἐνσαρκώσεως. "Ὁ Λόγος σάρε ἐγένετο".
- 'Ο Θεάνθρωπος Κύριο.

29.- Ο ΙΣΤΟΡΙΚΟΣ ΙΗΣΟΥΣ

- Τό ἐρώτημα-πρόβλημα. "Τίνα μέ λέγουσιν οἱ ἄνθρωποι εἶναι;".
- Πῶς εἶδαν τό Χριστό οἱ γενιές τῶν ἀνθρώπων. Οἱ "βίαι" τοῦ 'Ιησοῦ.
- 'Ο Χριστός ὁ νέος Ἀδάμ. "Ἴδε ὁ ἄνθρωπος".

30.- ΑΞΙΟΠΙΣΤΙΑ ΤΗΣ ΒΙΒΛΟΥ

- 'Η ιερότητα τῶν συγγραφέων τῆς Βίβλου.
- 'Ο προσωπικός χαρακτήρας τῶν συγγραφέων καί ἡ θεοπνευστία τῆς 'Αγίας Γραφῆς.
- 'Η ἱστοριογραφική σκαπάνη καί ἡ Βίβλος.

31.- ΟΙ ΠΗΓΕΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΙΗΣΟΥ ΧΡΙΣΤΟ

- 'Η μαρτυρία τῆς Καινῆς Διαθήκης.
- 'Η βεβαιότητα τῆς 'Εκκλησίας στήν ἱστορικότητα τοῦ 'Ιησοῦ.
- 'Η πίστη στό Χριστό καί τό μέλλον τοῦ κόσμου.

32.- ΤΟ ΕΡΓΟ ΤΟΥ ΛΥΤΡΩΤΗ

- Διδασκαλία καί θαύματα: "Ὡς εἰς τόν κόσμον ἐλήλυθα".
- 'Η σταυρική θυσία τοῦ Χριστοῦ.
- 'Η ἀνάσταση τοῦ Χριστοῦ καί ἡ ἀνάπλαση τοῦ κόσμου.
- 'Η ἐκπλήρωση τῆς 'Αείας οἰκονομίας".

33.- ΤΟ "ΠΝΕΥΜΑ ΤΗΣ ΑΛΗΘΕΙΑΣ"

- 'Η "ἀπουσία" τοῦ Παρακλήτου ὡς τήν Πεντηκοστή.
- Τό πρόσωπο καί τό ἔργο τοῦ Παρακλήτου.
- Θεσμός καί Πνεῦμα-Χάρισμα καί ἀξίωμα-Ἱστορία καί Μεταμόρφωση

34.- ΕΚΚΛΗΣΙΑ: Η ΝΕΑ ΚΟΙΝΩΝΙΑ

- Τί εἶναι ἡ 'Εκκλησία;
- 'Η 'Εκκλησία ὡς μυστήριον. Τό φθαρτό καί τό ἄφθαρτο στήν 'Εκκλησία. 'Η θεία Χάρη μέσα στήν 'Εκκλησία.
- 'Η ἀποστολή τῆς 'Εκκλησίας μέσα στήν 'Ιστορία. "Ἡ καινή κτίσις".

Παράδοση καί ἀνανέωση στήν 'Εκκλησία

35.- ΠΑΡΑΔΟΣΗ ΚΑΙ ΑΝΑΝΕΩΣΗ ΣΤΗΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑ

- Ἑμμονή στήν παράδοση καί δημιουργική ἀνανέωση.
- Παραξηγήσεις καί ὑπερβολές.
- Θεολογικά καί ἐκκλησιαστικά πλαίσια γιά παράδοση καί ἀνανέωση.
- 'Η παράδοση καί ἡ ἀνανέωση στήν 'Εκκλησία σήμερα.

36.- Η ΒΑΠΤΙΣΑ ΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ ΚΑΙ Ο ΕΡΧΟΜΕΝΟΣ

- 'Η προσωρινότητα του κόσμου: "Παράγει τό σχῆμα του κόσμου τούτου".
- Τό τέλος καί ἡ τελείωση. Τί μπορῶ νά ἐλπίζω;
- 'Ανθρώπινες ἐλπίδες καί οὐτοπίες.
- 'Η παρουσία του Χριστού. Κρίση καί ἐλπίδα του κόσμου.

Γ' ΑΠΟ ΤΙΣ ΠΗΓΕΣ ΤΗΣ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ

36. ~~Η ΚΑΛΟΡΘΕ~~

- ~~Κείμενο: 'Εξόδου 20, 1-18.~~
- ~~Σχόλια: Γλωσσικά, πραγματικά, θεολογικά, με ειδική αναφορά σέ γνώμες Πατέρων τῆς 'Εκκλησίας.~~
- ~~'Υποδείξεις γιά πρακτικές ἐφαρμογές.~~

~~37. ΤΟ ΠΡΩΤΟΝΟΜΟΝ ΝΑ ΕΙΣΑΙ ΑΝΘΡΩΠΟΣ~~

- ~~Κείμενο: Γρηγορίου Νύσσης "Περί κατασκευῆς του ἀνθρώπου". (ἐπιλογή).~~
- ~~Σχόλια: Γλωσσικά, πραγματικά, θεολογικά.~~
- ~~'Η ὑποτίμηση του ἀνθρώπου στήν ἐποχή μας.~~
- ~~'Η εὐθύνη του ἀνθρώπου ἀπέναντι τῆς τοῦ Θεοῦ.~~

37.- ΤΑ ΜΕΓΑΛΕΙΑ ΤΟΥ ΘΕΟΥ

- Κείμενο: Ψαλμός 103.
- Σχόλια: Γλωσσικά, πραγματικά, θεολογικά, με ειδική αναφορά σέ γνώμες Πατέρων τῆς 'Εκκλησίας.

38.- ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΑΡΧΟΝΤΕΣ. ΎΜΝΟΣ ΣΤΟΥΣ ΠΡΟΦΟΝΟΥΣ

- Κείμενο: Σοφία Σ. Παράχ 32, 1-6 καί 44, 1-15.
- Σχόλια: Γλωσσικά, πραγματικά, θεολογικά, με ειδική αναφορά σέ γνώμες Πατέρων τῆς 'Εκκλησίας καί στή Λατρεία.
- 'Υποδείξεις γιά πρακτικές ἐφαρμογές.

- 39.- Η ΧΑΡΑ ΤΟΥ ΛΑΟΥ
- Κείμενο: 'Ησαΐου κεφάλαιον ~~34~~ 35 (ἐπιλογή ἀποστόλων).
 - Σχόλια: Γλωσσικά, πραγματικά, θεολογικά, με ειδική αναφορά σέ γνώμες Πατέρων τῆς 'Εκκλησίας.
- 40.- Ο ΤΡΟΠΟΣ ΚΑΙ ΤΟ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΤΗΣ ΠΡΟΣΕΥΧΗΣ
- Κείμενο: Ματθαίου 6, 6-15.
 - Σχόλια: Γλωσσικά, πραγματικά, θεολογικά, με ειδική αναφορά σέ γνώμες Πατέρων τῆς 'Εκκλησίας καὶ στή Λατρεία.
 - Ὑποδείξεις γιά πρακτικές ἐφαρμογές.
- 41.- Η ΑΡΧΙΕΡΑΤΙΚΗ ΠΡΟΣΕΥΧΗ ΤΟΥ ΙΗΣΟΥ
- Κείμενο: 'Ιωάννου, κεφ. 17.
 - Σχόλια: Γλωσσικά, πραγματικά, θεολογικά, με ειδική αναφορά σέ γνώμες Πατέρων τῆς 'Εκκλησίας καὶ στή Λατρεία.
- 42.- Η ΖΩΗ ΤΩΝ ΠΡΩΤΩΝ ΧΡΙΣΤΙΑΝΩΝ
- Κείμενο: Πράξεων 2, 37-47 καὶ 4, 32-46.
 - Σχόλια: Γλωσσικά, πραγματικά, θεολογικά, με ειδική αναφορά σέ γνώμες Πατέρων τῆς 'Εκκλησίας.
 - Διδάγματα γιά τή σημερινή πραγματικότητα.
- 43.- Ο ΥΜΝΟΣ ΤΗΣ ΑΓΑΠΗΣ
- Κείμενο: Α' Κορινθ. 13, 1-13.
 - Σχόλια: Γλωσσικά, πραγματικά, θεολογικά, με ειδική αναφορά σέ γνώμες Πατέρων τῆς 'Εκκλησίας.
 - Ὑποδείξεις γιά πρακτικές ἐφαρμογές.
- 44.- Η ΒΥΘΥΝΗ ΝΑ ΒΙΩΣΑΙ ΧΡΙΣΤΙΑΝΟΣ
- Κείμενο: 'Ιακώβου 1, 2-27 καὶ 2, 14-26.
 - Σχόλια: Γλωσσικά, πραγματικά, θεολογικά με ειδική αναφορά στή λατρευτική πράξη τῆς 'Εκκλησίας.
 - Ὑποδείξεις γιά πρακτικές ἐφαρμογές.
- 45.- ΒΥΘΝΟΜΟΣΥΝΗ ΣΤΟ ΔΙΔΑΚΚΑΛΟ
- Κείμενο: Γρηγορίου Νεοκαισαρείας, Πανηγυρικός παρ. 3-4 ΒΓΗ 17, 277-280 (ἐπιλογή ἀποστόλων).
 - Σχόλια: Γλωσσικά, πραγματικά, θεολογικά, ιστορικά.
 - Ὑποδείξεις γιά πρακτικές ἐφαρμογές.
- 46.- Η ΒΕΒΟΗΤΗΤΑ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΣΜΟΥ
- Κείμενο: 'Επιστολή πρὸς Αιόγνητον, κεφ. 5-9 (ἐπιλογή ἀποστόλων).

- Σχόλια: Γλωσσικά, πραγματικά, θεολογικά, ιστορικά, με ειδική αναφορά σε γνώμες Πατέρων της 'Εκκλησίας.

90.-

ΣΧΕΣΕΙΣ ΑΡΕΤΗΣ ΚΑΙ ΕΥΗΜΕΡΙΑΣ

- Κείμενο: 'Ισιδώρου Πηλουσιώτου, 'Επιστολαί 5, 186 (= Λόγος πρὸς 'Ελληνας), MG 78, 1437-1444 (ἀποσπάσματα).
- Σχόλια: Γλωσσικά, πραγματικά, θεολογικά, με ειδική αναφορά σε γνώμες Πατέρων της 'Εκκλησίας.

47.-

ΘΕΟΜΗΝΙΕΣ: ΠΕΡΙΝΑ ΚΑΙ ΞΗΡΑΣΙΑ

- Κείμενο: Μ. Βασιλείου, 'Εν λιμῷ καὶ αὐχμῷ παρ. 7-9 (ἐπιλογή). BHE 7, 150-161.
- Σχόλια: Γλωσσικά, πραγματικά, θεολογικά.

48.
51.-

ΤΟ ΠΡΟΝΟΜΙΟ ΝΑ ΕΙΣΑΙ ΑΝΘΡΩΠΟΣ
ΠΙΣΤΗ ΚΑΙ ΕΡΓΑ

- Κείμενο: Διαδόχου Φωτικής, Κεφάλαια Γνωστικά 100 περί ηγούμενικης τελειότητος κεφ. 20-21, SHC 5 BIS, MG 65.
- Σχόλια: Γραμματολογικά, πραγματικά, θεολογικά.
- 'Υποδείξεις για πρακτικές εφαρμογές.

49.-

Η ΕΙΚΑΝΗΣΙΑ ΑΓΩΝΙΖΕΤΑΙ ΓΙΑ ΤΟ ΛΑΟ

- Κείμενο: Χρυσόστομου, Εἰς τοὺς ἀνδριάντας ὁμιλία 21 (ἀποσπάσματα).
- Σχόλια: Γραμματολογικά, πραγματικά, θεολογικά, ιστορικά.
- 'Αναγωγή στή σημερινή ἐποχή.

52.-

ΥΜΝΟΣ ΣΤΟ ΧΡΙΣΤΟ

- Κείμενο: Κλήμεντος 'Αλεξ., Παιδαγωγός 3, 12 BHE 7, 233.
- Μετάφραση τοῦ 'Υμνου.
- Σχόλια: πραγματικά, θεολογικά, ιστορικά.

48. ΤΟ ΠΡΟΝΟΜΙΟ ΝΑ ΕΙΣΑΙ ΑΝΘΡΩΠΟΣ

- Κείμενο: Γρηγορίου Νύκωνος, Περὶ μεταβιβάσεως τοῦ ἀνδρώ του (ἐπιλογή).
- Σχόλια: Γλωσσικά, θεολογικά, πραγματικά.
- 'Η διοτίμη του ἀνδρώ του εἰς τὴν ἐποχή μας.
- 'Η αὐτοῦ τοῦ ἀνδρώ του ἀπέναντι τῆς μωινωρίας καὶ τοῦ ἑαυτοῦ του.

Handwritten signature or mark.

ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ

Ώρες 4

I.- Σκοποί του μαθήματος

Θά επιδιώκονται οι σκοποί που προτάσσονται στο αναλυτικό πρόγραμμα του μαθήματος της Α' τάξεως του ημερήσιου Λυκείου Γενικής Κατεύθυνσεως.

II.- Υλη του μαθήματος

A.- Κείμενα Νεοελληνικής Λογοτεχνίας, Ώρες 2 1/2 (διδ. ένότητες 65)

α) Διδασκαλία χαρακτηριστικών κειμένων, που φανερώουν την εξέλιξη της νεοελληνικής λογοτεχνίας (διδασκτικές ένότητες 40), καί ειδικότερα:

1.- 'Επτανησιακή Σχολή (διδασκτικές ένότητες 10): 'Α. Χάλβος, 'Α. Τσαλφός, Γ. Τερτσέτης, 'Α. Λασκαράτος, 'Ιουλ. Τυπάλδος, 'Ιδκ. Πολυλάς, Γερ. Μαρκοράς, 'Αρ. Βαλαωρίτης, Λορ. Μαλιόλης.

2.- 'Η νεοελληνική ποίηση από το 1830 (διδασκτικές ένότητες 15). 'Ο Κ. Παλαός, σύγχρονοι καί νεώτεροί του: 'Ι. Γρυλλός, 'Αν. Μελαχρινός, 'Αγγ. Σικελιανός, Ν. Καζαντζάκης, Κ. Βάρναλης, Κ. Καρανταγής, 'Ο παρωσιασμός καί ο συμβολισμός.

3.- 'Η νεοελληνική πεζογραφία από τό 1860 (διδασκτικές ενότητες 15): Έμ. Ροΐδης, 'Η στρατιωτική ζωή έν 'Ελλάδι, Δημ. Βικέλας, Γ. Βιζυηνός, 'Αλ. Παπαδιαμάντης, Γρ. Ξενόπουλος, Κ. Κατζόπουλος, Κ. Θεοτόκης, Δημ. Βουτυρής κ.άλ.

Τά κείμενα τής καθεμιάς από τίς παραπάνω ενότητες θά διδάσκονται ύστερα από περιεκτική γραμματολογική ενημέρωση καί σαφή τοποθέτηση μέσα στην εποχή τους.

β) Διδασκαλία κειμένων τής σύγχρονης νεοελληνικής λογοτεχνίας. (διδασκτικές ενότητες 15).

Θά διδάσκονται λυρικά ποιήματα, διηγήματα, άποσπάσματα μυθιστορημάτων, δοκίμια, καθώς καί άποσπάσματα θεατρικών έργων (ή σύντομα μονόπρακτα στο σύνολό τους).

γ) Διδασκαλία κειμένων ξένης λογοτεχνίας (διδασκτικές ενότητες 10). Θά διδαχθούν από δοκίμες μεταφράσεις λογοτεχνικά έργα τής αγγλικής, γαλλικής, γερμανικής καί ρωσικής λογοτεχνίας του 18 καί 19 αιώνα. Θά προηγείται περιεκτική γραμματολογική ενημέρωση για τά λογοτεχνικά έργα τής κάθε χώρας καί σαφής τοποθέτησή τους μέσα στην εποχή τους καί θά άκολουθεί σύγκρισή τους προς άντίστοιχα νεοελληνικά έργα που έχουν διδαχτεί οί μαθητές. 'Η έρμηνευτική εργασία πρ' όλα τά διδασκόμενα.

μενα καίμενα θά εἶναι ὅμοια μέ ἐκείνη τῆς τάξεως τοῦ Λυκείου.

Β* Γλωσσική διδασκαλία

Συνέχιση τῆς γλωσσικῆς διδασκαλίας, ὅπως στήν προηγούμενη τάξη, καί εἰδικότερα:

Ἡ ἐπιστημονική ἐρολογία (οἱ τρόποι μέ τοὺς ὁποῖους ἀποδίδονται στήν ἑλληνική οἱ ἐπιστημονικοὶ ὅροι).

Εἰσαγωγή τῶν μαθητῶν στή δομή καί τό ὕφος τοῦ νεοελληνικοῦ λόγου. Εἴδη τοῦ ὕφους (ὕφος πλαδαρό, ἄτονο, ἐπιτηδευμένο, ἀνθηρό, νευρώδες, ἀπλό κτλ.).

Γιά τή γλωσσική διδασκαλία δέν θά διατίθενται ἰδιαίτερες διδακτικές ἔρες. Θά γίνεται εὐκαιριακά κατὰ τήν ἐρμηνευτική ἐργασία τῶν κειμένων νεοελληνικῆς λογοτεχνίας ἢ κατὰ τή διδρῶση τῶν ἐκθέσεων.

Γ* Ἐκθέσεις, ὥρες 1 1/2 (διδασκτικές ἐνότητες 36)

Οἱ ἐκθέσεις ~~παύσανται~~ ~~οἱ μαθητές~~ στήν τάξη αὕτη θά εἶναι μόνο γραπτές. Δεῦν ~~αὖ~~ εἶναι λιγότερες ἀπό 10 οὔτε περισσότερες ἀπό 12. Κάθε ἔκθεση θά ἀποτελεῖ ἐνιαῖο ολοκληρωμένο ἐπιμέρους κύκλο διδασκαλίας (γραφή-διδρῶση), γιά τόν ὁποῖο ~~θα~~ διατίθενται 3 διδασκτικές ἔρες.

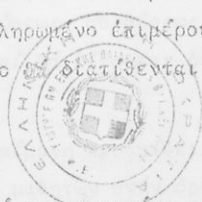
Θέματα ἐκθέσεων

Διατύπωση ἀποφών, ἰδεῶν, κρίσεων σέ συγκεκριμένα περιστατικά ἢ κοινωνικά φαινόμενα (ἡ παρουσίαση τοῦ θέματος μπορεῖ νά γίνεται μέ πολλοὺς στίχους, ὥστε νά ἀποφεύγεται ἡ ἀσάφεια τῆς διατυπώσεώς του).

Μικρές πραγματεῖες καί μελέτες σέ θέματα ποιήλου περιεχομένου. Ἀνάπτυξη γνωμικῶν, ἐννοιῶν, ἀποφθεγμάτων, παροιμιῶν ("Ὅπου τό θέμα δέν προσφέρεται γιά ἐκτενέστερη διατύπωση, ἀναλύεται σέ ἐπιμέρους ἐρωτήσεις, στίς ὁποῖες καλοῦνται νά ἀπαντήσουν οἱ μαθητές).

Σκέψεις καί ἰδέες μέ ἀφορμή ἕνα σύντομο καίμενο (μία ἢ περισσότερες στροφές ἑνός ποιήματος, μία σελίδα λογοτεχνικοῦ, φιλοσοφικοῦ, ἐπιστημονικοῦ κ.τ.κ. κειμένου).

Ἀνάλυση περιεχομένου, περίληψη, κριτική ἑνός λογοτεχνικοῦ, φιλοσοφικοῦ, ἐπιστημονικοῦ κ.τ.λ. ἔργου πού θά ἔχουν μελετήσει οἱ μαθητές μετά ἀπό ὑπόδειξη τοῦ καθηγητῆ.

Κριτική ανάλυση έργων αρχαίας ή νέας λογοτεχνίας που διδασκούνται στην τάξη και είναι πρόσφατα στη μνήμη των μαθητών (γενική αναφορά στις φιλολογικές ἀρετές και τὸ περιεχόμενο ή ἀπάντηση σε συγκεκριμένες ἐρωτήσεις). Αισθητική ἐρμηνεία έργων τέχνης.

Ἡ διόρθωση τῶν ἐκθέσεων θά γίνεται με προσοχή ἀπὸ τὸν καθηγητὴ στὸ σπίτι. Οἱ διορθωμένες ἐκθέσεις θά σχολιάζονται στὴ τάξη κατὰ τὴ διάρκεια μιᾶς διδακτικῆς ὥρας. Κατὰ τὴν ἐργασία αὐτὴ θά ἐπισημαίνονται τὰ συνηθισμένα καὶ κοινὰ σφάλματα (πραγματικά, λογικά, συντακτικά, ὀρθογραφικά, στίξεως, κυριολεξίας, διαρθρώσεως, σενθίσσεως κ.τ.λ.) με σκοπὸ τὴν ἀποφυγὴ τῆς ἐπανάληψώς τους, καὶ θά δίνονται ὁδηγίες γιὰ τὴ σύνδεση καὶ τὴν ἔκθεση ἰδεῶν.

Καὶ στὴν τάξη αὐτὴ θά καταβάλλεται ἐπίμονη προσπάθεια γιὰ τὴν ἀποφυγὴ τῆς νεολογίας καὶ τὴν ἔκθεση τῶν μαθητῶν στὴν ὀρθὴ ἀνάπτυξη καὶ ἔκθεση τῶν διανοημάτων τους ὅπως καὶ στὴν προηγούμενη τάξη.

Ⓘ) θά ἀναφέρονται τὰ θετικά στοιχεία καὶ γενικά τὰ προτερήματα τῶν μαθητῶν ἐκθέσεων καὶ

ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ

Ώρες: πρόγραμμα κοινό 6, πρόγραμμα επιλογής 2

I.- Σκοποί του μαθήματος

Θά επιδιώκονται οι σκοποί που προτίθενται στο αναλυτικό πρόγραμμα του μαθήματος της Α' τάξεως του ήμερήσιου Λυκείου Γενικής Κατεύθυνσεως.

II.- Υλη του μαθήματος

A.- Πρόγραμμα κοινό, Ώρες 6

Τό πρόγραμμα περιλαμβάνει έρμηνεία αρχαίων ελληνικών κειμένων από τό πρωτότυπο, καί ουγκειρίμενα:

1.- Ρητορικά Κείμενα: Λυσία Υπέρ του 'Αδυνάτου-Δημοσθένης Περί του στεφάνου παρ. 168-179 καί 188-193, Ώρες 6 από την άρχή του διδακτικού έτους ως τίς 15 'Οκτωβρίου καί Ώρες 3 από 16 'Οκτωβρίου ως τό τέλος Νοεμβρίου (διδασκτικές ένότητες 35).

Υστερα από πολύ σύντομη επανάληψη των σχετικών με τή γένεση καί τήν ανάπτυξη της ρητορικής στην αρχαία Ελλάδα καθώς καί με τό βίο καί τό έργο του Λυσία, θά γίνει έρμηνεία (γλωσσική, πραγματολογική, νοηματική, λογική καί αισθητική επεξεργασία) του λόγου του Λυσία Υπέρ του 'Αδυνάτου. Μετά τήν ολοκλήρωση της έρμηνείας αυτού του λόγου καί τή συνολική του έκτίμηση, αφού γίνει υπόμνηση του βίου καί του έργου του Δημοσθένη καί πολύ σύντομη παρουσίαση της υποθέσεως καί του ιστορικού πλαισίου του λόγου του ρήτορα Περί του στεφάνου, θά έρμηνευτούν από τό λόγο αυτό οι παράγραφοι 168-179 καί 188-193. Στο τέλος από τά στοιχεία που περιέχουν οι άνωτέρω παράγραφοι θά έκτιμηθεί ο Δημοσθένης ως ρήτορας καί ως υπέρμαχος της έλευθερίας καί της δημοκρατίας.

από 16 'Οκτωβρίου ως τό τέλος

1.- Βουκινδίδα Ιστορία (Επιλογές), Ώρες 3 από 21 Σεπτεμβρίου ως 15 'Οκτωβρίου καί 6 καί τό Δευτερείο (διδασκτικές ένότητες 35) 22 Δεκεμβρίου (διδασκτικές ένότητες 36).

I.- Είσαγωγή. Σύντομη επανάληψη του βίου καί του έργου του Βουκινδίδα καί τοποθέτησή του μέσα στην εποχή του καί στην αρχαία ελληνική ιστοριογραφία. Τό γενικό διάγραμμα της Ιστορίας του. Οι χαρακτηριστικές άρετές του Βουκινδίδα ως ιστορικού καί ως λογοτέχνη καί ή σημασία του έργου του.

II.- Θα ακολουθήσει ή γλωσσική, πραγματολογική, νοηματική, λο-
γική καί αισθητική επεξεργασία των κεφαλαίων 1-8, 20-22 καί 89-97
του Α' καί (ύστερα από κατατοπιστική περίληψη των "Κερκυρικῶν")
των κεφαλαίων 81-84 του Γ' βιβλίου τῆς "Ιστορίας του Θουκυδίδη.

III.- "Υστερα από τήν ολοκλήρωση τῆς ἐρμηνευτικῆς ἐργασίας θά γί-
νει συνολική θεώρηση του ἔργου. Με βάση τή διδασκαλία που ἔγινε στήν
αἴθουσα, οἱ μαθητές θά κληθοῦν νά ἐκθέσουν τό περιεχόμενο καί τίς ση-
μαντικότερες ἰδέες που υπάρχουν στά κεφάλαια που διδάχτηκαν καί νά
διατυπώσουν γενικές κρίσεις γιά τήν ἀξία του Θουκυδίδη ὡς ἱστορικοῦ
καί ὡς λογοτέχνη.

3.- Σοφοκλή, Φιλοκλήτης, ὥρες 3, από 8 'Ιανουαρίου ὡς ^{τις 15 Φεβρουαρίου} τῆς τέλους τοῦ
και ^{από 4 ὡς 10 Φεβρουαρίου} τῆς τέλους τοῦ διδακτικοῦ ἔτους (διδακτικές ὥρες 55).

I.- Εἰσαγωγή: α) Σύντομη ἐπανάληψη των πληροφοριῶν γιά τή γέ-
νεση καί τήν ἐξέλιξη τῆς ἀρχαίας ἑλληνικῆς δραματικῆς ποιήσεως. Γέ-
νεση καί ἐξέλιξη - σύνδεσή της μέ τή διονυσιακή λατρεία - ὁ ἰδιαίτε-
ρος χαρακτήρας τῆς τραγωδίας καί ὁ ἀριστοτελικός ὁρισμός - ἔρτες
του Αἰονύσου καί παραστάσεις δραμάτων. Τό ἀρχαῖο θέατρο καί ἡ σκευή.
Οἱ τρεῖς μεγάλοι δημιουργοί: Αἰσχύλος, Σοφοκλής, Εὐριπίδης, ὅπως
καί του βίου καί του ἔργου του Σοφοκλή β) "Ο Φιλοκλήτης του Σοφοκλή
(Χρονολόγηση - "Ο μῦθος τοῦ Φιλοκλήτη στό ἔπος καί στή δραματική ποί-
ηση - Περιεκτικό γενικό διάγραμμα του ἔργου).

II.- Θα ακολουθήσει ή γλωσσική, πραγματολογική, νοηματική, λογι-
κή καί αισθητική επεξεργασία των στίχων 1-135, 220-390, 541-679, 730-
826 καί 865-1080 του "Φιλοκλήτη". Οἱ ὑπόλοιποι στίχοι θά διδαχθοῦν
ἀπό δόκιμη νεοελληνική μετάφραση.

III.- "Υστερα ἀπό τήν ολοκλήρωση τῆς ἐρμηνείας, θά γίνει συνολική
θεώρηση τῆς τραγωδίας. Με τά δεδομένα τῆς ἐργασίας που ἔγινε στήν
αἴθουσα θά τοποθετηθεῖ ὁ Σοφοκλής στήν ἐποχή του καί στό λογοτεχνικό
εἶδος που ἀνήκει, θά ἀνιχνευθοῦν τό βασίτερο νόημα του "Φιλοκλήτη"

καὶ οἱ ἰδέες ποὺ ἐκφράζονται σ' αὐτόν θά γίνεи χαρακτηρισμός τῶν κύριων προσώπων τοῦ ἔργου καὶ θά υπογραμμιστοῦν ὁ δραματικός χαρακτήρας του καὶ οἱ θεατρικὲς ἀρετὲς του.

(ἐπιλογὴς) ἐκ τῆς 15 φεβρουαρίου καὶ ἔξω
4.- Ὁμήρου Ἰλιάδα, ὥρες 31 ἀπὸ 8 Ἰανουαρίου ἕως τοῦ τέλους τοῦ
2 ἀπὸ 15 φεβρουαρίου καὶ τὸ τέλος του
οἰοακτικῆς ἔτους (οἰοακτικὲς ὥρες 35).

I.- Εἰσαγωγή, Ἡ ἐπική ποίηση (γένεσις, ἰδιαίτερος χαρακτήρας καὶ εἶδος της) - Ἡ Ὀμηρικὴ ποίηση καὶ ὁ κόσμος ποὺ αὐτὴ ἀντιπροσωπεύει. Ὁ ἱστορικός πυρήνας τῆς Ἰλιάδας καὶ ἐμπλουτισμός του μὲ μυθολογικὰ στοιχεῖα. Ὁ ποιητὴς τῆς Ἰλιάδας (μὲ σύντομη καὶ σαφὴ ἔκθεσις τοῦ ὁμηρικοῦ ζητήματος), περιεχόμενον καὶ γενικὸ διάγραμμα τῆς Ἰλιάδας (ὅπου θά ἐρμηνεύεται καὶ ἡ δομὴ τοῦ ἔργου). Ἡ ἐπίδρασις τῶν ὁμηρικῶν ἐπῶν στὸν ἑλληνικὸ καὶ στὸν παγκόσμιον πολιτισμό.

II.- Θά ἀκολουθήσει γλωσσικὴ, πραγματολογικὴ, νοηματικὴ, λογικὴ καὶ αἰσθητικὴ ἐπεξεργασία τῶν ραφωδιῶν [2^α (στ. 237-529) καὶ 9 (στ. 445-280 καὶ 468-804. Οἱ στ. 281-467 θά διδαχθοῦν ἀπὸ μετάφραση).

III.- Ἡ γενικὴ θεώρησις, ποὺ θά γίνεи ὕστερα ἀπὸ τὴν ὁλοκλήρωσι τῆς ἐρμηνευτικῆς ἐργασίας, θά ἔχει ὡς στόχον τὴν κατὰδειξι τῶν ἰδιαίτερου χαρακτήρα καὶ τῶν ἐρκετῶν τῆς ὁμηρικῆς ποιήσεως, ὅπως καὶ τῶν παιδευτικῶν ἀξιών ποὺ περιλαμβάνει αὐτή.

B^α Πρόγραμμα ἐπιλογῆς, ὥρες 2

Γλωσσικὴ διδασκαλία:

Σκοπὸς τῆς γλωσσικῆς διδασκαλίας εἶναι:

1.- Νά ὁδηγηθοῦν οἱ μαθητὲς στὴ βαθύτερη γνώση τῆς δομῆς τῆς ἀρχαίας ἑλληνικῆς καὶ νά μελετήσουν τὰ συνθετότερα συντακτικὰ φαινόμενα ποὺ ἡ λειτουργία τους εἶναι σημαντικὴ στὸν ἀρχαῖον ἑλληνικὸ λόγο.

2.- Νά συνειδητοποιηθοῦν οἱ ὁμοιότητες καὶ οἱ διαφορὲς (στὸ λεξιλόγιον, στὸ τυπικὸ καὶ στὴ σύνταξιν) τῆς νέας ἑλληνικῆς (δημοτικῆς) μὲ τὴν ἀρχαία ἑλληνικὴ, καὶ

3.- Νά ἐνισχυθεῖ ἡ ἱκανότης τῶν μαθητῶν στὴ μεταφορὰ (μετάφρασις) ἀρχαίων ἑλληνικῶν κειμένων στὴ νεοελληνικὴ γλῶσσα.

Υλὴ:

Θά διδαχθοῦν περίπου 30 θέματα ἀπὸ περὶ καὶ μετὰ τῆς ἀπτικῆς διδ-

λέκτου της κλασικής εποχής. (Η διδασκαλία κάθε θέματος δεν πρέπει να ξεπερνά τις 2 διδακτικές ώρες). Τα θέματα που θα επιλεγούν πρέπει να πληρούν τις εξής προϋποθέσεις:

1.- Να περιέχουν την ανάπτυξη μιας ενδιαφέρουσας ιδέας ή την περιγραφή ενός αὐτοτελοῦς περιστατικοῦ (ιστορικοῦ εἴτε τῆς δημόσιας ἢ ἰδιωτικῆς ζωῆς τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων), χωρὶς νὰ ξεπερνοῦν τοὺς 20 στίχους.

2.- Νὰ προσφέρονται γιὰ τὴ μελέτη ἑνὸς συνθετοτέρου συντακτικοῦ φαινομένου ἢ γιὰ τὴ συμπλήρωση ἐλλείψεων τῶν μαθητῶν στὴ Γραμματικὴ.

3.- Νὰ παρουσιάζουν ἐνδιαφέρον αἰσθητικό, ὥστε ἀπὸ ἡποψη μορφῆς νὰ μὴν ὑστεροῦν ἀπὸ τὰ διδασκόμενα στὴν τάξη καίμενα. Καλὸ εἶναι, τὰ διδασκόμενα θέματα, κάθε φορὰ νὰ ἔχουν περιεχόμενο συγγενικὸ μὲ ἐκεῖνο τοῦ διδασκόμενου στὴν τάξη ἀρχαίου καιμένου καὶ μάλιστα νὰ ἰσχύουν στὸ ἴδιο γραμματολογικὸ εἶδος ἢ καὶ στὸν ἴδιο συγγραφεῖα.

Λ Α Τ Ι Ν Ι Κ Α

Πρόγραμμα επίλογης, ώρες 2

Σκοπός:

Σκοπός του μαθήματος των Λατινικών είναι:

α) Νά διδαχθούν οι μαθητές το βασικό λεξιλόγιο και τις κύριες λειτουργίες της λατινικής γλώσσας.

β) Νά καταστούν ικανοί νά διαβάζουν και νά κατανοούν απλά κείμενα της λατινικής γραμματικής, ώστε νά διεγερθεί το ενδιαφέρον τους, γιά ευρύτερη γνωριμία μέ τά πολιτιστικά στοιχεία και τις αξίες των οποίων είναι φορείς αυτά τά κείμενα.

Διδακτέα ύλη:

Γλωσσική διδασκαλία, ώρες 2

Ανάγνωση και μετάφραση άλλων λατινικών κειμένων από έγκεκριμένο Αναγνωστικό της Λατινικής.

Παράλληλα, και μέ βάση τις άσκήσεις του Αναγνωστικού, συστηματική διδασκαλία των συνηθέστερων γραμματικών και συντακτικών φαινομένων από έγκεκριμένο διδακτικό έγχειρίδιο της Λατινικής Γραμματικής σέ ύση έξταση χρειάζεται γιά νά καταστούν οι μαθητές ικανοί νά διαβάζουν και νά κατανοούν τό περιεχόμενο των διδασκόμενων λατινικών κειμένων. Ειδικότερα:

α) Από τή Γραμματική θά διδαχθούν κυρίως: Τά στοιχεία πού είναι χρήσιμα γιά τή σωστή προφορά και τήν ανάγνωση ά ενός λατινικού κειμένου. Οι πέντε κλίσεις των ουσιαστικών, τά επίθετα και τά παραθετικά τους χωρίς τις λεπτομέρειες και τις εξαίρέσεις πού άφορούν τό σχηματισμό και τήν κλίση σπάνιων τύπων. Οι πιο συνηθισμένοι τύποι των άντωνυμιών καθώς και των άπολυτων και τακτικών άριθμητικών. Τά είσαγωγικά στό ρήμα. Τό βοηθητικό ESSE και οι πιο συνηθισμένοι σύνθετοι τύποι του. Οι κλίσεις των όμαλών ρημάτων - άρχικοί χρόνοι. Τά συνηθέστερα άποθετικά και ήμιαποθετικά ρήματα καθώς και τά άκλυτα μέρη του λόγου, κυρίως οι προθέσεις και οι σύνδεσμοι.

β) Από τό Συντακτικό θά διδαχθούν τά βασικότερα και άπλούστερα

από κείμενα ή άλλων ειδών

Handwritten signature or mark.

φαινόμενα τῆς λατινικῆς συντάξεως, ὅσα εἶναι ἀπαραίτητα γιὰ τὴν κατανόησιν ἀπλῶν λατινικῶν κειμένων.

Ἡ διδασκαλία τῶν γραμματικῶν καὶ συντακτικῶν φαινομένων δεῖ θὰ ἀκολουθεῖ τῇ συστηματικῇ κατ'εὐθερίαν τοὺς στὰ διδασκτικά ἐγχειρίδια, ἀλλὰ τῇ σειρά τῶν ἀσκήσεων τοῦ Ἀναγνωστοικοῦ.

Ἡ ἐμπέδωσις τῶν διδασκομένων θὰ ἐπιδιώκεται κυρίως μὲ προφορικὰς ἢ καὶ γραπτὰς ἀσκήσεις ποὺ θὰ περιλαμβάνουν:

1) Θράσεις καὶ ἀπλὰς προτάσεις γιὰ συμπλήρωσιν ἢ μετασχηματισμὸν ὁρισμένων μερῶν τούτων.

2) Λέξεις, φράσεις καὶ ἀπλὰς προτάσεις γιὰ μεταφορὰ ἀπὸ τῶν ἑλληνικῶν στὰ λατινικά καὶ ἀντίστροφα.

Θὰ καταβάλλεται ἰδιαίτερη προσπάθεια γιὰ τὴν ἀπομνημόνευσιν λέξεων καὶ φράσεων μὲ τίς ὁποῖας θὰ ἐμπλουτίζεται προοδευτικὰ τὸ λατινικὸν λεξιλόγιον τῶν μαθητῶν.

Ὅροι καὶ στερεότυποι ἢ ἀποφθεγματικαὶ ἐκφράσεις τοῦ διατηροῦνται στὸ σύγχρονον λόγον θὰ ἐπισημαίνονται ἰδιαίτερα.

Ώρες: πρόγραμμα κοινό 2, πρόγραμμα επιλογής 2

I.- Σκοποί του μαθήματος

Θά επιδιώκονται οι σκοποί που προτίθενται στο αναλυτικό πρόγραμμα του μαθήματος της Α' τάξεως του ημερήσιου Λυκείου Γενικής Κατεύθυνσεως.

II.- Ύλη του μαθήματος

A.- Πρόγραμμα κοινό. Ώρες 2

(Από την Κτίση Κων/λεως ως την Πτώση της για τον Έλληνοισμό-από την κατάρρευση του Ρωμαϊκού Κράτους ως το Γαλλικό Διαφωτισμό για τον άλλο Κόσμο).

- 1.- Είσαγωγή: Συνοπτική αναδρομή (από τις αρχές της Ιστορικής ζωής ως την Κτίση Κων/λεως) και την κατάρρευση του Ρωμαϊκού Κράτους.
- 2.- Συνοπτικό διάγραμμα της Βυζαντινής και γενικότερα της Μεσαιωνικής Ιστορίας (κύριες περιόδοι, κύρια προβλήματα, κύρια επιτεύγματα).
- 3.- Η Κων/λη ως οικονομικό, διοικητικό και πολιτιστικό κέντρο.
- 4.- Οι παράγοντες που διαμόρφωσαν τη φυσιογνωμία του Βυζαντίου (Έλληνικός πολιτισμός, ρωμαϊκή κρατική παράδοση και Χριστιανισμός: Πίστη και Έκκλησία).
- 5.- Το αυτοκρατορικό πολιτεύμα και η νομοθεσία (Θεοδόσιος Β', Ιουστινιανός, Ισαυροί, Μακεδόνες, Νομική Σχολή της Κων/λης - κυρίως τον 11ο αί. - Εξάβιβλος του Αρμενόπουλου).
- 6.- Διοίκηση, στρατός, ναυτικό, διπλωματία.
- 7.- Οικονομική ζωή (γεωργία, βιοτεχνία, εμπόριο); δημοσιονομική, πολιτική.
- 8.- Παιδεία, Έκπαίδευση, Αποστολική δραστηριότητα.
- 9.- Κράτος και Έκκλησία (Κων/νος Α', Θεοδόσιος Α', Ιουστινιανός Α', Ηράκλειος, Λέων Γ' Ισαυρός, Φώτιος, Κηρουλάριος).
- 10.- Η βυζαντινή τέχνη και η ακτινοβολία της.
- 11.- Ο Ισλαμικός Κόσμος (Θρησκεία, οικονομική ζωή, ιδιαίτερα όμως επιστήμη και τέχνη του).
- 12.- Ο Ευρωπαϊκός Κόσμος (κρατική διαμόρφωση, οικον. ζωή, κοινωνική οργάνωση, επιστήμη, τέχνη, σταυροφορική εξόρμηση, πρώτη αναγέννηση).
- 13.- Ο Σλαβικός και λοιπός μεσαιωνικός Κόσμος.

Σκοποί του μαθήματος

- 1.- Νά εισαγάγει τούς μαθητές στα προβλήματα τής ψυχικής ζωής του ανθρώπου καί νά τούς βοηθήσει νά ἐρμηνεύσουν καί νά κατανοήσουν τή συμπεριφορά τους καί τή συμπεριφορά τῶν ἄλλων.
2. Νά βοηθήσει τούς μαθητές νά εἰσμορφώσουν κατάλληλους τρόπους συμπεριφοράς ὥστε νά καταστούν αὐτοτελή καί ἑρμῆ ὄντα καί νά ἔχουν ἁρμονικότερη ἢ συμβίωσή τους στήν κοινωνία· π.δ. συγκεκριμέναι·
 - νά ἐξαλείφουν φοβίες, προκαταλήψεις κτλ.
 - νά διακρίνουν συγκεκρισεις στήν ὁικονική καί κοινωνική ζωή,
 - νά προσανατολιστούν καλύτερα στήν ἐπαγγελματική τους κατεύθυνση, τή ζωή γενικότερα, καί νά ἐντοχλοῦν ἐθιμοεργικά στήν κοινωνία μέ τήν ἐνίσχυση τῆς αὐτογνωσίας καί τήν ἀνάπτυξη στοχαστικῆς συμπεριφοράς.
3. Νά εἰσάγει στούς μαθητές τή βασική ὁρολογία τῆς ἐπιστήμης τῆς ψυχολογίας σχετικά μέ τά ψυχικά φαινόμενα· ὥστε νά ἐκτιμῶνται μέ ἀκρίβεια.
4. Νά βοηθήσει τοὺς μαθητές νά ἀποκρίθουν ὁρισμένες ἀρχές ἐπιστημονικῆς ἐργασίας καί σκέψης, ὅπως· ἀντικειμενικότητα καί (οὐδέτερη) παρατηρητικότητα καί ἀόκη θετική- ρεαλιστική ἐκτίμηση τῶν ἐκτετατε δεδομένων τῆς ἀνθρώπινης συμπεριφοράς.

Περίληψη τοῦ μαθήματος

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1. Ἡ ψυχολογία στήν καθημερινή γλώσσα καί ζωή.
2. Ἡ ψυχολογία ὡς σύγχρονη ἐπιστήμη

- α. Ὑπονοια καί ὁρισμός
- β. Κλάδοι τῆς ψυχολογίας
- γ. Τομεῖς ἐφαρμογῆς τῆς ψυχολογίας

3. Μέθοδοι τῆς ψυχολογίας

- α. Παρατήρηση
- β. Πείραμα
- γ. Ψυχοφυσική μέτρηση
- δ. Δημοσκοπήσεις· συνέντευξη, ἐρωτηματολόγια κτλ.

Στατιστικά κριτήρια (τέτοι)

Στατιστικές μέθοδοι (μέθοι ὁροι, ἀποκρίσεις, συνάφεια)
Κατανόηση

4. Βασικοί σταθμοί ἐκτίμησης τῆς ψυχολογίας (ἐκτίμησης, ἀριστοτέλης, κινῶν, βασικές νοτίες κατευθύνσεις· ψυχολογία, ψυχολογία τῆς συμπεριφοράς, ψυχολογία τῆς μορφῆς- ὁλοκληρίας).

ΕΙΣΟΔ. Α°

ΑΝΑΛΥΤΙΚΗ ΘΕΩΡΗΣΗ ΤΗΣ ΨΥΧΙΚΗΣ ΖΩΗΣ

Α° ΟΙ ΓΝΩΣΤΙΚΕΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΕΣ

I. 'Η αντίληψη

1. 'Η πορεία σχηματισμού της αντίληψης (έρεϊσματα, αίσθησεις- αίσθημα, αντίληψη- γνώση)
2. Διαταραχές και παραποιήσεις της αντίληψης
 - α. Παρακινήσεις, και ψευδαισθήσεις
 - β. 'Οπτικές πλάνες (παιράματ κίς ειαπιστώσεις και άσκήσεις)

II. 'Η μάθηση

1. 'Η μάθηση ως ανάγκη και ικανότητα
2. Τρόποι μάθησης:
 - α. θεωρία των αναλαστικών αντιδράσεων (Παυλόφ)
 - β. θεωρία της έπιτυχίας (άποτελέσματος), Θορνάικ (κίνητρο)
 - γ. θεωρία της μορφής-οδότητας (Κέλερ)
 - δ. κοινωνική μάθηση: μέμηση, ταύτιση
3. Μάθηση και συμπεριφορά. Οι συνθήσεις. Τά σέμολο έπιπούνωνίας

III. 'Η μνήμη

1. Μνήμη (ειαθήρηση) και λήθη. Πειραματικές ειαπιστώσεις (μόνο άξιο-
πρόσεντα για τό μνητική στοιχεία). ^{Παρασύνθεσις} ~~επιδεικνύται~~
2. 'Η σημασία της μνήμης στη μάθηση. Τεχνικές που τή ειακολόνουν
3. Διαταραχές της μνήμης
4. Οι όροι "συνείδηση", "άσυνείδητο", "ύποσυνείδητο" (μέ συντομία οι
σχετικές θεωρίες)
5. Τά όνειρα

IV. 'Η νόηση

1. Πώς σχηματίζονται οι έννοιες. Άχέση μάθησης και νόησης
2. Λόγηση και γλώσσα
3. 'Η νοημοσύνη. Έγνοια και βασικά της είδη
4. 'Η ^{επιδεικνύται} ~~επιδεικνύται~~ νόηση

4

Β° ΤΟ ΨΥΧΙΚΟ ΚΙΝΗΤΡΑ ΚΑΙ ΤΑ ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑΤΑ

1. Τό κίνητρα καί ἡ σημασία τους στήν ψυχική ζωή
2. Βιολογικά καί πνευματικά κίνητρα: ἔνστικτα, ὁρμές, ἀνάγκες ἐνδιαφέροντα
3. Τά συναισθήματα. Εἶδη καί σημασία τους στήν ψυχική ζωή. Διαταραχές τῶν συναισθημάτων. Τά πάθη
4. Ἡ ἐκανοποίηση τῶν ὁρμῶν καί ἀναγκῶν-τάσεων. Τό πρόβλημα τῆς ἐναρμονιστέας τους. Συγκρούσεις. Μορφές συγκρούσεων
5. Μηχανισμοί ἀμυνῆς. Τό φαινόμενο τῆς ἀπωθήσεως καί ἡ σχέση του μέ τήν ἐπιθετικότητα καί τή νεύρωση
6. Ἡ ἀπόφαση. Ἡ βούληση καί ὁ βιολογικός κόσμος

ΒΙΟΛ. Β°

ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΟΜΑΔΙΑ Τ.Σ. ΨΥΧΙΚΗΣ ΖΩΗΣ

Α° ΤΟ ἜΤΟΣ ΣΤΗΝ ΕἶΣΙΔΕΗ ΤΟΥ

1. Ἡ ἔννοια τῆς ἐξελίξεως γενικά. Ἡ κληρονομικότητα καί τό περιβάλλον ὡς παράγοντες ἐξελίξεως.
2. Σχέση τῆς σωματικῆς καί ψυχικῆς ἐξελίξεως.
3. Βασικά στάδια τῆς ἐξελίξεως, καί χαρακτηριστικά τους:
 - α. Ἑρμηνεία καί νηπιακή περίοδος
 - β. Παιδική ηλικία
 - γ. Ποδοφρενική καί ἐφηβική ηλικία
 - δ. Ἡλικία τῆς ὀριμότητας
 - ε. Ἡλικία τῶν γηρατειῶν

Β° ΤΟ ἜΤΟΣ ὡς προσωπικότητα

1. Οἱ ὅροι "ἀτομικότητα", "χαρακτήρας", "προσωπικότητα"
2. Ἰδιότητες τῆς (ὄχι ὅς) προσωπικότητας
3. Πως εἴς θεωρεῖται γιά τόπους ἀνδράπων καί γενική ἐκτίμησή τους
4. Ἡ προσωπικότητα ὡς συναισθητική ἐλπίδα ("Ολοπρὶν φιλοσοφῶντες λέβιν κ.ά.)
5. Ἡ προσωπική. Ἐχρηστικά προαίματα. Ἡ ἀτομική ψυχική ὕλη
6. Ἡ ἐκπαίδευση καί πασολογική προσωπικότητα (ἐκπαίδευση-ἡλικία-σθένος-ἡλικία-νεύρωση, νοσηρικὴ καὶ νοσηρικὴ)
7. Οἱ ἀτομικὲς διαφορές καί ἡ σημασία τους στήν ἀτομική καί κοινωνική ζωή (Ἡ ἐκπαίδευση καὶ οἱ ἀτομικὲς προϋποθέσεις)
8. Ἡ ἀτομικὴ προσωπικότητα. Συμπεράσματα μαθημάτων, ἀποφάσεις.
9. Ἡ ἀτομικὴ προσωπικότητα. Νευρώσεις, ψυχώσεις.

- α. Μέτρηση της νοσηρότητας: άφουτα και καυστήρηση
β. Ή σημασία της νοσηρότητας στη σχολική κατεδούση και τό
έπιδγγελμη
8. Οι διαφορές των φύλων και τά ιδιαίτερα προβλήματά τους.

2^ο Τό Στοχο στην κοινωνία

1. Ανθρώπινη συμπεριφορά και κοινωνικές παράγοντες
2. Ή ομάδα. Έννοια και βασικές μορφές
3. Ή δομή των ομάδων και ό ρόλος του έτέμου. Αύταρχική και άντιαύταρχική συμπεριφορά.
4. Τό πρόβλημα των άνθρώπων σχέσεων.: Ψυχικές διατάσεις, προσατά-
λήψεις, τάση ίσοπεδέσεως
5. Ή κοινωνική ψυχική ύγεια. Μορφές κοινωνικής νοσηρότητας: βία- έγω-
αληματονότητα, κοινωνικός άνταγωνισμός, έγκλος, έλικοσλισμός, ναρ-
κατιζ.

ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΑ

Ώρες: Πρόγραμμα κοινό 4, πρόγραμμα επιλογής 3

Σκοποί του μαθήματος

Οι επιδιώκονται οι σκοποί που προτάσσονται στο αναλυτικό πρόγραμμα του μαθήματος της Α' τάξεως του ημερήσιου Λυκείου Γενικής Κατεύθυνσεως.

Υλη του μαθήματος

Α. Πρόγραμμα κοινό, Ώρες 4

Ι. Άλγεβρα, Ώρες 2

1.- Πολυωνυμικές εξισώσεις και ανισώσεις

Έννοια πολυωνυμικής εξίσωσης και ανίσωσης. Η λύση της εξίσωσης $ax^2 + bx + \gamma = 0$ στο $\mathbb{R}$. Το Δ και το γινόμενο των ριζών της. Πρόσημο του δευτεροβάθμιου τριωνύμου $\varphi(x) = ax^2 + bx + \gamma$ για $x \in \mathbb{R}$. Δευτεροβάθμιες ανισώσεις. Άνισώσεις ανωτέρου του δευτέρου βαθμού. Η λύση των εξισώσεων: $ax^4 + bx^2 + \gamma = 0$, $ax^3 \pm bx^2 \pm bx \pm \gamma = 0$, $ax^4 - bx^2 + bx - \gamma = 0$ στο $\mathbb{R}$. Τριγωνομετρικές εξισώσεις που ανάγονται σε πολυωνυμικές. Συστήματα γραμμικών εξισώσεων και άλλες μορφές συστημάτων με εξισώσεις δευτέρου βαθμού.

2.- Τριγωνομετρία

Τριγωνομετρικοί αριθμοί άθροισματος και διαφορής δύο τόξων. Εξέσεις των τριγωνομετρικών αριθμών ενός τόξου με τους τριγωνομετρικούς αριθμούς του διπλάσιου και του τριπλάσιου τόξου. Τροπή άθροισματος και διαφορής τριγωνομετρικών αριθμών σε γινόμενα και αντίστροφως. Εφαρμογή στην επίλυση τριγωνομετρικών εξισώσεων.

3.- Προδοδοί

Η έννοια της ακολουθίας. Η έννοια του όρου ακολουθίας με απλά παραδείγματα. Οι ακολουθίες $\frac{1}{n}$, $(-1)^{\frac{n-1}{2}}$, $\frac{1}{\sqrt{n}}$, ω^n και $\kappa \omega^n$ με $|\omega| < 1$.

Ειδικές ακολουθίες: Αριθμητική, γεωμετρική και αρμονική πρόδοδος.

./.

Συνθήκη γιὰ νὰ ἀποτελοῦν διαδοχικοὺς ὅρους προόδου οἱ ἀριθμοὶ α, β καὶ γ. "Αθροισμα τῶν ν πρῶτων ὄρων ἀριθμητικῆς καὶ γεωμετρικῆς προόδου. "Αθροισμα ἡπειρων ὄρων φθίνουσας γεωμετρικῆς προόδου. Ἐφαρμογὴ σὲ προβλήματα ἀνατοκισμοῦ, ἔσων καταθέσεων καὶ χρεωλυσίας.

4.- Λογάρισμοι

Ὁρισμός δυνάμεως μὲ ἐκθέτη πραγματικὸ ἀριθμὸ. Ἡ ἔννοια τῆς ἐκθετικῆς καὶ λογαριθμικῆς συναρτήσεως. Ἰδιότητες τῶν λογαριθμικῶν συναρτήσεων. Λογάρισμος γινομένου πηλίκου, δυνάμεως καὶ ρίζας. Ἀπλές ἐκθετικὲς καὶ λογαριθμικὲς ἐξισώσεις. Ἀπλά λογαριθμικὰ καὶ ἐκθετικὰ συστήματα. Δεκαδικοὶ λογάρισμοι. Ἐφαρμογές.

5.- Ἐπίλυση τριγώνων

Θεωρήματα ἡμιτόνου καὶ συνημιτόνου. Τύποι τοῦ MOHLWEIDE. Βασικὲς περιπτώσεις ἐπιλύσεως τριγώνων.

Β) ΓΕΩΜΕΤΡΙΑ - ὥρες 2

1.- Λόγοι καὶ ἀναλογίαι

Λόγος δύο εὐθύγραμμων τμημάτων. Ἀναλογία εὐθύγραμμων τμημάτων. Ἰδιότητες. Θεώρημα τοῦ Θαλῆ. Κατασκευὴ τέταρτης ἀναλόγου τριῶν δεδομένων εὐθύγραμμων τμημάτων. Θεώρημα διχοτόμου γωνίας ἐνὸς τριγώνου. Διαίρεση εὐθύγραμμου τμήματος ἐσωτερικῶς καὶ ἐξωτερικῶς σὲ δεδομένο λόγον.

2.- Ὁμοιότητα

Ὁμοια εὐθύγραμμα σχήματα. Κριτήρια ὁμοιότητος τριγώνων. Λέση εὐθείων. Τὸ πυθαγόρειο θεώρημα καὶ οἱ συνέπειές του. Βασικὲς σχέσεις μεταξὺ πρωτεύοντων ἢ δευτερεύοντων στοιχείων ἐνὸς τριγώνου. Βασικὲς γεωμετρικὲς κατασκευές ποὺ στηρίζονται στὲς προηγούμενες γεωμετρικὲς σχέσεις. Δύναμη σημείου ὡς πρὸς κύκλον. Κατασκευὴ τῶν ριζῶν δευτεροβάθμιας ἐξισώσεως. Διαίρεση εὐθύγραμμου τμήματος σὲ μέσο καὶ ἄκρο λόγον.

σματος χώροι. Βασικές ιδιότητες.

4.- Στοιχεία θεωρίας πολυωνύμων

Ο αντιμεταθετικός δακτύλιος των πολυωνύμων. Αλγεβρική διαίρεση. Η.Κ.Δ. πολυωνύμων* βασικές ιδιότητες. Ε.Κ.Π. πολυωνύμων. Ρίζα πολυωνύμου. Θεωρήματα για τις ρίζες ενός πολυωνύμου.

ΦΥΣΙΚΑ (ΦΥΣΙΚΗ - ΧΗΜΕΙΑ)

Ώρες: Πρόγραμμα κοινό 3, πρόγραμμα επιλογής 3

I.- Σκοποί του μαθήματος

Οι επιδιώκονται οι σκοποί που προτάσσονται στο αναλυτικό πρόγραμμα του μαθήματος της Α' τάξεως του ημερήσιου Λυκείου Γενικής Κατεύθυνσης.

II.- Υλη του μαθήματος

A. ' ΦΥΣΙΚΗ

Πρόγραμμα κοινό, Ώρες 2

Στατικός Ηλεκτρισμός

1.- 'Ηλεκτρικό φορτίο: Φύση του ηλεκτρισμού. Αρχή διατήρησης φορτίου. Θεμελιώδη φαινόμενα. Νόμος του COULOMB.

Μονάδες ηλεκτρικού φορτίου.

2.- 'Ηλεκτρικό πεδίο: 'Ορισμός ηλεκτρικού πεδίου. Στοιχεία ηλεκτρικού πεδίου (ένταση, δυναμικό, διαφορά δυναμικού σε δύο σημεία). Μονάδες έντασης και δυναμικού. Πόση του ηλεκτρισμού.

3.- Χωρητικότητα αγωγού: 'Ορισμός χωρητικότητας. Μονάδες μέτρησης της χωρητικότητας. 'Ενέργεια φορτισμένου αγωγού. Πυκνωτές. Χωρητικότητα επιπέδου πυκνωτή, ενέργεια φορτισμένου πυκνωτή, σύνδεση πυκνωτών, μορφές πυκνωτών.

3.- Διάθλαση τοῦ φωτός: Νόμοι τῆς διαθλάσεως τοῦ φωτός. Ὀπτική γωνία καὶ ὀλική ἀνκλίση τοῦ φωτός. Ἀποτελέσματα τῆς διαθλάσεως. ^{Διάθλαση} Διάθλαση τοῦ φωτός μέσα ἀπὸ πλῆκη. Διάθλαση τοῦ φωτός μέσα ἀπὸ πρίσμα. Πράγματα ὀλικῆς ἀνκλίσεως.

4.- Σφαίρικοι φακοί: Συγκλίνοντες καὶ ἀποκλίνοντες φακοί. Γενικὲς ἐξισώσεις τῶν φακῶν. Ἰσχύς φακοῦ καὶ ὁμοσφαιρικοῦ συστήματος φακῶν.

5.- Ὀπτικὰ ὄργανα: Ἀπλὸ μικροσκόπιο. Ἀστρονομικὴ δίοπτρα. Βιολετητικὴ τῆ: Περιοσκόπιο, φωτογραφικὴ μηχανή, προβολέας, κινηματογραφικὴ μηχανή.

6.- Ἀνάλυση τοῦ φωτός: Ἀνάλυση τοῦ λευκοῦ φωτός. Ἰδιότητες τῶν ἐκτινβολιῶν, ὁριτῶν ^{ἑρ} ὑπερῶν καὶ ὑπεριωδῶν. Ὀυράνιο τῆξο: Διασκοπικόπιο. Τὸ χροῖμα τῶν σωμάτων.

7.- Φωτομετρία: Φωτεινὴ ἐνέργεια. Φωτεινὴ ροή. Φωτὸς. Βασίδες μετρήσεως φωτομετρικῶν μεγεθῶν. Φωτόμετρο.

Πρόγραμμα ἐπιλογῆς, ὥς 2

1.- Ἀπὸ τῆ Μηχανικῆς: Καμπυλόγραμμη κίνησις. Κυκλική μεταβαλλόμενη κίνησις ὀλικοῦ σημείου. Βολές: Κατακόρυφη, ὁριζόντια, πλάγια. Κινοῦμενα συστήματα ἵναρξης. Ἔργο ἐντιστάσεως καὶ μεταβλητῆς δύναμεις. Ἐκταρογὴ τῆς διατηρήσεως τῆς ἐνέργειας. Πῦρραυλος. Χροῖση: Ἐλαστικὴ, πλαστικὴ, συντελεστικὴ ἀρροῦσεως. Περιστροφὴ στερεοῦ σώματος γύρω ἀπὸ σταθερὸ καὶ ἀπὸ μεταβλητὸ ἕξονα. Γυροσκόπιο. Μεταβολὴ τοῦ θ σὲ συνάρτησιν μὲ τὸ ψ ὅς. Τεχνητοὶ δορυφόροι. Ροή ρευστῶν. Νόμος τῆς συνέχειας. Νόμος τοῦ BERNOULLI. Ἐφαρμογές. Τριτογενὴς τριβὴ τῶν ρευστῶν. Ἀερίμαζα-ΝΑΒΗ. Ὑπερηχητικὲς ταχύτητες. Ὑδροκίνησεις.

2.- Ἀπὸ τῆ θερμότητος: Τρόποι μεταβολῆς τῆς καταστάσεως ἀερίου. Ἐξέταση τῆς ποιετικῆς κῆρας καὶ τῆς πυκνότητος ἀερίου. Νόμος τοῦ RAYTON. Ἐφαρμογὲς καὶ ἀνέσειςτοι ἀπὸ τοῦ. Τριπλὸ σημεῖο. Θερμοδυναμικὴ: Α' θερμοδυναμικὸ ἔξομα. Ἀπνοητικῶν. Β' θερμολογικῶν. Κινητικῶν. ΔΙΑΣΤΗ. Ἀεριοσταθμοί. Β' θερμοδυναμικὸ ἔξομα. Κόλλος τοῦ CARNOT. Ὑποκινῶν μηχανῆς. Ὑποκινῶν.

Φύβη τῶ μαχνητιβριῶ.

3.- 'Από τὸ μαγνητισμὸς: ^{φύση τῶν μαγνητισμῶν} μαγνήτιση ὁμογενοῦς μαγνητικοῦ πεδίου
στὸ μαγνητικὸ δίκτυο. Μαγνητικὴ ροπή, Μαγνήτιση, μαγνητικὴ ὑστέρηση.

Εἶδος ἡγευτοθεστικῶν πεδίων - ἡγευτοθεστικῶν

4.- 'Από τόν 'Ηλεκτρισμό: Διηλεκτρική σταθερή. 'Ηλεκτροστατικές
μηχανές. 'Ηλεκτρική ροή καί νόμοι της. Σφαιρικός πυκνωτής. Εξέλιξη
Ραγ-ροθ ~~πυκνωτή~~ πυκνωτή. Εξέλιξη αντίστασεων. Συνθετο κύκλωμα. Κανόνες
τοῦ Κινημοῦ. Συνθεση γεννητριῶν. 'Αποδέκτες. Κίνηση ηλεκτρονίου
μέσα σέ μαγνητικό πεδίο. Εξομνησία προσελύσεως τῶν μαγνητικῶν πεδίων.
'Οργανα 'Ηλεκτρικῶν μεταφορῶν.

5.- 'Από τὴν 'Εσθρινή: ~~ἡ ἀπόφραξις τῆς ἐκείνης τοῦ ποταμοῦ~~
 ἡ ἀπόφραξις. Ὅτι καὶ περὶ ἐκείνου κατόπτερον. Ὅτι καὶ περὶ σφαιρι-
 κοῦ κατόπτερον. Σφαίριτα σφαιρικῶν κατόπτερον. Ἰσχύς τοῦ τύπου τῶν
 φανδῶν. Σφαίριτα σφαιρικῶν φανδῶν. Σύνθετο μικροσκόπιο. Ἰσχυρὸν φάσμα.
 Ἀχρηματικὸν εὐαγγέλιον περὶ τῶν φανδῶν. Ἀπόδοσις φασματικῆς ἀγῆς. Μη-
 χανικὸν ἰσοδύναμο τοῦ φάσματος.

B' XHMEIA

Програми 10100, 0847

1.- Κατάταξη στοιχείων. Περιοδικό σύστημα. Ἀρχινός κατάτα-
ξης στοιχείων. Περιοδικό σύστημα τῶν στοιχείων. Περιοδικότητα τῶν
ἰδιοτήτων τῶν στοιχείων. Ἀτομικός ἀριθμός.

2.- Σύγχρονη Ατομική θεωρία (δομή του Ατόμου) γενικά. Τι είναι Ατομική πορεία. Κατασκευή των πυρήνων του Ατόμου. Ισοτοπία και Ισοβροχία στοιχείων.

3.- Θεωρία της ηλεκτρολυτικής διασπάσεως-ηλεκτρολύση. Ηλεκτρο-
φόροι-ηλεκτρολυτικοί-έργοι. Θεωρία της ηλεκτρολυτικής διασπί-
σεως του ΑΥΡΗΘΙΟΥ. Ηλεκτρολύση. Νόμοι της ηλεκτρολύσεως. Ψευδα-
νός της ηλεκτρολύσεως.

4. "Οὐδὲν ἐστὶν ἀλλοῦ, ἢ τοῦ αὐτοῦ."

Γενική περί διαλυμάτων. Κανονική διαλύματα. Ίσχυος τῶν ὁξέων καὶ τῶν βάσεων.

5.- ΜΕΤΑΛΛΑ

Γενικὴς ἰδιότητες τῶν μετάλλων. Γενικὴς μέθοδοι ἐξαγωγῆς τῶν μετάλλων. Γενική περί κραμάτων.

6.- ΜΕΤΑΛΛΑ ΤῶΝ ΑΛΚΑΛΙΩΝ

Γενική περί τῶν μετάλλων τῶν ἀλκαλίων. Κίτριο. Ὑδροχλωρίδιο τοῦ Νατρίου. Ἀνθρακικὸ νάτριο. Ὁξυγόνο ἀνθρακικὸ νάτριο. Νιτρικὸ νάτριο. Κάλιο. Ὑδροχλωρίδιο τοῦ καλίου. Ἀνθρακικὸ κάλιο. Ὁξυγόνο ἀνθρακικὸ κάλιο. Χλωριοῦχο κάλιο. Χλωρικὸ κάλιο. Νιτρικὸ κάλιο.

7.- ΜΕΤΑΛΛΑ ΤῶΝ ΑΛΚΑΛΙΝΩΝ ΓΑΛΙΩΝ

Γενική περί μετάλλων τῶν ἀλκαλινῶν γαλιῶν. Λιγνήσιο. Ὁξείδιο τοῦ λιγνήσιου. Ἀνθρακικὸ λιγνήσιο. Θεικὸ λιγνήσιο. Ἀρσενίτιο. Ὁξείδιο τοῦ ἀρσενίου. Ὑδροχλωρίδιο τοῦ ἀρσενίου. Ἀνθρακικὸ ἀρσενίτιο. Θεικὸ ἀρσενίτιο. Χλωριοῦχο ἀρσενίτιο. Χλωροαρσενικός. Κονιόμαχλοι.

8.- ΑΛΟΥΜΙΝΙΟ, ΚΑΡΒΟΝΕΡΟΣ, ΜΟΛΥΒΔΟΣ

Αλουμίνιο. Ὁξείδιο τοῦ αλουμινίου. Θεικὸ αλουμίνιο. Στυπτηρία. Βιοχημική ἔλκτα τοῦ αλουμινίου. Καρμεινική. Καρβόνερος. Μολύβδος. Ὁξείδιο τοῦ μολύβδου. Ἀνθρακικὸς μολύβδος. Συσταρευτὴς μολύβδου.

9.- ΧΑΛΚΟΣ, ΑΡΓΥΡΟΣ, ΧΡΥΣΟΣ

Χαλκός, Θεικὸς χαλκός. Ἀργυρός. Νιτρικὸς ἄργυρος. Ἀλογονοῦχες ἐνώσεις τοῦ ἀργύρου. Φωτογραφική. Χρυσός.

10.- ΨΕΥΔΟΓΥΡΟΣ, ὙΔΡΟΓΥΡΟΣ, ΧΡΩΜΙΟ, ΠΑΓΓΑΝΙΟ

Ψευδοργυρός. Ὁξείδιο τοῦ ψευδοργύρου. Ὑδροργυρός. Ἀλογονοῦχες ἐνώσεις τοῦ ὑδροργύρου. Χρόμιο. Ἐνώσεις τοῦ χρωμίου. Παγγάνιο. Ἐνώσεις τοῦ παγγάνιου.

11.- ΣΙΔΗΡΟΣ, ΚΟΒΑΛΤΙΟ, ΝΙΚΕΛΙΟ, ΑΣΚΑΝΟΧΡΩΣ

Σίδηρος. Κοβάλτιο. Νικέλιο. Ασκανόχρωτος. Ραδιενεργὰ στοιχεῖα.

Ρόδιο. Οὐράνιο. Ὑπεροουράνια στοιχεῖα. Ἀκτινίδες.

Πρόγραμμα επίλογος, Σελ. 1

Ιδιότητες διαλυμάτων. Γενικά:

Τύση ατμών. Πόρος του ΡΑΟΥΛΤ. Ζεοσκοπία. Κρυοσκοπία. Προσδιορισμός του μοριακού βάρους των διαλυομένων σωμάτων. Όσμωση. Όσμωτική πίεση. Προσδιορισμός των μοριακών βαρών από την όσμωτική πίεση.

2.- Χημική αντίδραση. Ταχύτητα αντίδρασης και παράγοντες που την επηρεάζουν: Η χημική αντίδραση. Ταχύτητα αντίδρασης. Παράγοντες που επηρεάζουν τη χημική αντίδραση. Θερμοχημεία. Κατάλυση.

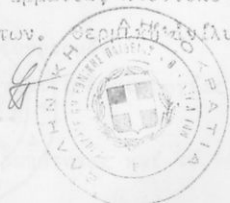
3.- Χημική ισορροπία: Αμφίδρομες αντιδράσεις. Χημική ισορροπία. Πόρος της επίδρασης της μάζας. Παράγοντες που επηρεάζουν τη χημική ισορροπία.

4.- Ήλεκτρονική θεωρία του σθένους. Χημικοί δεσμοί. Τέ διαφορά είδη των χημικών δεσμών: Έτεροπολικός, ομοιοπολικός, ήμιπολικός, δεσμός υδρογόνου, μεταλλικός.

5.- Ιδιότητες των ηλεκτρολυτικών διαλυμάτων. Ισχύς των οξέων και των βάσεων. Βαθμός ιονισμού (διαστίτωσης). Στάθρα ιονισμού (διαστίτωσης). Επίδραση κοινού ιόντος. Γινόμενο διαλυτότητας. Διόλυση του νερού P.H. Ρυθμιστική διαλύματα. Αξίνες. Υδρόλυση.

6.- Ήλεκτρονική θεωρία οξειδώσεως και αναγωγής. Γενικά περί οξειδώσεως και αναγωγής. Άριθμός οξειδώσεως. Τέ κυριότερα οξειδωτικά και αναγωγικά μέσα. Παραδείγματα οξειδοαναγωγικών αντιδράσεων. Δυναμικό οξειδοαναγωγής.

7.- Από τό ειδικό μέρος της ανόργανης Χημείας. Τέ κυριότερα, από βιοχημικής σημασίας, άνόργανα όξεία και βάσεις. (Υδροχλωρικό όξύ, θειικό όξύ, νιτρικό όξύ, άμμωνία, κινετικό νάτριο). Ρελέτη της σύστασης των μετάλλων και κομμάτων. Θεωρία της οξείδωσης.

I.- Σκοπός

Σκοπός του μαθήματος είναι να εξετάσει και διδάξει την άλληλεπίδραση ανθρώπου και περιβάλλοντος καθώς και την οικονομική ζωή που αναπτύχθηκε σε παγκόσμια κλίμακα από την άλληλεπίδραση αυτή και από άλλες αίτιες.

II.- Ύλη του μαθήματος

- Η εμφάνιση του ανθρώπου στη Γη.
- Ο άνθρωπος και το φυσικό περιβάλλον.
- Οι βαθμοί του πολιτισμού: Κατώτερος, μέσος και ανώτερος βαθμός πολιτισμού.
- Η καταστροφή του περιβάλλοντος και ο τεχνητός πολιτισμός.
- Ο πληθυσμός της Γης.

Γεωγραφική κατανομή του πληθυσμού της Γης. Το δημογραφικό πρόβλημα. Μετακίνηση πληθυσμού. Συγκέντρωση πληθυσμού σε περιοχές. Θυλάς, γλώσσες, θρησκείες, εθνικές ομάδες.

• Ιστορική εξέλιξη της οικονομικής ζωής του ανθρώπου.

• Αγαθά και παραγωγή τους. Το χρήμα και η νομισματική μονάδα. Κόστος, προσφορές και ζητήσεις. Διευθυνόμενη οικονομία. Αναπτυγμένες και αναπτυσσόμενες χώρες. Το εθνικό εισόδημα.

Διφόροι κλάδοι παραγωγής. Γεωργική παραγωγή, κτηνοτροφική παραγωγή, βιομηχανική παραγωγή, δασική παραγωγή, παραγωγή υφαντικών υλών, παραγωγή ενέργειας, παραγωγή μετάλλων, βιομηχανική παραγωγή. Έπιχειρήσεις. Οικονομικοί συνασπισμοί.

Τό εμπόριο. Μεγάλα κέντρα διεθνούς εμπορίου. Εμπορικές συμβάσεις. Το λογιστικό των λογαριασμών. Ο πληθωρισμός. Ο τιμώριμος. Η εξωτερική ιξία του χρήματος.

Οι μεταφορές. Οι τηλεπικοινωνίες. Ο τουρισμός.

Οι μεγάλες οικονομικές δυνάμεις. Παράγοντες δημιουργίας μεγάλων δυνάμεων.

Σύγχρονα οικονομικά προβλήματα της ανθρωπότητας και το όραμα της εξαντλήσεως των πηγών ενέργειας.

ΑΝΘΡΩΠΟΛΟΓΙΑ-ΥΓΙΕΙΝΗ

Ώρα 1

I.- Σκοπός

Σκοπός του μαθήματος είναι:

1.- Νά άνασκοπήσει τήν άνατομία του άνθρώπινου σώματος, όπως τήν έμαθαν οι μαθητές στο Γυμνάσιο, καί νά τή συμπληρώσ(ι)μέ βασικές καί άπαραίτητες γνώσεις φυσιολογίας.

2.- Νά ένημερώσει τους μαθητές για τίς υγιεινές συνθήκες διεξαγωγής των φυσιολογικών λειτουργιών του άνθρώπινου οργανισμού καθώς καί για όρισμένες συχνά άπαντώμενες ασθένειες που παρεμποδίζουν τήν όμαλή λειτουργία του.

II.- Ύλη του μαθήματος

Τό άνθρώπινο σώμα καί ή υγιεινή του. Κορρολογία του άνθρώπινου σώματος. Εύνομη περιγραφή του σκελετού. Ύγιεινή του όστικού συστήματος. Εύνομη άνασκωπήση του μυϊκού συστήματος. Όνομασία βασικών μορών. Χημική άνάλυση της μυϊκής συστολής. Μελέτη της κινήσεως. Ύγιεινή του μυϊκού συστήματος. Ορμόνη, άσκηση, συνθήκες που εύνοούν τήν φυτική μυική προσθήκη.

Νευρικό σύστημα. Έγκεφαλος ενός γάου. Έγκεφαλονοτιαίο σύστημα του ανθρώπου. Λειτουργία του νευρικού συστήματος. Ίδιότητες καί ρόλος των νεύρων. Νευρικό ρεύμα. Ανακλίστικες κινήσεις. Λειτουργία των ήμισφαίων του έγκεφάλου. Ηλεκτροεγκεφαλογράφημα. Φυσιολογία του νωτιαίου μυελού. Πνευματική δραστηριότητα. Ο ρόλος των διάφορων τμημάτων του έγκεφάλου. Ύγιεινή του νευρικού συστήματος. Αίτίες της νευρικής κοπώσεως. Άλλαγή των πνευματικών δραστηριοτήτων. Ο ύπνος. Ο κλινικός θάνατος. Έπίδραση τροφών στο νευρικό σύστημα. Τοξικές ούστες. Ένδραση του νευρικού συστήματος.

Θί τροφές: Τό πόσιμο νερό, τρόπος μελέτης της συστάσεώς του. Οργανικές τροφές. Σάκχαρι, Ίδιότητες των σακχαρών. Τί λιπίδια. Οι πρωτεΐνες. Μετάση τροφών. Τό γάλα, τό κρέας, τή των τροφών. Εύνονοι έκ τής τροφής. Τί συντηρητικά. Εύνονοι ούστες στις τροφές.

./.

Συνθετικές τροφές. Σύντομη περιγραφή τῶν ὀργάνων τοῦ πεπτικοῦ συστήματος. Λειτουργία τῆς πέψεως τῶν τροφῶν. Οἱ ὁρῶντες τοῦ ὀργανισμοῦ σὲ τροφές καὶ ἡ συστήμιτοκοποίηση μιᾶς ποικιλίας τροφῶν. Ὑγιεινὴ τοῦ πεπτικοῦ συστήματος. Κολικός.

Τὸ αἷμα. Τὰ συστατικά τοῦ αἵματος. Ἐρυθρὰ αἰμοσφαίρια. Αἱματοκρίτης. Ταχύτητα καθιζήσεως. Ἡ αἱμοσφαιρίνη. Τὸ πλάσμα τοῦ αἵματος. Ἡ πήξις τοῦ αἵματος. Ἡ ἔκλυσις τοῦ ὀργανισμοῦ. Ὁρμίδες αἵματος. Ἐξέταση κατὰδότητος. Παράγων RHESUS. Αἱμοδοσία. Ἡ λέμφο. Οἰδήματα.

Τὸ κυκλοφορικὸν σύστημα. Σύντομη περιγραφή τοῦ κυκλοφοριακοῦ συστήματος. Καρδιακὸς παλμός. Ἡ διέγερσις τῆς καρδίας. Ὁρῶν καὶ ὁρμή τῆς καρδίας. Καρδιολογία. Ρύθμιση τῆς λειτουργίας τοῦ κυκλοφοριακοῦ συστήματος. Ἀρτηριακὴ πίεσις. Τὸ καρδιακὸ ἔμφραγμα. Ὑγιεινὴ τοῦ κυκλοφοριακοῦ συστήματος.

Ἀναπνευστικὸν σύστημα. Σύντομη περιγραφή τοῦ ἀναπνευστικοῦ συστήματος. Ἡ φυσιολογία τῆς ἀναπνοῆς. Ἀναπνευστικὸς κινήσεις. Ἀνταλλαγὴ τῶν ἀερίων. Ἐσωτερικὴ ἀναπνοή. Ρύθμιση τῆς ἀναπνοῆς. Αἰσθήσεις. Φυσιολογία τῶν αἰσθήσεων. Ὑγιεινὴ τῶν αἰσθήσεων. Ἡ ἰσορροπία ἔξω ἀπὸ τὸ πρὸς βαρύτητας.

Φυσιολογία τῶν νεφρῶν. Τὰ οὔρια. Ὑγιεινὴ τῶν ἱππεκρίσεων. Λεῦκος, Σάκχαρος. Κολικός τῶν νεφρῶν.

Φυσιολογία τῶν ἐνδοκρινῶν ὁρῶν. Ὑποφύση, θυρεοειδής, πείγκρεας, ἐπινεφρίδια, ὠοθήκες, ὕδατος. Γεννητικὰ ὄργανα (συνεπτικὰ). Γονιμότητα. Εὐλαχία. Αἰσθησις. Ὑγιεινὴ τῆς κινήσεως.

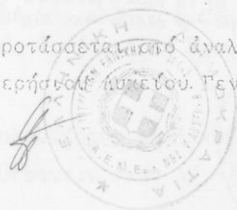
Ἀποδοσία νοσήματα.

Α Γ Γ Α Ι Κ Α

Ἔρεος 2

Ι.- Σκοπός

Ὁ ἐπιδιώκεται ὁ σκοπὸς ποὺ προτάσσεται ἀπὸ ἀναλυτικὸ πρόγραμμα τοῦ μαθήματος τῆς Α' τάξεως τοῦ ἡμερήσιου ἡμετέρου Γενικῆς Κατευθύνσεως.

Γ Α Λ Ϊ Κ Α

Όρες 2

I.- Σκοπός

Θά επιδιώκεται ὁ σκοπός πού προτάσσεται στό ἀναλυτικό πρόγραμμα τοῦ μαθήματος τῆς Α' τάξεως τοῦ ἡμερήσιου Λυκείου Γενικῆς Κατεύθυνσεως.

II.- Υλὴ τοῦ μαθήματος

- 1.- ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ. Θά δοθεῖ λεξιλόγιο 400-500 νέων λέξεων ἀπὸ τὸ βασικό λεξιλόγιο 2ου βαθμοῦ, μὲ παράλληλη χρησιμοποίηση καὶ ἐμπλουτισμὸ τοῦ γνωστοῦ λεξιλογίου. Θά δίνονται χρήσιμα παράγωγα τῶν ἤδη γνωστῶν καὶ τῶν νέων λέξεων, μὲ ἰδιωματικές ἐκφράσεις (γαλλισμούς) πού χρησιμοποιοῦνται στὴν καθημερινή γλώσσα.
 - 2.- ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ ΚΑΙ ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΟ. Συμπλήρωση τῆς διδασκαλίας τῆς γραμματικῆς καὶ τοῦ συντακτικοῦ τῶν προηγούμενων τάξεων, μὲ βάση τοὺς ἀντιγνωσθέντες διαλόγους καὶ τὰ κείμενα τοῦ σχολικοῦ βιβλίου. Ὑπογράμμιση ἰδιωματισμῶν (γαλλισμῶν), παροιμιῶν καὶ συνωνύμων. Ἐπανέληψη τῶν ἀριθμητικῶν, τῶν ὀνομάτων τῶν χωρῶν καθὼς καὶ τῶν σπουδαιότερων τοπωνυμῶν τῆς Ἑλλάδας. Συμπλήρωση καὶ ἐμπέδωση τῶν ἰνφινιτιβ. Χρήση τοῦ INFINITIF, ἐμπέδωση τοῦ CONJUGTIONNEL PRESENT, τῆς παθητικῆς φωνῆς καὶ τοῦ πλῆθους λόγου. Ἐπανέληψη τῆς χρήσεως καὶ τῆς ἀκολουθείας τῶν χρόνων. Διδασκαλία τῶν ἀνέμμενων ρημάτων πού τὴ συναντοῦμε στὰ διδασκόμενα κείμενα.
 - 3.- ΠΡΟΦΟΡΑ. Σ' αὐτὸ τὸ ἐπίπεδο, χρειάζονται εἰδικὲς ἰακτικές γιὰ τὴ διδασκαλία τῆς προφορῆς, ἀνάλογα μὲ τὰς ἀνάγκες πού παρουσιάζονται. Ἰδιαίτερη προσοχή δίνεται στὴν ρυθμικὴ ἐκφορά τῶν προτάσεων.
 - 4.- ΚΕΙΜΕΝΑ. Συνεχίζεται ἡ ἐπεξεργασία καὶ ἀνέγνωση τῶν διαλόγων καὶ τῶν κειμένων τοῦ σχολικοῦ βιβλίου μὲ παράλληλη μὴση στὴν πρὸ χαρακτηριστικὰ ρεθμὰ τῆς σύγχρονης γαλλικῆς λογοτεχνίας ἀπὸ σύντομα καὶ ἀπλὰ κείμενα. Ἡ ἐπιλογή τῶν κειμένων αὐτῶν θὰ γίνεται μὲ κριτήριο τὴν προγραμματοποίηση τῶν σκοπῶν πού ἔχουν τεθεῖ γιὰ τὴ διδασκαλίαν τῶν γαλλικῶν στὸ Λύκειο. Κάθε φορὶ πού τὸ κείμενο προσφέρεται
- Ἔνα δυνατόν νὰ ἐπιλέγονται κείμενα γενικοῦ ἐνός τοῦ ἑλληνικοῦ (σημειωτικὰ κείμενα συγγραμμάτων, κείμενα ἀπὸ ἐφημερίδας), μαθητιμὰς περιοδικὰ κτλ.).

I.- Σκοποί

Οά επιδιώκονται οί σκοποί πού προτάσσονται στό αναλυτικό πρόγραμμα του μαθήματος της Α' τάξεως του ήμερήσιου Λυκείου Γενικής Κατεύθυνσεως.

II.- Υλη του μαθήματος

Α. Τμήματα Αρρένων

1.- Άσκήσεις μέ κινησιολογική βάση τό ρυθμό. Πολύμορφες βαδίσσεις, μετατοπίσεις καί δρόμοι. Άναπηδήσεις καί άλματα Ξελεύθερα ή μέ χρησιμοποίηση γυμναστικών οργάνων. Ξελεύθερες άσκήσεις των άκρων καί του κορμού προς όλους τους άξονες καί τά επίπεδα καθώς καί ποικίλες συνασκήσεις γιά την επιτυχία προκαθορισμένου σκοπού. Άσκήσεις καί συνασκήσεις μέ τή χρησιμοποίηση κινητών ή σταθερών γυμναστικών οργάνων. Άσκήσεις μέ σφαίρες, κοντούς, σχοινάκια, εμπόδια, στρώματα, κορβίνες, πλινθία, σχοινιά αναρριχήσεως, δοκούς, μονόζυγα, δίζυγα, πολύζυγα, δυναμόμετρα, βάρη, αναπηδητήρια κτλ.

2.- Άγωνιστική Γυμναστική

Άσκήσεις άγωνιστικής γυμναστικής καί στά έξι (6) άγωνίσματα (έδαφος, μονόζυγο, δίζυγο, έπκο μέ λαβές, άλματα σέ έπκο, σέ κρίκους).

Διδασκαλία καί έκπαίδευση σερίτης άσκήσεων ή ολοκληρωμένων προγραμμάτων καί στά έξι άγωνίσματα.

Διδασκαλία των κανονισμών της άγωνιστικής γυμναστικής.

Συγκρότηση καί προπόνηση ομάδων σύμφωνα μέ την κλίση των μαθητών.

Όργάνωση άγώνων.

3.- Παιχνίδια-Άθλητικές Γαιδιές

Διδασκαλία γυμναστικών-θυχαγωγικών παιχνιδιών.

Είκοσι παιχνίδια γιά την εδωαγωγή καί την προπόνηση στις άθλητικές παιδιές.

Ενέκδοση της διδασκαλίας διαύτη θεατική συνέχιση της άτομικής τεχνικής καί της ομαδικής τακτικής στις βασικές έδαφειδίες.

Διδασκαλία των κανονισμών. Συγκρότηση καί προπόνηση ομάδων σύμφωνα μέ την κλίση των μαθητών.

Όργάνωση άγώνων.

4.- Κλασικός Ἀθλητισμός

Διδασκαλία όλων τῶν καταλλήλων γιὰ τὴν ἡλικία τῶν μαθητῶν τῆς Β' Λυ-
κείου ἡγωνισμῶν τοῦ κλασικοῦ ἰσθμητισμοῦ.

Συνέχεια τῆς διδασκαλίας κατὰ τὴν ἡλικίαν
ἐκτελεστέων τῆς τεχνικῆς στὰ περισσότερα ἡγωνίσματα δρόμου, ἄλματος
καὶ ρίψεως.

Διδασκαλία τῆς τεχνικῆς τῶν σκυταλοδρομιῶν καὶ τῶν σύνθετων ἡγωνισμῶν.
Ἐπιδόσει καλυτερεύσεως τῆς ἀτομικῆς ἐπιδόσεως τῶν μαθητῶν στὰ ἡγωνίσμα-
τα τῆς εἰδικευσεὶς τους.

Διδασκαλία τῶν κανονισμῶν. Συγκρότηση καὶ προπόνηση ομάδων. Ὁργάνω-
ση ἀγώνων.

5.- Κολυμβήση

Διδασκαλία όλων τῶν εἰδῶν κολυμβήσεως καὶ συνέχεια τῆς διδασκαλίας κατὰ τὴν ἡλικίαν
ἐκτελεστέων τῆς τεχνικῆς

Διδασκαλία τῆς τακτικῆς τῆς ὁμαδικῆς κολυμβήσεως.

Ἐπιδόσει καλυτερεύσεως τῆς ἀτομικῆς ἐπιδόσεως τῶν μαθητῶν στὰ ἡγωνίσμα-
τα τῆς προτιμῆσεώς τους.

Διδασκαλία τῶν κανονισμῶν. Συγκρότηση καὶ προπόνηση ομάδων. Ὁργάνω-
ση ἀγώνων.

*/

Ὁλοκλήρωση τῆς διδασκαλίας τῆς ναυαγοσωτικῆς καὶ τῆς τεχνητῆς ἵνα
πνοῆς.

6.- Λοιπὶ Ἀθλήματα

Ὅπου οἱ γενικότερες συνθήκες τὸ ἐπιτρέπουν, οἱ μαθητὲς διδάσκονται
καὶ ἐπιδίδονται σὲ νυκτιὰ, χιονοδρομικῇ, ὁρειβατικῇ, ἀεροναυτικῇ
κτλ. ἀθλήματι. Κατὰ τὴ διδασκαλίαν τῶν ἀναφερόμενων ἀθλημάτων ἐπι-
δίδεται ἡ καλυτέρευση τῆς τεχνικῆς, ἡ συμπλήρωση τῆς τακτικῆς καὶ
τῶν κανονισμῶν, ὁ σχηματισμὸς ομάδων σύμφωνα μὲ τὴν κλίσιν τῶν μαθητῶν
καὶ ἡ ὁργάνωσις ἐδαφτικῶν ἐκδηλώσεων.

7.- Ἑλληνικοὶ Χοροὶ

Διδασκαλία τῶν πανελληνίων χορῶν καθὼς καὶ ἑλλων χορῶν ἀπὸ διαφόρες
περιοχὰς τῆς Ἑλλάδος καὶ ἰδιαιτέροι τῆς περιτοχῆς αὐτῶν βρίσκεται τὸ
ἀδμελο.

Σχηματισμὸς συγκροτήματος λαϊκῶν χορῶν

1.- 'Ασκήσεις με κινησιολογική βίση τῶ ρυθμῶ.

Πολύμορφες βαθμίδες, μετατοπίσεις καὶ δρόμοι.

'Αναπηδήσεις καὶ ἄλλα ἐλεύθερα ἢ με χρησιμοποίηση γυμναστικῶν ὀργάνων.

'Ελεύθερες ἀσκήσεις τῶν ἱερῶν καὶ τοῦ κορμοῦ πρὸς ὅλους τοὺς ἄξονες καὶ τὰ ἐπίπεδα καθὼς καὶ ποικίλες συνισκίσεις γιὰ τὴν ἐπιτυχὲς προαπορισμένου σκοποῦ.

'Ασκήσεις καὶ συνισκίσεις με τὴ χρησιμοποίηση κινήτων ἢ σταθερῶν γυμναστικῶν ὀργάνων. 'Ασκήσεις με σφαῖρες, κοντούς, σχοινάκια, κορδέλες, στεφάνια, ἐμπόδια, στρώματα, κορβέτες, πλύνθρα, δοκοὺς, δέλφους, πολόφυα, ἀναπηδητήρια κτλ.

2.- 'Αγωνιστικὴ Γυμναστικὴ

'Ασκήσεις ἀγωνιστικῆς γυμναστικῆς καὶ στὰ τέσσερα (4) ἀγωνίσματα (Ὑψιπὸς, δέλφους, τὴ δοκὴ καὶ ἄλλα σὲ ἵπκῳ).

Διδασκαλία καὶ ἐφαρμογὴ σειρᾶς ἀσκήσεων ἢ ολοκληρωμένων προγραμμάτων καὶ στὰ τέσσερα ἀγωνίσματα.

Διδασκαλία τῶν κανονισμῶν τῆς ἀγωνιστικῆς γυμναστικῆς.

Συγκρότηση καὶ προκίνηση ὁμάδων σύμφωνα με τὴν κλίσση τῶν μαθητριῶν.

'Οργάνωση ἀγώνων.

3.- Ρυθμικὴ 'Αγωνιστικὴ Γυμναστικὴ

'Ασκήσεις ρυθμικῆς ἀγωνιστικῆς γυμναστικῆς με κορβέτες, μπάλες, στεφάνια, σχοινάκια καὶ κορδέλες.

Διδασκαλία καὶ ἐφαρμογὴ σειρᾶς ἀσκήσεων ἢ ολοκληρωμένων προγραμμάτων με διάφορα ὄργανα.

Διδασκαλία τῶν κανονισμῶν τῆς ρυθμικῆς ἀγωνιστικῆς γυμναστικῆς.

Συγκρότηση καὶ προκίνηση ὁμάδων σύμφωνα με τὴν κλίσση τῶν μαθητριῶν.

'Οργάνωση ἀγώνων.

4.- Παιχνίδια - 'Αθλητικὴς Παιδείς

Διδασκαλία γυμναστικῶν-ψυχαγωγικῶν παιχνιδιῶν.

Μικρὰ παιχνίδια γιὰ τὴν εἰσαγωγή καὶ τὴν προκίνηση στὴς ἀθλητικὴς παιδείας.

Συνέχεια τῆς διδασκαλίας γιὰ τὴ βελτίωση :

Εφαρμογὴ τῆς ἀτομικῆς τεχνικῆς καὶ τῆς ομαδικῆς τεχνικῆς στὴς βασικὴς δολομιδίδες.

Διδασκαλία τῶν κανονισμῶν. Συγκρότηση καὶ προκίνηση ὁμάδων σύμφωνα με τὴν κλίσση τῶν μαθητριῶν. 'Οργάνωση ἀγώνων.

5.- Κλασικός Ἀθλητισμός

Διδασκαλία όλων τῶν κατ'ἄλλων γιὰ τὴν ἡλικία τῶν μαθητῶν τῆς Β'

ἀναξίου ἀγωνισμάτων τοῦ κλασικοῦ ἰσθμητισμοῦ.

Ἐνέκρινε τὴν διδασκαλίαν καὶ τὴν ἀσκήσιν

ἑξαετηρική τῆς τεχνικῆς στὰ κυριότερα ἀγωνίσματα δρόμου, ἄλματος καὶ ρίψεως.

Διδασκαλία τῆς τεχνικῆς τῶν σκυταλοδρομιῶν καὶ τῶν σύνθετων ἀγωνισμάτων

Ἐπιδόξῃ καλυτερεύσεως τῆς ἀτομικῆς ἐπιδόσεως τῶν μαθητῶν στὰ ἀγωνίσματα τῆς εἰδικεύσεώς τους.

Διδασκαλία τῶν κανονισμῶν. Συγκρότηση καὶ προπόνηση ὁμάδων. Ὁργάνωση ἰγνῶνων.

6.- Κολυμβήση

ἐνέκρινε τὴν διδασκαλίαν καὶ τὴν ἀσκήσιν

Διδασκαλία όλων τῶν εἰδῶν κολυμβήσεως καὶ ~~κατεργασία~~ τῆς ἀτομικῆς τεχνικῆς.

Διδασκαλία τῆς τακτικῆς καὶ ὁμαδικῆς κολυμβήσεως.

Ἐπιδόξῃ καλυτερεύσεως τῆς ἀτομικῆς ἐπιδόσεως τῶν μαθητῶν στὰ ἀγωνίσματα τῆς προτιμῆσεώς τους.

Διδασκαλία τῶν κανονισμῶν. Συγκρότηση καὶ προπόνηση ὁμάδων. Ὁργάνωση ἰγνῶνων.

Διδασκαλία τῆς νυκτοσκοπικῆς καὶ τῆς τεχνητῆς ἀναπνοῆς.

7.- Λοιπὰ ἰσθμήματα

Ὅπου οἱ γενικότερες συνθήκαι τὸ ἐπιτρέπουν, οἱ μαθηταὶ διδασκονται καὶ ἐπιδίδονται σὲ ναυτικά, χιονοδρομικά, ὁρειβάτικα, ἀεροναυτικά καὶ ἄλλα ἰσθμήματα. Κατὰ τὴν διδασκαλίαν τῶν ἀναφερομένων ἀρχικῶν ἐπιδίδεται ἡ καλυτέρευση τῆς τεχνικῆς, ἡ συμπλήρωση τῆς τακτικῆς καὶ τῶν κανονισμῶν, ὁ σχηματισμὸς ὁμάδων σύμφωνα μὲ τὴν κλίση τῶν μαθητῶν καὶ ἡ ὁργάνωση ἰσθμητικῶν ἐκδηλώσεων.

8.- Ἑλληνικοὶ Χοροὶ

Διδασκαλία τῶν πανελληνίων χορῶν καθὼς καὶ ἑλλων χορῶν ἀπὸ διέφορες περιοχῆς τῆς Ἑλλάδος καὶ ἰδιαιτέρως τῆς περιοχῆς ποῦ βρέσκεται τὸ Λύκειο.

Ἐκρηματισμὸς συγκροτήματος λαϊκῶν χορῶν ἀπὸ

KENTPO EKDAIABYTIKON MELETON KAI ENIMORFOSIS

ΑΝΑΛΥΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ Β' ΚΑΙ Γ' ΤΑΞΕΩΝ ΕΞΗΡΕΤΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ

ΓΕΝΙΚΗΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΩΣ

ΑΝΑΛΥΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ Β' ΤΑΞΕΩΣ ΒΕΛΗΡΗΝΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ
(όριστικό)

1.- ΦΡΗΝΕΚΤΗΤΙΚΑ, ώρες 2

Ίσχύει τό αναλυτικό πρόγραμμα του μαθήματος της Β' τάξεως του Ημερήσιου Λυκείου Γενικής Κατεύθυνσεως.

2.- ΠΡΩΤΑΒΛΗΤΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ, ώρες 3

Ίσχύει τό αναλυτικό πρόγραμμα του μαθήματος της αντίστοιχης τάξεως του Ημερήσιου Λυκείου Γενικής Κατεύθυνσεως του όποιου ή διδασκαλία θά συνεχιστεί στη Γ' τάξη ως τις 31 'Ιανουαρίου. Στη διάρκεια του διδακτικού έτους θά γράφονται 6-8 έκθέσεις.

3.- ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ, ώρες 5

Θά διδασχθούν από τό πρωτότυπο, σύμφωνα με όσα έκτίθενται στο αναλυτικό πρόγραμμα της Β' τάξεως του Ημερήσιου Λυκείου Γενικής Κατεύθυνσεως, τό εξής:

α) Αναγνωστικό Α' τάξεως Λυκείου, ώρες 5 από την άρχή του διδακτικού έτους ως τό τέλος 'Οκτωβρίου (διδασκτικές ένότητες 25).

β) Ρητορικά κείμενα:

Λυσία 'Υπό του 'Αδυνάτου - Δημοσθένης Περί του στεφάνου

παρ. 168-179 καί 188-198, ώρες 5 από 1 Νοεμβρίου ως τις 23 Δεκεμβρίου (διδασκτικές ένότητες 35).

γ) Θουκυδίδης 'Ιστορία ('Εκλογές), ώρες 3 από 8 'Ιανουαρίου ως τό τέλος του διδακτικού έτους (ένότητες 45).

δ) Όμηρου 'Ιλιάδα ('Εκλογές), ώρες 2 από 8 'Ιανουαρίου ως τό τέλος του διδακτικού έτους (ένότητες 30).

4. ΙΣΤΟΡΙΑ, ώρες 2

Από το αναλυτικό πρόγραμμα του μαθήματος του Ημερησίου Λυκείου Γενικής Κατεύθυνσης θα διδάσκονται οι ενότητες 14 'Ελληνιστικός πολιτισμός και 15 'Ελληνορωμαϊκός κόσμος καθώς και ο 'Επίλογος.

5. ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ, ώρες 2

Ισχύει το αναλυτικό πρόγραμμα του μαθήματος της Β' τάξεως του Ημερησίου Λυκείου Γενικής Κατεύθυνσης.

6. ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΑ, ώρες 41. "Αλγεβρα, ώρες 2

Θα διδάσκονται οι ενότητες 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 και 8 του προγράμματος "Αλγεβρας της Α' τάξεως και οι ενότητες 1, 2, 3, 4 του αντίστοιχου προγράμματος της Β' τάξεως του Ημερησίου Λυκείου Γενικής Κατεύθυνσης.

2.- Γεωμετρία, ὥρες 2

Οἱ διδασκόμενοι οἱ ἐνότητες 8 καὶ 9 τοῦ προγράμματος Γεωμετρίας τῆς Α' τάξεως καὶ οἱ ἐνότητες 1, 2, 3, τοῦ ἀντίστοιχου προγράμματος τῆς Β' τάξεως τοῦ ἡμερήσιου Λυκείου γενικῆς κατευθύνσεως.

7.- ΦΥΣΙΚΑ (ΦΥΣΙΚΗ-ΧΗΜΕΙΑ), ὥρες 2

ΦΥΣΙΚΗ, ὥρα 1

Θερμότητα

Διαστολὴ τῶν σωμάτων.

Θερμότητα. Θερμοκρασία. Θερμόμετρα. Διαστολὴ τῶν στερεῶν.

Πειράματα γραμμικῆς ἐπιφανειακῆς καὶ κυβικῆς διαστολῆς. Διαστολὴ τῶν ὑγρῶν. Ἀνωμαλία τῆς διαστολῆς τοῦ νεροῦ. Μεταβολὴ τῆς πυκνότητος τῶν στερεῶν καὶ τῶν ὑγρῶν ἀνάλογα μὲ τὴ θερμοκρασία. Πειραματικὴ μελέτη τῶν μεταβολῶν τῶν ἀερίων. Ἀπόλυτο μηδέν καὶ ἀπόλυτη κλίμακα θερμοκρασιῶν.

Θερμιδομετρία.

Ποσότητα θερμότητος καὶ μονάδα ποσότητος. Ἡ εἰδικὴ θερμότητα. Μέτρηση τῆς εἰδικῆς θερμότητος (στερεῶν ἢ ὑγρῶν καὶ ἀερίων) μὲ τὴ μέθοδον τῶν μειγμάτων. Θερμιδόμετρα.

Εἰδικὲς θερμότητες τῶν ἀερίων. Θερμότητα ἀπὸ τὴν καύση (καυσίμων καὶ τροφῶν).

Μεταβολὲς στὴ κατάσταση τῶν σωμάτων.

Ἐξήγησις καὶ κριτικὴ, οἱ νόμοι τους. Θερμότητα τήξεως καὶ μέτρησίν της.

Θερμιδόμετρο ΛΑΥΤΑΚΗ. Ἐξαέρωση. Ἐξάτμιση. Βρασμός καὶ νόμοι τοῦ βρασμοῦ. Θερμότητα ἐξαερώσεως. Ἐγροποίηση τῶν ἀερίων καὶ τοῦ ἀέρος.

Ἀπόλυτη καὶ σχετικὴ ὑγρασία τοῦ ἀέρος.

Διάδοση τῆς θερμότητος. Τρόποι διαδόσεως τῆς θερμότητος. Ἐφαρμογές.

Μηχανικὸ ἔργο καὶ θερμότητα.

Μηχανικὴ θεωρία τῆς θερμότητος. Μετατροπὴ τοῦ μηχανικοῦ ἔργου εἰς

θερμότητα. Μηχανικὸ ἰσοδύναμο τῆς θερμότητος. Ἐπαρκύματα τῆς ἐνέργειας

Ἑστιοὶ καὶ ἤλεκτρομαγνητικὸς

1.- ἤλεκτρομαγνητικὸς φορτισμός. Θεμελιώδη νόμοι τοῦ ἤλεκτρομαγνητισμοῦ. Φόρτις καὶ ἀπόφορτις. Ἐνέργεια τοῦ ἤλεκτρομαγνητισμοῦ.

Ποσότητες ἤλεκτρομαγνητικοῦ φορτίου.

δεξέρωση. Γενικές μέθοδοι παρασκευής των οξέων, ανυδρίτες των οξέων. Γενικές μέθοδοι παρασκευής των βάσεων. Ανυδρίτες των βάσεων. Άλατα. Γενικές μέθοδοι παρασκευής των αλάτων. Κανονικά άλατα. Όξινα άλατα. Βασικά άλατα. Διπλά άλατα. Πεικτά άλατα. Σύμπλοκα άλατα. Σύμπλοκα ιόντα. Γραμμοίσοδυναμο των οξέων των βάσεων καί των αλάτων.

5.- Γενικά περί διαλυμάτων. Κανονικά διαλύματα. Ίσχυς των οξέων καί βάσεων.

Άλογόνα: φθόριο, χλώριο, βρώμιο, ιώδιο. Ίδραλογόνα. Όξυγονούχες ενώσεις του χλωρίου.

Οξεία καί ενώσεις του: H_2S , SO_2 , SO_3 , H_2SO_4 .

Άζωτο καί ενώσεις του: οξείδια του άζώτου, NH_3 , HNO_3 . Ό άτμοσφαιρικός άερας. Τα εύγενή άέρια.

Φωσφόρος καί ενώσεις του. Άρσενικό, Άντιμόνιο, Βισμοϋθιο.

Άνθρακας, μονοξειδίο του άνθρακα, διοξειδίο του άνθρακα, άνθρακικά άλατα. Πυρίτιο καί ενώσεις του. Βόριο καί ενώσεις του.

8.- ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ, ώρα 1

Ίσχυει τό άναλυτικό πρόγραμμα του μαθήματος της Β' τάξεως του Ημερήσιου Λυκείου Γενικής Κατεύθυνσεως.

9.- ΑΝΘΡΩΠΟΛΟΓΙΑ-ΥΓΙΕΙΝΗ, ώρα 1

Ίσχυει τό άναλυτικό πρόγραμμα του μαθήματος της Β' τάξεως του Ημερήσιου Λυκείου Γενικής Κατεύθυνσεως.

10.- ΑΓΓΛΙΚΑ, ώρες 2

Ίσχυει τό άναλυτικό πρόγραμμα του μαθήματος της Β' τάξεως του Ημερήσιου Λυκείου Γενικής Κατεύθυνσεως.

11.- ΓΑΛΛΙΚΑ, ώρες 2

Ίσχυει τό άναλυτικό πρόγραμμα του μαθήματος της Β' τάξεως του Ημερήσιου Λυκείου Γενικής Κατεύθυνσεως.

12.- ΦΙΛΙΠΠΙΝΗ ΑΓΡΟΝΗ, ώρα 1

Θά γίνεται έπιλογή από τό άναλυτικό πρόγραμμα του μαθήματος της Β' τάξεως του Ημερήσιου Λυκείου Γενικής Κατεύθυνσεως, ή οποία θά προσαρμόζεται στη μονόωρη διδασκαλία του μαθήματος καί τίς συνθήκες λειτουργίας του Έσπερινού Λυκείου.

5.- ΦΥΣΙΚΑ, ώρες 2

Ίσχύει το αναλυτικό πρόγραμμα του μαθήματος της Γ' τάξεως του Ημερήσιου Λυκείου Γενικής Κατεύθυνσεως.

6.- ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΑ, ώρες 5

A' Πρόγραμμα κοινό, ώρες 2

1.- "Αλγεβρα, ώρα 1

~~Στόχος~~ ~~ο~~ θα γίνει επανάληψη των έννοιων 1, 2, 3 του προγράμματος "Αλγεβρας της Β' τάξεως ημερήσιου Λυκείου. Στη συνέχεια θα διδαχθούν οι υπόλοιπες έννοιες ~~3, 4~~ και 5 του ίδιου προγράμματος.

2.- Γεωμετρία, ώρα 1

~~Στόχος~~ ~~ο~~ θα γίνει επανάληψη των έννοιων 1, 2, 3 του προγράμματος Γεωμετρίας της Β' τάξεως του ημερήσιου Λυκείου. Στη συνέχεια θα διδαχθούν οι υπόλοιπες έννοιες ~~4~~ και 5 του ίδιου προγράμματος.

B' Πρόγραμμα επιλογής, ώρες 3

Ίσχύει το πρόγραμμα επιλογής της Β' τάξεως του ημερήσιου Λυκείου Γενικής Κατεύθυνσεως.

7.- ΦΥΣΙΚΑ (ΦΥΣΙΚΗ-ΧΗΜΕΙΑ), ώρες 5

A' Πρόγραμμα κοινό, ώρες 2

ΦΥΣΙΚΗ, ώρες 2 από την 21 Σεπτεμβρίου ως τις 31 Οκτωβρίου και ώρα 1 από την 1η Νοεμβρίου ως το τέλος του διδακτικού έτους

Μαγνητισμός-Ηλεκτρομαγνητισμός

1.- Ίδιότητες μαγνήτη: ^{Τρόποι} ~~Μαγνητισμός~~ πόλος του COULOMB. Ποσότητες μαγνητισμού. Στοιχείοι μαγνήτες.

2.- Μαγνητικό πεδίο: Όρισμός μαγνητικού πεδίου. Μαγνητική επαγωγή. ^{Μαγνητική δύναμη} Μαγνητική διαπερατότητα. Ένταση του μαγνητικού πεδίου. Μονάδες. Μαγνητικό πεδίο της Γής. Μαγνητική πυξίδα. Μαγνητικά στοιχεία ενός τόπου.

3.- Ηλεκτρομαγνητισμός: Μαγνητικό πεδίο του ηλεκτρικού ρεύματος. Πόλος του BIOT-SAVART. Μαγνητικό πεδίο ελεύθερου και κυκλικού ρεύ-

ματοφόρου άγωγού. Μαγνητικό πεδίο σωληνοειδούς. Οί ηλεκτρομαγνη-
τες καί οί έφαρμογές τους. Ήλεκτρομαγνητική δύναμη. Ό νόμος του
LAPLACE. Έφαρμογές.

Όπτική

1.- Διάδοση του φωτός: Ή εὐθύγραμμη διάδοση του φωτός καί τά
ἀποτελέσματά της. Ταχύτητα τής διαδόσεως του φωτός (χωρίς περιγραφή
τῶν μεθόδων μετρήσεώς της).

2.- Ἀνάκλωση του φωτός: Νόμοι τής ἀνακλάσεως του φωτός. Ἐπί-
πεδα καί σφαιρικά κάτοπτρα. Ἐξισώσεις τῶν σφαιρικῶν κατόπτρων.

3.- Διάθλαση του φωτός: Νόμοι τής διαθλάσεως του φωτός. Ὁρι-
κή γωνία καί ὀλική ἀνάκλωση του φωτός. Ἀποτελέσματα τής διαθλάσεως.
Διάδοξη, του φωτός μέσα ἀπό πλάνα. Διάδοση του φωτός μέσα ἀπό πρίσμα.
Πρίσματα ὀλικῆς ἀνακλάσεως.

4.- Σφαιρικοί φακοί: Συγκλίνοντες καί ἀποκλίνοντες φακοί. Γε-
νικές ἐξισώσεις τῶν φακῶν. Ἰσχύς φακοῦ καί ὁμοαξονικοῦ συστήματος
φακῶν.

5.- Ὀπτικά ὄργανα: Ἀπλό μικροσκόπιο. Ἀστρονομική διόπτρα.
Περίληπτικά τά : Περισκόπιο, φωτογραφική μηχανή, προβολέας, κινημα-
τογραφική μηχανή.

6.- Ἀνάκλωση του φωτός: Ἀνάλυση του λευκοῦ φωτός. Ἰδιότητες
τῶν ἀκτινοβολιῶν, ὁρατῶν ὑπερῶρων καί ὑπεριωδῶν. Οὐράνιο τόξο. Φα-
σματοσκόπιο. Ἐν χρώμα τῶν σωμάτων.

7.- Φωτομετρία: Φωτεινή ἐνέργεια. Φωτεινή ροή. Φωτισμός. Κο-
νίδες μετρήσεως φωτομετρικῶν μεγεθῶν. Φωτόμετρα.

ΧΗΜΕΙΑ, ὥρα 1 ἀπό τήν 1 Νοεμβρίου ὡς τό τέλος του διδακτικοῦ ἔτους

1.- Ἑτάλλα

Γενικές ιδιότητες τῶν μετάλλων. Γενικές μέθοδοι ἀνάλυ-
σεως τῶν μετάλλων. Γενικά περί κραμάτων.

2.- Ἑτάλλα τῶν ἀλκαλίων

Γενικά περί τῶν ἀλκαλίων καί ἀλκαλίων. Νάτριο. Ὑδροχλωρίδιο τοῦ

Νιτρικού. 'Ανθρακικό νάτριο. "Οξίνο ανθρακικό νάτριο. Νιτρικό νάτριο.
Κάλιο. 'Υδροξείδιο του καλίου. 'Ανθρακικό κάλιο. "Οξίνο ανθρακικό κά-
λιο. Χλωριούχο κάλιο. Χλωρικό κάλιο. Νιτρικό κάλιο.

3.- Μετάλλα των αλκαλικών Γαλιών

Γενικά περί μετάλλων των αλκαλικών Γαλιών. ^{Μαγνήσιο} 'Οξείδιο του Μαγνησίου.

'Ανθρακικό Μαγνήσιο. Θεικό μαγνήσιο. 'Ασβεστόιο. 'Οξείδιο του άσβεστί-
ου. 'Υδροξείδιο του άσβεστίου. 'Ανθρακικό άσβεστόιο. Θεικό άσβεστόιο.
Χλωριούχο άσβεστόιο. Χλωράσβεστος. Χονιάρια.

4.- 'Αλουμίνιο, Κασσίτερος, Μόλυβδος

'Αλουμίνιο. 'Οξείδιο του αλουμινίου. Θεικό αλουμίνιο. Στυπτηρία.
Πυρηκτικά έλατα του αλουμινίου. Κεραμευτική. Κασσίτερος. Μόλυβδος.
'Οξείδιο του μολύβδου. 'Ανθρακικός μολύβδος. Ευσωρευτές μολύβδου.

5.- Χαλκός, 'Αργυρος, Χρυσός

Χαλκός, Θεικός χαλκός. 'Αργυρος. Νιτρικός άργυρος. 'Αλογονούχες
ένώσεις του άργύρου. Φωτογραφική. Χρυσός.

6.- Ψευδάργυρος. 'Υδράργυρος, Χρόμιο, Μαγγάνιο

Ψευδάργυρος. 'Οξείδιο του ψευδαργύρου. 'Υδράργυρος. 'Αλογονούχες
ένώσεις του υδραργύρου. Χρόμιο. 'Ενώσεις του χρωμίου. Μαγγάνιο. 'Ε-
νώσεις του Μαγγανίου.

7.- Σίδηρος, Κοβάλτιο, Νικέλιο, Λευκόχρυσος

Σίδηρος. Κοβάλτιο. Νικέλιο. Λευκόχρυσος. Ράδιενεργά στοιχεία.
Ράδιο. Ούράνιο. 'Υπερουράνια στοιχεία. 'Ακτινίδες.

Β. Πρόγραμμα έπιλογής, Έρες 3

'Ισχύει τό αναλυτικό πρόγραμμα έπιλογής του μαθήματος της Γ' τά-
ξεως του 'Ημερήσιου Λυκείου Γενικής Κατεύθυνσεως.

8.- ΓΕΝΙΚΗ ΒΙΟΛΟΓΙΑ, Έρα 1

'Ισχύει τό αναλυτικό πρόγραμμα του μαθήματος της Γ' τάξεως του
'Ημερήσιου Λυκείου Γενικής Κατεύθυνσεως.

9.- ΑΓΓΛΙΚΑ, Έρες 2

'Ισχύει τό αναλυτικό πρόγραμμα του μαθήματος της Γ' τάξεως του
'Ημερήσιου Λυκείου Γενικής Κατεύθυνσεως.

10.ο ΓΑΛΛΙΚΑ, Ώρες 2

Ίσχύει τὸ ἀναλυτικὸ πρόγραμμα τοῦ μαθήματος τῆς Γ' τάξεως τοῦ Ἡμερήσιου Λυκείου Γενικῆς Κατευθύνσεως.

11.- ΦΥΣΙΚΗ ΑΓΩΓΗ, Ώρα 1

Ὁδ γίνεται ἐπιλογή ἀπὸ τὸ ἀναλυτικὸ πρόγραμμα τοῦ μαθήματος τῆς Γ' τάξεως τοῦ Ἡμερήσιου Λυκείου Γενικῆς Κατευθύνσεως, ἡ ὁποία θὰ προσαρμόζεται στὴ μονόωρη διδασκαλία τοῦ μαθήματος καὶ στὲς συνθήκες λειτουργίας τοῦ Ἑσπερινοῦ Λυκείου.

1.- ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΑ, ὅρες 3 γιὰ τίς 2 ἀπό αὐτές ἰσχύει τὸ ἀναλυτικὸ πρόγραμμα τῆς Β' τάξεως τοῦ Ἡμερήσιου Λυκαίου Γενικῆς Κατασκευάσεως. Γιὰ τὴν τρίτη ὥρα ἰσχύει τὸ ἀκόλουθο πρόγραμμα:

Πατερικά κείμενα

1.- Στοιχία

Σκοπὸς τοῦ νέου Α.Π. εἶναι ἡ ἄμεση ἐπαφὴ τῶν μαθητῶν τῶν κλασσικῶν Λυκαίων μὲ τίς πηγὰς τοῦ Χριστιανισμοῦ, ἔστω ἀντιπροσωπευτικὰ, ἡ ἐκτίμηση τοῦ ὅλμου ἀπὸ τίς πηγὰς καὶ ἡ χρησιμοποίησις αὐτῆς σύγχρονη προβληματικὴ τοῦ νέου ἀνθρώπου.

2.- Ὑλη

Α' Πραγματεῖς-λόγοι

- 1.- Ἰουστίνου, φιλοσόφου καὶ μάρτυρα, "Β' Ἀπολογία ὑπὲρ Χριστιανῶν" (ἐπιλογή, συνολικὰ 1,5-2 σελίδες).
- 2.- Ι. Ἀθανασίου, "Ὁ πρὸς τοὺς Ἀντιοχεῖς τόμος" (ἐπιλογή, συνολικὰ 1,5-2 σελίδες).
- 3.- Μ. Βασιλείου, "Εἰς τὸ πνεῦμα σεσαυγῆ" (ἐπιλογή, συνολικὰ 3-4 σελίδες).
- 4.- Γρηγορίου Πόσσης, "Περὶ φιλονικίας" (ἐπιλογή, συνολικὰ 3-4 σελίδες).
- 5.- Ἰω. Χρυσοστόμου, "Εἰς Εὐτρώπιον" λόγος Α' (ὁλόκληρος).
- 6.- Ἰω. Λεσσακηνοῦ, "Ἰκτεσις ἀκριβῆς τῆς Ὁρθοδόξου Πίστεως": παρ. 27 "περὶ ἡδονῶν" καὶ παρ. 39 "Περὶ αὐταξουσίου".
- 7.- Νικολάου Καβάσιλα, "Εἰς τὸν Εὐαγγελισμόν τῆς ἐκδόκου" παρ. 1-2.
- 8.- Κοσμῆ Αἰτιλοῦ, Αἰδαχὲς Γ' 3 "ἡ δουλεία τοῦ γένους", Β' 1 "ἡ μέριμνα τῆς νέας γενεᾶς", ΕΤ' 3 "ὁ προορισμὸς τῶν σχολείων".

Β' Ποιήματα

- 1.- Κελύωνος Σάρδεων, "Περὶ τοῦ Πίσχα" παρ. 1-10, ἔκδοσις Κων. Δραρσέλλο, Ἀθήναι 1971 σελ. 31-33.
- 2.- Γρηγορίου Ναζιανζινοῦ "Περὶ τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως" (κείμενο καὶ μετάφρασις).
- 3.- Ἰωσήφ τοῦ Ὑμνογράφου, "Κανὼν τοῦ Ἀκαθίστου Ὕμνου" (ὁλόκληρος).
- 4.- "Ὁ Ἀκάθιστος Ὕμνος" (ὁλόκληρος).
- 5.- Ἀνδρέα Κρήτης, "Ὁ Μ. Κανὼν" (ἐπιλογή) Μίσμοι τῶν 9 ὁμῶν.

μου, φυχή μου" καὶ τὸ τροπάριο τοῦ Ἀγ. Ἀνδρέα.

6.- Ρωμανοῦ Μελωδοῦ, Κοντάκιο Ἀναστάσιμο, ἔκδοσις Π. Τωμαδάκη (κοντάκιο ΗΒ') (ἐπιλογή).

Γ' Ἐπιστολές

1.- Ἰγνατίου Ἀντιοχείας, "Πρὸς Ρωμαίους" (ὁλοκλήρη) . .

2.- Γρηγορίου Θαυματουργοῦ, "Ἡ Κανονικὴ Ἐπιστολή", κανόνες Γ'-Θ'.

3.- Γρηγορίου Ναζιανζηνοῦ, Ἐπιστολές 51-2 "Πικροβύλων".

4.- Μ. Βασιλείου, Ἐπιστολή 71 (4) "Γρηγορίῳ Ναζιανζηνῷ".

5.- Ἰσιδώρου Πηλουσιώτου, Ἐπιστολαὶ 2, 233 ("Παρτινιανῷ", περὶ φιλαργυρίας).

2.- ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ, ὥρες 4

Ἰσχύει τὸ ἀναλυτικὸ πρόγραμμα τοῦ μαθήματος τῆς ἀντίστοιχης τάξεως τοῦ Ἡμερήσιου Λυκείου Γενικῆς Κατευθύνσεως.

3.- ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ, ὥρες 8

Ἰσχύει τὸ ἀναλυτικὸ πρόγραμμα τοῦ μαθήματος, κοινὸ καὶ ἐπιλογῆς, τῆς ἀντίστοιχης τάξεως τοῦ Ἡμερήσιου Λυκείου Γενικῆς Κατευθύνσεως.

Κατὰ τὴ διδασκαλίαν τοῦ φιλοκτῆτη τοῦ Σοφοκλῆ οὐ διδασκᾶται ἀπὸ τὸ πρῶτο τυπο καὶ τὸ στίσιμον στ. 676-729.

1.- ΙΣΤΟΡΙΑ, ὥρες 4

Ἰσχύει τὸ ἀναλυτικὸ πρόγραμμα τοῦ μαθήματος, κοινὸ καὶ ἐπιλογῆς, τῆς ἀντίστοιχης τάξεως τοῦ Ἡμερήσιου Λυκείου Γενικῆς Κατευθύνσεως.

5.- ΛΑΤΙΝΙΚΑ, ὥρες 2

Α' Κείμενα, ὥρες 2. Ἀνάγνωσιν, μετέφρασιν καὶ ἐρμηνείαν ὡς ἑξῆς: α)

ἐκλεκτὲς περικοπὲς ἀπὸ τοὺς "Βίους" τοῦ Κορνηλίου Νήποτα, ἀπὸ τὴν ἀρχὴν τοῦ διδασκτικοῦ ἔτους ὡς εἰς 31 Ἰανουαρίου, καὶ β) ἐκλεκτὲς περικοπὲς ἀπὸ τὸ DE BELLO CIVILI τοῦ Ἰουλίῳ Καίσαρα, ἀπὸ τὴν 1η Φεβρουαρίου ὡς τὸ τέλος τοῦ διδασκτικοῦ ἔτους.

Καὶ οἱ δύο περιπτώσεις τὰ κείμενα περιλαμβάνονται σὲ συγκεκριμένα διδασκτικά ἄγχειρίδια καὶ περιέχουν ἐπιμέλῃν εἰσαγωγῇ, εἰσαγωγικὰ

σημειώματα, σχόλια καθώς και γλωσσικές και ερμηνευτικές παρατηρήσεις.

Β. Γλωσσική διδασκαλία: Παράλληλα με τὰ καίμενα:

1.- Συνέχιση τῆς διδασκαλίας τῆς γραμματικῆς καὶ τοῦ συντακτικ-
κοῦ, μὲ ἰδιαίτερη ἀναφορά στὰ φαινόμενα ποὺ παρουσιάζουν ἰδιομορφία.

2.- Ἐμπέδωση τῶν διδασκομένων μὲ γραπτές ἢ προφορικές ἀσκήσεις
ποὺ περιλαμβάνουν α) φράσεις καὶ ἁπλές προτάσεις γιὰ συμπλήρωση ἢ
μετασχηματισμὸ ὁρισμένων μερῶν τους καὶ β) λέξεις, φράσεις καὶ ἁπλές
προτάσεις γιὰ μεταφορά ἀπὸ τὰ ἑλληνικὰ στὰ λατινικὰ καὶ ἀντίστροφα.

3.- Εὐκαιριακὰ: α) Ἀπομνημόνευση λέξεων καὶ φράσεων μὲ τίς
ὁποῖες ἐμπλουτίζεται προοδευτικὰ τὸ λεξιλόγιό τῶν μαθητῶν, β) ἐπισή-
μανση στερεοτυπῶν λατινικῶν φράσεων ποὺ διατηροῦνται ἀκόμη στὸ λόγο
ὡς ὅροι ἢ ἀποφθεγματικές ἐκφράσεις.

6.- ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ, ὥρες 2

Ἰσχύει τὸ ἀναλυτικὸ πρόγραμμα τοῦ μαθήματος τῆς ἀντίστοιχης τά-
ξεως τοῦ Ἡμερησίου Λυκείου Γενικῆς Κατεύθυνσεως.

7.- ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΑ, ὥρες 3

Ἰσχύει τὸ ἀντίστοιχο κοινὸ πρόγραμμα τῆς Β' τάξεως Ἡμερησίου Λυ-
κείου Γενικῆς Κατεύθυνσεως προσαρμοζόμενο στὶς ἀκόλουθες ἐβδομαδιαίες
ὥρες διδασκαλίας:

Ἀλγεβρα	α' τρίμηνο:	ὥρα 1
	β' & γ' τρίμηνα:	ὥρες 2
Γεωμετρία	α' τρίμηνο:	ὥρες 2
	β' & γ' τρίμηνα:	ὥρα 1

8.- ΦΥΣΙΚΑ (ΦΥΣΙΚΗ-ΧΗΜΕΙΑ), ὥρες 3

Ἰσχύει τὸ κοινὸ ἀναλυτικὸ πρόγραμμα Φυσικῆς καὶ Χημείας τῆς Β' τά-
ξεως τοῦ Ἡμερησίου Λυκείου Γενικῆς Κατεύθυνσεως.

9.- ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ, ὥρα 1 κατὰ τὸ Α' τετράμηνο.

Ἰσχύει τὸ ἀναλυτικὸ πρόγραμμα τοῦ μαθήματος τῆς ἀντίστοιχης τά-
ξεως τοῦ Ἡμερησίου Λυκείου Γενικῆς Κατεύθυνσεως, προσαρμοζόμενο ἀπὸ

τό διδάσκοντα ως πρὸς τὴν ἔκτασιν τῆς ὕλης στὸ ἡμέωρο τοῦ μαθήματος.

10.- ΛΟΓΟΡΗΛΟΓΙΑ-ΥΠΕΚΙΝΗ, ὥρα 1 κατὰ τὸ Β' τετράμηνο

Ἰσχύει τὸ ἀναλυτικὸ πρόγραμμα τοῦ μαθήματος τῆς ἀντίστοιχης τάξεως τοῦ Ἡμερησίου Λυκείου Γενικῆς Κατευθύνσεως, προσαρμοζόμενον ἀπὸ τὸν διδάσκοντα ως πρὸς τὴν ἔκτασιν τῆς ὕλης στὸ ἡμέωρο τοῦ μαθήματος.

11.- ΓΡΕΚΗ ΓΛΩΣΣΑ (συνεχιζόμενη), ὥρες 2

Ἰσχύει τὸ ἀναλυτικὸ πρόγραμμα Ἀγγλικῆς-Γαλλικῆς τῆς ἀντίστοιχης τάξεως τοῦ Ἡμερησίου Λυκείου Γενικῆς Κατευθύνσεως.

12.- ΓΕΡΜΑΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ, ὥρες 2

Ἰσχύει τὸ ἀναλυτικὸ πρόγραμμα τοῦ μαθήματος τὸ ὁποῖο ἔχει ὑποβληθεῖ ὡς προσωρινό.

13.- ΦΥΣΙΚΗ ΑΓΩΓΗ, ὥρες 2

Ἰσχύει τὸ ἀναλυτικὸ πρόγραμμα τῆς ἀντίστοιχης τάξεως τοῦ Ἡμερησίου Λυκείου Γενικῆς Κατευθύνσεως.

Στὸ σημεῖο αὐτὸ τερματίστηκε ἡ συζήτηση.

Ἡ Γραμματέας

Μαρία Δημητρίου

ΠΡΩΤΟΔΥΝΑΜΗ

ΠΡΑΞΗ 19/1980

Σήμερα, 19 'Απριλίου 1980, ημέρα Σάββατο καὶ ὥρα 10 πρωΐνῃ, τὸ Τμήμα Μέσης 'Εκπαίδευσεως τοῦ Κέντρου 'Εκπαιδευτικῶν Μελετῶν καὶ 'Επιμορφώσεως (ΚΕΜΕ) συνεδρίασε στὴν αἴθουσα συνεδριάσεών του (Γραφεῖο 202) Μεσογείων 396, Ἀγία Παρασκευή Ἀττικῆς, μὲ πρόεδρο τὸν κ. Γ. Παντελίδῃ, Ἀ' Ἀντιπρόεδρο τοῦ ΚΕΜΕ.

Στὴ συνεδρίαση ἔλαβαν μέρος οἱ κ.κ. Ἀθαν. Κομλίνης, Γ' Ἀντιπρόεδρος τοῦ ΚΕΜΕ, Ἰ. Ἀρβανίτης, Φ. Βῶρος, Δ. Σακκάς, Ἡλ. Σπυρόπουλος, Ν. Βαρουχάκης, Γ. Γρατσῆας, Ν. Παπαδόπουλος, Σύμβουλοι Β', Ἰ. Σκοροδύλης, Εἰδικὸς Σύμβουλος τοῦ ΚΕΜΕ, Κ. Φούσκας, Δ. Τομπαζίδης, Κυρ. Κατσιμάνης, Β. Θεοδωρακόπουλος καὶ Στ. Παπασημακόπουλος, Εἰσηγητές. Χρὴν γραμματέα ἔκανε ἡ Φιλολόγος Παρασκευή Παπαδημητρίου ποὺ ὑπηρετεῖ μὲ ἀπόσπασχ στοῦ ΚΕΜΕ.

Δὲν ἔλαβε μέρος στὴ συνεδρίαση ὁ κ. Α. Ἀδαμόπουλος, Εἰσηγητής, γιατί ἦταν στοῦ ἐξωτερικοῦ γιὰ ὑπηρεσιακοὺς λόγους.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

- ΘΕΜΑ 1ο** - Διδασκαλία Ἀρχαίας Ἑλληνικῆς Γραμματείας ἀπὸ μετάφραση στοῦ Β' ἔτος Διδασκαλεῖου Μέσης Ἐκπαίδευσεως. Εἰσηγητής κ. Ἡλ. Σπυρόπουλος.
- ΘΕΜΑ 2ο** - Γνωμοδότηση γιὰ τὸ βιβλίο "Θεμέλιο στὴν Ἑκθεση Ἰδεῶν" τοῦ Μιχ. Μπαχαράκη. Εἰσηγητής κ. Κυρ. Κατσιμάνης.
- ΘΕΜΑ 3ο** - Ἀνακοινώσεις

'Αφοῦ διαπιστώθηκε ἀπαρτία καὶ ἐπικυρώθηκε ἡ προηγουμένη πράξη, τὸ Τμήμα ἄρχισε τὴν ἐξέταση τῶν θεμάτων τῆς μεσοῦσας διατάξεως.

ΘΕΜΑ 1ο - Διδασκαλία 'Αρχαίας 'Ελληνικής Γραμματείας από μετάφραση στο Β' Έτος Διδασκαλείου Μέσης 'Εκπαίδευσεως.

Ο εισηγητής του θέματος κ. 'Ηλ. Σπυρόπουλος είπε τά εξής:

'Η Διεύθυνση 'Εφαρμογής Προγραμμάτων ΣΕΔΠ μέ τό ύπ' άριθμ. πρωτ. Γ/1797/31-3-80 Έγγραφο της μάς διαβίβασε τό ύπ' άριθμ. πρωτ. 215/3-3-1980 Έγγραφο του Διδασκαλείου Μέσης 'Εκπαίδευσεως, μέ τήν παράκληση νά γνωμοδοτήσουμε γιά τήν Έγκριση της διδασκαλίας τού μαθήματος της 'Ερμηνείας 'Αρχαίων 'Ελληνικών Κλασικών Κειμένων από μετάφραση στους Β/ετεΐς μετεκπαιδευόμενους φιλολόγους κατά τό δεύτερο τετράμηνο του άκαδημαϊκού Έτους 1979-80.

'Αφού παρατηρήσω ότι μέ σημαντική καθυστέρηση τό ΔΜΕ άπευθύνθηκε πρός τό 'Υπουργείο (Έφόσον από τή 1-3-1980 θά Έπρεπε νά είχε άρχίσει ή διδασκαλία του μαθήματος, εισηγοΰμαι νά προβοΰμε σέ θετική γνωμοδότηση, Έφόσον τό μάθημα Έχει άμεση σχέση μέ σπουδαιότατο μάθημα του Γυμνασίου, τήν 'Αρχαία 'Ελληνική Γραμματεία από μετάφραση, πού άπασχολεί πολύ σημαντικό μέρος του ώραρίου των φιλολογικών μαθημάτων. Πρόσθετος λόγος, πού δείχνει έπιτακτική τήν άνάγκη της διδασκαλίας του μαθήματος στο ΔΜΕ είναι ότι, καθώς τό μάθημα πρόσφατα Έχει είσαχθεΐ στά σχολεία, ή σχετική έννημέρωση των φιλολόγων μας, τόσο ώς πρός τό περιεχόμενο του όσο καί ώς πρός τή μέθοδο διδασκαλίας, είναι πενιχρή. 'Εξάλλου τό μάθημα αυτό είναι από τά θεμελιωδέστερα μέτρα, μέ τά όποΐα ή έκπαιδευτική μεταρρύθμιση του Ν.309/76 υλοποιεΐται. Προτείνω λοιπόν τό μάθημα της 'Ερμηνείας 'Αρχαίων 'Ελληνικών Κλασικών Κειμένων από μετάφραση νά διδαχθεΐ στους Β/ετεΐς φιλολόγους του ΔΜΕ κατά τό β' τετράμηνο του άκαδ. Έτους 1979-80 επί δύο (2) ώρες τήν έβδομάδα καί νά συμπεριληφθεΐ στά μαθήματα πού θά ξεετασθούν ύποχρεωτικά.

Τό Τμήμα, ύστερα από διευκρινιστική συζήτηση,

άποφαίνεται όποΐα καί

Γνωμοδοτεῖ νά διδαχθεῖ κατὰ τὸ β' τετράμηνο τοῦ ἀκαδημαϊκοῦ
ἔτους 1979-80 ἐπὶ δύο (2) ὥρες τὴν ἐβδομάδα στοὺς Β/ετεῖς φιλολό-
γους τῶν ΑΜΕ τὸ μάθημα τῆς Ἑρμηνείας τῶν Ἀρχαίων Ἑλληνικῶν Κει-
μένων ἀπὸ μετάφραση καὶ νά συμπεριληφθεῖ στὰ ὑποχρεωτικῶς ἐξεταζό-
μενα μαθήματα τῶν Β/ετῶν φιλολόγων.

ΘΕΜΑ 20 - Γνωμοδότηση για τό βιβλίο "Θεμέλιο στην "Εκθεση 'Ιδεών"
του Μιχ. Μπαχαράκη

Ο εισηγητής του θέματος κ. Κυρ. Κατσιμάνης είπε τά εξής:

Μέ τό έγγραφο άριθ. Γ/910/29-2-1980 τό Τμήμα Δ' (Σχολικών Βιβλιοθηκών) τής Δ/νσεως 'Εφαρμογής Προγραμμάτων Μ.Ε. διαβίβασε στό ΚΕΜΕ αίτηση του κ. Μιχαήλ Μπαχαράκη, μέ τήν όποία αύτός μάς παρακα-
λεϊ νά γνωμοδοτήσουμε, σύμφωνα μέ τήν παρ. 5 του άρθρου 2 του Ν.186/
1975, για τό βιβλίο του "Θεμέλιο στην "Εκθεση 'Ιδεών".

Τό βιβλίο άποτελεϊται από τέσσερις τόμους, πού τό περιεχόμενό
τους άνταποκρίνεται στά διαφέροντα καί τίς πνευματικές δυνατότητες
των μαθητών του Λυκείου. Στόν πρώτο τόμο περιλαμβάνονται τά θέματα:
1) 'Η φύση του ανθρώπου' 2) 'Η προσωπικότητα του ανθρώπου' 3) 'Ηθι-
κή θεωρία-ήθικος βίος' 4) 'Ανθρώπινες σχέσεις' 5) Πολιτισμός. Στο
δεύτερο τόμο περιλαμβάνονται τά θέματα: 6) "Ανθρωπος καί κοινωνία"
7) Κοινωνικοί θεσμοί' 8) 'Αγωγή-Παιδεία' 9) Θρησκεία' 10) Νόμος-Δί-
καιο' 11) Πολιτική. Στόν τρίτο τόμο περιλαμβάνονται τά θέματα: 12)
"Ανθρωπος καί χρόνος' 13) Γλώσσα' 14) 'Ιστορία' 15) 'Εργασία-επάγγελμα'
16) Οίκονομία. Καί στόν τέταρτο τόμο περιλαμβάνονται τά θέματα: 17)
"Ανθρωπος καί φύση' 18) Τέχνη' 19) 'Επιστήμη' 20) Τεχνική-Τεχνολογία'
21) Προβλήματα του καιρού μας.

Τό κάθε θέμα άναπτύσσεται πολύπλευρα μέ τήν παράθεση διαφόρων
κειμένων πού φωτίζουν όρισμένες άπόψεις του. Είμαι άξιοσημείωτο τό
ότι τά κείμενα αυτά δέν είναι άυτοσχέδια, αλλά προέρχονται από άυ-
τοτελή ή εύρύτερα δημοσιεύματα δοκιμωv συγγραφέων, πού είχαν γραφεί
σέ άνύποπτο χρόνο. 'Η έπιλογή, ή κατάταξη καί ή έν γενεί παρουσίασή
τους είναι έργο του κ. Μ.Ι. Μπαχαράκη. Τόν τελευταίο καιρό τά βιβλία
πού άναφέρονται στην έκθεση έχουν άπαλλαγεί από τόν άπλοϊκό χαρακτη-
ρα του παραδοσιακού "όδηγο" μέ τά κακογραμμένα καί φτωχά σέ περιε-
χόμενο άυτοσχέδια κείμενα καί όλοένα καί περισσότερο παίρνουν τή μορ-
φή άνθολογίων κειμένων γενικότερης κατεύθυνσης. Τό υπό κρίση βιβλίο,
χάρη στην ποιότητα των επιλεγόμενων κειμένων, τήν πολυμέρεια των θι-

γόμενων θεμάτων καί τήν επιμέλεια τής έκτυπώσεως, εἶναι ἀπό τά καλύτερα τοῦ εἵδους του.

"Ὅμως οἱ ἐπιφυλάξεις μου, πού ἔχω μέ ἀνάλογες εὐκαιρίες δια-
τυπώσει καί παλαιότερα, ἐξακολουθοῦν νά παραμένουν καί εἶναι χα-
ρακτηῖρά καθαρά παιδαγωγικοῦ: ἄν σκοπός τοῦ μαθήματος τῶν ἐκθέσεων
εἶναι νά ἀσκηθοῦν οἱ μαθητές στήν ὀρθή διατύπωση τῶν βιωμάτων καί
τῶν σκέψεών τους σέ προφορικό ἢ γραπτό λόγο, ἀπαραίτητη προϋπόθεση
γιά τήν ἐπίτευξη τοῦ σκοποῦ αὐτοῦ εἶναι ἡ ἀνταπόκριση τοῦ Λυκείου
στήν ἀποστολή του ὡς "παιδαγωγοῦντος σχολείου". Ἐπομένως τόσο πε-
ρισσότερο θά ἐκφράζονται ὀρθά οἱ μαθητές, ὅσο περισσότερο μορφώνον-
ται κατά τήν ἐκπαίδευσή τους καί, ἀκόμη, ὅσο πιά αὐθεντικά διοχε-
τεύουν στίς ἐκθέσεις τους τήν παιδεία πού τοὺς προσφέρει τό σχολεῖο.
Ἄρα ὑπάρχει κίνδυνος ἐκτροπῆς ἀπό τοὺς σκοπούς τοῦ μαθήματος στήν
περίπτωση πού οἱ μαθητές θά ἔβρισκαν ἔτοιμα θέματα πρὸς μίμηση ἢ
ἀπομνημόνευση σέ βιβλία σάν τό "Θεμέλιο στήν Ἐκθεση Ἰδεῶν", πού,
τό ἐπαναλαμβάνω, εἶναι στό εἶδος του ἀπό τά καλύτερα.

Γιά παιδαγωγικούς λοιπόν λόγους δέ θά συνιστοῦσα νά θεωρηθεῖ
τό βιβλίό χρήσιμο, σύμφωνα μέ τήν παρ. 5 τοῦ ἄρθρου 2 τοῦ Ν.186/75.

Τό Τμήμα, ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη του:

- α) Τό ἔγγραφο ἀριθ. Γ/910/29-2-1980 τής Δ/νσεως Ἐφαρμογῆς
Προγραμμάτων Μ.Ε.,
- β) Τήν αἴτηση καί τό βιβλίό "Θεμέλιο στήν Ἐκθεση τῶν Ἰδεῶν"
τοῦ Μιχ. Μπαχαράκη,
- γ) Τήν εἰσήγηση τοῦ κ. Κυρ. Κατσιμάνη, καί
- δ) Τή συζήτηση πού ἀκολούθησε,

ἀποφαίνεται κατά πλειοψηφία:

Δέν κρίνει χρήσιμο τό βιβλίό τοῦ Μιχ. Μπαχαράκη "Θεμέλιο στήν
Ἐκθεση Ἰδεῶν" γιά τοὺς παιδαγωγικούς λόγους πού ἐκτέθηκαν ἀναλυτικά
στήν εἰσήγηση καί γιά τό ὅτι ὑπάρχουν ἀξιόλογοι συγγραφεῖς πού ἀσχο-
λήθηκαν μέ θέματα τά ὅποια πραγματεύεται τό βιβλίό καί πού ὅμως δέν
ἀντιπροσωπεύονται μέ κείμενά τους σ' αὐτό.

Μειοψήφησε ο κ. 'Ι. 'Αρβανίτης, ο οποίος κρίνει ότι το βιβλίο είναι χρήσιμο για τις σχολικές βιβλιοθήκες.

ΘΕΜΑ 3ο - 'Ανακοινώσεις

Ο κ. 'Ι. Σκορδίλης, Ειδικός Σύμβουλος του ΚΕΜΕ, ανακοίνωσε στο Τμήμα το περιεχόμενο των παρακάτω εγγράφων:

α) Γ/1696/31-3-1980 της Δ/σεως 'Εφαρμογής Προγραμμάτων Μ.Ε. με το οποίο διαβιβάστηκε αίτηση της 'Εταιρείας ΤΖΟΝΣΟΝ + ΤΖΟΝΣΟΝ ΕΛΛΑΣ ΑΕΒΕ καί είκονογραφημένο εκπαιδευτικό πρόγραμμα ατομικής ύγιεινης νεανίδων για να λάβει υπόψη του το ΚΕΜΕ σέ μελλοντική ανάμρφωση των αναλυτικών προγραμμάτων, καί

β) Φ.66/2133/Γ/1537/21-3-1980 προς τους 'Επόπτες Μ.Ε., το οποίο κοινοποιήθηκε στο ΚΕΜΕ, με θέμα "10η Σύνοδος 'Ελλήνων 'Εκπαιδευτικών Λειτουργών Μ.Ε. στην 'Αρχαία 'Ολυμπία".

Σεβδ σημείο αυτό τερματίστηκε ή συνεδρίαση.

'Η Γραμματέας

Παπαδημητρίου

Παρ. Παπαδημητρίου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ

ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)

ΤΜΗΜΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

ΠΡΑΞΗ 20/1980

Σήμερα 24 'Απριλίου 1980, ημέρα Πέμπτη καί ώρα 10.30' πρωΐνῃ, τό Τμήμα Μέσης 'Εκπαιδεύσεως τοῦ Κέντρου 'Εκπαιδευτικῶν Μελετῶν καί 'Επιμορφώσεως (ΚΕΜΕ) συνεδρίασε στήν αἴθουσα συνεδριάσεων τῆς 'Ολομελείας του (Μεσογείων 396 - 'Αγία Παρασκευή 'Αττικῆς) μέ πρόεδρο τόν κ. Γ. Παντελίδη, Α' 'Αντιπρόεδρο τοῦ ΚΕΜΕ.

Στή συνεδρίαση ἔλαβαν μέρος οἱ κ.κ. 'Ι. 'Αρβανίτης, Φ. Βώρος, Δ. Σακκάς, Ν. Βαρουχάκης, Γ. Γρατσάς, Ν. Παπαδόπουλος, Σύμβουλοι Β', 'Ι. Σκορδίλης, Εἰδικός Σύμβουλος τοῦ ΚΕΜΕ, Δ. Τομπαῖδης, Κ. Κατσιμάνης, Β. Θεοδωρακόπουλος καί Α. 'Αδαμόπουλος, Εἰσηγητές. Χρέη γραμματέα ἔκανε ἡ Φιλολόγος Παρασκευή Παπαδημητρίου πού ὑπηρετεῖ μέ ἀπόσπαση στό ΚΕΜΕ.

Προσκλήθηκε καί ἔλαβε μέρος στή συνεδρίαση καί ὁ κ. Δ. Λιβέρης, Εἰδικός 'Επιστήμονας στό ΚΕΜΕ.

Δέν παραβρέθηκαν στή συνεδρίαση οἱ κ.κ. 'Αθαν. Κομίνης, Γ' 'Αντιπρόεδρος τοῦ ΚΕΜΕ, γιατί ἦταν στό ἐξωτερικό γιά ὑπηρεσιακοὺς λόγους, 'Ηλ. Σπυρόπουλος, Σύμβουλος Β' καί Στ. Παπασημακόπουλος, Εἰσηγητής, γιατί εἶχαν ἄλλη ὑπηρεσιακή ἀπασχόληση καί Κ. Φούσκα, Εἰσηγητής, γιατί εἶχε κανονική ἄδεια.

ΘΕΜΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

Υπόμνημα 'Επόπτη κ. Χιονίδη γιά τή βαθμολογία τῶν μαθητῶν. Εἰσηγητής κ. Δ. Σακκάς.

'Αφοῦ διαπιστώθηκε ἀπαρτία καί ἐπικυρώθηκε ἡ προηγούμενη πράξη, τό Τμήμα ἄρχισε τήν ἐξέταση τοῦ θέματος τῆς ἡμερήσιας διατάξεως.

'Ο εἰσηγητής τοῦ θέματος κ. Δ. Σακκάς ἔθεσε ὑπόψη τῶν μελῶν τοῦ

./.

Τμήματος τήν εισήγησή του πού ἔχει ὡς ἑξῆς:

Ὁ Ἐπόπτης κ. Ν. Χιονίδης σέ ὑπόμνημά του ἐπισημαίνει ὅτι στά σχολεῖα, συχνά, δέ γίνεται ὀρθολογική χρήση τῆς βαθμολογίας. Μιά πρώτη διαπίστωση εἶναι: ἀδικοιολόγητο ὑψηλό ἢ χαμηλό ποσοστό ἀπορριπτομένων. Μιά δεύτερη διαπίστωση εἶναι: ἀπαράδεκτα ὑψηλός ἢ χαμηλός μέσος ὅρος βαθμολογίας τῶν μαθητῶν τῆς τάξεως. Γι' αὐτό νομίζει ὅτι ἡ βαθμολογία τῶν καθηγητῶν πρέπει νά τεθεῖ κάτω ἀπό ἔλεγχο καί γιά τό σκοπό αὐτό παραθέτει σχέδιο γιά νομοθετική ρύθμιση τοῦ θέματος. Μὲ τό σχέδιο προβλέπεται ἡ ρυθμιστική ἐπέμβαση τοῦ Διευθυντῆ^{γάρ} σχολείου σέ περιπτώσεις πού ἡ βαθμολογία τῶν καθηγητῶν κατὰ ἀντικειμενική ἐκτίμηση δέν εἶναι ὀρθολογική (εἶναι πολύ ὑψηλή, πολύ χαμηλή κτλ.).

Νομίζω ὅτι ὅσα προβλέπονται στό σχέδιο τοῦ κ. Χιονίδη (νά ἀνεβάζει ἢ νά κατεβάζει ὁ Διευθυντής τῇ βαθμολογία ἀναλόγως) δέν εἶναι δυνατόν νά ἐφαρμοστοῦν. Τό πρόβλημα ὅμως πού θίγει ὑπάρχει καί ἀποκτᾷ ἰδιαίτερη σημασία τώρα πού ἡ βαθμολογία τοῦ σχολείου παίζει ἕνα τόσο σημαντικό ρόλο γιά τήν εἰσαγωγή στίς ἀνώτατες σχολές. Γι' αὐτό ἐπιβάλλεται νά ἀποστείλει ἡ διοίκηση μιᾷ ἐγκύκλιο στά σχολεῖα στήν ὁποία νά τονίζεται ἡ σημασία τήν ὁποία πρέπει νά ἀποδίδουν οἱ καθηγητές στήν κατὰ τό δυνατόν ἀντικειμενική καί ἀκριβοδίκαιη βαθμολογία τῶν μαθητῶν καί νά παρέχονται τά πλαίσια στά ὁποῖα κατὰ κανόνα πρέπει νά κινεῖται ὁ καθηγητής στή βαθμολογία τοῦ π.χ. τό ποσοστό τῶν ἀριστούχων νά μὴν ὑπερβαίνει τό 3-4%, τό ποσοστό τῶν μαθητῶν πού βαθμολογοῦνται μέ λίαν καλῶς νά κυμαίνεται περίπου στό 20%, τό ποσοστό τῶν μαθητῶν πού βαθμολογοῦνται κάτω ἀπό τή βάση νά μὴν ὑπερβαίνει τό 10%, ἕνα μεγάλο ποσοστό μαθητῶν (περίπου 40%) πρέπει νά βρίσκεται στό "καλῶς". Ὅποσδήποτε αὐτά εἶναι γενικά πλαίσια, τά ὁποῖα σέ ἰδιαίτερες περιπτώσεις (τάξεις ὑψηλοῦ ἐπιπέδου, τάξεις χαμηλοῦ ἐπιπέδου) ~~δεν~~ πρέπει νά ὑπερβαίνονται. Κατά τήν παράδοση τῶν βαθμολογικῶν καταστάσεων ὁ Διευθυντής τοῦ σχολείου ὀφείλει νά ἐλέγχει τῇ βαθμολογία καί σέ περίπτωση πού διαπιστώνει ὅτι ὁ καθη-

γητής έχει βαθμολογήσει πολύ επιεικώς ή πολύ αυστηρά θα παρακαλεῖ τόν καθηγητή νά προσαρμόζει τή βαθμολογία του, ὥστε αὐτή νά βρίσκεται στά φυσιολογικά ὅρια καί νά ἀντανακλᾷ τίς δυνατότητες τῆς τάξεως.

Ἀκολούθησε συζήτηση κατὰ τήν ὁποία τά μέλη τοῦ Τμήματος ἀνέπτυξαν ἀπόψεις πού γενικά συνέκλιναν στή διαπίστωση τῆς ἀνάγκης γιά τήν ἀποστολή στά σχολεῖα μιᾶς καθοδηγητικῆς ἐγκυκλίου, ἀφοῦ ὅμως τό θέμα μελετηθεῖ προσεκτικά. Ὁ κ. Φ. Βῶρος ἀνέπτυξε τίς ἀκόλουθες ἀπόψεις:

Ἐπειδὴ ἡ ἔρευνα τοῦ κ. Χιονίδου θεμελιώνεται σέ συστηματική καί πλατιά ἔρευνα (πολλῶν ἐκατοντάδων καταστάσεων),

Ἐπειδὴ ἡ ἔρευνα περιγράφει μιᾶ πραγματικότητα ἀνησυχητική πού γίνεται ἰδιαίτερα ἀνησυχητική σήμερα πού ἡ βαθμολογία ἀποτελεῖ οὐσιώδη παράγοντα εἰσδοχῆς στά Α.Ε.Ι.,

Ἐπειδὴ ὑφίσταται πρόβλημα ἀπονομῆς δικαιosuμης μέ τήν ἐναρμόνιση τῆς βαθμολογίας πρός παραδεκτούς μ. ὅρους,

Ἐπειδὴ ὑφίσταται στή διεθνή πρακτική προσπάθεια αὐτοδιόρθωσης, γιά ὅλους αὐτούς τοὺς λόγους φρονῶ ὅτι:

Ἐνδείκνυται ἡ ἀποδοχή τῆς πρότασης κατ' ἀρχή καί ἡ μελέτη τοῦ ζητήματος σέ εὐρύτερη βάση ὥστε τελικά νά προκύψει κάποια διορθωτική παρέμβαση στό ἔργο τῆς βαθμολογίας, γιά λόγους ἴσης μεταχείρισης καί δικαιοσύνης.

Τέλος, ὕστερα ἀπὸ πρόταση τοῦ Προέδρου τοῦ Τμήματος κ. Γ. Παντελίδου, τό Τμήμα ἀποφάσισε νά παρακληθοῦν μέ ἐπιστολή οἱ Ἐπόπτες Μ.Ε. νά σκεφτοῦν πάνω σ' αὐτό τό πρόβλημα καί μέ τήν πρώτη εὐκαιρία πού θά κληθοῦν γιά σύσκεψη στήν Ἀθήνα σέ ἰδιαίτερη συνεδρία νά ἐκθέσουν τίς ἀπόψεις τους γι' αὐτό, ὥστε ἔπειτα νά ἀντιμετωπιστεῖ κατὰ τόν καλύτερο δυνατό τρόπο.

Στό σημεῖο αὐτό τερματίστηκε ἡ συζήτηση.

Ὁ Πρόεδρος

Γ. Παντελίδου

Ἡ Γραμματέας

Μακαδημητρίου

Παρ. Παπαδημητρίου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ

ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)

ΤΜΗΜΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

ΠΡΑΞΗ 21/1980

Σήμερα 29 'Απριλίου 1980, ημέρα Τρίτη καί ώρα 8.30 πρωινή, τό Τμήμα Μέσης 'Εκπαιδεύσεως τοῦ Κέντρου 'Εκπαιδευτικῶν Μελετῶν καί 'Επιμορφώσεως (ΚΕΜΕ) συνεδρίασε στήν αἴθουσα τῆς 'Ολομέλειας του (Μεσογείων 396- 'Αγία Παρασκευή 'Αττικῆς) μέ πρόεδρο τόν κ. Γ. Παντελίδη, Ἀ' 'Αντιπρόεδρο τοῦ ΚΕΜΕ.

Στή συνεδρίαση ἔλαβαν μέρος οἱ κ.κ. 'Αθαν. Κομίνης, Γ' 'Αντιπρόεδρος τοῦ ΚΕΜΕ, 'Ι. 'Αρβανίτης, Φ. Βῶρος, Δ. Σακκῆς, Ν. Βαρουχάκης, Γ. Γρατσέας, Ν. Παπαδόπουλος, Σύμβουλοι Β', 'Ι. Σκορδίλης, Εἰδικός Σύμβουλος τοῦ ΚΕΜΕ, Κ. Φούσκας, Δ. Τομπαῆδης, Κυρ. Κατσιμάνης, Β. Θεοδωρακόπουλος καί Λ. 'Αδαμόπουλος, Εἰσηγητές. Χρέη γραμματέα ἔκανε ἡ Φιλόλογος Παρασκευή Παπαδημητρίου, πού ὑπηρετεῖ μέ ἀπόσπαση στό ΚΕΜΕ.

Προσκλήθηκε καί ἔλαβε μέρος στή συνεδρίαση καί ὁ κ. Διον. Λιβέρης, Εἰδικός 'Επιστήμονας στό ΚΕΜΕ.

Δέν παραβρέθηκαν στή συνεδρίαση οἱ κ.κ. 'Ηλ. Στυροπούλος, Σύμβουλος Β' καί Στ. Παπασημακόπουλος, Εἰσηγητής, γιατί εἶχαν ἄλλη ὑπηρεσιακή ἀσχόληση.

ΘΕΜΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

Γνωμοδότηση στό σχέδιο Π.Δ/τος "Περί ιδρύσεως, ὁργανώσεως καί λειτουργίας Σχολῶν 'Επιμορφώσεως Λειτουργῶν Μέσης 'Εκπαιδεύσεως (ΣΕΑΜΕ) εἰς 'Ηράκλειον, 'Ιωάννινα, Πάτρας καί Καβάλαν καί συμπληρώσεως τῶν περὶ ΣΕΑΜΕ διατάξεων". Εἰσηγητές κ.κ. Δ. Σακκῆς καί Ν. Βαρουχάκης.

'Αφοῦ διαπιστώθηκε ἀπαρτία καί ἐπικυρώθηκε ἡ προηγούμενη πράξη, τό Τμήμα ἄρχισε τήν ἐξέταση τοῦ θέματος τῆς ἡμερήσιας διατάξεως.

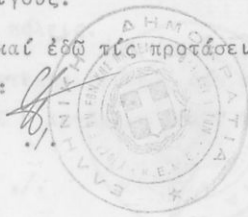
Στήν ἀρχή ὁ πρῶτος εἰσηγητής Σύμβουλος Β' κ. Δημ. Σακκῆς εἶπε σχετικὰ μέ τό θέμα αὐτό τά ἑξῆς:

Εἶμαι ὑποχρεωμένος νά ἐπαναλάβω καί σ' αὐτή μου τήν εἰσήγηση ὅ,τι κατ' ἐπανάληψη ὡς τώρα ὑποστήριξα: ὅτι δηλαδή τό σύστημα με-
τεκπαιδεύσεως πού ἰσχύει στή χώρα μας εἶναι ὁλότελα ἐσφαλμένο. Τρα-
νή ἀπόδειξη γι' αὐτό εἶναι ὅτι ἀνάλογο δέ λειτουργεῖ σέ καμιά χώρα
τῆς ΕΟΚ οὔτε σ' ἄλλη προηγμένη χώρα τοῦ κόσμου. Ἀπ' ὅ,τι γνωρίζω
σέ καμιά ἄλλη χώρα δέν παρέχεται ἐπιμόρφωση δύο ἐτῶν ἤ ἐνός ἔτους,
ἴσως οὔτε ἐνός τετραμήνου, καί κατὰ τόν τρόπο μάλιστα πού παρέχεται
στή χώρα μας. Καί ἐνῶ σ' ὅλους τούς τομεῖς τῆς ζωῆς γίνονται οἱ ἀ-
ναγκαῖες προσαρμογές γιά τήν ἔνταξή μας στήν ΕΟΚ, στήν Ἑκπαίδευση,
σ' αὐτό τό πρόβλημα πού μᾶς ἀπασχολεῖ σήμερα: τήν ἐπιμόρφωση τοῦ
ἐκπαιδευτικοῦ προσωπικοῦ, ἀντί νά πλησιάζουμε τήν Εὐρωπαϊκή Κοινό-
τητα, ὅπως ἐπιβάλλεται, ἀπομακρυνόμαστε ἀπ' αὐτή. Ἡ Πολιτεία, χωρίς
νά καταργήσει τά Διδασκαλεῖα, ἔδρυσε καί ΣΕΑΜΕ-ΣΕΑΔΕ, στίς ὁποῖες ἐπίσης
προσφέρεται ἐπιμόρφωση μακρῆς διάρκειας (προβλέπονται βέβαια στά
Διδασκαλεῖα καί τίς ΣΕΑΜΕ καί ἄλλες ἐπιμορφώσεις, ἀλλά αὐτές ποτέ
δέν ἔχουν πραγματοποιηθεῖ). Καί τώρα προχωρεῖ στήν ἔδρυση καί ἄλλων
σχολῶν τῆς ἴδιας κατηγορίας. Ἐπωμίζεται πρόσθετες δαπάνες καί με-
ταφέρει τούς καθηγητές (καθώς καί τούς δασκάλους) ἀπό τίς σχολικές
αἰθουσες σέ σχολές, ἀφήνοντας ἔτσι δυσαναπλήρωτα κενά στά σχολεῖα,
χωρίς ἐν τούτοις νά λύνει τό πρόβλημα. Γιατό σκοπός δέν πρέπει νά
εἶναι ἡ βελτίωση τῶν ὁλίσγων, ἀλλά τοῦ συνόλου τοῦ ἐκπαιδευτικοῦ προ-
σωπικοῦ. Ἡ Πολιτεία ἔχει ἐμπλακεῖ σ' αὐτό τό θέμα καί δέν μπορεῖ
νά ἀπεμπλακεῖ. Γιατί γιά τήν ἔδρυση καί ἄλλων ΣΕΑΜΕ-ΣΕΑΔΕ ἀσκεῖται
πίεση καί ἀπό τίς συνδικαλιστικές ὀργανώσεις τῶν ἐκπαιδευτικῶν, πού
φτάνει ὡς τήν ἀπειλή ἀπεργίας. Τό ΚΕΜΕ δέν εἶναι ἀνεύθυνο γιά τήν
ἐξέλιξη πού ἔλαβε τό πρόβλημα. Δέν εἰσηγήθηκε ἀπό τήν ἀρχή τίς πι-
σιμικές λύσεις πού θά ἔφερναν τή χώρα μας κοντά στήν πραγματική τῶν προ-
ηγμένων χωρῶν.

Σε δημοσίευσμά μου στο περιοδικό "Λόγος και Πράξη" της DAME (τεύχος 8, 1979), σε υπόμνημά μου που υπέβαλα στη Διοίκηση του ΚΕΜΕ και του Υπουργείου Παιδείας τον Οκτώβριο του 1979, στη συνεδρίαση του Τμήματος 69/1979, στη συνεδρίαση της Ολομέλειας του ΚΕΜΕ 18/1978, σε κάθε ευκαιρία που μου δόθηκε, ανέπτυξα τους λόγους για τους οποίους το εφαρμοζόμενο στη χώρα μας σύστημα μετεκπαιδευσεως είναι εσφαλμένο και εισηγήθηκα τους τρόπους για την άρτι αντιμετώπιση του προβλήματος αυτού, που είναι βέβαια στενά συναρτημένο με το πρόβλημα της βασικής εκπαιδευσεως του εκπαιδευτικού προσωπικού. Γιατί αυτό είναι το "μεϊζον" πρόβλημα και αυτό προέχει: η έπαρκής και αποτελεσματική βασική εκπαίδευση, η διαμόρφωση του σωστού εκπαιδευτικού από την αρχή. Και αν οι σχολές βασικής εκπαίδευσεως του εκπαιδευτικού προσωπικού των σχολείων δεν καταστούν ικανές να δώσουν ένα νέο τύπο εκπαιδευτικού επιστημονικά συγκροτημένου, παιδαγωγικά ένημερωμένου, διδακτικά άσκημένου για το έργο του, άνοικτου στο πνεύμα και προσαρμόσιμου στις εκπαιδευτικές συνθήκες και ανάγκες, αν η Πολιτεία δεν ετοιμάζει ήρτια τους εκπαιδευτικούς που χρειάζεται κατά την περίοδο των βασικών τους σπουδών, ποτέ δε θα αποκτήσει το κατάλληλο διδακτικό προσωπικό και ποτέ δε θα μπορεί να καλύψει την ανεπάρκειά του με επιμορφώσεις μακράς διάρκειας. Γιατί αυτές οι επιμορφώσεις γίνονται μετά την υπηρεσία του εκπαιδευτικού στο σχολείο επί αρκετά χρόνια, κατά τα όποια, όντας άνετοιμος για το έργο του, συχνά, βλάπτει ή δεν αποδίδει όσο θα έπρεπε· επιπλέον αποκτά διδακτικές έξεις που δύσκολα, άκόμα και μετά τη μετεκπαίδευση, μπορεί να αποβάλει. Έξάλλου οι επιμορφώσεις αυτής της κατηγορίας δεν είναι δυνατόν να καλύψουν το σύνολο του εκπαιδευτικού προσωπικού, πάντα είναι επιμορφώσεις για τους λίγους.

Πολύσυνοπτικά διατυπώνω και εδώ τις προτάσεις μου για την αντιμετώπιση του όλου προβλήματος:

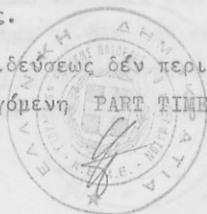
1.- Μέ πρωτοβουλίες που θα αναλάβει η Διοίκηση του Ύπουργείου Παιδείας να γίνει ριζική μεταρρύθμιση του συστήματος σπουδών (προγράμματα κτλ.) στις σχολές βασικής εκπαίδευσεως του εκπαιδευτικού προσωπικού των σχολείων σύμφωνα με τα ισχύοντα στις χώρες της ΕΟΚ και σε άλλες προηγμένες χώρες του κόσμου. Σε περίπτωση αδυναμίας ή απροθυμίας των σχολών βασικής εκπαίδευσεως να ανταποκριθούν σ' αυτή την ανάγκη, να προχωρήσει η Πολιτεία στην ίδρυση ιδιαιτέρων σχολών εκπαίδευσεως διδακτικού προσωπικού τουλάχιστο για την παιδαγωγική και διδακτική του κατάρτιση.

2.- Να καταργηθούν τα Διδασκαλεία, γιατί παρόμοια ιδρύματα (στη διάρκεια φοιτήσεως, τους σκοπούς, τα προγράμματα κτλ.) δεν υπάρχουν σε καμία άλλη χώρα.

3.- Σε μία μεταβατική περίοδο, ως τότε που οι βασικές σχολές εκπαίδευσεως αρχίσουν να δίνουν το νέο τύπο εκπαιδευτικού που χρειάζεται η χώρα, να διατηρηθούν οι ΣΕΑΜΕ (καθώς και οι ΣΕΛΑΕ) Αθηνών και Θεσ/κης, αλλά η φοίτηση σ' αυτές να γίνει 5μηνη (από 10 Σεπτεμβρίου ως το τέλος Ιανουαρίου και από 1 Φεβρουαρίου ως το τέλος Ιουνίου) ή και τρίμηνη, για να επιμορφώνεται σ' αυτές διπλάσιος ή και τριπλάσιος αριθμός εκπαιδευτικών.

4.- Μπορεί να ιδρυθούν και νέες ΣΕΑΜΕ με την προϋπόθεση ότι θα λειτουργήσουν στην ανωτέρω βάση: πεντάμηνη ή τρίμηνη διάρκεια φοιτήσεως. Κατά το ίδιο χρονικό διάστημα να μή λειτουργούν πάνω από 3-4 ΣΕΑΜΕ (καθώς και ΣΕΛΑΕ) σ' όλη τη χώρα, ώστε να μην απογομνώνονται τα σχολεία από το εκπαιδευτικό προσωπικό και να είναι δυνατόν, σε περίπτωση που δεν υπάρχει διδακτικό προσωπικό στις έδρες των σχολών για όλα τα μαθήματα, να καλύπτονται οι ανάγκες με την με-τακίνηση προσωπικού από άλλες πόλεις.

5.- "Αν η διάρκεια της μετεκπαιδευσεως δεν περιοριστεί σε πέντε μήνες ή λιγότερο, να θεσπιστεί η λεγόμενη PART TIME φοίτηση, δηλαδή

οἱ μετεκπαιδευόμενοι νά προσφέρουν παράλληλα καί ὑπηρεσία σέ σχολεῖα τῆς ἔδρας τῆς σχολῆς μέ μειωμένο ὥραριο.

6.- Νά ἀναμορφωθοῦν ριζικά τά προγράμματα τῶν ΣΕΛΜΕ (καθώς καί τῶν ΣΕΛΔΕ), ὥστε νά γίνουν πρακτικά, γιά νά ἀνταποκρίνονται στίς ἀνάγκες τῶν μετεκπαιδευομένων καί τῶν σχολείων.

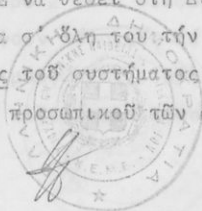
7.- Νά μεταφερθοῦν πιστώσεις ἀπό τίς μετεκπαιδεύσεις μακρῆς διάρκειας στίς ἐπιμορφώσεις βραχείας διάρκειας (σεμινάρια), νά ὀργανωθοῦν συστηματικά οἱ ἐπιμορφώσεις τοῦ δεύτερου αὐτοῦ τύπου καί νά γενικευτοῦν, ὥστε νά καλύψουν τίς ἀνάγκες τοῦ διδακτικοῦ προσωπικοῦ ὅλης τῆς χώρας.

8.- Νά ἀρχίσει ἀπό τόν ἐρχόμενο Σεπτέμβριο ἡ ὀργάνωση εἰδικῶν σεμιναρίων στίς ἔδρες τῶν ἐποπτεῖων γιά τούς εἰσερχόμενους στήν ἐκπαίδευση νέους καθηγητές (νεοδιοριζόμενους).

Οἱ ἀνωτέρω μεταρρυθμίσεις καί ρυθμίσεις ἔξιν μπορεῖ, βέβαια, νά γίνουν μόνο στή Μέση Ἑκπαίδευση, ἀλλά καί στή Δημοτική καί τήν Τεχνική-Ἑπαγγελματική ἐκπαίδευση. Γιατό τό πρόβλημα τῆς βασικῆς ἐκπαίδευσως καί μετεκπαιδεύσεως τῶν ἐκπαιδευτικῶν λειτουργῶν ὅλων τῶν βαθμίδων καί εἰδικοτήτων πρέπει νά ἀντιμετωπιστεῖ ριζικά καί συνολικά-σφαιρικά.

Γιά τήν ποιοτική ἄνοδο τοῦ ἐκπαιδευτικοῦ προσωπικοῦ τῶν σχολείων, τό ὁποῖο, ἤς μήν κρυπτόμαστε, γενικά, δέ βρίσκεται σέ ἱκανοποιητικό ἐπίπεδο, εἶναι ἀναγκαῖο νά ληφθοῦν καί ἄλλα μέτρα πού θά ἀφοροῦν τῇ δοκιμασίᾳ τῶν νέων καθηγητῶν γιά τήν καταλληλότητά τους, ^{ἀλλά σὺν τῇ δυνάμει} τίς προαγωγές τους κατὰ ἀξιοκρατικό τρόπο κτλ. ^{ἡ θέματα αὐτῆς τῆς συνεδρίας.}

Παρακαλῶ πολύ τήν ἡγεσία τοῦ ΚΕΜΕ νά θέσει στή Διοίκηση τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας τό ἀνωτέρω πρόβλημα σ' ὅλην τήν ἔκταση, νά τονίσει τήν ἐπείγουσα ἀνάγκη προσαρμογῆς τοῦ συστήματος ἐκπαίδευσως καί μετεκπαιδεύσεως τοῦ ἐκπαιδευτικοῦ προσωπικοῦ τῶν σχολείων στά

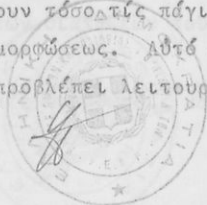
ίσχυντα στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα, στην οποία η χώρα μας εισέρχεται. "Αν δέν κάνουμε τώρα αυτή την προσαρμογή, όπωσδήποτε θα την κάνουμε άργότερα με καθυστέρηση που θα βλάψει και πιθανόν με ύπόδειξη των συνεταίρων της Κοινότητας που δέ θα μās τιμā. Νομίζω ότι θα πρέπει νά υπάρχει στο πρόβλημα αυτό συνεργασία και με την ΟΑΜΕ-ΔΟΕ, για νά πειστούν οι εκπρόσωποι των εκπαιδευτικών νά άσκησουν την έπιρροή τους προς την όρθή κατεύθυνση.

Άπό τά άνωτέρω είναι φανερό ότι έδρυση και άλλων ΣΕΑΜΕ στη βάση που λειτουργούν οι σημερινές και προβλέπει τό σχέδιο Π.Δ/τος δέν μπορεί νά είσηγηθώ. Γιατί η έδρυση και λειτουργία τους θα σημαίνει πρόσθετες δαπάνες για την Πολιτεία και δυσαναπλήρωτα κενά σε διδαντικό προσωπικό στα σχολεία, χωρίς έντούτοις νά λύσει τό όλο πρόβλημα.

Στή συνέχεια ό δεύτερος είσηγητής κ. Ν. Βαρουχάκης, Σύμβουλος Β', είπε τά έξής:

Η άνάγκη δραστηριοποίησης του ΚΕΜΕ στον τομέα της Έπιμορφώσεως, που καλύπτει ένα άπό τους βασικούς λόγους της ιδρύσεώς του, έχει γίνει έπιτακτική. Είναι πράγματι άπόλυτα άναγκαίο νά έπεκταθεί ή μετεκπαίδευση των καθηγητών σε όσο τό δυνατόν μεγαλύτερο άριθμό με τελικό στόχο νά έπιμορφωθούν όλοι οι καθηγητές και όχι μόνο μία φορά κατά τη διάρκεια της σταδιοδρομίας τους. Έτσι μόνο θα έχουμε καθηγητές ένημερωμένους και ικανούς νά έφαρμόσουν με έπιτυχία κάθε μέτρο έκσυγχρονισμού και άνανέωσης της παρεχόμενης παιδείας.

Βάση για την ύλοποίηση αυτού του στόχου είναι ή έδρυση και όργάνωση ΣΕΑΜΕ που νά καλύπτουν όλη την έπικράτεια δεδομένου ότι τό βασικό Π.Δ. 459/1978 προβλέπει στο άρθρο 2 έπτά διαφορετικούς τΐπους έπιμορφώσεως που μπορούν νά καλύψουν τόσο τις πάγιες όσο και κάθε έκτακτη άνάγκη στον τομέα της έπιμορφώσεως. Αυτό έπιτυγχάνεται με τό ύπό συζήτηση σχέδιο Π.Δ. έπειδή προβλέπει λειτουργία ΣΕΑΜΕ σε

κάθε Ξδρα ΑΒΠ με εξαίρεση μόνο τή Λαμία καί Κοζάνη (υπάρχουν προφανώς αντικειμενικοί λόγοι που επιτρέπουν αυτή την εξαίρεση).

Εξάλλου η επιλογή των πόλεων καλύπτει τις προϋποθέσεις που ΐθεσε η Όλομέλεια (πράξη 9/79) για την ΐδρυση ΣΕΑΜΕ εκτός Αθηνών καί Θεσσαλονίκης καί που υπενθυμίζω έδω:

α) Στις πόλεις αυτές λειτουργούν ΑΒΠ, από τα όποια μπορούμε να ΐχουμε κάλυψη του σθνόλου ή μέρους των άναγκών διδασκαλίας των ΣΕΑΜΕ καί εξασφαλίζεται τό άπαιτούμενο έπιστημονικό επίπεδο.

β) Το κοινωνικό καί πολιτιστικό τους περιβάλλον είναι τέτοιο, που θα προσελκύει τους καθηγητές-σπουδαστές καί θα τους δίνει δυνατότητες συμμετοχής σε πολιτιστικές έκδηλώσεις.

γ) Η γεωγραφική τους θέση είναι τέτοια, που θα επιτρέπει την ΐξυηρέτηση των καθηγητών που ύπηρετούν σε περιοχές μακριά από τις ΐδρες των ΣΕΑΜΕ που λειτουργούν (Αθήνα, Θεσσαλονίκη).

δ) Σ' αυτές ύπάρχει ΐδρα Έπδκτη Άνωτέρας Περιφέρειας Μέσης Έκπαιδεύσεως.

ε) Οι πόλεις αυτές βρίσκονται σε άκρατα διαμερίσματα της χώρας, των οποίων όφείλουμε να τονώσουμε την πνευματική κίνηση.

Συνεπώς πρέπει νομίζω να δεχόυμε με ίκανοποίηση τον ΐδρυση των ΣΕΑΜΕ που προβλέπει τό σχέδιο Π.Δ.

Σ' ό,τι άφορά βέβαια τή σωστή όργάνωσή τους, θα ΐβλεπα για λόγους ούσιαστικούς καί πρακτικούς, σε πρώτη φάση καί σε περίοδο μεταρρυθμίσεως, τήν λειτουργία τους σε ταχύρρυθμη μορφή 3 ή καί περισσότερων προγραμμάτων τό χρόνο κατά τό πρότυπο των ΣΕΑΜΕ Αδριατικής καί Τρίπολης.

Γενικά η επίδωκόμενη συμπλήρωση των διατάξεων του Π.Δ 459/78 είναι ΐπιτυχής.

Τέλος, εκτός από όρισμένες φραστικές διορθώσεις καί λίγα ά-

βλεπτήματα, τὰ ὁποῖα θὰ ἐπισημάνω στήν κατ' ἄρθρο συζήτηση, θὰ ἤθελα νά παρατηρήσω εἰδικότερα ὅτι ἀπαιτεῖται τροποποίηση τοῦ ἄρθρου 18 τοῦ Π.Δ. 255, ὥστε ἡ ἐπιλογή τῶν καθηγητῶν τῆς Φιλεκαπαιδευτικῆς Ἑταιρείας νά ἐναρμονιστεῖ μέ τή διαδικασία πού προβλέπει τὸ ἄρθρο 3 τοῦ Σχεδίου.

*Ακολούθησε διεξοδική συζήτηση κατὰ τήν ὁποία ἀναπτύχθηκαν ἀπό τὰ μέλη τοῦ Τμήματος διάφορες ἀπόψεις, Εἰδικότερα οἱ παρακάτω Σύμβουλοι εἶπαν τὰ ἑξῆς:

Ὁ κ. Φ. Βῶρος: "Τό νομικό πλαίσιο, πού προβλέπεται ἀπό τὸ ἄρθρο 1 τοῦ σχεδίου Σ/τος, καί οἱ ἀντικειμενικῆς συνθήκες τῶν περιοχῶν, ὅπου προβλέπεται Ἰδρυση ΣΕΑΜΕ χωρίς προσωπικό πού θὰ περιοδεύει κατὰ συνέπεια μόνο γιά "κέντρα ταχύρρυθμης ἐπιμόρφωσης" μπορεῖ νά γίνεταί λόγος".

Ἐπίσης ὁ κ. Βῶρος, ὁ σχετικῶς μέ τὸ ἄρθρο 4, εἶπε: "ὁ νομικός καί γεωγραφικός περιορισμός δέ συμβιβάζεται μέ τήν ἐλεύθερη ἀπόφαση τῶν ἐνδιαφερομένων καί μέ τοὺς ἀντικειμενικούς καί οἰκογενειακοὺς δεσμούς τῶν ἀνθρώπων αὐτῶν πρὸς διάφορα ἀστικά κέντρα τῆς χώρας".

Ὁ κ. Γ. Γρατσῆας: "Κατὰ τή σημερινή συνεδρία τοῦ Τμήματος Μ.Ε. τοῦ ΚΕΜΕ καλοῦμαστε νά γνωματεύσουμε γιά τὸ Σχέδιο Προεδρικοῦ Διατάγματος, πού ἀναφέρεται στήν ἡμερήσια διάταξη. Σέ συνέπεια μέ τή σκέψη αὐτή θὰ μοῦ ἐπιτραπεῖ νά διαφωνήσω ὅχι μέ τὸ περιεχόμενο, ἀλλά μέ τή σκοπιμότητα νά ἐνταχθοῦν στὰ σημερινὰ πρακτικά ὅλα ἐκεῖνα, πού μᾶς εἶπε ὁ συνάδελφος κ. Δημ. Σακκᾶς. Οἱ ἀπόψεις τοῦ κ. Σακκᾶ μποροῦν νά ἀποτελέσουν ἓνα εἶδος εἰδικοῦ ὑπομνήματος πρὸς τὸ ΥΠΕΠΘ, μέ σκοπὸ τήν παράκληση νά ἐξετάσει τὸ πρόβλημα τῆς ἀναθεώρησης τῆς μετεκπαίδευσης, πού ὡς σήμερα προσφέρεται στό χωρὸ τῆς Γενικῆς Ἑκπαίδευσης".

Ὁ κ. Ἰ. Ἀρβανίτης:

"α) Τὸ συμφέρον τῆς παιδείας, λόγω τῆς ἐκάστοτε ἀναπροσαρμογῆς τῶν Α.Π. καί τῶν μεθόδων διδασκαλίας, ἀπαιτεῖται συνεχὴ ἐνημέρωση καί

επιμόρφωση του διδακτικού προσωπικού, διαφορετικά υπάρχει κίνδυνος οι εκπαιδευτικοί να μην συμπορεύονται με την εποχή μας.

β) Γι' αυτό επιβάλλεται να διοργανώνονται ταχύρρυθμες επιμορφώσεις σε κάθε Έποπτεία, διάρκειας από 2 ημέρες - ενημέρωση σε επείγοντα θέματα - έως 3 μήνες.

γ) Επιμορφώσεις διάρκειας ενός έτους να λειτουργούν έως δύο (2) σε όλη τη χώρα.

δ) Οι μονοετείς αυτές επιμορφώσεις να είναι δυνατόν να λειτουργούν διαδοχικά στις πόλεις που λειτουργούν καθηγητικές Σχολές.

ε) Το διδακτικό προσωπικό των ΣΕΑΜΕ να επιλέγεται κατά τα 3/4 από τους εκπαιδευτικούς κάθε Περιφέρειας. Το υπόλοιπο 1/4 θα αποτελείται από ειδικούς επιστήμονες, της Περιφέρειας ή όχι, κυρίως για τα θεωρητικά επιστημονικά μαθήματα.

στ) Είναι εθνικά απαράδεκτο να μονοπωλείται το ενδιαφέρον για την παιδεία και να καλλιεργείται: και η γνώμη για το αναντικατάστατο της παρουσίας προσώπων όρισμένου κύκλου. Η ολψη είναι βασικά τεκμήριο αδιάψευστο της ακαταλληλότητας για κάθε παιδευτικό έργο.

ζ) Είναι αποκαρδιωτικό να ακούει κανείς από μετεκπαιδευόμενους να λογαριάζουν ως μόνο τους κέρδος τον ένα χρόνο που γλίστρωσαν από την έδρα και το τυπικό Πτυχίο σπουδών, χωρίς ουσιαστική βαρύτητα.

η) Η παιδεία απαιτεί να υπηρετείται και όχι να υπηρετεί τις όρεξεις και τις προσωπικές φιλοδοξίες και ιδιοτροπίες όρισμένων. Και υπηρετείται μόνο από ελεύθερους λειτουργούς.

θ) Άρθρο 5,β: Οι ώρες είναι υπερβολικά πολλές για το μάθημα - πρόκειται αλήθεια περί μαθήματος; - "Σύγχρονοι τρόποι αξιολογήσεως της επιδόσεως των μαθητών.....". Για το θέμα άρκοι - συνολικά 2-3 διδακτικές ώρες και από λειτουργό δοκιμασμένο στην έδρα. Άλλωστε η άκεραιότητα του καθηγητή υπεραρκεί για τη σωστή αξιολόγηση, που μάλιστα συμπληρεί με αυτή την αυτοβαθμολόγηση των μαθητών.

1) "Όσο γιά τό 2ετές Διδασκαλεῖο, τοῦτο ἀποτελεῖ στεῖρα πολυτέλεια γιά τό τόπο μας μέ τίς τόσες ἀνάγκες πού ἀντιμετωπίζει, παροπλίζοντας γιά 2 ὁλόκληρα ἔτη ἀριθμό ἀπό τούς καλύτερου, θεωρητικά τουλάχιστον, ἐκπαιδευτικούς.

1α) 'Από τά τραγελαφικά:

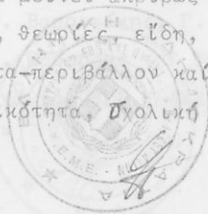
1) 'Εκπαιδευτικοί πού ἀποφοίτησαν ἀπό τή ΣΕΑΜΕ, στή συνέχεια ἔγιναν δεκτοί γιά 2 ἀκόμη χρόνια στό Διδασκαλεῖο Μ.Ε. Γιά 3 δηλαδή ὁλόκληρα χρόνια ἔμειναν μακριά ἀπό τό σχολεῖο μέ ἐκπαιδευτική ἄδεια.

2) 'Εκπαιδευτικός μέ 3ετή κρατική ὑποτροφία στό ἐξωτερικό καί διδακτορικό δίπλωμα φοίτησε καί στό Διδασκαλεῖο γιά ἄλλα 2 χρόνια, δηλαδή ἔλαβε συνολικά 5 χρόνια ἐκπαιδευτική ἄδεια μέ τίς ἀποδοχές του. Καί ἔπειτα περιμένουμε νά πᾶει μπροστά αὐτός ὁ τόπος. Τουλάχιστον πρόκειται γιά ἀσέβεια πρὸς τήν ἑλληνική πολιτεία καί τόν ἐλληνικό λαό.

'Ο κ. Ν. Παπαδόπουλος: "Στό ἄρθρο 5 1.α Τό μάθημα "Γενική Παιδαγωγική κτλ. νά μειωθεῖ συνολικά σέ 3 ὥρες ἀντὶ τῶν προτεινόμενων 5. I,β Τό μάθημα "Σύγχρονοι τρόποι ἀξιολογήσεως" νά ἐνταχθεῖ στήν Παιδαγωγική Ψυχολογία, ὅπου καί ἀνήκει.

I,δ Τό μάθημα "Ψυχολογία καί 'Οδηγητική τῆς 'Εφηβικῆς 'Ηλικίας" νά παραμείνει ὅπως εἶχε διατυπωθεῖ στό Δ/γμα 459/78, γιατί ἡ προτεινόμενη διατύπωση δέν μπορεῖ ν' ἀποτελέσει τίτλο μαθήματος ἄλλωστε εἶναι καί ἐσφαλμένη (π.χ. πού ἀναφέρεται τό "τους"). 'Η προσθήκη "Προβλήματα συμπεριφορᾶς" δέν ἀνήκει ἐδῶ, ἀλλά στήν Παιδαγωγική Ψυχολογία σέ συνάρτηση μέ τή συμπεριφορά τῶν μαθητῶν στό σχολεῖο. Τά προβλήματα συμπεριφορᾶς σέ συνάρτηση μέ τούς ἐφήβους γενικά εἶναι αὐτονόητα στήν Ψυχολογία καί 'Οδηγητική τῶν 'Εφήβων".

I,ε Τό μάθημα "Παιδαγωγική Ψυχολογία" νά μείνει ἀκριβῶς ἔτσι καί νά μποῦν σέ παρένθεση τά ἑξῆς: (Μέθοδοι, θεωρίες, εἴδη, δυσκολίες μαθήσεως, κοινωνικοποίηση, κληρονομικότητα-περιβάλλον καί ἀγωγή, νοητικές δυνάμεις καί δεξιότητες-προσωπικότητα, Σχολική ἐπίδοση

καί αξιολόγηση. Προσωπικότητα καί συμπεριφορά τοῦ εκπαιδευτικοῦ). Οἱ ὥρες τοῦ μαθήματος αὐτοῦ νά ἀυξηθοῦν, ὅπως καί στήν πρώτη λειτουργία τῆς ΣΕΑΜΕ, σέ 3 στό Α' καί Β' τρίμηνο καί νά γίνεи ὑπόμνηση στούς ὑπεύθυνους, ὥστε νά ἀνατεθεῖ προσεχῶς ἡ διδασκαλία του, τουλάχιστο στήν ἐτήσια ΣΕΑΜΕ, στόν ὑπεύθυνο τῆς Πολιτείας καί ἀρμόδιο ἐπιστημονικά Ψυχολόγο τοῦ ΚΕΜΕ καί ὅχι σέ ἄτομα μέ βλαπτική γιά τή σημασία τοῦ μαθήματος "ἐρασιτεχνική ἡμιμάθεια". Ἀκόμη προτείνω μείωση τῶν ὥρῶν φιλοσοφίας στό ἀντικείμενο "Μεθοδολογία τῶν ἐπιστημῶν" (Π.Δ. 459/78) σέ 2 ὥρες τό Α' τρίμηνο μόνο.

Τέλος τό Τμήμα, ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη του:

α) Τό ἔγγραφο ἀριθ. Γ/2027/19-4-1980 τῆς Δ/νσεως Ἐφαρμογῆς

Προγραμμάτων ΣΕΑΠ τοῦ Ὑπουργείου Ἐθνικῆς Παιδείας καί Θρησκευμάτων,

β) Τό ἀρθρο 2 τοῦ Ν.186/1975 καί τό Π.Δ/γμα 459/1978,

γ) Τίς εἰσηγήσεις τῶν εἰσηγητῶν κ.κ. Δ. Σακκά καί Ν. Βαρουχάκη, καί

δ) Τή συζήτηση πού ἀκολούθησε καί τίς ἀπόψεις πού διατυπώθηκαν,

Γ ν ω μ ο δ ο τ ε ῖ :

α) Ἀποδέχεται κατ' ἀρχήν τό Σχ. Π.Δ/τος κατὰ πλειοψηφία.

Μειοψήφησαν οἱ κ.κ. Δ. Σακκάς ὡς πρός τό σύνολο τοῦ Σχ. Π.Δ/τος γιά τοὺς λόγους πού ἀναφέρει στήν εἰσήγησή του, καί Φ. Βῶρος γιά τοὺς λόγους πού διατύπωσε στή συζήτηση τοῦ θέματος.

β) Προτείνει τίς ἀκόλουθες τροποποιήσεις:

Ἀρθρο 1

Κατὰ πλειοψηφία:

Νά ἰδρυθεῖ ΣΕΑΜΕ στήν Κομοτηνὴ ἀντί στήν Καβάλα. Ὡς πρός αὐτό τό σημείο μειοψήφησαν οἱ κ. Δ. Σακκάς, Ν. Βαρουχάκης, Γ. Γρατσέας καί Φ. Βῶρος. Ἐπίσης οἱ κ. Γ. Παντελίδης, Πρόεδρος τοῦ Τμήματος, Ἰ. Ἀρβανίτης καί Ν. Παπαδόπουλος προτείνουν νά ἰδρυθεῖ ΣΕΑΜΕ ἀντί γιά τό Ἡράκλειο στό Ρέθυμνο.

"Άρθρο 2

Παρ. 3α όμοφωνα: 'Η φράση "ἀπὸ τῆς λήξεως τῆς πρώτης μετεκπαι-
δεύσεώς των" νά γίνεи "ἀπὸ τῆς λήξεως τῆς προηγούμενης μετεκπαιδεύ-
σεώς των", καὶ στὸ στ. 20 ἡ φράση "μόνον ἐφ' ὅσον δὲν ὑπάρχουν" νά
γίνεи "ἐφ' ὅσον ὑπάρχουν".

"Άρθρο 3

'Ομόφωνα:

Παρ. 3 'Η λέξη "ὑπαγορευτικὰς" νά γίνεи "ἀπαγορευτικὰς".

Παρ. 4 'Η λέξη "ἀναπαράδεκτο" νά γίνеи "ἀπαράδεκτο".

Παρ. 11 'Η λέξη "ἐνδικοφανέс" νά γίνеи "ἐνδικον". Στὸ τέλος
τοῦ ἴδιου ἄρθρου νά προστεθεῖ παρ. 14 ἡ ὁποῖα νά τροποποιεῖ τὸ ἄρ-
θρο 18 τοῦ Π.Δ/τος 255/1979 "Περὶ Ὁργανώσεως καὶ Λειτουργίας ΣΕΛΔΕ",
ὥστε ἡ ἐκλογή τῶν ἐκπαιδευτικῶν λειτουργῶν τῆς Φιλεκπαιδευτικῆς Ἑ-
ταιρείας νά ἐναρμονίζεται μὲ τὴ διαδικασία ποὺ προβλέπει τὸ ἄρθρο
3 τοῦ παρόντος Σχ. Π.Δ/τος.

"Άρθρο 5

'Ομόφωνα:

Νά διαγραφεῖ ὅλο τὸ ἄρθρο καὶ νά τροποποιηθεῖ τὸ ἐδαφ. 4γ τῆς
παρ. 2 τοῦ ἄρθρου 9 τοῦ Π.Δ/τος 459/1978 ὡς πρὸς τὸν τίτλο τοῦ μαθη-
ματος "Σύγχρονοι τρόποι ἀξιολογήσεως τῶν μαθητῶν" ὁ ὁποῖος νά γίνеи
"Ἡ ἀξιολόγηση τῆς ἐπιδόσεως τῶν μαθητῶν".

Στὸ σημεῖο αὐτὸ τερματίστηκε ἡ συνεδρίαση.

Γ. Παντελίδης

Ἡ Γραμματεάς

Μαυροδημητρίου
Παρ. Παπαδημητρίου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ

ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)

ΤΜΗΜΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

ΠΡΑΞΗ 22/1980

Σήμερα, 6 Μαΐου 1980, ημέρα Τρίτη και ώρα 8.30' πρωΐνῃ, τὸ Τμήμα Μέσης Ἐκπαιδεύσεως τοῦ Κέντρου Ἐκπαιδευτικῶν Μελετῶν καὶ Ἐπιμορφώσεως (ΚΕΜΕ) συνεδρίασε στὴν αἴθουσα συνεδριάσεων τῆς Ὁλομέλειάς του (Μεσογείων 396, Ἀγία Παρασκευὴ Ἀττικῆς) μὲ πρόεδρο τὸν κ. Ἀθαν. Κομίνη, Γ' Ἀντιπρόεδρο τοῦ ΚΕΜΕ.

Στὴ συνεδρίαση ἔλαβαν μέρος οἱ κ.κ. Φ. Βῶρος, Δ. Σακκᾶς, Ἡλ. Σπυροπούλος, Ν. Βαρουχάκης, Γ. Γρατσέας, Σύμβουλοι Β', Ἰ. Σκορδῆλης, Εἰδικὸς Σύμβουλος τοῦ ΚΕΜΕ, Δ. Τομπαζίδης, Κυρ. Κατσιμάνης, Β. Θεοδωρακόπουλος καὶ Στ. Παπασημακόπουλος, Εἰσηγητές. Χρέη γραμματέα ἔκανε ἡ Φιλόλογος Παρασκευὴ Παπαδημητρίου ποὺ ὑπηρετεῖ μὲ ἀπόσπαση στὸ ΚΕΜΕ.

Προσκληθῆκαν καὶ ἔλαβαν μέρος στὴ συνεδρίαση καὶ οἱ Εἰδικοὶ ἐπιστῆμονες στὸ ΚΕΜΕ κ. Τριαντ. Τριανταφύλλου καὶ διδα Εὐθ. Γκούμα.

Δέν ἔλαβαν μέρος στὴ συνεδρίαση οἱ κ.κ. Γ. Παντελίδης, Πρόεδρος τοῦ Τμήματος, Ἰ. Ἀρβανίτης, Ν. Παπαδόπουλος, Σύμβουλοι Β', Κ. Φούσκας καὶ Α. Ἀδαμόπουλος, Εἰσηγητές, γιατί εἶχαν ἄλλη ὑπηρεσιακὴ ἀπασχόληση.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

- ΘΕΜΑ 1ο - Ἐγκριση πράξεως Ἐπιτροπῆς Κρίσεως διδακτικοῦ βιβλίου "Ἡροδότου Ἱστορίαι" γιὰ τὴν Α' τάξη Γυμνασίου. Εἰσηγητῆς κ. Φ. Βῶρος.
- ΘΕΜΑ 2ο - Ἀποστολὴ ἀποσπασμάτων τῶν πράξεων 58, 59 καὶ 61/79 τοῦ Τμήματος Μ.Ε. τοῦ ΚΕΜΕ.
- ΘΕΜΑ 3ο - Ὁργάνωση σεμιναρίων μετεκπαιδεύσεως γιὰ τοὺς Ἑλληνες καθηγητὲς Γαλλικῆς καὶ Ἀγγλικῆς. Εἰσηγητές κ.κ. Ἡλ. Σπυροπούλος καὶ Δ. Σακκᾶς.

Ἀφοῦ διαπιστώθηκε ἀπαρτία καὶ ἐπικυρώθηκε ἡ προηγούμενη πράξη, τὸ Τμήμα ἄρχισε τὴν ἐξέταση τῶν θεμάτων τῆς ἡμερήσιας διατάξεως.

ΘΕΜΑ 1ο - "Εγκριση πράξεως 'Επιτροπής Κρίσεως διδακτικοῦ βιβλίου
"Ἡροδότου 'Ιστορία" γιά τήν Α' τάξη Γυμνασίου".

Ο εισηγητής τοῦ θέματος κ. Φ. Βῶρος ἔθεσε ὑπόψη τῶν μελῶν τοῦ
Τμήματος τήν εἰσήγησή του, ἡ ὁποία ἔχει ὡς ἑξῆς:

1.- Μὲ τὸ ἔγγραφο Φ.211.17/35/Γ/627/14-2-1980 τῆς Δ/νσεως
Ἐφαρμογῆς Προγραμμάτων Μ.Ε. τοῦ ΥΠΕΠΘ μᾶς διαβιβάστηκαν τὰ πρακτι-
κά τῆς 'Επιτροπῆς Κρίσεως γιά τὸ βιβλίο "Ἡροδότου 'Ιστορία" τῶν
συγγραφέων: Β. Μελισσόδα καί Κ. Κοσμά, οἱ παρατηρήσεις τοῦ Β. Με-
λισσόδα στήν εἰσηγητική ἔκθεση τῆς 'Επιτροπῆς καί τὰ κείμενα τῶν δύο
βιβλίων πού εἶχαν ὑποβληθεῖ γιά κρίση.

Πρόκειται γιά τὰ:

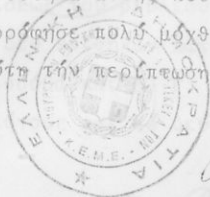
α) Β. Μελισσόδα, 'Ηροδότου 'Ιστορία ('Εκλογές): Εἰσαγωγή-
μετάφραση καί

β) Γ. Βλαχογιάννη-Κ. Κοσμά, 'Ηροδότου, Οἱ Περσικοὶ Πόλεμοι,
'Αθήναι 1964, ἔκδ. ΟΕΔΒ.

2. Ἡ 'Επιτροπή Κρίσεως μὲ τὸ πρῶτο πρακτικό της ἔκρινε ὅτι τὸ
β' ἀπὸ τὰ συγγράμματα αὐτὰ δὲ συμφωνεῖ μὲ τοὺς ὅρους προκηρύξεως
(πολύ σύντομη εἰσαγωγή, ἐπιλογή ἀπὸ μέρος μόνο τοῦ ἔργου τοῦ Ἡρό-
δοτου, χωρὶς περιλήψεις γιά τὰ παραλείπόμενα, χωρὶς πλαγιδοτιτλους
καί σχόλια κτλ.) καί προχώρησε σέ οὐσιαστική κρίση τοῦ α' μόνο συγ-
γράμματος. Συγκεκριμένα, διατύπωσε παρατηρήσεις διάφορες πού ἀναφέ-
ρονται καί σέ ἄλλα ἐπιμέρους θέματα καί στὰ ἀκόλουθα δύο σημαντικά:

- α) ἐπιλογή τῶν ἐνοτήτων καί διάρθρωση τῶν συνδετικῶν περιλήψεων,
- β) γλωσσική μορφή-δομή τῆς μετάφρασης.

Εἰδικότερα γιά τή μετάφραση ἐπικρίνεται τὸ ὅτι εἶναι "πολύ πι-
στή" καί τόσο ἐξαρτημένη ἀπὸ τὸ πρωτότυπο, ὥστε νά μή μπορεῖ νά στα-
θεῖ ὡς αὐθυπόστατο νεοελληνικό κείμενο· ἡ ἰδιότητα αὕτη, πού σέ ἄλλη
περίπτωση χαρακτηρίζεται ἀρετή, καί πού ἀπορροῦσε πολύ μόνον ἰκα-
νοῦ κατὰ τὰ ἄλλα μεταφραστική, ἀποτελεῖ σέ τούτη τήν περίπτωση μειονέ-

κτημα, πού ή 'Επιτροπή Κρίσεως όρθά έπισήμανε καί θεώρησε - καί μόνο - αυτό λόγo έπαρκή γιά νά μήν έγκρίνει τή συγγραφή (δηλαδή τή μετάφραση) τοϋ Β. Μελισσόβα. Καί προσωπικά νομίζω ότι μόνοσ ό λόγoσ αυτός συνηγορεΐ γιά έγκριση τής Πράξεωσ τής 'Επιτροπής Κρίσεως, άνεξάρτητα από τό πόσο συμφωνεΐ κανείς ή όχι μέ άλλες άντιρρήσεις τής 'Επιτροπής Κρίσεως γιά τήν άρτιότητα καί καταλληλότητα τής έργασίας τοϋ Β. Μελισσόβα.

3.- 'Οφείλω πάντως νά προσθέσω ότι: οί παρατηρήσεις τής 'Επιτροπής Κρίσεως καί οί άντιπαρατηρήσεις τοϋ συγγραφέα (Β. Μελισσόβα) ώς πρός τό περιεχόμενο καί τήν ύφή τους μέ πείθουν ότι οί ίδιοι φορεΐς (συγγραφέας-κριτές) θά είχαν δώσει ένα καλό σχολικό βιβλίο, άν προβλέπουν άλλες διαδικασίες συνεργασίες μεταξύ τους κατά τή διάρ-κεια τής συγγραφής. Γι' αυτό μέ πολλή προσωπική πικρία - άφοϋ πρό-κειται γιά άπώλεια έπιστημονικοϋ μόχθου καί πολύτιμου χρόνου (συγ-γραφέα καί κριτών) - άναγκάζομαι νά προχωρήσω στήν ακόλουθη είσή-γηση πρός τό Τμήμα:

Είσηγοϋμαι νά γίνουν δεκτές, όπως είναι οί πράξεις τής 'Επιτρο-πής Κρίσεως δηλαδή νά μή γίνουν δεκτά ώς σχολικά βιβλία τά συγγράμματα:

α) Γ. Βλαχογιάννη-Κ. Κοσμά, 'Ηροδότου θί Περσικοί Πόλεμοι καί

β) Β. Μελισσόβα, 'Ηροδότου 'Ιστορία (είσαγωγή-μετάφραση) τό πρώτο γιά λόγους τυπικούς, τό δεύτερο γιά οϋσιαστικούς.

"Όμως προτείνω νά δοθεΐ στο Β. Μελισσόβα ή πρώτη χρηματική άμοι-βή πού δέ συνεπάγεται καί ύποχρέωση γιά έκδοση τοϋ βιβλίου του από τόν ΟΕΑΒ.

Τό Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

άποφαίνεται όμοφωνα:

'Εγκρίνει τίς πράξεις τής 'Επιτροπής Κρίσεωσ τοϋ βιβλίου " 'Ηρο-όδοτου 'Ιστορία" Α' Γυμνασίου, μέ τίς όποιες δέν κρίθηκαν κατάλληλα γιά σχολική χρήση τά βιβλία τών: α) Β. Μελισσόβα καί β) Γ. Βλαχο-γιάννη-Κ. Κοσμά, τό πρώτο γιά οϋσιαστικούς λόγους καί τό δεύτερο γιά τυπικούς.

ΘΕΜΑ 2ο - 'Αποστολή άποσπασμάτων τών πράξεων 58, 59 καί 61/1979
του Τμήματος Μ.Ε. του ΚΕΜΕ.

'Ο εισηγητής του θέματος κ. Στ. Παπασημακόπουλος είπε:

'Η Δ/ση 'Εφαρμογής Προγραμμάτων Μ.Ε. του ΥΠΕΠΘ με τό ξγγραφό
της άριθμ. Φ.211.17/124/Γ/1970/16-4-1980 ζητεί τήν άποστολή άπο-
σπασμάτων τών πράξεων 58, 59, 61/1979 του Τμήματος Μ.Ε. του ΚΕΜΕ
πού άναφέρονται σέ βιβλία Φυσικής Γυμνασίου τών συγγραφών: α)
Θ. Γεωργούση καί β) 'Ι. Βλάχου - Η. Κουγιουμτζόπουλου, γιά νά χορη-
γηθοῦν στούς συγγραφείς αυτούς. Είσηγοῦμαι νά σταλοῦν τά άποσπά-
σματα αυτά γιά τή χορήγησή τους στούς ενδιαφερομένους.

Τό Τμήμα, ὕστερα από συζήτηση,

άποφαίνεται ὁμόφωνα:

Νά σταλοῦν τά άποσπάσματα τών πράξεων 58, 59 καί 61/1979 του
Τμήματος Μέσης 'Εκπαίδεῦσεως του ΚΕΜΕ στή Δ/ση 'Εφαρμογής Προγραμ-
μάτων Μέσης 'Εκπαίδεῦσεως του ΥΠΕΠΘ γιά νά χορηγηθοῦν στούς α)
Θ, Γεωργούση καί β) 'Ι. Βλάχο - Η. Κουγιουμτζόπουλο.

./.

ΘΕΜΑ 3ο - 'Οργάνωση σεμιναρίων μετεκπαιδεύσεως για τους Έλληνες καθηγητές της Γαλλικής και 'Αγγλικής.

'Ο εισηγητής για τὰ σεμινάρια της Γαλλικής κ. 'Ηλ. Σπυρόπουλος είπε τὰ ἑξῆς:

'Ο μορφωτικός ἀκόλουθος της Γαλλικής Πρεσβείας, μέ τήν ὑπ' ἀριθμ. 542/28-3-1980, ἀφοῦ ἀναφέρεται στό τριετές πρόγραμμα σεμιναρίων (1973-77), ὅπως καί στά σεμινάρια τοῦ ἔτους 1978, προτείνει τήν ἐπανάληψη γιά τὰ ἐπόμενα σχ. ἔτη τῶν σεμιναρίων αὐτῶν μέ τήν προσθήκη: οἱ ἐκπαιδευόμενοι καθηγητές της Γαλλικής νά παρακολουθοῦν μαθήματα της εἰδικότητάς τους μέσα σέ σχολικές τάξεις, ὥστε ὁ παιδαγωγικός τους προβληματισμός νά ἀσκεῖται πάνω στή συγκεκριμένη σχολική πραγματικότητα καί μέ τίς παρατηρήσεις πού θά διατυπώνονται νά βοηθηθοῦν γιά τήν ὀργάνωση της δικῆς τους διδακτικῆς ἐργασίας.

Ύστερα ἀπό τή μελέτη τοῦ ἐγγράφου τοῦ μορφωτικοῦ ἀκολουθού καί τίς πληροφορίες πού συγκέντρωσε γιά τήν ἀπόδοση τῶν προηγούμενων προγραμμάτων τῶν σεμιναρίων, εἰσηγοῦμαι στό Τμήμα νά ἀποδεχθεῖ τήν πρόταση γιά τή συνέχισή τους καί κατά τὰ προσεχῆ σχολικά ἔτη, μέ τίς ἑξῆς ἀπαραίτητες προϋποθέσεις:

α) Νά γίνονται μέ ἄμεση συνεργασία μέ τό Τμήμα Μ.Ε. τοῦ ΚΕΜΕ, μέλος τοῦ ὁποῦο θά ἀναλαμβάνει τήν εἰσαγωγική ὀμιλία καί θά παρακολουθεῖ τίς ἐργασίες τοῦ σεμιναρίου.

β) Τό πρόγραμμα τῶν σεμιναρίων θά ὑποβάλλεται γιά ἔγκριση στό ΚΕΜΕ ἔγκαιρα (τουλάχιστο 2 μήνες πρὶν ἀπό τήν ἡμερομηνία ἐνάρξεως τοῦ σεμιναρίου).

γ) Δεῖ θά προκαλεῖται διατάραξη της σχολικῆς ζωῆς, μέ τήν ἀπομάκρυνση ἀπό τίς σχολικές αἵθουσες καθηγητῶν ὅσο ἡμέρες καί ὥρες διδακτικῆς ἐργασίας.

'Η τελευταία αὐτή προϋπόθεση ὁδηγεῖ στήν πρόταση νά γίνονται τὰ σεμινάρια κατά τήν περίοδο 1-21 Σεπτεμβρίου. Ἐπομένως ὡς κριθεῖ ἀπαραίτητη ἡ παρακολούθηση μαθημάτων σέ σχολικές αἵθουσες, καί τὰ σεμινάρια λειτουργήσουν μετά τὰ μέσα 'Οκτωβρίου, θά πρέπει νά προ-

γραμματισθεί ή διεξαγωγή τους σέ ώρες κατά τις όποτες δέ λειτουργοῦν τά σχολεία, όπως έγινε καί μέ τήν ταχύρρυθμη επιμόρφωση τών ΣΕΑΜΕ Λάρισας καί Τρίπολης, μέ μόνη εξαίρεση 2-4 ώρες, κατά τις όποτες θά γίνεται ή επιμόρφωση μέ τήν παρακολούθηση μαθημάτων Γαλλικής σέ σχολικές αίθουσες.

Στή συνέχεια ή δ. Ε. Γκούμα ανέπτυξε τούς λόγους γιά τούς όποῦς τό σεμινάριο Γαλλικής πού οργάνωσε τό Γαλλικό Ίνστιτούτο τό 1979 δέν είχε επιτυχία καί τούς σκοπούς πού πρέπει νά επιδιώξουν τά σεμινάρια πού θά γίνουν τό έρχόμενο σχολικό έτος. Τίς απόψεις της ανέπτυξε σέ υπόμνημά της πού κατέθεσε.

Έπειτα ό κ. Τριανταφύλλου πληροφόρησε τό Τμήμα ότι τό Βρετανικό Συμβούλιο καί τό Ίδρυμα Φουλμπράιτ προσφέρονται νά διεξαγάγουν 4 σεμινάρια σέ καθηγητές της Άγγλικής Γλώσσας (καθώς καί άλλα δυό, ένα γιά καθηγητές Άγγλικής τών ΚΑΤΕΕ καί ένα άλλο γιά καθηγητές Άγγλικής τών ΚΕΤΕ), γιά τά όποτα ή σχετική προεργασία έχει προχωρήσει, έχουν μάλιστα υποβληθεί καί τά σχετικά προγράμματα. Πόλεις στίς όποτες θά διεξαχθοῦν τά σεμινάρια ορίζονται ή Λάρισα, ή Πάτρα, τό Έρμόκειο καί ή Θεσσαλονίκη καί χρόνος 1-20 Σεπτεμβρίου. Ή γνώμη του είναι νά γίνει αποδεκτή ή πρόταση τών άνωτέρω Ίδρυμάτων γιά τή διεξαγωγή τών σεμιναρίων υπό τήν Έποπτεία τοῦ ΚΕΜΕ. Τήν προεργασία πού έγινε καί τίς απόψεις του γιά τό θέμα παρουσιάζει αναλυτικά σέ υπόμνημα πού κατέθεσε.

Άκολούθως ό κ. Δ. Σακκάς εἶπε τά εξής σέ σχέση μέ τά σεμινάρια της Άγγλικής γλώσσας.

Τό Βρετανικό Συμβούλιο καί τό Ίδρυμα Φουλμπράιτ διαθέτουν τό κατάλληλο προσωπικό, τά μέσα καί τήν εμπειρία γιά τήν υποδειγματική οργάνωση καί διεξαγωγή σεμιναρίων διδασκαλίας της Άγγλικής γλώσσας. Καί οἱ καθηγητές μας έχουν μεγάλη ανάγκη από αυτά τά σεμινάρια καί τά έπιζητοῦν. Γιατί μ' αυτά αποκτοῦν πολύτιμες εμπειρίες από πρώτη πηγή, από ειδικοῦς πού έχουν παράδοση στίς διδακτικές μεθόδους καί

επιπλέον ακούουν κατά τη διεξαγωγή τους μόνο την αγγλική γλώσσα και από ανθρώπους που την όμιλούν απολύτως σωστά.

Τά σεμινάρια αυτά, που ανάλογά τους έγιναν και κατά τα δύο προηγούμενα σχολικά έτη και μάλιστα με απόλυτη επιτυχία, είναι μια προσφορά αυτών των ιδρυμάτων προς τη χώρα μας, που όφειλε και τις δικές τους χώρες, αφού έτσι ανεβάζουν τη στάθμη διδασκαλίας της γλώσσας τους στη χώρα μας, αλλά όφειλε και έμεις, χωρίς να μας βλάπτει σε τίποτε. 'Υπάρχει κοινό συμφέρον. Γι' αυτό εισηγοῦμαι:

α) Νά γίνει αποδεκτή ή προσφορά πραγματοποιήσεως των σεμιναρίων υπό την εποπτεία του ΚΕΜΕ και να έκφραστούν εύχαριστίες προς τά άνωτέρω ιδρύματα που έχουν την σχετική πρωτοβουλία.

β) Νά πραγματοποιηθούν τά σεμινάρια έξολοκλήρου από τά άνωτέρω 'Ιδρύματα. 'Αν δικοί μας φορείς μπορούν και επιθυμούν να οργανώσουν σεμινάρια, να τά οργανώσουν ανεξάρτητα.

γ) Νά μή γίνουν στίς ίδιες πόλεις που έγιναν και πέρυσι. Τόπος διεξαγωγής τους να είναι ή Θεσσαλονίκη, Λάρισα, Πάτρα και τό 'Ηράκλειο και χρόνος διεξαγωγής τους από 1-20 Σεπτεμβρίου. Σέ πόλεις με μεγάλο καθηγητικό πληθυσμό όπως ή 'Αθήνα-Θεσσαλονίκη, μπορούν να γίνουν και άργότερα, ^{αργότερα} όπως ήποτε σε χρόνο που οί καθηγητές δέν έχουν ύπηρεσία. 'Ο καθηγητής δέν πρέπει να άποσπᾶται από τά μαθήματά του με κανένα τρόπο. 'Η άπουσία του δέ βλάπτει μόνο την τάξη, φέρνει άρρυθμία και σ' όλο τό σχολείο.

δ) Νά έχουν πρακτικό χαρακτήρα (όπως είχαν και πέρυσι), να άποβλέπουν πώς θα βοηθήσουν τον καθηγητή να γίνει καλύτερος δάσκαλος.

Τά ίδια ίσχύουν, γενικά, και για τά σεμινάρια που έχει την πρόθεση να οργανώσει τό Γαλλικό 'Ινστιτούτο.

Τελικά τό Τμήμα, αφού άκουσε τίς εισηγήσεις και τίς άποψεις που άναπτύχθηκαν κατά τη συζήτηση και αφού έλαβε υπόψη του την απόλυτη ανάγκη διεξαγωγής επιμορφωτικών σεμιναρίων,

Ομόφωνα δέχεται να διεξαχθούν τὰ σεμινάρια ξένων γλωσσῶν ἀπὸ τὸ Βρετανικὸ Συμβούλιο, τὸ "Ίδρυμα Φουλμπράιτ καὶ τὸ Γαλλικὸ "Ινστιτοῦτο κατὰ τὴν περίοδο 1-20 Σεπτεμβρίου ἢ καὶ ἀργότερα, ἀλλὰ σὲ ὥρες πού οἱ καθηγητές πού θὰ τὰ παρακολουθήσουν δέ θὰ ἔχουν διδακτικὴ ἐργασία στὰ σχολεῖα. Σὲ ἄλλη συνεδρία τοῦ τῷ Τμήμα θὰ συζητηθεῖ καὶ θὰ ἐγκρίνει τὰ σχετικὰ προγράμματα.

Στὸ σημεῖο αὐτὸ τερματίστηκε ἡ συνεδρίαση.

Ἡ Γραμματέας

Μαυροδημητρίου
Παρ. Παπαδημητρίου

- ΣΗΜΑ 16** - Τελικὸ πρόγραμμα ἐπιμορφώσεως καθηγητῶν γιὰ τὸ Γυμνασι-
οῦ Καταγωγῶν Προσανατολισμῶ. Εἰσηγητής κ. Γ. Βέζος.
- ΣΗΜΑ 20** - Γνωμοδότησις γιὰ τὸ βιβλίο τῶν Π. Βασιλ-Κ. Καλογερόπουλου "Ε-
κπαιδευτικὸς Προσανατολισμὸς Θεωρητικῶν καὶ Διδακτικῶν
Κατευθύνσεων. Εἰσηγητὴς κ.κ. Γ. Βέζος καὶ Ν. Παπαδόπουλος.
- ΣΗΜΑ 30** - Σχέδια νομοθετικῆς δι-
ατάξεως γιὰ τὴν διδασκαλίαν "Εκπαιδευτικῶν καὶ Τεχνικῶν
Επιστημονικῶν καὶ Τεχνικῶν Επιστημονικῶν καὶ Τεχνικῶν γιὰ τὴν
διδασκαλίαν τῶν Τεχνολογικῶν μαθημάτων. Εἰσηγητής κ.κ. Στ.
Παπαδημητρίου καὶ Ν. Βασιλ-Κ. Καλογερόπουλος.

ΠΡΑΞΗ 23/1980

Σήμερα 8 Μαΐου 1980, ημέρα Πέμπτη κατ' ώρα 9.30' πρωινή, το Τμήμα Μέσης 'Εκπαιδεύσεως του Κέντρου 'Εκπαιδευτικών Μελετών κατ' 'Επιμορφώσεως (ΚΕΜΕ) συνεδρίασε στην αίθουσα της 'Ολομέλειάς του (Μεσογείων 396, 'Αγία Παρασκευή 'Αττικής) με πρόεδρο τόν κ. Γ. Παντελίδη, Α' 'Αντιπρόεδρο του ΚΕΜΕ.

Στή συνεδρίαση έλαβαν μέρος οί κ.κ. 'Ι. 'Αρβανίτης, Φ. Βώρος, Δ. Ζακκᾶς, 'Ηλ. Σπυρόπουλος, Ν. Βαρουχάκης, Γ. Γρατσέας, 'Ηλ. Σπυρόπουλος, Ν. Παπαδόπουλος, Σύμβουλοι Β', Κ. Φούσκας, Δ. Τομπαΐδης, Κυρ. Κατσιμάνης, Β. Θεοδωρακόπουλος κατ' Στ. Παπασημακόπουλος, Εισηγητές. Χρήη γραμματέα έκανε ή Φιλόλογος Παρασκευή Παπαδημητρίου πού ύπηρετεῖ με άπόσπαση στο ΚΕΜΕ.

Δέν έλαβαν μέρος στή συνεδρίαση οί κ.κ. 'Αθαν. Κομίνης, Γ' 'Αντιπρόεδρος του ΚΕΜΕ, Α. 'Αδαμόπουλος, Εισηγητής, γιατί είχαν ἄλλη ύπηρεσιακή άπασχόληση, κατ' 'Ι. Σκορδύλης, Ειδικός Σύμβουλος του ΚΕΜΕ, γιατί ήταν άσθενής.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

- ΘΕΜΑ 1ο - Τελικό πρόγραμμα έπιμορφώσεως καθηγητών για τó Σχολικό 'Επαγγελματικό Προσανατολισμό. Εισηγητής κ. Γ. Βᾶζος.
- ΘΕΜΑ 2ο - Γνωμοδότηση για τó βιβλίο τών Π. Βαρλᾶ-Κ. Καλογήρου "Επαγγελματικός Προσανατολισμός Οίκονομικών κατ' Διοικητικών Κατευθύνσεων. Εισηγητές κ.κ. Γ. Βᾶζος κατ' Ν. Παπαδόπουλος.
- ΘΕΜΑ 3ο - Σχέδιο νομοθετικής διατάξεως για τή διάθεση 'Εκπ/κών 'Επαγγελματικής κατ' Τεχνικής 'Εκπαιδεύσεως σέ Γυμνάσια για τή διδασκαλία τών Τεχνολογικών μαθημάτων. Εισηγητές κ.κ. Στ. Παλαιοκρασσᾶς κατ' Ν. Βαρουχάκης.

'Αφοῦ διαπιστώθηκε άπαρτία κατ' έπικυρώθηκε ή προηγούμενη πράξη, τó Τμήμα ᾄρχισε τήν εξέταση τών θεμάτων της ήμερήσιας διατάξεως.

ΘΕΜΑ 1ο - Τελικό πρόγραμμα επιμορφώσεως καθηγητών για το Σχολικό

Επαγγελματικό Προσανατολισμό.

Ο εισηγητής του θέματος κ. Γ. Βάζος ένημέρωσε το Τμήμα σχετικά με την επιμόρφωση των καθηγητών που θα εφαρμόσουν το ΣΕΠ και στη συνέχεια παρακάλεσε τον κ. Στ. Τζέπογλου να διαβάσει την εισήγηση της Ομάδας Εργασίας για το θέμα αυτό, ή όποια έχει ως εξής:

Η Ομάδα εργασίας ΣΕΠ μελέτησε το θέμα της εφαρμογής του θεσμού του Σχολικού-Επαγγελματικού Προσανατολισμού στη Γ' τάξη του Γυμνασίου κατά το επόμενο σχολικό έτος.

Η μελέτη του θέματος έγινε προς δύο κατευθύνσεις:

Α) Αντιμετώπιση του προβλήματος της επιμορφώσεως των καθηγητών που θα αναλάβουν την εφαρμογή του θεσμού ΣΕΠ κατά το επόμενο σχ. έτος.

Β) Εκπόνηση προγράμματος εφαρμογής του θεσμού στη Γ' τάξη του Γυμνασίου.

Στην εισήγηση αυτή παρουσιάζεται σχέδιο εισηγήσεως της ομάδας εργασίας ΣΕΠ για την επιμόρφωση των καθηγητών.

Το πρόγραμμα εφαρμογής του θεσμού για το 1980-81 δεν έχει ολοκληρωθεί ακόμη, γι' αυτό θα παρουσιαστεί αργότερα στο Τμήμα Μ.Ε.

Αντιμετώπιση του προβλήματος της επιμορφώσεως των καθηγητών που θα αναλάβουν την εφαρμογή του θεσμού ΣΕΠ για το επόμενο σχολικό έτος.

Η εφαρμογή του θεσμού του ΣΕΠ είναι δυνατό να γίνει μόνο με εκπαιδευτικούς επιμορφωμένους πάνω στον τομέα αυτό.

Η επιμόρφωση αυτή πρέπει βασικά να περιλαμβάνει την ενημέρωση των καθηγητών πάνω στα θέματα: αυτογνωσία, επαγγελματολογία, αγορά εργασίας και εκπαιδευτικό σύστημα.

Ο προγραμματισμός της επιμορφώσεως των καθηγητών θα πρέπει να γίνεται μόνο με την προοπτική ότι ο θεσμός θα εφαρμοστεί από το επόμενο σχολικό έτος σε όλα τα Γυμνάσια της χώρας, σύμφωνα με όσα εξέγγειλε ο Υπουργός Παιδείας στο διεθνές συνέδριο συμβουλευτικής και επαγγελματικού προσανατολισμού της Θεσσαλονίκης.

Η υποχρέωση της εφαρμογής του θεσμού στη Γ' τάξη όλων των Γυμνασίων της χώρας καθιστά υποχρεωτική την επιμόρφωση 2.000 περίπου εκπαιδευτικών. Ο αριθμός αυτός υπολογίζεται ως εξής: Τα δημόσια Γυμνάσια σ' όλη τη χώρα είναι: 1.191. Τα πρότυπα είναι 9 και τα ιδιωτικά είναι 135. (Η ομάδα εργασίας προτείνει και τη συμμετοχή στο πρόγραμμα επιμορφώσεως των καθηγητών ΣΕΠ και των καθηγητών των ιδιωτικών Γυμνασίων.

είναι θά εξασφαλιστεί ή εφαρμογή του θεσμού κατά τον ίδιο τρόπο στα δη-
μόσια και ιδιωτικά Γυμνάσια). Άρκετά από τά Γυμνάσια έχουν πολλά τμή-
ματα Γ' Γυμνασίου, μέ αποτέλεσμα νά χρειάζονται, πιθανό, 2 καθηγητές
του θά εφαρμόσουν τό θεσμό.

Η επίλογή των καθηγητών που θά πάρουν μέρος στην επιμόρφωση θά
γίνει μέ βάση:

α) Τήν αξιολόγηση των έρωτηματολογίων που θά σταλούν στους διευ-
θυντές των Γυμνασίων που εφαρμόσαν κατά τό σχολικό έτος 1979/80 τό θε-
σμό ΣΕΠ και στους καθηγητές ΛΕΠ των Γυμνασίων αυτών. (Τά έρωτηματολόγια
αυτά είναι συνημμένα στο τέλος αυτής της εισήγησης).

β) Τό έρωτηματολόγιο μέ τά στοιχεία των καθηγητών, που θά σταλεί
σ' όλες τίς επιθεωρήσεις για νά συμπληρωθεί από τους διευθυντές όλων των
(Τό έρωτηματολόγιο αυτό είναι συνημμένο επίσης στο τέλος της εισήγησης)

Στήν τελική επίλογή των καθηγητών ΣΕΠ θά ληφθούν υπόψη και τά εξής:

- Η τυχόν επιμόρφωσή τους στη ΣΕΑΜΕ ή στο Διδασκαλειό Μ.Ε.

- Η τυχόν μετεκπαίδευσή τους στην ψυχολογία, παιδαγωγική, κοινωνι-
ολογία, οικονομικές έπιστήμες.

- Τό ενδιαφέρον τους προς τό θεσμό, ανεξάρτητα από την ειδικότη-
τά τους.

Η αξιολόγηση των έρωτηματολογίων και ή τελική επίλογή των καθηγη-
τών ΣΕΠ θά έχουν ολοκληρωθεί μέχρι 1.9.1980. Για τό σκοπό αυτό έχει ε-
ξασφαλιστεί ή συνεργασία του κέντρου μηχανογραφείας του ΥΠΕΠΘ.

Τό πρόβλημα που απασχόλησε πολύ την ομάδα εργασίας ήταν ή εξεύρε-
ση του καταλληλότερου τρόπου επιμορφώσεως των καθηγητών ΣΕΠ που θά επι-
λεχθούν.

Αυστηρώς ή υποχρέωση νά εφαρμοστεί ό θεσμός σ' όλα τά Γυμνάσια της
ώρας και οι πολύ περιορισμένες οικονομικές δυνατότητες, ανάγκασαν
την ομάδα νά περιορίσει μέσα σε στενά πλαίσια τίς προτάσεις της για τον
τρόπο επιμορφώσεως των καθηγητών.

Συγκεκριμένα εγκαινιάστηκε κάθε σκέψη για συγκρότηση επιμορφωτι-
κών σεμιναρίων μετά την κατηγορηματική διαβεβαίωση του κ. Ε. Ροζέα, Δι-
ευθυντή Οικονομικών Υποθέσεων του ΥΠΕΠΘ, ότι δέν υπάρχουν περιθώρια
για χρηματοδότηση σεμιναρίων κατά τό τρέχον οικονομικό έτος. (Η ομάδα
εργασίας, μ' ένα πρόχειρο υπολογισμό, υπολόγισε τό κόστος των σεμιναρίων
αυτών σε 30 εκατομμύρια δραχμές, για έξοδα μετακίνησης των εκπαιδευτι-
κών και ήμερήσια εντός έδρας απεξημίωσή τους.) Τά σεμινάρια θά δημιουρ-
γούν και ένα άλλο σοβαρό πρόβλημα: την απουσία για 200 μέρες, πέντε
περίπου μελών του ΚΕΜΕ. (Η ομάδα πιστεύει ότι ό αριθμός των καθηγητών
που θά πάρουν μέρος στα σεμινάρια δέν πρέπει νά υπερβαίνει τους 50 για
κάθε σεμινάριο. Πρέπει λοιπόν νά γίνουν 40 σεμινάρια για νά επιμορφωθούν
2.000 εκπαιδευτικοί).

Τελικά έγινε προσπάθεια νά εξευρεθεί ό αποτελεσματικότερος και οι-

οικονομικότερος δυνατός τρόπος επιμόρφωσης των καθηγητών.

Επεινό όμως πού μέσα στα πλαίσια των περιορισμένων δυνατοτήτων ζητήθηκε επίμονα, είναι η εξασφάλιση της άμεσης επαφής με τους καθηγητές πού θά επιμορφωθούν. Μιά δυνατότητα για όσο τό δυνατόν άμεση επαφή (επιμορφωτών - επιμορφουμένων) θεωρήθηκε ότι προσφέρει η τηλεόραση.

Γιά τήν εξακρίβωση των ευκαιριών πού προσφέρει η τηλεόραση καί συγκεκριμένα, η εκπαιδευτική τηλεόραση, η ομάδα εργασίας ήλθε σέ επαφή μέ τούς υπευθύνους της εκπαιδευτικής τηλεόρασης (Ε.Τ.), τόν κ. Καρζή, διευθυντή της ΕΡΤ για τήν Ε.Τ., τήν κυρία Βαλαμάκη, υπεύθυνη του ΥΠΕΠΘ για τήν εκπαιδευτική τηλεόραση καί τόν κ. Μίχο, υπεύθυνο σκηνοθέτη των προγραμμάτων της Ε.Τ.. Επίσης η ομάδα εργασίας συνεργάστηκε στό θέμα αυτό μέ τόν κ. Ι. Κεσίσογλου, συνεργάτη του ΚΕΜΕ σέ θέματα εκπαιδευτικής τηλεόρασης.

Από τίς επαφές της αυτές η ομάδα ΣΕΠ κατέληξε στό εξής συμπέρασμα:

1. Υπάρχουν δυνατότητες για νά χρησιμοποιηθεῖ ἡ τηλεόραση.
2. Τόν Ιούνιο θά εἶναι πλέον γνωστό τό πρόγραμμα ἐμπομπῶν τῆς Ε.Τ.
3. Σέ συνεργασία μέ τήν ομάδα Ε.Τ. τοῦ ΥΠΕΠΘ μπορεῖ νά μεθοδευτεῖ ἡ προσθήκη στό πρόγραμμα τῆς Ε.Τ., γιά τό σχολικό ἔτος 1980-81 καί ἑνός προγράμματος γιά τήν ἐπιμόρφωση τῶν καθηγητῶν ΣΕΠ.
4. Ἡ χρηματοδότηση τῶν ἐμπομπῶν (3 ἑκατομύρια περίπου δραχμές σύμφωνα μέ τούς ὑπολογισμούς τοῦ κ. Καρζή καί κ. Μίχου) εἶναι δυνατό νά καλυφθεῖ ἀπό κονδύλιο τοῦ ΥΠΕΠΘ γιά τήν Ε.Τ. Ἐπίσης ὁ κ. Καρζής ὑποσχέθηκε νά εἰσηγηθεῖ στή Γεν. Διεύθυνση τῆς ΕΡΤ γιά νά ἀναλάβει αὐτή ἕνα μέρος τῶν ἐξόδων παραγωγῆς τῶν προγραμμάτων.
5. Ὁ κ. Κεσίσογλου ἔχει τή δυνατότητα, σέ περίπτωση πού ἡ ΕΡΤ δέ μπορεῖ νά καλύψει μέρος τῶν ἐξόδων παραγωγῆς τῶν προγραμμάτων, νά τά ἐτοιμάσει στό στούντιο τῆς ΣΕΑΕΤΕ.

Ἡ ομάδα εργασίας πιστεύει πῶς ἡ τηλεόραση, ἄν βοηθητικό πάντοτε μέσο, θά δώσει τήν ευκαιρία στούς καθηγητές ΣΕΠ νά ἀποκτήσουν ὁρισμένες ἐμπειρίες πού μόνο ἡ ἄμεση επαφή μέ τούς ἐπιμορφωτές τους μπορεῖ νά τούς ἐξασφαλίσει. Συγκεκριμένα μποροῦν νά παρακολουθήσουν μιά υποδειγματική ἐφαρμογή τοῦ θεσμοῦ μέσα στήν ὁδῆ. Ἐπίσης μποροῦν νά γνωρίσουν τόν τρόπο μέ τόν ὁποῖο γίνεται μιά ἐπίσκεψη μαθητῶν σ' ἕνα χώρο ἐργασίας, μέσος πάντοτε στό πλαίσιο τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ θεσμοῦ.

Τέλος ἡ ομάδα εργασίας κατέληξε στό συμπέρασμα πῶς ἡ ἄμεση επαφή τῆς ομάδας εργασίας ΣΕΠ μέ τούς καθηγητές ΣΕΠ, εἶναι δυνατό νά ἐξασφαλιστεῖ καί μέ τόν ἐξῆς ἐπίσης τρόπο: Οἱ 13 εκπαιδευτικοί πού μετεκπαιδεύονται σήμερα πάνω στό ΣΕΠ, στήν Ἀγγλία καί Γαλλία, θά ἐπιστρέφουν στό

τέλος 'Ιουλίου. Κατά τή διάρκεια τής εφαρμογής του θεσμού από τους κα-
θηγητές ΣΕΠ στά Γυμνάσια θά επισιέπτονται καθ' ομάδες τίσ επιθεωρήσεις
τής χώρας καί θά συγκεντρώνουν τους καθηγητές ΣΕΠ μέ τους οποίους θά
συζητούν τά προβλήματα καί κάθε θέμα πού προκύπτει από τήν εφαρμογή του
θεσμού. (Τό οργανόγραμμα συγκεντρώσεων υπάρχει συνημμένο στό τέλος τής
εισήγησης). Οί συγκεντρώσεις αυτές, θά γίνονται υπό τήν έποπτεία μελών τῆ
παιδαγωγικής ομάδας του ΚΕΜΕ καί ἔχουν κατά κάποιον περιορισμένο βέβαια τρό-
πο, τό χαρακτήρα σεμιναρίων. (Ἡ εξασφάλιση κονδυλίων γιά τή μετακίνηση
τῶν μετεκπαιδευομένων σήμερα στό ΣΕΠ εκπαιδευτικῶν, εἶναι δυνατό νά προ-
βλεφθεῖ μέσα στόν προϋπολογισμό του νέου ἔτους, δεδομένου ὅτι οί μετακι-
νήσεις αυτές θά γίνουν μεταξύ 1-2-1981 καί 30-3-1981).

Τελικό σχέδιο επιμορφώσεως των καθηγητών που θα αναλάβουν την εφαρμογή του θεσμού ΣΕΠ κατά το σχολικό έτος

1980-1981

1.- Μέχρι 15 Μαΐου 1980 θα έχει καθοριστεί το περιεχόμενο, ο αριθμός, και κάθε άλλη λεπτομέρεια των εισηγήσεων, οι οποίες θα περιλαμβάνουν τις γνώσεις έκεινες που θα πρέπει να μεταφερθούν στον υποψήφιο καθηγητή ΣΕΠ.

Οι εισηγήσεις αυτές θα περιλαμβάνουν θέματα όπως η αυτογνωσία, το εκπαιδευτικό μας σύστημα, η επαγγελματολογία, η αγορά εργασίας, καθώς και θέματα που θα είναι σύμφωνα με το πνεύμα του αναλυτικού προγράμματος του θεσμού του Σχολικού-Επαγγελματικού Προσανατολισμού. (ΦΕΚ 79/15-5-78) (Φωτοαντίγραφο του προγράμματος υπάρχει στο τέλος της εισήγησης).

2.- Οι εισηγήσεις θα παρουσιαστούν στην ομάδα εργασίας με την τελική τους μορφή, το αργότερο μέχρι 15-8-1980 και θα συνοδεύονται από βιβλιογραφία, παραστατικό υλικό, και κάθε άλλο βοηθητικό στοιχείο που θα κρίνει σκόπιμο να προσθέσει ο ^{καθι}εισηγητής ~~της~~.

3.- Οι εισηγήσεις θα γίνουν από ειδικούς επιστήμονες που θα προτείνει η ομάδα ΣΕΠ για έγκριση στο Τμήμα της Μ.Ε.

4.- Έξασφαλιση, συνδουλίου για φωτοτύπηση ή πολυγράφιση των κειμένων των εισηγήσεων αυτών σε 2.500 αντίτυπα. Τα κείμενα θα πρέπει να είναι έτοιμα για αποστολή στις επιθεωρήσεις το αργότερο μέχρι 15-9-1980. (το κόστος ανέρχεται σε 250.000 δραχμές περίπου)

5.- Μαζί με τα κείμενα των εισηγήσεων θα είναι έτοιμο για αποστολή προς τους καθηγητές ΣΕΠ και το έξης έντυπο υλικό:

α) 'Ο Β' τόμος του Σχολικού-Επαγγελματικού Προσανατολισμού, με τις εισηγήσεις του έγιναν στα σεμινάρια Πατρών - Βόλου - Γιαννινών και την επιστολή της ομάδας εργασίας ΣΕΠ προς τους γονείς για την σημασία του Σχολικού-Επαγγελματικού Προσανατολισμού.

β) 'Ο οδηγός επαγγελματιών του ΟΑΕΑ. ("Έχει γίνει ή γλωσσική του επιμέλεια και υποβάλλεται στο Τμήμα Μ.Ε. για Έγκριση).

γ) Γενική βιβλιογραφία για τον Σχολικό-Επαγγελματικό Προσανατολισμό.

δ) Το μεταφρασμένο κείμενο του B. LAW "DECIDE BY YOURSELF". (Άρχισε τη γλωσσική του επιμέλεια ο κ. Θεοδωρακόπουλος).

ε) Τα έγκεικριμένα από το Τμήμα Μ.Ε.: 1) Τελικό πρόγραμμα επιμορφώσεως τους. 2) Τελικό πρόγραμμα εφαρμογής του θεμού ΣΕΠ κατά το σχολικό έτος 1980-81.

6.- Οι 13 μετεκπαιδευόμενοι σήμερα στο ΣΕΠ καθηγητές θα αναλάβουν υπηρεσία στο ΚΕΜΕ (από 1-9-1980) και με την καθοδήγηση της ομάδας εργασίας θα προετοιμάσουν την συμμετοχή τους στο προτεινόμενο πρόγραμμα.

Συγκεκριμένα από 1-10-1980 εἰς ἐφαρμόσουν πειραματικά τόψ θεομό σέ γυμνάσια τῆς Ἀττικῆς. Ἐπίσης θά γίνει προσπάθεια νά ἐφαρμόσουν τόν θεομό καί μέλη τῆς ομάδας εργασίας.

7.- Ἀπό 20-10-1980 μέχρι 31-1-1981, οἱ ἐπιλεγέντες καθηγητές ΣΕΠ, στούς ὁποίους ἔχουν σταλεῖ οἱ εἰσηγήσεις καί κάθε ἔντυπο υλικό καθώς καί τό πρόγραμμα τῆς ἐπιμορφώσεώς τους, θά παρακολουθήσουν ἀπό τήν τηλεόραση 28 προγράμματα.

Τά προγράμματα αὐτά θά ἔχουν τήν ἐξῆς δομή:

Πρόγραμμα Α (14 συνολικά προγράμματα) μέ συνολικό χρόνο μετάδοσεως κάθε ἐμπομπῆς 30'. Μετάδοση μιᾶ φορά τήν ἐβδομάδα πρῶτ μέ ἐπανάληψη τό ἀπόγευμα τῆς ἴδιας μέρας.

Πρόγραμμα Β (14 συνολικά προγράμματα) μέ συνολικό χρόνο μετάδοσεως κάθε ἐμπομπῆς 30'. Μετάδοση μιᾶ φορά τήν ἐβδομάδα πρῶτ μέ ἐπανάληψη τό ἀπόγευμα τῆς ἴδιας μέρας.

Τό πρόγραμμα Β θά μεταδίδεται πάντοτε σέ συνδυασμό καί μετά τό πρόγραμμα Α.

Αναλυτικότερα τὰ προγράμματα αὐτὰ θὰ περιλαμβάνουν τὰ ἑξῆς
σημεῖα:

Πρόγραμμα Α

(Περιλαμβάνει 3 μέρη)

Μέρος 1: (ὀμιλία) (5-10')

Ὁ εἰσηγητής, τοῦ ὁποῖου ἡ εἰσήγηση θὰ ἔχει ἤδη σταλεῖ στοὺς
καθηγητές ΣΕΠ, θὰ κάνει μιὰ σύντομη εἰσαγωγή μετὰ τὴν ὁποία θὰ συνδέει
τὸ κείμενο τῆς εἰσηγήσεώς του μετὰ ὅσα στὴ συνέχεια θὰ παρακολου-
θήσει ὁ καθηγητής στὴν τηλεδράση.

Μέρος 2: (10-20') Σκηνές ἐφαρμογῆς τοῦ θεσμοῦ.

Ἀμέσως στὴ συνέχεια θὰ παρουσιαστεῖ ὁ τρόπος μετὰ τὸν ὁποῖο ὁ
καθηγητής ΣΕΠ ἐφαρμόζει τὸν θεσμό μέσα στὴν τάξη. Συγκεκριμένα οἱ
σκηνές θὰ εἶναι κινηματογραφήσεις θὰ γίνουν μετὰ τοὺς μετεκπαιδευθέντας
καθηγητές ΣΕΠ στὰ γυμνάσια τῆς Ἀττικῆς.

Τὸ θέμα πού θὰ συζητεῖται ἀνάμεσα στὸν καθηγητὴ ΣΕΠ καὶ τοὺς
μαθητές θὰ ἔχει μιὰ συνάφεια μετὰ ἓνα ἀπὸ τὰ κείμενα τῶν εἰσηγήσεων.
(π.χ. ἂν τὸ θέμα εἶναι ἡ ἀγορὰ ἐργασίας, ὁ καθηγητής ΣΕΠ θὰ παρακο-
λουθήσει μερικές σκηνές ἀπὸ τὴ συζήτηση πού κάνει πάνω στὸ θέμα αὐτό
ὁ καθηγητής μετὰ τοὺς μαθητές καὶ τὸν τρόπο μετὰ τὸν ὁποῖο ἀντιμετωπίζει
τὸ θέμα).

Μετά τὴν παρουσίαση τῆς ζωντανῆς ἐφαρμογῆς τοῦ θεσμοῦ στὴν τάξη,
θὰ γίνεται, ἐφόσον προβλέπεται, καὶ παρουσίαση σκηνῶν ἀπὸ ἓνα χωρὶ
ἐργασίας τὸν ὁποῖο ἐπισκέπτεται ὁ καθηγητής ΣΕΠ μετὰ τοὺς μαθητές.

Μέρος 3: φῖλμ ΣΕΠ (10')

Στὴ συνέχεια τέλος ὁ καθηγητής ΣΕΠ πού παρακολουθεῖ τὸ πρόγραμμα,
θὰ ἔχει τὴν εὐκαιρία νὰ παρακολουθήσει (ἐφόσον βέβαια ἐξασφαλιστεῖ)
καὶ ἓνα φῖλμ σχολικοῦ-ἐπαγγελματικοῦ προσανατολισμοῦ, πάντοτε σχετι-
ζοῦ μετὰ τὸ θέμα τῆς εἰσηγήσεως.

Πρόγραμμα Β

Συζήτηση στρογγυλής τράπεζας (30')

περίπου

Θά οργανωθούν καί θά κινηματογραφηθούν 14/ συζητήσεις στρογγυλής τράπεζας μέ θέματα πού άπορρέουν άπό τίς είσηγήσεις καί κρίνεται σκόπιμο νά συζητηθούν άπό διάφορους ειδικούς μέ σκοπό νά γνωρίσουν οί καθηγητές ΣΕΠ διάφορες ύπεύθυνες γνώμες καί νά προβληματιστούν περισσότερο πάνω σέ θέματα Σχολικοῦ-Έπαγγελματικοῦ Προσανατολισμοῦ.

Στίς συζητήσεις θά παίρνουν μέρος: α) ό είσηγητής τοῦ κειμένου πού εἶναι σχετικό μέ τό θέμα πού θά συζητηθεῖ, β) ό μετεκπαιδευθεῖς στό έξωτερικό καθηγητής ΣΕΠ πού ἐφάρμοσε τόν θεσμό, γ) Ένας γονεῦς ἡ κηδεμόνας καί δ) Ένας εἰδικός τοῦ θέματος ἔξω άπό τήν ἐκπαίδευση.

Τίς ἐκπομπές αὐτές μέ τά προγράμματα Α καί Β θά τίς παρακολουθήσουν ὑποχρεωτικά ὅλοι οί ἐπιλεγμένοι καθηγητές ΣΕΠ.

Μετά τό τέλος τῶν ἐκπομπῶν θά συμμετάσχουν σέ εἰδική ἀξιολόγηση μέ τή βοήθεια τέστ γιά νά ἐξακριβωθεῖ πόσο τά προγράμματα αὐτά βοήθησαν στήν ἐπιμόρφωσή τους ὡς καθηγητῆ ΣΕΠ.

8.- 'Από 19 - 2 - 1981 μέχρι 5 - 4 - 1981 μέλη τῆς ομάδας μαζί μέ μετεκπαιδευθέντες στόν ΣΕΠ καθηγητές θά ἐπισκέπτονται καθ' ὁμάδες τίς ἐπιθεωρήσεις σ' ὅλη τήν Ἑλλάδα, καί θά συγκεντρώνουν τούς καθηγητές ΣΕΠ (κάθε ἐπιθεωρήσεως) μέ τούς ὁποίους θά συζητοῦν προβλήματα κλπ. θέματα πού άπορρέουν άπό τήν ἐφαρμογή τοῦ θεμοῦ.

Οἱ συγκεντρώσεις αὐτές θά ἔχουν κατά κάποιο τρόπο τή μορφή σεμιναρίων καί θά βοηθήσουν τούς καθηγητές ΣΕΠ στήν προσπάθειά τους νά ἐφαρμόσουν καλύτερα τόν θεσμό.

Ἐπίσης άπό τίς συγκεντρώσεις αὐτές θά ἐξασφαλιστεῖ καί Ένα ἀρκε-τά πλούσιο πληροφοριακό ὕλικό σχετικό μέ τά προβλήματα τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ θεμοῦ, πού θά ληφθεῖ σοβαρά ὑπόψη σέ κάθε μελλοντικό προγραμματισμό γιά τήν ἐφαρμογή τοῦ θεμοῦ ΣΕΠ.

Ακολούθησε συζήτηση καί ανταλλαγή απόψεων μεταξύ των μελών. Ειδικότερα ο κ. Βώρος ανέλυσε τους λόγους για τους οποίους θεωρεί το προτεινόμενο σχέδιο ανέφικτο ή ατελέσφορο καί πρότεινε άλλο σχέδιο ένεργειών, κατά τή γνώμη του πρακτικότερο καί οικονομικότερο (έπισυνάπτονται δύο χειρόγραφες σελίδες ιδιόχειρες).

Τό Τμήμα μετά άπ' αυτά, άφου έλαβε ύπόψη του τήν εισήγηση τής Ομάδας Έργασίας καί τίς γνώμες των μελών πού διατυπώθηκαν κατά τή συζήτηση,

Α Π Ο Φ Α Ι Ν Ε Τ Α Ι

Α) Έγκρίνει, κατά πλειοψηφία, τό σχέδιο του προγράμματος έπι-μορφώσεως καθηγητών για τό Σχολικό Έπαγγελματικό Προσανατολισμό.

Μειοψήφησε ο κ. Φαν. Βώρος για τους λόγους πού ανέπτυξε στη συζήτηση του θέματος.

Β) Προτείνει, όμόφωνα, νά άποσπαστούν στο ΚΕΜΕ, μετά τή λήξη των μαθημάτων, οι καθηγήτριες: 1) Λαμπροπούλου-Τσιρίκου Άθανασία, φιλόλογος του Γυμνασίου Γαργαλιάνων Μεσσηνίας καί 2) Τέτερη Ζούλια, φιλόλογος του Μεικτού Γυμνασίου Ν. Σμύρνης, οι όποτες έχουν μετεκπαι-δευτεί στο έξωτερικό για τό ΣΕΠ.

./.

ΘΕΜΑ 2ο. Γνωμοδότηση για τὸ βιβλίο τῶν Π. Βαργᾶ -Κ. Καλογήρου

"Ἐπαγγελματικὸς Προσανατολισμὸς Οἰκονομικῶν καὶ Διοικη-
τικῶν Κατευθύνσεων".

Στὴν ἀρχὴ ὁ πρῶτος εἰσηγητὴς κ. Γ. Βάζος, Σύμβουλος Α', εἶπε
σχετικὰ μὲ τὸ θέμα αὐτὸ τὰ ἑξῆς:

"Τὸ βιβλίο τῶν Π. Βαργᾶ καὶ Κ. Καλογήρου, ἀπευθύνεται πρὸς τοὺς
μαθητὰς καὶ γονεῖς τῶν μαθητῶν τῆς Γ' Γυμνασίου. Τὸ Α' μέρος τοῦ
βιβλίου "ὁ ΣΕΠ καὶ ἡ σημασία του" ἀποτελεῖ μιὰ συμβολὴ στὸ θεσμὸ
τοῦ ΣΕΠ καὶ θεωρεῖται ὡς ἓνα ἀπαράλιπτο βοήθημα σ' αὐτοὺς ποὺ ἐφαρ-
μοζοῦν τὸ θεσμὸ, χωρὶς νὰ εἶναι δυσνόητο γιὰ τοὺς μαθητὰς ποὺ ἐπι-
θυμοῦν νὰ γνωρίσουν καλῶτερα τὴν ἀποστολὴ τοῦ ΣΕΠ.

Τὸ Β' μέρος ἀπευθύνεται πρὸς τοὺς μαθητὰς καὶ τοὺς πληροφορεῖ
τὸ τί μποροῦν νὰ κῆνουν οἱ ἀπόφοιτοι τοῦ Γυμνασίου ποὺ ἐπιθυμοῦν
νὰ ἀκολουθήσουν ἓνα ἐπάγγελμα ἀπὸ πῶν τομέα τῶν Οἰκονομικῶν καὶ
Διοικητικῶν Κατευθύνσεων. Οἱ πληροφορίες ποὺ παρέχονται εἶναι ἀπα-
ραίτητες γιὰ τοὺς μαθητὰς ποὺ ἐπιθυμοῦν νὰ ἐνημερωθοῦν σχετικὰ μὲ
τὴν περιγραφή καὶ ἀνάλυση τῶν οἰκονομικῶν, διοικητικῶν καὶ ἐμπορι-
κῶν ἐπαγγελμάτων, ὅπως ἐπίσης καὶ ἐπαγγελμάτων μεταφορῶν καὶ ὑπηρε-
σιῶν. Ἐνὰ μεγάλο μέρος τῶν ἐπαγγελμάτων αὐτῶν μποροῦν οἱ μαθητὰς
νὰ τὰ ἐπιλέξουν στὰ ἐπαγγελματικὰ Λύκεια, στίς ἐπαγγελματικὲς σχο-
λές καὶ νὰ συνεχίσουν, ἐὰν τὸ ἐπιθυμοῦν, μετὰ τὸ Λύκειο στίς ἀνώτε-
ρες καὶ ἀνώτατες σχολές.

Τὸ βιβλίο γενικὰ πληροφορεῖ, συμβουλεῖ καὶ ἐνημερώνει ὅλους
ὅσους ἀγνοοῦν αὐτὸ ποὺ παρέχεται σήμερα στὴ μεταγυμνασιακὴ ἐπαγγελ-
ματικὴ ἐκπαίδευση τῶν οἰκονομικῶν καὶ διοικητικῶν κατευθύνσεων. Ἡ
ἐγκρισιὴ του ὡς ἐλεύθερο βοήθημα θεωρεῖται σιδηρῆ, διότι δὲν ὑπάρ-
χει αὐτῇ τῇ στιγμῇ τίποτε τὸ παρόμοιο στὴν ἀγορὰ τοῦ βιβλίου καὶ
ἰδιαίτερα δὲν ἔχει ἐκδοθεῖ ἀπὸ τὸ Ὑπουργεῖο Παιδείας ὕλιν ποὺ θά
μποροῦσε νὰ καλύψει τὸ περιεχόμενον τοῦ προτεινόμενου βιβλίου!"

Στὴ συνέχεια ὁ δεύτερος εἰσηγητὴς κ. Ν. Παρόδπουλος, Σύμβουλος
Β', εἶπε τὰ ἑξῆς:

"Τὸ ΥΠΕΠΘ - Δ/ση Ἐφαρμογῆς Προγρ. Μ.Ε. - μετέγγραφὸ τοῦ ἀριθμ.
πρωτ. 14-7-79 Γ/3585 διαβιβάζει αἴτησιν τῶν ἐκδοτῶν Καμπερόπουλου

και Σταμούλη της 4-6-79 για γνωμοδότηση σχετινά με τη χρησιμότητα του βιβλίου των Βαρλά-Καλογήρου "Επαγγελματινός Προσανατολισμός Οίκονομικών και Διοικητινών Κατευθύνσεων" (χωρίς έτος έκδοσης) για χρήση των μαθητών του Γυμνασίου.

Τό παραπάνω βιβλίο αποτελείται από 171 σελ. και περιλαμβάνει σύντομο πρόλογο των συγγραφέων (σελ. 9-10) και δύο μέρη. Τό Α' μέρος έχει τίτλο "Ο Σχολικός Επαγγελματινός Προσανατολισμός και ή σημασία του" (σελ. 13-62) με διάφορα σχετινά προς τόν τίτλο αυτό επιμέρους κεφάλαια, όπως "Λίγα λόγια για τόν έφηβο και τόν επαγγελματινός προβληματισμό, Τί είναι ό σχολικός επαγγέλμ. προβληματισμός, Ποιός βοηθού τόν μαθητή, Ποιός είναι τό έργο του Συμβούλου", κτλ. Άκομη τά κεφάλ. "Τό κλίμα του σχολείου, ό ρόλος του δασκάλου, Ιστορική εξέλιξη του θεσμού του Επαγγέλμ. Προσανατολισμού", κτλ. Τό Β' μέρος (δέν έχει γενικό τίτλο) αποτελεί ήτοιούσαν συνέχεια του πρώτου, πράγμα που φαίνεται και από τη συνέχεια της άρτιμησης των επιμέρους κεφαλαίων και περιλαμβάνει όρισμένα γενικά κατ'αποτίστηνά θέματα, όπως "Τί μπορεί νά κάνει ό άπόφοιτος του Γυμνασίου, Τί μπορεί νά κάνει ό άπόφοιτος του Επαγγ. Λυκείου του τομέα Οίκονομίας και Διοικησεως", και άκολουθεί "περιγραφή και άνάλυση επαγγέλματων" σχετινών με τά οίκονομικά-διοικητικά, έμπορικά επαγγέλματα και επαγγέλματα μεταφορών και παροχής ύπηρεσιών (σελ. 65-160). Άκολουθεί ένα παράρτημα με θέμα "τά βασινότερα σφάλματα και παραλείψεις στην έπιλογή του επαγγέλματος και σπουδών" (σελ. 163-169) και τελικά βιβλιογραφία (σελ. 171) από έλάχιστα βιβλία έλληνικά και ξένα.

Άπό τη μελέτη του βιβλίου διαπίστωσα τά έξης: 1) τό πρώτο μέρος του βιβλίου έχει κυρίως θέματα που άποτελούν ένημέρωση του δασκάλου παρά του μαθητή. Αυτό δηλώνεται και από τη διατύπωση των πραγμάτων στα διάφορα επιμέρους κεφάλαια και στην ένθεση των άποψών, 2) Τό δεύτερο μέρος περιέχει χρήσιμες πληροφορίες για τους μαθητές και είναι μάλλον τό μόνο που δικαιολογεί την αίτηση των ένδοτών για νά χρησιμοποιηθεί τό βιβλίο από μαθητές Γυμνασίου, γιατί και τό παράρτημα είναι θέμα που άπεύδνεται σε δασκάλους-

υπεύθυνους για τὸ θεσμὸ τοῦ ΣΕΠ. "Ὅμως περιέχει πολλές ἀνεπίτρεπτες συγχύσεις τῶν πραγμάτων, ὅπως τὸ ἐπάγγελμα τοῦ ἐντελωνιστῆ καὶ τῶν ὑπαλλήλων ἀεροπορικῶν ἐπιχειρήσεων ὡς πρὸς τὰ προσόντα (σ. 145, 152) ὁρισμένους ἀνακρίβειες καὶ αὐθαίρετες γνώμες (σ. 101) καὶ συγχύσεις ὄρων (σ. 87-101) καὶ ἀκυρολεξίες (σ. 129 κ.ἀλ.) καὶ ἀνιδιόκητη ἀναφέρει ὡς προσόντα ὁρισμένων ἐπαγγελμάτων στοιχεῖα καὶ ἰδιότητες ποὺ ἀνήκουν σὲ κἀθε σχεδὸν ἐπάγγελμα (σ. 130, 136). 5) Ἡ γλῶσσα τοῦ βιβλίου τόσο ὡς πρὸς τὴ σύνταξη ὅσο καὶ ὡς πρὸς τὴ γραμματικὴ ὁμοιομορφία δὲν εἶναι πάντοτε ἐπιτυχής καὶ δὲν ἀνταποκρίνεται στὴν καθιερωμένη γλωσσικὴ μορφή (βλ. σελ. 29, 35, 7 καὶ 163 "βασικώτερα" καὶ "βασινώτερα" κ.τ.λ.). Μὲ βάση τὰ παραπάνω στοιχεῖα καὶ τὶς ἐνδεικτικὲς παρατηρήσεις μου ἀδυνατῶ νὰ κἀμ θετικὴ εἰσήγηση ὡς πρὸς τὸ αἴτημα τῶν ἐκδοτῶν τοῦ βιβλίου γιὰ χρῆση ἀπὸ τοῦς μαθητὲς κατὰ τὶς χρῆσιμες πληροφορίες ποὺ περιέχει στὸ Β' μέρος ὡς πρὸς τὰ οἰκονομικὰ καὶ διοικητικὰ ἐπαγγέλματα.

Ἀπολοῦθησε συζήτηση καὶ ἀνταλλαγὴ ἀπόψεων μεταξὺ τῶν μελῶν.

Εἰδιωότερα, ὁ κ. Γ. Γρατοῦρας εἶπε:

Ἐπειδὴ ἔχουμε προγραμματίσει ὅ,τι ἀφορᾷ στὸ ΛΕΠ, φρονῶ ὅτι ὅποιοδὴποτε βιβλίο ποὺ εἶναι ἐκτός τοῦ προγραμματισμοῦ αὐτῶν δέθαι ἐπιδράσει θετικὰ, τῶρα μάλιστα ποὺ περνᾶμε τὴν πρώτη περίοδο τῆς ἐφαρμογῆς τῶν σχετικῶν μὲ τὸ ΣΕΠ προγραμμάτων.

Ὁ κ. Ν. Βαρουχάνης εἶπε :

Ἐπειδὴ τὸ ὅλο πρόβλημα τοῦ ΛΕΠ βρῖσκεται στὸ στάδιο τῆς μελέτης καὶ τῆς πειραματικῆς ἐφαρμογῆς, ἡ οὐσία βιβλίων ἀμφίβολης ποιότητος μόνον σύγχυση μπορεῖ νὰ ἐπιφέρει καὶ γι' αὐτὸ εἶναι ἐξαιρετικὰ ἐπιβλίνδυνο ἐγχείρημα.

Ὁ κ. Ἰ. Ἀρβανίτης εἶπε ὅτι συμφωνεῖ ἀπλῶς μὲ τὴν εἰσήγηση τοῦ κ. Παπαδόπουλου.

Τὸ Τμήμα μετὰ ἀπ' αὐτὰ, ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη:

- α) Τὸ Γ/3585/7-7-1979 ἔγγραφο τοῦ Τμήματος Δ' (Σχολικῶν Βιβλιοθηκῶν) τῆς Διευθύνσεως Ἐφαρμογῆς Προγραμμάτων Μέσης Ἑκπαίδευσσεως τοῦ ΥΠΕΠΘ, β) τὶς διατάξεις τοῦ ἀρθροῦ 2 τοῦ Ν. 186/1975, γ) τὶς εἰσηγήσεις τῶν κ.κ. Γ. Βάζου καὶ Ν. Παπαδόπουλου καὶ δ) τὶς γνώμες τῶν μελῶν τοῦ διατυπώθηκαν κατὰ τὴ συζήτηση

ΠΡΑΞΗ 24/1980

Σήμερα 10 Μαΐου 1980, ημέρα Σάββατο και ώρα 9.30 πρωινή, το Τμήμα Μέσης 'Εκπαίδευσεως του Κέντρου 'Εκπαιδευτικών Μελετών και 'Επιμορφώσεως (ΚΕΜΕ) συνεδρίασε στην αίθουσα της 'Ολομέλειάς του (Μεσογείων 396-'Αγία Παρασκευή 'Αττικής) με πρόεδρο τον κ. Γ. Πα- ντελίδη, Α' 'Αντιπρόεδρο του ΚΕΜΕ.

Στή συνεδρίαση έλαβαν μέρος οι κ.κ. 'Αθαν. Κομίνης, Γ' 'Αντι- πρόεδρος του ΚΕΜΕ, 'Ιω. 'Αρβανίτης, Φ. Βώρος, Δημ. Σακκάς, 'Ηλ. Σπυ- ρόπουλος, Γ. Γρατσέας, Ν. Παπαδόπουλος, Σύμβουλοι Β', Κ. Φούσκας, Δ. Τομπαζόης, Κυρ. Κατσιμάνης, Βασ. Θεοδωρακόπουλος, Λεων. 'Αδαμόπουλος και Στέφ. Παπασημακόπουλος, Εισηγητές. Χρέη γραμματέα έκανε η φιλό- λογος Παρασκευή Παπαδημητρίου, που υπηρετεί με άδосπαση στο ΚΕΜΕ.

Δέν παραβρέθηκαν στη συνεδρίαση ο κ. Νικ. Βαρουχάκης, γιατί εί- χε άλλη υπηρεσιακή άσασχόληση και ο Ειδικός Σύμβουλος του ΚΕΜΕ κ. 'Ι. Σκορδύλης λόγω άσθενείας.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

- ΘΕΜΑ 1ο - Πρόγραμμα σπουδών 'Ελληνικού Πολιτισμού. Εισηγητής κ. Κυρ. Κατσιμάνης.
- ΘΕΜΑ 2ο - 'Αναφορά του κ. 'Αγησιλάου Ντόκα για τό χρόνο κρίσεως του βιβλίου "Στοιχεῖα Φιλοσοφίας" της Γ' Λυκείου. Εισηγητής κ. Κυρ. Κατσιμάνης.
- ΘΕΜΑ 3ο - Γνωμοδότηση για τό βιβλίο του Θ. Βουλγαράκη "Αῦτοί που δά- μασαν τη θάλασσα". Εισηγητές κ.κ. Δ. Σακκάς και Β. Θεοδω- ρακόπουλος.
- ΘΕΜΑ 4ο - Γνωμοδότηση για τό βιβλίο του WILL DURANT "Έκφραστες της Ζωής", μετάφραση 'Ελένης Μάρδα. Εισηγητές κ.κ. Γ. Γρατσέας και Κ. Φούσκας.

'Αφού διαπιστώθηκε άπαρτία και επικυρώθηκε η προηγούμενη πράξη, τό Τμήμα άρχισε την εξέταση των θεμάτων της ημερήσιας διατάξεως.

ΘΕΜΑ 1ο - Πρόγραμμα σπουδών 'Ελληνικού Πολιτισμού.

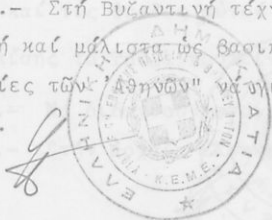
Ο εισηγητής του θέματος κ. Κυρ. Κατσιμάνης είπε τὰ ἑξῆς:
'Η Διεύθυνση Εἰνων Σχολείων τοῦ ΥΠΕΠΘ ἀπέστειλε πρὸς τὸ ΚΕΜΕ τὸ ἔγγραφο ἀριθ. Ζ/135.194/28-3-1980, μὲ τὸ ὁποῖο ζητεῖ τὴ γνώμη τοῦ ΚΕΜΕ γιὰ ἓνα σχέδιο "προγράμματος σπουδῶν ἑλληνικοῦ πολιτισμοῦ καὶ κλασικῶν γραμμάτων πού θὰ ἀπευθύνεται σὲ μαθητὲς ἀμερικανικῶν καὶ καναδικῶν κολλεγίων", οἱ ὁποῖοι ἐπισκέπτονται κάθε χρόνο τὴ χώρα μας. Τὸ ἔγγραφο συνοδεύεται μὲ φωτοτυπία προγράμματος μαθημάτων στὴν ἑλληνικὴ καὶ ἀγγλικὴ κατὰστασι διδασκόντων μὲ τὰ προσόντα τους, καθὼς καὶ πίνακα μαθητῶν πού παρακολουθοῦν κατὰ τὸ τρέχον σχ. ἔτος.

Ἀπὸ τὴ μελέτη τοῦ προγράμματος προκύπτει ὅτι, ἂν ληφθεῖ ὑπόψη ὁ εἰδικὸς σκοπὸς γιὰ τὸν ὁποῖο προορίζεται, ^{χαρακτηρίζεται} ἀπὸ πληρότητα. Βέβαια τὸ πρόγραμμα αὐτὸ δίνει τὴν ἐντύπωση ὅτι εἶναι ἀρκετὰ φιλόδοξο καὶ δημιουργεῖ ἐπιφυλάξεις γιὰ τὴ δυναμότητα ἀξιοποιήσεώς του στὸ περι-
ορισμένο χρονικὸ διάστημα πού θὰ τὸ διδασχοῦν οἱ ξένοι μαθητὲς. "Ο-
μως μπορεῖ νὰ διατηρηθεῖ ὡς ἓνα γενικὸ πλαίσιο ἐργασίας, πού οἱ δι-
δασκόντες θὰ τὸ προσαρμόσουν ἀσφαλῶς στίς ἀνάγκες οἱ ὁποῖες θὰ προ-
κύβουν κατὰ τὴν ἐφαρμογὴ του καὶ τίς ὁποῖες μόνο αὐτοὶ θὰ τίς γνω-
ρίσουν ἀπὸ κοντὰ.

Μερικὲς βελτιώσεις πού θὰ μπορούσαν νὰ γίνουν στὸ πρόγραμμα εἶναι οἱ ἀκόλουθες:

1.- Στὴν ἀρχαία ἑλληνικὴ τέχνη (ἀρχιτεκτονική, γλυπτικὴ κτλ.) νὰ προστεθεῖ καὶ ἡ ^{ἀγγειογραφία}. Ἐπίσης ἡ ἑλληνικὴ πλαστικὴ, ὡς θέμα, νὰ προσαρτηθεῖ στὸ εὐρύτερο θέμα "Ἀρχαία ἑλληνικὴ τέχνη", ὅ-
που ἄλλωστε ὑπάρχει.

2.- Στὴ Βυζαντινὴ τέχνη νὰ ἀναφερθεῖ καὶ ἡ χριστιανικὴ ἀρχιτε-
κτονικὴ καὶ μάλιστα ὡς βασικὸ θέμα. Ἐπίσης ἡ φράση: "ἐπίσκεψη στίς ἐκκλησίες τῶν Ἀθηνῶν" νὰ γίνῃ: "ἐπίσκεψη στίς ἐκκλησίες τῆς Ἀτ-
τικῆς".

3.- Στη φιλοσοφία νά προστεθεῖ τὸ κεφάλαιο: "Ἡ προσωκρατική φιλοσοφία, μέ εἰδική ἀναφορά στοὺς σοφιστές, καθώς καί ἡ φιλοσοφία τοῦ Σωκράτη". Ἐπίσης στή διδασκαλία τῆς φιλοσοφίας τοῦ Ἀριστοτέλη νά προστεθεῖ καί ἡ πολιτική του φιλοσοφία.

4.- Τέλος στή "Νεοελληνική λογοτεχνία", ἡ φράση "κλέφτικο τραγούδι" νά γίνει "δημοτικό τραγούδι".

Κατὰ τὴ συζήτηση πού ἀκολούθησε ὁ Ἀντιπρόεδρος τοῦ ΚΕΜΕ κ. Ἀθ. Κομίνης παρατήρησε ὅτι στὸ κεφάλαιο BYZANTINH TEXNH πρέπει νά προστεθεῖ: "Στοιχεῖα Βυζαντινοῦ λόγου μέ ἀναφορά σέ χαρακτηριστικά βυζαντινά κείμενα". Ὁ Σύμβουλος Β' κ. Σπυρόπουλος παρατήρησε ὅτι πρέπει νά διδαχθοῦν καί στοιχεῖα Ἑλληνικῆς ἱστορίας, ὥστε τὰ θέματα ἀρχαίου ἑλληνικοῦ πολιτισμοῦ πού προβλέπονται νά συνδεθοῦν μεταξύ τους καί νά ὁργανωθοῦν.

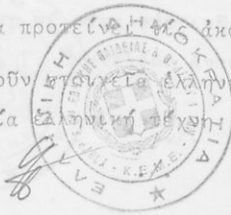
Τέλος τὸ Τμήμα, ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη: α) τὸ ἔγγραφο Ζ/135.194/28-3-1980 τῆς Διευθύνσεως Ξένων Σχολείων τοῦ Ὑπουργείου Ἐθνικῆς Παιδείας, β) τὸ ἄρθρο 2 τοῦ Ν.186/1975, γ) τὴν εἰσήγηση τοῦ κ. Κυρ. Κατσιμάνη καί δ) τὴ συζήτηση πού ἀκολούθησε καί τίς γνώμες τῶν μελῶν,

ἀποφαίνεται ὁμόφωνα

θεωρεῖ ὅτι τὸ προτεινόμενο πρόγραμμα, ἔν ληφθεῖ ὑπόψη ὁ εἰδικὸς σκοπός γιὰ τὸν ὁποῖο προορίζεται, χαρακτηρίζεται ἀπὸ πληρότητα. Βέβαια τὸ πρόγραμμα αὐτὸ δίνει τὴν ἐντύπωση ὅτι εἶναι ἀρκετὰ φιλόδοξο καί δημιουργεῖ ἐπιφυλάξεις γιὰ τὴ δυνατότητα ἀξιοποιήσεώς του στὸ χρονικὸ διάστημα πού θὰ τὸ διδαχτοῦν οἱ μαθητές, ὅμως μπορεῖ νά διατηρηθεῖ ὡς ἕνα γενικὸ πλαίσιο ἐργασίας, τὸ ὁποῖο οἱ διδάσκοντες θὰ τὸ προσαρμόσουν στὶς ἀνάγκες οἱ ὁποῖες θὰ προκύβουν κατὰ τὴν ἐφαρμογὴ του καί τίς ὁποῖες αὐτοὶ θὰ γνωρίσουν ἄμεσα.

Ἐπίσης τὸ Τμήμα προτείνει τὰ ἀκόλουθα βελτιώσεις:

- 1.- Νά διδαχθοῦν στοιχεῖα ἑλληνικῆς ἱστορίας.
- 2.- Στὴν ἀρχαία ἑλληνικὴ τέχνη (ἀρχιτεκτονική, γλυπτική κ.λ.)

νά προστεθεῖ καί ἡ ἀγγελιογραφία. Ἐπίσης ἡ Ἑλληνική πλαστική, ὡς θέμα, νά προσαρτηθεῖ στό εὐρύτερο θέμα "Ἀρχαία Ἑλληνική τέχνη", ὅπου ἄλλωστε ὑπάγεται.

3.- Στή Βυζαντινὴ τέχνη νά ἀναφερθεῖ καί ἡ χριστιανικὴ ἀρχι-τεκτονικὴ καί μάλιστα ὡς βασικὸ θέμα. Ἐπίσης ἡ φράση: "ἐπίσκεψη στὶς ἐκκλησίες τῶν Ἀθηνῶν νά γίνει: "ἐπίσκεψη στὶς ἐκκλησίες τῆς Ἀττικῆς".

4.- Ἐπίσης στό ἴδιο κεφάλαιο νά προστεθεῖ "Στοιχεῖα Βυζαντινοῦ λόγου μὲ ἀναφορὰ σὲ χαρακτηριστικὰ Βυζαντινὰ κείμενα".

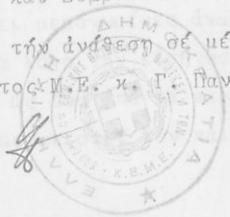
5.- Στὴ φιλοσοφία νά προστεθεῖ τὸ κεφάλαιο: "Ἡ προσωκρατικὴ φιλοσοφία, μὲ εἰδικὴ ἀναφορὰ στοὺς σοφιστές καί ἡ φιλοσοφία τοῦ Σωκράτη". Ἐπίσης στὴ διδασκαλία τῆς φιλοσοφίας τοῦ Ἀριστοτέλη νά προστεθεῖ καί ἡ πολιτικὴ του φιλοσοφία.

6.- Τέλος στὴ "Νεοελληνικὴ λογοτεχνία", ἡ φράση "κλέφτικο τραγούδι" νά γίνει "δημοτικὸ τραγούδι".

ΘΕΜΑ 2ο - Ἀναφορὰ τοῦ κ. Ἀγησιλάου Ντόνα γιὰ τὸ χρόνο κρίσεως τοῦ βιβλίου "Στοιχεῖα Φιλοσοφίας" τῆς Γ' Λυκείου.

Ὁ εἰσηγητὴς τοῦ θέματος κ. Κυρ. Κατσιμάνης εἶπε τὰ ἑξῆς:
Μὲ ἀναφορὰ του πρὸς τὸν κ. Πρόεδρο τοῦ ΚΕΜΕ ὁ κ. Ἀγησίλαος Ντόνας, ἕνας ἀπὸ τοὺς συγγραφεῖς ποὺ πῆραν μέρος στοὺς διαγωνισμοὺς γιὰ τὴ σύνταξη βιβλίου μὲ τίτλο "Στοιχεῖα Φιλοσοφίας", προοριζόμενο γιὰ τὴ Γ' τάξη τοῦ Λυκείου, διαμαρτύρεται γιὰ τὸν τρόπο κρίσεως τοῦ βιβλίου του ἀπὸ τὴν ἐπιτροπὴ καί, εἰδικότερα, γιὰ τὸν τρόπο συντάξεως τῆς ἐκθέσεως σχετικὰ μὲ τὸ βιβλίο του ἀπὸ τὸν κ. Φ.Κ. Βῶρο, μέλος τῆς ἐπιτροπῆς καί Σύμβουλο Β' τοῦ ΚΕΜΕ.

Μετά τὴν ἀνάθεση πρὸς μένα σχετικῆς εἰσηγήσεως ἀπὸ τὸν Πρόεδρο τοῦ Τμήματος Μ.Ε. κ. Γ. Παντελίδη ἀναφέρω καί εἰσηγοῦμαι στοὺς Τμήμα τὰ ἑξῆς:

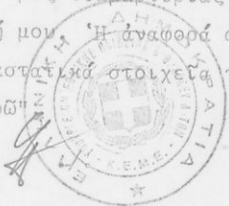

./.

1.- 'Ο Νόμος 749/70 πού ρυθμίζει τά σχετικά μέ τήν προκήρυξη συγγραφής καί κρίσης διδακτικῶν βιβλίων δέν προβλέπει ὡς μέσο ὑποστηρίξεως τῆς ποιότητος ὑποβαλλόμενου βιβλίου ἀπό ἕνα συγγραφέα τή σύνταξη ὑπομνήματος διαμαρτυρίας πρὸς τόν ὑπηρεσιακὸ προϊστάμενο ἐνὸς μέλους τῆς ἐπιτροπῆς κρίσεως. Τά μέλη τῆς ἐπιτροπῆς κρίσεως τοῦ βιβλίου "Στοιχεῖα Φιλοσοφίας" διορίστηκαν, ὅπως συμβαίνει στίς περιπτώσεις αὐτές, μέ ἀπόφαση τοῦ κ. Ὑπουργοῦ καί ὁ κ. Πρόεδρος τοῦ ΚΕΜΕ δέν ἔχει ἀρμοδιότητα νά ἐλέγξει τήν ποιότητα τῆς ἐκτελούμενης ἐργασίας ἀπὸ ἕναν ἱεραρχικῶς ὑφιστάμενὸ του στὸ πλαίσιο τῆς ἐπιτροπῆς αὐτῆς, ἀφοῦ ὁ ὑφιστάμενος αὐτὸς δέ μετέχει στήν ἐπιτροπὴ ὡς μέλος τοῦ ΚΕΜΕ ἀλλὰ ὡς ἕνας ἀπὸ τοὺς εἰδικούς πού ὁ κ. Ὑπουργὸς διόρισε σ' αὐτήν.

2.- 'Ο διαμαρτυρόμενος συγγραφέας ὡς μοναδικὸ μέσο ὑποστηρίξεως τοῦ δικαίου του, σύμφωνα μέ τὸ νόμο, ἔχει τή σύνταξη ἐκτενοῦς καί ἐμπεριστατωμένης ἀπαντήσεως στήν εἰσηγητικὴ ἔκθεση τῆς ἐπιτροπῆς, ὅπου μέ παιδαγωγικά καί ἐπιστημονικά ἐπιχειρήματα θά προσπαθεῖ νά πείσει τήν ἐπιτροπὴ γιὰ τήν ὀρθότητα τῶν ἀπόψεών του. "Ὅπως πληροφορηθῆκα - καί ὅπως ἀνάγεται καί ἀπὸ τήν ἀναφορά τοῦ κ. Ντόκα - καί ὁ συγγραφέας αὐτὸς δέν ὑπέβαλε παρόμοια ἀπάντηση γιὰ λόγους πού ἐκθέτει στὸ τέλος τῆς ἀναφορᾶς του.

3.- 'Επομένως δέν εἶναι δυνατόν νά εἰσεέλθουμε στήν οὐσία τῆς ἀναφορᾶς τοῦ κ. Ντόκα. Ἡ ἀρμοδιότητα τοῦ ΚΕΜΕ ἔγκειται ἐπὶ τοῦ προκειμένου στὴ μελέτη τῆς ὅλης ἀλληλογραφίας (βιβλίων, πρακτικῶν, εἰσηγήσεων καί ἀπαντήσεων, ἐφόσον ὑπάρχουν κτλ.) καί στήν ἔγκριση ἢ ἀπόρριψη τῆς ἀποφάσεως τῆς ἐπιτροπῆς. Γιὰ νά γίνει ὁμοῦς αὐτό, πρέπει νά περιέλθῃ ἡ ὅλη ἀλληλογραφία στὸ ΚΕΜΕ, πράγμα πού ἀκόμη δέν ἔχει γίνει. Κατὰ τὴ γνώμη μας, πάντως, τὸ ΚΕΜΕ δέν ἔχει ἀρμοδιότητα νά ἐξετάζει μεμονωμένες ἀναφορὲς διαμαρτυρίας, ὅπως αὐτὴ γιὰ τήν ὁποῖα ἔκανα λόγο τήν εἰσήγησή μου. Ἡ ἀναφορά αὐτὴ θά μπορούσε νά ληφθεῖ ὑπόψη ὡς ἕνα ἀπὸ τὰ παραστατικὰ στοιχεῖα τοῦ ὅλου θέματος, ὅταν αὐτὸ ἀντιμετωπιστεῖ "ἐν καιρῷ".

Ἀκολούθησε συζήτηση μεταξύ τῶν μελῶν ὕστερα ἀπὸ τὴν ὁποία τὸ Τμήμα, ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη:

α) τὴν ἀναφορά τοῦ κ. Ἀγθο. Ντόκα γιὰ τὸ χρόνο κρίσεως τοῦ βιβλίου "Στοιχεῖα Φιλοσοφίας" τῆς Γ' Λυκείου, ποὺ διαβιβάστηκε στὸ ΚΕΜΕ μέ τὸ 3815/24-4-80 ἔγγραφο τοῦ κ. Ὑπουργοῦ Ἐθνικῆς Παιδείας,

β) τὴν εἰσήγηση τοῦ κ. Κυρ. Κατσιμάνη, καί

γ) τὴ συζήτηση ποὺ ἔγινε μεταξύ τῶν μελῶν του,

Ἀποφάσισε ὁμόφωνα

Δέχεται τὸ περιεχόμενο τῆς εἰσηγήσεως, θεωρεῖ ἀναρμόδιο τὸ ΚΕΜΕ νὰ εἰσεέλθῃ στὴν οὐσία τοῦ θέματος καί ἐπιφυλάσσεται νὰ συντάξει τὴν ἐπιστολὴ τοῦ κ. Ντόκα σὲ συνδυασμὸ μέ τὰ παραστατικά τῆς ὁ-
λης ἀλληλογραφίας, ὅταν ἐν καιρῷ τὸ Τμήμα ἀσχοληθεῖ μέ τὴν ἔγκριση τῆς ἀποφάσεως τῆς Ἐπιτροπῆς Κρίσεως.

./.

ΘΕΜΑ 3ο - Γνωμοδότηση για τὸ βιβλίο τοῦ Θ. Βουλγαράκη "Αὐτοὶ ποὺ δάμασαν τὴ θάλασσα".

Οἱ εἰσηγητὲς τοῦ θέματος κ.κ. Δ. Σακκάς καὶ Β. Θεοδοωρακόπουλος ἔθεσαν ὑπόψη τοῦ Τμήματος τὴν κοινὴ εἰσήγησή τους, ἣ ὁποῖα ἔχει ὡς ἑξῆς:

Εἰσάγεται πρὸς κρίση γιὰ γνωμοδότηση σύμφωνα μὲ τὴν παράγραφο 5 τοῦ ἄρθρου 2 τοῦ Ν.186/75 τὸ βιβλίο τοῦ κ. Θεοδοσίου Βουλγαράκη "Αὐτοὶ ποὺ δάμασαν τὴ θάλασσα", τὸ ὁποῖο διαβίβασε στὸ ΚΕΜΕ ὁ προϋστάμενος τῆς Ὑπηρεσίας Ἐκπαιδεύσεως τῆς Γενικῆς Ἐκπαιδεύσεως τοῦ ΥΠΕΠΘ μὲ τὸ ἔγγραφό του Γ/3204/26-5-1979. Στὴ σχετικὴ αἴτησή του ὁ κ. Θ. Βουλγαράκης, ζητᾷ νὰ γνωματεύσει τὸ ΚΕΜΕ γιὰ τὴ χρησιμοποίη-
τα τοῦ βιβλίου του, προκειμένου νὰ διατεθεῖ στὸ Γυμνάσιο τῆς γενέ-
τειράς του μὲ 120 δρχ. (Ἀπὸ τὸ περιεχόμενο τοῦ βιβλίου προκύπτει
ὅτι ἡ γενέτειρα τοῦ συγγραφέα εἶναι ὁ Ὠρωπός).

Μελετήσαμε τὸ βιβλίο τοῦ κ. Θεοδοσίου Βουλγαράκη, ποὺ ἀποτελεῖ-
ται ἀπὸ 240 σελίδες καὶ περιλαμβάνει 21 μικρὰ, ἀνεξάρτητα μεταξὺ τους,
ἀφηγήματα, θαλασσινοῦ κυρίως περιεχομένου, καὶ παρατηρήσαμε ὅτι:

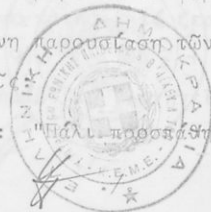
α) Παρουσιάζει μιὰ ἀπλοϊκὴ ἐκμετάλλευση τοῦ μύθου. Τὸ φαινόμε-
νο εἶναι καθολικὸ καὶ ὑπάρχει σ' ὅλο τὸ πλάτος τοῦ βιβλίου, ὥστε νὰ
εἶναι δύσκολο νὰ καταγράψει κανεὶς ἐδῶ συγκεκριμένα παραδείγματα.

β) Ἔχει κακότεχνη ἔκφραση καὶ ἀδυναμία στὴν ἀφήγηση. Νὰ ἔνα
παραῖτομα ἀπὸ τὴ σελ. 16:

"Ἡ θάλασσα ἐπίσης, ἔβγαζε ἔξω ἀχιβάδες, κοχύλια, πεταλίδες, θρά-
ψαλα, κάτι παρόμοιο μὲ τὸ καλαμάρι, μὰ ποὺ δὲν εἶναι καλαμάρι, ἀλλὰ
κάποια ἄλλη γενιὰ ποὺ εἶναι τὸ ἴδιο μὲ τὸ καλαμάρι καὶ ποὺ πολλοὶ
ἀπὸ μᾶς πληρώνουμε γιὰ καλαμάρι νὰ τὸ φῶμε".

γ) Πάσχει ἀπὸ ἄτεχνη παρουσίαση τῶν εἰκόνων ποὺ πολλὲς φορὲς
δὲν εἶναι οὔτε ἀληθοφανεῖς.

Γράφει στὴ σελ. 189: "Πάλι προσέθεσα μὲ ὅ,τι τρόπο μπορούσα

ἐκεῖνη τῇ μεγάλῃ - τρομερῇ καὶ χειρότερῃ - στιγμῇ τῆς ζωῆς μου νὰ τὸ γυρίσω (τὸ ψάρι) πρὸς τὴν στεριά. Πότε τραβώντας τὰ κορδονέτα καὶ πότε σκιάζοντας μὲ τὸ μαχαίρι μου πού φαίνεται πῶς τῇ στιγμῇ πού τὸν κάρφωσε (ἐνν., τὸν ξιφία) τὸ ὑπολόγιζε. "Ἐτσι φύρισε πίσω πρὸς τὴν ἀκτὴ καὶ πῆγε καὶ στρώθηκε ἔξω στὴν ἄμμο. 'Εγὼ (...) ἔφτασα κοντὰ του καὶ ἔπεςα ἐπάνω στὰ σῶμα του καὶ ἄρχισα νὰ τὸ χτυπᾶω ἀλύπητα στὸ κεφάλι".

Καὶ ἄλλοῦ γράφει: "Ποιὸς εἶδε τὸ χάρο καὶ δέν τὸν φοβήθηκε; Γιάννης καὶ ψάρι μάχονταν ποιὸς θὰ ἐπιζήσει.* 'Ο ξιφίας δέν ἐρχότανε ποτέ πρὸς τὸ μέρος μου, πῆγαινε συνέχεια πρὸς τὸ Γιάννη, γιατί φαίνεται εἶχε καταλάβει πῶς αὐτὸς τὸν εἶχε καμακώσει..... (σελ. 182-183).

δ) Ἡ δομὴ τῆς παραγράφου παρουσιάζει ἐλαττώματα. Στὴ σελ. 15, π.χ., διαβάζουμε:

"Πιστεύω αὐτῇ ἡ ἀληθινὴ ἱστορία (...) θάνατι λανθασμένου ὁ ἄνθρωπος αὐτός, ὅποιος θὰ βγάλει τὸ συμπέρασμα αὐτό, ἀφ' ἑνὸς μὲν πῶς τὴν ζήσανε τρεῖς ἄνθρωποι ἀπὸ τὴν οἰκογένειά μας, ἀφ' ἑτέρου πιστεύω, χιλιάδες "Ἕλληνες φαρᾶδες, νὰ ὑπῆρξαν καὶ αὐτοὶ κάποτε μάρτυρες στὴν περίπτωσή αὐτῇ σὺν τῇ δικῇ μας".

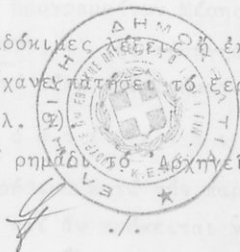
Καὶ στὴν ἐπόμενη σελ. 16 διαβάζουμε πάλι:

"Στὸ χωριό μου, λοιπόν, τὸ 1951 ἢ 52, ὁ βορηᾶς χτυποῦσε ἀλύπητα τὴν παραλία τοῦ 'Ωρωποῦ, γιατί λιμάνι δέν ὑπῆρχε ἀκόμα. Τώρα κἀντί δείχνουν νὰ κἀνουν γιὰ τὴν πραγματοποίησή του. 'Ἐτσι ὁ βορηᾶς ἐπὶ ἕνα καὶ πλέον μῆνα, πού εἶχε ἀρχίσει καὶ δέν ἤθελε νὰ σταματήσει μὲ τίποτα, ὅλοι στὸ χωριό μας ἦτανε θαλασσινοὶ καὶ ἡ ζωὴ τους ἐξαρτιόταν ἀπὸ τὴν θάλασσα".

ε) "Ἐχει πολλές ἀδόκιμες ἢ ἀσυνεπῆς ἡ ἐκφράσεις πού ξενίζουν:

"(οἱ Γερμανοὶ) εἶχανε πᾶσι τὸ ξερό τους καὶ εἶχανε ὑποδουλώσει τὴν 'Ελλάδα" (σελ. 9).

"Εἶχανε στήσει τὸ ρημάδι τὸ ἀρχηγό τους" (σελ. 10).

"Τοῦ εἶπα: Βρέ ἀδάνι, φτοῦσου νά χαθεῖς προδότη, 'Ιούδα καί χαφιέ τῆς πατρίδας σου" (σελ. 12).

"Τό φτύμα πού τῷ ῥιξα' στή μουτσούνα" (σελ. 12).

"Στό 'Ελληνοξεεπαστρεφτικό ἔργο τους" (ἐνν. τοὺς Γερμανοὺς) (σελ. 12).

"Ἐτσι λοιπόν ὅπως μέ κοιτοῦσε μέ τὰ δυό του μάτια πού ζύγιζε τό καθένα ἴσα μ' ἓνα αὐτό κόττας μικρό" (σελ. 187).

στ) Οἱ σολοικισμοί καί οἱ βαρβαρισμοί δέ σπανίζουν ὅπως διαπιστώνει κανεῖς ἀπό τὰ χωρία πού παρατέθηκαν πῶς πάνω. Χαρακτηριστικό ὅμως εἶναι καί τό ἀκόλουθο χωρίο (σελ. 15):

"Τίς μικρές αὐτές περιπετειοῦλες, πού ὅσο μικρές κι' ἄν εἶναι κρύβουν ἓνα τρανό μεγαλεῖο καί τιμὴ γι' αὐτοὺς πού μέ κίνδυνο τῇ ζωῇ τους πᾶσχισαν ἐκεῖνα τὰ δύσκολα χρόνια νά ζήσουν οἱ οἰκογένειές τους".

ζ) Ἡ ὀρθογραφία δέν εἶναι σύμφωνη μέ τὴν ἐγκεκριμένη σχολικὴ γραμματικὴ. Ἐνδεικτικὰ παραθέτουμε τίς λέξεις μῦθος (13), καμινιά (14), καραμέλλα (14), ὁ βορηῆς (16), εὐλα (17), κι' ἐγώ (184), θα-φευγε (187).

"Υστερα ἀπὸ τίς παραπάνω διαπιστώσεις δέν μπορούμε νά εἰσηγηθοῦμε νά κριθεῖ τό βιβλίο χρήσιμο κατὰ τὴν παρ. 5 τοῦ ἄρθρου 2 τοῦ Ν.186/75, οὔτε ἀκόμα καί ἂν πρόκειται νά διατεθεῖ μέ μειωμένη τιμὴ στό γυμνάσιο τοῦ Ὁρωποῦ.

Ἀκολούθησε συζήτηση μεταξὺ τῶν μελῶν ὕστερα ἀπὸ τὴν ὁποία τό Τμήμα, ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη: α) τό ἔγγραφο Γ/320/26-5-1974 τοῦ Δ' Τμήματος τῆς Δ/νσεως Ἐφαρμογῆς Προγραμμάτων Μέσης Ἐκπαίδευσης τοῦ ΥΠΕΠΘ, β) τό ἄρθρο 2 τοῦ Ν.186/1975, γ) τὴν εἰσήγηση τῶν εἰσηγητῶν καί δ) τίς ἀπόψεις πού ἀνέπτυξαν τὰ μέλη τοῦ Τμήματος,

Ἀποφάσισε τὰ ὁμόφωνα

δέν κρίνει τό βιβλίο χρήσιμο κατὰ τὴν παράγραφο 5 τοῦ ἄρθρου 2 τοῦ Ν.186/1975, οὔτε ἀκόμα καί ἂν πρόκειται νά διατεθεῖ μέ μειωμένη τιμὴ στό γυμνάσιο τοῦ Ὁρωποῦ.

ΘΕΜΑ 4ο - Γνωμοδότηση για τὸ βιβλίο τοῦ WILL DURANT "Ἐκφραστὲς τῆς Ζωῆς", μετάφραση Ἑλένης Μάρδα.

Οἱ εἰσηγητὲς τοῦ θέματος κ.κ. Γ. Γρατσέας καὶ Κων. Φούσκας ἔθεσαν ὑπόψη τοῦ Τμήματος τὴν κοινὴ εἰσηγήσῃ τους, ἡ ὁποία ἔχει ὡς ἑξῆς:

Ὁ WILL DURANT στὰ 84 χρόνια του, μετανιωμένος σχεδὸν γιὰ τὴν πολὺχρονη ἐνασχόλησή του μὲ τὴν ἱστορία καὶ τὴ φιλοσοφία (Ἐκφραστὲς τῆς Ζωῆς Α'9), ἀποφάσισε νὰ ἀσχοληθεῖ μὲ τὴ λογοτεχνία, πραγματοποιώντας τὸ παιδικὸ του ὄνειρο νὰ γράφει "μιά σειρά ἀπὸ φιλολογικὲς βιογραφίες". Ἔτσι ξανάγινε μαθητῆς, φοιτῶντας "στὴ σχολὴ τῶν σύγχρονων μυθιστοριογράφων, ποιητῶν καὶ φιλοσόφων".

Τὸ βιβλίο τοῦ DURANT "Οἱ ἐκφραστὲς τῆς ζωῆς", τὸ ὁποῖο κατὰ μετάφραση Ἑλένης Μάρδα ἐξέδωσε σὲ 2 τόμους ὁ ἐκδοτικὸς οἶκος Μ. Μπεργαδῆ, εἶναι μὴ φιλότιμη καὶ ἀξιόλογη προσπάθεια τοῦ συγγραφέα ν' ἀναζητήσει καὶ νὰ ἐκφράσει μὲ σαφήνεια τίς διαφωρεὲς ἐρμηνεῖες τῆς ζωῆς ποὺ καὶ προσφέρει ἡ φιλολογία τῶν τελευταίων 50 χρόνων" (Ἐκφραστὲς Α'10). Ὁ DURANT ἀσχολεῖται μὲ τὸ βίβιο, τίς συγγραφές, τίς ἰδέες, τοὺς ἀγῶνες καὶ γενικά μὲ τὴν παρουσία στὸ προσκήνιο τῆς ζωῆς τῶν γραμμάτων καὶ τῆς τέχνης τῶν ἐξῆς ἀξιόλογων προσωπικοτήτων: Οὐίλιαμ Φῶκνερ (Α' 13-46), Ἑρνεστ Χέμινγουαϊν (Α'47-73), Τζῶν Στάϊνμπεκ καὶ Ἄμπτον Σέλκλαϊρ (Α' 74-84), Εὐγένιου Ο'Νήλ (Α' 85-116), Ρόμπινσον Τζέφφερς καὶ Ἐζρα Πάουντ (Α' 117-139), Τζαϊντς Τζόυς (Α' 140-166), Τόμας Ἑλιοτ (Α' 167-189), Σόμερσετ Μῶμ (Α' 190-211), Μαρσέλ Προυστ (Α' 212-260), Ἀντρέ Ζῆντ (Α' 261-286), Λούτβιχ Βιττγκεστάιν, προδρόμων τοῦ Ὑπαρξισμού, Ζέρεν Κίρκεγκααρντ, Χοῦσσερλ καὶ Χάϊντεγκερ (Α' 287-312), Ζ.Π. Σάρτρ καὶ Σιμόν ντέ Μπωβουάρ (Α'313-394), Ἀλμπέρ Καμὺ (Β'403-424), Τόμας Μᾶνν (Β' 425-498), Φράντς Κάφκα (Β'499-523), Νίκου Καζαντζάκη (Β'523-569), Μιχ. Σολδωφ (Β'572-581), Μπόρις Πάστερνak (Β'582-611), Ἀλέξ, Σολζενίτσουν (Β'611-632), Γ. Γιεφτουσένκο (Β'633-646). Τέλος, στὸ βιβλίο (Β'652-686) ὑπάρχει καὶ μὴ προσθήκη ἀπὸ τὸν ἐκδότη μὲ θέμα "τὸ θρησκευτικὸ εἶναι τοῦ Καζαντζάκη".

Ἡ ἐνασχόληση τοῦ DURANT μὲ τὶς παραπάνω προσωπικότητες στὸ βιβλίο ποὺ κρίνουμε εἶναι περισσότερο φιλοσοφικὴ θεώρηση καὶ λιγότερο φιλολογικὴ παρουσίαση τῶν συγγραφέων ποὺ ἀναφέραμε. Δὲ βρῖσκει κανεῖς στὸ βιβλίο φιλολογικὴ κριτικὴ, οὔτε συζήτηση γιὰ τὸ ὕφος, τὰ μέτρα, τὰ λογοτεχνικὰ ρεύματα ἢ τὶς σχολές. Εἶναι "ἡ ἐξομολόγηση ἐνὸς ἐρασιτέχνη" τῆς λογοτεχνίας, ποὺ οἱ ἔρωτές του μὲ τὴν ἱστορίαν καὶ τὴ φιλοσοφίαν τὸν πλάνεψαν καὶ δὲν μπόρεσε νὰ μείνει πιστὸς στὴν πρώτη του ἀγάπη".

Τὸ βιβλίο εἶναι ἀξιόλογο, παρουσιάζει τὸν πλοῦτο τῶν γνώσεων τοῦ συγγραφέα καὶ τὴν ἀναμφισβήτητη ἱκανότητά του νὰ κρίνει τὶς ἰδέες καὶ νὰ προβάλλει τὸ πνεῦμα. Θὰ λέγαμε ὅτι τὸ βιβλίο εἶναι ἐνδιαφέρον γιὰ τὸ εὐρύ κοινὸ ἂν καὶ θὰ μποροῦσε κανεῖς νὰ μὴ συμφωνήσῃ μὲ τὸν DURANT σὲ μερικὲς ἀπόψεις του, ἢ καὶ νὰ διαφωνήσῃ φανερά μαζὶ του, γιὰ τὴν ἀδικαιολόγητη παράλειψη παρουσιάσεως ἐλλήνων ἐκπροσώπων (Παλαμᾶ, Σεφέρη κτλ.) ἢ ἄλλων ἐπιφανῶν ξένων (Π. Νερούντα, Φρανσουὰ Μωριάκ, Κρόνιν κῆ.). "Ὁμως, εἰδικὰ γιὰ τοὺς μαθητὲς τῆς Μ. Ἑκπαιδεύσεως, τὸ βιβλίο "Ὅτι ἐκφραστὲς τῆς ζωῆς" δὲν μπορεῖ νὰ χαρακτηρισθεῖ "χρήσιμο" κατὰ τὴν ἔννοια τοῦ Νόμου 186/75 ἄρθρο 2 παρ. 5, γιὰτὶ πολλὰ ἀπὸ τὰ θέματα τοῦ βιβλίου καλύπτονται καὶ ἐξυπηρετοῦνται ἀπὸ τὰ Α.Π. Γυμνασίου καὶ Λυκείου καὶ γιὰτὶ ὁ τρόπος μὲ τὸν ὁποῖο ἐκθέτονται οἱ ἰδέες τοῦ βιβλίου δὲν εἶναι πάντοτε προσιτὸς στοὺς μαθητὲς ἢ ὁ καταλληλότερος γιὰ τὴν ἡλικίαν τους. Ἐτσι, παρὰ τὴ γενικὴ ἐκτίμησή μας γιὰ τὸ κρινόμενον βιβλίο, ἡ πρότασή μας γιὰ τὸ χαρακτηρισμὸ του "ὡς χρήσιμου" δὲν εἶναι θετικὴ.

Ἀκολούθησε συζήτηση κατὰ τὴν ὁποία τὰ μέλη τοῦ Τμήματος ἀνέπτυξαν τὶς ἀπόψεις τους.

Εἰδικότερα, ὁ κ. Βάρος εἶπε ὅτι τὸ βιβλίο ἔχει ἕνα ἀπέραντο πλῆθος γλωσσικῶν-γραμματικῶν ὀλισθημάτων ποὺ τὸ καθιστοῦν δεῦγμα ἀποφυγῆς· ἐπιπλέον δὲν περιέχει θέματα ἄμεσα συνδεδεμένα μὲ τὰ σχολικὰ προγράμματα.

Ὁ κ. Ν. Παπαδόπουλος εἶπε: "Πρόκειται γιὰ ἕνα βιβλίο γραμμένο

από ένα καθιερωμένο συγγραφέα και κριτικό του πολιτισμού με διεθνή προβολή που αναφέρεται σε σημαντικές προσωπικότητες της διανοήσεως και της επιστήμης των όποιων παρουσιάζει κατά ένα πολύ ενδιαφέροντα τρόπο τη ζωή και το έργο τους. "Ότι μπόρεσα και διάβασα στο βιβλίο αυτό με εντυπωσίασε. Υπάρχουν βέβαια ορισμένες γλωσσικές ιδιοτυπίες και ανομοιογένειες, αλλά αναφέρονται σε έπαισιώδη γλωσσικά στοιχεία (π.χ. το ν του άρθρου της αιτιατικής πριν από σύμφωνο κτλ.). Το βιβλίο είναι οπωσδήποτε χρήσιμο και έλκυστικό, κατά τη γνώμη μου, ανάγνωσμα".

Ο κ. Γ. Αρβανίτης είπε: Το έργο των μεγάλων συγγραφέων ξδωμένο από το διαπρεπή διανοητή W. DURANT αποκτά ενδιαφέρον και παι-
δευτική βαρύτητα, δεδομένου μάλιστα ότι ο συγγραφέας, αφού ξεκίνησε από τη λογοτεχνία, θήτησε στη συνέχεια στη Φιλοσοφία και την Ιστο-
ρία, ξαναγύρισε - περασμένα τρά οφθόντα του χρόνια - στη Λογοτεχνία προσφέροντας ως έργο της ωριμότητας το βιβλίο του "Εκφραστές της
ζωής". Αυτός ο λόγος και μόνο αρκεί για να το κρίνω χρήσιμο για τις
σχολικές βιβλιοθήκες.

Αφού άκουστηκαν γνώμες και άλλων μελών, το Τμήμα, αφού έλαβε ύ-
ποψη: α) το έγγραφο Γ/4569/20-7-1979 του Δ' Τμήματος (Σχολικών Βι-
βλιοθηκών της Διευθύνσεως Εφαρμογής Προγραμμάτων Μ.Ε. του ΥΠΕΠΘ,
β) την παράγρ. 5 του άρθρου 2 του Ν.186/1975, γ) την εισήγηση των
κ.κ. Γ. Γρατσέα και Κων. Φούσκα και δ) τη συζήτηση που ακολούθησε
και τις γνώμες των μελών,

Αποφαινεται κατά πλειοψηφία

Κρίνει ότι το βιβλίο του WILL DURANT "Εκφραστές της ζωής", με-
τάφραση Ελένης Μάρδα, είναι χρήσιμο μόνο για την προαιρετική προμή-
θεια από τις σχολικές βιβλιοθήκες των Γυμνασίων και Λυκείων.

Μειοψήφησε ο κ. Φαν. Βώρος για τους λόγους που έχει εκθέσει στη
συζήτηση.

Αφού εξαντλήθηκαν τα θέματα της ημερήσιας διατάξεως, τελείωσε η
συνεδρίαση.

Γ. Πάντελιδης

Η Γραμματέας
Μαυροδμητρίου
Παρ. Παπαδημητρίου

ΠΡΑΞΗ 25/1980

Σήμερα 18 Μαΐου 1980, ημέρα Τρίτη καί ώρα 10 πρωΐνης, τό Τμήμα Μέσης 'Εκπαιδεύσεως τοῦ Κέντρου 'Εκπαιδευτικῶν Μελετῶν καί 'Επιμορφώσεως (ΚΕΜΕ) συνεδρίασε στήν αἴθουσα συνεδριάσεων τῆς 'Ολομέλειάς του (Μεσογείων 396- 'Αγία Παρασκευή 'Αττικῆς) μέ πρόεδρο τόν κ. Γ. Παντελίδου, Α' 'Αντιπρόεδρο τοῦ ΚΕΜΕ.

Στή συνεδρίαση ἔλαβαν μέρος οἱ κ.κ. 'Αθαν. Κομίνης, Γ' 'Αντιπρόεδρος τοῦ ΚΕΜΕ, 'Ι. 'Αρβανίτης, Φ. Βῶρος, Δ. Σακκῆς, 'Ηλ. Σπυρόπουλος, Ν. Βαρουχάκης, Γ. Γρατσῆας, Ν. Παπαδόπουλος, Σύμβουλοι Β', Κ. Φούσκας, Κυρ. Κατσιμάνης, Β. Θεοδωρακόπουλος καί Στ. Παπασημακόπουλος, Εἰσηγητές. Χρέη γραμματέα ἔκανε ἡ Φιλόλογος Παρασκευή Παπαδημητρίου πού ὑπηρετεῖ μέ ἀπόσπαση στοῦ ΚΕΜΕ.

Προσκληθῆκε καί ἔλαβε μέρος στή συνεδρίαση, γιά τό πρῶτο θέμα, ὡς εἰσηγητής, καί ὁ κ. Σταμ. Παλαιοκρασσῆς, Β' 'Αντιπρόεδρος τοῦ ΚΕΜΕ.

Δέν παραβρέθηκαν στή συνεδρίαση οἱ κ.κ. 'Ι. Σκορδίλης, Εἰδικός Σύμβουλος τοῦ ΚΕΜΕ, γιατί ἦταν ἀσθενής, καί Δ. Τομπατζῆς, Εἰσηγητής, γιατί εἶχε ἄλλη ὑπηρεσιακή ἀπασχόληση.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

- ΘΕΜΑ 1ο - Σχέδιο νομοθετικῆς διατάξεως γιά τή διάθεση ἐκπαιδευτικῶν 'Επαγγελματικῆς καί Τεχνικῆς 'Εκπαιδεύσεως σέ Γυμνάσια γιά τή διδασκαλία τῶν Τεχνολογικῶν μαθημάτων. Εἰσηγητές οἱ κ.κ. Στ. Παλαιοκρασσῆς καί Ν. Βαρουχάκης.
- ΘΕΜΑ 2ο - Γνωμοδότηση γιά τό βιβλίο τοῦ 'Ι. Παυλίδου "Σελίδες 'Ιστορίας Πόντου καί Μ. 'Ασίας" Εἰσηγητής κ. Φ. Βῶρος.
- ΘΕΜΑ 3ο - 'Υπόμνημα ἀναπληρώτριας ΓΕΜΕ Μουσικῆς κ. Φ. Παπαδάκη. Εἰσηγητής κ. Κ. Φούσκας.
- ΘΕΜΑ 4ο - Συμμετοχή καθηγητῶν στοῦ σεμινάριο γιά τίς μεθόδους τῆς περιβαλλοντικῆς ἐκπαιδεύσεως. Εἰσηγητής κ. Στ. Παπασημακόπουλος.

'Αφοῦ διαπιστώθηκε ἀπαρτία καί ἐπικυρώθηκε ἡ προηγούμενη πράξη, τό Τμήμα ἄρχισε τήν ἐξέταση τῶν θεμάτων τῆς ἡμερήσιας διατάξεως.

Για το πρώτο θέμα ό εισηγητής αυτού κ. Στ. Παλαιοκρασσάς, άφου ένημέρωσε γενικά τά μέλη του Τμήματος σχετικά μέ την πειραματική έ-
φαρμογή του θεσμού των Τεχνολογικών μαθημάτων, έθεσε ύπόψη του Τμή-
ματος σχέδιο νομοθετικής διατάξεως, που έπεξεργάστηκε μέ το δεύτερο
εισηγητή κ. Ν. Βαρουχάκη, το όποιο έχει ως έξης:

Θέμα: Σχέδιο νομοθετικής διατάξεως για την διάθεση εκπαιδευτικών
έπαγγελματικής καί τεχνικής εκπαίδευσεως σε Γυμνάσια για την διδασκα-
λία του μαθήματος της Τεχνολογίας.

Έχοντας ύπόψη:

- 1.- Το άρθρο 28 του Ν.Α. 309/76.
- 2.- Το άρθρο 14 του Ν.Α. 576/77.
- 3.- Την έμπειρία της τριετούς πειραματικής έφαρμογής του μαθήματος
της Τεχνολογίας σε Γυμνάσια της χώρας.
- 4.- Τά προτεινόμενα από την 'Ομάδα Πειραματικής Έφαρμογής του ΚΕΜΕ
προσόντα για το διδακτικό προσωπικό του μαθήματος αυτού, τά ό-
ποια είναι:

- α) 'Απολυτήριο Λυκείου ή παλαιού έξαταξίου Γυμνασίου,
- β) Τεχνικό πτυχίο μεταλυκειακής στάθμης,
- γ) Πτυχίο παιδαγωγικών σπουδών ΣΕΛΕΤΕ,
- δ) Πιστοποιητικό ειδίκτης επιμορφώσεως στη διδασκαλία του μαθήματος
της Τεχνολογίας του Γυμνασίου,

Εισηγούμεθα την έκδοση της παρακάτω Νομοθετικής Διατάξεως:

Τό μάθημα της Τεχνολογίας είς τό γυμνάσιον διδάσκουν εκπαιδευ-
τικοί λειτουργοί της Τεχνικής καί Έπαγγελματικής Εκπαίδευσεως έχον-
τες τά προσόντα του κλάδου 7, όπως ταύτα όρίζονται είς την παρ. 7 του
άρθρου 14 του Ν.576/77, ως καί ειδικήν επιμόρφωσιν διά την διδασκαλίαν
του μαθήματος τούτου δεόντως πιστοποιουμένην. Ούτοι διατίθενται είς
γυμνάσια πρός πλήρη ή μερικήν άπασχόλησιν δι' αποφάσεως του Έπουργού
Έθνικής Παιδείας καί Θρησκευμάτων έκδιδομένης μετά γνώμην του Κεντρι-
κού Συμβουλίου Τεχνικής καί Έπαγγελματικής Εκπαίδευσεως, αποτελούν

./.

δέ μέλη τοῦ οἴκειου συλλόγου τῶν διδασκόντων διὰ πᾶσαν περίπτωσιν.

Ἀκολούθησε συζήτηση μεταξύ τῶν μελῶν καί διατυπώθηκαν διάφορες ἀπόψεις, εἰδικότερα εἶπαν:

Ὁ κ. Φ. Βῶρος: Νομίζω ὅτι (α) εἶναι ἐπείγουσα ἡ ἀνάγκη νά ἐπιλυθεῖ τό ζήτημα τῶν Τεχνολογικῶν μαθημάτων καί ἡ ἐπίλυση θά ἐπιτύχει ἀνάλογα μέ τή μεθόδευση. (β) Ἡ προσφορότερη - κατὰ τή γνώμη μου - λύση γιά σήμερα εἶναι: ταχύρρυθμη ἐπιμόρφωση στήν τεχνολογία πτυχιούχων πού γνωρίζουν θεωρητική Φυσική-Χημεῖα. Ἔτσι θά βοηθήσουμε καί στή ζεύξη θεωρίας-πράξης.

Ὁ κ. Στ. Παπασημακόπουλος: Ἡ πεῖρα τοῦ παρελθόντος μᾶς διδάσκει ὅτι μαθήματα ὀλίγων ὥρων, ὅπως Μουσική, Τεχνικά (σχέδιο), Οἰκοκυρικά, ἀτόνησαν σ' ὅλα τά σχολεῖα τῆς Ἑλλάδας, ἐκτός ὀλίγων ἐξαιρέσεων. Μέ τό σχέδιο αὐτό πού παρουσιάζεται στό Τμήμα καταδικάζουμε τά Τεχνολογικά μαθήματα στήν ἴδια κατηγορία τῶν μουσικῶν, τεχνικῶν καί οἰκοκυρικῶν.

Ἀκολουθῶς τό Τμήμα, ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη του τήν εἰσήγηση καί τή σχετική συζήτηση,

ἀποφασίζεται ὁ μόνον

Ἐγκρίνει τό σχέδιο νομοθετικῆς διατάξεως γιά τή διάθεση ἐκπαιδευτικῶν ἐπαγγελματικῆς καί τεχνικῆς Ἐκπαιδεύσεως σέ Γυμνάσια, γιά τή διδασκαλία τῶν Τεχνολογικῶν μαθημάτων, ὅπως διατυπώθηκε ἀπό τοὺς εἰσηγητές τοῦ θέματος.

ΘΕΜΑ 2ο - Γνωμοδότηση για τὸ βιβλίο τοῦ 'Ι. Παυλίδου, Σελίδες
'Ιστορίας Πόντου καὶ Μ. 'Ασίας'

Ὁ εἰσηγητὴς τοῦ θέματος κ. Φαν. Βώρος εἰπε σχετικὰ μὲ τὸ θέμα
αὐτὸ τὰ ἑξῆς:

1.- Τὸ κρινόμενο βιβλίο 'Ι. Παυλίδου, Σελίδες 'Ιστορίας Πόντου-
Μικρασίας, Θεσ/κη 1980 ἀποτελεῖται ἀπὸ 447 σελίδες μεγάλου σχήματος.
Ἔχει ὑπότιτλο: Μαρτυρολόγιο τοῦ 'Ελληνισμοῦ. Τὴν 'ἱστορικὴ τεκμη-
ρίωση καὶ ἐπεξεργασία τῆς ὕλης" ἐπιμελήθηκε μὲ πολὺ κόπο ὁ φιλόλογος
γυμνασιάρχης Χαρ. Α. Παπαδόπουλος, τέως νομάρχης.

2.- Δύο εἶναι τὰ ἑκδήλα γνωρίσματα τοῦ συγγράμματος: ἀγάπη
τοῦ συγγραφέα γιὰ τὸ θέμα του καὶ ἔλλειψη ἐπιστημονικῆς μεθόδου
τὴν τελευταία τούτῃ ἀδυναμία ὁμολογεῖ, ἄλλωστε, ὁ συγγραφέας μὲ εἰ-
λικρίνεια στὰ 'Επιλεγόμενά του (σελίδες 436 κ.π.). Δὲν πρόκειται
γιὰ συγγραφή μὲ κάποιο ἀρχικὸ σχέδιο, ἀλλὰ γιὰ "συναρμολόγηση σημει-
ωμάτων" (σελ. 437) ποὺ ἐκφράζουν τὴν ἀγάπη τοῦ συγγραφέα γιὰ τὸ θέμα
του καὶ τὸν πόνο του γιὰ τὶς συμφορὲς τοῦ Μικρασιατικοῦ 'Ελληνισμοῦ,
ἀλλὰ εἶναι ἀποσπασματικὲς δημοσιεύσεις ποὺ συναρμολογήθηκαν ἐκ τῶν
ὕστερων.

'Επιπλέον, ἡ συρραφὴ πάσχει γλωσσικὰ σέ βαθμὸ ποὺ μπορεῖ νὰ κάνει
ζημιὰ. Ἐνδεικτικὰ παραπέμπω στὶς σελίδες 13 κ.π. ἢ 437 τοῦ ἀντιτύπου
ποὺ καταθέτω τώρα γιὰ τὸ ἀρχεῖο.

Περὶ σσότερο ἐπισήμανε τὶς ἀδυναμίες τοῦ βιβλίου αὐτοῦ ὁ κ. Σ.
Λιανίδης, γυμνασιάρχης ἀποσπασμένος στὸ ΚΕΜΕ, Πόντιος ὁ ἴδιος στὴν
καταγωγή, ποὺ εἶχε τὴν καλὴ σὺνη καὶ τὴν ὑπομονή νὰ διαβάσει ὁλόκληρο
τὸ βιβλίο καὶ νὰ μοῦ ἐπιδώσει ἰδιόχειρα γραμμένη τὴ δική του ἔκθεση
(ἐπισυνάπτεται, σελίδες χφ. 8) γιὰ τὴν ὁποία καὶ τὸν εὐχαριστῶ.

3.- Ἀπὸ τὰ παραπάνω προκύπτει ἡ πρότασή μου: νὰ μὴ θεωρηθεῖ
τὸ βιβλίο 'Ι. Παυλίδου, Σελίδες 'Ιστορίας Πόντου-Μ. 'Ασίας "χρήσιμο"
κατὰ τὴν ἔννοια τοῦ ἀρθροῦ 2 παρ. 2 τοῦ Ν.186/1975 γιὰ λόγους ἐπιστη-
μονικῆς ἀνεπάρκειας, γλωσσικῆς ἀσυνέπειας καὶ, τέλος, γιατί δὲν μπο-

ρεῖ νά θεωρηθεῖ "βοήθημα" γιά διδάσκοντες ἢ διδασκομένους, ἀφοῦ
δέν μπορεῖ νά συνδεθεῖ μέ κάποιο συγκεκριμένο μάθημα τοῦ σχολικοῦ
προγράμματος γιά περισσότερο ἀπό μιὰ ἔως διδακτική ὥρα.

Ἀκολουθήσε συζήτηση μεπαξύ τῶν μελῶν ὕστερα ἀπό τήν ὁποία
τό Τμήμα, ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη:

α) τό ἔγγραφο Φ.309.71/19/Γ.413/31-1-1980 τῆς Δ/νσεως Ἐφαρμο-
γῆς Προγραμμάτων ΔΕΠΑ τοῦ ΥΠΕΠΘ,

β) τίς διατάξεις τοῦ ἀρθρου 2 τοῦ Ν.186/1975,

γ) τήν εἰσήγηση τοῦ κ. Βῶρου καί

δ) τίς ἀπόψεις πού ἀνέπτυξαν ἄλλα μέλη τοῦ Τμήματος,

Ἀποφάσισε ὁμόφωνα

Προτείνει νά μή θεωρηθεῖ τό βιβλίο τοῦ Ἱ. Παυλίδου, Σελίδες
Ἱστορίας Πόντου-Μ. Ἀσίας, "χρήσιμο" κατὰ τήν ἔννοια τῆς παραγρ. 2
τοῦ ἀρθρου 2 τοῦ Ν.186/1975, γιά λόγους ἐπιστημονικῆς ἀνεπάρκειας,
γλωσσικῆς ἀσυνέπειας καί τέλος, γιὰ τό δέν μπορεῖ νά θεωρηθεῖ "βοήθη-
μα" γιά διδάσκοντες ἢ διδασκομένους, ἀφοῦ δέν μπορεῖ νά συνδεθεῖ μέ
κάποιο συγκεκριμένο μάθημα τοῦ σχολικοῦ προγράμματος γιά περισσότερο
ἀπό μιὰ ἔως διδακτική ὥρα.

./.

Παρ. Παναγιωτοπούλου

ΘΕΜΑ 3ο - 'Υπόμνημα άναπληρώτριας ΓΕΜΕ Μουσικής κ. Φ. Παπαδάκη.

'Ο εισηγητής του θέματος κ. Κων. Φούσκας είπε τά εξής:

'Η κ. Φανή Παπαδάκη, 'Αναπλ. ΓΕΜΕ ειδικότητας Μουσικής υπέβαλε πρὸς τὸ ΚΕΜΕ στίς 29-1-1980 υπόμνημα σχετικό μὲ τὸ μάθημα τῆς Μουσικῆς καί τὰ προβλήματα πού αὐτὸ παρουσιάζει: (Α.Π., βιβλία, μουσικά ὄργανα κλπ). Τὸ υπόμνημα αὐτὸ διαβιβάσθηκε στὸ ΚΕΜΕ στίς 8-3-1980 ἀπὸ τὸ ΥΠΕΠΘ, Δ/ση 'Εφαρμογῆς Προγραμμάτων Μ.Ε. μὲ τὸ ἀριθμ. πρωτ. Γ/1089 ἔγγραφὸ του.

Πέρα ἀπὸ τὴν ἀνακοίνωση τοῦ περιεχομένου τοῦ ὑπομνήματος τῆς κ. Παπαδάκη στὸ Τμήμα Μ.Ε. τοῦ ΚΕΜΕ, εἰσηγοῦμαι νά ληφθοῦν ὑπόψη οἱ παρατηρήσεις της σέ μελλοντική ἀναμόρφωση τοῦ Α.Π. τοῦ μαθήματος καί νά κληθεῖ καί ἡ ἴδια στήν ὁμάδα ἐργασίας πού θά ἀναλάβει τὸ ἔργο.

'Ακολουθῆσε συζήτηση μεταξὺ τῶν μελῶν ὕστερα ἀπὸ τὴν ὁποία τὸ Τμήμα, ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη α) τὸ Γ/1089/8-3-1980 ^{ἔγγραφο} τῆς Δ/σεως 'Εφαρμογῆς Προγραμμάτων Μέσης 'Εκπαίδευσεως τοῦ 'Υπουργείου 'Εθνικῆς Παιδείας καί ὀργανισμῶν, β) τίς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 2 τοῦ Ν.186/75, γ) τὴν εἰσήγηση τοῦ εἰσηγητῆ καί δ) τίς γνώμες πού διατυπώθηκαν κατὰ τὴ συζήτηση, %

Ἀποφασίστηκε ὁμόφωνα

Δέχεται νά ληφθοῦν ὑπόψη οἱ παρατηρήσεις τῆς ἀναπληρώτριας ΓΕΜΕ ειδικότητας Μουσικῆς κ. Φανῆς Παπαδάκη σέ μελλοντική ἀναμόρφωση τοῦ ἀναλυτικοῦ προγράμματος τοῦ μαθήματος καί νά κληθεῖ καί ἡ ἴδια στήν ὁμάδα ἐργασίας πού θά ἀναλάβει τὸ ἔργο.

'Επειδὴ ἐξαντλήθηκαν τὰ χρονικά περιθώρια τῆς συνεδριάσεως ἡ συζήτηση στὸ 4ο θέμα ἀναβλήθηκε γιὰ ἐπόμενη συνεδρίαση.

Ὁ Πρόεδρος

Γ. Παντελίδης

'Η Γραμματέας

Παρ. Παπαδημητρίου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ

ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)

ΤΜΗΜΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

ΠΡΑΞΗ 26/1980

Σήμερα 17 Μαΐου 1980, ημέρα Σάββατο καί ώρα 10 πρωινή, τό Τμήμα Μέσης 'Εκπαιδεύσεως τοῦ Κέντρου 'Εκπαιδευτικῶν Μελετῶν καί 'Επιμορφώσεως (ΚΕΜΕ) συνεδρίασε στήν αἴθουσα τῆς 'Ολομέλειάς του (Μεσογείων 396, 'Αγία Παρασκευή 'Αττικῆς) μέ προεδρεύοντα τόν Γ' 'Αντιπρόεδρο τοῦ ΚΕΜΕ κ. 'Αθ. Κομίνη.

Στή συνεδρίαση ἔλαβαν μέρος οἱ κ.κ. 'Ι. 'Αρβανίτης, Φαν. Βῶρος, Δ. Σακκάς, 'Ηλ. Σπυρόπουλος, Ν. Βαρουχάκης, Γ. Γρατσέας, Ν. Παπαδόπουλος, Σύμβουλοι Β', Κ. Φούσκας, Δ. Τομπαΐδης, Κυρ. Κατσιμάνης καί Στ. Παπασημακόπουλος, Εἰσηγητές. Χρήη γραμματέα ἔκανε ἡ φιλόλογος Παρασκευή Παπαδημητρίου, πού ὑπηρετεῖ μέ ἀπόσπαση στό ΚΕΜΕ.

Προσκήληθηκε καί ἔλαβε μέρος στή συνεδρίαση (στό 1ο θέμα) καί ὁ κ. 'Αρτέμης 'Αθανασάκης, καθηγητής τῶν Φυσικῶν, πού ὑπηρετεῖ μέ ἀπόσπαση στό ΚΕΜΕ γιά τήν ὁργάνωση τῶν τεχνολογικῶν μαθημάτων στό Γυμνάσιο.

Δέν παρεβρέθησαν στή συνεδρίαση ὁ Πρόεδρος τοῦ Τμήματος κ. Γ. Παντελίδης καί ὁ Εἰσηγητής τοῦ ΚΕΜΕ κ. Α. 'Αδαμόπουλος, γιατί εἶχαν ἄλλη ὑπηρεσιακή ἀπασχόληση, ὁ Εἰσηγητής τοῦ ΚΕΜΕ κ. Β. Θεοδωρακόπουλος, γιατί εἶχε κανονική ἄδεια, καί ὁ Εἰδικός Σύμβουλος τοῦ ΚΕΜΕ κ. 'Ι. Σκορδύλης λόγω ἀσθενείας.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

ΘΕΜΑ 1ο - Σεμινάρια περιβαλλοντικῆς ἐκπαιδεύσεως. Εἰσηγητής κ. 'Ηλ. Σπυρόπουλος.

ΘΕΜΑ 2ο - 'Εγκριση πράξεως 'Επιτροπῆς κρίσεως διδακτικοῦ βιβλίου "Στοιχεῖα Δημοκρατικοῦ Πολιτεύματος" Γ' Γυμνασίου. Εἰσηγητής κ. 'Ι. 'Αρβανίτης.

'Αφοῦ διαπιστώθηκε ἀπαρτία καί ἐπικυρώθηκε ἡ προηγούμενη πράξη, τό Τμήμα ἄρχιζε τήν ἐξέταση τῶν θεμάτων τῆς ἡμερήσιας διατάξεως.

ΘΕΜΑ 1ο - Σεμινάρια περιβαλλοντικής εκπαίδευσης.

Ο εισηγητής του θέματος κ. 'Ηλ. Σπυρόπουλος, Σύμβουλος Β',
είπε σχετικά με το θέμα αυτό τα εξής:

Τό 'Εθνικό Συμβούλιο Χωροταξίας καί Περιβάλλοντος ('Υπουργ.
Συντονισμού), με το υπ' αριθμ. πρωτ. ΧΠ/ΓΧΠ/2801/30-4-80 έγγραφό
του αναφέρεται στην οργάνωση σεμιναρίου για την ενημέρωση καθηγη-
τών σε θέματα περιβαλλοντικής εκπαίδευσης, που θα λειτουργήσει
στην 'Αθήνα από 1-12 Σεπτεμβρίου 1980. Για το θέμα αυτό υπήρξε
προσυνεννόηση με το ΚΕΜΕ καί συνεργασία στις ως τώρα ενέργειες.

Είσηγομαι λοιπόν στο Τμήμα:

α) Νά γνωμοδοτήσει για την αναγκαιότητα καί τή χρησιμότητα
του Σεμιναρίου αυτού, στις ήμερομηνίες που αναγράφονται στο έγγραφο.

β) Νά παρακληθεί ή Δ/νση 'Εφαρμογής Προγραμμάτων Μέσης 'Εκ-
παίδευσης του ΥΠΕΠΘ νά προβεί 'Εγκαιρα στην έπιλογή των 30 καθηγη-
τών, ώστε νά καταστεί δυνατό την 1η Σεπτεμβρίου νά παρακολουθήσουν
τις 'Εργασίες του σεμιναρίου. Για την έπιλογή τους θα ίσχύσουν τα
έξής κριτήρια:

- 1) Νά 'υπηρετούν σε σχολεία του λεκανοπεδίου 'Αττικής.
- 2) Νά τους 'ενδιαφέρει ή περιβαλλοντική εκπαίδευση.
- 3) Νά 'εξοικονομεί 'εξνη γλώσσα, κυρίως τή γαλλική, καί
- 4) Νά 'ανήκουν στον κλάδο Α4.

γ) Νά ίκανοποιηθούν οι έξής προϋποθέσεις:

- 1) Το πρόγραμμα του σεμιναρίου νά 'αποτελεί 'Εγκαιρα (ως τις 15 'Ιου-
νίου) για 'Εγκριση από Τμήμα Μ.Ε. του ΚΕΜΕ.
- 2) 'Η εισαγωγική όμιλία νά 'ανατεθεί σε μέλος του Τμήματος Μ.Ε. του
ΚΕΜΕ.

'Ακολούθησε διευκρινιστική συζήτηση, ύστερα από την όποια, με
πρόταση του Προεδρεύοντος 'Αντιπροέδρου Γ' του ΚΕΜΕ κ. 'Αθ. Κομίνη
το Τμήμα,

./.

αποφαίνεται όμóφωνα:

Γνωμοδοτεΐ: 1) Νά πραγματοποιηθεΐ από 1-12 Σεπτεμβρίου τό σεμινάριο καθηγητών γιά θέματα περιβαλλοντικής έκπαιδευσεως πού όργανώνει τό Έθνικό Συμβούλιο Χωροταξίας καί Περιβάλλοντος, στό όποιο θά λάβουν μέρος 30 καθηγητές τών σχολείων τοΰ λεκανοπεδίου Άττικής.

2) 'Η έπιλογή τών καθηγητών νά γίνει Έγκαιρα μέ μέροςίνα της Διευθύνσεως Έφαρμογής Προγραμμάτων Μ.Ε. τοΰ ΥΠΕΠΘ, μέ τά έξής κριτήρια: έκδήλωση ενδιαφέροντος, γνώση ξένης γλώσσας (κυρίως γαλλικής), ειδικότητα (μέ προτίμηση στους καθηγητές τοΰ κλάδου Α4).

3) Άπαραίτητη προϋπόθεση θά είναι ή Έγκριση τοΰ προγράμματος τών έργασιών τοΰ σεμιναρίου από τό Τμήμα Μ.Ε. τοΰ ΚΕΜΕ, τό όποιο θά πρέπει νά ύποβληθεΐ ως τίς 15 'Ιουνίου 1980.

4) 'Η εισαγωγική όμιλία θά άνατεθεΐ στό Σύμβουλο Β' τοΰ ΚΕΜΕ κ. 'Ηλ. Σπυρόπουλο, ενώ τίς εργασίες θά παρακολουθήσουν ό Εισηγητής τοΰ ΚΕΜΕ κ. Στ. Παπασημακόπουλος καί ό καθηγητής τών Φυσικών κ. Αρσένιος Αθανασάκης, πού ύπηρετεΐ μέ άπόσπαση στό ΚΕΜΕ.

ΘΕΜΑ 2ο - "Εγκριση πράξεως 'Επιτροπής κρίσεως διδακτικοῦ βιβλίου
"Στοιχεῖα Δημοκρατικοῦ Πολιτεύματος Γ' Γυμνασίου".

Ὁ εἰσηγητὴς τοῦ θέματος κ. Ἰω. Ἀρβανίτης, Σύμβουλος Β', εἴ-
πε τὰ ἑξῆς:

Προεισαγωγικὰ ἐπαναλαμβάνω μὲ πρότασή μου, ποὺ εἶχα κάνει τὸν
περασμένο χρόνον: Νὰ ὑποσημειώνονται στὴ 2η σελίδα τῶν διδακτικῶν
βιβλίων τὰ ὀνόματα τῶν μελῶν τῆς 'Επιτροπῆς κρίσεως.

Ἐρχομαι τώρα στὸ θέμα μας. Μὲ τὸ ἀριθ. Φ.211.17/131/Γ/2191/
26-4-80 ἔγγραφο τοῦ ΥΠΕΠΘ διαβιβάζονται οἱ πράξεις τῆς 'Επιτροπῆς
κρίσεως τοῦ διδακτικοῦ βιβλίου "Στοιχεῖα Δημοκρατικοῦ Πολιτεύματος"
Γ' τάξεως Γυμνασίου, γιὰ τὴ σχετικὴ γνωμοδότηση.

Ἡ 'Επιτροπὴ κρίσεως, ἀποτελούμενη ἀπὸ τοὺς α) Κουμάντο Γεώργιο,
Καθηγητὴ τῆς Νομικῆς Σχολῆς Παν/μίου Ἀθηνῶν, β) Μπεκιάρη Ἀλέξανδρο,
Ἐπόπτη Μ.Ε., γ) Μπάλτα Ἀλέξανδρο, ΓΕΜΕ, δ) Μπάμνιου Μαριάνθη, Λυκει-
ἀρχη καὶ ε) Τσιουμπλέκο Στέργιο, Γυμνασιδάρχη, μὲ τὸ ἀριθ. 2/22-4-80
πρακτικὸ τῆς:

- 1.- Προτείνει ὁμόφωνα νὰ ἀπονεμηθεῖ τὸ δεῦτερο βραβεῖο στὸ βι-
βλίο τῶν Α. Χριστόπουλου-Σοφ. Δημητρακοπούλου, τὸ ὁποῖο καὶ κρίνει
κατάλληλο ὡς διδακτικὸ βιβλίο.
- 2.- Προτείνει ὁμόφωνα τὸ τρίτο βραβεῖο στὸ βιβλίο τοῦ Ι. Φιλιπ-
πόπουλου.
- 3.- Κρίνει ἀκατάλληλα ὁμόφωνα τὰ βιβλία τῶν Ι. Κατρά καὶ Α.
Φλώρου καὶ κατὰ πλειοψηφίαν τὸ βιβλίο τῶν Χ. Τράγκα-Η. Μπάκου.

Ἡ γνώμη μου, ὕστερα ἀπὸ τὴ μελέτη τῶν 5 δακτυλογραφημένων βιβλίων,
εἶναι ἡ ἑξῆς:

- α) Συμφωνῶ μὲ τὴν 'Επιτροπὴ κρίσεως ὡς πρὸς τὴν ἀπόρριψη τῶν 3
βιβλίων τῶν Ι. Κατρά, Α. Φλώρου καὶ Χ. Τράγκα-Η. Μπάκου.
- β) Ὅσο γιὰ τὸ βιβλίο τοῦ Ι. Φιλιππόπουλου εἰσηγοῦμαι τὴν ἀπονο-
μὴ τοῦ πρώτου ἐπαύριου. Ἐχω καταγράψει τίς παρατηρήσεις μου καὶ μερι-

μ' αὐτό τὸ μάθημα διδακτικῶν βιβλίων.

Εἰσερχόμενος στίς παρατηρήσεις μου γιὰ τὸ βιβλίο τῶν Α. Χριστόπουλου-Σ. Δημητρακοπούλου "Στοιχεῖα Δημοκρατικοῦ Πολιτεύματος" Γ' Γυμνασίου, ἔχω νὰ εἰπῶ τὰ ἑξῆς:

"Ἀνοιξα τὸ βιβλίο μὲ θετικές διαθέσεις. Νόμιζα ὅτι θὰ βρεθῶ μπροστά σ' ἓνα εὐχάριστο καὶ ικανοποιητικό ἀπὸ κάθε ἄποψη ἀνάγνωσμα, ποὺ νὰ συγκεντρώνει ἀβίαστα τὸ ἐνδιαφέρον τοῦ μαθητῆ καὶ νὰ τὸν βοηθάει σημαντικά νὰ ἀναπτύξει τὴ δημοκρατικὴ του συνείδηση καὶ νὰ γίνῃ καλὸς πολίτης. Βασικά γιατί ἡ Ἐπιτροπὴ Κρίσεως μὲ τὴν πράξη της 2/22-4-80 ὁμόφωνα ἔκρινε τὸ βιβλίο κατάλληλο. Ὅμως δοκίμασα μεγάλη ἔκπληξη, ὅταν ἀπὸ τίς πρῶτες σελίδες, διαβάζοντάς το, διαπίστωσα ὅτι τὸ βιβλίο εἶναι πολὺ χαμηλῆς στάθμης. Μπορῶ νὰ πῶ μάλιστα ὅτι δέ μελέτησα ἄλλο σχολικὸ βιβλίο τόσο πρόχειρο καὶ ἀβασάνιστο, τόσο ρηχὸ καὶ ἀνούσιο ὅσο εἶναι αὐτὸ τὸ βιβλίο. Δέν ὑπάρχει μειονέκτημα λόγου καὶ σκέψης ποὺ νὰ μὴν ὑπάρχει στίς σελίδες του. Παρουσιάζει τὸ βιβλίο, συχνά, ἐπιμονὴ σὲ περιττές ἐννοιολογικὲς διακρίσεις ἢ ἀπαριθμήσεις χαρακτηριστικῶν κτλ. ποὺ σκοτώνουν τὸ πνεῦμα, ἐπαναλήψεις, παραγράφους ἢ καὶ σελίδες ἀκατάληπτες, ἐλλείψεις, ἀνακρίβειες, ἀντιφάσεις, κενολογία καὶ περιττολογία, κακοποιημένο νεοελληνικὸ λόγο καὶ κακοποιημένη σκέψη. Ἀπορῶ, εἰλικρινά, πῶς ἡ Ἐπιτροπὴ Κρίσεως, ποὺ ἀποτελοῦνταν ἀπὸ ἀξιόλογα πρόσωπα καὶ ποὺ κράτησε τὸ βιβλίο στὰ χέρια της τέσσερης καὶ πλέον μῆνες, δέν ἐπισήμανε, ὅπως ὀφείλε, τίς πολλὰς καὶ πολὺ σοβαρὰς ἀτέλειες τοῦ βιβλίου, οἱ ὁποῖες, ὅπως νομίζω ὅτι θὰ ἀποδείξω, τὸ κάνουν, κατὰ τρόπο ἀναμφισβήτητο, ἀκατάλληλο γιὰ σχολικὸ βιβλίο καὶ ὁποιαδήποτε βράβευση.

Προχωρῶ στὴν παράθεση στοιχείων-ἀποδείξεων γιὰ τὴ στήριξη αὐτῆς μου τῆς θέσεως.

1.- Πιστὴ, σχεδὸν, μεταφορὰ στὸ νέο βιβλίο 50 περίπου σελίδων ἀπὸ τὸ βιβλίο "Ἀγωγή τοῦ Πολίτη" τοῦ Α. Χριστόπουλου, ποὺ χρησιμοποιεῖται σήμερα στὸ Γυμνάσιο.

✱

✱

Οἱ συγγραφεῖς δὲ φαίνεται νὰ δονήθηκαν ἀπὸ τὸ πάθος νὰ δώσουν στοὺς νέους ἕνα νέο βιβλίο ὑψηλῆς στάθμης ποὺ νὰ προσφέρει ἀβίαστα τῇ γνώσῃ καὶ ταυτοχρόνα νὰ καλλιεργεῖ τὸ δημοκρατικὸ ἦθος. Ἀποδείξη γι' αὐτὸ εἶναι ὅτι στὸ βιβλίο ἔχουν μεταφέρει δεκάδες σελίδες ἀπὸ τὸ βιβλίο "Ἀγωγή τοῦ Πολίτη" Γ' Γυμνασίου, ποὺ συγγραφέας του εἶναι ὁ πρῶτος ἀπὸ τοὺς συγγραφεῖς τοῦ νέου βιβλίου, καὶ μάλιστα μὲ ὅλα τὰ σφάλματα καὶ ὅλες τὲς ἀδυναμίες τους. Εἶχαν, βέβαια, οἱ συγγραφεῖς τὸ δικαίωμα νὰ χρησιμοποιοῦσαν ὅλη ἄλλου βιβλίου τους. Τὸ βιβλίο ὅμως τοῦ Α. Χριστόπουλου "Ἀγωγή τοῦ Πολίτη", ἀπὸ τὸ ὁποῖο ἔχει γίνῃ ἡ ἀντιγραφή, εἶναι ἀκατάλληλο. Καὶ αὐτὸ εἶναι τὸ κρίσιμο σημεῖο. Ἀντὶ οἱ συγγραφεῖς νὰ γράφουν ἕνα νέο βιβλίο ποιότητος, παρουσίασαν τὸ ἀκατάλληλο παλαιὸ βιβλίο μὲ ἕνα ἄλλο ἔνδυμα. Χρησιμοποιεῖται βέβαια αὐτὸ τὸ παλαιὸ βιβλίο στὴ Γ' Γυμνασίου, ἀλλὰ προσωρινά καὶ ἀπὸ ἀνάγκη, γιὰ νὰ ἔχουν οἱ μαθητὲς κάποιον βιβλίο. Ἄν θὰ ἦταν κατὰλληλο, δὲ θὰ χρειαζόταν νὰ γραφεῖ ἄλλο. Σημειῶνω κατωτέρω τὲς σχεδὸν πιστὲς μεταφορᾶς ἀντιγραφῆς ποὺ ἐπισήμανα σὲ στῆλες μὲ τὲς ἐνδείξεις Νέο βιβλίο (αὐτὸ ποὺ κρίνουμε), Παλαιὸ βιβλίο (τὸ βιβλίο τοῦ Α. Χριστόπουλου "Ἀγωγή τοῦ Πολίτη", ἀπὸ τὸ ὁποῖο ἡ ἀντιγραφή).

Νέο βιβλίο

σελ. 1 - 2

" 3 - 5

" 23 - 32

" 37 - 52

" 56 (τελευταῖοι στίχοι)
καὶ α' μισὸ τῆς σελ. 57

" 57 - 59 (σ' ἕνα βαθμὸ)

" 78 - 83

" 99 - 103

καὶ

" 105 - 108

Παλαιὸ βιβλίο

σελ. 5 - 6

" 7 - 9

" 67 - 76

" 85 - 103

" 31 - 32

" 60 - 63

" 15 - 21

" 105 - 113

L

στ. 15 "Μέ τήν εξαίρεση γιά τόν αἰώνα μας τήν ἀπολυταρχία τοῦ "Οθω-
να", ὡσάν ὁ "Οθωνας νά ἔζησε αὐτόν τόν αἰώνα.

στ. 28-29 "τέθηκε τέρμα στό Σύνταγμα αὐτό". Ἡ φράση θυμίζει ποδο-
σφαιρο καί ὁπωςδήποτε εἶναι κακόγουστη.

Σελ. 47, τελευτ. στίχος, γράφουν: "Τό ἔγγραφο αὐτό στόν πρῶτο
βαθμό λέγεται ἀγωγή", χωρίς νά ἐξηγοῦν τί σημαίνει "πρῶτος βαθμός".
Ὁ μαθητής θά εἶναι ἀδύνατο νά καταλάβει τί θέλουν νά ποῦν. Καί στό
τέλος τῆς σελ. 48 ὁμιλοῦν γιά "Δημόσιο Κατήγορο" χωρίς νά ἐξηγοῦν
τί εἶναι. Καί στό τέλος τῆς σελ. 49 ὁμιλοῦν γιά "ἐνόρκους" πάλι
χωρίς νά ἐξηγοῦν τί εἶναι οἱ ἔνορκοι.

Σελ. 58, στ. 18-19, γράφουν: ὁ τύπος εἶναι δυνατόν "νά κάνει
κατάχρηση τῆς ἐλευθερίας του καί νά προσβάλει τό αἶσθημα τῆς ντροπῆς
τοῦ λαοῦ". Τῇ φράσει "τῆς ντροπῆς" γι' αὐτή τήν περίπτωση δέ θά τῇ
χρησιμοποιοῦσε οὐτέ ^{μάλιστα} μαθητής.

Σελ. 99, παρ. α', γράφουν "ἡ δράση πρός τά ἄλλα κράτη καταλήγει
στή δημιουργία σχέσεων μέ ἴσους ὅρους". Καί αὐτά δέν εἶναι ἑλληνικά.

3.- Σελίδες ἡ παράγραφοι πάνω ἀπό τήν ἀντιληπτικότητα μαθητῶν
ἡλικίας 14-15 χρονῶν.

Γιά παράδειγμα ἀναφέρουμε τή σελ. 17 καί τήν τελευταία παράγραφο
τῆς σελ. 32 (στήν ὁποία, ὅπως εἴπαμε, κακοποιεῖται καί ὁ νεοελληνικός
λόγος).

4.- Σημεῖα πού προκαλοῦν σύγχυση στό μαθητή.

Σελ. 13, παρ. 3. Ὁ μαθητής γνωρίζει τί σημαίνει ἀλληλεγγύη. Οἱ
συγγραφεῖς ὅμως μέ ὅσα γράφουν καί ὅπως γράφουν τήν παράγραφο τοῦ δη-
μιουργοῦν σύγχυση. Πρώτη φορά θά διαβάξει ὅτι ἀλληλεγγύη σημαίνει
"σιγουριά" ἢ ἀκόμα "ὅτι ἀναγνωρίζεται ἀπό τοὺς ἀνθρώπους ἡ ὑπαρξη ἀ-
μοιβαίων δικαιωμάτων καί ὑποχρεώσεων".

Σελ. 26. Ἡ διάκριση τῆς μοναρχίας σέ 1) Κληρονομική καί αἰρετή
καί 2) Ἀπόλυτη καί περιορισμένη μπορεῖ νά ἐπιφέρει σύγχυση. Οἱ δύο
παράγραφοι ἔπρεπε νά γραφοῦν πιδ ἀπλά καί χωρίς ἀρίθμηση.

5.- 'Αντιφάσεις

Σελ. 26, στ. 7-8, γράφουν οι συγγραφείς ότι τα πολιτεύματα είναι τρία, πράγμα που δεν είναι και αληθές. Στη σελ. 28, στ. 20-21 όμως γράφουν: "Εκτός από τα τρία είδη πολιτευμάτων που αναφέραμε υπάρχουν και άλλα".

Σελ. 27, 28. Ένω οι συγγραφείς στην παρ. α' της σελ. 27 εντάσσουν τα κομμουνιστικά κράτη στις ολιγαρχίες (δεν ξεετάζουμε εδώ αν αυτή η ένταξη είναι σωστή), την Κούβα, που είναι κι αυτή κομμουνιστική χώρα, τη φέρνουν ως παράδειγμα δικτατορίας (σελ. 28 το μοναδικό παράδειγμα και στη διόρθωση που κάνουν ανάμεσα στα άλλα παραδείγματα).

6.- 'Επαναλήψεις

Στη σελ. 19 επαναλαμβάνονται για το κράτος (στο αρχικό κείμενο και στη διόρθωση) όσα γράφονται στη σελ. 4.

Στη σελ. 31, παρ. γ και την αρχή της σελ. 32 επαναλαμβάνονται όσα γράφονται στη σελ. 30, παρ. α και β' και για τρίτη φορά επαναλαμβάνονται τα ίδια στην τελευταία παράγραφο της σελ. 38.

Στη σελ. 44 υπάρχει ταυτολογία στους στίχους 2-4 και 24-26.

7.- Χαρακτηριστικές περιττολογίες

Σελ. 24, η β' παράγρ. προσφέρει περιττή γνώση που σύγχυση μόνο μπορεί να προκαλέσει στο μαθητή για την έννοια του λαού. Και είναι ακόμα η παράγραφος ακατάληπτη για μαθητή 14-15 χρονών.

Σελ. 83. 'Η πρώτη παράγραφος της σελίδας είναι πολύ χαρακτηριστική για την περιττή και άρνητική γνώση που προσφέρει το βιβλίο αλλά και για τη γενικότερη ποιότητά του. 'Ο μαθητής χρειάζεται να απομνημονεύσει σ' αυτή την παράγραφο πέντε έντελώς άσημαντες και πνευματοκτόνες ήμερομηνίες (10 'Οκτωβρίου, 'Οκτώβριο 1963, 'Ιούλιο 1964, Νοέμβριο 1963, Φεβρουάριο 1964). Δείχνει κι αυτό ότι λείπουν έντελώς τα όρθα παιδαγωγικά-διδακτικά κριτήρια στην ύλη του βιβλίου. Και έ-
κεινο πάλι το "προτελευταίες κοινοτικές και δημοτικές εκλογές"! Δέν

είναι "προτελευταίες" και πολύ περισσότερο δε θα είναι μετά 5 ή 10 χρόνια. Η αντιγραφή τους από το παλαιό βιβλίο είναι τόσο παθητική, ώστε να μην μπορούν να δουν ούτε αυτά τα στοιχειώδη σφάλματα.

8.- Συσσώρευση άχρηστων για το σκοπό που επιδιώκει το μάθημα και πνευματοκτόνων ξηνοιολογικών διακρίσεων.

Σελ. 25, παρ. β'. 'Ο μαθητής υποχρεώνεται να μάθει σε μία παράγραφο ξει ξηνοιες (άμεσα, έμμεσα, άτομικά, συλλογικά, αυτότελή, μη αυτότελή όργανα της πολιτείας).

Σελ. 29, οι παράγραφοι με τίς υποδιαιρέσεις 1 και 2, ιδιαίτερα ή άριθ. 2 που είναι και άκατάληπτη. "Οί κοινοί νόμοι", γράφουν, "είναι εκδηλώσεις της άρμοδιότητας των όργάνων που όρίζει το Σύνταγμα". Πώς να καταλάβει το παιδί αυτή την άφηρημένη διατύπωση;

9.- 'Ανακρίβειες

Σελ. 1-2 γράφουν οι συγγραφείς ότι τά φυτά έχουν κοινωνικότητα. Είναι αυτό διαπιστώμένο έπιστημονικά και παραδεκτό άπ' όλους; Και άποδεικνύεται από την πραγματικότητα; Γιατί ξέρω φυτά που ψηλώνουν και χοντραίνουν, όταν είναι μόνα τους. Και χρειαζόταν να άπασχολήσουμε τους μαθητές με μια, όπωσδήποτε, άμφισβητούμενη γνώμη;

Σελ. 79, στ. 19 άναγράφεται: "κάθε νομός διαιρείται σε έπαρχίες". Διαιρούνται όλοι οι νομοί σε έπαρχίες; "Όχι, βέβαια. Αυτή ή διαίρεση ήταν παλαιότερη και σήμερα τείνει να εκλείψει. Σημειώνω ακόμα ότι ή παράγραφος, όπου άνήκει ό άνωτέρω στίχος, είναι διατυπωμένη έτσι ώστε να συνάγεται ότι άπ' όλη την Έλλάδα μόνο ή Πελοπόννησος έχει νομούς."

10.- 'Ελλείψεις σε όρισμούς ή σε άνάπτυξη θεμάτων

Σελ. 5. 'Ο όρισμός που παρέχεται για την έννοια του πολιτισμού είναι έλλιπής. 'Ο πολιτισμός άναγράφεται περιέχει τρία στοιχεία: υλικό, πνευματικό, ήθικό. Όμως στοιχεία πολιτισμού είναι και ή δικαιοσύνη, ή τάξη και ή ασφάλεια που υπό καθυστώ έλευθερίας επικρατεί σε μία χώρα, ή προστασία του περιβάλλοντος, ή μέριμνα της Πολι-

τείας για τόν άνθρωπο (ύγεια, παιδεία, εξασφάλιση εργασίας καί ικανοποιητικής αμοιβής, στέγης κτλ.). "Όλα αυτά σέ ποιά από τά παραπάνω στοιχεΐα θά τά κατατάξουμε;

Γιά τά κοινωνικά δικαιώματα, πού αποτελοΰν σημαντικό στοιχεΐο του Συντάγματος μας καί δειχνοϋν τό επίπεδο ανάπτυξης καί πολιτισμοϋ μιās χώρας οί συγγραφείς δέν έγραψαν ιδιαίτερο κεφάλαιο, όπως έπρεπε· αλλά αναφέρονται σ' αυτά μόνο συμπτωματικά (σελ. 38 καί 59).

Καί καί για τούς φίλους του ποδοσφαίρου. Στή σελ. 84 ως ζ' σκοπός τών αυτόνομων οργανισμών αναφέρεται: "Η ένισχυση του άθλητισμοϋ (Όργανισμός Προγνωστικών Ποδοσφαίρων ΠΡΟ-ΠΟ). Νά εΐναι στή σκέψη τών συγγραφέων ότι ό δάσκαλος της Πολιτικής Άγωγής θά πρέπει νά παρακινεί τούς μαθητές του νά αγοράζοϋν ΠΡΟ-ΠΟ, για νά ένισχυέται έτσι τό άθλητικό πνεΐμα τους καί νά γίνονται καλύτεροι πολίτες;

Γιά τό δεύτερο βραβευμένο από τήν Έπιτροπή Κρίσεως βιβλίο Στοιχείων Δημοκρατικοϋ Πολιτεύματος, τό βιβλίο του Τάσου Μ. Φιλιππούλου, δέ θά εΐπω πολλά. Ύπερτερεΐ, νομίζω, έναντι του βιβλίου τών Χριστόπουλου-Δημητρακόπουλου, γιατί ό συγγραφέας κάνει, τουλάχιστο, προσπάθεια νά γράψει ένα νέο βιβλίο. Όμως χωρίς επιτυχία. Βασικά γιατί δέν κατορθώνει νά έλέγχει καί νά πειθαρχεί τό λόγο καί τή σκέψη του. Η έκφρασή του έχει πλατειασμούς, ρητορισμούς καί μεγαλοστομίες. Πολλές σελίδες του βιβλίου εΐναι άληθινά "κατεβατά" σάν εκθέσεις, χωρίς ταξινομήση της ύλης καί ύποτιτλους πού νά βοηθοϋν τό μαθητή στην κατανόηση του περιεχομένου (π.χ. σελ. 27-29, 41-43).

Ένδεικτικά σημειώνω λίγα σφάλματα του βιβλίου.

Μόνο στην πρώτη σελίδα του κειμένου, τή σελ. 5, υπάρχουν τουλάχιστο τά εξής σφάλματα περιεχομένου.

Στήν παρ. α' γράφει ό συγγραφέας: "Ο πρωτόγονος άνθρωπος ζούσε στά δάση.... ή ικανοποίηση της ανάγκης για τροφή για τόν πρωτόγονο "δέν ήταν δύσκολη, αφού ή φύση άπλόχευε τοϋ έδινε τούς καρπούς τών δένδρων ή τις σάρκες τών άγριων ζώων καί τών πτηνών. Η σωματική του δύναμη εξάλλου καί τό λογικό του τόν βοηθοϋσαν στην αντιμετώπιση τών

κινδύνων από τὰ ἄγρια θηρία καί τῇ μετατροπῇ τους, μέ ἐξημέρωση, σέ χρήσιμους ὑπηρετές του".

Παρατηρήσεις:

- α) ἡ ζωὴ τοῦ πρωτόγονου δέν ἦταν καθόλου εὐκόλη,
- β) ὁ ἄνθρωπος δέν εἶχε σημαντική σωματική δύναμη ἔναντι τῶν ζώων,
- γ) ὁ ἄνθρωπος δέν εἶχε ἐξημερώσει ἀκόμα ζῶα, ὅταν ζοῦσε στίς σπηλιές καί τὰ δάση.

Στήν παρ. β' γράφει: "..... τοῦ δημιουργήθηκε (τοῦ ἀνθρώπου) λοιπόν ἡ σκέψη γιά μόνιμη συμβίωση μέ τοὺς συνανθρώπους του".

Παρατήρηση: Ἡ μόνιμη συμβίωση δέν ἦταν ἐπακλόουθο σκέψεως ἀλλά ὁρμηξ. Ἡ κοινωνικότητα ὑπάρχει στόν ἄνθρωπο "φύσει".

Στήν παρ. γ' γράφει "Βέβαια, τήν τάση γιά κοινωνική συμβίωση ἔχουν καί πολλὰ ἄλλα ζῶα (πτηνά ἢ ἔντομα). Ἀλλά, ἐνῶ τὰ ζῶα ὁδηγοῦνται στή δημιουργία ἀγέλης ἢ σμήνους ἀπό τό ἔνστικτό τους,... ὁ ἄνθρωπος ὠθεῖται ἀπό τή φύση τοῦ στήν κοινωνική ζωή".

Παρατήρηση: Ἐνστικτο καί φύση εἶναι τό ἴδιο. Ὁ συγγραφέας συγχέει στοιχειώδεις ἔννοιες.

Σελ. 10, παρ. γ'. γράφει: "Ἡ δημόδης παράδοση (τό ὅρθο εἶναι δημοτική παράδοση).... "ἡ λόγια παράδοση..... στηρίζεται... στόν ἐλευθερο ἄνθρωπο" (ἡ δημοτική παράδοση στηρίζεται στόν ἀνελευθερο ἄνθρωπο;).

Σελ. 11, παρ. α' "νά κατανοήσουμε ὅτι ἡ ἀποστολή τῆς Ἑλλάδας στόν κόσμο εἶναι πνευματική καί ὄχι ὕλική" (εἶναι μεγαλοστομία).

Σελ. 12, παρ. α' "οἱ πνευματικοί πολιτισμοί ἐπέζησαν, ἐνῶ οἱ ἄλλοι καταποντίστηκαν στήν ἄβυσσο τοῦ ὠφελιμισμού" (εἶναι μεγαλοστομος ρητορισμός).

Σελ. 12, παρ. γ' "Ἡ συμπεριφορά, τό ἄθροισμα δηλαδή τῶν τρόπων ἐκφράσεως τοῦ ἀτόμου" (κακός ὁρισμός, ἡ συμπεριφορά δέν εἶναι ἄθροισ-

σμα, "ξύλα καί κέραμοι άτάκτως έρριμμένα".

Σελ. 17, στ. 3-4 "Η άπόκτηση τής προσαρμοστικής ικανότητας είναι θέμα άγωγής", ¹ήν ήταν έτσι, τά μικρά παιδιά δέ θά έπρεπε νά προσαρμόζονται εύκολα καί αντίθετα οί μεγάλοι, καί μάλιστα οί γέροντες, θά έπρεπε νά είναι πολύ προσαρμοστικοί. Συμβαίνει όμως τό αντίθετο.

Σελ. 21, έρώτηση 5 "Υπάρχει συνεχής πρόδος τοῦ πολιτισμοῦ. ποιό είδος πολιτισμοῦ προοδεύει καί ποιό παρουσιάζει παρακμή καί πτώση;" (είναι έρώτημα πρός τούς μαθητές).

Σελ. 66, παρ. γ' "Κάθε πολίτης πρέπει νά έφαρμόζει τούς νόμους τοῦ κράτους, έστω καί άν νομίζει ότι δέν είναι σωστοί". Είναι μιá αντίληψη πού τήν υποστηρίζει καί ό Σωκράτης. Καί τό άρθρο 120 τοῦ σημερινοῦ Συντάγματος; Καί οί τυραννοκτόνοι; Καί ό Παναγούλης; Νομίζω ότι άρκοῦν.

Τέλος τό Τμήμα, άφοῦ έλαβε υπόψη του: α) τό έγγραφο άριθ. Φ.211. 17/131/Γ/2191/26-4-1980 τής Διευθύνσεως Έφαρμογής Προγραμμάτων Μείσης Έκπαιδεύσεως τοῦ ΥΠΕΠΘ, β) τό Ν.Δ. 749/1970 "περί διδακτικῶν βιβλίων", τό άρθρο 2 τοῦ Ν.186/1975 καί τό άρθρο 80 τοῦ Ν.309/1976, γ) τό άναλυτικό πρόγραμμα τοῦ μαθήματος Στοιχεῖα Δημοκρατικοῦ Πολιτεύματος Γ' τάξεως Γυμνασίου (Π. Δ/μα 374/1978), δ) τήν ύπουργική άπόφαση άριθ. 136461/1978 (ΦΕΚ 1065, τ.Β', 4-12-78) "περί προκηρύξεως διαγωνισμοῦ γιά τή συγγραφή τοῦ διδακτικοῦ βιβλίου Στοιχεῖα Δημοκρατικοῦ Πολιτεύματος Γ' τάξεως Γυμνασίου", ε) τίς πράξεις τής Έπιτροπής Κρίσεως άριθ. 1/15-12-79 καί 2/22-4-80, στ) τό περιεχόμενο τοῦ βιβλίου Στοιχεῖα Δημοκρατικοῦ Πολιτεύματος τῶν: 1) Άντων. Χριστόπουλου-Σοφοκλή Δημητρακόπουλου, 2) 'Ι. Φιλιππόπουλου, 3) 'Ι. Κατρά, 4) Α. Φλώρου καί 5) Χ. Τράγκα-Η. Μπάκου, ζ) τήν εἰσήγηση τοῦ κ. 'Ι. Άρβανίτη, η) τά στοιχεῖα τά όποῖα παρέθεσε καί τίς άπόψεις πού ανέπτυξε ό κ. Δ. Σακκάς γιά τά βιβλία τῶν Άντ. Χριστόπουλου-Σ. Δημητρακόπουλου καί Τάσου Φιλιππόπουλου καί θ) τίς άπόψεις πού ανέπτυξαν άλλα μέλη τοῦ Τμήματος,

Ἀποφάσινεται

Α) Ὁμόφωνα, συμφωνεῖ μέ τήν Ἐπιτροπή Κρίσεως γιά τήν ἀναταλ-
ληλότητα τοῦ βιβλίου "Στοιχεῖα Δημοκρατικοῦ Πολιτεύματος" τῶν 1) Ἰ.
Κατρά, 2) Ἀ. Φλώρου καί 3) Χ. Τράγκα-Ἠλ. Μπάκου.

Β) Ἐπίσης κρίνει ἀκατάλληλα τά βιβλία "Στοιχεῖα Δημοκρατικοῦ
Πολιτεύματος" τῶν: 1) Ἀντ. Χριστόπουλου-Σοφ. Δημητρακοπούλου καί
2) Τάσου Φιλιπποπούλου γιά τά μειονεκτήματα ποῦ ἐπισήμανε καί τοῦς
λόγους ποῦ ἀνέπτυξε ὁ κ. Δ. Σακκάς.

Μειοψήφησε ὁ κ. Ἰ. Ἀρβανίτης, ὁ ὁποῖος ἐμμένει στίς γνώμες
ποῦ ἀνέπτυξε στήν εἰσήγησή του.

Ἀφοῦ ἐξαντλήθηκαν τά θέματα τῆς ἡμερήσιας διατάξεως, τελείωσε
ἡ συνεδρία.

Ὁ Πρόεδρος

Ἀθ. Κομίνης

Ἡ Γραμματεῖς

Παρ. Παπαδημητρίου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

ΠΡΑΞΗ 27/1980

Σήμερα 20 Μαΐου 1980, ημέρα Τρίτη καί ώρα 10.30' πρωινή, τό Τμήμα Μέσης 'Εκπαιδεύσεως τοῦ Κέντρου 'Εκπαιδευτικῶν Μελετῶν καί 'Επιμορφώσεως (ΚΕΜΕ) συνεδρίασε στήν αἴθουσα τῆς 'Ολομέλειάς του (Μεσογείων 396, 'Αγία Παρασκευή 'Αττικῆς) μέ πρόεδρο τόν κ. Γ. Παντελίδη, Α' 'Αντιπρόεδρο τοῦ ΚΕΜΕ.

Στή συνεδρίαση ἔλαβαν μέρος οἱ κ.κ. 'Αθαν. Κομίνης, Γ' 'Αντιπρόεδρος τοῦ ΚΕΜΕ, 'Ι. 'Αρβανίτης, Φ. Βῶρος, Δ. Σακκῆς, 'Ηλ. Σπυρόπουλος, Ν. Βαρουχάκης, Γ. Γρατσῆας, Ν. Παπαδόπουλος, Σύμβουλοι Β', 'Ι. Σκορδύλης, Εἰδικός Σύμβουλος τοῦ ΚΕΜΕ, Κ. Φούσκας, Κυρ. Κατσιμάνης, Α. 'Αδαμόπουλος καί Στ. Παπασημακόπουλος, Εἰσηγητές. Χρήη γραμματεῖα ἔκανε ἡ Φιλολογος Παρασκευή Παπαδημητρίου πού ὑπηρετεῖ μέ ἀπόσπαση στό ΚΕΜΕ.

Δέν παραβρέθηκαν στή συνεδρίαση οἱ Εἰσηγητές κ.κ. Α. Τομπαῆδης, γιατί ἀπουσίαζε γιά ὑπηρεσιακοὺς λόγους στό ἐξωτερικό, καί Β. Θεοδωρακόπουλος, γιατί εἶχε ἄλλη ὑπηρεσιακή ἀπασχόληση.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

ΘΕΜΑ 1ο - Συμπλήρωση-Προσθήκη στό σχέδιο Π.Δ/τος "περί συμπληρώσεως καί τροποποιήσεως διατάξεων τινων τῶν Π.Δ. 419/78 καί 298/80. Εἰσηγητής κ. Γ. Παντελίδης.

ΘΕΜΑ 2ο - "Εγκριση πράξεως 'Επιτροπῆς κρίσεως βιβλίων Μουσικῆς Α', Β' καί Γ' τάξεων Γυμνασίου. Εἰσηγητής κ. Κων. Φούσκας.

'Αφοῦ διαπιστώθηκε ἀπαρτία καί ἐπικυρώθηκε ἡ προηγούμενη πράξη, τό Τμήμα ἄρχισε τήν ἐξέταση τῶν θεμάτων τῆς ἡμερήσιας διατάξεως.

ΘΕΜΑ 1ο - Συμπλήρωση - προσθήκη στο σχέδιο Π.Δ/τος "περί συμπληρώσεως και τροποποιήσεως διατάξεων τινων τών Π.Δ. 419/78 και 298/80.

Επὶν ἀρχὴ ὁ εἰσηγητὴς τοῦ θέματος κ. Γ. Παντελίδης ἐνημέρωσε τὸ Τμήμα σχετικὰ μὲ τὸ θέμα αὐτό.

Ἀκολούθησε συζήτηση μεταξὺ τῶν μελῶν, ὕστερα ἀπὸ τὴν ὁποία τὸ Τμήμα, ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη:

- α) τὸ ἔγγραφο Γ/2622/17-5-1980 τῆς Διευθύνσεως Ἐφαρμογῆς Προγραμμάτων Μ.Ε. τοῦ Ὑπουργείου Ἐθνικῆς Παιδείας καὶ Ὀρθοκευμάτων,
- β) τὶς διατάξεις τῶν Π.Δ/των 508/1977, 419/1978, 381/1979 καὶ 298/1980,
- γ) τὶς διατάξεις τοῦ ἀρθροῦ 2 τοῦ Ν.186/1975,
- δ) τὴν εἰσήγηση τοῦ εἰσηγητῆ, καὶ
- ε) τὴ συζήτηση πού ἔγινε μεταξὺ τῶν μελῶν,

Ἀποφάσεται

ἀποδέχεται, ὁμόφωνα, τὴν τροποποίηση πού ἀναφέρεται στὸ ἔγγραφο ἀριθ. Γ/2622/17-5-1980 τῆς Διευθύνσεως Ἐφαρμογῆς Προγραμμάτων Μέσης Ἐκπαιδεύσεως τοῦ Ὑπουργείου Ἐθνικῆς Παιδείας καὶ Ὀρθοκευμάτων.

ΘΕΜΑ 2ο - "Έγκριση πράξεως 'Επιτροπής κρίσεως βιβλίων Μουσικής Α',
Β' και Γ' τάξεων Γυμνασίου.

Ο εισηγητής του θέματος κ. Κων. Φούσκας είπε τα εξής:

Με το άρ. πρωτ. Φ.211.17/138/Γ/2288/2-5-1980 έγγραφο του ΥΠΕΠΘ,
Δ/νση Έφαρμογής Προγραμμάτων, διαβιβάζονται στο ΚΕΜΕ για τελική κρί-
ση τα βιβλία της Μουσικής Γυμνασίου, μαζί με τις πράξεις της 'Επιτρο-
πής κρίσεως και άλλα σχετικά έγγραφα. Για πλήρη ενημέρωση του Τμήμα-
τος αναφέρω τα εξής:

1.- Το Τμήμα Μ.Ε. του ΚΕΜΕ με την πράξη του 124/5-12-78 ενέκρι-
νε την προκήρυξη συγγραφής βιβλίων Μουσικής για τις τάξεις Α', Β'
και Γ' Γυμνασίου.

2.- Η προκήρυξη δημοσιεύθηκε στις 28-3-1979 (άρ. ΦΕΚ 307 τ.Β").
Ο χρόνος συγγραφής καθαρίστηκε σε 9 μήνες.

3.- Υπέβαλαν έμπρόθεσμα και νομότυπα τα βιβλία τους για κρίση
οι εξής συγγραφείς: 1) Ι. Μαργαζιώτης-Α. Βουτσινᾶς-Ν. Τσιγκούλης 2)
Κ. Σκαρμούτσας 3) Σ. Σαῖνᾶ 4) Α. Καψάσκη-Λάμπρου και 5) Δ. Σεμιτέκος.

4.- Με τις άρ. Φ.211.13/8/Γ/402/8-2-80 και Φ.211.13/14/Γ/709/
17-3-80 ύπουργικές αποφάσεις και ύστερα από πρόταση του ΚΕΜΕ συγκρο-
τήθηκε έπιτροπή κρίσεως των βιβλίων Μουσικής από τους 1) 'Αντίοχο
Βύαγγελάτο, 2) Φανή Παπαδάκη, 3) 'Αθ. Χρονόπουλο και 4) 'Ι. Θανόπουλο.

5.- Η 'Επιτροπή κρίσεως με την άρ. 1/15-2-80 πράξη της εισηγα-
γε τα βιβλία για κρίση και όρισε εισηγητές την κ. Φανή Παπαδάκη και
τόν κ. 'Ιω. Θανόπουλο.

6.- Η 'Επιτροπή κρίσεως με την άρ. 2/29-4-80 πράξη της προτεί-
νει όμόφωνα

α) Την άπονομή του Α' βραβείου στα βιβλία των 'Ιω. Μαργαζιώτη-
Α. Βουτσινᾶ-Ν. Τσιγκούλη, τα όποια κρίνει "καλύτερα των άλλων για τους
εξής λόγους:

α) εξαιρούνται οι ουσιώδεις επιστημονικοί όροι και φράσεις,

- β) στηρίζονται κυρίως στην επαγωγική μέθοδο με βάση τις γνώσεις των μαθητών κάθε τάξεως,
- γ) οι μελωδικές ασκήσεις είναι επιτυχημένες,
- δ) στα περισσότερα θέματα γίνεται η σχετική επεξηγήση και περιγραφή με σωστό χειρισμό της γλώσσας,
- ε) εκμεταλλεύονται τις δυνατότητες των σχολείων και τις πιθανές γνώσεις των μαθητών.

β) Προτείνει την άποψη του β' βραβείου στα βιβλία της 'Αγγελ. Καψάσκη-Αδάμπρου για τους έξι λόγους:

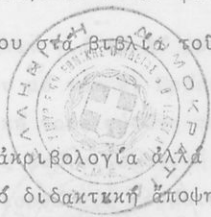
- α) μετά τις παρατηρήσεις της 'Επιτροπής και τις απαντήσεις της συγγραφέως η ύλη γίνεται σύμμετρα κατανοητή και ικανοποιητικά προσαρμοσμένη στην αντιληπτικότητα των μαθητών,
- β) τα βιβλία ύστερον στην άμεση εφαρμογή των διαφόρων θεωρητικών έννοιων με μελωδικές 'Ασκήσεις,
- γ) υπάρχουν αναλύσεις για τις ακρόσεις όχι όμως επαρκείς,
- δ) η επαγωγική μέθοδος δε χρησιμοποιείται σ' όλη την έκταση των βιβλίων.

γ) Προτείνει την άποψη του Γ' βραβείου στα βιβλία της Συλβ. Α. Λαϊνά για τους έξι λόγους:

- α) είναι αρκετά επιτυχημένα από διδακτική άποψη αλλά ύστερον σε σχέση με τα δύο προηγούμενα ως προς την σαφήνεια και απλότητα για ανάλογη ηλικία μαθητών,
- β) η έλλειψη περισσότερων μελωδικών ασκήσεων είναι φανερή.

δ) Προτείνει την άποψη Α' επαίνου στα βιβλία του Κ. Σκαρμούτσου για τους έξι λόγους:

- α) έχουν καλή εικονογράφηση,
- β) έχουν αρκετή σαφήνεια και σχετική ακριβολογία αλλά ύστερον ως προς τα τρία προηγούμενα βιβλία από διδακτική άποψη, επειδή η διατύπωση σε πολλά σημεία είναι συμπυκνωμένη,
- γ) δεν τηρείται η σειρά της διδακτέας ύλης σε διάφορες ένότητες.

ε) Προτείνει την άπονομή του Β' έπαίνου στά βιβλία του Διον. Σεμιτέκου για τους έξής λόγους:

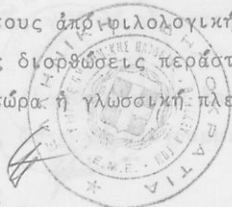
- α) Έχουν σχετική σαφήνεια, αλλά ύστερουν ως προς τά τέσσερα προηγούμενα βιβλία,
- β) από διδακτική άποψη έπειδή ή διατύπωση σέ πολλά σημεία είναι συμπυκνωμένη καί δέν προσφέρεται μέ άπλό τρόπο σύμφωνα μέ τίς γνώσεις των μαθητών,
- γ) στη διατύπωση των διαφόρων θεωρητικών έννοιών μέ άμεση εφαρμογή από ίκανές Μελωδ. Άσκήσεις,
- δ) δέν τηρούν πλήρως τίς διατάξεις που καθορίζουν για τή σελίδα (σειρές, διαστήματα, έκταση κλπ.

στ) Προτείνει νά εκδοθοούν ως διδακτικά βιβλία Μουσικής Α', Β', καί Γ' τάξεων του Γυμνασίου τά βιβλία των συγγραφέων Ι. Μαργαζιώτη, Α. Βουτσινά, Ν. Τσιγκούλη μέ τίς ακόλουθες έπιφυλάξεις:

Οί συγγραφείς νά επιφέρουν τίς διορθώσεις όπως αυτές σημειώνονται από την Έπιτροπή στην απάντησή τους, καί όσα ή Έπιτροπή έχει σημειώσει σ' αυτές.

7.- Βεβαιώνω τό Τμήμα ότι όλες οι παρατηρήσεις της Έπιτροπής κρίσεως έγιναν δεκτές από τους συγγραφείς που προτείνονται για τό Α' βραβείο, καί ότι όλες οι διορθώσεις περάστηκαν στά βιβλία από τους ίδιους τους συγγραφείς μπροστά μου καί μέ εύθύνη μου. Σέ ένα μεγάλο μέρος των διορθώσεων έπόπτευε καί ο άρχιμουσικός κ. 'Ι. Θανόπουλος, ο όποιος πρόσφατα αποσπάσθηκε στο ΚΕΜΕ.

8.- Έπειδή τά βιβλία που προτάθηκαν για τό Α' βραβείο ύστεροσαν γλωσσικά, ύστερα από συνεννόησή μου μέ τον κ. Πρόεδρο του Τμήματος Μ.Ε., οι συγγραφείς άνέθεσαν μέ δική τους εύθύνη σέ φιλόλογο άγνωστο σέ μάς τή διόρθωση των βιβλίων τους από φιλολογική άποψη. Βεβαιώνω τό Τμήμα ότι όλες οι φιλολογικές διορθώσεις περάστηκαν στά έπίσημα αντίγραφα των βιβλίων καί ότι τώρα ή γλωσσική πλευρά των βιβλίων, χωρίς νά είναι τέλεια, είναι άνεκτή.

9.- "Υστερα από όλα αυτά εισηγοῦμαι στο Τμήμα να δεχθεῖ ὅπως αὐτὴ ἔχει τὴν πρόταση τῆς Ἐπιτροπῆς κρίσεως γιὰ όλα τὰ βιβλία, καὶ νὰ προωθήσει γιὰ ἐκτύπωση τὰ βιβλία τῶν συγγραφέων Ἰω. Μαργαζιώτη-Α. Βουτσινᾶ-Ν. Τσιγκούλη, τὰ ὁποῖα βραβεύονται μὲ τὸ Α' βραβεῖο.

Μετά τὴν εἰσήγηση ἀκολούθησε διεξοδική συζήτηση, στὴν ὁποῖα ἔλαβαν μέρος Σύμβουλοι καὶ Εἰσηγητές ἐκθέτοντας τίς ἀπόψεις τους.

Ὁ Σύμβουλος Β' κ. Ἡλ. Σπυρόπουλος εἶπε:

Μὲ προβληματίζουν δύο σημεῖα ἀπὸ τὴν τελικὴ πράξη τῆς Ἐπιτροπῆς κρίσεως, τῆς ὁποίας ὁ Εἰσηγητὴς ΚΕΜΕ κ. Κ. Φούσκας ἔχει εἰσηγήσει τὴν ἔγκριση:

α) Ἡ ἀπονομή τοῦ πρώτου βραβεῖου, σὲ βιβλίο γιὰ τὸ ὁποῖο οἱ ἐπαινετικοὶ χαρακτηρισμοὶ τῆς Ἐπιτροπῆς εἶναι πολὺ φειδωλοί, ἐνῶ, μὲ ὅλες τίς ἐπεξεργασίες του, τὸ βιβλίο δὲν εἶναι ἀπαλλαγμένο ἀπὸ μειονεκτήματα. Ἐπειδὴ πιστεύω ὅτι τὸ πρῶτο βραβεῖο θὰ πρέπει νὰ ἀπονέμεται μόνο σὲ ἐξαιρετικῆς στάθμης βιβλία, ἀπαλλαγμένα ἀπὸ μειονεκτήματα καὶ μὲ ἔκδηλες ἄρετές, θεωρῶ ὑπερβολικὴ τὴν τιμὴ ποὺ γίνε-ται στὸ βιβλίο αὐτὸ καὶ προτείνω τὴν ἀπονομή τοῦ β' βραβεῖου μὲ ἀντί-στοιχο ὑποβιβασμὸ τῶν διακρίσεων ποὺ δόθηκαν στὰ ἐπόμενα βιβλία.

β) Ἡ ἀπονομή βραβείων καὶ ἐπαίνων σὲ ὅλα τὰ βιβλία (5) ποὺ ἔχουν υποβληθεῖ. Ὁ σχετικὸς ὅμως νόμος λέει ὅτι μόνο σὲ βιβλία ποὺ κρίνονται κατάλληλα ἀπονέμονται βραβεῖα ἢ ἐπαινοί. Ἀπὸ τὴ μελέτη ὅμως τῶν βιβλίων τοῦ κ. Σκαρμούτσου, διαπιστώνεται ὅτι αὐτὰ δὲν εἶναι γραμμένα σύμφωνα μὲ τὴν προκήρυξη, ἅρα δὲν μποροῦν νὰ κριθοῦν κατάλ-ληλα. Καὶ ἐπειδὴ, κατὰ τὴν ὁμόφωνη γνώμη τῆς Ἐπιτροπῆς κρίσεως, ὅπως καὶ τοῦ κ. Κ. Φούσκα, τὸ ἐπόμενο στὴν κατάταξη βιβλίο εἶναι ὁ-πωσδήποτε κατώτερο ἀπὸ τοῦ κ. Σκαρμούτσου, προτείνω νὰ μὴ δοθεῖ κα-νένας ἐπαινος καὶ στὰ δύο αὐτὰ βιβλία, γιὰ νὰ εἰμαστε σύμφωνοι μὲ τὸ Νόμο.

Ὁ Σύμβουλος Β' κ. Ν. Βαρουχάκης διατύπωσε τὴν ἄποψη ὅτι πρέπει νὰ ἀποφευχθεῖ ἡ ἀπονομή α' βραβεῖου, ὥστε νὰ ὑπογραμμιστεῖ ἡ προσδο-

κία μας νά υπάρξουν στο μέλλον βιβλία καλύτερης ποιότητας. 'Επίσης εΐπε ότι πρέπει νά αποκλειστούν από οποιαδήποτε βράβευση πού, όπως εξετάθη, έχουν βασικά ελαττώματα.

'Ο Σύμβουλος Β' κ. Φαν. Βώρος συμφώνησε νά μή δοθεΐ πρώτο βραβεΐο, υποστήριξε όμως ότι πρέπει νά δοθούν τά λοιπά βραβεΐα όλα καί οί ΐπαινοι όλοι, γιατί αξίζει νά ενισχύεται ή συγγραφική δραστηριότητα σέ όλο τόν κλάδο τών εκπαιδευτικών.

Τήν ΐδια άποψη μέ τόν κ. Βώρο διατύπωσε καί ό κ. 'Ι. 'Αρβανίτης, Σύμβουλος Β'.

'Ο Εΐδικός Σύμβουλος κ. 'Ι. Σκορδίλης εΐπε τά εξής: Μετά τήν εΐσήγηση τοΰ Πατέρα Κ. Φούσκα καί τή συζήτηση πού ακολούθησε διαπιστώνει κανείς, ότι τά υποβληθέντα προς κρίση βιβλία, χωρίς νά εΐναι τέλεια, καλύπτουν ικανοποιητικά ΐνα μεγάλο κενό πού παρουσιάζεται στον τομέα αυτό στά Γυμνάσια μας, δηλαδή καλύπτουν τό κενό τής μή υπάρξεως σχολικοΰ βιβλίου Μουσικής καί μās απαλλάσσουν από τήν περιπέτεια τής προμήθειάς του από τό έμπόριο.

Μέ τή σκέψη αυτή προτείνω νά γίνει δεκτή ή εΐσήγηση σέ ότι άφορᾷ τήν καταλληλότητα καί τήν ΐεράρχηση τών βιβλίων καί νά έπιφυλαχθοΰμε καί νά επανεξετάσουμε τό θέμα τών προτεινομένων βραβείων.

'Η προσωπική μου άποψη στο θέμα τών βραβείων ταυτίζεται μέ αυτήν άλλων συναδέλφων, οί όποιοι υποστηρίζουν, ότι εΐναι σκόπιμο τό Τμήμα, στηριζόμενο καί στο σκεπτικό τής 'Επιτροπής Κρίσεως, νά μή χορηγήσει σέ κανένα από τά υποβληθέντα βιβλία τό πρώτο βραβεΐο.

Παρόμοιες απόψεις εκφράστηκαν καί από άλλα μέλη τοΰ Τμήματος.

Τέλος τό Τμήμα, άφοΰ έλαβε υπόψη: α) τό ΐγγραφο Φ.211.17/Γ/2288/2-5-1980 τοΰ Τμήματος Διδακτικών Βιβλίων τής Διευθύνσεως 'Εφαρμογής Προγραμμάτων Μ.Ε. τού ΥΠΕΠΘ, β) τίς πρόχειρές 'Επιτροπής κρίσεως, γ) τήν εΐσήγηση τοΰ Εΐσηγητή κ. Κων. Φούσκα καί δ) τή συζήτηση πού ακολούθησε καί τίς γνώμες τών μελών

Αποφάσσεται

Α) Όμοφωνα, να μη χορηγηθεῖ τὸ Α' βραβεῖο σὲ κανένα βιβλίο, γιατί ὅλα παρουσιάζουν ἀτέλειες, ὅπως τὴς διατύπωσε ἡ Ἐπιτροπὴ κρισεως, καὶ γιατί προσδοκοῦμε κάτι καλὺτερο σὲ προσεχὴ διαγωνισμό.

Β) Κατὰ πλειοψηφία, νὰ δοθεῖ τὸ Β' βραβεῖο στὸ βιβλίο τῶν Ἰ. Μαργαζιώτη - Ἀ. Βουτσινᾶ καὶ Ν. Τσιγκουλή καὶ νὰ προωθηθεῖ γιὰ ἐκτύπωση στὸν ΟΕΔΒ. Τὸ Γ' βραβεῖο στὸ βιβλίο τῆς Ἀγγελικῆς Καψάσκη-Λάμπρου καὶ ὁ Α' ἔπαινος στὸ βιβλίο τῆς Σύλβιας Λαῖνᾶ.

Μειοψήφησαν οἱ Σύμβουλοι κ.κ. Φ. Βῶρος, Ἰω. Ἀρβανίτης καὶ Ἰω. Σκορδύλης, οἱ ὅποιοι ζήτησαν νὰ χορηγηθεῖ καὶ ὁ Γ' ἔπαινος στὸ βιβλίο τοῦ Δ. Σεμιτέκου.

Ἀφοῦ ἐξαντλήθηκαν τὰ θέματα τῆς ἡμερήσιας διατάξεως, τελείωσε ἡ συνεδρίαση.

Ἡ Γραμματέας

Μαυραδημητρίου

Παρ. Παπαδημητρίου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

ΠΡΑΞΗ 28/1980
=====

Σήμερα 24 Μαΐου 1980, ημέρα Σάββατο καί ώρα 10.30' πρωινή, τό Τμήμα Μέσης 'Εκπαιδεύσεως τοῦ Κέντρου 'Εκπαιδευτικῶν Μελετῶν καί 'Επιμορφώσεως (ΚΕΜΕ) συνεδρίασε στήν αἴθουσα τῆς 'Ολομέλειάς του (Μεσογείων 396- 'Αγία Παρασκευή 'Αττικῆς) μέ προεδρεύοντα τόν κ. 'Αθαν. Κομίνη, Γ' 'Αντιπρόεδρο τοῦ ΚΕΜΕ.

Στή συνεδρίαση ἔλαβαν μέρος οἱ κ.κ. 'Ι. 'Αρβανίτης, Δ. Σακκᾶς, 'Ηλ. Σπυρόπουλος, Ν. Βαρουχάκης, Γ. Γρατσᾶς, Ν. Παπαδόπουλος, Σύμβουλοι Β', Κ. Φούσκας, Κυρ. Κατσιμάνης, Β. Θεοδωρακόπουλος, Λ. 'Αδαμόπουλος, Εἰσηγητές. Χρέη γραμματέα ἔκανε ἡ Φιλολογος Παρασκευή Παπαδημητρίου πού ὑπηρετεῖ μέ ἀπόσπαση στοῦ ΚΕΜΕ.

Δέν παραβρέθησαν στή συνεδρίαση οἱ κ.κ. Γ. Παντελίδης, Πρόεδρος τοῦ Τμήματος, γιατί εἶχε ἄλλη ὑπηρεσιακή ἀπασχόληση, Φ. Βῶρος, Σύμβουλος Β', γιατί ἦταν μάρτυρας σέ δίκη, 'Ι. Σκορδύλης, Εἰδικός Σύμβουλος τοῦ ΚΕΜΕ, γιατί ἦταν ἀσθενής, Δ. Τομπαΐδης, Εἰσηγητής, γιατί ἀπουσίαζε στοῦ ἐξωτερικοῦ γιά ὑπηρεσιακοῦς λόγους καί Στ. Παπασημακόπουλος, Εἰσηγητής, γιατί εἶχε ἄλλη ὑπηρεσιακή ἀπασχόληση.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ
=====

ΘΕΜΑ 1ο - 'Η διδασκαλία τοῦ μαθήματος " 'Η Εὐρώπη καί ἡ Εὐρώπη στή σχολεῖα". Εἰσηγητής κ. Δ. Σακκᾶς,

ΘΕΜΑ 2ο - 'Επιμορφωτικά σεμινάρια γιά καθηγητές Γαλλικῆς γλώσσας. Εἰσηγητής κ. 'Ηλ. Σπυρόπουλος.

ΘΕΜΑ 3ο - Γνωμοδότηση γιά τό βιβλίο τοῦ Γ. Ψυχουντάκη: Ποιητική μετάφραση τῆς " 'Ομήρου 'Οδύσσειας". Εἰσηγητής κ. 'Ι. 'Αρβανίτης.

'Αφοῦ διαπιστώθηκε ἀπαρτία καί ἐπικυρώθηκε ἡ προηγούμενη πράξη, τό Τμήμα ἄρχισε τήν ἐξέταση τῶν θεμάτων τῆς ἡμερήσιας διατάξεως.

ΘΕΜΑ 1ο - 'Η διδασκαλία τοῦ μαθήματος "Ἡ Εὐρώπη καί ἡ ΕΟΚ στὰ σχο-
λεῖα".

Ὁ εἰσηγητής τοῦ θέματος κ. Δ. Σακκῆς εἶπε τά ἑξῆς:

Ἡ Διεύθυνση Διευθῶν Ἐκπαιδευτικῶν Σχέσεων τοῦ Ὑπουργείου Παι-
δείας μέ τό ἔγγραφό της ἀριθ. Ι/387/18-3-1980 ἔστειλε στοῦ ΚΕΜΕ ἀντί-
γραφα τῶν ἐγγράφων τῆς ΕΟΚ α) ἀριθ. 8395/79/25-79 EDUC. 35, β) ἀριθ.,
9479/79/5-10-79, EDUC. 51, γ) ἀριθ. 9739/79/12-10-79, EDUC. 60 καί
δ) 5470/80/11-3-80, EDUC. 15 πού ἀναφέρονται στά μέτρα πού πρέπει νά
ληφθοῦν γιά τήν προαγωγή τῆς διδασκαλίας τοῦ θέματος: "Ἡ Εὐρωπαϊκή
Κοινότητα καί ἡ Εὐρώπη στά σχολεῖα" καθώς καί τήν ἀπόφαση τοῦ Συμβου-
λίου καί τῶν Ὑπουργῶν τῆς Παιδείας τῆς 9-2-76 πού ἀφορᾷ στοῦ πρόγραμ-
μα δραστηριοτήτων στόν τομέα τῆς ἐκπαιδεύσεως, μέ τήν παράκληση νά
διατυπώσουμε γνώμες καί σχετικές προτάσεις γιά τό κάθε σχετικό θέμα
(προγράμματα διδασκαλίας, ἀνταλλαγές, ἐπισκέψεις καί σεμινάρια διδα-
κτικοῦ προσωπικοῦ, ἀνάπτυξη κοινῶν δραστηριοτήτων κτλ.).

Ἀνέγνωσα βλα τά ἀνωτέρω κείμενα τοῦ Συμβουλίου τῆς Εὐρωπαϊκῆς
Κοινοτήτας καί συνέταξα σχετικό ἐνημερωτικό σημείωμα (περίληψη τοῦ πε-
ριεχομένου του) γιά τό καθένα πού εἶναι γραμμένο στήν Ἀγγλική. Γιά
δυό κείμενα συνταγμένα στή Γαλλική τήν περίληψή τους ἔγραψε ὁ κ. Στ.
Παπασημακοπούλος. Ὡς πρός τό θέμα "Ἡ Εὐρωπαϊκή Κοινότητα καί ἡ Εὐ-
ρώπη στά σχολεῖα" ἡ ἀπόφαση ἀριθ. 8395/79, EDUC 35 τῶν Ὑπουργῶν Ἐκ-
παιδεύσεως τοῦ Συμβουλίου τῆς Εὐρωπαϊκῆς Κοινοτήτας ἀνάμεσα στά ἄλλα
ἀναφέρει καί τά ἑξῆς:

"Αὐτός ὁ σκοπός (δηλαδή ἡ διδασκαλία γιά τήν Εὐρωπαϊκή Κοινότητα
καί ἡ ἀνάπτυξη εὐρωπαϊκῆς συνειδήσεως στοῦς μαθητές) μπορεῖ νά πραγμα-
τοποιεῖται μέ διάφορα κατὰ χώρα ἀναλυτικά προγράμματα, ὅπως ἐπιβάλλουν
οἱ εἰδικές συνθήκες καί ἀνάγκες τῆς κάθε χώρας-μέλους".

"..... Γενικά αὕτη ἡ ὕλη μπορεῖ νά προσφέρεται ὄχι ὡς ἰδιαίτερο μά-
θημα, ἀλλά μάλλον μέσα ἀπό μαθήματα καί δραστηριότητες πού ἤδη προβλέ-
πονται ἀπό τό πρόγραμμα".

[Signature]

./.

Μέ την άνωτέρω αντίληψη είναι σύμφωνο τό ΚΕΜΕ καί σ' αύτή τήν αντίληψη είναι ήδη προσαρμοσμένα τά νέα άναλυτικά προγράμματα μας καί θα προσαρμδζονται πάντα καί τά νέα προγράμματα που θα γίνονται στο μέλλον. Κατωτέρω άναφέρω:

α) Τίς συγκεκριμένες άναφορές στην Εύρωπαϊκή Κοινότητα που γίνονται στα άναλυτικά προγράμματα όλων των βαθμίδων τής Γενικής 'Εκπαίδεύσεως (τά στοιχεΐα για τή Δημοτική 'Εκπαίδευση μου τά έδωσε ο κ. 'Ι. Χριστιάνς καί για τήν Τεχνική-Ήπαγγελματική 'Εκπαίδευση ο κ. Γ. Βάζος).

β) Τίς άλλες δραστηριότητες που πρέπει νά άναπτυχθούν για τήν επιτυχία αυτού του σκοπού.

Α. 'Αναλυτικά προγράμματα

Τά άναλυτικά προγράμματα μας καλύπτουν σέ ικανοποιητικό βαθμό αυτό που ζητείται από τό Συμβούλιο τής Εύρωπαϊκής Κοινότητας, δηλαδή τήν άνάπτυξη στους μαθητές εύρωπαϊκής συνειδήσεως καί παροχή έπαρκών γνώσεων για τίς χώρες μέλη τής Εύρωπαϊκής Κοινότητας. Είδικότερα διδασκονται κεφάλαια ή ένότητες για τίς χώρες μέλη τής Εύρωπαϊκής Κοινότητας στα ακόλουθα μαθήματα:

Δημοτικό σχολείο

Προβλέπονται από τό άναλυτικό πρόγραμμα ένότητες για τήν Εύρωπαϊκή Κοινότητα στη Γεωγραφία τής Ε' καί ΣΤ' τάξεως καί στην 'Αγωγή του Πολίτη στη ΣΤ' τάξη. Στο νέο πρόγραμμα Δημοτικού που συντάσσεται θα προβλέπονται ένότητες για τήν Εύρωπαϊκή Κοινότητα στα ίδια μαθήματα καί στις ίδιες τάξεις καθώς καί στη Μελέτη του Περιβάλλοντος τής Δ' τάξεως.

Γυμνάσιο

Υπάρχουν στο νέο άναλυτικό πρόγραμμα ειδικά κεφάλαια για τήν Εύρωπαϊκή Κοινότητα στη Γεωγραφία τής Β' τάξεως, στην 'Ιστορία τής Γ' τάξεως καί στα Στοιχεΐα Δημοκρατικού Πολιτεύματος τής Γ' τάξεως. 'Επίσης στο πρόγραμμα των Νέων 'Ελληνικών τής Γ' Γυμνασίου προβλέπεται καί ή διδασκαλία λογοτεχνικών κειμένων των χωρών μελών τής Εύρωπαϊ-

κῆς Κοινότητας. Ἀρκετά τέτοια κείμενα ἔχουν περιληφθεῖ στο βιβλίο Κείμενα Νεοελληνικῆς Λογοτεχνίας τῆς Γ' τάξεως Γυμνασίου πού ἐκδόθηκε γιά πρώτη φορά τό παρελθόν ἔτος 1979. Ἀκόμα τό θέμα Εὐρωπαϊκῆ Κοινότητα ἀποτελεῖ ἀντικείμενο προβληματισμοῦ καί μελέτης καί στο μάθημα τῶν Πολιτιστικῶν Δραστηριοτήτων.

Γενικό Λύκειο

Ἀναφορά στήν Εὐρωπαϊκῆ Κοινότητα γίνεται στο μάθημα τῆς Οἰκονομικῆς Γεωγραφίας τῆς Β' τάξεως. Ἐπίσης διδάσκονται λογοτεχνικά κείμενα συγγραφέων χωρῶν μελῶν τῆς Κοινότητας σ' ὅλες τίς τάξεις τοῦ Λυκείου.

Στό πρόγραμμα τῆς Γ' Λυκείου πού θά καταρτιστεῖ θά γίνεῖ ὁπωσδήποτε ἀναφορά στήν Εὐρωπαϊκῆ Κοινότητα στά μαθήματα τῆς Ἱστορίας καί τῆς Πολιτικῆς Ἀγωγῆς.

Τεχνικό-Ἐπαγγελματικό Λύκειο

Στό πρόγραμμα τῆς Α' τάξεως τοῦ Τεχνικοῦ-Ἐπαγγελματικοῦ Λυκείου, στο πρῶτο ἐξάμηνο, γίνεται λόγος γιά τήν Εὐρωπαϊκῆ Κοινότητα στά μαθήματα: Οἰκονομική ζωή καί ἐπιχειρηματικῆ δραστηριότητα (κεφ. 24) καί Εἰσαγωγή στή σύγχρονη Γεωγραφία (κεφ. 6). Τά μαθήματα αὐτά εἶναι κοινά γιά ὅλους τοὺς μαθητές. Ἀναφορά στήν Εὐρωπαϊκῆ Κοινότητα γίνεται καί σέ μαθήματα πού ἀναφέρονται σέ ἐπιμέρους τομεῖς τῆς Τεχνικῆς-Ἐπαγγελματικῆς Ἐκπαιδεύσεως.

Ἡ ἱστορία καί ὁ πολιτισμός τῶν χωρῶν μελῶν τῆς Εὐρωπαϊκῆς Κοινότητας διδάσκεται στίς τάξεις Β' καί Γ' τοῦ Γυμνασίου καί τοῦ Λυκείου μέ τό μάθημα τῆς Ἱστορίας (στή Β' τάξη ἡ παλαιότερη ἱστορία καί στή Γ' ἡ ἱστορία καί ὁ πολιτισμός τῶν χωρῶν μελῶν τῆς Κοινότητας ἀπό τήν Ἀναγέννηση ὡς σήμερα).

Β'. Ἄλλες δραστηριότητες (ἀνταλλαγές ἐπισκέψεων καί σεμινάρια διδακτικοῦ προσωπικοῦ, κοινές δραστηριότητες, ἔρευνες κτλ.)

Γιά τά λοιπά θέματα πού ἀναφέρονται στίς ἀνωτέρω ἐκθέσεις καί ἀποφάσεις τοῦ Συμβουλίου Εὐρωπαϊκῆς Κοινότητας καί τίς δραστηριότητες

πού πρέπει νά αναπτύξει ή χώρα μας γιά τήν έπιτυχία τοῦ ἴδιου σκοποῦ, εἰσηγοῦμαι τά ἑξῆς:

1.- Νά μετέχει ή χώρα μας σ' ὅλες τίς συνόδους καί συναντήσεις πού ὀργανώνει τό Συμβούλιο Ἑκπαιδεύσεως τῆς Εὐρωπαϊκῆς Κοινότητος μέ κατάλληλους ἀντιπροσώπους.

2.- Νά λαβαίνει τό ΚΕΜΕ ὅλες τίς δημοσιεύσεις τοῦ Συμβουλίου Ἑκπαιδεύσεως τῆς Εὐρωπαϊκῆς Κοινότητος (περιοδικά, ἐκθέσεις κτλ.) καί νά ὀριστεῖ ἕνας Σύμβουλος ἢ Εἰσηγητής ἢ ἄλλο ἀρμόδιο πρόσωπο πού νά παρακολουθεῖ ἰδιαίτερα αὐτά τά θέματα.

3.- Νά συμμετέχει ή χώρα μας σέ σεμινάρια, ἐπισκέψεις, ἔρευνες καί ἄλλες κοινές δραστηριότητες πού ἀναλαμβάνονται ἀπό τό Συμβούλιο Ἑκπαιδεύσεως τῆς Εὐρωπαϊκῆς Κοινότητος.

4.- Νά λάβουν ὑπόψη τους οἱ σχολές ἐκπαιδεύσεως διδακτικοῦ προσωπικοῦ (Παιδαγωγ. Ἀκαδημ., Καθηγητ. Σχολές κ.ἄ.) τό αἷτημα τοῦ Συμβουλίου Ἑκπαιδεύσεως καί τήν ἀπόφαση τῶν Ὑπουργῶν Παιδείας πῆς Εὐρωπαϊκῆς Κοινότητος γιά μιὰ ἐκπαίδευση πού θά ἀποσκοπεῖ στήν ἀνάπτυξη εὐρωπαϊκῆς συνειδήσεως.

5.- Νά μεταφράζεται στήν ἑλληνική, νά ἐκδίδεται καί νά διανέμεται στούς ἐκπαιδευτικούς τῆς χώρας ἢ τοὺς μαθητές κάθε κείμενο τοῦ Συμβουλίου Ἑκπαιδεύσεως τῆς Εὐρωπαϊκῆς Κοινότητος πού εἶναι σημαντικό γιά ἐνημέρωση. Ἡ μετάφραση τέτοιων κειμένων νά ἀνατεθεῖ σέ πρόσωπα πού ὑπηρετοῦν στό ΚΕΜΕ.

Τό Τμήμα, ἀφοῦ ἄκουσε τήν εἰσήγηση τοῦ κ. Δ. Σακκά καί ἀντάλλαξε ἀπόψεις σχετικά μέ τό θέμα: "Ἡ Εὐρωπαϊκή Κοινότητα καί ἡ Εὐρώπη στά σχολεῖα",

ἀ π ο φ α ῖ ν ε τ α ῖ :

Ὁμόφωνα δέχεται τήν εἰσήγηση καί γνωμοδοτεῖ νά ἐνεργήσει τό Ὑπουργεῖο Παιδείας γιά τήν προαγωγή τοῦ θέματος "Ἡ Εὐρωπαϊκή Κοινότητα καί ἡ Εὐρώπη στά σχολεῖα" σύμφωνα μέ τίς προτάσεις πού περιέχονται στήν εἰσήγηση.

ΘΕΜΑ 2ο - 'Επιμορφωτικά σεμινάρια για καθηγητές γαλλικής γλώσσας.

Ο εισηγητής του θέματος κ. 'Ηλ. Σπυρόπουλος είπε τα εξής:

Η Διεύθυνση 'Εφαρμογής Προγραμμάτων ΣΕΔΠ του ΥΠΕΠΘ με το υπ' αριθμ. πρωτ. Γ/2160/23-4-80 έγγραφό της μάς διαβιβάζει κατάσταση Ελλήνων καθηγητών Γαλλικής, ύστερα από συνεννόηση της ΓΕΜΕ Γαλλικών κ. 'Ι. Κολλέκα με το Γαλλικό 'Ινστιτούτο 'Αθηνών, το όποιο οργανώνει τα επιμορφωτικά σεμινάρια. Οι καθηγητές αυτοί θα χρησιμοποιηθούν ως βοηθοί των Γάλλων παιδαγωγικών συμβούλων στην 'Αθήνα και τη Θεσσαλονίκη. Είσηγομαι λοιπόν στο Τμήμα να εγκρίνει την κατάσταση αυτή, ή οποια έχει ως εξής:

Α. Για την 'Αθήνα

- 1.- Βασιλειάδου 'Αλεξάνδρα, του Γ' Λυκείου Θηλέων 'Αθηνών
- 2.- Καλλιαμπέτσου Πηνελόπη, της 'Ιωνιδείου Προτύπου Σχολής Πειραιά
- 3.- Κόζαρη 'Ελένη, του 38ου Λυκείου 'Αθηνών
- 4.- Μεγαρίτη 'Αλίκη, της Βαρβακείου Προτύπου Σχολής
- 5.- Πανούση Αικατερίνη, του Πειραματικού Σχολείου 'Αθηνών.

Β. Για τη Θεσσαλονίκη

- 1.- Ζαρφιτσιάν Ειρήνη, του Πειραματικού Σχολείου Παν/μίου Θεσ/νίκης
- 2.- Παπανικολάου Φωτεινή, " " " "
- 3.- Χατζητάκη Εύανθία, " " " "

Το Τμήμα, ύστερα από πρόταση του Προεδρεύοντος 'Αντιπροέδρου Γ' του ΚΕΜΕ κ. 'Αθαν. Κομίνη αποφάνεται ομοφώνως δέχεται στο σύνολό της την είσηγηση του κ. 'Ηλ. Σπυρόπουλου.

./.

[Handwritten signature]

ΘΕΜΑ 3ο - Γνωμοδότηση γιά τó βιβλίο τοῦ Γ. Ψυχουντάκη: "Ποιητική μετάφραση τῆς ΟΜΗΡΟΥ ΟΔΥΣΣΕΙΑΣ".

Ὁ εἰσηγητής τοῦ θέματος κ. Ἰ. Ἀρβανίτης εἶπε τά ἑξῆς:

Μέ τó ἀριθ. Γ/1178/14-3-80 ἔγγραφο τοῦ ΥΠΕΠΘ στέλλεται πρός γνωμοδότηση τó βιβλίο ΟΜΗΡΟΥ ΟΔΥΣΣΕΙΑ τοῦ Γ. Ψυχουντάκη (ἔμμετρη μετὰφραση).

Ὁ μεταφραστής Γ. Ψυχουντάκης πραγματοποιοῖσε πράγματι ἕναν ἄθλο πνευματικό ἀποδίδοντας ποιητικά τήν ΟΜΗΡΟΥ ΟΔΥΣΣΕΙΑ. Τό πῶς περάτωσε τó ἔργο μᾶς τó λέει ὁ ἕδιος α) στήν ἀφιέρωσή του γιά τόν πατέρα του:

σ' αὐτόν ποῦ χρωστῶ τήν τέχνη τοῦ στίχου,

γιατί αὐτός μόνο μέ στίχους μιλοῦσε

καί πέθανε τραγουδώντας "Ἐρωτόκριτο".

καί β) στό δίστιχο γιά τόν ἑαυτό του:

"Μ' ἐπιμονή κι ὑπομονή καί θέληση ἄλλη τόση,

ἄνθρωπος ἔντα θά σκεφτεῖ νά μήν το κατορθώσῃ".

ὍΧΘ τó ἔργο τó σφραγίζει δυνατή ποιητική πνοή. Διαβάζεται εὐχάριστα καί δέν παρουσιάζει νοηματικές δυσκολίες. Χαίρεται κανεῖς σάν ἀπό τó πρωτότυπο τόν Ὅμηρο. Δέν πρόκειται βέβαια καί γιά μιὰ γλωσσικά πιστή μετάφραση, ἀλλά ἀποδίδεται πιστά ὁ Ὅμηρος. Μ' ἕνα λόγο - κατορθώνεται αὐτοῦσια ἢ μετάγγιση τῆς Ὀδύσσειας στό σημερινό κρητικό ἰδίωμα. Ἀν μάλιστα δέ χρησιμοποιοῦσε τή μονότονη ζευγαρωτή ὁμοιοκαταληξία, ποῦ καί τόσο θά τόν κούρασε τó αἰσθητικό καί γενικά τó ποιητικό ὄφελος θά ἦταν μεγαλύτερο.

Θεωρῶ λοιπόν τó βιβλίο χρήσιμο γιά τόν καθένα ἀναγνώστη καί ἰδιαίτερα τó μαθητή καί γι' αὐτό εἰσηγοῦμαι τήν προμήθειά του προαιρετικά ἀπό τίς σχολικές βιβλιοθήκες τῶν σχολείων Μ.Ε.

Ἀκολούθησε συζήτηση μεταξύ τῶν μελῶν τοῦ Τμήματος κατὰ τήν ὁποία ἀναπτύχθηκαν διάφορες ἀπόψεις. Εἰδικότερα εἶπαν:

Ὁ κ. Γ. Γρατσέας: "Ὅταν πρωτόπιασα στά χέρια μου τή μετάφραση τῆς Ὀδύσσειας τοῦ κ. Γ. Ψυχουντάκη, δέν ἦταν δυνατό νά φαντασῶ τί

θά μπορούσε νά μοῦ ἔλεγε τό βιβλίό αὐτό. Συνηθισμένος στό ἰδιότυπο καθήκον τῆς κρίσης βιβλίων, πού ὑποβάλλονται στό ΚΕΜΕ, νόμισα ὅτι ἔνα νέο "καθήκον", ὅχι καί τόσο εὐχάριστο μέ περίμενε.

"Ἀρχισα νά διαβάζω. Διαπίστωσα ἀπό τήν ἀρχή ὅτι τό ἔργο μέ ὑποχρέωνε ὅχι νά τό διαβάσω, ἀλλά νά τό μελετήσω. Κρητικὸς ὅμως εἶμαι ἔβλεπα τό "καθήκον" νά μέ ὁδηγεῖ σέ ὑπερφηάνεια.

Ἡ γλῶσσα τοῦ Κορνάρου, ἡ γλῶσσα τῆς μάνας μου ξαναζεῖ μέ τῇ γραφῇ τοῦ Ψυχουντάκη. Σέ λίγο δέ μελετοῦσα μόνο. Σιγοτραγουδοῦσα τοὺς στίχους τῆς Ψυχουντάκιᾶς Ὀδύσσειας στό μέλος τοῦ Ἑρωτόκριτου.

Στίς σελίδες τοῦ ἔργου πού ἀναφερόμαστε ξαναζεῖ ἡ κρητικὴ Μοῦσα, μέ ὅλη τὴν ἱστορία, τὸν πλοῦτο, τὴν ὁμορφιά της. Τὴν προσφέρει ἕνας λαϊκὸς τραγουδιστής, πού τὴν ἔζησε καί τὴν κράτησε γερά. Ὁ λαϊκὸς αὐτὸς τραγουδιστής γνήσιο παιδί τῆς κρητικῆς ἐπαρχίας δέ "χάλασε" ἀπὸ τὴ "μόρφωση" πού προσφέρει σὰ νειάτα. Δέ μαθήτεψε κοντὰ σέ "σοφοὺς" δασκάλους. Ἐμεινε πιστὸς μαθητῆς τῆς δασκάλας: Παράδοση. Μὲ τῆς δασκάλας αὐτῆς τὰ αἰωνόβια φῶτα μελέτησε τὸν Ὅμηρο καί τὸν φωτίζει γιὰ μᾶς.

Συνάδελφος, φιλόλογος, πού μίλησε πιὸ μπροστὰ ἀπὸ μένα ὑποστήριξε τὴν ἄποψη ὅτι ἀφοῦ μέχρι σήμερα δέν ἔχουμε ἐγκρίνει μεταφράσεις τοῦ ὁμηρικοῦ ἔργου ἀπὸ τοὺς..... δεσμευόμαστε νά ἐγκρίνουμε τὴ μετάφραση τῆς Ὀδύσσειας τοῦ Γ. Ψυχουντάκη.

Θά ἀπαντοῦσα ὅτι στὴν περίπτωση, πού μᾶς ἀπασχολεῖ δέν ἔχουμε μιά ἀκόμη μετάφραση τῆς Ὀδύσσειας. Ἐχουμε μετουσίωση τοῦ πρωτότυπου ἔργου, μιάν ἀναδημιουργία. Ὁ μεγάλος τραγουδιστής τῆς ἀρχαιότη-
τας, τῶν αἰώνων, βρῖσκει στὸν Ψυχουντάκη τὸ μοναδικὸ ὁμηνευτή.

Στὴν Ὀδύσεια τοῦ Ψυχουντάκη ~~αναπαύεται~~ ἀναπάντεχα καί μοναδικά συνταιριάζεται ὁ Ὅμηρος κι ὁ Κορνάρος.

Ὁμηρικὸς Κορνάρος ὁ Ψυχουντάκης χαράσσει σταθμὸ στὴν ἱστορία τῆς Ἑλληνικῆς καί εἰδικότερα τῆς Κρητικῆς Μούσας. Οἱ κρητικοί, οἱ μελλον-
τικοί εὐλούρηδες, καί μαζί τους ὅλοι οἱ Ἕλληνες θά τραγουδοῦν στό
ἔξῃς μαζί μέ τὸν Ἑρωτόκριτο τοῦ Κορνάρου καί τὴν Ὀδύσεια τοῦ Ψυχουν-
τάκη.

Τό γεγονός ότι τό έργο προλογίζει θερμά ό κ. Στέλιος 'Αλεξίου δέ μπορεί νά μείνει άπαρατήρητο. 'Ο κ. 'Αλεξίου είναι άπό τούς άνθρώπους πού σέβονται τήν ύπογραφή τους. Μόνο ή ύπογραφή αύτή θά έφτανε γιά νά έκφραστούμε θετικά καί νά βοηθήσουμε τή διάδοση τοϋ έργου τοϋ κ. Ψυχουντάκη.

"Υστερα άπό τά παραπάνω, πολύ σύντομα λόγια, πληροφορώ τό Τμήμα ότι θά φηφίσω νά γίνει δεκτό τό αίτημα πού μάς ύποβλήθηκε. Στο σημείο αυτό είμαι άπόλυτα σύμφωνος μέ τό συμπέρασμα τής εισήγησης τοϋ συναδέλφου κ. Γιάννη 'Αρβανίτη.

'Ο κ. Ν. Παπαδόπουλος: 'Απ' ό,τι διάβασα στό βιβλίο αυτό έμεινα καταγοητευμένος άπό τήν πηγαία έμπνευση καί τήν άπλότητα αλλά σύγχρονα καί τή μεγαλοπρέπεια τοϋ ύφους τοϋ Ψυχουντάκη. 'Η περίπτωσή του είναι, νομίζω, βάση γιά ένθουσιασμό καί ύπερηφάνεια κάθε άπόγονου τοϋ 'Ομήρου. Θεωρώ τό βιβλίο αυτό έπαινο καί τιμή γιά κάθε Νεοέλληνα.

Τό Τμήμα, άφού έλαβε ύπόψη του α) τό έγγραφο άριθ. Γ/1178/4-3-80 τής Διευθύνσεως 'Εφαρμογής Προγραμμάτων Μ.Ε. τοϋ ΥΠΕΠΘ, β) τήν εισήγηση τοϋ κ. 'Ι. 'Αρβανίτη καί γ) τίς γνώμες τών μελών τοϋ Τμήματος,

Αποφάσεται κατά πλειοψηφία

Κρίνει ότι τό βιβλίο τοϋ Γ. Ψυχουντάκη "Ποιητική μετάφραση τής 'Ομήρου 'Οδύσσειας" είναι χρήσιμο μόνο γιά τήν προαιρετική προμήθεια άπό τίς σχολικές βιβλιοθήκες τών σχολείων Μέσης 'Εκπαίδεΰσεως.

Μειοψήφησε ό κ. 'Ηλ. Σπυρόπουλος, ό όποιος έχει τή γνώμη ότι τό παραπάνω βιβλίο δέν μπορεί νά θεωρηθεΐ "χρήσιμο" κατά τήν έννοια τής παραγρ. 5 τοϋ άρθρου 2 τοϋ Ν.186/1975.

'Αφού έξαντλήθηκαν τά θέματα τής ήμερήσιας διατάξεως τελείωσε ή συνεδρίαση.

Ο Πρόεδρος

Αθαν. Κομίνης

Η Γραμματέας

Ματαδομητρίου

Παρ. Παπαδημητρίου

ΠΡΑΞΗ 29/1980

Σήμερα 27 Μαΐου 1980, ημέρα Τρίτη καὶ ὥρα 9.15' πρωΐνῃ, τὸ Τμήμα Μέσης Ἐκπαιδεύσεως τοῦ Κέντρου Ἐκπαιδευτικῶν Μελετῶν καὶ Ἐπιμορφώσεως (ΚΕΜΕ) συνεδρίασε στὴν αἴθουσα τῆς Ὀλομέλειάς του (Μεσογείων 396, Ἀγία Παρασκευὴ Ἀττικῆς) μὲ πρόεδρο τὸν κ. Γ. Πα- ντελίδη, Ἀ' Ἀντιπρόεδρο τοῦ ΚΕΜΕ.

Στῇ συνεδρίασῃ ἔλαβαν μέρος οἱ κ.κ. Ἰω. Ἀρβανίτης, Φ. Βῶρος, Δ. Σακκάς, Ἡλ. Σπυρόπουλος, Ν. Βαρουχάκης, Γ. Γρατσέας, Ν. Παπαδό- πουλος, Σύμβουλοι Β', Κ. Φούσκας, Κυρ. Κατσιμάνης, Βασ. Θεοδωρακόπουλος, Λεων. Ἀδαμόπουλος, Στ. Παπασημακόπουλος, Εἰσηγητές, καὶ Ἰ. Σκοροδί- λης, Εἰδικὸς Σύμβουλος. Χρῆς γραμματέα ἔκανε ἡ φιλόλογος Παρ. Παπα- δημητρίου ποὺ ὑπηρετεῖ μὲ ἀπόσπαση στὸ ΚΕΜΕ.

Δὲν παραβρέθηκε στῇ συνεδρίασῃ ὁ Εἰσηγητὴς κ. Δ. Τομαΐδης, γιατί ἀπουσίαζε γιὰ ὑπηρεσιακοὺς λόγους στὸ ἐξωτερικὸ.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

- ΘΕΜΑ 1ο - Ἀνατύπωση τοῦ διδακτικοῦ βιβλίου "Ἀγωγή τοῦ Πολίτη" Γ' Γυμνασίου. Εἰσηγητὴς κ. Φ. Βῶρος.
- ΘΕΜΑ 2ο - Γνωμοδότηση γιὰ τὸ βιβλίο τοῦ Ἡλία Παπαϊωάννου "Μηνύματα τοῦ τόπου μου" (ποιήματα). Εἰσηγητὴς κ. Φαν. Βῶρος.
- ΘΕΜΑ 3ο - Ὑπόμνημα τῆς κ. Βάσως Τοκακλίδου γιὰ τὰ διδακτικὰ βιβλία τῶν ξένων Γλωσσῶν. Εἰσηγητὴς κ. Δ. Σακκάς.
- ΘΕΜΑ 4ο - Γνωμοδότηση στὰ σχέδια Π. Δ/των: α) "Περὶ ἰδρύσεως Μι- κτῶν Ἡμερήσιων Γυμνασίων καὶ συστάσεως θέσεων Γυμνασιαρ- χῶν-Διευθυντῶν" καὶ β) Περὶ ἰδρύσεως Προτύπου Ἑλληνικοῦ Κλασσικοῦ Λυκείου εἰς "Ἅγιον Νικόλαον Λασηθίου Κρήτης". Εἰσηγητὴς κ.κ. Γ. Γρατσέας καὶ Δ. Σακκάς.
- ΘΕΜΑ 5ο - Γνωμοδότηση γιὰ τὸ βιβλίο τοῦ Στῆβεν Φάνσιμαν "Ἡ Μεγάλῃ Ἐκκλησίᾳ ἐν αἰχμαλωσίᾳ" (μετάφραση Ν. Παπαρρόδου). Εἰση- γητὴς κ. Γ. Γρατσέας.

Ἀφοῦ διαπιστώθηκε ἀπαρτία καὶ ἐπικυρώθηκε ἡ προηγούμενη πράξη, τὸ Τμήμα ἄρχισε τὴν ἐξέταση τῶν θεμάτων τῆς ἡμερήσιας διατάξεως.

ΘΕΜΑ 10 - 'Ανατύπωση τοῦ διδακτικοῦ βιβλίου " 'Αγωγή τοῦ Πολίτη"
Γ' Γυμνασίου.

Ὁ εἰσηγητὴς τοῦ θέματος κ. Φαν. Βῶρος, Σύμβουλος Β', εἶπε
σχετικὰ μὲ τὸ θέμα αὐτὸ τὰ ἑξῆς:

Ἐπειδὴ μὲ προηγούμενη ἀπόφασή του τὸ Τμήμα ἀπέρριψε ὅσες συγ-
γραφές εἶχαν ὑποβληθεῖ καὶ κριθεῖ γιὰ βιβλίο 'Αγωγή τοῦ Πολίτη Γ'
Γυμνασίου, προκύπτει ἀνάγκη ἀνατύπωσης τοῦ προϋπάρχοντος βιβλίου:
'Α. Χριστόπουλου, 'Αγωγή τοῦ Πολίτη Γ' Γυμνασίου κατὰ τὸ σχολ. ἔτος
1980-81.

Τὸ Τμήμα, ὕστερα ἀπὸ συζήτηση,

ἀποφάσισε ὁμόφωνα

Α) Νὰ ἀνατυπωθεῖ καὶ γιὰ τὸ σχολικὸ ἔτος 1980-81 τὸ βιβλίο
τοῦ 'Α. Χριστόπουλου, 'Αγωγή τοῦ Πολίτη Γ' Γυμνασίου, γιὰ τὴν κά-
λυψη τῶν διδακτικῶν ἀναγκῶν.

Β) Γιὰ τὸ μεθεπόμενο σχολικὸ ἔτος καὶ πέρα ἐπιφυλάσσεται νὰ
εἰσηγηθεῖ συγγραφὴ κατὰλληλου βιβλίου μὲ ἀνάθεση.

ΘΕΜΑ 2ο - Γνωμοδότηση για τὸ βιβλίο τοῦ Ἡλ. Παπαϊωάννου "Μηνύματα τοῦ τόπου μου" (ποιήματα).

Ὁ εἰσηγητὴς τοῦ θέματος κ. Φαν. Βῶρος εἶπε τὰ ἑξῆς:

1.- Μὲ τὸ ἔγγραφο Γ/3603/7-7-1979 τοῦ ΥΠΕΠΘ ἔχει διαβιβαστεῖ τὸ βιβλίο τοῦ Ἡλ. Παπαϊωάννου "Μηνύματα τοῦ τόπου μου" νὰ κριθεῖ γιὰ τὴ "χρησιμότητά" του κατὰ τὴν ἔννοια τῆς παραγρ. 5 τοῦ ἄρθρου 2 τοῦ Ν.186/1975.

2.- Πρόκειται γιὰ μιὰ ποιητικὴ συλλογὴ (σελίδες 13 ἕως 88), ποὺ περιέχει θέματα ἀναφερόμενα στὴν ἱστορία μας καὶ τὸν κοινωνικὸ βίον ἢ ποιητικὴ ἀξία συνοψίζεται στὸ ὅτι - κατὰ τὴν ἐκτίμησή μου βέβαια - ἔχουμε κοινότοπη στιχουργία, ποὺ πολὺ ὑπολείπεται ἀπὸ τὰ περιεχόμενα σὲ σχολικὰ βιβλία ποιήματα. Μόνο ἀγάπη τοῦ στιχουργοῦ γιὰ τὰ θέματά του προσγράφεται στίς ἀρετές τῆς συλλογῆς.

3.- Προτείνω νὰ μὴ γίνεи δεκτὸ τὸ αἴτημα τοῦ κ. Ἡλ. Παπαϊωάννου νὰ χαρακτηρισθεῖ "χρήσιμο" τὸ βιβλίο του "Μηνύματα τοῦ τόπου μου" κατὰ τὴν ἔννοια τῆς παραγρ. 5 τοῦ ἄρθρου 2 τοῦ Ν. 186/1975.

Τὸ Τμήμα μετὰ ἀπὸ συζήτηση, ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη: α) τὸ ἔγγραφο Γ/3603/7-7-1979 τοῦ Τμήματος Δ' (Σχολικῶν Βιβλιοθηκῶν τῆς Δ/νσεως Ἐφαρμογῆς Προγραμμάτων Μῆσης Ἐκπαιδεύσεως τοῦ ΥΠΕΠΘ, β) τὶς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 2 τοῦ Ν.186/1975, γ) τὴν εἰσήγηση τοῦ κ. Βῶρου καὶ δ) τὶς ἀπόψεις ποὺ ἀνέπτυξαν ἄλλα μέλη τοῦ Τμήματος,

Ἀποφάσισται ὁμόφωνα

Προτείνει νὰ μὴ θεωρηθεῖ τὸ βιβλίο τοῦ Ἡλ. Παπαϊωάννου, Μηνύματα τοῦ τόπου μου "χρήσιμο" κατὰ τὴν ἔννοια τῆς παραγρ. 5 τοῦ ἄρθρου 2 τοῦ Ν.186/1975.

ΘΕΜΑ 3ο - 'Υπόμνημα τής κ. Βάσως Τοκατλίδου για τὰ διδακτικά βιβλία τών Ξένων Γλωσσών.

'Ο εισηγητής του θέματος κ. Δ. Σακκάς είπε σχετικά με τό θέμα αυτό τὰ ἑξῆς:

'Η Γενική 'Επιθεωρητής Μ.Ε. κ. Βάσω Τοκατλίδου σέ ὑπόμνημά της, ἄφογο ἀπό γλωσσική ἄποψη, ἐπισημαίνει τὰ αἴτια για τὰ ὅποια ἡ διδασκαλία τών ξένων γλωσσών δέν ἀποδίδει ἱκανοποιητικά ἀποτελέσματα. 'Ιδιαίτερα θεωρεῖ ὡς αἴτια ἀποτυχίας τῆς διδασκαλίας τών ξένων γλωσσών τὰ ἀκατάλληλα προγράμματα καί διδακτικά βιβλία καί τήν ἀνεπαρκή μὲθοδωση καί ἐπιμὲθοωση τών καθηγητῶν. 'Αναφέρεται ἔπειτα ἀναλυτικά στή φιλοσοφία ποῦ πρέπει νά διέπει τή σύνταξη τών ἀναλυτικῶν προγραμμάτων. Τέλος ἀσχολεῖται μέ τό πρόβλημα τῆς βασικῆς ἐκπαίδευσης καί ἐπιμὲθοωσης τών ἐκπαιδευτικῶν καί προτείνει: α) νά ἀναδιοργανωθοῦν οἱ βασικές σχολές ἐκπαιδευσεως διδακτικοῦ προσωπικοῦ, β) νά γίνονται σεμινάρια κάθε χρόνο για ὅλους, γ) νά μετατρέβουν οἱ ΣΕΛΜΕ τὰ ἐτήσια προγράμματα τους σέ 4 δῖμηνα ἀλλάζοντας ταυτόχρονα καί τό περιεχόμενό τους, δ) νά ἰδρυθεῖ σχολή για τήν προετοιμασία τών νέων ἐκπαιδευτικῶν στο ἔργο τους.

Οἱ θέσεις τῆς κ. Τοκατλίδου για τή βασική ἐκπαίδευση καί τήν ἐπιμὲθοωση τοῦ διδακτικοῦ προσωπικοῦ γενικά συμπίπτουν μέ τίς δικές μου θέσεις στο θέμα αυτό ποῦ εἶναι, νομίζω, γνωστές. 'Επισημαίνει ἡ κ. Τοκατλίδου, ὅπως καί ἐγώ, ὅτι εἶναι ἀνάγκη νά ἀλλάξει ριζικά τό σύστημα ἐκπαίδευσης καί ἐπιμὲθοωσης τοῦ διδακτικοῦ προσωπικοῦ καί νά προσαρμοστεῖ στά συστήματα ποῦ ἰσχύουν στίς προηγμένες χῶρες. Καί αυτό εἶναι πρωταρχικό σέ σημασία. Γιατί χωρίς τή σωστή ἐτοιμασία τοῦ ἐκπαιδευτικοῦ προσωπικοῦ τῶν σχολείων στίς σχολές βασικῆς ἐκπαίδευσης τους καί χωρίς ἕνα σύστημα ἐπιμὲθοωσης ποῦ θά ἐνημερώνει συνεχῶς τό δάσκαλο καί θά τόν κρατεῖ σέ ἐγρήγορη κάθε ἀναγεννητική προσπάθεια στήν παιδεία δέν μπορεῖ νά ἔχει θετικά ἀποτελέσματα.

'Ακολουθῆσε συζήτηση μεταξύ τῶν μελῶν, ὕστερα ἀπό τήν ὅποια τό Τμήμα, ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη: α) τό ἔγγραφο 59/4-2-1980 τοῦ 'Υφυπουργοῦ 'Εθνικῆς Παιδείας κ. Β. Κοντογιαννῶπουλου, μέ τό ὅποιο διαβιβάστηκε στο ΚΕΜΕ τό ὑπόμνημα τῆς κ. Β. Τοκατλίδου, β) τήν εἰσήγηση τοῦ κ. Σακκά καί γ) τίς ἀπόψεις ποῦ ἀνέπτυξαν τὰ μέλη τοῦ Τμήματος,

Ἀ π ο φ α ῖ ν ε τ α ι

Κρίνει τίς ἀπόψεις ποῦ ἐκφράζει ἡ Γεν. 'Επιθ. Μ.Ε. κ. Β. Τοκατλίδου στο ὑπόμνημά της για τή διδασκαλία τών Ξένων Γλωσσῶν στά σχολεῖα χρήσιμες καί γι' αυτό θά τίς λάβει ὑπόψη του σέ μελλοντικό σχετικό προγραμματισμό.

"Αποφασίζει επίσης να αποσταλεί ευχαριστήρια επιστολή στη συν-
τάκτρια του ύπομνηματος.

ΘΕΜΑ 4ο - Γνωμοδότηση στα σχέδια Π.Δ/των: α) "Περί ίδρύσεως Μι-
κτών Ημερήσιων Γυμνασίων και συστάσεως θέσεων Γυμνασιαρ-
χών-Διευθυντών" και β) "Περί ίδρύσεως Προτύπου Έλληνικού
Κλασσικού Λυκείου εις "Άγιον Νικόλαον Ασσηθίου Κρήτης".

Οι εισηγητές του θέματος κ.κ. Δ. Σακκάς και Γ. Γρατσέας έθεσαν
υπόψη του Τμήματος την κοινή εισήγησή τους, ή οποία έχει ως εξής:

"Η Διεύθυνση Διοικητικών Έποθέσεων του ΥΠΕΠΘ με το Έγγραφό της
άριθ. Δ/11284/26-4-80 απέστειλε στο ΚΕΜΕ σχέδια Π.Δ/των α) "Περί Ι-
δρύσεως Μικτών ήμερησίων Γυμνασίων και συστάσεως θέσεων Γυμνασιαρχών-
Διευθυντών και β) περί ιδρύσεως Προτύπου Έλληνικού Κλασσικού Λυκείου
εις "Άγιον Νικόλαον Ασσηθίου Κρήτης" για σχετική γνωμοδότηση σύμφωνα
με τα άρθρα 2 του Ν.186/1975 και 27, 30 και 34 του Ν.309/1976.

Πρώτο Π.Δ/μα

Με το πρώτο Π.Δ/μα ιδρύονται 85 μικτά ήμερησια Γυμνάσια και συ-
νιστώνται ισάριθμες θέσεις Γυμνασιαρχών. Σημειώνουμε ότι το Τμήμα
μας γνωμοδοτεί, αφού ήδη ο τύπος έχει δημοσιεύσει τους τόπους όπου
ιδρύονται τα Γυμνάσια. Πάντως για την ούσα του Π.Δ/τος παρατηρούμε
τα εξής:

1.- Ιδρύονται τρία Γυμνάσια (στο Άνατολικό Κοζάνης, στη Γαλά-
τεια Κοζάνης και στη Λεκάνη Καβάλας, χωρίς να υπάρχει εισήγηση ούτε
θετική ούτε άρνητική) του Έποπτη της περιφέρειας για την ίδρυσή τους.

2.- Ιδρύονται Γυμνάσια όπου ο Έποπτης είναι άρμητικός ή έπιφυ-
λακτικός, όπως στην Κόρινθο και στα Άθλια Κορινθίας.

3.- Ιδρύονται Γυμνάσια, μολονότι υπάρχει άρνητική εισήγηση του
Έποπτη και μολονότι ο αριθμός των μαθητών που υπολογίζεται ότι θα
φοιτήσουν σ' αυτά είναι πολύ ή πάρα πολύ μικρός. Στο Κατωμέρι Λευκά-
δας ιδρύεται Γυμνάσιο με μαθητές μόνο 14 στην Α' τάξη, 8 στη Β' και
4 στη Γ'. Και είναι άμφεβολο άν συγκεντρωθεί άκόμα κι αυτός ο έλαχι-
στος αριθμός μαθητών. Γυμνάσιο με περιορισμένο αριθμό μαθητών ιδρύ-
εται και στο Λέχοβο Φλώρινας (αριθμός μαθητών στη Γ' τάξη 10). Λει-
τουργία όμως Γυμνασίων, με τόσους λίγους μαθητές άποτελεί σπατάλη

άνθρωπινου δυναμικοῦ καί δημόσιου χρήματος. Θὰ ἦταν πολὺ συμφερότερο νὰ σπουδάζουν αὐτοὶ οἱ λίγοι μαθητὲς στὸ πλησιέστερο στὸν τόπο τους Γυμνάσιο διαμενόντας σὲ οἰκοτροφεῖο ἢ ἐπιδοτούμενοι ἀπὸ τὸ κράτος.

4.- Ἰδρύονται Γυμνάσια στὴν Ἐρέτρια μὲ μαθητὲς κατὰ τάξη 48, 32, 20 καί ἀποστάσεις ἀπὸ τὸ πλησιέστερο σχολεῖο 9-12.5 χιλίωμ., στὸ Βούναργο Ἡλείας μὲ μαθητὲς 39, 38, 31 καί ἀποστάσεις 7-12 χιλιομ., δὲν ἰδρύονται ὅμως στὸ Λυκούδι Ἐλασσόνας μὲ μαθητὲς 102, 87, 68, ἀποστάσεις 10-30 χιλιομ., πού μάλιστα ὁ Ἐπόπτης τὸ θέτει πρῶτο σὲ προτεραιότητα σ' ὅλη τὴν Ἰ.Α.ΕΠ., οὔτε στὴν Κάτω Κορακιᾶνα Κερκύρας μὲ μαθητὲς 94, 81, 64, τὸ ὁποῖο ἐπίσης ὁ Ἐπόπτης τῆς περιφερείας θέτει πρῶτο σὲ προτεραιότητα σ' ὅλη τὴν Θ. Α.ΕΠ.

Καί ἀκόμα δὲν ἰδρύονται Γυμνάσια στὶς ἀκόλουθες κωμοπόλεις ἢ χωριά, μολονότι οἱ εἰσηγήσεις τῶν Ἐποπτῶν εἶναι θετικές καί μολονότι οἱ μαθητὲς πού προβλέπεται νὰ συγκεντρωθοῦν εἶναι περισσότεροι καί στὶς περισσότερες περιπτώσεις καί οἱ ἀποστάσεις ἀπὸ τὰ πλησιέστερα Γυμνάσια εἶναι μεγαλύτερες συγκριτικὰ μὲ τὸν ἀριθμὸ τῶν μαθητῶν καί τὶς ἀποστάσεις Γυμνασίων πού ἤδη ἰδρύονται, ὅπως τὰ δύο πού προαναφέραμε (τῆς Ἐρέτριας καί τοῦ Βούναργου).

Τόπος	Ἀριθμὸς μαθητῶν κατὰ τάξη			Ἀποστάσεις ἀπὸ πλησ. Γυμν. σὲ χλμ.
	Α	Β	Γ	
Ἰαλυσὸς Ρόδου	85	80	78	2 7/2 - 8
Καλαπῳδιο Λοκρίδας	49	40	40	13 - 20
Παλαιομάνικα Αἰτωλ/νίας	76	60	50	12 - 20
Νέα Κίος Ἀργους	68	55	40	(προσφέρεται δωρεάν κτίριο καὶ οἰκοπέδο γιὰ ἀνέγερσιν νέου)
Βαπτιστὴς Κιλκίς	50	76	57	
				7-14,5

Γυμνάσια θὰ ἔπρεπε νὰ ἰδρυθοῦν καί στὸ Γεννάδι Ρόδου (μαθητὲς 30, 28, 25 καί ἀποστάσεις ἀπὸ 25-72 χλμ.) καί στὸ Χριστὸ Ραχῶν Ἰκαρίας (μαθητὲς 32, 35, 19, ἀποστάσεις ἀπὸ 12-50 χλμ.)

Μετὰ τὶς ἀνωτέρω παρατηρήσεις μας εἰσηγοῦμαστε νὰ ἰδρυθοῦν τὰ μικτὰ ἡμερήσια Γυμνάσια πού προβλέπει τὸ Π.Δ/μα, ἐκτὸς ἀπὸ ἐκεῖνα γιὰ τὰ ὁποῖα δὲν ὑπάρχει εἰσηγήσις τῶν Ἐποπτῶν ἢ ὑπάρχει ἀλλὰ εἶναι ἀρνητική. Ἰδιαίτερα δὲν εἴμαστε σύμφωνα γιὰ τὴν ἰδρύσιν Γυμνασίων, ὅταν

δὲ συγκεντρώνουν ἕναν ἐλάχιστο ἀριθμὸ μαθητῶν ποὺ νὰ δικαιολογεῖ τὴν ἀπασχόληση τοῦ ἐκπαιδευτικοῦ προσωπικοῦ καὶ τὶς δαπάνες τῆς Πολιτείας.

Ἐπίσης εἰσηγοῦμαστε νὰ γίνῃ δεκτὴ ἡ σύσταση τῶν νέων ὁργάνων κῶν θέσεων ποὺ προβλέπει τὸ ἄρθρο 2 τοῦ Σχ. Π. Δ/τος.

Δεύτερο Π. Δ/μα

Τὸ δεῦτερο Π.Δ/μα προβλέπει τὴν ἔδρυση Προτύπου Κλασικοῦ Λυκείου στὸν Ἅγιο Νικόλαο Λασηθίου Κρήτης. Παρατηροῦμε σχετικὰ ὅτι Κλασικὰ Λύκεια πρέπει νὰ ἱδρύονται σὲ ἔδρες Ἐποπειῶν ἢ σὲ ἄλλες πόλεις μὲ σημαντικὸ πληθυσμὸ καὶ κεντρικὴ θέση σὲ μὴ γεωγραφικὴ περιφέρεια, ὥστε νὰ εἶναι δυνατόν νὰ ὑπηρετοῦν μὴ εὐρύτερη περιοχὴ καὶ νὰ συγκεντρώνουν ἱκανοποιητικὸ ἀριθμὸ μαθητῶν. Στὸν Ἅγιο Νικόλαο Λασηθίου δὲν ἐξασφαλίζονται αὐτὲς οἱ προϋποθέσεις. Τὸ Κλασικὸ Λύκειο σ' αὐτὴ τὴν πόλη οὔτε ἱκανοποιητικὸ ἀριθμὸ μαθητῶν γιὰ νὰ λειτουργήσῃ θὰ συγκεντρώσῃ οὔτε θὰ προσφέρει δυνατότητες στοὺς μαθητὲς τοῦ μεγαλύτερου τμήματος τῆς Κρήτης νὰ φοιτήσουν σ' αὐτό.

(Ἀπὸ τοὺς εἰσηγητὲς ὁ κ. Δ. Σακκᾶς ἐπαναλαμβάνει τὶς ἐπιφυλάξεις του γιὰ τὴν ἔδρυση Κλασικῶν Λυκείων ποὺ διατύπωσε καὶ ἄλλοτε στὸ Τμήμα (βλ. πρ. 31/1979), εἰδικότερα γιὰ μ' αὐτὰ τὰ Λύκεια καταστρατηγεῖται ἡ δημοκρατικὴ ἀρχὴ γιὰ ἵσες εὐκαιρίες στὴν ἐκπαίδευση, ἀφοῦ οἱ μαθητὲς ποὺ φοιτοῦν σ' αὐτὰ πλεονεκτοῦν ἔναντι τῶν μαθητῶν ποὺ φοιτοῦν σὲ κοινὰ Λύκεια).

Ἀκολούθησε συζήτηση καὶ τελικὰ τὸ Τμήμα, ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη του:

- 1.- Τὸ ἔγγραφο ἀριθ. Δ/11284/26-4-1980 τοῦ ΥΠΕΠΘ καὶ τὰ συνημμένα σ' αὐτὸ σχέδια Π.Δ/των.
- 2.- Τὰ ἄρθρα 2 τοῦ Ν.186/1975 καὶ 27, 30, 34 τοῦ Ν.309/1976.
- 3.- Τὶς προτάσεις τῶν Ἐπιθεωρητῶν καὶ Ἐποπτῶν Μ.Ε. γιὰ τὴν ἔδρυση Γυμνασίων.
- 4.- Τὴν εἰσήγηση τῶν κ. Γ. Γρατσέα καὶ Δ. Σακκᾶ καὶ

5.- Τίς ἀπόψεις πού διατυπώθηκαν κατὰ τή συζήτηση,

ἀ π ο φ α σ ι ν ε τ α ι :

Γνωμοδοτεῖ:

Α) Ὡς πρός τήν Ἱδρυση Γυμνασίων

1.- Νά μήν ἱδρύνονται σχολεῖα (Γυμνάσια καί Λύκεια), χωρίς νά ὑπάρχει θετική εἰσήγηση τοῦ Γενικοῦ Ἐπιθεωρητῆ καί τοῦ Ἐπόπτη τῆς περιφερείας.

2.- Νά μήν ἱδρύνονται Γυμνάσια, ἄν δέ συγκεντρώνουν ἕναν ἐλάχιστο ἀριθμό μαθητῶν, τουλάχιστο 15 κατὰ τάξη.

3.- Νά ἐκτιμῶνται οἱ προτάσεις τῶν Γενικῶν Ἐπιθεωρητῶν-Ἐποπτῶν συγκριτικά, ὥστε τελικά νά ἱδρύνονται σχολεῖα ἐκεῖ πού συντρέχουν περισσότεροι λόγοι γιά τήν Ἱδρυσὴ τους (μεγαλύτερος ἀριθμός μαθητῶν, μεγαλύτερες ἀποστάσεις ἀπὸ τὰ πλησιέστερα σχολεῖα κτλ.).

Β) Ὡς πρός τή σύσταση τῶν 85 θέσεων Γυμνασιαρχῶν

Δέχεται τὸ ἄρθρο ὅπως ἔχει.

Γ) Ὡς πρός τήν Ἱδρυση Κλασικοῦ Λυκείου στὸν Ἅγιο Νικόλαο Λασηθίου Κρήτης.

Νά ἱδρυθῇ Κλασικὸ Λύκειο στὴν Κρήτη, ἀλλὰ σέ πόλη πού θά ἀποτελεῖ κέντρο μὲ σημαντικὸ πληθυσμὸ καί μὲ εὐκολὴ πρόσβαση πρός αὐτὴ ἀπὸ τίς διάφορες περιφέρειες τῆς Μεγαλονήσου, ὥστε νά εἶναι προσιτὸ γεωγραφικά σέ ὅσο τὸ δυνατόν περισσότερους μαθητές καί νά συγκεντρώνει ἕνα σημαντικὸ ἀριθμὸ μαθητῶν ὑψηλῆς ἐπιδόσεως. Θά πρέπει νά συσταθεῖ καί μιὰ θέση Λυκειάρχῃ γι' αὐτὸ τὸ Λύκειο.

ΘΕΜΑ 5ο - Γνωμοδότηση για το βιβλίο του Στήβεν Ράνσιμαν "Η Μεγάλη 'Εκκλησία εν αίχμαλωσία" (μετάφραση Ν. Παπαρρόδου).

Ο εισηγητής του θέματος κ. Γ. Γρατσέας είπε σχετικά με το θέμα αυτό τα εξής:

Με το έγγραφο Γ/4569/20-7-1979 του ΥΠΕΠΘ, στα οποία στο ΚΕΜΕ δύο βιβλία, από τις εκδόσεις Μπεργαδής, για γνωμοδότηση σύμφωνα με την παρ. 5 του άρθρου 2 του Ν.186/1975.

Το ένα από αυτά με τον τίτλο "Εκφραστές της ζωής" άπασχόλησε ήδη το Τμήμα Μ.Ε. στη συνεδρίαση της 10-5-80 (πράξη 24/1980).

Απομένει το άλλο βιβλίο με τίτλο "Η Μεγάλη 'Εκκλησία εν αίχμαλωσία". Πρόκειται για μετάφραση, σε δύο τόμους, έργου του Στήβεν Ράνσιμαν.

Το βιβλίο που έχουμε σήμερα για γνωμοδότηση καλύπτει μία περίοδο της 'Ιστορίας της 'Εκκλησίας του Οικουμενικού Θρόνου, του Πατριαρχείου Κωνσταντινουπόλεως. Ο συγγραφέας του έργου είναι γνωστός. Το υπό γνωμοδότηση βιβλίο έχει κεφάλαια που συσχετίζονται με το αναλυτικό πρόγραμμα της ύλης επιλογής της 'Ιστορίας για τα Γενικά Λύκεια.

Το έργο δεν ετύχησε να έχει καλή μετάφραση. Ο μεταφραστής π.χ. γράφει: Μαργκούνιος αντί του όρθου Μαργούνιος. 'Ιωάννης ο Κλίμακας αντί του όρθου 'Ιωάννης της Κλίμακος κ.λ.π. Πολλά άλλα λάθη λεκτικά, ορθογραφικά κ.λ.π. έχουν ξεφύγει στη μετάφραση.

Το ίδιο όμως το πρωτότυπο άδεικεύ σε κάποια περίπτωση κατάφορα, πρόσωπα και καταστάσεις. Έτσι ένα όλοκληρο κεφάλαιο (πβ σελ. 475-519) με τίτλο: Ο Καλβινιστής Πατριάρχης αναφέρεται στη μοναδική προσωπικότητα, την σκόπιμα άλλοτε παρεξηγημένη, στο μεγάλο όρθοδοξο Πατριάρχη Κύριλλο το Λούκαρη.

Το υπό γνωμοδότηση λοιπόν βιβλίο πάσχει. Αν όμως οι φιλόλογοι του Τμήματος θά εύρισκαν ότι το έργο όπως έχει είναι δυνατό να φανεύ χρησιμο στους διδάσκοντες την 'Ιστορία 'Επιλογής στα Λύκεία μας, τότε

κι ἐγώ, μέ ἐπιφυλάξεις πάντοτε, θά συμφωνοῦσα μαζί τους.

Ἀκολούθησε συζήτηση μεταξὺ τῶν μελῶν ὕστερα ἀπὸ τὴν ὁποία τὸ Τμήμα, ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη:

- α) τὸ ἔγγραφο Γ/4569/20-7-1979 τοῦ Τμήματος Δ' τῆς Δ/νσεως Ἐφαρμογῆς Προγραμμάτων Μέσης Ἐκπαιδεύσεως τοῦ ΥΠΕΠΘ,
- β) τὶς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 2 τοῦ Ν.186/1975,
- γ) τὴν εἰσήγηση τοῦ κ. Γ. Γρατσέα, καί
- δ) τὶς ἀπόψεις ποὺ ἀνέπτυξαν ἄλλα μέλη τοῦ Τμήματος,

Ἀποφάσιν εἶναι ὁμόφωνα:

Μολονότι τὸ ἔργο "Ἡ Μεγάλη Ἐκκλησία ἐν αἰχμαλωσίᾳ" γράφηκε ἀπὸ τὸν καταξιωμένο καί διεθνῶς γνωστὸ Βυζαντιολόγο Στῆβεν Ράνσιμαν καί μολονότι τὸ ἔργο γιὰ ὠριμούς ἀναγνώστες εἶναι, ὅπωςδῆποτε, χρήσιμος, δέν τὸ κρίνει χρήσιμο γιὰ τοὺς μαθητὲς κατὰ τὴν ἔννοια τῆς παρ. 5 τοῦ ἄρθρου 2 τοῦ Ν.186/1975, γιὰτὶ ὀρισμένες του ἀναφορὲς στὴν ἱστορία τῆς Ἐκκλησίας καί ὀρισμένες ἀπόψεις του εἶναι δυνατόν νά προκαλέσουν σύγχυση στοὺς μαθητὲς καί γιὰτὶ ἀκόμα τὸ ἔργο δέν ἱκανοποιεῖ ἀπὸ μεταφραστικὴ καί ἐκδοτικὴ ἄποψη. Χαρακτηριστικὸ εἶναι ὅτι ὁ τίτλος τοῦ ἔργου δέν καλύπτει ὅλο τὸ περιεχόμενον, ἀφοῦ ὁλόκληρος ὁ πρῶτος τόμος τοῦ βιβλίου ἀναφέρεται σὲ περίοδο κατὰ τὴν ὁποία ἡ Ἐκκλησία δέν βρισκόταν "ἐν αἰχμαλωσίᾳ". Καί ἡ μακρὰ εἰσαγωγή τοῦ ἐκδότη, 80 ὁλόκληρες σελίδες, δέν μπορεῖ νά θεωρηθεῖ ἀρετὴ τοῦ ἔργου, γιὰτὶ ὁ ἐκδοτὴς κατὰ κάποιο τρόπο ὑποκαθιστᾷ τὸ συγγραφεᾶ.

Ἀφοῦ ἐξαντλήθηκαν τὰ θέματα τῆς ἡμερήσιας διατάξεως, τετέλεσε ἡ συνεδρία.

Ἡ Γραμματέας

Μαυραδμήτριος
Παρ. Παπαδημητρίου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ

ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)

ΤΜΗΜΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

ΠΡΑΞΗ 30/1980

Σήμερα 29 Μαΐου 1980, ημέρα Πέμπτη καί ώρα 11 πρωινή, το Τμήμα Μέσης 'Εκπαίδευσης του Κέντρου 'Εκπαιδευτικών Μελετών καί 'Επιμορφώσεως (ΚΕΜΕ) συνεδρίασε στην αίθουσα της 'Ολομέλειάς του (Μεσογείων 396, 'Αγία Παρασκευή 'Αττικής) μέ πρόεδρο τόν κ. Γ. Παντελίδη, Α' Αντιπρόεδρο του ΚΕΜΕ.

Στή συνεδρίαση έλαβαν μέρος οί κ.κ. 'Ι. 'Αρβανίτης, Φ. Βώρος, Δ. Σακκάς, 'Ηλ. Σπυρόπουλος, Ν. Βαρουχάκης, Γ. Γρατσέας, Ν. Παπαδόπουλος, Σύμβουλοι Β', 'Ι. Σκορδίλης, Είδικός Σύμβουλος του ΚΕΜΕ, Κ. Φούσας, Κυρ. Κατσιμάνης, Β. Θεοδωρακόπουλος, Λ. 'Αδαμόπουλος καί Στ. Παπασημακόπουλος, Εισηγητές. Χρήη γραμματέα έκανε ή φιλόλογος Παρασκευή Παπαδημητρίου πού ύπηρετεῖ μέ άπόσπαση στο ΚΕΜΕ.

Δέν παραβρέθηκαν στή συνεδρίαση οί κ.κ. 'Αθαν. Κομίνης, Γ' Αντιπρόεδρος του ΚΕΜΕ, γιατί είχε άλλη ύπηρεσιακή άπασχόληση, καί Δ. Τομπαζίδης, Εισηγητής, γιατί είναι στο έξωτερικό γιά ύπηρεσιακούς λόγους.

Προσκληθήκε καί έλαβε μέρος στή συνεδρίαση καί Δ.κ. Διον. Λιβέρης, Είδικός 'Επιστήμονας του ΚΕΜΕ.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

- ΘΕΜΑ 1ο - "Έγκριση πράξεως 'Επιτροπής κρίσεως γιά τό διδακτικό βιβλίο "Αόγοι του Δημοσθένη" της Γ' Γυμνασίου. Εισηγητής κ. Σπυρόπουλος.
- ΘΕΜΑ 2ο - Γνωμοδότηση γιά τό παιγνίδι του Γιάννη Παπαδόπουλου "Τό πρώτο μου σκάκι". Εισηγητής κ. 'Ι. 'Αρβανίτης.
- ΘΕΜΑ 3ο - 'Ερώτημα 'Υπουργού σχετικά μέ τήν αξιολόγηση τών μεταφράσεων της 'Οδύσσειας.

'Αφού διαπιστώθηκε άπαρτία καί έπικυρώθηκε ή προηγούμενη πράξη, τό Τμήμα άρχισε τήν εξέταση τών θεμάτων της ήμερήσιας διατάξεως.

ΘΕΜΑ 1ο. "Έγκριση πράξεως Έπιτροπής κρίσεως για τὸ διδακτικὸ βιβλὸ
"Λόγοι τοῦ Δημοσθένη" τῆς Γ' Γυμνασίου.

Ὁ εἰσηγητὴς τοῦ θέματος κ. Ἡλ. Σπυρδούλος εἶπε τὰ ἑξῆς:

Ἡ Διεύθυνση Ἐφαρμογῆς Προγραμμάτων Μ.Ε. τοῦ ΥΠΕΠΘ μετὰ τὸ
ὑπ'ἀριθμ. Φ.211.17/89/Γ/1487/21-3-80 ἔγγραφόν της μᾶς διαβίβασε
για ἔγκριση τῆς πράξεως τῆς Ἐπιτροπῆς κρίσεως τοῦ διδακτικοῦ βι-
βλίου "Λόγοι τοῦ Δημοσθένη" τῆς Γ' Γυμνασίου, ποῦ προέρχεται
ἀπὸ προηγουμένη.

Ὑστερα ἀπὸ προσεκτικὴ μελέτη: α) τοῦ ἀναλυτικοῦ προγράμματος
τῆς ἀρχαίας ἐλληνικῆς γραμματείας, β) τοῦ βιβλίου "Λόγοι τοῦ Δημο-
σθένη" τῆς Γ' Γυμνασίου (ἔκδοση ΟΕΔΒ. 1979), ποῦ εἶχε γραφεῖ μετὰ
ἀνάθεση, γ) τῆς προηγουμένης διαγωνισμοῦ συγγραφῆς νέου διδακτικοῦ
βιβλίου, δ) τῶν τριῶν βιβλίων ποῦ ἔγιναι εἶχαν ὑποβληθεῖ γιὰ κρίση
στὴν ἀρμόδια Διεύθυνση τοῦ ΥΠΕΠΘ καὶ ε) τῶν πράξεων τῆς Ἐπιτροπῆς
κρίσεως, ἡ ὁποία εἶχε συγκροτηθεῖ μετὰ ἀπόφαση τοῦ κ. Ὑπουργοῦ Ἐθνι-
κῆς Παιδείας, εἰσηγοῦμαι στὸ Τμήμα τὰ ἑξῆς:

1. Ἡ Ἐπιτροπὴ κρίσεως ἐξέτασε τὸ βιβλὸ μετὰ τῇ δέουσα προσοχὴ καὶ
ὕστερα ἀπὸ ἐμπεριστατωμένες εἰσηγήσεις καὶ τῇ νόμιμῃ ἀλληλογρα-
φίᾳ μετὰ τοὺς τρεῖς συγγραφεῖς (καὶ ὀφείλω νὰ ὑπογραμμίσω τὴν εὐ-
πρέπεια καὶ τὸ ὑψηλὸ ἐπιστημονικὸ ἥθος ποῦ διέκρινε τόσο τὴν Ἐ-
πιτροπὴ ὅσο καὶ τοὺς συγγραφεῖς στὴν ἀνταλλαγὴ ἀπόψεων) κατέληξε
σὲ τελικὴ ἀπόφαση, μετὰ τὴν ὁποία: α) Κρίνει μὴ κατάλληλο τὸ βιβλὸ
τοῦ κ. Τ. Κουκῆ καὶ β) κρίνει κατάλληλα, ὕστερα ἀπὸ τῆς βελτιώ-
σεις ποῦ κατὰ τὴν εἰσηγήσει της ἔχουν ἐπενεχθεῖ, τὰ βιβλία τῶν
κ.κ. Β. Τσακκαλῆ καὶ Ἀ. Σακελλαρίου, στὰ ὁποῖα ἀπονέμει ἀντί-
στοιχα τὸ Γ' βραβεῖο καὶ τὸν α' ἔπαινο.

2. Συμφωνῶντας στὰ βασικὰ σημεῖα μετὰ τῆς ἀπόψεως καὶ τὸ σκεπτικὸ τῆς
Ἐπιτροπῆς καὶ ἐξαιρῶντας τὴ συναλίσθηση εὐθύνης ποῦ τῇ διέκρινε
σὲ ὅλες τῆς διαδικασίες, προτείνω:

α) Νὰ ἐγκρίνεται τὸ Τμήμα ὥς ἔχει τὴν τελικὴ πρᾶξη τῆς Ἐπιτροπῆς

οἱ ὁποῖοι ἀφορᾷ τὸ βιβλὸ τοῦ κ. Ι. Κουκῆ

β) Νά ἐγκρίνει τῇ σειρά κατ'ατάξεως μεταξὺ τῶν δύο ἄλλων, κατ'ἀλληλων βιβλίων τῶν κ.κ. Τσακιοπούλου καὶ 'Α. Σακελλαρίου, ἀλλὰ νά βελτιώ-
σει κατὰ ἓνα βαθμὸν τὰ βραβεῖα ποὺ τοὺς ἀπένειμε ἡ 'Επιτροπὴ,
δηλαδή νά δοθεῖ στο βιβλίο τοῦ κ. Β. Τσακιοπούλου τὸ β' βραβεῖο
καὶ στο βιβλίο τοῦ κ. 'Α. Σακελλαρίου τὸ γ' βραβεῖο.

Τῇ βελτίωσιν αὐτὴ προτείνω γιὰ τοὺς ἐξῆς λόγους: 1) "Ὅπως φαί-
νεται ἀπὸ τὸ σχετικὸ σκεπτικὸν τῆς 'Επιτροπῆς, καὶ τὰ δύο βιβλία
διακρίνονται γιὰ τὸ ἐπιστημονικὸν τους ἐπίπεδον καὶ τῇ φροντίδῃ τῆς
ἀποδόσεως τοῦ κειμένου τοῦ Δημοσθένη σὲ δοκίμιον νεοελληνικὸν λόγον,
2) Εἶναι ἀνάγκη νά ἐνθαρρυνθοῦν ἀξιόλογοι ἐπιστήμονες καὶ ἐμπαιδευ-
τικοί, ὥστε νά παίρνουν μέρος στῇ διαδικασίᾳ συγγραφῆς σχολικῶν
βιβλίων, ἐφόσον, δυστυχῶς, ἡ ὥς σήμερα ἐμπειρία τοῦ Τμήματος δέν
εἶναι καθόλου θετικὴ. Ἴσως σ' αὐτὸ νά ἐπαιξε σημαντικὸν ρόλον ἡ γλισχρό-
τητα τῶν βραβείων καὶ ἡ ἀμφιβολία τῶν συγγραφέων γιὰ μιὰ ἀξιόπρεπ-
τὴν ἐπιβράβευσιν τοῦ μόχθου τους.

Τέλος, εἰδικότερα σὲ ὅ,τι ἀφορᾷ τὸν κ. Β. Τσακιοπούλου, πρέπει νά
παρατηρήσω τὰ ἐξῆς: ὁ ἴδιος εἶναι ὁ συγγραφεὺς τοῦ βιβλίου ποὺ χρη-
σιμοποιεῖται ὡς τώρα. Ἀλλὰ αὐτὸ δέν σημαίνει ὅτι ἐργάστηκε λιγότερο,
ἐφόσον τὰ 2/3 περίπου τῆς ἐργασίας ποὺ ὑπέβαλε στο διαγωνισμὸν μπο-
ροῦν νά χαρακτηρισθοῦν ὡς νέα προσφορά, καὶ συγκεκριμένα: Ἐναδοῦλε-
ψε τῇ γενικῇ εἰσαγωγῇ, ὅπως καὶ τῆς εἰσαγωγῆς σὲ καθένα ἀπὸ τοὺς δύο
λόγους, ἔτσι ὥστε νά τῆς καταστήσει διδακτικὰ πρόσφορες καὶ σύμφωνα
μὲ τὸ ἀναλυτικὸν πρόγραμμα. (Οἱ ἐντιστοιχέες εἰσαγωγές τῶν παλαιῶν βιβλίων
ἦταν ὑπερδιπλάσιες). Ἔδωκε νέα, διηγή του μετάφρασιν (ἢ μετάφρασιν
τῶν παλαιῶν βιβλίων εἶχε παραχωρηθεῖ δωρεάν ἀπὸ τὸν τ. Πρόεδρον τῆς
Δημοκρατίας κ. Κ. Τσάτσο) σὲ δοκίμιον νεοελληνικὸν λόγον τοῦ Γ' Ὀλυμπια-
κοῦ. Ἐντελῶς νέα ἐργασία τοῦ ἐπιστολῆς εἶναι ἡ εἰσαγωγὴ, ἡ μετάφρασιν
καὶ οἱ ἐρμηνευτικαὶ σημειώσεις τῆς Ἐπιστολῆς πρὸς Φίλιππον τοῦ
Ἰσοκράτη.

Απολούθησε διευκρινιστική συζήτηση, στο τέλος της οποίας, ύστερα από πρόταση του Προέδρου του Τμήματος, 'Αντιπροέδρου Α' του ΚΕΜΕ κ. Γ. Παντελίδη, το Τμήμα αποφασίζει

ὁ μ ό φ ώ ν α :

- α) Έγκρίνει την απόφαση της επιτροπής κρίσεως για το χαρακτήρι-
σμό του βιβλίου του κ. Τ. Κουκή ως μη κατάλληλου
- β) 'Ως προς το βιβλίο του κ.κ. Β. Τσανακίνα και 'Α. Σακελλαρίου, δέχεται την σειρά με την οποία τὰ κατέταξε ή 'Επιτροπή, αλλά, ἐντιμνώντας το ικανοποιητικό ἐπιστημονικό ἐπίπεδο των βιβλίων και τή φροντίδα των συγγραφέων για την απόδοση του αρχαίου λόγου σέ δοκίμη νεοελληνική μετάφραση, βελτιώνει την πρόταση ἀπονομής βραβείων ως ἑξῆς:
ἀπονέμεισθό βιβλίο του κ. Β. Τσανακίνα τό β' βραβεῖο
και στο βιβλίο του κ. 'Α. Σακελλαρίου τό Γ' βραβεῖο.

ΘΕΜΑ 2ο - Γνωμοδότηση για το παιγνίδι του Γιάννη Παπαδόπουλου

"Τό πρώτο μου σκάκι".

Ο εισηγητής του θέματος κ. 'Ι. 'Αρβανίτης είπε τα εξής:

Με το άριθ. Γ/293/2-2-1980 έγγραφο του 'Υπουργείου Παιδείας στέλλεται προς γνωμοδότηση το παιγνίδι "Τό πρώτο μου σκάκι" του Γιάννη Παπαδόπουλου.

Η αίτησή του συνοδεύεται:

α) με έγγραφο του κ. 'Υπουργού Παιδείας προς τους ΓΕΜΕ για την παρώθηση των μαθητών προς εκμάθηση του σκακιού και κυρίως στα πλαίσια των πολιτιστικών δραστηριοτήτων και για σχετική συνεννόηση με την 'Ελληνική Σκακιστική 'Ομοσπονδία

β) με χρονογράφημα του Παλαιολόγου στην εφημερίδα "Τό Βήμα" με τίτλο: "Τό μάθημα πού μάς λείπει"

γ) άλλα δημοσιεύματα στον ήμερήσιο τύπο σχετικά με την παι-
δευτική σπουδαιότητα του παιγνιδιού αυτού και

δ) το παιγνίδι σκάκι (χάρτινα το κουτί και ή σκακιέρα, πλα-
στικά τα κομμάτια και ένας τετρασέλιδος κανονισμός).

Με την πρόταση για την προώθηση της σκακιστικής ιδέας στα σχο-
λεία είμαι απόλυτα σύμφωνος. Τυχαίνει να γνωρίζω σκάκι και πραγμα-
τικά το βρίσκω ως το κατεξοχή πνευματικό παιγνίδι, το όποιο ιδιαι-
τερα απαιτεί συγκέντρωση προσοχής μεγάλη σε συνδυασμό με τη δημιουρ-
γική φαντασία.

Είδικά ώστόσο δεν μπορώ να εισηγηθώ θετική γνωμοδότηση για το
συγκεκριμένο παιγνίδι του Γιάννη Παπαδόπουλου για τους παρακάτω λόγους:

α) 'Ο κανονισμός θα έπρεπε να είναι ένα πιο κατατοπιστικό φυλλά-
διο ως τις 10 σελίδες.

β) Τό κουτί και ή σκακιέρα είναι χάρτινα και φυσικά εύκολοφθαρτα
και μάλιστα για παιδιά.

Ακολούθησε συζήτηση ύστερα από την οποία τό Τμήμα, αφού έλαβε
Ψόφη του:

α) τό Έγγραφο Γ/293/2-2-1980 της Διευθύνσεως Έφαρμογής Προ-
γραμμάτων Μ.Ε. τοϋ ΥΠΕΠΘ,

β) την εισηγήση τοϋ κ. Άρβανίτη, καί

γ) τίς απόψεις ποϋ ανέπτυξαν Άλλα μέλη τοϋ Τμήματος,

Άποφαίνεται ομόφωνα:

Δέχεται την εισηγήση τοϋ κ. 'Ι. Άρβανίτη καί δέν κρίνει "χρή-
σιμο" τό παιγνίδι "ΤΟ ΠΡΩΤΟ ΜΟΥ ΣΚΑΚΙ" τοϋ κ. Γιάννη Παπαδόπουλου
κατά την έννοια της παραγρ. 5 τοϋ άρθρου 2 τοϋ Ν.186/1975.

ΘΕΜΑ 3ο - 'Ερώτημα 'Υπουργού σχετικά με την αξιολόγηση των μεταφράσεων της 'Οδύσσειας των α) Ζήσιμου Σιδέρη β) Καζαντζάκη-Κακριδῆ καὶ γ) Ψυχουντάκη.

'Ο εισηγητής τοῦ θέματος κ. 'Ι. 'Αρβανίτης εἶπε τὰ ἑξῆς:

"Ὑστερα ἀπὸ ἀντιπαραβολή χωρίων τῶν μεταφράσεων τῆς 'Ομήρου 'Οδύσσειας τοῦ Σιδέρη, Καζαντζάκη-Κακριδῆ καὶ Ψυχουντάκη παρατηρῶ τὰ ἑξῆς:

1.- 'Ὡς πρὸς τὴν ποιητικότητα ὑπερτερεῖ ἡ μετάφραση τοῦ Ψυχουντάκη-γραμμένη στὸ κρητικὸ ἰδίωμα, ἀκολουθεῖ τῶν Καζαντζάκη-Κακριδῆ καὶ τρίτη ἔρχεται τοῦ Σιδέρη - ἡ διδασκόμενη στὸ Γυμνάσιο.

2.- 'Ὡς πρὸς τὴν πιστότητα ἡ σειρὰ τους: α) Καζαντζάκη-Κακριδῆ, β) Σιδέρη, γ) Ψυχουντάκη.

3.- 'Ὡς πρὸς τὸ εὐληπτο: α) ἡ μετάφραση Σιδέρη σχεδὸν δὲν παρουσιάζει προβλήματα κατανόησης, β) τοῦ Καζαντζάκη-Κακριδῆ ἀπαιτεῖ μεγαλύτερη συγκέντρωση προσοχῆς, γ) τοῦ Ψυχουντάκη ἔχει δυσκολίες λόγῳ τοῦ κρητικοῦ ἰδιώματος (καὶ ὅχι βέβαια γιὰ τοὺς Κρητικούς).

Αὐτὰ ἀναφορικὰ μετὰ τὴ γενικὴ θεώρηση καὶ ἐκτίμηση τῶν μεταφράσεων, γιὰτὶ κατὰ χωρία ἡ παραπάνω αξιολόγηση ἐνίοτε ἀντιστρέφεται. Εἶμαι τῆς γνώμης πάντως πὼς ἡ προσφορότερη καὶ εἰδικὰ γιὰ τὴν Α' Γυμνασίου εἶναι τοῦ Σιδέρη. Ὡστόσο ἡ ἀνάγνωση πότε πότε χωρίων καὶ ἀπὸ τῆς μεταφράσεως αὐτῆς κατὰ τὴ διδασκαλία θὰ εἶναι ὠφέλιμη παιδευτικὰ.

'Ακολουθήσε συζήτηση μεταξὺ τῶν μελῶν κατὰ τὴν ὁποία διατυπώθηκαν διάφορες ἀπόψεις.

'Ο κ. Φαν. Βῆρος εἶπε τὰ ἑξῆς: Φρονῶ ὅτι ἡ πρόταξη τῆς μετάφρασης Ψυχουντάκη ὡς πρὸς τὴν ποιητικότητα μειώνει ἀναιτιολόγητα τὴ μετάφραση Καζαντζάκη-Κακριδῆ καὶ μπορεῖ νὰ ὁδηγήσει σὲ ἀπρόβλεπτες παρερμηνείες καὶ παραξηγήσεις. Δὲν μπορῶ νὰ συμφωνήσω μετὰ τὴ φρασεολογία τῆς εἰσηγήσεως. Θεωρῶ σκόπιμο μὰ ἀποφύγουμε περὶ τὴ ἐμπλοκὴ προτάσσοντας τὸ κριτήριον ποὺ μᾶς δικαιώνει: γιὰ τὸ συγκεκριμένο μαθητικὸ ἀκροατήριον θεωροῦμε διδακτικὰ προσφορότερη τὴ μετάφραση Σιδέρη.

Ἀκούσθηκαν γνῶμες καὶ ἄλλων μελῶν καὶ τέλος τὸ Τμήμα, ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη: α) τὸ ἔγγραφο 2673/18-4-80 τοῦ κ. Ὑπουργοῦ Ἑθνικῆς Παιδείας, β) τὴν εἰσήγηση τοῦ κ. Ἰ. Ἀρβανίτη καὶ γ) τὴ συζήτηση ποῦ ἀκολούθησε,

Ἀποφάσεται ὁμοφωναῖα·

Βρίσκει ἀξιόλογες καὶ τίς τρεῖς μεταφράσεις τῆς Ὀδύσσειας, δηλαδὴ τῶν Καζαντζάκη-Κακριδῆ, Σιδέρη καὶ Ψυχουντάκη, ἀλλὰ προσηγορύτερη γιὰ τὴ διδασκαλίᾳ στὴν Α΄ Γυμνασίῳ κρίνει τὴ μετάφραση Σιδέρη (ἢ ὅποια διδασκεται τώρα).

Ἀφοῦ ἐξαντλήθηκαν τὰ θέματα τῆς ἡμερήσιας διατάξεως, τελεῖωσε ἡ συνεδρίαση.

Ὁ Πρόεδρος

Γ. Παντελίδης

Ἡ Γραμματέας

Μαριάνθη Παπαδημητρίου

Παρ. Παπαδημητρίου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Πρόξη 31/1980

Σήμερα 5 'Ιουνίου 1980, ημέρα Πέμπτη και ώρα 9.30 πρωινή, το Τμήμα Μέσης 'Ενπαιδεύσεως του Κέντρου 'Ενπαιδευτικών Μελετών και 'Επιμορφώσεως (ΚΕΜΕ) συνεδρίασε στην αΐθουσα συνεδριάσεων της 'Ολομέλειας (Μεσογείων 396, 'Αγία Παρασκευή 'Αττικής) με πρόεδρο τον κ. Γ. Μαντελίδη, Α* 'Αντιπρόεδρο του ΚΕΜΕ.

Στή συνεδρίαση έλαβαν μέρος ό Γ* 'Αντιπρόεδρος του ΚΕΜΕ κ. 'Αθαν. Κομίνης, οί Σύμβουλοι Β* κ.κ. 'Ιω. 'Αρβανίτης, Φαν. Βΰρος, Δ. Σακινάς, 'Ηλ. Σπυρόπουλος, Ν. Βαρουχάκης και Γ. 'Ιρατσάς, ό είδιος Σύμβουλος του ΚΕΜΕ κ. 'Ι. Σιορόλης και οί Εισηγητές του ΚΕΜΕ κ.κ. Κων. Φούσιας, Λεων. 'Αδαμόπουλος, Βασ. Θεοδωρακόπουλος και Χαρ. Κανελλόπουλος. Χρήη γραμματέα ξ'ηανε ή φιλόλογος Παρασκευή Παπαδημητρίου που ύπηρετεϊ με άπόσπαση στο ΚΕΜΕ.

Δέν έλαβαν μέρος στη συνεδρίαση ό κ. Νικ. Παπαδόπουλος, Σύμβουλος Β* , Στέφ. Παπασημανόπουλος και Κυρ. Κατσιμάνης, Εισηγητές του ΚΕΜΕ, γιατί είχαν άλλη ύπηρεσιακή άπασχόληση, και ό Εισηγητής κ. Δ. Τομπαζίδης, γιατί άπουσάζε για ύπηρεσιακούς λόγους στο έξωτερικό.

Θέματα ήμερήσιας διατάξεως

Γνωμοδότηση στο σχέδιο 'Υπουργικής άποφάσεως, σχετική με τή συμπλήρωση της 'Επιτροπής διεξαγωγής του διαγωνισμού των ύποψηφών για μετενπαιδευση στο Διδασναλεϊτο Μέσης 'Ενπαιδεύσεως. Εισηγητής κ. Δημ. Σακινάς.

'Αφού διαπιτωώθηκε άπαρτία και έπικυρώθηκε ή προηγούμενη πράξη, το Τμήμα άρχισε τήν εξέταση του θέματος της ήμερήσιας διατάξεως.

Στήν άρχή ό είσηγητής κ. Δ. Σακινάς ένημέρωσε το Τμήμα σχετικά με το θέμα αυτό.

Ακολούθησε συζήτηση μεταξύ των μελών, ύστερα από την οποία το Τμήμα, αφού έλαβε υπόψη: α) το σχέδιο 'Υπουργικής 'Αποφάσεως "Περί συμπληρώσεως Κεντρικής 'Επιτροπής διεξαγωγής του διαγωνισμού υποψηφίων για μετενταλδευση στο Διδασσιαλετο Μέσης 'Εκπαιδεύσεως", το οποίο έστειλε στο ΚΕΜΕ για γνωμοδότηση ή Διεύθυνση 'Εφαρμογής Προγραμμάτων του ΥΠΕΠΘ με έγγραφό της, αριθμ. πρωτ. Γ/2663/15-5-1980, β) τις διατάξεις του άρθρου 2 του Ν.186/1975 "περί άρμοδιοτήτων του ΚΕΜΕ", γ) την είσηγήση του είσηγητή καλ δ) τη συζήτηση που έγινε μεταξύ των μελών της

Αποφάσισε τα ακόλουθα

Εγκρίνει όπως έχει την παραπάνω 'Υπουργική απόφαση.

Στο σημείο αυτό τερματίστηκε η συνεδρίαση.

Ο Πρόεδρος

Γ. ΠΑΝΤΕΛΙΔΗΣ

Η Γραμματέας

Μαριάνθη Παπαδημητρίου

ΠΑΡ. ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ

ΠΡΑΞΗ 32/1980

Σήμερα 14 'Ιουνίου 1980, ημέρα Σάββατο καί ώρα 9 πρωινή, τό Τμήμα Μέσης 'Εκπαιδύσεως τοῦ Κέντρου 'Εκπαιδευτικῶν Μελετῶν καί 'Επιμορφώσεως (ΚΕΜΕ) συνεδρίασε στήν αἴθουσα συνεδριάσεων τῆς 'Ολομέλειάς του (Μεσογειῶν 396 - 'Αγία Παρασκευή 'Αττικῆς) μέ πρόεδρο τόν κ. Γ. Παντελίδου, Α' 'Αντιπρόεδρο τοῦ ΚΕΜΕ.

Στή συνεδρίαση ἔλαβαν μέρος ὁ κ. 'Αθαν. Κομίνης, Γ' 'Αντιπρόεδρος τοῦ ΚΕΜΕ, οἱ κ.κ. 'Ι. 'Αρβανίτης, Φαν. Βῶρος, Δ. Σακκῆς, 'Ηλ. Σπυρόπουλος, Ν. Βαρουχάκης, Γ. Γρατσέας, Ν. Παπαδόπουλος, Σύμβουλοι Β', 'Ι. Σκοροδλίτης, Εἰδικός Σύμβουλος τοῦ ΚΕΜΕ, Κ. Φούσκας, Δ. Τομπαΐδης, Κυρ. Κατσιμάνης, Β. Θεοδωρακόπουλος, Λεων. 'Αδαμόπουλος καί Στέφ. Παπασημακόπουλος, Εἰσηγητές. Χρήη γραμματέα ἔκανε ἡ φιλόλογος Παρασκευή Παπδημητρίου, πού ὑπηρετεῖ μέ ἀπόσπαση ὅτῳ ΚΕΜΕ.

ΘΕΜΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

'Οδηγίες γιά τή διδασκαλία τῶν μαθημάτων Γυμνασίου καί Λυκείου. Εἰσηγητής κ. Γ. Παντελίδης.

'Αφοῦ διαπιστώθηκε ἀπαρτία καί ἐπικυρώθηκε ἡ προηγούμενη πράξη, τό Τμήμα ἄρχισε τήν ἐξέταση τοῦ θέματος τῆς ἡμερήσιας διατάξεως.

'Ο εἰσηγητής τοῦ θέματος κ. Γ. Παντελίδης εἶπε σχετικά μέ τό θέμα αὐτό τά ἑξῆς:

Εἶναι γνωστοί στό Τμήμα οἱ λόγοι πού μᾶς ὑποχρῶσαν νά καταρτίσουμε ἔγκαιρα οδηγίες γιά τή διδασκτέα ὕλη καί τή διδασκαλία τῶν μαθημάτων στό Γυμνάσιο καί τό Γενικό Λύκειο γιά τό σχολικό ἔτος 1980-81.

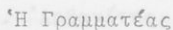
Γι' αυτό, ύστερα από σχετική απόφασή μας, ἐργάστηκαν κατὰ ομάδες οἱ Σύμβουλοι Β', οἱ Εἰσηγητές καί οἱ Εἰδικοί Ἐπιστήμονες τοῦ Τμήματος, πού ἀνήκουν στίς διάφορες εἰδικότητες καί κατάρτισαν ὁδηγίες πού ἀναφέρονται στά διάφορα μαθήματα τῆς εἰδικότητάς τους, ἀφοῦ ἔλαβαν ὑπόψη τά ἀναλυτικά προγράμματα, τά ἀντίστοιχα διδακτικά βιβλία, τήν ἐμπειρία ἀπό τήν ὥς τώρα σχολική πραγματικότητα καί τίς παρατηρήσεις τοῦ ἐποπτικοῦ καί διδακτικοῦ προσωπικοῦ. Τά κείμενα τῶν διαφόρων ομάδων διαβάστηκαν σέ σειρά συνεδριάσεων τοῦ Τμήματος καί, ἀφοῦ ἔγιναν δεκτά ὕστερα ἀπό ἀπαραίτητες βελτιώσεις καί συμπληρώσεις, τά συγκέντρωσε καί τά κατέταξε σέ τρία τεύχη ὁ Σύμβουλος Β' Ἡλ. Σπυροπούλος. Τά τεύχη αὐτά (Α': ὁδηγίες γιά τά Ἀρχαῖα Ἑλληνικά, τά Νέα Ἑλληνικά, τήν Ἱστορία, τά Λατινικά, τήν Ψυχολογία καί τά Στοιχεῖα Φιλοσοφίας, Β': γιά τά Μαθηματικά, τή Φυσική, τή Χημεία, τά Βιολογικά μαθήματα καί τή Γεωγραφία, Γ': γιά τά Θρησκευτικά, τίς Ξένες Γλῶσσες καί τή Φυσική Ἀγωγή), θά ἀποσταλοῦν γιά τίς περαιτέρω ἐνέργειες, ὥστε σέ μορφή βιβλίων νά διανεμηθοῦν ἔγκαιρα σέ ὅλους τοὺς καθηγητές Γυμνασίου καί Λυκείου, ἀνάλογα μέ τήν εἰδικότητά τους, στή Διεύθυνση Ἐφαρμογῆς Προγραμμάτων Μ.Ε. τοῦ ΥΠΕΠΘ. Γιά νά ἐπιτύχουμε τήν μέταχυ ρυθμό καί ὅσο τό δυνατό μέ λιγότερα ἀβλεπτήματα ἐκτύπωση, τά μέλη τοῦ Τμήματος ἀναλαμβάνουν νά κάνουν αὐτά τήν πρώτη διόρθωση τῶν τυπογραφικῶν δοκιμῶν (τό κάθε μέρος θά ἐπιμεληθεῖ τά δοκίμια πού περιέχουν τίς ὁδηγίες πού συνέταξε)· στή συνέχεια ὁ Σύμβουλος Β' κ. Φ. Βώρος καί ὁ Εἰσηγητής κ. Δ. Τομπαῖδης ἀναλαμβάνουν νά κάνουν τή β' καί γ' διόρθωση τῶν δοκιμῶν στό σύνολό τους.

Ὑστερα ἀπό τήν εἰσήγηση τοῦ Προέδρου τοῦ Τμήματος κ. Γ. Παντελίδου, Ἀντιπροέδρου Α' τοῦ ΚΕΜΕ, καί τῆ διευκρινιστικῆς συζήτησης πού ἀκολούθησε, τό Τμήμα

Ἀποφασίζει ὁμόφωνα:

1.- Νά ἀποσταλοῦν στή Διεύθυνση Ἐφαρμογῆς Προγραμμάτων Μ.Ε. τοῦ ΥΠΕΠΘ γιά νά προωθηθοῦν γιά ἐκτύπωση καί ἔγκαιρη ἀποστολή στοὺς καθηγητές τῶν Γυμνασίων καί τῶν Λυκείων τά τρία (3) τεύχη τῶν "Ὁδη-

Figure 1. A schematic diagram of the experimental setup.

Ματαθριανός

ΠΑΡ. ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ

ΠΡΑΞΗ 33/1980

Σήμερα 16 'Ιουνίου 1980, ημέρα Δευτέρα καὶ ὥρα 9 πρωΐνῃ, τὸ Τμήμα Μέσης 'Εκπαίδευσέως τοῦ Κέντρου 'Εκπαιδευτικῶν Μελετῶν καὶ 'Επιμορφώσεως (ΚΕΜΕ) συνεδρίασε στὴν αἴθουσα συνεδριάσεων τῆς 'Ολομέλειάς του (Μεσογείων 396- 'Αγία Παρασκευὴ 'Αττικῆς) μὲ πρόεδρο τὸν κ. Γ. Παντελίδη, Ἀ' Ἀντιπρόεδρο τοῦ ΚΕΜΕ.

Στὴ συνεδρίαση ἔλαβαν μέρος οἱ κ.κ. 'Ι. 'Αρβανίτης, Φ. Βῶρος, Δ. Σακιδᾶς, 'Ηλ. Σπυρόπουλος, Ν. Βαρουχάκης, Γ. Γρατοῦδας, Ν. Παπαδόπουλος, Σύμβουλοι Β', 'Ι. Σκορδύλης, Εἰδικὸς Σύμβουλος τοῦ ΚΕΜΕ, Κ. Φούσκας, Δ. Τομπαΐδης, Κυρ. Κατσιμάνης, Β. Θεοδωρακόπουλος, Α. 'Αδαμόπουλος καὶ Στ. Παπασημακόπουλος, Εἰσηγητές. Χρὴν γραμματεῖα ἔκανε ὁ φιλόλογος Παρρασκευὴ Παπαδημητρίου, ποὺ ὑπηρετεῖ μὲ ἀπόσπαση στὸ ΚΕΜΕ.

Δὲν παραβρέθηκε στὴ συνεδρίαση ὁ κ. 'Αθαν. Κομίνης, Γ' Ἀντιπρόεδρος τοῦ ΚΕΜΕ, γιατί εἶχε ἄλλη ὑπηρεσιακὴ ἀσασχόληση.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

- ΘΕΜΑ 1ο - 'Ενημέρωση τοῦ Τμήματος Μ.Ε. σχετικὰ μὲ ἔγγραφα τῆς ΕΟΚ ποὺ ἀναφέρονται στὶς σχολικὲς διακοπές. Εἰσηγητὴς κ. Κυρ. Κατσιμάνης.
- ΘΕΜΑ 2ο - 'Αναφορὰ τοῦ κ. Λεων. Φάκालου, ἐπίτιμου Γεν. 'Επιθεωρητῆ Μ.Ε. εἰδικότητος Μαθηματικῶν, γιὰ τὸ 'Ηλιοκεντρικὸ σύστημα τοῦ 'Αριστ. Σάμιου στὸ σχολικὸ βιβλίο τῆς Κοσμογραφίας. Εἰσηγητὴς κ. Λεων. 'Αδαμόπουλος.
- ΘΕΜΑ 3ο - Γνωμοδότηση γιὰ τὸ βιβλίο τοῦ Α. Πασιαλῆ "Ἐπιλεκτικὴ Γραμματικὴ τῆς Δημοτικῆς". Εἰσηγητὴς κ. Α. Τομπαΐδης.
- ΘΕΜΑ 4ο - Γνωμοδότηση γιὰ τὸ βιβλίο τοῦ Π. Παπαϊωάννου "Πανδέκτης Σπουδῶν Γυμνασίου-Λυκείου". Εἰσηγητὲς κ.κ. 'Ηλ. Σπυρόπουλος, Δ. Τομπαΐδης, Φαν. Βῶρος, Ν. Βαρουχάκης καὶ Στ. Παπασημακόπουλος.
- ΘΕΜΑ 5ο - 'Εγκριση πράξεως 'Επιτροπῆς κρίσεως τοῦ βιβλίου τοῦ Γυμνασίου "Οἰκιακὴ Οἰκονομία". Εἰσηγητὴς κ. 'Ι. 'Αρβανίτης.

'Αφοῦ διαπιστώθηκε ἀπαρτία καὶ ἐπικυρώθηκε ἡ προηγούμενη πράξη, τὸ Τμήμα ἄρχισε τὴν ἐξέταση τῶν θεμάτων τῆς ἡμερήσιας διατάξεως.

ΘΕΜΑ 1ο - Ένημέρωση του Τμήματος Μ.Ε. σχετικά με Έγγραφα της ΕΟΚ που αναφέρονται στις σχολικές διακοπές.

Θ εισηγητής του θέματος κ. Κυρ. Κατσιμάνης είπε σχετικά με το θέμα αυτό τα εξής:

Με το Έγγραφο άριθ. 1/608/27-5-1980 του Τμήματος Σχέσεων Έλλάδος-Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων της Διευθύνσεως Έκπαιδευτικών Σχέσεων του ΥΠΕΠΘ μās διαβιβάσθηκαν τα Έγγραφα άριθ. 9425/79/9-10-1979 EDUC. 50 καί 6063/79/4-4-1979 EDUC. 10 της Ευρωπαϊκής Κοινότητας με θέμα τίς σχολικές διακοπές. Τα Έγγραφα έστάλησαν για ένημέρωσή μας "καί τυχόν διατύπωση συγκεκριμένων προτάσεων".

Τό δεύτερο από τα δύο Έγγραφα της Κοινότητας, δηλαδή τό ύπ' άριθ. 6063/79/4-4-1979 είναι μία εισαγωγική διακοίνωση της όλλανδικής αντιπροσωπείας πού τό ιστορικό της είναι τό ακόλουθο:

Στίς 25 Ίανουαρίου 1978 είχε γίνει μία συζήτηση σχετικά με τίς σχολικές διακοπές. Η όλλανδική αντιπροσωπεία, με τήν πιό πάνω διακοίνωση της, έκφράζει τήν εύχή νά συνεχιστεί ή σχετική συζήτηση, γιατί αύτή τήν περίοδο μελετάται στην Όλλανδία ένα καινούριο σύστημα σχολικών διακοπών. Κατά τήν αντιπροσωπεία της Ίδιας χώρας, ή άναθεώρηση του συστήματος διακοπών υπαγορεύθηκε από τή διαπίστωση ότι ή ταυτόχρονη έξοδος νέων καί ένηλίκων για διακοπές σε μεγάλη απόσταση από τους τόπους διαμονής τους δημιουργεί συμφόρηση στά συγκοινωνιακά μέσα καί προκαλεί άνοδο των τιμών στά κέντρα διακοπών. Έτσι ή όλλανδική αντιπροσωπεία υποβάλλει μία σειρά θεμάτων στην Έπιτροπή Έκπαιδεύσεως της Κοινότητας καί διατυπώνει τήν παράκληση νά γίνει πάνω σ' αυτά μία ανταλλαγή απόψεων με τα άλλα κράτη-μέλη. Τα σημεΐα αυτά είναι τα εξής:

1.- Πρέπει νά επιδιωχθεΐ μία ισορροπη κατανομή των διακοπών στο έσωτερικό της Κοινότητας.

2.- Μέτρα πού μπορούν νά ληφθοΐν χωριστά από τα κράτη-μέλη, καί ιδίως:

- Κατανομή κατά περιοχή.

- Πιό πολλές σύντομες περίοδοι άδειας άντί για τή μακρά περίοδο των θερινών διακοπών, πού ισχύει σήμερα.

- 'Αρχή καί τέλος τῶν διακοπῶν στή διάρκεια τῆς ἐβδομάδας.
- Καθιέρωση ἀτομικῶν σχολικῶν διακοπῶν.

3.- Μέτρα πού δέν μποροῦν νά ληφθοῦν παρὰ μόνο ἀπό κοινοῦ.

Ἰδιαίτερα :

- Πολύπλευρη συμφωνία στό θέμα τῆς κατανομῆς (τῶν διακοπῶν).
- Φροντίδα, ὥστε νά συμπίπτει τό σχολικό μέ τό ἡμερολογιακό ἔτος (ὥστε νά ἐπιτραπεῖ μιά οὐσιαστική κατανομή τῶν θερινῶν διακοπῶν).
- Ἔρευνα (....) σχετικά μέ τίς καλύτερες ἡμερομηνίες τῶν διακοπῶν.

Τό δεῦτερο ἔγγραφο τῆς Κοινότητας (ἀριθ. 9425/79/9-10-1979 δίνει περιληπτικά τίς ἀπαντήσεις στά πιά πάνω σημεία, τίς ὁποῖες ἔστειλαν ἐπτά ἀντιπροσωπεῖες εὐρωπαϊκῶν κρατῶν-μελῶν. Στίς ἀπαντήσεις αὐτές περιέχονται γιά κάθε σημείο δηλώσεις εἴτε ἀποδοχῆς τῆς ὁλλανδικῆς προτάσεως εἴτε ὑπογραμμίσεως τοῦ ἐνδιαφέροντος της εἴτε μελέτη τοῦ θέματος στή χώρα τῆς ἀντιπροσωπείας εἴτε ὑπογραμμίσεως τῶν δυσχερειῶν πού θά προέκυπταν ἀπό ἐνδεχόμενη υἱοθέτηση τῆς προτάσεως εἴτε ἀπερίφραστης ἀπορροφῆς της.

Ἀπό ἑλληνικῆς πλευρᾶς οἱ ὁλλανδικές θέσεις πρέπει νά ληφθοῦν σοβαρά ὑπόψη, χωρίς αὐτό νά σημαίνει ὅτι θά ἦταν τοῦ παρόντος μιά οὐσιαστική ἀντιμετώπιση τοῦ θέματος. Οἱ ἰδιαίζουσες κλιματολογικές συνθήκες τῆς χώρας, ἡ παραδοσιακή προσήλωση τοῦ πληθυσμοῦ στίς θερινές διακοπές καί ἡ πρόσφατη ρύθμιση ἀπό τήν Πολιτεία τῆς ἐνέργειας καί τῆς λήψεως τοῦ διδακτικοῦ ἔτους θά ἀποδείκνυναι ἀκαιρη ὅποιαδήποτε εἰσήγηση γιά τροποποίηση τῶν ὅσων ἰσχύουν αὐτή τή στιγμή. Μένει βέβαια νά δοῦμε τίς ἀντιδράσεις τῶν ἐταίρων μας πού ἀργά ἢ γρήγορα θά ἐκδηλωθοῦν, ὅταν αὐτοί διαπιστώσουν ὅτι μέ τίς κάθε λογῆς ἐξετάσεις πού τίς ἔχουμε δυστυχῶς ἀναγάγει σέ αὐτοσκοπό ὁ χρόνος οὐσιαστικῆς λειτουργίας τῶν σχολείων στή χώρα μας εἶναι συγκριτικά πολύ περιορισμένος.

Τό Τμήμα, ἀφοῦ ἄκουσε τήν εἰσήγηση,

Ἀποφασίζει ὁμόφωνα

Λαμβάνει σοβαρῶς ὑπόψη της τό ὅλο θέμα, ἀλλά δέν κρίνει σκόπιμο νά προβεῖ σέ διατύπωση προτάσεως ἐπὶ τοῦ προκειμένου, γιά τοὺς λόγους

πού αναπτύσσονται στην εισηγήση.

ΘΕΜΑ 2ο - 'Αναφορά του κ. Λεων. Φάκαλου, επίτιμου Γενικού 'Επιθεωρητή Μ.Ε. ειδικότητας Μαθηματικών για τó 'Ηλιοκεντρικό σύστημα του 'Αριστ. Σάμιου στο σχολικό βιβλίο της Κοσμογραφίας.

'Ο εισηγητής του θέματος κ. Λεων. 'Αδαμόπουλος είπε σχετικά με τó θέμα αυτό τά εξής:

Με τó αρ. 866/18-4-80 έγγραφó του ó κ. 'Υφυπουργός Παιδείας μάς διαβίβασε τήν αναφορά του κ. Λ.Κ. Φάκαλου, επίτιμου Γενικού 'Επιθεωρητή, με ήμερομηνία 10-4-1980 με τήν παράκληση νά απαντήσουμε στόν ένδιαφερόμενο. 'Ο κ. Φάκαλος, αφού με λεπτομέρεια αναφέρεται στην προέλευση τής ήλιοκεντρικής θεωρίας, εισηγείται "όπως τó 'Υπουργείον Παιδείας ένεργήσῃ τά δέοντα ἵνα:

1.- 'Αναγραφῇ εἰς τó σχολικόν βιβλίον τής Κοσμογραφίας, ὅτι ὁ ἐπινοήσας τó 'Ηλιοκεντρικόν Σύστημα εἶναι ὁ "Έλλην 'Αστρονόμος καί Μαθηματικός τής 'Αρχαιότητος ὁ 'Αρίσταρχος ὁ Σάμιος.

2.- Κηρυχθῇ τó τρέχον ἔτος 1980 ὡς ἔτος τοῦ 'Αριστάρχου τοῦ Σαμίου ἐπὶ τῇ συμπληρώσει 2.300 ἐτῶν ἀπó τής γεννήσεώς του πρὸν τιμῇ του, συμφωνῶν με τήν δημοσιευθεῖσαν εἰς τήν ἐφημερίδα "Ἡ Βραδυνή" τής 4-4-80 πρότασιν τοῦ κ. Πάλλα 'Αρ.

3.- 'Αναγνωρισθῇ διεθνῶς, ὅτι ἡ ἐφεύρεσις τοῦ ήλιοκεντρικοῦ συστήματος εἰς τήν ἀστρονομίαν ἀνήκει εἰς τόν διδάσχημον Ἑλληνα ἀστρονόμον καί μαθηματικόν τής ἀρχαιότητος 'Αρίσταρχον τόν Σάμιον εἰς τρόπον, ὥστε ὁ κόσμος νά διδάσκεται τήν ἀλήθειαν ὅτι δηλαδή τó ήλιοκεντρικόν σύστημα, τó ὁποῖον ἀποτελεῖ τó θεμέλιον τής ἀστρονομίας, εἶναι δημιούργημα καί ἐπινόησις τοῦ ἀρχαίου ἑλληνικοῦ πνεύματος.

Σχετικὰ με τά παραπάνω τρία αἰτήματα τοῦ κ. Φάκαλου ἔχω νά παρατηρήσω τά ἀκόλουθα:

1.- Στήν Κοσμογραφία τής Γ' Λυκείου καί στή σελίδα 48 ἀναγράφεται με σαφήνεια ὅτι κύριος ἐκπρόσωπος τής ήλιοκεντρικῆς θεωρίας στήν

ἀρχαιότητα ἦταν ὁ Ἀρίσταρχος ὁ Σάμιος καί ὅτι ὁ Κοπέρνικος ἀφοῦ μελέτησε τίς ἐργασίες τοῦ Ἀριστάρχου ὑποστήριξε τήν ὀρθότητα τῆς ἡλιοκεντρικῆς θεωρίας καί συνετέλεσε στήν ἐδραίωσή της.

2.- Τό τρέχον ἔτος θά εἶναι ἰδιαίτερα τιμητικό γιά τόν Ἀρίσταρχο τό Σάμιο. Καί αὐτό γιατί κατά τή χρονική περίοδο 17-20 Ἰουνίου ὁργανώνεται στή Σάμο τό "Συμπόσιο τοῦ Ἀριστάρχου". Στό συμπόσιο αὐτό θά πάρουν μέρος πολλοί διάσημοι Ἕλληνες καί ξένοι ἀστρονόμοι, μερικοί ἀπό τούς ὁποίους εἶναι κάτοχοι καί τοῦ βραβείου NOBEL.

3.- Ἡ πρωτοποριακή ἐργασία τοῦ Ἀρίσταρχου ἔχει προβληθεῖ δεόντως στό διεθνή χῶρο ἐδῶ καί πολύ καιρό μέ τά δημοσιεύματα διακεκριμένων ἑλλήνων ἀστρονόμων καί ἄλλων ἐπιστημόνων, ὅπως οἱ Σ. Πλακίδης, Δ. Κωτσάκης, Σ. Σβολόπουλος, Εὐ. Σταμάτης, Κ. Χασάπης κ.ἄ.

Ἀκολούθησε συζήτηση μεταξὺ τῶν μελῶν, ὕστερα ἀπό τήν ὁποία τό Τμήμα,

Ἀποφασίζει ὁμόφωνα

1.- Δέχεται τήν εἰσήγηση ὅπως ἔχει, καί

2.- Νά δοθεῖ σχετική ἀπάντηση στόν ἐπίτῃμο Γενικό Ἐπιθεωρητή

Μ.Ε. κ. Λεων. Φάκαλο.

./.

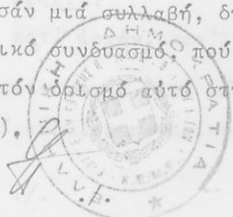
ΘΕΜΑ 3ο - Γνωμοδότηση για τὸ βιβλίο τοῦ Λ. Πασιαλῆ "Ἐπιλεκτική Γραμματική τῆς Δημοτικῆς".

Ὁ εἰσηγητὴς τοῦ θέματος κ. Δημ. Τομπαζῆς εἶπε σχετικὰ μὲ τὸ θέμα αὐτὸ τὰ ἑξῆς:

Τὸ βιβλίο τοῦ Λάμπρου Πασιαλῆ, 'Ἐπιλεκτικὴ γραμματικὴ τῆς δημοτικῆς ("ἀξιολογικὴ ἐπεξεργασία καὶ συμπλήρωση τῆς ἐπίσημης γραμματικῆς"), Ἀθήνα 1980, θέλει νὰ εἶναι, ὅπως γράφει, "ἓνα θαυμάσιο βοηθῆμα κοντὰ (SIC) στὴ σχολικὴ γραμματικὴ, γιὰ τὴν καλύτερη κατανόησίν της". Ὅμως τὸ βιβλίο ἂν καὶ περιέχει ἀρκετὰ χρήσιμα πράγματα (π.χ. στὰ σημεῖα τῆς στίξεως), ἀπὸ τὰ ὁποῖα θὰ μπορούσε νὰ ἐπωφεληθεῖ ἓνας προσεκτικὸς καὶ "ἐπιλεκτικὸς" ἀναγνώστης, δέν μπορεῖ γενικὰ νὰ κριθεῖ χρήσιμο γιὰ τοὺς ἀκόλουθους λόγους:

α) Περιλαμβάνει ἀνακρίβειες:

26. (γιὰ τὸ φαινόμενο τῆς συγκοπῆς:) "Τὸ φαινόμενο δέν εἶναι καὶ τόσο συνηθισμένο στὸν ἀπλὸ πεζὸ λόγο. Συναντιέται μᾶλλον κατὰ κανόνα στὴν ποίηση καὶ στὴ λόγια δημοτικὴ ἔκφραση ἢ σὲ καθιερωμένες ἐκφράσεις καὶ λαϊκὲς θυμοσοφίες".
17. Φωνηεντικὰ παράγωγα ὀνομάζονται οἱ συνδυασμοὶ ποὺ προκύπτουν ἀπὸ τὴν ἔνωση δύο ἢ καὶ περισσότερων φωνηέντων, γιὰ νὰ παραστήσουν τὴν ἐκφώνηση ἑνὸς ἢ δύο φθόγων σὲ μιὰ ἐνότητα (συλλαβή) μέσα σὲ μιὰ λέξη: νοικοκύρης,.... ρολόι.... θειάφι.... γυαλόχαρτο".
18. Δίψηφα φωνηεντικά. Αὐτὰ ἀποτελοῦνται ἀπὸ δύο φωνήεντα ποὺ ἐκφωνοῦνται μαζὶ σάν ἓνας φθόγος.
18. Δίφθογοι καταχρηστικοί. "Ὅταν τὰ φωνήεντα ι καὶ υ ἢ τὰ δίψηφα ει, οι βρεθοῦν μπροστὰ ἀπὸ ἄλλο φωνήεν ἢ δίψηφο σὲ μιὰ λέξη, συνεκφωνοῦνται μαζὶ τοῦ σάν μιὰ συλλαβή, δημιουργώντας ἔτσι ἓνα (SIC) καινούργιο φωνηεντικὸ συνδυασμό, ποὺ τὸν λέμε καταχρηστικὸ δίφθογο". (Σύμφωνα μὲ τὸν ὀρισμὸ αὐτὸ στὴ λέξη π.χ. μύηση ἔχουμε καταχρηστικὸ δίφθογο).

19. Τά αυ καί ευ (πού όνομάζονται στη σχολική γραμματική συνδυασμοί καί όχι δίφθογγοι) χαρακτηρίζονται φίφθογγοι διπλοπροφερόμενοι.
102. "Δέν πρέπει νά γράφουμε: Γενάρης, Φλεβάρης, Μάρτης κτλ. Μιά τέ-
τοια γραφή μόνο στη λογοτεχνία θά μπορούσε νά χρησιμοποιηθεῖ".
121. Για τά ύποκοριστικά σέ -άκι: "δέν ἔχουν συνήθως γενική. Αὐτό
164. ἰσχύει ἰδιαίτερα γιά κεῖνα τά ύποκοριστικά πού ἔχουν συνώνυμά
162. τους σ' ἄλλο τύπο· τ' ἄλλα πού δέν ἔχουν, σχηματίζουν κατὰ κανό-
να τή δικιά τους γενική:
Λέμε: τό ἀρνάκι-τοῦ ἀρνιοῦ, τό γατάκι-τοῦ γατιοῦ κτλ.
'Αλλ' ὅμως: τό καπάκι-τοῦ καπακιοῦ, τό λουλάκι-τοῦ λουλακιοῦ,
192. τοῦ καμακιοῦ, τοῦ μπαμπακιοῦ". (Ὁ συγγραφέας ἐδῶ παρεξηγεῖ, γιὰτί
αὐτά τά τελευταῖα ὀνόματα δέν εἶναι ύποκοριστικά).
137. "Ἡ καινοτομία τῆς δημοτικῆς στόν τομέα τοῦ σχηματισμοῦ τῶν παραθε-
τικῶν εἶναι ἀληθινά ριζοσπαστική". (Στήν πραγματικότητα πρόκειται
μονάχα γιά ἀπλοποίηση τῆς γραφῆς).
153. Ἑτυμολογικά τό ρῆμα παράγεται ἀπό τή ρίζα "ρη-" (μέσου παρακειμ.)
τοῦ "λέγω".
183. Ἡ διατύπωση τοῦ συγγραφέα ἀφήνει τήν ἐντύπωση ὅτι τά φαινόμενα
τῆς ἀποκοπῆς (ψῆσ' το) καί τῆς συγκοπῆς (ψῆστε το) εἶναι τό ἴδιο
29. πρῶγμα.
- β) Κάνει ἀθαίρετες διαπιστώσεις καί κρίσεις:
25. Τά ἄλλα δύο ἀλλά τ' ἄλλα τά δύο, τό ὥρατο ἄλογο ἀλλά τ' ὥρατο
--- τό ἄλογο.
41. Θέτει περισπωμένη: Ἀντιῶν, Δημοῶν, Ξενοῶν, Προεδῶν.
50. Γράφονται μέ μία ἢ μέ δύο λέξεις:
183. ἐντομεταξύ, καλομήνα - κατ' ἀρχήν, κατ' ἐξοχήν.
117. τά σκέψεως καί δυνάμεις μπαίνουν μέ φιλά σέ παρενθέσεις (πρ.
καί σ. 118 "παρεῖσακτη καί ἀθαίρετη γενική -εως").

138. 'Ο συγγραφέας ισχυρίζεται ότι μονολεκτικό τύπο έχουμε στα παραθετικά που μᾶς ἔρχονται ἀπὸ τὴν καθαρρεύουσα, ἐνῶ τῆς νεοελληνικῆς τὰ δημιουργήματα σχηματίζονται περιφραστικά. Αὐτὸ ὅμως δὲν εἶναι ὀρθό, γιατί καί στή δημοτική λέμε χαζότερος, καλότετος, μικρότατος κτλ.

164. ἀπολαύω - ἀπολαυμένος

182. (Γιὰ τὴν κατάληξη -ομε:) Καθὼ εἶναι ὅμως νὰ τὴν ἀποφεύγουμε, γιατί δὲν ἀποτελεῖ τύπο γνήσιας δημοτικῆς· ἐπομένως θὰ πρέπει νὰ λέμε "φήνουμε, θὰ φήσουμε", καί ὄχι "φήνομε, θὰ φήσομε".

192. (Γιὰ τὴ μετοχή τοῦ παθητικοῦ ἐνεστώτα:) Τονίζουμε ὅμως καί πάλι πῶς ἡ δημοτικὴ γλῶσσα δὲν τὴν προτιμᾷ τὴ μετοχή τοῦ παθητικοῦ ἐνεστώτα καί γι' αὐτὸ καλὸ εἶναι εἴτε νὰ τὴν ἀποφεύγουμε εἴτε νὰ μὴν τὴ χρησιμοποιοῦμε τουλάχιστο ἀβασάνιστα, ὅπου λάχει νὰ περιορίζουμε τὴ χρῆση της μόνο σὲ καθιερωμένες ἐκφράσεις. (...). Στις ἄλλες περιπτώσεις ἡ μετοχή πρέπει νὰ περιγράφεται (νῶ ἀναλύεται) μὲ ἄλλα ἐκφραστικά μέσα: (...).

γ) Χρησιμοποιεῖ διδάζουσα ὀρολογία:

17. φωνηεντικά παράγωγα

29. συμφωνικά παράγωγα, ὁμόφθογγα διπλά, ἑτερόφθογγο διπλό, ὁμόφθογγα κανονικά, ὁμόφθογγα καταχρηστικά, ἑτερόφθογγα

31. (σύμφωνα) ἑξακολουθητικά ἢ διάρκειας
στιγμιαῖα ἢ ἀπότομα

56. μέση στιγμή (†)

96-97 οὐσιαστικές προτάσεις

164. ρινόληπτα

183, 192 ἰδιορρυθμα ρήματα καί ἀνώμαλα ρήματα, ἐλλειμματικά σὲ χρόνους

δ) "Ἐχει γλωσσικές ἀδυναμίες:

σ' ἔνα τέτοιο ρόλο, σ' αὐτὴν τὴν περίπτωση, κανένα ἄλλο σκοπό, σ' ἔνα ὅμοιο (φθόγγο), γι' αὐτὸν ἀκριβῶς τὸ λόγο, σ' αὐτὸν τὸν τόπο

τό πρόβλημα τῆς διχρονίας, ἡ εὐχία τῶν λέξεων, ἡ ποσότητα τῶν συλλαβῶν (= ὁ ἀριθμός, σελ. 129)

νά τῇ διαφυλάξῃ

μέχρι σ' ἐμᾶς

σ' αὐτῇ τὴν ἀσαφῇ γραπτῇ διατύπωση τῶν λέξεων

71. Δέ σημειώνουμε διαλυτικά ὅταν "δέν ὑπάρχει κίνδυνος νά δημιουργηθεῖ δόψηφο φωνηεντικὸς".

ὡς ἀκολουθῶς (130), τοὺς ὑποὺλους

135. "Πάνω στό ζηλιάρη, -άρα, -ἄρικο κλίνονται... >>

136. "Πάνω στό παράδειγμα αὐτό κλίνονται... >>

«... ἡ κλητική, ἡ ὁποία μᾶλλον δέ χρησιμοποιεῖται στήν πρακτικὴ ἐφαρμογή?»

155. "Ὑπονοεῖται φυσικὰ ὅτι ρήματα μέ παθητικὴ διάθεση λέγονται παθητικά. αὐτοπάσχει (146, 156)

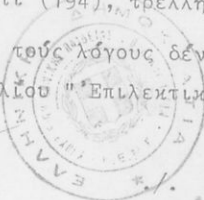
160. "Ἡ δήλωση τοῦ ρήματος εἶναι μὴ πραγματοποιήσιμη >>

170. "Ὅσο ἡ ἐσωτερικὴ ὅσο καὶ ἡ ἐξωτερικὴ αὔξηση ἐφαρμόζεται μόνο στά πρόσωπα πού τονίζεται τό "ε" εἰσάλλως παραλείπεται." >>

ε) "Ἐχει πολλὰ ὀρθογραφικά λάθη:

κι' ἐπιμονή (22), γ' ἄγιο (25), τριγόνι (25), νά ριχνα (26), μεσ' ἀπό (27), σοῦρτα φέρτα (51), ἀγκίλες (56), πολυλεξίς ἐστί (57), ἀπ' ὅτι (57), τῶν τμημάτων (59), τὰ καερίνια (61), καθήσαμε (74, τρίς), Μανώλης (125), δικατάλικά (137), Ρῆμα ἐστί (153), ποιητικοῦ αἴτου (154), πολὺ ζέστη (160), σχηματίζουν (163), παρόλο (183), κρεβάτι (194), τρελλή (229), τραῦνο (229) κ. ἄ.

Γιὰ ὅλους αὐτοὺς τοὺς λόγους δέν μπορῶ νά εἰσηγηθῶ θετικά γιὰ τὴν χρησιμότητά τοῦ βιβλίου "Ἐπιλεκτικὴ γραμματικὴ τῆς δημοτικῆς" τοῦ Λάμπρου Πασιαλῆ.

Ακολούθησε συζήτηση ύστερα από την οποία το Τμήμα, αφού έλαβε υπόψη του:

α) το έγγραφο Γ/1228/17-3-1980 της Διευθύνσεως Έφαρμογής Προγραμμάτων Μ.Ε. του ΥΠΕΠΘ,

β) τις διατάξεις του άρθρου 2 του Ν.186/1975,

γ) την εισήγηση του κ. Δ. Τομπατζή, και

δ) τη συζήτηση που έγινε μεταξύ των μελών του,

Αποφασίζεται ομόφωνα

Δέχεται την εισήγηση του κ. Δ. Τομπατζή και δέν κρίνει "χρήσιμο" το βιβλίο "Επιλεκτική Γραμματική της Δημοτικής" του κ. Λάμπρου Πασιαλή για τους λόγους που αναφέρονται στην εισήγηση, δηλαδή: α) περιλαμβάνει ανακρίβειες, β) κάνει αυθαίρετες διαπιστώσεις και κρίσεις, γ) χρησιμοποιεί ιδιόζυγους όρους, δ) παρουσιάζει γλωσσικές αδυναμίες, και ε) έχει πολλά ορθογραφικά λάθη.

ΘΕΜΑ 4ο - Γνωμοδότηση για τὸ βιβλίο τοῦ Π. Παπαϊωάννου "Πανδέκτης
Σπουδῶν Γυμνασίου-Λυκείου".

Στὴν ἀρχὴ ὁ Εἰσηγητὴς τοῦ ΚΕΜΕ κ. Δημ. Τομπαζῆς διάβασε τὸ κεί-
μενο τῆς κοινῆς μὲ τὸν κ. Σπυρόπουλο εἰσηγήσεως, τὸ ὁποῖο ἔχει ὡς ἑξῆς:

Ὁ πρῶτος τόμος (450 σελίδες) περιέχει τὰ ἀκόλουθα κεφάλαια:

I.- Ἡ τέχνη τοῦ γραποῦ λόγου

(Α' Εἰσαγωγή στὴν ἐλληνικὴ γλῶσσα (Α. Κοτσιλιέρης)

Β' Ἑρμηνεία τῶν κανόνων ὀρθῆς γραφῆς (Α. Κοτσιλιέρης)

Γ' Ἑρμηνεία τῶν κανόνων ὀρθῆς συντάξεως (Β. Μανδηλαράς)

Δ' Θεμελιώδεις ἀρχές γιὰ καλές ἐκθέσεις (Γ. Καλαματιανός))

II.- Σύγχρονες μέθοδοι ἀποδοτικῆς μελέτης (Π. Δέρας)

III.- Πηγές ἐξωσχολικῶν γνώσεων

(Βιβλιοθήκες, Ἀρχαιολογικοὶ χώροι καὶ μουσεῖα, Πρότυπα πνευματι-
κὰ ἱδρύματα, Ξένες γλῶσσες)

IV.- Στοιχεῖα γενικῆς ἐνημερότητας

(Βιογραφίες ἀρχαίων καὶ νεωτέρων συγγραφέων, Ὅροι καὶ ὁρισμοί)

(Β. Μανδηλαράς)

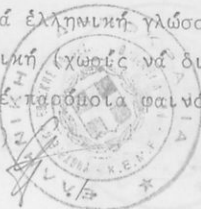
Τέστ γραμματικῆς - συντακτικοῦ

Α') Γενικὲς παρατηρήσεις

α) Ὅπως φαίνεται ἀπὸ τὸ γενικὸ αὐτὸ διάγραμμα, δὲν ὑπάρχει ἐνό-
τητα ἢ ὁμοιογένεια στὰ περιεχόμενα τοῦ τόμου αὐτοῦ.

β) Τὰ κεφάλαια τοῦ τόμου, ἂν καὶ δὲν ἔχουν γραφεῖ ἀπὸ ἄσχετους
ἀνθρώπους καὶ δὲν εἶναι ὁλωσδιόλου ἄχρηστα, δὲν παρουσιάζουν πάντα
τὴν ἀπαιτούμενη ἐπιμέλεια, οὔτε στὴν περιγραφή τῶν φαινομένων οὔτε
στὴ φραστικὴ διατύπωση (πῶδ. παρακάτω).

γ) Ὅπου γίνεται λόγος γιὰ ἐλληνικὴ γλῶσσα (γραμματικὴ, σύνταξη)
πρόκειται γιὰ τὴν ἀρχαία ἐλληνικὴ (χωρὶς νὰ διευκρινίζεται αὐτὸ) μὲ
κάποιες - σπάνιες - ἀναφορὲς ἐν παρόμοια φαινόμενα τῆς νέας ἐλληνικῆς
(π.χ. σελ. 32, 39, 43, 52 κ.ά.)

δ) 'Ενώ ἔχει εἰσαχθεῖ στό σχολεῖο καί κυκλοφορεῖ εὐρύτατα ἀπό τό 1976 ἡ Γραμματική τοῦ Μανόλη Τριανταφυλλίδη, ὁ συγγραφέας τοῦ σχε-
τικοῦ κεφαλαίου πούθενά δέν ἀναφέρει ὅτι ὁ Μαν. Τριανταφυλλίδης εἶναι
ὁ συγγραφέας ἡ ἔστω ἕνας ἀπό τούς συγγραφεῖς τῆς Γραμματικῆς τῆς δη-
μοτικῆς. 'Εκτός ἀπό μιὰ ὑποσημείωση (σελ. 26) ὅπου μνημονεύονται "τά
ἔργα τοῦ Μ. Τριανταφυλλίδη" πλάι στήν 'Ιστορική Γραμματική τῆς ἀρχαί-
ας ἑλληνικῆς τοῦ Ι. Σταματάκου, στό 'Αντίστροφο Λεξικό τοῦ Γ. Κουρμούλη
καί στό 'Ετυμολογικό Λεξικό τοῦ Ν. 'Ανδριώτη, σέ ὅλες τίς ἄλλες περι-
πτώσεις τό ὄνομα τοῦ Μ. Τριανταφυλλίδη ἀγνοεῖται συστηματικά καί ἐπι-
δεικτικά (πβ. χαρακτηριστικά σελ. 64). Συμβαίνει μάλιστα καί τό ἐξῆς
ἀπαράδεκτο: γιά ὀρθογραφικά ζητήματα, γιά τά ὁποῖα εἶναι πασίγνωστη
ἡ συμβολή τοῦ Μ. Τριανταφυλλίδη ὡς "πρώτου διδάξαντος", νά προβάλλον-
ται τά ὀνόματα ἄλλων πού μεταγενέστερα ἀσχολήθηκαν μ' αὐτά (σελ. 64-65).

Β') Εἰδικές παρατηρήσεις

Εἰδικότερες παρατηρήσεις θά εἶχα πάμπολλες νά κάμω, περιορίζομαι
ὅμως, γιά λόγους οἰκονομίας χώρου καί χρόνου, στίς ἀκόλουθες:

σελ. 30 Στό συλλαβισμό τῶν πρᾶ-γμα, δρα-χμή, ἀρι-θμός, φά-τνη, δά-φνη
δέ σημειώνεται ὅτι στά νέα ἑλληνικά συλλαβίζονται διαφορετικά,
κι ἔτσι προκαλεῖται σοβαρή σύγχυση. Τό ἴδιο συμβαίνει καί στό
συλλαβισμό τῶν συνθέτων.

σελ. 31 Γιά τή θεωρία τοῦ Κουρμούλη σχετικά μέ τή διαίρεση τῶν ὀνομά-
των τῆς νέας ἑλληνικῆς σέ κλίσεις μέ βάση τόν ἀριθμό τῶν πτώ-
σεων γράφεται χαρακτηριστικά ὅτι "τή θεωρία αὕτη τοῦ Γ. Κουρμού-
λη τήν ἐφαρμόσανε μέ ἐπιτυχία ὁ σημερινός καθηγητής τῆς γλωσ-
σσολογίας Γ. Μπαμπινιώτης καί ὁ γλωσσολόγος Π. Κοντός στή Γραμ-
ματική τους, πού ἔχει τόν τίτλο "Συγχρονή Γραμματική τῆς Κοι-
νῆς Νέας 'Ελληνικῆς".

σελ. 65 "Ὅσα λέγονται γιά τίς διαφορές τῆς Γραμματικῆς τῆς δημοτικῆς
μέ τίς γραφές Καλιτσουνάκη δέν εἶναι πάντοτε ὁρθά (πβ. κόκ-
κινος-κοκκινίζω, κόκκος κ.ά.).

σελ. 65 'Ο συγγραφέας δέ διστάζει νά έκφράζει κάποτε τίς προσωπικές του προτιμήσεις στη γραφή όρισμένων λέξεων (π.χ. φτελάνω).

σελ. 68 Είηαι τουλάχιστον περίεργη ή άποψη τοῦ συγγραφέα ότι τό σχολικό συντακτικό τοῦ Τζάρτζανου "είηαι τό βιβλίο πού συνετέλεσε, λίγο-πολύ, στην άποδοκιμασία τών 'Αρχαίων 'Ελληνικῶν έκ μέρους τών μαθητῶν".

σελ. 69 'Ο συγγραφέας χαρακτηρίζει πολύ φιλόδοξα τήν έργασία του ως "Φιλοσοφία τοῦ Συντακτικοῦ", γιατί προσπαθεῖ νά περιγράψει τά συντακτικά φαινόμενα "όχι μέ τήν άπαρίθμηση κανόνων, άλλά μέ τήν άποκάλυψη τοῦ βαθύτερου νοήματος τής λειτουργίας τής γλώσσας". Πολύ άγαθή πρόθεση, πού δέ φαίνεται όμως νά δικαιώνεται άπό τά πράγματα.

σ.182-183 'Ο συγγραφέας επαναλαμβάνει παρωχημένες άντιλήψεις για τήν πορεία καθαρεύουσας καί δημοτικής (συμπλησιασμός); για τή γραφή έκθέσεων καί σέ καθαρύουσα (σέ ποσοστό 25%) καί σέ δημοτική (σέ ποσοστό 75%), για τήν άσκηση τών μαθητῶν στη μεταφορά κειμένου άπό τήν καθαρύουσα στη δημοτική καί άπό τή δημοτική στην καθαρύουσα κτλ.

σελ.185 'Ως "άνυπέρβλητα ύποδείγματα" για τή συγγραφή τών έκθέσεων προβάλλονται ή "Ευγγραφή" τοῦ Θουκυδίδη καί οί Διάλογοι τοῦ Πλάτωνα.

'Ανακριβεῖς όρισμοί:

σελ. 71 "Πρόταση λέμε τό μέρος τοῦ λόγου, πού έκφράζει μιá καθορισμένη σχέση ανάμεσα στις λέξεις πού χρησιμοποιούνται (ή εύκολα έννοοῦνται)".

σελ. 72 "Δύο ή περισσότερες απλές προτάσεις πού συνδέονται μέ κάποιον παρατακτικό σύνδεσμο αποτελοῦν μιá σύνθετη πρόταση", ενώ "όταν έχουμε μιá κύρια πρόταση καί μιá ή περισσότερες ύποτελεῖς προτάσεις, τότε σχηματίζεται μιá πολύπλοκη πρόταση (φράση)". 'Ο συγγραφέας χρησιμοποιεῖ ή καινοφανεῖς όρους (πολύπλοκη πρόταση) ή παλιούς όρους μέ διαφορετικό περιεχόμενο (σύνθετη πρόταση)

σελ. 76 "Ἡ δημιουργία τοῦ θηλυκοῦ γένους ἦρθε ἐκ τῶν ὑστέρων (αὐτὸ ἀλλωστε ἀντικαθρεφτίζεται καθαρά στὴν ἱστορία τοῦ Ἀδάμ καὶ τῆς Εὔας)". Ὁ συγγραφέας ἔχει γραφικὴ (κυριολεκτικὰ) ἀντίληψη γιὰ τὰ γραμματικὰ φαινόμενα.

σελ. 78 "Σὰν προσδιορισμοὶ χρησιμοποιοῦνται ἰδιαίτερα τὰ ἐπιθέτα, ποὺ ἀπὸ τῆ φύση τους ἄλλοτε "προσδιορίζουν" (προσδιοριστικὰ) καὶ ἄλλοτε καθορίζουν τὴν ποιότητα κάποιου ὄρου στὴν πρόταση. Στὴν πρώτη περίπτωσι λέγονται ἐπιθετικοὶ προσδιορισμοὶ καὶ στὴ δεύτερη κατηγορηματικοὶ προσδιορισμοὶ".

σελ. 81 "Ὀνομαστικὴ εἶναι ἡ πτώσις στὴν ὁποία μπαίνει τὸ ὑποκείμενο καὶ οἱ προσδιορισμοὶ του (ἐπιθετικὸς, κατηγορηματικὸς καὶ κατηγορούμενο)". Οὔτε ὁ ἐπιθετικὸς καὶ κατηγορηματικὸς προσδιορισμὸς εἶναι ἀποκλειστικὰ προσδιορισμοὶ τοῦ ὑποκειμένου οὔτε τὸ κατηγορούμενο μπορεῖ νὰ θεωρηθεῖ προσδιορισμὸς.

Φραστικὴ διατύπωση:

σελ. 69 ἀντιστοιχῶν φαινομένων - ἀντιστοιχῶν φαινομένων

σελ. 73 γιὰ τίς κύριες ἢ ἀνεξάρτητες προτάσεις λέγεται ὅτι "στέκονται μέσα στὸ λόγὸ μόνες τους χωρὶς νὰ χρειάζονται μπαστοῦνι (...)
γιὰ νὰ στηριχτοῦν".

σελ. 79 "Ἄν ἀφαιρέσουμε ἀπὸ τὸν ἐπιθετικὸ προσδιορισμὸ τὴ δύναμη τῆς μονιμότητας, δίνοντάς του ἔτσι ἐξουσία παροδική (....)".

σελ. 98 "Βασικὰ τὰ ἐπιρρήματα προήλθαν ἀπὸ τίς προθέσεις, ὅταν κέρδισαν μιὰ κάποια αὐτοτέλεια ἢ ἄλλαξαν κατεύθυνση στὴ σύνταξη (ἀπὸ τὰ ὀνόματα γύρισαν στὰ ρήματα)".

σελ. 184 "Ὁρθότητα λέγεται ἡ ὀρθὴ ἔννοια τῶν λέξεων".

Παρατηρήσεις στίς "Βιογραφίες ἀρχαίων καὶ νεωτέρων συγγραφέων"
(σελ. 251-372):

α) Ἐφόσον συμπεριλαμβάνονται πανεπιστημιακοὶ καθηγητές ὅπως ὁ Αἰνὸς Πολίτης, ὁ Γεώργιος Ζώρας, ὁ Κωνστ. Δημάρας, δὲν μποροῦν νὰ ἀ-

πουσιάζουν οι Ι.Θ. Κακριδής, Ν.Π. 'Ανδριώτης, 'Εμμ. Κριαράς κ.ά.

β) Όταν βλέπουμε να συμπεριλαμβάνονται συγγραφείς όπως η 'Ιωάννα Μπουκουβάλα- 'Αναγνώστου, δικαιούμαστε να αμφιβάλλουμε για τα κριτήρια επιλογής που έχει ο συγγραφέας.

γ) Στη βιβλιογραφία του 'Αριστοφάνη δε μνημονεύονται οι έργασίες του Κ. DOVER, Η. Σπυρόπουλου κ.ά.

δ) Στη βιβλιογραφία του "Πρωταγόρα" δε μνημονεύεται η έκδοση του 'Ιδρύματος Τριανταφυλλίδη (από τον 'Ηλ. Σπυρόπουλο).

ε) Στη βιβλιογραφία του 'Ομήρου συμπαρατίθεται δίπλα στις βασικές έργασίες του Ι.Θ. Κακριδή ή της "Ολγας Κομνηνοῦ-Κακριδή και βοηθητικές σχολικές έργασίες ή διγλωσσέλιδες έργασίες.

Παρατηρήσεις στους "Όρους και όρισμούς" (δειγματοληπτικά)

σελ.377 Στο λήμμα "άνομοίωση" λέγεται ότι "γι' αυτό γίνεται ή αποβολή ενός από τους όμοιους φθόγγους μιας λέξης". Το όρθο θά ήταν: "και γι' αυτό ο ένας από τους όμοιους φθόγγους τρέπεται σε διαφορετικόν".

σελ.393 Στο λήμμα "καθαρεύουσα" λέγεται για την απλή καθαρεύουσα ότι "ή γλωσσική αυτή μορφή αποτέλεσε και αποτελεί και σήμερα τη γλωσσική πραγματικότητα".

Για όλους αυτούς τους λόγους δεν μπορώ να εισηγηθώ εύνοικά για το χαρακτηρισμό του βιβλίου αυτού ως χρήσιμου, κατά την έννοια της παρ. 5 του άρθρου 2 του Ν.186/1975.

Κατόπιν ο τρίτος εισηγητής κ. Ν. Βαρουχάκης σχετικά με τους τόμους 2 και 4, που αναφέρονται στα Μαθηματικά, είπε τα εξής:

'Ο τόμος 2 της κρινόμενης σειράς αποτελεί ουσιαστικά μία συλλογή λυμένων ασκήσεων ταξινομημένων κατά κλάδους και ενότητες και παρουσιασμένων υπό μορφή TESTS.

Μία τέτοια διαμόρφωση μαθηματικών ασκήσεων δεν είναι πάντοτε επιτυχής, ιδιαίτερα σε περιπτώσεις που ζητείται ένα συγκεκριμένο αριθμητι-

κό αποτέλεσμα ή σε γεωμετρικά προβλήματα των οποίων η λύση στηρίζεται σε διακεκριμένα αποδεικτικά βήματα.

Εξάλλου ο πόμος 8 (Λεξικό) δέν είναι συνταγμένος με βάση τη διδασκόμενη θεωρία από τα έγκεικριμένα διδακτικά βιβλία καί ή χρησιμοποίηση του είναι δυνατό σε όρισμένες περιπτώσεις νά προκαλέσει σύγχυση στο μαθητή.

Ανεξάρτητα όμως από αυτά, καθώς καί από τό γεγονός ότι ή όλη εργασία δέν είναι έναρμονισμένη προς τό πνεύμα του αναλυτικού προγράμματος, ένα τέτοιο έργο δέν είναι δυνατό νά χρησιμοποιηθεί συστηματικά κατά τη σχολική εργασία καί συνεπώς δέν μπορεί νά θεωρηθεί ως χρήσιμη κατά την έννοια του άρθρου 2 παρ. 5 του Ν.186/75.

Στή συνέχεια ο 4ος εισηγητής κ. Φαν. Βώρος σχετικά με τόν τέταρτο τόμο είπε τά ακόλουθα:

Βασικά αναφέρεται στην 'Ιστορία καί τη Λογική.

Νομίζω ότι δέν μπορεί νά θεωρηθεί "χρήσιμο" τό βιβλίο πού:

α) διασπεί την ιστορική ζωή-δράση-γνώση σε πληροφοριακές μόνο έρωταποκρίσεις,

β) προβαίνει σε αθάίρετες τομές ανεπίτρεπτες στην ιστορική έπιστήμη (λ.χ. ο 18ος αϊ. στη σελίδα 5 * υπενθυμίζεται ότι ως τό 1713 συνεχίζονται σημαντικά γεγονότα της βασιλείας Λουδοβίκου ΙΔ' καί ύστερα από τό 1800 επί 14 χρόνια συνεχίζεται ή δράση του Ναπολέοντα),

γ) ^{κερμα} κατατρίζει τη Λογική (μάθημα φιλοσοφικό) σε έρωταποκρίσεις πού προσιδιάζουν σε προφορική μόνο εξέταση μικρών μαθητών στην αίθουσα, όπου ή παρουσία καθηγητών καί ο διεξαγόμενος διάλογος προσθέτει τό στοιχείο της σύνδεσης καί της ζωντάνιας.

Ακολούθως ο πέμπτος εισηγητής του θέματος κ. Στέφ. Παπασημακόπουλος είπε τά παρακάτω:

Ο τόμος πού αφορά τη Φυσική-Χημεία-Φυσιογνωστικά από άπόφως όρθότητας δέν ύστερεί. Όμως όλες οι έννοιες πού περιέχει καί πού χρειάζονται στο μαθητή μπορούν νά αποκτηθούν από τό αντίστοιχο σχολικό βι-

βλίο. Μιά τέτοια μελέτη από κωδικοποιημένα λήμματα είναι δυνατόν να αποπροσανατολίζει τον μαθητή από την κανονική μελέτη και να τον κάνει να αναζητά τις διαφορές έννοιες ασύνδετα από την Πανδέκτη αντί της κανονικής μελέτης από το βιβλίο του. Για το λόγο αυτό δεν νομίζω ότι το βιβλίο αυτό είναι χρήσιμο για τους μαθητές σύμφωνα με την σχετική παράγραφο 5 του άρθρου 2 του νόμου 186/1975.

Τέλος ο Σύμβουλος Β' κ. Ν. Παπαδόπουλος σχετικά με την Ψυχολογία και τον Έπαγγελματικό Προσανατολισμό είπε τα εξής:

Δεν έχω όριστες εισηγητής για την κρίση του βιβλίου "Πανδέκτης Σπουδών", γιαυτό θα περιοριστώ μόνο στα δύο αντικείμενα της ειδικοτήτάς μου, 1) Ψυχολογία (τόμος 402) και 2) Έπαγγελματικός Προσανατολισμός (τόμος 60ς). Γενικά δε συμφωνώ με το σύστημα της MULTIPLE CHOICE μεθόδου μαθήσεως-άσκήσεως. Πιστεύω ότι ως μέθοδος μαθήσεως-άσκήσεως περισσότερο συγχέει παρά βοηθεί το μαθητή. Για να εφαρμοστεί οδηγεί συχνά σε γενικεύσεις και λανθασμένες αποκλειστικότητες. Τέτοιους ε ίδους απαντήσεις προβλέπονται σε αρκετές ερωτήσεις της Ψυχολογίας. π.χ. Υπάρχει η ερώτηση: "Τά προβλήματα της Ψυχολογίας, προτού να γίνε-ναι ανεξάρτητη επιστήμη, τά εξέταζε ή: α) Θεολογία, β) Φιλοσοφία, γ) Ιατρική, δ) Φιλολογία". Όποιαδήποτε απάντηση δεν μπορεί να είναι σω-στή εφόσον μάλιστα λείπει στην ερώτηση η λέξη "κυρίως". Στην ερώτηση 14 δεν μπορούν οι έννοιες που ακολουθούν να χαρακτηρίζονται ως λειτουρ-γίες. Επόμεν (στην ίδια σελ. 467) δεν είναι σωστός ο όρος "Παθολογική Ψυχολογία". Παρόμοια λάθη, ασάφειες και γενικεύσεις υπάρχουν αρκετά.

Ο Έπαγγελματικός Προσανατολισμός (τόμος 60ς) είναι μια καλή γε-νική ενημέρωση του άναγνώστη πάνω στο θέμα αυτό. Όμως το κεφ. "Ειδικές Ικανότητες" είναι απελπιστικά φτωχό και έλλιπές και στο κεφ. "Χαρακτή-ρας και προσωπικότητα" δίνεται πολύ περισσότερη σημασία σε παλιότερες ψυχολογικές διαπιστώσεις απ' ό,τι επιτρέπει η σύγχρονη Ψυχολογία. Α-κόμενη άν και υπάρχει κεφ. "Σύγχρονη εξέλιξη", άγνοείται σχετική ελληνική βιβλιογραφία που είναι γενικά τόσο φτωχή. Στις μονογραφίες και συγκε-κριμένα στο έπαγγελμα του ψυχολόγου σημειώνεται έσφαλμένα ότι "μελετάει την ψυχική υγεία του ανθρώπου", ούτε χρειαζόταν η παράθεση των κλάδων,

πού είναι άλλωστε έλλιπέστατη, αλλά οι τομεΐς δραστηριότητας του Ψυχολόγου. Παρόμοια λάθη υπάρχουν καί για άλλα έπαγγέλματα.

Μέ βάση τίς παραπάνω δειγματοληπτικές παρατηρήσεις μου δέν μπο-
ρώ νά εισηγηθώ θετικά για τήν ψυχολογία καί μέ έπιφυλάξεις θά μπο-
ρούσα νά είμαι θετικός ώς πρός τόν Ε.Π. άν άποτελοϋσε ίδιαίτερο,
αϋτοτελές τεϋχος.

Ακολούθησε συζήτηση μεταξύ τών μελών, ύστερα από τήν όποία τό
Τμήμα, άφού έλαβε ύπόψη: α) τό Γ/4258/7-7-79 έγγραφο τής Διευθύνσεως
Έφαρμογής Προγραμμάτων Μ.Ε. του ΥΠΕΠΘ, β) τίς διατάξεις τής παραγρ.
5 του άρθρου 2 του Ν.186/1975, γ) τίς εισηγήσεις τών εισηγητών καί
δ) τή συζήτηση πού έγινε μεταξύ τών μελών της

Α ποφαίνεται ομόφωνα

Δέ θεωρεΐ χρήσιμο, κατά τήν έννοια τής παραγράφου 5 του άρθρου 2
του Ν.186/1975, τό έργο "Πανδέκτης Σπουδών Γυμνασίου-Λυκείου" για τούς
λόγους πού αναφέρονται στις σχετικές εισηγήσεις καί συγκεκριμένα γιατί:

α) κατά τρόπο άντιπαιδαγωγικό προστρέφει γενικά τήν ύλη είτε υπό
μορφή πληροφοριακών έρωταποκρίσεων είτε υπό μορφή λυμένων άσκήσεων,

β) οι περιεχόμενες γνώσεις παρέχονται από τά άντίστοιχα διδακτι-
κά βιβλία, καί μάλιστα κατά τρόπο όργανικό καί όχι ασύνδετα καί ασυσχέ-
τιστα μεταξύ τους,

γ) έρχεται κάποτε σε αντίθεση μέ τό περιεχόμενο διακτικων βιβλίων
ή μέ τή γενική εκπαιδευτική καί γλωσσική πολιτική,

δ) περιέχει σφάλματα καί άδόκιμες διατυπώσεις.

./.

ΘΕΜΑ 5ο - "Εγκριση πράξεως 'Επιτροπής κρίσεως τοῦ βιβλίου τοῦ Γυμνασίου "Οἰκιακὴ Οἰκονομία".

Ὁ εἰσηγητὴς τοῦ θέματος κ. 'Ι. 'Αρβανίτης εἶπε σχετικὰ μὲ τὸ θέμα αὐτὸ τὰ ἑξῆς:

Μὲ τὸ ἀριθ. Φ.211.17/135/Γ/2224/29-4-80 ἔγγραφο τοῦ 'Υπ. Παιδείας διαβιβάζονται τὰ πρακτικὰ τῆς 'Επιτροπῆς Κρίσεως τοῦ βιβλίου "Οἰκιακὴ Οἰκονομία" (τεύχη Α', Β', καὶ Γ') τῶν α) Β. Τρομπέτα καὶ β) 'Ελ. Σδρίν-Γρ. Σφακιανοῦ γιὰ τὴ σχετικὴ γνωμοδότηση.

Ἡ 'Επιτροπὴ Κρίσεως, ἀποτελούμενη ἀπὸ τίς: α) 'Αντιγόνη Ρούτση, 'Αναπληρώτρια Γεν. 'Επιθεωρήτρια Οἰκιακῆς Οἰκονομίας ὡς Πρόεδρος, β) 'Ιωάννα Μυλωνᾶ, Γυμνασιάρχη Γ' Γυμν. Ν. Σμύρνης, γ) Παναγιώτα Μπακούλη, καθηγήτρια τῆς Χαροκοπείου 'Ανωτάτης Σχολῆς Οἰκιακῆς Οἰκονομίας, δ) Στέλλα Παρασάκη, καθηγήτρια Οἰκιακῆς Οἰκονομίας τοῦ Δ' Γυμνασίου Ζωγράφου, καὶ ε) 'Ελένη Παυλοπούλου, καθηγήτρια Οἰκιακῆς Οἰκονομίας τοῦ Παλλεῖου Γυμνασίου Πειραιᾶ, ἀπορρίπτει καὶ τίς δύο σειρές βιβλίων τῆς "Οἰκιακῆς Οἰκονομίας" ποῦ ὑποβλήθηκαν στὸ 'Υπουργεῖο Παιδείας, δηλαδὴ τῶν α) Β. Τρομπέτα καὶ β) 'Ελ. Σδρίν-Γρ. Σφακιανοῦ.

Τὰ δύο σχετικὰ πρακτικὰ τῆς 'Επιτροπῆς κρίσεως εἶναι ἐμπεριστατωμένα καὶ πειστικὰ, μὲ παρατηρήσεις κατὰ σελίδα. Τὸ πρῶτο (15-2-1980) καταλήγει ὡς ἑξῆς: "Τὰ βιβλία γενικὰ ποῦ κρίθηκαν εἶναι κατωτέρας ἐπιστημονικῆς στάθμης καὶ ἐμφανίσεως". Τὸ δεύτερο (25-4-80), στὸ ὁποῖο λαμβάνονται ὑπόψη καὶ οἱ ἀπαντήσεις τῶν συγγραφέων στίς ἀπαντήσεις τῆς 'Επιτροπῆς, τονίζεται ὅτι ἡ 'Επιτροπὴ "ἐξέτασε προσεκτικὰ ἐκ νέου τὰ βιβλία ποῦ ὑποβλήθηκαν" καὶ "ὁμόφωνα" τὰ ἀπορρίπτει ὅλα.

"Ὑστερα λοιπὸν ἀπὸ τὴ μελέτη τῶν σχετικῶν ἐγγράφων σὲ ἀντιπαραβολὴ μὲ τὰ βιβλία συμφωνῶ μὲ τὴν ἀπόφαση τῆς 'Επιτροπῆς Κρίσεως ὅτι τὰ βιβλία "Οἰκιακὴ Οἰκονομία" τῶν α) Β. Τρομπέτα καὶ β) 'Ελ. Σδρίν-Γρ. Σφακιανοῦ δὲν εἶναι κατάλληλα γιὰ νὰ χρησιμοποιηθοῦν ὡς διδασκτικὰ.

Τὸ Τμῆμα Μ.Ε., ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη τὸ ἀριθ. Φ.211.17/135/Γ/2224 ἔγγραφο τοῦ 'Υπουργείου Παιδείας, τὰ σχετικὰ ἔγγραφα καὶ τὰ βιβλία "Οἰ-

κιακής Οικονομίας", τήν εισήγηση καί τή σχετική συζήτηση,

άποφαίνεται όμοφωνα:

Δέχεται ως έχει τήν άπόφαση τής 'Επιτροπής Κρίσεως γιά τά βιβλία "Οίκιακής Οικονομίας" τών Β. Τρομπέτα καί 'Ελ. Σδρίν-Γρ. Σφακιανού, σύμφωνα μέ τήν όποία κρίνονται άκατάλληλα γιά νά χρησιμοποιηθοῦν ως διδακτικά στό Γυμνάσιο.

'Αφοῦ έξαντλήθηκαν τά θέματα τής ήμερήσιας διατάξεως, τελεώσε ή συνεδρίαση.

'Η Γραμματέας

Παπαδημητρίου
Παρ. Παπαδημητρίου

ΠΡΑΞΗ 34/1980

Σήμερα 18 'Ιουνίου 1980, ημέρα Τετάρτη καί ώρα 10 πρωινή, τό Τμήμα Μέσης 'Εκπαιδευσεως τοῦ Κέντρου 'Εκπαιδευτικῶν Μελετῶν καί 'Επι-μορφώσεως (ΚΕΜΕ) συνεδρίασε στήν αἴθουσα τῆς 'Ολομέλειάς του (Μεσογει-ων 396, 'Αγία Παρασκευή, 'Αττικῆς) μέ πρόεδρο τόν κ. Γ. Παντελῖδη, Α' 'Αντιπρόεδρο τοῦ ΚΕΜΕ.

Στή συνεδρίαση ἔλαβαν μέρος οἱ κ.κ. 'Ι. 'Αρβανίτης, Φ. Βῶρος, Δ. Σακκῆς, 'Ηλ. Σπυρόπουλος, Ν. Βαρσυχάκης, Γ. Γρατσῆας, Σύμβουλοι Β', 'Ι. Σκορδῖλης, Εἰδικός Σύμβουλος τοῦ ΚΕΜΕ, Κ. Φούσκας, Δ. Τομπαζῖδης, Κυρ. Κατσιμάνης, Β. Θεοδωρακόπουλος, Α. 'Αδαμόπουλος καί Στ. Παπασημακόπουλος Εἰσηγητές. Χρέη γραμματέα ἔκανε ἡ Φιλολογος Παρασκευή Παπαδημητρίου πού ὑπηρετεῖ μέ ἀπόσπαση στό ΚΕΜΕ.

Δέν παραβρέθηκαν στή συνεδρίαση οἱ κ.κ. 'Αθαν. Κομίνης, Γ' 'Αντι-πρόεδρος τοῦ ΚΕΜΕ, γιατί εἶχε ἄλλη ὑπηρεσιακή ἀπασχόληση καί Ν. Παπαδό-πουλος, Σύμβουλος Β', γιατί ἀπουσίαζε στό ἐξωτερικό.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

- ΘΕΜΑ 1ο - "Εγκριση πράξεως 'Επιτροπῆς κρίσεως τοῦ διδακτικοῦ βιβλίου "Ἀνθρωπολογία μέ Στοιχεῖα 'Υγιεινῆς". Εἰσηγητής κ. 'Ι. Σκορδῖλης.
- ΘΕΜΑ 2ο - "Εγκριση πράξεως 'Επιτροπῆς κρίσεως τοῦ βιβλίου τῆς Α' Γυμνασίου "Ξενοφῶντα Κύρου Ἀνάβαση". Εἰσηγητής κ. 'Ι. 'Αρ-βανίτης.
- ΘΕΜΑ 3ο - "Εγκριση πράξεως 'Επιτροπῆς γιά τή βελτίωση καί μεταβολή τοῦ διδακτικοῦ βιβλίου "Γεωγραφία Β' Λυκείου" Α. Μάζη. Εἰ-σηγητής κ. Στ. Παπασημακόπουλος.
- ΘΕΜΑ 4ο - 'Ανακοινώσεις

'Αφοῦ διαπιστώθηκε ἀπαρτία καί ἐπικυρώθηκε ἡ προηγούμενη πράξη, τό Τμήμα ἄρχισε τήν ἐξέταση τῶν θεμάτων τῆς ἡμερήσιας διατάξεως.

ΘΕΜΑ 1ο - "Εγκριση πράξεως 'Επιτροπής κρίσεως του διδακτικού βιβλίου
"Ανθρωπολογία με Στοιχεῖα 'Υγιεινής".

Ο εισηγητής του θέματος κ. 'Ι. Σκορδύλης εἶπε τὰ ἑξῆς:

Ἡ Δ/ση Ἐφαρμογῆς Προγραμμάτων Μ.Ε. μᾶς διαβίβασε μὲ τὸ ἀριθμ.
Φ.211.17/143/Γ/2415/9.5.80 ἔγγραφό της τῆς 1/14-1-80^{2/18-1-80} καὶ 3/7-5-80 πρᾶ-
ξις τῆς 'Επιτροπῆς κρίσεως τοῦ διδακτικοῦ βιβλίου τῆς Β' τάξεως γυμνα-
σίου "Ανθρωπολογία με στοιχεῖα 'Υγιεινής" καὶ μᾶς παρακαλεῖ νά προβοῦ-
με στίς σχετικές ἐνέργειες σύμφωνα μὲ τῆς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 80 τοῦ
Ν.309/76.

Σκοπὸν κρίνω νά σᾶς ὑπενθυμίσω ὅτι ἡ ἐπιτροπὴ κρίσεως προτάθηκε
ἀπὸ τὸ ΚΕΜΕ, συγκροτήθηκε μὲ τὴν ἀριθμ. Φ.211.13/28/Γ/7647/30-11-79
'Υπουργικὴ ἀπόφαση, ἀποτελεῖται ἀπὸ τοὺς α) Τριχόπουλο Δημήτριον, καθη-
γητὴ ὑγιεινῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν ὡς Πρόεδρος, β) Θεοδωρακόπουλο
Βασίλειον, Εἰσηγητὴ ΚΕΜΕ, γ) Θεοδωροπούλου Ὀλυμπία, Σχολίατρο, δ) Κο-
ντοράδου Ἀλεξάνδρα, Γυμνασιάρχην τοῦ Γυμνασίου Ψυχικοῦ καὶ ε) Ἡλιο-
πούλου Αἰκατερίνη, καθηγήτρια τοῦ Ε' Γυμνασίου Θηλέων Ἀθηνῶν καὶ συνέ-
ταξε γιὰ τὸ σκοπὸ αὐτὸ τῆς τρεῖς πράξεις πού σᾶς ἀνάφερα.

Μὲ τῆς πράξεις της αὐτέας ἡ 'Επιτροπὴ μᾶς γνωρίζει τὰ ἑξῆς: α) ὅτι
'Υποβλήθηκαν γιὰ κρίση πέντε βιβλία, πού ὅλα πληροῦσαν τῆς τυπικῆς προ-
ϋποθέσεως τῆς προκηρύξεως, β) σύμφωνα μὲ τὴ σχετικὴ νομοθεσίαν δύο ἀπὸ
τὰ μέλη τῆς 'Επιτροπῆς ἀνέλαβαν νά κἀμουν τῆς προβλεπόμενης εἰσηγήσεις,
γ) μετὰ τῆς εἰσηγήσεως κρίθηκαν τὰ βιβλία καὶ κατατάχθηκαν σὲ μιά ἀ-
ξιολογικὴ σειρά, δ) ἀποκλεισθῆκε τὸ βιβλίο τοῦ κ. Σ. Σερμπέτη, γιατί
ὁ συγγραφέας δέν ἀπάντησε στὴν ἐκθεσὴ τῶν εἰσηγητῶν, ε) προτείνεται
νά προωθηθεῖ γιὰ ἐκδόσιν σὰν καλὺτερο τὸ πρῶτο τῆς σειρᾶς καὶ στ) προ-
τείνεται νά βραβευθοῦν μὲ τὴν σειρά πού κατατάχθηκαν τὰ τέσσερα πρῶτα
βιβλία μὲ τὸ πρῶτο, δεύτερο, τρίτο βραβεῖο καὶ τὸν πρῶτον ἐπαινο ἀντι-
στοίχως.

Μὲ τὴ σκέψιν ὅτι: 1) Τὰ μέλη τῆς 'Επιτροπῆς προτάθηκαν ἀπὸ τὸ
ΚΕΜΕ, ὅτι ὅλοι τοὺς εἶναι διακεκριμένοι ἐπιστήμονες, ἔμπειροι ἐκπαι-
δευτικοί, εἰδικοί πρὸς τὸ περιεχόμενον τοῦ βιβλίου, γνωστοί τῆς παιδευ-
τικῆς καὶ παιδαγωγικῆς σημασίας ἐνὸς βιβλίου τοῦ γυμνασίου, 2) ὅτι ὅλη
ἡ ἐργασία τῆς κρίσεως ἐγένετο προσεκτικὰ, σύμφωνα μὲ τὴν προβλεπόμεν

νομοθεσία, ότι πρὸ πρακτικὸ κατὰτάξεως καὶ ἀξιολογήσεως τῶν βιβλίων εἶναι πλήρες, σαφές καὶ κατηγορηματικὸ χωρὶς σημεῖα ἀμφισβητήσεως καὶ 3) μὲ τὴν προσθήκη τῆς προσωπικῆς μου ἀπόψεως πού προήλθε ἀπὸ τὴν ἀνάγνωση τῶν βιβλίων καὶ τῶν λοιπῶν παραστατικῶν στοιχείων, εἰσ-
σηγοῦμαι στὸ Τμήμα Μέσης Ἑκπαιδεύσεως τοῦ ΚΕΜΕ τὰ ἑξῆς:

Νὰ κἀνει δεκτὴ τὴν εἰσήγηση τῆς Ἐπιτροπῆς Κρίσεως τοῦ βιβλίου τῆς Β' Γυμνασίου "Ἀνθρωπολογία μὲ στοιχεῖα Ὑγιεινῆς", ὅπως αὐτὴ δια-
τυπῶνεται μὲ τὸ ἀριθμ. 3/7-5-80 πρακτικὸ της. Ἀναλυτικότερα νὰ δεχθῇ τὴν ἀπόρριψη τοῦ βιβλίου τοῦ κ. Σ. Σερμπέτη, τὴν καταλληλότητα τῶν ὑπολοίπων τεσσάρων, τὴν ἀπονομὴ βραβείων σὲ αὐτὰ καὶ τὴν ἔκδοση ἀπὸ τὸν ΟΕΑΒ τοῦ πρώτου στῆ σειρὰ βιβλίου τῶν Κ. Κάβουρα καὶ Ἀργύρη, μὲ τὴν προϋπόθεση ὅτι θὰ γίνουν σὲ αὐτὸ οἱ ἀπαραίτητες γλωσσικὲς διορθώ-
σεις.

Ἀκολούθησε συζήτηση μεταξὺ τῶν μελῶν τοῦ Τμήματος, κατὰ τὴν ὁ-
ποία ἀναπτύχθηκαν διάφορες ἀπόψεις.

Εἰδικότερα ὁ κ. Ἠλ. Σπυρόπουλος εἶπε: Τόσο ἡ εἰσήγηση, ὅσο καὶ οἱ χαρακτηρισμοὶ τῆς Ἐπιτροπῆς κρίσεως δὲν περνοῦν ὅτι τὰ βιβλία πού κρίθηκαν κατὰλληλα εἶναι τόσο ὑψηλοῦ ἐπιπέδου, ὥστε νὰ δικαιολογοῦνται τὰ βραβεῖα πού γενναιόδωρα ἀπονεμήθηκαν σὲ αὐτὰ. Νομίζω ὅτι: α) γιὰ νὰ διατηρηθεῖ τὸ κύρος πού πρέπει νὰ ἔχει τὸ α' βραβεῖο καὶ β) γιὰ νὰ ὑ-
πάρχουν μελλοντικὰ περιθώρια βελτιώσεως τοῦ βιβλίου πού θὰ ἐξυπηρετεῖ τὴ διδασκαλίαν τοῦ μαθήματος, φρονιμότερο εἶναι νὰ ἐγκρίνουμε τὴν πρό-
ξη τῆς Ἐπιτροπῆς σ' ὅ,τι ἀφορᾷ τὴν ἀξιολογικὴ κατὰταξη τῶν βιβλίων, ἀλλὰ νὰ ὑποβιβάσουμε τὶς βραβεύσεις σὲ ὅλα κατὰ μίαν βαθμίδα, δηλ. ἀντὶ α' βραβεῖου νὰ δοθεῖ τὸ β' κ.ο.κ.

Τέλος τὸ Τμήμα, ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη: α) τὸ ἔγγραφο Φ.211.17/143/
Γ/2415/9-5-80 τῆς Διευθύνσεως Ἐφαρμογῆς Προγραμμάτων Μέσης Ἑκπαιδεύ-
σεως τοῦ ΥΠΕΠΘ, β) τὶς διατάξεις τοῦ ἀρθροῦ 2 τοῦ Ν. 186/1975 καὶ τοῦ
ἀρθροῦ 80 τοῦ Ν. 309/1976, γ) τὴν Ὑπουργικὴ ἀπόφασις ἀριθ. 136447/1978
(ΦΕΚ 1065, τ.Β', 4-12-1978) "περὶ προκηρυσσέως διαγωνισμοῦ γιὰ τὴ συγ-
γραφὴ διδακτικοῦ βιβλίου "Ἀνθρωπολογία μὲ στοιχεῖα Ὑγιεινῆς", δ)

τίς πράξεις της 'Επιτροπής Κρίσεως ἀριθ. 1/14-1-1980, 2/18-1-1980 καί 3/7-5-1980, ε) τό περιεχόμενο τοῦ βιβλίου "Ανθρωπολογία μέ στοιχεῖα 'Υγιεινῆς" τῶν: 1) Α. Κάβουρα-Ι. Ἀργύρη, 2) Ρ. Κυριακίδου-Ι. Χατζημηνᾶ, 3) Π. Παπασπηλιοπούλου-Θ. Γεωργούση, 4) Ν. Ἀσπιώτη καί 5) Σ. Σερμπέτη, στ) τήν εἰσήγηση τοῦ κ. Ἰω. Σκοροδλίη^{και} τῇ συζήτησιν τοῦ ἔγινε μεταξὺ τῶν μελῶν,

Ἀποφασίζει

Δέχεται τήν πράξη 3/7-5-80 τῆς 'Επιτροπῆς κρίσεως τοῦ βιβλίου "Ανθρωπολογία μέ στοιχεῖα 'Υγιεινῆς" τῆς Β' τάξεως γυμνασίου μέ τίς ἀδολουθεῖς τροποποιήσεις καί συμπληρώσεις:

α) Κρίνει τό βιβλίον τοῦ Σ. Σερμπέτη ἀκατάλληλον γιὰτί, ὅπως φαίνεται ἀπό τίς γενόμενες παρατηρήσεις στήν ἔκθεσιν τῶν εἰσηγητῶν τῆς 'Επιτροπῆς Κρίσεως, στίς ὁποῖες μάλιστα δέν ἀπάντησε, τό βιβλίον ἔχει σοβαρά σφάλματα καί οὐσιαστικές ἐλλείψεις.

β) Προτείνει τήν ἀφῶνισή τῶν βραβείων καί ἐπαύλων ὡς ἑξῆς:

α) τό Β' βραβεῖο στό βιβλίον τῶν Κάβουρα-Ἀργύρη

β) τό Γ' βραβεῖο στό βιβλίον τῶν Κυριακίδου-Χατζημηνᾶ

γ) τόν πρῶτον ἔπαινον στό βιβλίον τοῦ Ἀσπιώτη

δ) τόν δεύτερον ἔπαινον στό βιβλίον τῶν Παπασπηλιοπούλου-Γεωργούση.

Τέλος τό Τμήμα προτείνει νά γίνῃ τροποποίηση τῆς ὑπουργικῆς ἀποφάσεως ἀριθ. 136447/13-11-78 τοῦ ΥΠΕΠΘ (ΦΕΚ 1065/78, τ.Β') μέ τήν ὁποία ὁρίζονται τά ποσά τῶν βραβείων καί ἐπαύλων προκειμένου τά ποσά αὐτά νά ἀυξηθοῦν ἀκόμη, γιὰτί μέσα στή δεικνύμενη πού παρήλθε ἀπό τήν ἔκδοσιν τῆς παραπάνω ἀποφάσεως ἡ πραγματική ἀξία τῶν βραβείων καί ἐπαύλων ἔχει μειωθεῖ αἰσθητά.

Ὁ κ. Ἰω. Σκοροδλίης ἐμμένει στίς γνώμες πού ἀνέπτυξε στήν εἰσηγήσιν του.

ΘΕΜΑ 2ο - "Εγκριση πράξεως 'Επιτροπής κρίσεως του βιβλίου της Α' Γυμνασίου "Ξενοφώντα Κύρου 'Ανάβαση".

'Ο εισηγητής του θέματος κ. 'Ιω. 'Αρβανίτης είπε τά εξής:

Με τὸ ἀριθ. Φ.211.17/201/Γ/8032/17-12-79 ἔγγραφο τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας διαβιβάστηκαν α) οἱ πράξεις 1/2-10-79 καὶ 2/6-12-79 τῆς 'Επιτροπῆς Κρίσεως τοῦ διδακτικοῦ βιβλίου "Ξενοφώντα Κύρου 'Ανάβαση" Γ. Ζευγώλη τῆς Α' τάξεως Γυμνασίου, β) οἱ παρατηρήσεις τῆς 'Επιτροπῆς Κρίσεως καὶ γ) ἡ ἀπάντηση τοῦ συγγραφέα σ' αὐτές, γιὰ τὴ σχετικὴ γνωμοδότηση.

Συνῆλθε πρὸς τοῦτο τὸ Τμήμα Μ.Ε., στὸς 12-1-1980, στὸ ὁποῖο ἔκανε γνωστὸ ὅτι τὸ ὑποβαλλόμενο δακτυλογραφημένο κείμενο ἦταν ἀκριβῶς τὸ ἴδιο μὲ τὸ ἐγκεκριμένο διδακτικὸ, τὸ ὁποῖο ἐκχωρήθηκε στὸν ΟΕΔΒ μὲ τὴν ἀριθ. Φ.211.6/21/91691/31-8-76 ἀπόφαση τοῦ ΥΠΕΠΘ γιὰ 5 σχολικὰ ἔτη, δηλαδὴ ὡς τὸ 1980-81, σύμφωνα μὲ τὶς διατάξεις τοῦ Ν.Δ. 749/70.

Πρὸς τοῦτο ἀποφασίστηκε καὶ ἔγινε ἐρώτημα στὸ Νομικὸ Σύμβουλο τοῦ ΥΠΕΠΘ γιὰ τὸ ἂν ὁ κ. Ζευγώλης εἶχε δικαίωμα νὰ ὑποβάλει στὸ διαγωνισμὸ τὸ ἴδιο ἀκριβῶς βιβλίο πού ἤδη χρησιμοποιεῖται ὡς διδακτικὸ καὶ ἀνήκει στὴν κυριότητα τοῦ ΥΠΕΠΘ γιὰ ἓνα ἀκόμη σχολικὸ ἔτος.

Στὸ ἐρώτημά μας, ἀπάντησε τὸ Νομικὸ Συμβούλιο τοῦ Κράτους (180/1980) ὅτι ὁ κ. Ζευγώλης νομίμως ὑπέβαλε τὸ βιβλίο του καὶ στὴν περίπτωση πού ἐγκριθεῖ ὡς διδακτικὸ δικαιούται ὁ συγγραφέας νὰ λάβει τὸ χρηματικὸ βραβεῖο, μειωμένο κατὰ τὸ 1/5, ἐὰν ὑπολείπεται ἓνα σχολικὸ ἔτος πρὸς συμπλήρωση τῆς 5ετίας, γιὰ τὴν ὁποία ἐκχωρήθηκε στὸ Ὑπουργεῖο.

'Εντωμεταξὺ στάλθηκε πρὸς ἀνατύπωση τὸ χρησιμοποιούμενο βιβλίο, ἀφοῦ ἔκανα σ' αὐτὸ μερικές διορθώσεις καὶ βελτιώσεις γιὰ τὶς ὁποῖες συμφώνησε ὁ κ. Ζευγώλης. Αὐτές τὶς ἔχω σημειώσει καὶ σὲ ἓνα ἀκόμη ἀντίτυπο τοῦ βιβλίου, πού ἔχω στὰ χέρια μου.

Εἰσάγεται λοιπὸν τώρα τὸ θέμα τῆς κρίσεως τοῦ βιβλίου στὴν οὐσία του, προκειμένου νὰ χρησιμοποιηθεῖ καὶ πάλι ὡς διδακτικὸ.

Ἀντιπαρέβαλα πρὸς τοῦτο τὸ βιβλίο σὲ δακτυλογραφημένο κείμενο καὶ τὸ διδακτικό καὶ βοήθημα τελειότερο τὸ διδακτικό σὲ μερικά σημεῖα του. Μάλιστα στὸ δακτυλογραφημένο κείμενο ὑπάρχουν χωρία τὰ ὁποῖα εἶχαν ἀφαιρεθεῖ ἀπὸ τὴν Ἐπιτροπὴ τοῦ 1976 ὡς διδακτικὰ ἀκατάλληλα, τὰ ὁποῖα γιὰ τὸν αὐτὸ λόγον ἀφαιρεῖ καὶ ἡ σημερινὴ Ἐπιτροπὴ κρίσεως. Καὶ ἐξηγεῖται τοῦτο ἐκ τοῦ ὅτι τὸ δακτυλογραφημένο κείμενο ἦταν τὸ ἀρχικό, πρὶν δοθεῖ βελτιωμένο πρὸς ἔκδοσιν του ὡς διδακτικό.

Ἡ Ἐπιτροπὴ κρίσεως ἀποδέχεται τίς ὑποδείξεις τῶν εἰσηγητῶν της στὸ σύνολο τους καὶ κρίνει ὅτι πρέπει νὰ γίνουν ὅπωςδῆποτε δεκτές γιὰ τὴ βελτίωση τοῦ βιβλίου. Τέλος, προτείνει τὴν ἀπονομὴ στὸ συγγραφέα τοῦ Α' βραβείου.

Ὁ συγγραφέας ἀπαντώντας στὶς παρατηρήσεις ποὺ περιλαμβάνονται στὴν εἰσηγητικὴ ἔκθεση τῆς Ἐπιτροπῆς ἀποδέχεται τίς μισὲς σχεδὸν ἀπὸ αὐτές. Γιὰ μερικές ἀπὸ τίς ἄλλες συζήτησα μαζί του καὶ καταλήξαμε σὲ συμφωνία, ὅπως π.χ. σχετικά μὲ τὴ λ. "μελίνη". Ἐπίσης καὶ γιὰ τίς λοιπὲς παρατηρήσεις δέχθηκε πρόθυμα νὰ συνεργαστοῦμε. Ἀλλὰ, ἔστω καὶ νὰ μὴ δεχθεῖ μερικές ἀπὸ αὐτές δὲ συντρέχει λόγος νὰ μὴν προωθηθεῖ τὸ βιβλίο πρὸς ἔκδοσιν. Ὅπωςδῆποτε τὸ βιβλίο θὰ εἶναι καλύτερο ἀπὸ τὸ τωρινὸ διδακτικό.

Εἰσηγοῦμαι τέλος τὴν ἀπονομὴ στὸ συγγραφέα τοῦ Β' βραβείου.

Στὴ συνέχεια ἀκολούθησε συζήτηση κατὰ τὴν ὁποία ὁ κ. Ἡλ. Σπυρόπουλος εἶπε τὰ ἑξῆς:

Εἶναι βέβαια λυπηρὸ ὅτι οὐσιαστικά ἡ διαδικασία τῆς προκηρῦξεως τοῦ βιβλίου "Ξενοφῶντα Κῦρου Ἀνάβαση" ὑπῆρξε ἄκαρπη, ἐφόσον δὲν ὑποβλήθηκε γιὰ κρίση παρὰ μόνον ἓνα βιβλίο, καὶ αὐτὸ ἀπὸ τὸν συγγραφέα τοῦ χρησιμοποιούμενου ἐδῶ καὶ χρόνια βιβλίου. Μάλιστα ἡ διαβεβαίωση τοῦ συναδέλφου κ. Ἰ. Ἀρβανίτη ὅτι τὸ χρησιμοποιούμενο βιβλίο, μὲ τίς βελτιώσεις καὶ τοῦ ἔγιναν μὲ εὐθύνη τοῦ ΚΕΜΕ, εἶναι καλύτερο ἀπὸ αὐτὸ ποὺ ὑπέβαλε γιὰ τρίτη φορὰ ὁ κ. Ζευγώλης (α' 1965, β' 1976, γ' 1978), δὲ μᾶς δίνει τὸ δικαίωμα νὰ ἐγκρίνουμε τὴν πρόθεσιν τῆς Ἐπιτροπῆς σ' ὅ,τι ἀφορᾷ τὸ ὕψος τῆς βραβεύσεως (α' βραβεῖο). Νομίζω ὅτι καὶ ἀπὸ ἀποψη οὐσίας καὶ ἀπὸ ἀποψη τυπικῶν διαδικασιῶν τὸ βιβλίο δὲν μπορεῖ νὰ διε-

κοιμήσει τίποτε περισσότερο από τό β' βραβεῖο.

Τέλος τό Τμήμα, ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη τό ἔγγραφο Φ.211.17/201/Υ/8032/17-12-1979 τοῦ ΥΠΕΠΘ, τίς πράξεις τῆς Ἐπιτροπῆς κρίσεως τοῦ βιβλίου "Ξενοφώντα Κύρου Ἀνάβαση Α' Γυμνασίου, τοῦ Γ. Ζευγώλη, τήν ἀπάντηση τοῦ Νομικοῦ Συμβουλίου τοῦ Κράτους, τήν εἰσήγηση καί τή σχετική συζήτηση,

Ἀποφαίνεται ὁμόφωνα

Ἐγκρίνει τήν πρόξη τῆς Ἐπιτροπῆς κρίσεως τοῦ βιβλίου "Ξενοφώντα Κύρου Ἀνάβαση" τοῦ Γ. Ζευγώλη γιά ἔκδοσή του, πρός χρήση τῶν μαθητῶν τῆς Α' Γυμνασίου καί γνωμοδοτεῖ νά ἀπονεμηθεῖ στό συγγραφέα τό Β' βραβεῖο.

ΘΕΜΑ 3ο - Ἐγκριση πράξεως Ἐπιτροπῆς γιά τήν βελτίωση καί μεταβολή τοῦ διδακτικοῦ βιβλίου "Γεωγραφία Β' Λυκείου" Ἀ. Μάτζη.

Κατά τή συζήτηση τοῦ θέματος αὐτοῦ παραβρέθηκε, μετά ἀπό πρόσκληση τοῦ Προέδρου τοῦ Τμήματος κ. Γ. Παντελίδη, καί ὁ Σύμβουλος Α' κ. Γ. Βάζος.

Στήν ἀρχή ὁ εἰσηγητής τοῦ θέματος κ. Στ. Παπασημακόπουλος εἶπε τά ἑξῆς:

Ἐπειδή μέ τό νέο ἀναλυτικό πρόγραμμα τό μάθημα τῆς Οἰκονομικῆς Γεωγραφίας ἐμπλουτίστηκε μέ νέα κεφάλαια οἰκονομικῆς φύσεως συγκροτήθηκε, μέ βάση τή Φ.211.13/29/Υ/8133/19-12-79 ἀπόφαση τοῦ κ. Ὑπουργοῦ Ἐθνικῆς Παιδείας καί ὀργανισμῶν, πού ἀναφέρεται στή διδρυση, βελτίωση καί μεταβολή τοῦ βιβλίου "Γεωγραφία Β' Λυκείου" Α. Μάτζη, ἐπιτροπή ἀπό τοὺς Σ. Παπασημακόπουλο, ὡς πρόεδρο, Κ. Μαρᾶκη καί Α. Παναρίτη ὡς μέλη, ἡ ὁποία ὕστερα ἀπό συνεννόηση μέ τοὺς κληρονόμους τοῦ συγγραφέα ἔκανε τίς ἀπαιτούμενες προσθήκες καί μεταβολές.

Στή συνέχεια οἱ μεταβολές αὐτές ἐτέθηκαν ὑπόψη τοῦ κ. Διανλίδη, φιλολόγου, καί τοῦ κ. Γ. Βάζου, Οἰκονομολόγου, Συμβούλου Α' τοῦ ΚΕΜΕ. Ὁ τελευταῖος αὐτός ἐζήτησε καί τήν βοήθεια τοῦ κ. Η. Καζάκου, Εἰδικοῦ Συμβούλου τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν. Ἀποτέλεσμα τῆς συνεργασίας αὐτῆς ἦταν νά διορθωθοῦν ἀρκετά σφάλματα τῶν συμπληρώσεων.

Βεβαίως στην κριτική του ό κ. Καζάκος ίσχυρίσθηκε ότι τά χειρόγραφα είναι συρραμμένα. Αυτό όμως οφείλεται στο ότι δεν έλαβε υπόψη του ότι τά κεφάλαια αυτά ήταν συμπληρώματα άλλων κεφαλαίων του ήδη υπάρχοντος βιβλίου της Γεωγραφίας.

Όμοίως ό κ. Βάζος πέρα από τίς εύστοχες παρατηρήσεις του επί της ούσας των κειμένων, οι όποτες καί έλήφθηκαν υπόψη, θεωρεΐ το πρόγραμμα μή κατάλληλο καί τούς καθηγητές του κλάδου Α4 μή ικανούς νά τό διδάξουν χωρίς έβδομαδιαία τουλάχιστον επιμόρφωση. Τήν άποψη της αναγκαιότητας μιās επιμορφώσεως συμμερίζομαι καί έγώ. Τέλος εισηγοϋμαι στο Τμήμα νά γίνουν αποδεκτές όλες οι συμπληρώσεις που έπφερε ή Έπιτροπή καί νά προχωρήσει ή παραέρα διαδικασία.

Άκολούθησε συζήτηση μεταξύ των μελών του Τμήματος κατά τήν όποία αναπτύχθηκαν διάφορες άπόψεις. Εΐδικότερα εΐπουν:

Ό κ. Σπυρόπουλος: Χωρίς νά άγνοώ ότι ή έργασία για τή συγγραφή κεφαλαίων που θά συμπληρώσουν το διδακτικό βιβλίο "Γεωγραφία Β' Λυκείου" έγινε ύστερα από όμόφωνη πράξη του Τμήματος, προτείνω τήν άναβολή της εισαγωγής της διδασκαλίας της για τό σχ. Έτος 1981-82, για τούς έξης λόγους:

α) 'Από ό,τι φαίνεται από τήν εισήγηση, τά νέα κεφάλαια δεν είναι γραμμένα κατά τρόπο που νά πείθει ότι έπιστημονικά καί διδακτικά είναι άρτια.

β) Θα είναι δύσκολο νά εξασφαλιστεΐ για κάθε Λύκειο καθηγητής ικανός νά διδάξει τά περισσότερα από αυτά, χωρίς ειδική επιμόρφωση ή μελέτη άλλων έπιστημονικών συγγραμμάτων.

γ) 'Η Β' Λυκείου είναι ή τάξη εκείνη που παρουσιάζει τά περισσότερα προβλήματα στη σχολική πράξη. Είναι συνετό νά προσθέσουμε άλλο ένα, τήν ώρα μάλιστα που ειδικά ή διδασκαλία του μαθήματος αυτού δεν προκάλεσε αντίδράσεις καί τή σχετική πληροφόρηση, που όμολογουμένως χρειάζεται, για τίς περιοχές που καλύπτουν τά νέα κεφάλαια, μπορούν νά τό βρουν οι μαθητές καί από άλλες πηγές. Περισσότερη σύγχυση καί προβλήματα θά προκαλέσει ή άμεση εισαγωγή των κεφαλαίων αυτών κατά τό σχ. Έτος 1980-81 παρά παιδευτική ωφέλεια.

‘Ο κ. Φ.Κ. Βώρος: Νομίζω ότι είναι χρήσιμο και σκόπιμο να προστεθούν οι σελίδες που αναφέρονται σε προβλήματα "περιβάλλοντος" και "οικονομικής ζωής". Το έρωτημα ποιός θα το διδάξει δεν πρέπει να οδηγεί σε δισταγμούς και άρνηση· όταν κάποια σελίδα δίνει απάντηση σε προβλήματα σύγχρονα και μάλιστα με τρόπο εκλαϊκευτικό γίνεται έλκυστική από μόνη της διά διδάσκοντες και διδασκόμενους. Προτείνω λοιπόν να προωθηθούν οι συζητούμενες σελίδες ως προσθήκη στο βιβλίο Γεωγραφία Β' Λυκείου, αφού βέβαια ελεγχθεί η ποιότητά τους. Και προσωπικά αναλαμβάνω - με ενδιαφέρον - να τις διαβάσω μέσα στις επόμενες λίγες μέρες και να διατυπώσω τη γνώμη μου σε επόμενη συνεδρίαση.

‘Ο κ. Γ. Βάζος: Το περιεχόμενο του κειμένου δεν αποτελεί - εκτός δύο εξαιρέσεων, όπως τα κεφάλαια 15 και 16 - αντικείμενο της Οικονομικής Γεωγραφίας.

Βέβαια οι συγγραφείς προσπάθησαν να τηρήσουν το αναλυτικό πρόγραμμα, χωρίς όμως κι αυτό να το πετύχουν πλήρως, γιατί παρέλειψαν ένότητες του προγράμματος όπως π.χ. οι μεταφορές, οι τηλεπικοινωνίες, ο τουρισμός κ.ά. και πρόσθεσαν άλλες ένότητες όπως π.χ. το τραπεζικό σύστημα, δημόσιες δαπάνες κ.ά. ‘Αλλά και το πρόγραμμα να τηρούσαν δεν θα είχε πετύχει ο σκοπός τους, γιατί το πρόγραμμα αυτό έχει μεγάλες ατέλειες και πρέπει κατά τη γνώμη μου να διορθωθεί το ταχύτερο προκειμένου να συνταχθεί ένα νέο συμπλήρωμα της γεωγραφίας Β' Λυκείου.

‘Επανερχόμενος και πάλι στο κείμενο που κρίνεται, επιθυμώ να έπιστημάνω μία γενική διαφωτιστική ατέλεια και αυτή είναι ότι μεταξύ των κεφαλαίων δεν υπάρχει συνοχή και διαφαίνεται ότι έχει γραφτεί από άτομα των οποίων οι γνώσεις είναι άλλες από τις απαιτούμενες για τη σύνταξη του βιβλίου για το όποιο ο λόγος, παρά τις φιλότιμες προσπάθειες που πιθανώς έχουν καταβάλει. ‘Επίσης σε αρκετές περιπτώσεις χρησιμοποιούν όρους των οικονομικών επιστημών, χωρίς να τους έχουν επεξηγήσει προηγουμένως, ώστε να γίνουν κατανοητοί από τους μαθητές, όπως π.χ. στο κεφάλαιο 9 αφαιρείται ο όρος "άποσβέσεις" από το έθνικό εισόδημα. χωρίς να διευκρινιστεί το γιατί και το τί σημαίνει "από-

σβεση". Επίσης στο κεφάλαιο 3 αναφέρεται ο όρος "παραγωγικότητα" χωρίς να εξεξηγείται το περιεχόμενό του, ή στο κεφάλαιο 4 γίνεται μνεία των συντελεστών της παραγωγής και αναφέρονται οι συντελεστές "έργασια" και "κεφάλαιο" και το κεφάλαιο τελειώνει με "κ.τ.λ." αντί να αναφερθεί και στον τρίτο συντελεστή της παραγωγής το "έδαφος".

Επίσης στο αυτό κεφάλαιο παρουσιάζουν τρεις καμπύλες προσφοράς και ζήτησεως που είναι έντελώς άσχετες με το μάθημα της Οικονομικής γεωγραφίας. Τέλος ~~ένα~~ επίκαιρο θέμα όπως η ΕΟΚ και η DEFACITO πλήρης ένταξή μας σ' αυτή δεν εξηγείται με σαφήνεια.

"Ένα ερώτημα που θα έπρεπε επίσης να τεθεί στους συγγραφείς του κειμένου είναι το ποιος εκπαιδευτικός της Μ.Ε. θα διδάξει αυτό το συμπλήρωμα χωρίς την άναγκαία επιμόρφωση. Θα είναι σε θέση οι εκπαιδευτικοί να αναλύσουν στους μαθητές τους όρους και τις οικονομικές έννοιες που χρησιμοποιούνται στο συμπλήρωμα της γεωγραφίας της Β' Λυκείου;

'Επ' ευκαιρία σάς πληροφορώ ότι, για το περιεχόμενο αυτού του κειμένου, ζήτησα, για προσωπική μου χρήση και τη γνώμη ενός ειδικού επιστήμονα των οικονομικών επιστημών της Νομικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών κ. Π. Καζάκου, ο οποίος έχει χρησιμοποιηθεί από το ΚΕΜΕ στο παρελθόν για την εκπόνηση των αναλυτικών προγραμμάτων των επαγγελματικών λυκείων και διατέτει πείρα διδακτική και από τη μέση και την ανώτερη εκπαίδευση και του οποίου το κείμενο επισυνάπτω για ενημέρωσή σας.

Μετά τη συζήτηση το Τμήμα

Αποφασίζει όμοφωνα

να αναβληθεί η λήψη απόφασης για επόμενη συνεδρίαση και αναθέτει:

1) στο Σύμβουλο Α' κ. Γ. Βάζο να επανεξετάσει γενικά το βιβλίο "Γεωγραφία Β' Λυκείου" από επιστημονικής πλευράς, ύστερα από τις τελευταίες διορθώσεις που έγιναν σ' αυτό,

2) στους κ.κ. Φαν. Βώρο και Κυρ. Κατσιμάνη να μελετήσουν από φιλολογικής πλευράς το βιβλίο και να πούν τη γνώμη τους.

ΘΕΜΑ 4ο - 'Ανακοινώσεις

1.- 'Ο Σύμβουλος Β' κ. Ν. Βαρουχάκης ανακοίνωσε:

α) "Οτι ή Γενική 'Επιθεώρηση Μ.Ε. Κέρκυρας-Θεσπρωτίας μέ 'γγρα-
φό της άριθ. 1732/23-5-1980 απέστειλε γιά έννημέρωσή μας τίς προτάσεις
γιά τή βελτίωση του θεσμου των Πανελλήνιων εξετάσεων, πού συζητήθηκαν
στό 'Επιμορφωτικό Σεμινάριο γιά έκπαιδευτικούς Μ.Ε. πού 'γινε στην
Κέρκυρα στις 21-23 Φεβρουαρίου 1980. καί

β) "Οτι ό Στ. Α. Κατσαρλίνης, ΓΕΜΕ Μαθηματικών της Β' ΑΕΠ, μέ
άναφορά του πρός τό Γενικό Διευθυντή Γ.Ε. του ΥΠΕΠΘ, πού κοινοποιεΐ-
ται καί στό ΚΕΜΕ, γνωρίζει ότι οί έπιμορφωτικές προσπάθειες του ΔΜΕ
καί ΣΕΔΜΕ μπορούν νά συμπληρωθούν μέ τόν έφοδιασμό όλων των μαθηματι-
κών μέ 'γκυρα βιβλία, πού άναφέρονται στόν έκσυγχρονισμό της διδασκα-
λίας των μαθηματικών.

2.- 'Ο Πρόεδρος του Τμήματος κ. Γ. Παντελίδης ανακοίνωσε ότι ή Διεύ-
θυνση Μ.Ε. του ΥΠΕΠΘ, Τμήμα Ε', μέ τό 'γγραφό της άριθ. Φ.260/188/Δ/
9916/28-4-1980 διαβιβάζει στό ΚΕΜΕ τό άριθ. 516.1/12/8916/2-4-1980
'γγραφο του 'Εθνικού 'Ιδρύματος "ό Βασιλεύς Παύλος", μέ τό όποιο ζη-
τείται νά προσδιορίσουμε θέματα διαλέξεων καί νά όρίσουμε καί τους
όμιλητές πού θά τά άναπτύξουν σέ καθηγητές έπαρχιών, πού τό άνωτέρω
'Ιδρυμα θά φιλοξενήσει στην 'Εθνική 'Εστία από 21/7 - 4/8/1980.

Τό Τμήμα άνέθεσε στους κ.κ. Δ. Σακκά, Σύμβουλο Β', καί Κυρ. Κατσι-
μάνη, Είσηγητή του ΚΕΜΕ, νά όρίσουν τά θέματα των διαλέξεων καί νά
προτείνουν τους όμιλητές πού θά τά άναπτύξουν καί άφού τά θέσουν υπό-
ψη του Προέδρου του Τμήματος νά φροντίσουν νά άποσταλούν υπηρεσιακά
στην άρμόδια Διεύθυνση του ΥΠΕΠΘ καθώς καί στό 'Εθνικό "Ιδρυμα.

'Αφού 'εξαντλήθηκαν τά θέματα της ήμερήσιας διατάξεως, τελείωσε
ή συνεδρίαση.

Ο Πρόεδρος
[Signature]
Γ. Παντελίδης

Η Γραμματέας

[Signature]
Παρ. Παπαδημητρίου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ

ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)

ΤΜΗΜΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

ΠΡΑΞΗ 35/1980

Σήμερα 19 'Ιουνίου 1980, ημέρα Πέμπτη καί ώρα 9 πρωινή, τό Τμήμα Μέσης 'Εκπαιδύσεως τοῦ Κέντρου 'Εκπαιδευτικῶν Μελετῶν καί 'Επιμορφώσεως (ΚΕΜΕ) συνεδρίασε στήν αἴθουσα τῆς 'Ολομέλειας (Μεσογείων 396, 'Αγία Παρασκευή, 'Αττική) μέ πρόεδρο τόν κ. Γ. Παντελίδη, Ἀ' 'Αντιπρόεδρο τοῦ ΚΕΜΕ.

Στή συνεδρίαση ἔλαβαν μέρος οἱ κ.κ. 'Αθαν. Κομίνης, Γ' 'Αντιπρόεδρος τοῦ ΚΕΜΕ, 'Ι. 'Αρβανίτης, Φ. Βῶρος, Δ. Σακκᾶς, 'Ηλ. Σπυροπούλος, Ν. Βαρουχάκης, Γ. Γρατσῆας, Σύμβουλοι Β', 'Ι. Σκοροδίλης, Εἰδικός Σύμβουλος τοῦ ΚΕΜΕ, Κ. Φούσκας, Δ. Τορπαΐδης, Κυρ. Κατσιμάνης, Β. Θεοδωρακόπουλος, Λ. 'Αδαμόπουλος καί Στ. Παπασημακόπουλος, Εἰσηγητές. Χρέη γραμματέα ἔκανε ἡ Φιλολόγος Παρασκευή Παπαδημητρίου, ποῦ ὑπηρετεῖ μέ ἀπόσπαση στό ΚΕΜΕ.

Δέν παραβρέθηκε στή συνεδρίαση ὁ κ. Ν. Παπαδόπουλος, Σύμβουλος Β', λόγω ἀπουσίας του στό ἔξωτερικό.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

- ΘΕΜΑ 1ο - Τύπος βεβαιώσεως γιά παρακολούθηση προγράμματος ταχύρρυθμης ἐπιμορφώσεως. Εἰσηγητής κ. Ν. Βαρουχάκης.
- ΘΕΜΑ 2ο - "Εγκριση πρόξεως 'Επιτροπῆς Κρίσεως τοῦ βιβλίου τῆς Γ' Γυμνασίου "Ανθολόγιο Λυρικῆς Ποιήσεως". Εἰσηγητής κ. 'Ι. 'Αρβανίτης.
- ΘΕΜΑ 3ο - Γνωμοδότηση γιά τό βιβλίο τοῦ Ι. Μαριόλη: "MASTERING ENGLISH GRAMMAR FOR GREEK STUDENTS". Εἰσηγητής κ. Φ. Βῶρος.
- ΘΕΜΑ 4ο - Τά 'Ιταλικά ὡς προαιρετική γλώσσα στά Γυμνάσια. Εἰσηγητής κ. 'Αθ. Κομίνης.
- ΘΕΜΑ 5ο - Αἰτήματα 'Ενώσεως καθηγητῶν Μουσικῆς. Εἰσηγητής κ. Κ. Φούσκας.

'Αφοῦ διαπιστώθηκε ἀπαρτία καί ἐπικυρώθηκε ἡ προηγούμενη πράξη, τό Τμήμα ἄρχισε τήν ἐξέτασιν τῶν θεμάτων τῆς ἡμερήσιας διατάξεως.

ΘΕΜΑ 1ο - Τύπος βεβαιώσεως για παρακολούθηση προγράμματος ταχύρρυθ-
μης επιμορφώσεως.

Ο εισηγητής του θέματος κ. Ν. Βαρουχάκης είπε τα εξής:

Με το έγγραφο αρ. Γ/2710/20-5-80 της Γ.Δ.Γ.Ε. του ΥΠΕΠΘ ζητεΐ-
ται από το ΚΕΜΕ να προτείνει τον τύπο της βεβαιώσεως που θα χορηγεΐ-
ται στους καθηγητές Μ.Ε., οι οποίοι περατώνουν επιτυχώς τρίμηνη τα-
χύρρυθμη επιμόρφωση, σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ. 10, άρθρ. 14
του Π.Δ. 459/78.

Η έκδοση της σχετικής υπουργικής αποφάσεως θα καλύψει υπηρεσιακή
ανάγκη για τις ΣΕΑΜΕ Τριπόλεως και Λάρισας στις οποίες οργανώθηκαν πρό-
σφατα επιμορφώσεις αυτού του τύπου, με βάση ειδικό πρόγραμμα μαθημάτων.
Το πρόγραμμα περιλάμβανε θέματα γενικά και ειδικά για τη διδασκαλία των
φιλολογικών μαθημάτων, μαθηματικών και φυσικών σύμφωνα με το νέο άνα-
λυτικό πρόγραμμα.

Εισηγοῦμαι λοιπόν τη χορήγηση πιστοποιητικού - όπως έγινε και με
την περίπτωση της ταχύρρυθμης επιμορφώσεως που οργανώθηκε στη ΣΕΑΜΕ
Αθηνών από 22-3 ως 7-6-1977 - ο τύπος του οποίου να είναι ο εξής:

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ

ΣΧΟΛΗ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΩΝ Μ.Ε.

(ΤΡΙΠΟΛΕΩΣ, ΛΑΡΙΣΑΣ)

Π Ι Σ Τ Ο Π Ο Ι Η Τ Ι Κ Ο

Πιστοποιούμε ότι

..... παρακολούθησε πρόγραμμα ταχύρρυθμης
επιμορφώσεως από Μαρτίου έως Μαΐου 1980 με σύνολο ωριαίων
μαθημάτων-συζητήσεων 42. Το πρόγραμμα αυτό περιέλαβε θέματα γενικά
για την εκπαιδευτική θεωρία και πράξη και άλλα ειδικά για τη διδασκα-
λία των σύμφωνα με τό
(φιλολογικών μαθημάτων, μαθηματικών, φυσικών)
νέο αναλυτικό πρόγραμμα.

..... 1980

(Λάρισα, Τρίπολη)

Ο Διευθυντής Σπουδών

.....
Επόπτης Μ.Ε.

Τό Τμήμα, ύστερα από συζήτηση, άφου έλαβε ύπόψη:

- α) τό Έγγραφο άριθ. Γ/2710/20-5-80 τής Δ/νσεως Έφαρμογής Προγραμμάτων ΣΕΑΠ τοϋ Έπουργείου Έθνικης Παιδείας καί Θρησκευμάτων,
- β) τήν είσήγηση τοϋ κ. Ν. Βαρουχάκη, καί
- γ) τή συζήτηση, πού έγινε, μεταξύ τών μελών,

άποφάσεται όμόφωνα:

Δέχεται τήν είσήγηση τοϋ κ. Ν. Βαρουχάκη γιά τόν τύπο τοϋ πιστοποιητικού πού πρέπει νά χορηγείται στους καθηγητές Μ.Ε., οι όποιοι περατώνουν έπιτυχώς τήν τρίμηνη ταχύρρυθμη έπιμόρφωση, σύμφωνα μέ τίς διατάξεις τής παρ. 10, άρθρ. 14 τοϋ Π.Δ. 459/78.

ΘΕΜΑ 2ο - "Έγκριση πράξεως 'Επιτροπής Κρίσεως τοῦ βιβλίου τῆς Γ' Γυμνασίου "Ανθολόγιο Λυρικής Ποιήσεως".

Ὁ εἰσηγητὴς τοῦ θέματος κ. 'Ι. Ἀρβανίτης εἶπε τὰ ἑξῆς:

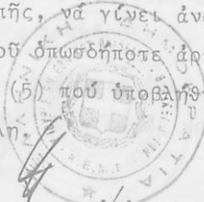
Σύμφωνα μὲ τὴν προκήρυξη γιὰ τὴ συγγραφή τοῦ βιβλίου τῆς Γ' Γυμνασίου "Ανθολόγιο λυρικής ποιήσεως" ὑποβλήθηκαν πέντε (5) δακτυλογραφημένα βιβλία, τῶν: 1) Χ. Διγενῆ, 2) Κ. Πανόπουλου-Ἀθ. Φραγκοῦλη, 3) Ε. Ρούσου, 4) Μ. Μάκη-Καλούδη-Χ. Σιδερῆ καί 5) Ν. Βαρμάζη - Θ. Μαυρόπουλου.

Ἡ ἐπιτροπὴ κρίσεως ἀποτελέστηκε ἀπὸ τοὺς: 1) Α.Δ. Σκιαδᾶ, Καθηγητὴ Παν/μίου, 2) Ε. Πλατῆ, ΓΕΜΕ, 3) Χρ. Κεραμάρη, ΓΕΜΕ, 4) Α. Στέφο, Καθηγητὴ Βαρβακείου Σχολῆς καί 5) Χρυσ. Ἀθηνάκη, Καθηγήτρια Γυμνασίου Μεταμορφώσεως.

Ἡ Ἐπιτροπὴ τελικὰ ἀπέρριψε ὅλα αὐτὰ τὰ βιβλία ὡς ἀκατάλληλα, ἀλλὰ κλείνει τὸ πρακτικὸ τῆς μὲ τὴν ἑξῆς σημείωση:

"Ἡ Ἐπιτροπὴ ἔχει τὴ γνώμη ὅτι, ἂν τὸ Ὑπουργεῖο Παιδείας κρίνει ἀπαραίτητο νὰ ἐκδῶσει ὅπωςοδήποτε νέο Ἀνθολόγιο Λυρικής Ποιήσεως γιὰ τὴν κάλυψη τῶν διδακτικῶν ἀναγκῶν στὴ Γ' Γυμνασίου, θὰ μπορούσε νὰ ἀναθέσει στοὺς κ.κ. Κ. Πανόπουλο καί Ἀθ. Φραγκοῦλη νὰ συντάξουν ἀπὸ τὴν ἀρχή, μὲ βάση τὸ τωρινὸ τους πόνημα, νέο βιβλίο, καθοδηγοῦμενοι ἐνδεχομένως καί ἀπὸ μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς".

Ὡς εἰσηγητὴς στὸ Τμήμα μελέτησα καί τὰ πέντε (5) βιβλία καί ὁμολογῶ πὺς βρῖσκω ἐνδιαφέροντα στοιχεῖα σὲ ὅλα, ἀλλὰ ὅχι καί σὲ βαθμὸς πού νὰ μὲ ικανοποιοῦν πρὸς τὴ χρήση τους στὸ σχολεῖο. Βέβαια, μὴ συνεργασία ὅλων τῶν συγγραφέων αὐτῶν ἢ καί τῶν μισῶν θὰ μπορούσε νὰ δώσει ἓνα πολὺ ικανοποιητικὸ βιβλίο. Ἐπειδὴ ὅμως ἡ συνεργασία πολλῶν προσώπων δὲν εἶναι καί τόσο εὔκολη, καταλήγω στὴ πρόταση, σύμφωνα καί μὲ τὴν ὑπόδειξη τῆς Ἐπιτροπῆς, νὰ γίνει ἀνάθεση γιὰ τὴ συγγραφή τοῦ βιβλίου στοὺς συγγραφεῖς τοῦ ὅπωςοδήποτε ἀρτιότερου ἀπὸ παιδαγωγικὴ ἀποψη βιβλίου, ἀπὸ τὰ πέντε (5) ποὺ ὑποβλήθηκαν, δηλαδή στοὺς: 1) Κ. Πανόπουλο - Ἀθ. Φραγκοῦλη.

"Αν τὸ Τμήμα ἀποφασίσαι γιὰ τὴν ἀνάθεση αὐτῇ, πρέπει νὰ συστηθεῖ στοὺς συγγραφεῖς νὰ περιορίσουν τὲς δικές τους μεταφράσεις ὡς τὲς τρεῖς (3) ἢ τὸ πολὺ πέντε (5), καὶ ὅπωςδὴποτε γι' αὐτές τους τὲς μεταφράσεις νὰ συνυποβάλουν παράλληλα καὶ τὲς καλύτερες δόκιμες ὥστε ἡ Ἐπιτροπὴ νὰ ἔχει τὴν εὐχέρεια νὰ διαλέξει καὶ νὰ μὴ βρεθεῖ στὴ δυσάρεστη θέσῃ νὰ ἀπορρίψει τὸ βιβλίο ἐξαιτίας τυχόν ἀνεπιτυχῶν μεταφράσεων.

Στὴ συνέχεια ἀκολούθησε συζήτηση κατὰ τὴν ὁποία οἱ Σύμβουλοι Β' κ.κ. Φ. Βῶρος, Δ. Σακκάς καὶ Ἡλ. Σπυροπούλος, θεωροῦν ἀδικαιολόγητη τὴν πρόταση ἀναθέσεως συγγραφῆς τοῦ βιβλίου "Ἀνθολόγιο τῆς Λυρικῆς Ποιήσεως" τῆς Γ' Γυμνασίου στοὺς κ.κ. Πανόπουλο καὶ Φραγκούλη, τῶν ὁποίων τὸ βιβλίο πού ὑποβλήθηκε ὕστερα ἀπὸ τὴν προκήρυξη κρίθηκε ἀπὸ τὴν Ἐπιτροπὴ ὡς μὴ κατάλληλο, γιὰ τοὺς ἐξῆς λόγους:

α) Τὸ βιβλίο αὐτὸ δὲν φαίνεται αἰσθητὰ καλύτερο ἀπ' τὰ δύο ἄλλα (τῶν Μ. Καλούδη-Χ. Σιδερεῆ καὶ Χρ. Διγενῆ), πού ἔλαβε ὑπόψη του στὴν τελικὴ κρίση ἡ Ἐπιτροπὴ.

β) Οἱ κ.κ. Πανόπουλος καὶ Φραγκούλης, παρὰ τὸ ὅτι προϋπῆρχε κατὰλληλο διδακτικὸ βιβλίο, δὲν μπόρεσαν στοὺς 8 μῆνες πού ἔδινε ἡ προκήρυξη καί, στὴ συνέχεια, στὸ διάστημα πού ἐργάστηκαν γιὰ νὰ βελτιώσουν τὸ βιβλίο τους σύμφωνα μὲ τὲς ὑποδείξεις τῆς Ἐπιτροπῆς Κρίσεως, νὰ δώσουν κατὰλληλο διδακτικὸ βιβλίο, Ἀκόμα καὶ τὰ διορθωμένα σημεῖα τῆς ἐργασίας τους παρουσιάζουν ἀδυναμίες.

γ) Δὲν ὑπάρχει πιεστικὴ ἀνάγκη γιὰ τὴν ἐξασφάλισθι διδακτικοῦ ἐγχειριδίου, ἐφόσον τὸ βιβλίο πού σήμερα χρησιμοποιεῖται κρίνεται ἱκανοποιητικὸ, δὲν ἔχει παρουσιάσει προβλήματα στὴ διδακτικὴ πράξη καὶ οἱ φιλόλογοι ἔχουν ἐξοικειωθεί μὲ αὐτό. Ὅποτδὴποτε κριθεῖ ὅτι πρέπει νὰ δοθεῖ στοὺς μαθητὲς καλύτερο βιβλίο, καλὸ εἶναι νὰ προτιμηθεῖ ἡ μεθόδευση τῆς νέας προκήρυξεως.

Τὸ Τμήμα, ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη τὸ ἀριθ. Φ.211.17/45/Γ/811/26-2-80 τοῦ ΥΠΕΠΘ, τὲς πράξεις τῆς Ἐπιτροπῆς κρίσεως τοῦ βιβλίου "Ἀνθολό-

γιο λυρικής ποιήσεως", τήν είσήγηση καί τή σχετική συζήτηση,

άποφαίνεται όμόφωνα:

Έγκρίνει ως έχει τήν τελική πράξη τής Έπιτροπής κρίσεως τοῦ βιβλίου "Ανθολόγιο λυρικής ποιήσεως" Γ' Γυμνασίου, κατά τήν όποία κρίνονται ως άκατάλληλα όλα τά βιβλία, πού ύποβλήθηκαν στοό ΥΠΕΠΘ σύμφωνα με τήν προκήρυξη, καί επιφυλάσσεται σέ περίπτωση κατά τήν όποία θά κριθεῖ άπαραίτητη ή έκδοση νέου βιβλίου, νά επαναλάβει τήν πρόκήρυξη.

ΘΕΜΑ 3ο - Γνωμοδότηση για τὸ βιβλίο τοῦ Ι. Μαριδόλη: "MASTERING ENGLISH GRAMMAR FOR GREEK STUDENTS".

Ὁ εἰσηγητὴς τοῦ θέματος κ. Φ. Βώρος εἶπε τὰ ἀκόλουθα:

1.- Εἶναι βιβλίο ἀγγλικῆς γραμματικῆς ἀποτελεῖται ἀπὸ 253 σελίδες· χρησιμοποιεῖ ἀγγλική καὶ ἐλληνική γλῶσσα· ἔχει τὴν παραδοσιακὴ μορφή ἀσκήσεων (καὶ ἀσκήσει γιὰ μετάφραση ἀπὸ τὴν ἐλληνικὴ στὴν ἀγγλική).

2.- Βασικὸ μειονέκτημα τοῦ συγγραφέα τοῦ βιβλίου ἡ πλημμελής γνώση καὶ χρῆση τῆς ἐλληνικῆς· εἶναι πολὺ ἐμφανὴς ἡ ἀπόκλιση ἀπὸ τὴν ἐπίσημη σχολικὴ γραμματικὴ (λ.χ. στὸν Πρόλογο τοῦ βιβλίου, σελίδα 4, ἐπισημαίνονται μερικεῖς δεκάδες λαθῶν γραμματικῶν καὶ φραστικῶν).

3.- Ἀδυνατῶ νὰ εἰσηγηθῶ νὰ χαρακτηριστεῖ τὸ βιβλίο τοῦ Ἰω. Μαριδόλη, MASTERING ENGLISH GRAMMAR, χρῆσιμο κατὰ τὴν ἔννοια τοῦ ἄρθρου 2 παρ. 5 τοῦ Ν.186/1975.

Τὸ Τμῆμα, ὕστερα ἀπὸ συζήτηση, ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη:

α) Τὸ ἔγγραφο ἀριθ. Γ/2558/16-5-80 τῆς Δ/νσεως Ἐφαρμογῆς Προγραμμάτων Μ.Ε., Τμήματος Δ' (Σχολικῶν Βιβλιοθηκῶν) τοῦ ΥΠΕΠΘ, β) τὴν εἰσήγηση τοῦ κ. Φ. Βώρου, καὶ γ) τὴ συζήτηση, πού ἔγινε, μεταξὺ τῶν μελῶν,

ἀποφαίνεται ὁμόφωνα

Δὲν κρίνει τὸ βιβλίο τοῦ Ἰ. Μαριδόλη, MASTERING ENGLISH GRAMMAR, χρῆσιμο κατὰ τὴν ἔννοια τοῦ ἄρθρου 2, παρ. 5 τοῦ Ν.186/1975, γιατί ἡ γνώση καὶ χρῆση τῆς Ἑλληνικῆς εἶναι πλημμελής καὶ ἡ ἀπόκλιση ἀπὸ τὴν ἐπίσημη σχολικὴ γραμματικὴ εἶναι πολὺ ἐμφανής.

ΘΕΜΑ 4ο - Τά 'Ιταλικά ως προαιρετική γλώσσα στα Γυμνάσια.

Ο εισηγητής του θέματος κ. 'Αθ. Κομίνης είπε σχετικά με το θέμα αυτό τα εξής:

Με διαβιβαστικό της Γενικής Δ/νσεως 'Εφαρμογών και Προγραμματισμού του 'Υπουργείου Παιδείας, αριθ. πρωτ. Γ/2157 της 25-4-1980 (υπογραφή 'Αθ. 'Αρβανίτης) μας έστάλησαν δύο έγγραφα του Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης με θέμα: "Σχετικά με τη διδασκαλία της 'Ιταλικής γλώσσας στα Γυμνάσια και τα Λύκεια".

Με τα παρα πάνω έγγραφα η Φιλοσοφική Σχολή του Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης παρακαλεί το 'Υπουργείο να "προτείνει την εισαγωγή της διδασκαλίας της 'Ιταλικής γλώσσας στα Γυμνάσια και Λύκεια της χώρας".

'Αναπτύσσοντας το θέμα ο 'Αντιπρόεδρος κ. 'Α. Κομίνης τόνισε και τα εξής:

α) Ο έλληνικός και 'Ιταλικός λαός είναι οι δύο κληρονόμοι των κλασικών πολιτισμών, οι δέ Ευρωπαϊκοί λαοί συγκληρονόμοι.

β) Η 'Ιταλική γλώσσα σήμερα στην Ευρώπη είναι ισότιμη προς την 'Αγγλική, Γαλλική και Γερμανική.

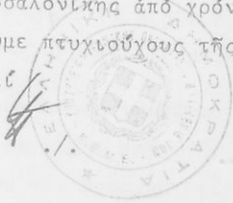
γ) Η 'Ιταλία είναι γειτονική και μεσογειακή χώρα, άρα οι σχέσεις μας και τα ενδιαφέροντα των δύο χωρών πιο κοινά, από συχνά και όμοια.

δ) Η 'Ιταλία είναι χώρα με τις περισσότερες έδρες νεοελληνικής ψυχολογίας στον κόσμο.

ε) Χιλιάδες πολλές ελλήνων έχουν αποφοιτήσει από 'Ιταλικά Πανεπιστήμια και άλλες τόσες σπουδάζουν σ' αυτά.

στ) Στη Μεγάλη 'Ελλάδα (Κ. 'Ιταλία-Σικελία) διδάσκεται η νέα ελληνική ή η τοπική διάλεκτος στα σχολεία.

ζ) Το Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης από χρόνια τώρα έχει Τμήμα 'Ιταλικής γλώσσας και ήδη έχουμε πτυχιούχους της 'Ιταλικής γλώσσας στη διάθεση του 'Υπουργείου. και

η) Οι έλληνοϊταλικές διπλωματικές συζητήσεις που έχουν κατά καιρούς γίνει με θέμα τις μορφωτικές σχέσεις έχουν αντιμετωπίσει το θέμα και ή 'Ελληνική πλευρά έχει υποσχεθεί αντιμετώπιση θετική του αϊτήματος.

Κατόπιν τούτου προτείνεται νά γίνει δεκτή ή εισήγηση της Φιλοσοφικής Σχολής του Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης.

'Ακολούθησε συζήτηση μεταξύ των μελών, ύστερα από την οποία το Τμήμα, αφού έλαβε υπόψη: α) το έγγραφο Γ/2157/25-4-80 της Διευθύνσεως Έφαρμογής Προγραμμάτων του ΥΠΕΠΘ, β) την εισήγηση του κ. Κομίνη και γ) τη συζήτηση που έγινε μεταξύ των μελών,

Αποφασίζει όμοφωνα

Προτείνει νά εισαχθεί ή 'Ιταλική ως δεύτερη γλώσσα στο Πειραματικό Εχολείο Θεσσαλονίκης, έπειδή αυτό έποπτεύεται από το Πανεπιστήμιό της.

ΘΕΜΑ 5ο - Αιτήματα Ένωσης Καθηγητών Μουσικής.

Ο εισηγητής του θέματος κ. Κων. Φούσκας είπε σχετικά με το θέμα αυτό τα εξής:

Η Ένωση Μουσικών Δημόσιας Εκπαιδεύσεως με το άρ. 6/15-1-80(;) Υπόμνημά της προς τον κ. Υπουργό Εθνικής Παιδείας υποβάλλει όρισμένα αιτήματα, τα όποια κατά την άποψη της θα συμβάλλουν στη βελτίωση του Κλάδου Α11 και του μαθήματος της Μουσικής στα σχολεία Μ.Ε. Το ΥΠΕΠΘ (Α/νση Έφαρμογής Προγραμμάτων, άρ. πρωτ. Γ/2433/8-5-80) διαβιβάζει στο ΚΕΜΕ το υπόμνημα των Μουσικών, υπογραμμίζοντας τα αιτήματα 3 και 8, για τα όποια ζητείται ή γνώμη του ΚΕΜΕ. Για τα αιτήματα αυτά των Μουσικών έχει έκφέρει γνώμη και ο καθηγητής της Μουσικής κ. Ίω. Θανόπουλος, ο όποιος υπηρετεί στο ΚΕΜΕ με άποσπαση.

Τό αίτημα άρ. 3 του υπόμνηματος των Μουσικών αναφέρεται "στήν αύξηση των ώρων διδασκαλίας της Μουσικής σε δύο (2) τήν εβδομάδα". Αν και προσωπικά θα εύχόμαστε να υπήρχε ή δυνατότητα της αύξησεως των ώρων διδασκαλίας της Μουσικής στα Γυμνάσια, και, αν και ή πρόταση του κ. Θανόπουλου για αύξηση των ώρων διδασκαλίας από μία σε δύο στα Γυμνάσια εκείνα που, εξαιτίας έλλείψεως διδακτικού προσωπικού δε συμπληρώνονται οι προβλεπόμενες από τό Ω.Π. ώρες διδασκαλίας, φαίνεται εύλογοφανής και δίκαιη, τελικά νομίζουμε ότι στην περίοδο αυτή δεν είναι δυνατή ή ζητούμενη αύξηση για τους εξής λόγους:

1) Τα σχολεία στα όποια συνήθως υπηρετούν οι 350 περίπου καθηγητές της Μουσικής - Σχολεία των μεγάλων πόλεων της χώρας - είναι καλά στελεχωμένα από άποψη προσωπικού και άρα δεν έχουν μειωμένο Ω.Π. Δηλαδή ή πρόταση δεν μπορεί να εφαρμοσθεί πρακτικά.

2) Μία τέτοια αύξηση θα όδηγούσε μοιραία στην επανεξέταση όλου του Β.Π. των σχολείων Μ.Ε., πράγμα τό όποιο έχει προγραμματισθεί από τό ΚΕΜΕ για μεταγενέστερη φάση της εκπαιδευτικής μεταρρυθμίσεως.

Τό αίτημα άρ. 8 του υπόμνηματος των Μουσικών αναφέρεται στην "επέκταση της διδασκαλίας της Μουσικής και στις Β' και Γ' τάξεις Λυκείου". Η φιλόδοξη αυτή πρόταση των Μουσικών είναι έντελώς ανεφάρμοστη

για τις τάξεις Β' και Γ' Λυκείου, όπου τα μαθήματα επιλογής για χήρ τους δύο τύπους σήμερα και για τρίτο τύπο ίσως στο άμεσο μέλλον δεν αφήνουν περιθώρια για συζήτηση πάνω στην πρόταση των Μουσικών.

Μετά από αυτά εισηγοῦμαι στο Τμήμα να γνωματεύσει για το άδυνα- το της πραγματοποιήσεως των αρ. 3 και 8 προτάσεων των Μουσικών.

Ακολούθησε συζήτηση ὕστερα από την οποία το Τμήμα, αφού ἔλαβε ὑπόψη α) το Γ/2433/8-5-1980 ἔγγραφο τῆς Διευθύνσεως Ἐφαρμογῆς Προ- γραμμάτων Μέσης Ἐμπαιδύσεως τοῦ ΥΠΕΠΘ, β) τὴν εἰσήγηση τοῦ κ. Κ. Φούσκα καὶ γ) τὴ συζήτηση ποὺ ἀκολούθησε,

Ἀποφάσισε ὁμοφώνως

Ἀπορρίπτει τὰ αἰτήματα τῶν Μουσικῶν γιὰ τοὺς λόγους ποὺ ἀναφέ- ρονται στὴν εἰσήγηση.

Ἀφ' ὧν ἐξαντλήθηκαν τὰ θέματα τῆς ἡμερήσιας διατάξεως, τελεῖωσε ἡ συνεδρίαση.

Ἡ Γραμματεὺς

Παπαδημητρίου
Παρ. Παπαδημητρίου

ΠΡΑΞΗ 36/1980
=====

Σήμερα 23 'Ιουνίου 1980, ημέρα Δευτέρα καί ώρα 9.30' πρωινή, τό Τμήμα Μέσης 'Εκπαιδευσεως τοῦ Κέντρου 'Εκπαιδευτικῶν Μελετῶν καί 'Επι-
μορφώσεως (ΚΕΜΕ) συνεδρίασε στήν αἴθουσα συνεδριάσεως/τῆς 'Ολομέλειας
(Μεσογείων 396, 'Αγία Παρασκευή-'Αττικῆς) μέ πρόεδρο τόν κ. Γ. Παντε-
λίδη, Ἀ' Ἀντιπρόεδρο τοῦ ΚΕΜΕ.

Στή συνεδρίαση ἔλαβαν μέρος οἱ κ.κ. 'Ι. Ἀρβανίτης, Φ. Βῶρος, Δ.
Σακκῆς, 'Ηλ. Σπυρόπουλος, Ν. Βαρουχάκης, Γ. Γρατσῆας, Ν. Παπαδόπουλος,
Σύμβουλοι Β', 'Ι. Σκορδίλης, Εἰδικός Σύμβουλος τοῦ ΚΕΜΕ, Κ. Φούσκας,
Δ. Τομποῖδης, Κυρ. Κατσιμάνης, Β. Θεοδωρακόπουλος καί Α. Ἀδαμοπούλου,
Χρέη γραμματέα ἔκανε ἡ Φιλολόγος Παρασκευή Παπαδημητρίου, πού ὑπηρετεῖ
μέ ἀπόσπαση στό ΚΕΜΕ.

Δέν παραβρέθηκαν στή συνεδρίαση οἱ κ.κ. 'Αθαν. Κομίνης, Γ' Ἀντι-
πρόεδρος τοῦ ΚΕΜΕ καί Στ. Παπασημακόπουλος, Εἰσηγητής, γιατί εἶχαν ἄλλη
ὕπηρεσιακή ἀπασχόληση.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

- Θέμα 1ο.- Γνωμοδότηση γιά τά βιβλία τοῦ Φραγκίσκου Φαρμάκη α) Πλάτωνος
'Απολογία Σωκράτους" καί β) 'Ο Βεάκης ὡς ποιητής. Δέκα ἀνεκδοτά
ποιήματα - 20 ἀθυσάριστα ποιήματα τοῦ Μήτσου Παναγιολάου.
Εἰσηγητής κ. 'Ιω. Ἀρβανίτης.
- Θέμα 2ο.- Πρόταση τοῦ κ. 'Ελευθ. Πλατῆ, ΓΕΜΕ, γιά τροποποίηση στή διδα-
σκόμενη ὕλη τῆς 'Ιλιάδας στό Γυμνάσιο καί τό Λύκειο. Εἰσηγητής
κ. 'Ι. Ἀρβανίτης.
- Θέμα 3ο.- Ὑπόμνημα Στ. Μπέλλου, Γυμνασιάρχη, γιά τή διάδοση τοῦ Δημοτι-
κοῦ Τραγουδιοῦ. Εἰσηγητής κ. 'Ι. Ἀρβανίτης.
- Θέμα 4ο.- Ἐπιστροφή τῆς πράξεως 27/1980 (θέμα 2ο) τοῦ Τμήματος Μ.Ε. γιά
διόρθωση καί συμπλήρωση. Εἰσηγητής κ. Κων. Φούσκας.
- Θέμα 5ο.- Αἴτημα τοῦ Συλλόγου τῶν Καθηγητῶν Γαλλικῆς γιά τήν ἀνάγκη
ένος ἀκόμη 'Επιθεωρητῆ τοῦ κλάδου. Εἰσηγητής κ. Γ. Παντελίδης.
- Θέμα 6ο.- Στέγαση τῆς ΣΕΑΜΕ Θεσσαλονίκης. Εἰσηγητής κ. Δ. Σακκῆς.
- Θέμα 7ο.- Γνωμοδότηση γιά τό βιβλίο τῆς Γεωργίας Παντελάκη-Τσιροπούλου
"Μελέτες Κλασσικῶν Θεμάτων". Εἰσηγητής κ. 'Ιω. Ἀρβανίτης.

'Αφοῦ ὁ ἀποπιστώθηκε ἀπαρτία καί ἐπικυρώθηκε ἡ προηγούμενη πράξη, τό
Τμήμα ἄρχισε τήν ἐξέταση τῶν θεμάτων τῆς ἡμερήσιας διατάξεως.

ΘΕΜΑ 1ο - Γνωμοδότηση για τὰ βιβλία τοῦ Φραγκίσκου Φαρμάκη: α) Πλάτωνος "Απολογία Σωκράτους" καί β) "Ο Βεάκης ὡς ποιητής. Δέκα ἀνέκδοτα ποιήματα-20 ἀθησαύριστα ποιήματα τοῦ Μήτσου Παπανικολάου.

"Ο εἰσηγητής τοῦ θέματος κ. 'Ιω. 'Αρβανίτης εἶπε σχετικὰ μέ τό θέμα αὐτό τὰ ἑξῆς:

Μέ τό ἀριθ. Γ/699/22-2-80 ἔγγραφο τοῦ ΥΠΕΠΘ ἀποστέλλονται τὰ βιβλία τοῦ Φαρμάκη Φραγκίσκου α) "Απολογία Σωκράτη τοῦ Πλάτωνα καί β) "Ο Βεάκης ὡς ποιητής - 20 ἀθησαύριστα ποιήματα τοῦ Μήτσου Παπανικολάου, για γνωμοδότηση.

1.- "Απολογία Σωκράτη Πλάτωνα. Πρόκειται για μετάφραση στή νεο-ελληνική χωρίς ὡς τόσο νά εἶναι ἀποδεσμευμένη ἀπό τή φραστική δομή τοῦ πρωτοτύπου καί συνεπῶς δέν ἱκανοποιεῖ ὡς κείμενο νεοελληνικοῦ λόγου, π.χ. κεφ. 1β: "... ἦταν, ὅπως θά δῆτε φανερός γίνωμαι πῶς ἐλαχίστη δύναμη λόγου δέν ἔχω,.....".

"Ὡς πρός τήν ὀρθογραφία δέν εἶναι προσαρμοσμένη στή σύγχρονη σχολική Γραμματική. Συναντῶνται ἐπίσης καί γραμματικοί τύποι ἀσυνήθιστοι, π.χ. κεφ. 1C: "τούς λόγους αὐτῶν".

Οἱ σημειώσεις εἶναι πολύ πτωχικές, ἐνίοτε καί ~~ἀσχετές~~. Για παράδειγμα παραπέμπω στήν α' σημείωση, ἐπίσης καί τήν τελευταία παράγραφο τοῦ ἐπιλόγου.

Δέ νομίζω λοιπόν πῶς πρόκειται για μιὰ μετάφραση ἀξιόλογη καί γι' αὐτό δέν εἰσηγοῦμαι νά κριθεῖ τό βιβλίο ὡς χρήσιμο, σύμφωνα μέ τό πνεῦμα τοῦ νόμου.

2.- α) "Ο Βεάκης ὡς ποιητής. Δέκα ἀνέκδοτα ποιήματα. β) 20 ἀθησαύριστα ποιήματα τοῦ Μήτσου Παπανικολάου.

α) Πρόκειται για δέκα ποιήματα τοῦ Βεάκη γραμμένα κατὰ τήν περιοδεία τοῦ 'Εθνικοῦ θεάτρου στήν Εὐρώπη. 'Αναφέρονται στίς ἐντυπώσεις του ἀπό τίς διάφορες πόλεις· τό τελευταῖο, μέ τίτλο "Γυρισμός" γεννήθηκε ἀπό τή νοσταλγία τοῦ ταξιδευτή-ποιητή.

"Όλα τὰ ποιήματα εἶναι εὐληπτα καὶ ἀξιόλογα, τόσο γιὰ τὴν ποιη-
τικὴ τους πνοή ὅσο καὶ γιὰ τὴν τεχνικὴ τους.

β) Πρόκειται γιὰ συγκέντρωση τῶν ποιημάτων τοῦ Μήτσου Παπανι-
κολάου στὴ "Διάπλαση τῶν παίδων". Εἶναι εὐκολονόητα, μὲ ποιητικὴ
χάρη καὶ κατὰλληλα γιὰ τὴν παιδικὴ ἡλικία, ἀφοῦ ἄλλωστε εἶχαν δημο-
σιευτεῖ στὸ παραπάνω περιοδικό, πού εἶχε ἀναγνωριστεῖ γιὰ τὴν παι-
δαγωγικὴ του ἀξία στὴν ἐποχὴ του.

Κρίνω λοιπόν τὰ παραπάνω ποιήματα καὶ τῶν δύο ποιητῶν ἀξιόλογα
καὶ κατὰλληλα γιὰ τοὺς μαθητές. Θὰ εὐχόμεουν μάλιστα μερικὰ ἀπὸ αὐτὰ
νὰ συμπεριλαμβάνονταν καὶ στίς συλλογές τῶν διδακτικῶν βιβλίων τοῦ
μαθήματος τῶν Νέων Ἑλληνικῶν. Θεωρῶ λοιπόν τὸ βιβλίο παιδευτικὰ
χρήσιμο καὶ εἰσηγοῦμαι τὴν προαιρετικὴ προμήθειά του ἀπὸ τίς σχολι-
κές βιβλιοθήκες, δεδομένου καὶ ὅτι τὰ δέκα ποιήματα τοῦ Βεάκη γιὰ
πρῶτη φορὰ ἐκδόδονται καὶ τὰ εἴκοσι τοῦ Παπανικολάου παρουσιάζονται
συγκεντρωμένα, δημοσιευμένα κατὰ καιροὺς στὴ "Διάπλαση τῶν παίδων".

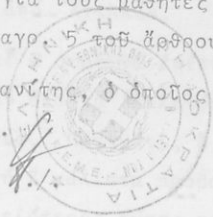
Τὸ Τμῆμα, ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη τὸ ἀριθ. Γ/699/22-2-80 ἔγγραφο τοῦ
ΥΠΕΠΘ, τὴν εἰσήγηση καὶ τὴ σχετικὴ συζήτηση,

ἀ π ο φ ᾶ ἴ ν ε τ α ι :

α) Ὡς πρὸς τὸ βιβλίο τοῦ Φαρμάκη Φραγκίσκου "Ἀπολογία Σωκράτη
τοῦ Πλάτωνα", ὁμόφωνα δὲν κρίνει τοῦτο χρήσιμο, γιὰ τοὺς λόγους πού
ἀναφέρονται στὴν εἰσήγηση.

β) Ὡς πρὸς τὸ βιβλίο τοῦ Ἰδίου συγγραφέα "Ὁ Βεάκης ὡς ποιητής-
20 ἀθησαύριστα ποιήματα τοῦ Μήτσου Παπανικολάου" γνωμοδοτεῖ, κατὰ πλει-
οψηφία, ὅτι ἀνεξάρτητα ἀπὸ τὴν ποιότητα, του τὸ βιβλίο αὐτὸ δὲν εἶναι
δυνατὸν νὰ θεωρηθεῖ "χρήσιμο" γιὰ τοὺς μαθητές ἢ τίς σχολικές βιβλιο-
θήκες, κατὰ τὴν ἔννοια τῆς παραγρ. 5 τοῦ άρθρου 2 τοῦ Ν.186/1975.

Μειοψήφησε ὁ κ. Ἰω. Ἀρβανίτης, ὁ ὁποῖος ἐμμένει στίς ἀπόψεις
πού ἀνέπτυξε στὴν εἰσήγησή του.

ΘΕΜΑ 2ο - Πρόταση του κ. Ήλευθ. Πλατῆ, ΓΕΜΕ, γιά τροποποίηση
στή διδασκόμενη ὕλη τῆς Ἰλιάδας στό Γυμνάσιο καί τό
Λύκειο.

Ὁ εἰσηγητής τοῦ θέματος κ. Ἰω. Ἀρβανίτης εἶπε τά ἑξῆς:

Μέ τό ἀριθ. Γ/2158/25-4-80 ἔγγραφο τοῦ ΥΠΕΠΘ διαβιβάζεται ὑπό-
μνημα τοῦ Ἑλ. Πλατῆ, ΓΕΜΕ, σχετικά μέ πρότασή του γιά τροποποίηση
τῆς διδασκόμενης ὕλης ἀπό τήν Ἰλιάδα στό Γυμνάσιο καί τό Λύκειο.

Πρός τοῦτο κρίνω σκόπιμο νά διαβάσω στό Τμήμα τό παραπάνω ὑπό-
μνημα.

Ἡ γνώμη μου στίς παρατηρήσεις καί προτάσεις:

α) "Αν καί ὑποστηρίζω νά διδάσκονται οἱ μαθητές καί τίς μελα-
νές σελίδες τῆς ἱστορίας μας γιά τή σωστή πολιτική τους ἀγωγή, δέ
νομίζω ὥστόσο καί ἐγώ πώς πρέπει νά διδάσκεται ἀναλυτικά ἀλόκληρη
ἡ Δολώνεια (κ 194-514). "Ας περιοριστοῦν ὅσο γίνεται γιά τήν Ἰλιάδα
τά ἀρνητικά της σημεῖα, ἀφοῦ μάλιστα τό πρῶτο μας ἐθνικό ἔπος ἀρχί-
ζει μέ τή λ. "μῆνιν", πού μαρτυρεῖ τήν κύρια αἰτία τῶν ἐθνικῶν μας
συμφωρῶν. Γιά παιδευτικούς λοιπόν σκοπούς ἄς τονίζονται περισσότε-
ρο τά θετικά σημεῖα τοῦ ἔπους.

Σέ ἀντικατάσταση προτείνω:

- Ραφ. Γ - πρόταση γιά μονομαχία Πάρη - Μενέλαου,
- Κυρίως, ἐμφάνιση τῆς Ἑλένης στόν πύργο τοῦ Ἰλίου
(161-244),
- Ὁ θαυμασμός τῶν Τρώων γιά τοὺς Ἀχαιοὺς ἡγεμόνες,
- μονομαχία Πάρη - Μενέλαου
- Ραφ. Ι - πρεσβεῖα πρὸς Ἀχιλλεῖα,
- ὑποσχέσεις τοῦ Ἀγαμέμνονα,
- ἀπόρριψη προτάσεων ἀπὸ Ἀχιλλεῖα.

β) Ὅσο γιά τίς ραφ. Ζ καί Ω συμφωνῶ ἐπίσης νά διδάσκονται στό
Γυμνάσιο, ὥστε νά τίς γνωρίζουν ὅλα τά Ἑλληνόπουλα, δεδομένου ὅτι
δέ φοιτοῦν ὅλα στό Γενικό Λύκειο. Πράγματι, ὅ,τι τό ὑπεροχότερο δέ-
νεται στίς ραφιδίες αὐτές. Στή Ζ μάλιστα προβάλλεται ὁ Ἐκτορας ἀπὸ
τό ἐχθρικό στρατόπεδο ὡς ὁ τελειότερος τύπος τοῦ ἀνθρώπου: ὡς πολε-

μιστής, ως πολίτης, ως σύζυγος, ως πατέρας και προπαντός ως πατριώτης.

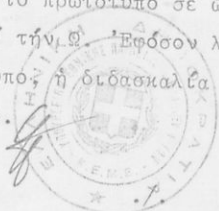
γ) Στην περίπτωση που κριθεί ότι συμφέρει παιδευτικά ή άλλαγή αυτή, τότε θα πρέπει να συζητηθεί ποιά ύλη από την 'Ιλιάδα θα δριστεύ για το Λύκειο.

και

δ) Συμφωνώ απόλυτα για την αντικατάσταση της μετάφρασης του Πολυλά με τη μετάφραση του Καζαντζάκη-Κακριδής· άλλωστε τοῦτο τό ἔχω επανειλημμένα προτείνει στο Τμήμα.

Στή συνέχεια ἔλαβε τό λόγο ὁ κ. 'Ηλ. Σπυροπούλος καί εἶπε τά ἑξῆς:

Εἶναι βέβαια εὐπρόσδεκτες οἱ παρατηρήσεις πού ἀφοροῦν τά ἀναλυτικά προγράμματα καί τόν τρόπο ἐφαρμογῆς τους στά σχολεῖα, ἀπό ἐκείνους πού διδάσκουν ἢ πού ἐποπτεύουν καί τό Τμήμα πάντοτε παίρνει σοβαρά ὑπόψη κάθε σχετική ὑπόδειξη. Ὅμως δέν εἶναι καθόλου συστατική γιά τό Τμήμα καί ἰδιαίτερα γιά τοὺς φιλολόγους του ἡ σπουδή μέ τήν ὁποία ὁ συνάδελφος εἰσηγητής τοῦ θέματος υἱοθέτησε τίς ἀπόψεις τοῦ ὑπομνήματος καί φρόντισε νά ἀνθολογήσει ἐνότητες τῆς 'Ιλιάδας μέ περιοχόμενο προσφορότερο ἀπό ἐκεῖνο πού περιέχουν οἱ ραφωδίες πού ἀναφέρονται στό ἀναλυτικό πρόγραμμα. Καί αὐτό, γιατί τό ἀναλυτικό πρόγραμμα εἶναι καρπός πολύμηνης μελέτης ὅλων τῶν φιλολόγων τοῦ Τμήματος, συζητήσεων σέ εἰδικές συνεδρίες καί ἀξιοποιήσεως παρατηρήσεων τοῦ ἐποπτικοῦ προσωπικοῦ. Ὅχι μόνο τυχαία δέν ὑπῆρξε ἡ ἐπιλογή, ἀλλά βασίστηκε σέ ἐπιστημονικά καί παιδαγωγικά κριτήρια, γι' αὐτό καί στήν τριῆχρονη ἐφαρμογή τοῦ σχετικοῦ ἀναλυτικοῦ προγράμματος ἐλάχιστα ἀντιδράσεις σημειώθηκαν. Γιατί πραγματικά, α) καί ἡ Δολώνεια ἔχει τή θέση της, ὅταν μέ σεβασμό στά ἀρχαῖα κείμενα θέλουμε "νά μή παραλείψουμε ὅ,τι ἰδιαίτερα χαρακτηρίζει τήν 'Ιλιάδα καί τόν κόσμο τῶν ἡρώων της", β) δέν ὑπάρχουν καταλληλότερες ραφωδίες γιά τή διδασκαλία τοῦ ἔπους ἀπό τό πρωτότυπο σέ ὄριμους πνευματικά μαθητές (τοῦ Λυκείου) ἀπό τή Ζ καί τήν Θ. Ἐφόσον λοιπόν πρέπει νά δώσουμε καί τήν 'Ιλιάδα ἀπό τό πρωτότυπο, ἡ διδασκαλία τῶν ραφωδιῶν αὐτῶν καλῶς ἀναβλήθηκε γιά τό Λύκειο.

Προτείνω λοιπόν, να διατυπωθούν εύχαριστίες και του Γενικού
'Επιθεωρητή και στον φιλόλογο-συντάκτη του υπομνήματος για τον προ-
βληματισμό τους και την επιθυμία να βοηθήσουν την υπηρεσία, να ληφ-
θεί υπόψη το υπόμνημα σε μελλοντική μελέτη για βελτίωση του προγράμ-
ματος, το οποίο ως τότε καλό και φρόνιμο είναι να μείνει ως έχει, για
τον πρόσθετο λόγο ότι, σύμφωνα με τις 'Οδηγίες του ΚΕΜΕ, ο καθηγητής
έχει την ευχέρεια αν κρίνει ότι στην τάξη του δεν είναι πρόσφορη ή
διδασκαλία ορισμένων έννοιών, να δώσει μια περιεκτική περίληψή τους
και να προχωρήσει στις επόμενες. (Το μάθημα δεν εξετάζεται σε κοινές
εξετάσεις).

Τέλος το Τμήμα, αφού έλαβε υπόψη α) το έγγραφο Γ/2158/25-4-1980
της Διευθύνσεως 'Εφαρμογής Προγραμμάτων Μ.Ε. του ΥΠΕΠΘ, β) τις είση-
γήσεις του εισηγητή του θέματος και του Συμβούλου κ. Σπυρόπουλου και
γ) τη συζήτηση που έγινε μεταξύ των μελών,

Α π ο φ α ί ν ε τ α ι όμοφωνα

α) Να σταλεί εύχαριστήρια επιστολή στον κ. 'Ελ. Πλατή, Γενικό
'Επιθεωρητή Ξένων Σχολείων Μ.Ε., για την αποστολή του υπομνήματος του
σχετικά με τη διδασκαλία της 'Ιλιάδας στο Γυμνάσιο και το Λύκειο.

β) Το υπόμνημα να ληφθεί υπόψη σε μελλοντική μελέτη για βελτί-
ωση του προγράμματος.

./.

Θέμα 3ο.- 'Υπόμνημα Στυλ. Μπέλλου, Γυμνασιάρχη, για τη διάδοση του Δημοτικού Τραγουδιού.

'Ο Εισηγητής του θέματος κ. 'Ιω. 'Αρβανίτης είπε τά εξής:

Με τό αριθ. Γ/7434/23/11/79 έγγραφο του ΥΠΕΠΘ αποστέλλεται για γνωμοδότηση υπόμνημα του Στυλιανού Μπέλλου, Γυμνασιάρχη, σχετικά με τη διάδοση του Δ.Τ. Καί τήν εισαγωγή του μαθήματος της Λαογραφίας στα Σχολεία.

Σκέψεις και προτάσεις μου:

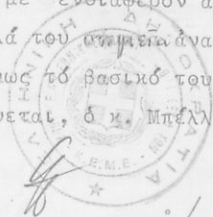
α) 'Η απόσπασή του στο 'Υπουργείο θα είναι σκόπιμη παιδευτικά για τη μεθόδευση πιο αποδοτικής διδασκαλίας του Δημοτικού Τραγουδιού στα σχολεία. Πρόκειται βέβαια για μία θέση πρόσθετη στην Κεντρική 'Υπηρεσία του 'Υπουργείου, αλλά αξίζει τη θυσία με τά όσα υπόσχεται ή μέχρι τώρα δράση του στον τομέα της διάδοσης του σωστού Δ.Τ.

β) Συμφωνώ ως πρώτο βήμα να γίνουν δύο κασέτες με τά εκλεκτότερα Δημοτικά Τραγούδια, κυρίως ιστορικά και κλέφτικα, και να σταλούν σε όλα τά σχολεία.

γ) 'Αναφορικά με προσθήκη ώρας για μάθημα Λαογραφίας δεν είμαι σύμφωνος λόγω στενότητας του ωρολογίου Προγράμματος. 'Ωστόσο, πρέπει να πλουτιστούν με περισσότερα κείμενα με λαογραφικά θέματα, όλα τά βιβλία των Νέων 'Ελληνικών των σχολείων Δημοτικής και Μέσης 'Εκπαίδευσης.

Στή συνέχεια έλαβε τό λόγο ο κ. Σπυρόπουλος και είπε τά εξής:

'Η υπόθεση της μελέτης του πλούτου του λαϊκού μας πολιτισμού και της αξιοποίησής του για παιδευτικών σκοπών είναι από τίς σοβαρότερες. Γι'αυτό με ενδιαφέρον άκουσε τό υπόμνημα του κ. Στ. Μπέλλου, αν και σε πολλά του σημεία αναφέρονται πράγματα που αποτελούν κοινούς τόπους. 'Όμως τό βασικό του αίτημα δεν με βρίσκει σύμφωνο; γιατί, απ'ό,τι φαίνεται, ο κ. Μπέλλος είναι ένας καλός εκτελεστής

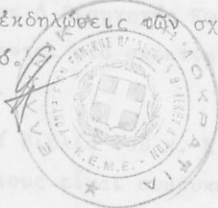

δημοτικών τραγουδιών και έμφυλης όμείλων εκτελεστών, αλλά δεν είναι γνωστός για πρωτότυπη θεωρητική μελέτη και έπιστημονική συνεισφορά σε θέματα του λαϊκού μας πολιτισμού (τήν ώρα που διαθέτουμε άρκε- τους εκπαιδευτικούς με σοβαρότατο έργο) ούτε για ειδικότερη κατάρ- τιση στην παιδαγωγική και ιδιαίτερα στον τομέα της διδακτικής αξιοποίησως των λαϊκών πολιτιστικών στοιχείων, που μόνο αυτά θα συνηγορήσαν πειστικά για την άποψασή του σε έπιτελική θέση. Άντί- θετα ή άποψαση αυτή θά στερούσε την καλλιτεχνική μας ζωή από έναν προικισμένο έρμηνευτή των δημοτικών μας τραγουδιών.

Τέλος τό Τμήμα, άφοϋ έλαβε ύπόψη α) τό έγγραφο Γ/7434/23-11-79 της Διευθύσεως Έφαρμογής Προγραμμάτων Μ.Ε. του ΥΠΕΠΘ, β) τίς εί- σηγήσεις του είσηγητή του θέματος και του Συμβούλου Ήλ. Σπυρόπου- λου, και γ) τή συζήτηση που έγινε μεταξύ των μελών

Α πο φ α ί ν ε τ α ι ό μ ο φ ω α

Νά ζητηθεΐ από τό ΥΠΕΠΘ ή συνδρομή του Ύπουργείου Πολιτισμού και άλλων πολιτιστικών φορέων, όπως της ΕΡΤ ή και Όργανισμών και προσώπων, για την έπιλογή και παραγωγή ταινιών με γνήσια και παιδευ- τικά κατάλληλα Δημοτικά τραγούδια, οι όποτες θά χρησιμοποιούνται στις πολιτιστικές εκδηλώσεις των σχολείων σε θέματα που άφορούν τό λαϊκό μας πολιτισμό.

(1) Ή διατίθεται του κ. δ. Σιατάκης ή διαβιβάζεται, γιατί (1) Ή δια- τίθεται τους είναι συγκαταβαμένη, γιατί άδύνατον για τους μαθητές. (2) Οι διόφορες μουσικές έννοιες δεν παραγράφονται έκτελεστικά και λαί- κουν έναντες μελωδικές έννοιες. (3) Άδύνατον να είναι ή απαιτήσε- της προαπαιτείσε.

ΘΕΜΑ 4ο - 'Επιστροφή πράξεως 27/1980 (θέμα 2ο) του Τμήματος Μ.Ε.
για διδρθηση καλ συμπλήρωση.

'Ο εισηγητής του θέματος κ. Κων. Φούσκας εἶπε σχετικά με τό
θέμα αὐτό τά ἑξῆς:

Τό ΥΠΕΠΘ (Δ/νη 'Εφαρμογῆς Προγραμμάτων) με τό ἀρ. Φ.211.17/
171/Γ/3611/18-6-1980 ἔγγραφο του ἐπαναφέρει στο ΚΕΜΕ τήν πράξη 27/
20-5-1980 του Τμήματος Μ.Ε. που ἀναφέρεται στην ἔγκριση Πράξεως 'Ε-
πιτροπῆς κρίσεως για τά βιβλία Μουσικῆς τῶν Α', Β' καὶ Γ' τάξεων Γυ-
μνασίου. Με τό ἔγγραφο ζητεῖται ἡ διδρθηση τῆς Πράξεως του ΚΕΜΕ ὡς
πρός τήν ἀπονομή του Γ' ἐπαίνου καὶ ἡ αἰτιολόγηση για τά βιβλία που
ἀπορρίφθηκαν.

Για τά δύο αὐτά θέματα γνωρίζω στο Τμήμα τά ἑξῆς:

1) 'Η μειοψηφία τῶν Συμβούλων κ.κ. Φ. Βώρου, 'Ι. 'Αρβανίτη καὶ
'Ι. Σκοροδίλη ἀναφέρεται στη χορήγηση του Β' (βῆτα) ἐπαίνου στά βιβλία
του κ. Διον. Σεμιτέκου. 'Εκ Παράδρομῆς γράφτηκε στην ἀπόφαση τῆς πρᾶ-
ξεως του Τμήματος ὅτι οἱ ἀνωτέρω κ.κ. Σύμβουλοι ἐπιθυμοῦν τῇ χορήγη-
ση του Γ' ἐπαίνου, ἀφοῦ, σύμφωνα με τίς διατάξεις του Ν.Δ. 749/70,
Γ' ἔπαινος δέν ἀπονέμεται.

2) Οἱ λόγοι τῆς μή βραβεύσεως τῶν βιβλίων τῶν κ.κ. Κ.Σ. Σκαρμού-
τσου καὶ Δ. Σεμιτέκου ἀναφέρονται στη γνώμη τῆς 'Επιτροπῆς κρίσεως,
τήν ὁποία υἱοθέτησε ὁ Εἰσηγητής Κων. Φούσκας καὶ δέχτηκε τό Τμήμα.
'Ολα αὐτά καταγράφονται στο σκεπτικό τῆς ἀρ. 27/80 Πράξεως του Τμήμα-
τος Μ.Ε. του ΚΕΜΕ.

Εἰδικότερα τά βιβλία του κ. Κ. Σκαρμούτσου δέ βραβεύθηκαν, γιατί:

(1) 'Η διατύπωσή τους εἶναι συμπυκνωμένη, πράγμα που δυσκολεύει τῇ
διδασκαλία τους ἀπό καθαρά διδακτική ἄποψη. (2) Δέν ἀνταποκρίνονται
πλήρως στίς ἀπαιτήσεις τῆς προκηρύξεως.

Τά βιβλία του κ. Δ. Σεμιτέκου δέ βραβεύθηκαν, γιατί: (1) 'Η δια-
τύπωσή τους εἶναι συμπυκνωμένη, πράγμα ἀσύμφορο για τούς μαθητές. (2)
Οἱ διάφορες μουσικές ἔννοιες δέν περιγράφονται ἱκανοποιητικά καὶ λεί-
πουν ἱκανές μελωδικές ἀσκήσεις. (3) Δέν τηροῦν πλήρως τίς ἀπαιτήσεις
τῆς προκηρύξεως.

Είσηγοῦμαι στό Τμήμα α) Νά ἐπιφέρει τή διόρθωση τῆς Πράξεώς του ἀρ. 27/80 ὡς πρός τή χορήγηση τοῦ Β' (δεύτερου) ἐπαίνου στά βιβλία τοῦ κ. Διον. Σεμιτέκου. β) Νά αἰτιολογήσει τήν ἀπόφαση τῆς ἀπορρίψεως τῶν βιβλίων τῶν κ.κ. Δ. Σεμιτέκου καί Κ. Σκαρμούτσου.

Τό Τμήμα, ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη: 1) τό ἀρ. πρωτ. Φ.211.17/171/Γ/3611/18-6-80 ἔγγραφο τοῦ ΥΠΕΠΘ (Δ/ση Ἐφαρμογῆς Προγραμμάτων), 2) Τήν ἀρ. 27/80 πράξη του καί 3) Τήν εἰσήγηση τοῦ Εἰσηγητῆ κ. Κων. Φούσκα, ὥστερα ἀπό συζήτησης,

Ἀποφασίζεῖ

1) Διορθώνει τήν ἀρ. 27/80 Πράξη του καί γνωματεύει νά χορηγηθεῖ στόν κ. Διον. Σεμιτέκο ὁ Β' (δεύτερος) ἐπαινος γιά τά βιβλία τῆς Μουσικῆς πού ὑπέβαλε γιά κρίση.

2) Αἰτιολογεῖ τή μή βράβευση τῶν βιβλίων τῶν κ.κ. Κ. Σκαρμούτσου καί Διον. Σεμιτέκου ὡς ἑξῆς: Τά βιβλία τοῦ κ. Κ. Σκαρμούτσου ἀπορρίφθηκαν, γιατί: α) ἡ διατύπωσή τους εἶναι συμπυκνωμένη, πράγμα πού δυσκολεῖ τή διδασκαλία τους ἀπό καθαρά διδακτική ἄποψη καί β) δέν ἀνταποκρίνονται πλήρως στίς ἀπαιτήσεις τῆς προκηρύξεως.

Τά βιβλία τοῦ κ. Δ. Σεμιτέκου δέ βραβεύθηκαν, γιατί: α) ἡ διατύπωσή τους εἶναι συμπυκνωμένη, πράγμα ἀσύμφορο γιά τοὺς μαθητές, β) οἱ διαφορές μουσικές ἔννοιες δέν περιγράφονται ἱκανοποιητικά καί λείπουν ἱκανές μελωδικές ἀσκήσεις καί γ) δέν τηροῦν πλήρως τίς ἀπαιτήσεις τῆς προκηρύξεως.

ΘΕΜΑ 5ο - Αίτημα του Συλλόγου των Καθηγητών Γαλλικής για την ανάγκη ενός ακόμη επιθεωρητή του κλάδου.

Ο Πρόεδρος του Τμήματος κ. Γ. Παντελίδης ανακοινώνει το από 5-5-1980 υπόμνημα του Συλλόγου των Καθηγητών Γαλλικής Πτυχιούχων Πανεπιστημίου, που απευθύνεται προς τον κ. Υπουργό Εθνικής Παιδείας. Στο υπόμνημα αυτό υπογραμμίζεται η ανεπάρκεια του ενός ΓΕΜΕ - ειδικότητας Γαλλικής να καλύψει τις ανάγκες επιθεωρήσεως και καθοδηγήσεως των καθηγητών Γαλλικής όλης της χώρας και ζητείται η άμεση τοποθέτηση και ενός δεύτερου ΓΕΜΕ - Γαλλικής σε μία ΑΕΠ Μέσης Εκπαιδεύσεως της Θεσσαλονίκης.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση και ανταλλαγή απόψεων,

αποφαίνεται κατά πλειοψηφία:

γνωμοδοτεί να προβεί η Διοίκηση στις νόμιμες ενέργειες, ώστε ο ΓΕΜΕ Γαλλικής που σήμερα υπηρετεί ως Προϊστάμενος Γενικής Επιθεωρήσεως να μετατεθεί σε θέση ΓΕΜΕ-ειδικότητας σε μία από τις δύο ΑΕΠ Μέσης Εκπαιδεύσεως Θεσσαλονίκης.

Μειοψηφεί ο κ. Βώρος και καταθέτει σημείωμα για την ανάγκη προαγωγής λυκειαρχών της ειδικότητας αυτής σε Γενικούς Επιθεωρητές.

Θ έ μ α 60.- Στέγαση τής ΣΕΑΜΕ Θεσσαλονίκης.

Ο Είσηγητής του θέματος κ. Δημ. Σακκάς ανακοίνωσε το περιεχόμενο του εγγράφου αριθ. 44/9-6-1980 του Διευθυντή τής ΣΕΑΜΕ Θεσσαλονίκης σχετικά με τή στέγαση τής ΣΕΑΜΕ Θεσσαλονίκης.

Μετά τή συζήτηση που ακολούθησε τό Τμήμα

γ ν ω μ ο δ ο τ ε ι όμόφωνα

νά γίνει δεκτό τό αίτημα καί νά αποσταλεί τό παραπάνω έγγραφο του Διευθυντή τής ΣΕΑΜΕ Θεσσαλονίκης καθώς καί τά συνημμένα σ' αυτό έγγραφα στην αρμόδια Διεύθυνση του ΥΠΕΠΘ για νά κινηθεί τό ταχύτερο δυνατό ή σχετική διαδικασία, ώστε ή ΣΕΑΜΕ Θεσσαλονίκης νά αποκτήσει δική της στέγη.

Θ. Έ. μ. α. 7ο. - Γνωμοδότηση για το βιβλίο της Γεωργίας Παντελάκη-Τσιροπούλου "Μελέτες Κλασικών Θεμάτων".

Ο Εισηγητής του θέματος κ. Ίω. Αρβανίτης είπε σχετικά με το θέμα αυτό τα εξής:

Με το αριθ. Γ/5575/29-9-79 έγγραφο του ΥΠΕΠΘ αποστέλλεται στο ΚΕΜΕ για γνωμοδότηση ή πολυγραφημένη συγγραφή της Γεωργίας Παντελάκη-Τσιροπούλου "Μελέτες Κλασικών Θεμάτων".

Δεδομένου ότι το ΚΕΜΕ γνωμοδοτεί, σύμφωνα με το νόμο, μόνο για τη χρησιμότητα τυπωμένων βιβλίων, δεν εισηγούμαι την εισαγωγή του θέματος για ουσιαστική κρίση.

Το Τμήμα, αφού έλαβε υπόψη το αριθ. Γ/5575/29-9-79 έγγραφο του ΥΠΕΠΘ, την εισήγηση και τη σχετική εισήγηση,

αποφασίζεται σύμφωνα

δεν εισέρχεται στη συζήτηση του θέματος, γιατί το βιβλίο της Γεωργίας Παντελάκη-Τσιροπούλου είναι πολυγραφημένο και όχι τυπωμένο, όπως απαιτεί ο νόμος.

Αφού εξαντλήθηκαν τα θέματα της ημερήσιας διατάξεως τελείωσε η συνεδρίαση.

Η Γραμματέας

Παπαδημητρίου

ΠΑΡ. ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

ΠΡΑΞΗ 37/1980

Σήμερα 27 'Ιουνίου 1980 ημέρα Παρασκευή καί ώρα 9 πρωινή, τό Τμήμα Μέσης 'Εκπαίδευσεως τοῦ Κέντρου 'Εκπαιδευτικῶν Μελετῶν καί 'Επιμορφώσεως (ΚΕΜΕ) συνεδρίασε στήν αἴθουσα τῆς 'Ολομέλειας (Μεσογείων 396, 'Αγία Παρασκευή 'Αττικῆς) μέ πρόεδρο τόν κ. Γ. Παντελίδη, Ἀ' Ἀντιπρόεδρο τοῦ ΚΕΜΕ.

Στή συνεδρίαση ἔλαβαν μέρος οἱ κ.κ. 'Ι. 'Αρβανίτης, Φ. Βῶρος, Δ. Σακκῆς, 'Ηλ. Σπυρόπουλος, Ν. Βαρουχάκης, Γ. Γρατσέας, Ν. Παπαδόπουλος, Σύμβουλοι Β', 'Ι. Σκορδύλης, Εἰδικός Σύμβουλος τοῦ ΚΕΜΕ, Κ. Φούσκας, Δ. Τομπαΐδης, Β. Θεοδωρακόπουλος, Λ. 'Αδαμόπουλος καί Στ. Παπασημακόπουλος, Εἰσηγητές. Χρήη γραμματέα ἔκανε ἡ φιλόλογος Παρασκευή Παπαδημητρίου, πού ὑπηρετεῖ μέ ἀπόσπαση στό ΚΕΜΕ.

Δέν παραβρέθηκαν στή συνεδρίαση οἱ κ.κ. 'Αθαν. Κομίνης, Γ' Ἀντιπρόεδρος τοῦ ΚΕΜΕ, καί Κυρ. Κατσιμάνης, Εἰσηγητής, γιατί εἶχαν ἄλλη ὑπηρεσιακή ἀπασχόληση.

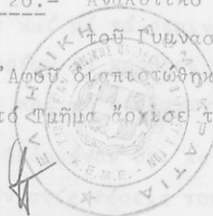
Στή συζήτηση τοῦ 2ου θέματος παραβρέθηκε καί ὁ κ. Σταμ. Παλαιοκρασσῆς, Β' Ἀντιπρόεδρος τοῦ ΚΕΜΕ, γιατί ἦταν εἰσηγητής τοῦ θέματος.

Θέματα ἡμερήσιας διατάξεως

Θ ἔ ὑ α 1ο.- Σεμινάρια γιά καθηγητές Ξένων Γλωσσῶν. Εἰσηγητής κ. Δημ. Σακκῆς.

Θ ἔ μα 2ο.- 'Αναλυτικό πρόγραμμα γιά τό μάθημα τῆς Τεχνολογίας τοῦ Γυμνασίου. Εἰσηγητής κ. Σταμ. Παλαιοκρασσῆς.

'Αφού διαπιστώθηκε ἀπαρτία καί ἐπικυρώθηκε ἡ προηγούμενη πράξη, τό Τμήμα ἔκρινε τήν ἐξέταση τῶν θεμάτων τῆς ἡμερήσιας διατάξεως.

ΘΕΜΑ 1ο - Σεμινάρια για καθηγητές ξένων Γλωσσών.

Ο εισηγητής του θέματος κ. Δ. Σακκῆς εἶπε σχετικά με τὸ θέμα αὐτὸ τὰ ἑξῆς:

Με τὴν πράξη 22/1980 τὸ Τμήμα μας δέχτηκε τὴν προσφορά τοῦ Βρετανικοῦ Συμβουλίου, τῆς Ἑλληνοαμερικανικῆς Ἐνώσεως καὶ τοῦ Γαλλικοῦ Ἰνστιτούτου γιὰ τὴ διεξαγωγή σεμιναρίων γιὰ τοὺς καθηγητές τῆς Ἀγγλικῆς καὶ τῆς Γαλλικῆς κατὰ τὸν προσεχὲς Σεπτέμβριο με σκοπὸ τὴ θεωρητικὴ καὶ πρακτικὴ ἐπιμόρφωση τῶν καθηγητῶν τῶν ξένων γλωσσῶν σὲ θέματα διδασκαλίας. Με ἐπιστολές του μάλιστα ὁ Πρόεδρος τοῦ Τμήματος εὐχαρίστησε τὰ ἀνωτέρω ἰδρύματα γιὰ τὴν προσφορά τους. Τὸ Γαλλικὸ Ἰνστιτούτο δὲν ἀπέστειλε εἰσέτι τὸ πρόγραμμά του καὶ ἐπομένως χρειάζεται νὰ ἀναμείνουμε τὴ λήψη του. Τὸ Βρετανικὸ Συμβούλιο ὅμως καὶ ἡ Ἑλληνοαμερικανικὴ Ἐνωση ἔχουν ὑποβάλει τὸ πρόγραμμά τους καὶ ἐπομένως πρέπει νὰ προχωρήσουν οἱ ἀπαραίτητες διαδικασίες γιὰ τὴ διεξαγωγή τῶν σεμιναρίων Ἀγγλικῆς. Τὰ δυὸ ἀνωτέρω Ἰδρύματα προσφέρονται νὰ ὀργανώσουν καὶ νὰ διεξαγάγουν τρεῖς σεμινάρια. Ἡδιάρκεια τοῦ καθε σεμιναρίου θὰ εἶναι 5 ἡμερῶν, τὸ σύνολο τῶν διδακτικῶν ὥρῶν 35 καὶ ὁ ἀριθμὸς τῶν καθηγητῶν ποὺ θὰ σεμμετάσχουν σ' αὐτὸ δέ θὰ ὑπερβαίνει τοὺς 80. Στὰ σεμινάρια θὰ διδάξουν καθηγητές τῶν δυὸ ἰδρυμάτων. Τίς δαπάνες διεξαγωγῆς τῶν σεμιναρίων θὰ ἀναλάβουν τὰ ἴδια τὰ Ἰδρύματα ἐκτός ἀπὸ τὴν ἐκτός ἐδρας ἀποζημίωση τῶν καθηγητῶν. Γιὰ τὴ διεξαγωγή αὐτῶν τῶν σεμιναρίων εἰσηγοῦμαι τὰ ἀκόλουθα:

1.- Γιὰ τὰ σεμινάρια Γαλλικῆς νὰ ἀναμείνουμε τὴν ὑποβολὴ τοῦ σχετικοῦ προγράμματος, πρὶν ἀπὸ καθε ἄλλη ἐνέργειά μας.

2.- Τὰ σεμινάρια θὰ διεξαχθοῦν ἀπὸ τὰ ἀνωτέρω ξένα Ἰδρύματα με τὴν εὐθύνη τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας καὶ τὴν ἐποπτεία τοῦ ΚΕΜΕ, ὅπως ἔγινε καὶ με τὰ σεμινάρια τοῦ περασμένου Σεπτεμβρίου. Τὴν ἐναρξη τῶν σεμιναρίων θὰ κηρύξει μέλος τοῦ ΚΕΜΕ, τὸ ὁποῖο ἐνδέχεται νὰ παροκολουθήσει καὶ τὴ διεξαγωγή τους.

3.- Δεδομένου ὅτι κατὰ τὸ νέο σχολικὸ ἔτος οἱ καθηγητές θὰ παρουσιαστοῦν στὶς θέσεις τους στὶς 8 Σεπτεμβρίου, τὰ σεμινάρια δὲν εἶναι

4

δυνατόν νά γίνουν πριν από αύτή τήν ήμερομηνία. Κατόπιν τούτου ό τόπος καί ό χρόνος διεξαγωγής τών τριών σεμιναρίων 'Αγγλικής όρίζονται ως άκολουθως:

Λάρισα 8-12 Σεπτεμβρίου

Πάτρα 8-12 Σεπτεμβρίου

'Ηράκλειο Κρήτης 15-19 Σεπτεμβρίου

Μέ τά άνωτέρω μένουν σύμφωνοι καί οι άρμόδιοι τών δυό άνωτέρω 'Ιδρυμάτων.

4.- Τό σεμινάριο τής Πάτρας θά παρακολουθήσουν καθηγητές τής 'Αγγλικής πού ύπηρετούν στήν Πελοπόννησο, κατά προτίμηση στή Ζ' ΑΕΠ, καί τήν Αίτωλοακαρνανία, τής Λάρισας καθηγητές πού ύπηρετούν στή Θεσσαλία καί τοϋ 'Ηρακλείου καθηγητές πού ύπηρετούν στήν Κρήτη.

5.- 'Ο άριθμός τών καθηγητών 'Αγγλικής πού θά λάβουν μέρος σέ καθένα από τά άνωτέρω σεμινάρια δέ θά ύπερβαίνει τούς 80. "Όσοι παρακολούθησαν τά σχετικά σεμινάρια πού έγιναν τόν περασμένο Σεπτέμβριο δέ θά παρακολουθήσουν καί τά νέα σεμινάρια, έκτός άν ύπηρετούν στήν πόλη διεξαγωγής τών σεμιναρίων καί ό άριθμός τών 80 καθηγητών δέν έχει καλυφθεϊ. Σέ περίπτωση πού ό άριθμός αυτών πού επιθυμούν νά συμμετάσχουν σέ κάθε σεμινάριο ύπερβαίνει τούς 80, θά γίνει έπιλογή μέ ύπηρεσιακά κριτήρια. Σ' αύτή τήν περίπτωση, όπωσδήποτε, θά προτιμηθούν όσοι δέν παρακολούθησαν άλλοτε σεμινάριο αυτής τής κατηγορίας.

6.- Τά άνωτέρω σεμινάρια νά μπορούν νά τά παρακολουθήσουν καί καθηγητές τής 'Αγγλικής πού ύπηρετούν στήν Τεχνική-Έπαγγελματική Έκπαίδευση, έφόσον ό άριθμός τών 80 καθηγητών δέν έχει συμπληρωθεϊ από τούς καθηγητές 'Αγγλικής τής Γενικής Έκπαιδεύσεως.

7.- Τά δυό άνωτέρω 'Ιδρύματα έχουν προγραμματίσει νά διεξαγάγουν καί δυό σεμινάρια για καθηγητές τής 'Αγγλικής πού ύπηρετούν στήν Τεχνική-Έπαγγελματική Έκπαίδευση, ένα στήν 'Αθήνα καί ένα στή Θεσ/κη. Στο σεμινάριο Θεσ/κης, άν τελικά πραγματοποιηθεϊ, δεδομένου ότι ό άριθμός τών καθηγητών 'Αγγλικής τής Τεχνικής-Έπαγγελματικής Έκπαιδεύσεως πού θά συμμετάσχουν δέ θά ύπερβαίνει, πιθανόν, τούς 40, νά συμπληρωθεϊ μέ καθηγητές τής 'Αγγλικής τής Γενικής Έκπαιδεύσεως πού

./.

16

υπηρετοῦν στή Θεσσαλονίκη.

8.- "Όσοι δηλώσουν συμμετοχή στά σεμινάρια εἶναι ὑποχρεωμένοι καί νά συμμετάσχουν, ἐκτός ἂν ὑπάρχει, πραγματικά, σοβαρός καί ἀ-
πρόβλεπτος λόγος, πού πρέπει νά τόν αἰτιολογήσουν μέ στοιχεῖα. Γιατί
σέ προηγούμενα σεμινάρια παρατηρήθηκε τό φαινόμενο νά ἀπουσιάζει ἕνας
σημαντικός ἀριθμός καθηγητῶν ἀπό ἐκείνους πού εἶχαν δηλώσει συμμετοχή.

9.- Ἡ Διοίκηση θά πρέπει, σέ συνεργασία μέ τίς Γενικές Ἐπιθε-
ωρήτριες τῆς Ἀγγλικῆς, νά μεριμνήσει γιά τήν ἐξεύρεση τῶν κατάλληλων
αἰθουσῶν γιά τή διεξαγωγή τῶν σεμιναρίων καθώς καί γιά τήν ἔγκαιρη
πρόσκληση τῶν καθηγητῶν πού θά συμμετάσχουν σ' αὐτά. Ἡπρόσκληση τῶν
καθηγητῶν νά γίνεи ὅπως ἔγινε καί γιά τά σεμινάρια τοῦ περασμένου
Σεπτεμβρίου (σχετική πράξη τοῦ Τμήματος Μ.Ε. 17/1979).

10.- Ἡ Διοίκηση πρέπει νά μεριμνήσει γιά τήν ἔγκαιρη καταβολή
ἐκτός ἔδρας ἀποζημιώσεως σέ ὅσους ἀπό τούς καθηγητές πού θά κληθοῦν
στά σεμινάρια τῇ δικαιοῦνται.

Ἀκολούθησε συζήτηση καί τελικά τό Τμήμα, ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη του:
α) τό ἄρθρο 2 τοῦ Ν.186/1975, β) τήν πράξη τοῦ 22/1980, γ) τά προγράμ-
ματα τῶν σεμιναρίων πού ὑπέβαλαν στό ΚΕΜΕ τό Βρετανικό Συμβούλιο καί
ἡ Ἑλληνοαμερικανική Ἐνωση καί δ) τήν εἰσήγηση τοῦ κ. Δ. Σακκᾶ,

ἀποφασίζεται:

ἀποδέχεται τήν εἰσήγηση. ὅπως ἔχει, καί παρακαλεῖ τή Διοίκηση, σέ συ-
νεργασία μέ τίς Γεν. Ἐπιθεωρήτριες τῆς Ἀγγλικῆς, νά μεριμνήσει γιά
τή διεξαγωγή τῶν σεμιναρίων σύμφωνα μέ τά διαλαμβανόμενα στήν εἰσήγηση.

Θέμα 2ο: "Αναλυτικό πρόγραμμα για το μάθημα της Τεχνολογίας του Γυμνασίου.

Στην αρχή ο εισηγητής του θέματος κ. Σταμ. Παλαιοκρασσής ενημέρωσε γενικά το Τμήμα για το μάθημα της Τεχνολογίας και στη συνέχεια έθεσε υπόψη των μελών την εισήγηση του που έχει ως εξής:

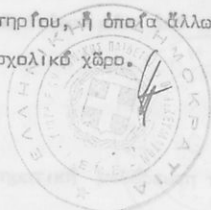
"Υστερα από επεξεργασία των παρακάτω στοιχείων:

1. Του βιβλίου: "THE MARYLAND PLAN" του Δρα MALEY,
2. Του πορίσματος της επιτροπής για τη Γενική και την Τεχνική Εκπαίδευση του Συμβουλίου της Εύρωπης (Σ/βρης 1972),
3. Του βιβλίου "Σημειώσεις Τεχνολογικών Μαθημάτων" για την Α' Γυμνασίου,
4. Του οδηγού: "GUIDELINES FOR PROGRAMS AND FACILITIES" της Πολιτείας του MARYLAND,
5. Του οδηγού: "POWER AND TRANSPORTATION TECHNOLOGY CURRICULUM GUIDE" της Πολιτείας VIRGINIA,
6. Της εμπειρίας του προγράμματος MARYLAND, όπως βιώθηκε στο Πανεπιστήμιο του MARYLAND κατά το 1979, και
7. Της Έλληνικής πραγματικότητας, μπορούμε, ακόμη κι' αν υπάρχουν διαφορές ως προς τον όρισμό της Τεχνολογίας (ή της Βιομηχανίας), να καταλήξουμε στα ακόλουθα:

A. ΚΑΤΕΥΘΥΝΤΗΡΙΕΣ ΓΡΑΜΜΕΣ

- Τα T.M. είναι κλάδος της Γενικής Εκπαιδεύσεως και όχι της Τεχνικής, ή της Επαγγελματικής.
- Τα T.M. άντλούν το περιεχόμενό τους από την Τεχνολογική και Βιομηχανική υποδομή της χώρας μας.
- Τα T.M. βασίζονται στην εμπειρία του έργασιτηρου, η όποια άλλωστε αποτελεί και το βασικό λόγο υπάρξεώς τους μέσα στο σχολικό χώρο.

. / .

Β. ΓΕΝΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΤΩΝ Τ.Μ.

όπου

Νά βοηθήσουν όλους τους μαθητές, ανεξάρτητα/ήλικια, φύλο ή ικανότητα, ώστε να αποκτήσουν:

- (α) "Επιδεξιότητα στα χέρια, σύμμετρη με τη νοητική ανάπτυξη, που έρχεται σαν αποτέλεσμα της έσωτερικής παρόρμησης του ανθρώπου για επινόηση και χρήση υλικών και κατασκευών, που ανταποκρίνονται σε πρακτικές του ανάγκες.
- (β) "Άμηση, από πρώτο χέρι, άντληση του τεχνολογικού σχεδιασμού, των βιομηχανικών μεθόδων, καθώς και των περιοριστικών και ανταγωνιστικών παραγόντων, που υπεισέρχονται στην αντιμετώπιση κάθε πρακτικού προβλήματος.
- (γ) "Επίγνωση των επιπτώσεων της τεχνολογικής και βιομηχανικής προόδου πάνω στη ζωή του ατόμου, την οικόγένεια και το περιβάλλον, αλλά και προσωπική άντληση των κοινωνικών δεξιοτήτων (για συμπεριφορά και επικοινωνία), που συνεπάγεται η πρόοδος αυτή.
- (δ) Γνώση και κατανόηση της Τεχνολογίας και της Βιομηχανίας σαν αναπόσπαστα μέρη της πολιτιστικής κληρονομίας του ανθρώπου, και
- (ε) "Εξεις και συνήθειες που σχετίζονται με τη συστηματική μεθόδευση και την ασφαλή εκτέλεση μιάς εργασίας.

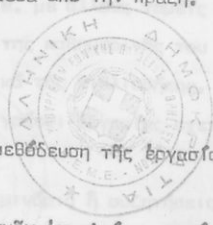
Β.Ι. Στόχοι για την Α' τάξη Γυμνασίου.

Στην Α' τάξη ο μαθητής (ή μαθήτρια) είναι ανάγκη να αποκτήσει μια γενική υποδομή, ένα είδος "τεχνολογικό αλφαριθμητικό", που θα του είναι απαραίτητο για τα επόμενα δύο χρόνια στο Γυμνάσιο αλλά και για την υπόλοιπη ζωή του. Είναι απαραίτητο να δοθεί προτεραιότητα στην απόκτηση βασικών δεξιοτήτων μέσα από την πράξη.

Προτείνονται οι εξής στόχοι:

Νά δοθεί στο μαθητή ή δυνατότητα:

- A1. Νά αποκτήσει εμπειρίες που βοηθούν τη συστηματική μεθόδευση της εργασίας ("τεχνολογική διαδικασία").
- A2. Νά αποκτήσει συνείδηση όσον αφορά την τήρηση κανονισμών ασφαλείας, κατά τη διεξαγωγή οποιασδήποτε εργασίας.
- A3. Νά γνωρίσει και να χρησιμοποιήσει τα βασικά εργαλεία και μηχανές τηρώντας

αύστηρά τους κανονισμούς ασφαλείας.

- A4. Νά ανακαλύψει τις δεξιότητες και τις τεχνικές του Ικανότητες.
- A5. Νά γνωρίσει τα κοινά και τα βασικά υλικά, τις ιδιότητές τους, τις ποιότητες και το κόστος (γνώσεις του καταναλωτή).
- A6. Νά αναπτύξει αρμονική συνεργασία πνεύματος και σώματος στο βαθμό που χρειάζεται για τη σωστή κατασκευή ενός έργου.
- A7. Νά απεικονίσει με ελεύθερο σχέδιο και σχεδιαστικά όργανα ένα αντικείμενο, χρησιμοποιώντας όλα τα είδη των γραμμών, πλάγιες και όρθιες προβολές, και
- A8. Νά χρησιμοποιήσει πρακτικά τις γνώσεις του στην καθημερινή ζωή.

Β.ΙΙ. Στόχοι για τη Β΄ τάξη Γυμνασίου.

Ο μαθητής (ή μαθήτρια) της Β΄ τάξης, με την υποδομή που έχει από την Α΄ τάξη, κύριως από την επαφή του με το εργαστήριο, είναι έτοιμος για μία ευρύτερη προσέγγιση της Τεχνολογίας. Είναι ακόμη περισσότερο αυτόρκης για να μπορεί να εργάζεται άτομικά και να αναπτύσσει πρωτοβουλία.

Έτσι το βάρος πέφτει στη γενικότερη εξέταση της Τεχνολογίας από Ιστορική, κοινωνική, κοινωνιολογική και επιστημονική άποψη. Πρέπει λοιπόν:

Νά δοθεί στο μαθητή ή δυνατότητα:

- B1. Νά αποκτήσει ευρύτερες γνώσεις για την Ιστορική εξέλιξη της Τεχνολογίας και ειδικότερα για να κατανοήσει τη σημασία των εργαλείων, των μηχανών, των πηγών ενέργειας και των μέσων επικοινωνίας στην εξέλιξη της ανθρωπότητας.
- B2. Νά μάθει τη σωστή και ασφαλή χρήση βασικών εργαλείων και μηχανών.
- B3. Νά μάθει να εργάζεται στο εργαστήριο σύμφωνα με τους κανονισμούς ασφαλείας.
- B4. Νά μπορεί να συσχετίζει γνώσεις που αποκτήσε στα Τ.Μ. με άλλους τομείς γνώσεων του σχολείου και για να αντιμετωπίζει ανάγκες της καθημερινής του ζωής.
- B5. Νά μάθει να κάνει καλή χρήση βιβλιογραφίας και γενικά της βιβλιοθήκης.
- B6. Νά μάθει να συλλέγει πληροφορίες, να ερευνά και να γράφει εργασίες σχετικά με θέματα Τεχνολογίας
- B7. Νά μάθει να συμμετέχει ενεργά και δημοκρατικά σε σεμινάρια ή συζητήσεις και να ανταλλάσσει εμπειρίες και πληροφορίες.

88. Νά αποκτήσει κοινωνική "λειτουργικότητα" ώστε νά μπορεί νά συνεργάζεται με τούς μαθητές του, τόσα σάν ηγέτης όσο καί σάν μέλος ομάδας.

89. Νά μάθει νά μεθοδεύει τήν έργασια του καί νά αντιμετωπίζει δημιουργικά καί αποτελεσματικά, προβλήματα, σχετικά μέ εργαλεΐα, μηχανές καί τεχνολογικές διαδικασίες.

90. Νά μπορεί νά κοστολογεί τά υλικά ποῦ χρησιμοποιεῖ, νά γνωρίσει τά μέρη ἀπ' ὧπου νά τά προμηθευτεῖ καί νά κάνει σωστή καί οἰκονομική χρήση τους.

✓ 91. Νά μάθει νά συλλέγει καί νά αξιοποιεῖ τίς πληροφορίες τοῦ ἄμεσου κοινωνικοῦ καί πολιτιστικοῦ περιβάλλοντος μέ ἐπιστολές, τηλεφωνήματα ἢ συνεντεύξεις.

Β. ΙΙΙ. Στόχοι γιά τήν Γ^α τάξη Γυμνασίου.

*Η Γ^α τάξη ἀσχολεῖται μέ τή βιομηχανία καί τήν τεχνολογία. Βασικοί πόλοι διδασκαλίας εἶναι ἡ μέθοδος ποῦ βασίζεται στήν "ὁμάδα ἔργας" καί ἡ μέθοδος τῆς "μαζικῆς παραγωγῆς".

*Η ἱκανότητα γιά συνεργασία καί ἡ δεξιότητα γιά ὁμαδική ἔργασία εἶναι τά βασικά χαρακτηριστικά αὐτῆς τῆς φάσης. "Ετσι οἱ στόχοι ποῦ προτείνονται εἶναι:

Γ1. Νά καταλάβουν οἱ μαθητές τή σπουδαιότητα τῆς βιομηχανίας καί τεχνολογίας καί καί τή θέση ποῦ κατέχουν στή σύγχρονη κοινωνική καί οἰκονομική ζωή.

Γ2. Νά ἱκανοποιήσουν τήν ἀνάγκη τοῦ ἀνθρώπου νά δημιουργεῖ καί νά κατασκευάζει.

Γ3. Νά βοηθήσουν τούς μαθητές νά καταλάβουν τή σχέση τῆς κοινωνικῆς δομῆς μέ τήν ὀργάνωση τῆς βιομηχανίας καί τῆς τεχνολογίας.

Γ4. Νά γίνουν ἱκανοί οἱ μαθητές νά ἐργάζονται ὁμαδικά.

Γ5. Νά βοηθήσουν τούς μαθητές στήν ἀνάπτυξη ἱκανοτήτων γιά ἐπικοινωνία, συνεργασία καί διοίκηση.

Γ6. Νά φέρουν τούς μαθητές σέ ἐπαφή μέ τό κοινωνικό περιβάλλον τῆς περιοχῆς τους, αξιοποιώντας τίς τοπικές δυνατότητες γιά προμήθεια υλικῶν καί συλλογή πληροφοριῶν καί ἰδεῶν.

Γ7. Νά ἀνακαλύψουν καί νά ἀναπτύξουν τά "ταλέντα" τῶν μαθητῶν μέσα ἀπό τή δημιουργική

μιουργική εργασία.

Γ8. Νά αναπτύξουν τις Ικανότητες των μαθητών στη λύση προβλημάτων που σχετίζονται με ανάγκες της καθημερινής ζωής.

Γ9. Νά αναπτύξουν τις Ικανότητες των μαθητών ώστε να χρησιμοποιούν με ασφάλεια

εργαλεία και μηχανές που υπηρετούν ανθρώπινες καθημερινές ανάγκες.

Γ10. Νά καταλάβουν οι μαθητές τους τρόπους με τους οποίους η Βιομηχανία και η Τεχνολογία επηρεάζουν την ποιότητα και το κόστος των καταναλωτικών αγαθών.

Γ11. Νά μπορούν οι μαθητές να συσχετίζουν και να εφαρμόζουν πρακτικά, γνώσεις που αποκτήσαν από άλλα μαθήματα, και

Γ12. Νά βοηθήσουν τους μαθητές να συνειδητοποιήσουν τις θετικές και αρνητικές επιδράσεις της Τεχνολογίας, στο κοινωνικό περιβάλλον.

ΑΝΑΛΥΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΓΙΑ ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ
ΤΗΣ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ ΤΟΥ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

ΤΑΞΗ Α*

Ώρες δόσ (2) την εβδομάδα

ΔΙΔΑΚΤΕΑ ΥΛΗ

Α. Είσαγωγή στο Μάθημα της Τεχνολογίας

1. Σκοπός του μαθήματος και γενική έννημέρωση πάνω στην οργάνωση του εργαστηρίου.
2. Κανονισμοί εργαστηρίου και κανόνες ασφαλείας.
3. Οργάνωση μαθητών - άνταθεση αρμοδιοτήτων επιπέδων (γενικός επίπτης, μηχανικός ασφαλείας, επίπτης υλικών, επίπτης καθαριότητας).

Β. Χρήση και συντήρηση βασικών εργαλείων χεριού

1. Γενικά για μέτρηση και χάραξη υλικού - επίδειξη, τρόπος χρήσεως και συντήρηση οργάνων και εργαλείων χαράξεως πάνω σε ξύλο, σιδηρόβλαμα, λαμαρίνα-πρακτική άσκηση χαράξεως σε ξύλο, σιδηρόβλαμα, λαμαρίνα.
2. Γενικά για άρχειο κόψιμο υλικού-επίδειξη, τρόπος χρήσεως και συντήρηση κοπτικών εργαλείων ξύλου, λαμαρίνας και σιδηρόβλαμα. Πρακτική άσκηση πάνω σε ξύλο, λαμαρίνα και σιδηρόβλαμα.
3. Γενικά για τελικό κόψιμο υλικού. Επίδειξη, τρόπος χρήσεως και συντήρηση τελικής κατεργασίας ξύλου και σιδηρόβλαμα. Πρακτική άσκηση τελικής κατεργασίας σε ξύλο και σιδηρόβλαμα.
4. Γενικά για συνδέσεις και συναρμολογήσεις ξύλινων εξαρτημάτων. Επίδειξη και τρόποι χρήσεως εργαλείων και συνδετήρων που χρησιμοποιούνται για συνδέσεις ξύλων. Πρακτική άσκηση συνδέσεως ξύλων.

Γ. Χρήση καί επίσκευες βασικών οικιακών συσκευών

1. Γενικά γιά ηλεκτρικές συνδέσεις ποδ άφοροδν οικιακές συσκευές. Μέτρα άσφαλείας γδρω άποδ τή χρήση ηλεκτρικών συσκευών. Έπίδειξη τρόπου χρησιμποιήσεως ηλεκτρολογικών όλικών γιά οικιακές έφαρμογές. Τρόπος χρήσεως ηλεκτρολογικών έργαλείων χειροδ (πένσα, κδφτης, κατσαβδδια, σφυγιάς, άπογυμνωτής καλωδίων, κολλητήρι). Πρακτικές άσκήσεις συνδέσεων.
2. Έπίσκευη βρόσης ποδ στάζει. Άποσυναρμολόγηση καί συναρμολόγηση βρόσεων διαφδρων τύπων. Χρήση έργαλείων όδραυλικής. Μέτρα προστασίας. Πρακτική άσκηση - άντικατάσταση έμβδματος.
3. Γενικά γιά τή σδνδεση σωλδνων νεροδ. Χρήση βασικών έργαλείων καί όλικών. Πρακτική άσκηση-σδνδεση σωλδνων νεροδ.
4. Γενικά γιά μικροεπισκευές καί συντήρηση κινητήρα αότοκινήτου. Άναγνδριση κυριότερων μερδν τοδ κινητήρα. Χρήση βασικών έργαλείων. Άλλαγή σπινθηριστδν (μπουζι), ιμάντος (λουρι), πλατινδν, ψηκτρδν (καρβουνάκια), δυναμδ, καί λαμπτήρων. Πρακτικές άσκήσεις.
5. Γενικά γιά τή τεχνολογία τδν ηλεκτρονικών κατασκευδν. Άναγνδριση βασικών ηλεκτρονικών έξαρτημάτων. Έπίδειξη τυποποιημδνων κατασκευδν. Χρήση βασικών όργάνων-πολόμετρα, παλμογράφος, Πρακτικές άσκήσεις.

ΤΑΞΗ Β'

Όρες δδο (2) τήν έβδομδδα

Βασικός σκοπδς τοδ μαθήματος στη τάξη αότη εΐναι νά έλθει δ μαθητής σε έπαφή με τή Τεχνολογία όπως έμφανίστηκε σε διαφορετικές έποχές καί γεωγραφικές περιοχές, στην έξελιξη της καί τή σημασία της στην άνάπτυξη τοδ πολιτισμοδ.

Ή διδακτική ποδ χρησιμοποιεΐται εΐναι ή μέθοδος τής άτομικής εργασίας μέσα άποδ μία τεχνολογική ένδτητα.

ΔΙΔΑΚΤΕΑ ΥΛΗ

1. Η ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΣΤΟ ΕΡΓΑΣΗΡΙΟ

- 1.1. Ή ψυχολογική προετοιμασία τδν μαθητδν. Συμπεριφορά στο εργασήριο,
- 1.2. Γενικοί κανονισμοί Άσφαλείας.

1.3. Είδικοι κανόνες ασφαλείας (μάτια, αυτιά, χέρια, κλπ).

1.4. Αξιολόγηση (έξέταση, έλεγχος, "τέστ") σχετικά με τη γνώση τών κανόνων ασφαλείας και τη σωστή εφαρμογή τους στο εργαστήριο.

2. Η ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ ΜΕ ΕΝΟΤΗΤΕΣ

2.1. Ένδεκτη πρώτη: "Εργαλεία και μηχανές". Κοινωνική και πολιτιστική συνεισφορά και έπιπτώσεις.

2.2. Ένδεκτη δεύτερη: "Ένέργεια και Πηγές Ένεργειας". Κοινωνική και Πολιτιστική συνεισφορά και έπιπτώσεις.

2.3. Ένδεκτη τρίτη: "Μέσα επικοινωνίας και μεταφορών". Κοινωνική και Πολιτιστική συνεισφορά και έπιπτώσεις.

3. ΕΚΛΟΓΗ ΕΝΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ

3.1. Είσαγωγή-κινητοποίηση με ταινία, SLIDES, ή κατασκευαστικά έργα προηγούμενων έτών.

3.2. Έκλογή μιας ή δύο ενδετήτων για μελέτη.

3.3. Κριτήρια κατασκευών - ανάπτυξη της κριτικής σκέψης τών μαθητών.

3.4. Σύνταξη καταλόγου υποψηφίων κατασκευών.

3.5. Έκλογή επικείμενης κατασκευής από τούς μαθητές.

4. ΤΟ ΣΕΜΙΝΑΡΙΟ

4.1. Είσαγωγή στο σεμινάριο.

4.2. Υποδειγματικό σεμινάριο με Πρόεδρο τών Καθηγητή.

4.2.1. Περιγραφή και ανάλυση τών ρόλων.

4.2.2. Τα καθήκοντα και οι υποχρεώσεις του Προέδρου και του Αναπληρωτή του.

4.2.3. Τα καθήκοντα τών συνεδρων του σεμιναρίου.

4.2.4. Οι έπισκέπτες στο Σεμινάριο.

4.3. Το Σεμινάριο Προέδρου

4.3.1. Το Σεμινάριο σάν μέσο ανταλλαγής πληροφοριών και αντιμετώπισης δυσκολιών.

4.3.2. Τό Τελικό Σεμινάριο.

4.3.3. Οι Προφορικές παρουσιάσεις.

4.3.4. Η χρήση βιοπτικών μέσων.

4.4. Η αξιολόγηση του σεμιναρίου.

5. ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΣΤΟ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ-ΣΧΕΔΙΑΣΤΗΡΙΟ

5.1. Σχεδίαση - οι τρεις ύψεις

5.1.1. Η σχεδίαση της επικείμενης ατομικής κατασκευής.

5.2. Οι βιόπτες και τα καθήκοντά τους στο εργαστήριο.

5.2.2. Βιόπτης 'Υλικών.

5.2.3. Βιόπτης καθαριότητας.

5.2.4. Μηχανικός Ασφαλείας.

5.2.5. Η Ανάθεση καθηκόντων και εκλογή των βιόπτων.

5.3. Καθορισμός εργαλείων και υλικών.

5.3.1. Κουστολόγηση της κατασκευής - καλή και οικονομική χρήση των υλικών.

5.3.2. Δημιουργικότητα στη χρήση των υλικών.

5.4. Η Τεχνολογική διαδικασία στη κατασκευή.

5.5. Χρήση βιβλίων και άλλου έντυπου υλικού.

5.5.1. Χρήση των Πολιτιστικών στοιχείων της Περιοχής, μουσείων, ιδρυμάτων έρευνών, έργων, Αναζήτηση ειδικών εμπειρογνομών.

6. Η ΓΡΑΠΤΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

6.1. Η σημασία της Γραπτής Τεχνολογικής Εργασίας στην εξέλιξη της Τεχνολογίας.

6.1.1. Τα Ιστορικά και Πολιτιστικά στοιχεία της Εργασίας.

6.1.2. Τα επιστημονικά στοιχεία της Εργασίας.

6.1.3. Τεχνολογική διαδικασία.

6.1.4. Έργα και 'Υλικά.

6.1.5. Βιβλιογραφία.

6.2. Προφορική παρουσίαση μιάς εργασίας στο σεμινάριο.

6.2.1. Χρήση εποπτικών μέσων εάν συμπλήρωμα τής παρουσίας.

7. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

7.1. Τό κατασκευαστικό έργο.

7.1.1. Πρωτοτυπία, δημιουργικότητα.

7.1.2. Συνήρισμα.

7.2. Ή γραπτή εργασία.

7.3. Ή συμμετοχή στο σεμινάριο.

7.4. Ή αλληλεπίδραση.

7.4.1. Ή αλληλεπίδραση των μαθητών.

8. ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗ ΜΕΛΕΤΗ

8.1. Φύλλο εργασίας που προτείνεται.

8.2. Γραπτή άναφορά σχετική με την πορεία εργασίας.

8.3. Τελική παρουσίαση τής κατασκευής.

8.3.1. Προφορική παρουσίαση τής εργασίας.

Επειδή έξαντλήθηκαν τα χρονικά περιθώρια τής συνεδρίασεως, ή συζήτηση καί ή λήψη απόφασεως επάνω στο θέμα αυτό άναβλήθηκε γιά έπομενη συνεδρίαση.

Ή Γραμματέας

Μαυραδηνάκης

Παρ. Παπαδημητρίου

